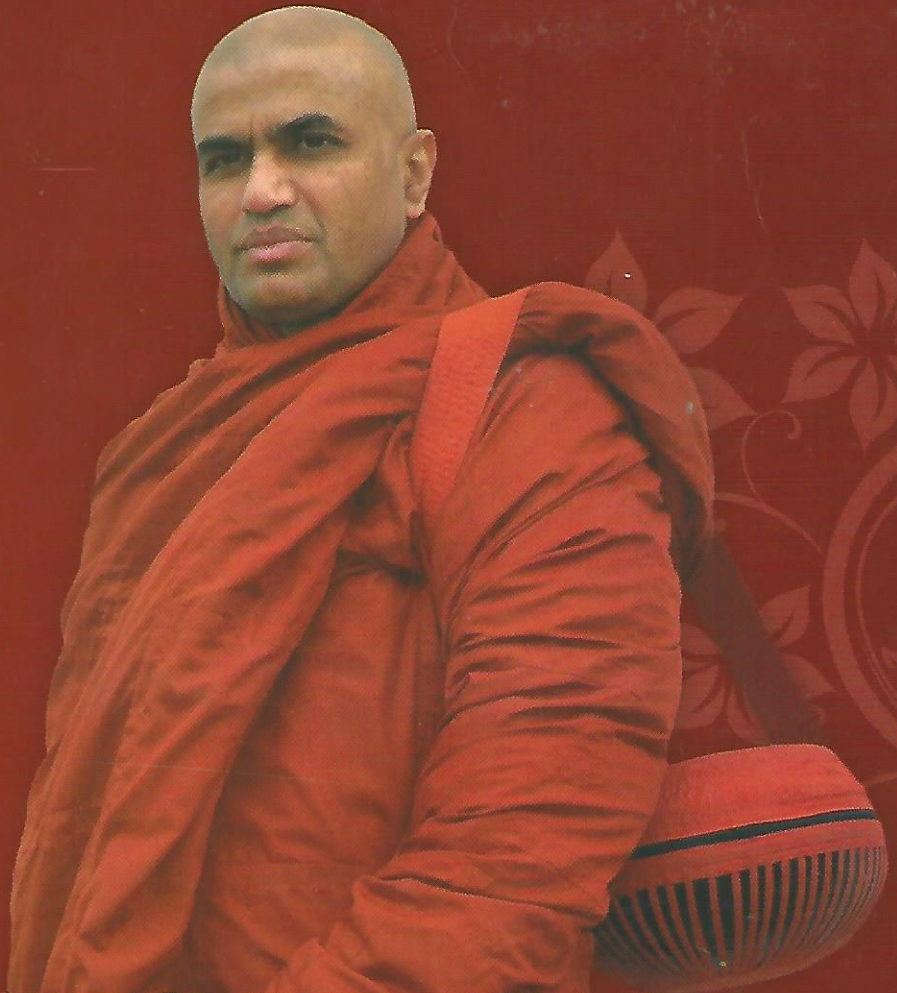

එතෙරිනී ආරක්‍ෂන දැනුම හැඳි

හන්තේ ජිනාලංකාර

එතෙරිනී ආරක්‍ෂන දැනුම හැඳි

හන්තේ ජිනාලංකාර

එතෙරිනී ආරාධනා
දහමි හඬ

හන්තේ ජිනාලංකාර

එතෙරින ඇසෙන දහම් හඬ

© හන්තේ පිනාලංකාර

සම්පාදක : ට්‍රොස්තර අශෝක ඩයස්

පළමු මුද්‍රණය : 2016 පොසොන්

ISBN 978-955-430-37-0-6

පිටකවරයේ ඡායාරූපය : **ප්‍රහාන් ලෙච්ඤේඛංචාර**

පරිගණක පිටු සැකසීම : **වාකසා රූ**
හා පිටකවරය : අංක 42/8, මකුළුදූව, පිළියන්දල.
දුරදැමතුම : 0112 708377, 071 8378165

මුද්‍රණය : **රුවන් පහරුව**
පළමු පටුමග, රෝහල පාර, මහරගම
දුරදැමතුම : 011284078

සම්පාදකගේ වෙනත් කෘති

Living in Peace - iv

නවසීලන්ත ධර්ම දේශනා (2009)

දේශක : ආචාර්ය හිතපුණී කුසුමා (MA, PhD)

මෙම පොත නොමිලේ බෙදා හැරීම පිණිසයි
This book is for free distribution, it is not for sale

පෙරවදන

මේ වනවිට වසර ගණනාවක් ම නවසීලන්තයේ, ඕක්ලන්ඩ් නුවර, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානයේ මාසිකව විශේෂ භාවනා වැඩසටහනක් පවත්වා ගෙන එනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකාරාමාධිපති අතිගරු පූජනීය වල්ගම මුනින්දවංස නායක ස්වාමීන් වහන්සේගේ අවවාද අනුශාසනා පරිදි, එම සේනාසනයට සම්බන්ධ දායක පින්වතුන් විසින් මෙම වැඩසටහන ඉතාමත්ම හොඳින් සංවිධානය කරගෙන ඇත. ඒ සඳහා විශාල ධර්මකාමී සැදැහැවත් පිරිසක් සහභාගි වන අතර ධර්මයට ඉතාම ලැදිව, ධර්මය සොයා යන දහම් මං පෙතක යෙදී කටයුතු කරගෙන යයි.

එහිදී පවත්වන ලද ධර්ම දේශනාවන් විවිධ මාතෘකාවන් ඔස්සේ පවත්වා ඇත. භාවනා කරණ පින්වතුන්ගේ ධර්මාවබෝධයට හේතුවන භාවනාවට සම්බන්ධ කරුණුද, විදර්ශනාවට යෝග්‍ය ධර්ම කාණ්ඩද ඉදිරිපත් කොට ඇත. විශේෂයෙන් අභිධර්මය තුළ විස්තර වන චිත්ත චෛතසික රූප යන පරමාර්ථ ධර්මයන්ට අදාළ ධර්ම කාරණා ද අඩංගු කොට ධර්ම දේශනා පෙළක් ද සිදුකරන ලදී.

එම දේශනාවන් විශාල පිරිසකට දහම් දැනුම ලබාගැනීමට ද දියුණු කරගැනීමට ද උපකාර වූ බව දැනගන්නට ලැබුණ අතර එසේ දහම් පාඩම් වශයෙන් ඉදිරිපත්කොට පවත්වන ලද එම දේශනාවන් සියල්ල එකතු කොට පොතක් වශයෙන් මුද්‍රණය කොට බෙදා දීම ධර්මදානය වශයෙන් ඉතාම උතුම් කටයුත්තක් වන බව පින්වත් දායක පිරිසගෙන්ම ඉදිරිපත් වූ කාරණයක් විය. මෙම දහම් පොතේ ඇතුළත් වන්නේ, අප විසින් එසේ දේශනා

කරන ලද ධර්ම දේශනාවල එකතුවකි. සුලභව කියැවෙන මාතෘකාවලින් බැහැරව විස්තර වන ධර්ම කරුණු ඇතුළත් හෙයින් අන් අයට ද බෙදාදීම සුදුසු යන අදහස ඉදිරිපත් වීම මෙම පොත බිහිවීමට හේතුපාදක කරුණ විය.

ඒ අනුව පින්වතුන් බොහෝ දෙනෙක් තමන්ගේ වටිනා කාලය මිඩංගු කොට ධර්ම දේශනාවන් විධියට පටිගත කිරීමටද, ලියා දීමටද ඉදිරිපත් වූහ. මෙම ධර්ම දානමය පිංකම සිදුකරගනිමින් විශාල පිරිසකගේ ධර්මඥානය අවදිකරදීමට පොත සකස් කොට මුද්‍රණය කිරීමට ඉදිරිපත් වූයේ පින්වත් අසෝක ඩයස් දොස්තර මහත්මයා සහ නාලිනී ඩයස් මහත්මිය යන දෙපළය.

ධර්මයට හිතැතිව ධර්මාවබෝධය අපේක්ෂාවෙන් කටයුතු කරණ පිරිසක් ලෙස එම පින්වතුන්ගේ මෙම සත්කාරය සත්පුරුෂයන්ගේ ප්‍රසංශාවට යෝග්‍යය.

මෙයින් ජනිත මහානීය වූ ධර්මදානමය පිත පූජනීය නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේටත්, අනෙකුත් ස්වාමීන් වහන්සේලාටත් ධර්මාවබෝධය පිණිස හේතු වේවා!

එසේම මෙම පොත සම්පාදනය කිරීමේදී, ධර්ම දේශනාවන් පටිගත කළ පින්වත් ප්‍රභාත් ලෙච්කේ බණ්ඩාර මහත්මයාටද, දේශනාවන් ලියාදුන් පින්වතුන්ටද, මුද්‍රණය කර බෙදාදීමට සැදැහැයෙන් ඉදිරිපත්ව, සියලු සංවිධාන කටයුතු සිදුකළා වූ පින්වත් අසෝක ඩයස් දොස්තර මහත්මයා, එම මහත්මිය ඇතුළු නන් අයුරින් උපකාර වූ සියලු දෙනාටද, මේ පිත ධර්මාවබෝධය පිණිස ශක්තියක් වේවා! හේතුවක් වේවා! තව තවත් ගාම්භීරවූ ධර්මය අසන්නට මෙනෙහි කරන්නට ශක්තිය ලැබේවා!

සියල්ලෝම මෙම ධර්ම දානමය පිත අනුමෝදන් වෙත්වා! සියලු දෙනා තුළම සමථ භාවනා විදර්ශනා භාවනාවන් වැඩේවා! අවසන පරම ශාන්ත වූ නිර්වාණ ධාතුව අවබෝධ වේවා!

මෙයට ශාසන හිතැති

හන්තේ පීනාලංකාර

උපහාර සැමරුම්

මෙම ග්‍රන්ථය සකස් කරන ලද්දේ නවසීලන්තයේ වෙලින්ටන් නුවර ධම්මගවේසී භාවනා මධ්‍යස්ථානයේ නිර්මාතෘ පූජ්‍ය වැලිමඩ ජනාලංකාර ස්වාමීන් වහන්සේ විසින් ඕක්ලන්ඩ් නුවර ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානයේදී පවත්වන ලද ධර්ම දේශනා අනුසාරයෙනි. ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානාධිපති නවසීලන්තයේ සංඝනායක පූජ්‍ය වල්ගම මුනින්ද්‍රවංස ස්වාමීන්වහන්සේගේ ඇරයුම පරිදි සෑම මසකටම වරක් දේදිනක භාවනා වැඩමුළුවක් පූජ්‍ය වැලිමඩ ජනාලංකාර ස්වාමීන් වහන්සේ විසින් පවත්වනු ලබයි.

මෙම ග්‍රන්ථයේ ඇති සියලුම දේශනාවන් Etherin Asena Daham Handa Bhante Jinalankara යනුවෙන් අන්තර්ජාලයේ you tube ආශ්‍රයෙන් සෙවීමේදී ඔබට නැරඹිය හැකිය.

මෙම අන්තර්ගත සියලුම දේශනා video පටිගත කර you tube හරහා අන්තර්ජාලයට එකතු කරන ලද්දේ අප කාගේත් කළ්‍යාණ මිත්‍ර පින්වත් ප්‍රභාත් ලෙචිකේ බණ්ඩාර මහතා විසිනි.

සෝදුපත් නිරීක්ෂණය කරන ලද්දේ ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානවාසී පූජ්‍ය හැඟව රාහුල ස්වාමීන්වහන්සේ විසිනි.

එම දේශනා අත් පිටපත් කර ටයිප් කරන ලද්දේ ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානයේ පහත නම් සඳහන් දායක දායිකා මහත්ම මහත්මීන් විසිනි.

Amara Nanayakkara

Ishara Gamage

Jayarani Kodikara

Kamani de Silva

Kumuduni Liyanage

Nalini Dias

Niranjan & Inoka Herath

Premasiri & Lakshmi Wijewardena

Sujatha Jayawardena

Sujatha Wadasinghe

Sumithra Thalakada

Sunethra Abhayawardena

youtube ආශ්‍රිතව බණ ඇසීමේදී උපයෝගී කරගත හැකි මෙවැනි ග්‍රන්ථයක් ලංකාවේදී ඉදිරිපත් කෙරෙන ප්‍රථම අවස්ථාව මෙය විය හැක.

video පටිගත කරන ලද මෙම දේශනා අසමින් බොහෝ වෙහෙසක් දරා පිටපත් කොට ටයිප් කරදුන් ඉහත නම් සඳහන් පින්වත් මහත්ම මහත්මීන්හටද, අප්‍රමාදව, ශෝභනව මෙහි අක්ෂර සංයෝජනය කළ මහරගම වාමිනී සමන්තිකා මහත්මියටද, ඉතා සැලකිල්ලෙන් මුද්‍රණ කටයුතු කරදුන් මහරගම රුවන්පහරුව මුද්‍රණාලයාධිපති ඩබ්ලිව්. ඒ. විජයබණ්ඩාර මහතා ඇතුළු කාර්ය මණ්ඩලයටද, මාහට නොයෙක් අයුරින් උදව් උපකාර කළ පිංවත් සියලු දෙනාට ද මාගේ අවංක ආදර ස්තූතිය පිරිනමමි.

Dr. Asoka Dias

6 Kelsey Crescent, Hillsborough

Auckland 1042, New Zealand.

email : asokadias@gmail.com

31.03.2016

ධර්මදානයේ අරමුණ

ටී. ජී. ඊ. ඩයස් මැතිතුමා සහ එම මැතිණිය

1978 අප්‍රේල් මස 26 වන දින පරලෝ සැපත්
තල්දූව ගමගේ එලියස් ඩයස් මැතිතුමන් (අවුරුදු 72)
මා ආදරණීය පියාණන්

2004 ඔක්තෝබර් මස 03 වන දින පරලෝ සැපත්
ගමේ කංකානම්ගේ යසවති ඩයස් විජේනායක මැතිණිය (අවුරුදු 97)
මා ආදරණීය මෑණියන්

අතුළු

පරලෝ සැපත් සියලු නෑ හිත මිතුරෝ මේ ධර්ම දානයේ පින්
අනුමෝදනව ගෞර බිරිමි සසර දුකින් අත්මදී
අමාමත නිවහින් සැනසෙත්වා!

මේ ධර්මදාන පින්කමිනි අනුසස්

අප සියලු දෙනාටම චතුරාසීස සත්‍යාවබෝධ කොට පරම ශාන්තිකර වූ
නිර්වාණ ලාභය පිණිසම උපස්තම්භක වේවා!

පටුන

	පිටුව
1. ධර්මයට පැහැදෙන ආකාරය	11
2. චිත්ත විචි ක්‍රියාකාරීත්වය	27
3. සිත - 1	35
4. සිත - 2	44
5. මරණය සහ මුනි සිත - 1	55
6. මරණය සහ මුනි සිත - 2	77
7. භාවනා කරන විට ඇතිවෙන සිත් - 1	110
8. භාවනා කරන විට ඇතිවෙන සිත් - 2	123
9. භාවනා කරන විට ඇතිවෙන සිත් - 3	135
10. භාවනා කරන විට ඇතිවෙන සිත් - 4	147
11. ප්‍රතිසන්ධි සිත	162
12. අන්ත:කල්පය	171
13. ඇසක නිබේන රූප කලාප	179
14. රූප කලාප - 1	196
15. රූප කලාප - 2	213
16. රූප කලාප - 3	231
17. ඕසා ධම්මා - 1	253
18. ඕසා ධම්මා - 2	275
19. උදයබ්බ ඥානය	291
20. ලෝක ධාතුව සහ අපට ලැබී ඇති දේ	306
21. කාලාම සූත්‍රය	312

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : ධර්මයට පැහැදෙන ආකාරය
දේශකයාණන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජිනාලංකාර
ස්ථානය : ඔක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය
දිනය : 2013-06-06

1

ධර්මයට පැහැදෙන ආකාරය

සමන්තා චක්කවාලේසු

අත්‍රා ගච්ඡන්තු දේවතා

සද්ධම්මං මුණිරාජස්ස

සුනන්තු සග්ග මොක්ඛදං

ධම්මස්සවන කාලෝ අයං හදන්තා ///

නමෝ තස්ස හගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස ///

'සද්ධාය තරති ඕසං - අප්පමාදේන අණ්ණවං,

විරියේන දුක්ඛං අච්චෙති - පඤ්ඤාය පරිසුඡ්ඤතිති

ගරුතර මහා සංඝ රත්නයෙන් අවසරයි...!

කාරුණික පින්වතුනි,

තුන්ලෝකාග්‍රවු භාග්‍යවත්වු අරහත්වු සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ විසින්, කාම රූප අරූප කියන ලෝකත්‍රයටම කරුණාව විහිදුවලා, ධර්ම ශක්තිය විහිදුවලා දේශනා කළාවු ධර්මස්කන්ධයේ එන එක්තරා දහම් පදයක් මේ අවස්ථාවේ මාතෘකා වශයෙන් ඉදිරිපත් කරන්ට යෙදුනේ.

මේ පින්වතුන්ට මේ ගාථාව තිබෙන තැන මතක ඇති? සංයුක්ත නිකායෙ එක තැනක වාතුර්මභාරාජක දිව්‍ය ලෝකයට අයත් දේවතාවෙකුට (යක්ෂයෙකුට) දේශනා කළ පිළිතුරක් හැටියටත් සඳහන් වෙනවා. සූත්‍ර නිපාතයෙන් එම සූත්‍රයම සඳහන් කරලා තිබෙනවා. එනිසා මේ ගාථාව තැන් කීපයක එකම සූත්‍රයේ සඳහන් වෙනවා.

අදට මේ දේශනාවට මාතෘකාවකුත් තියෙනවා. ඒ තමයි, සාමාන්‍ය කෙනෙක් "ධර්මයට පැහැදෙන ආකාරය", ධර්මයට නැමෙන විදිය. අපි ඒ කාරණය දැන ගත යුතුයි. ඒ නිසා අපි දැන් මේ මාතෘකාව යටතේ ධර්ම කාරණා ටිකක් සාකච්ඡා කර බලමු.

අද මේ සෙනසුරාදා දවසෙ, මේ ශ්‍රද්ධාවන්ත පින්වත් පිරිස සැදී පැහැදී පෙළ ගැසී, යම්කිසි වැදගත් ධර්ම කාරණයක් හිතට ගන්න ඉදිරිපත් වුණා. මේ පින්වතුන්ගේ බුද්ධියට මේ කරුණු ටික ඉතා වැදගත් වේවි. අපි දැන් හිතමු මේ ගාථාව පිළිබඳව.

සද්ධාය තරති ඕසං - අප්පමාදේන අණ්ණවං ,

විරියේන දුක්ඛං අච්චේති - පඤ්ඤාය පරිසුඡ්ඤති

මේ ගාථාවේ ක්‍රියා පදත් තියෙනවා, නාම පදත් තියෙනවා, උපකාරක පදත් තියෙනවා.

'සද්ධාය තරති ඕසං... ශ්‍රද්ධාවෙන් ඕසයත් තරණය කරනවා... මතක තියා ගන්න. 'අප්පමාදේන අණ්ණවං... අණ්ණවය කියන මහා සැඬ පහර ඉක්මවා යන්නේ අප්‍රමාදය නිසයි... 'විරියේන දුක්ඛං අච්චේති, 'දුක්ඛ ඉක්මවා යන්නේ, දුකෙන් එතෙර වෙන්නේ, දුක් පහකරන්නේ වීරියයෙන්. පඤ්ඤාය පරිසුඡ්ඤති, සත්වයා පිරිසිදු වෙන්නේ ප්‍රඥාවෙන්.

කරුණ විභක්තියෙන් මේවා යොදලා තියෙන්නේ. සද්ධාය, අප්පමාදේන, විරියේන, පඤ්ඤාය,

අපි හිතමු මේ ගාථාව පිළිබඳව. මේ ගාථා පද වලින් යම් ධර්ම ස්වභාව ටිකක් කියලා දෙනවා. ඉතින් මේ ධර්මතා ගැන

හිතනවා වගේම. අපි තේරුම් ගත්ට ඕනෑ. මෙතන ක්‍රියාපද කීපයකුත් තිබෙන බව. එනම්: තරතී, අවිවේනි, පරිසුප්කධිති.

තරතී, තරණය කරනවා, එහා පැත්තට යනවා. මේ වචනය විශේෂයෙන් භාවිතා කරන්නේ ගංගාවත් මහ මුහුද වගේ වතුරට, ජලාශයකට සම්බන්ධවයි. ඕස තරණ සුත්‍රය කියල වෙනම ම සුත්‍රයකුත් තියෙනවා. අද මම උත්සාහ කරන්නේ, මේ පින්වතුන්ට මේ ධර්ම කරුණු ගැන හිතවන්න, ඒ දිහා යෝනිසෝ මනසිකාරයෙන් බලවන්ට, ඒ සඳහා යොමු කරවන්න.

මොනවද මේ ඕස කියලා කියන්නේ? ඕස හතරක් ධර්මයේ සඳහන් වෙනවා, කාම ඕස, භව ඕස, දිට්ඨි ඕස, අවිජ්ජා ඕස කියල, මහා සැඩ පහරට, ගසාගෙන යන ජල පහරට ඕසය කියලා කියනවා.

මේ ඕසයකට අසු වුනාම කිසිවක්. කිසිවෙක්. ඉතුරු වෙන්නේ නැහැ. පසුගිය කාලෙ ඇතිවුන විශාල ජල ගැලීම් වලට, සුනාමියට ගෙවල් දොරවල්, මිනිසුන් වගේම සතුනුත් අහුවුනා. වැටුනේ කොහෙන්ද කියල හිතාගන්න බැරි වුනා. ආයේ ගොඩ එන්න හිතනවා කියන එකත් ලේසි නැහැ. සමහරුන්ගේ ජීවිත විනාශයත් ඒකෙන්ම සිදු වුනා. මේ ජල පහර කොතරම් භයානකද කියල මෙයින් හිතාගන්න පුළුවන්. අහුවුනාම ගොඩ ඒම අමාරුයි. මේ කිවුවේ ජල පහරට අසුවුන සත්වයින් ගැනයි.

නමුත්, සත්වයා අසුවුනාම ගසාගෙන යන මේ වගේ සැඩ පහරවල් හෙවත් ඕස හතරක් ගැන බුදු රජාණන් වහන්සේත් දේශනා කරනවා.

එයින් එකක් තමා කාම ඕසය, මෙය ඇතිවන්නේ සත්වයාගේ හිත ඇතුලේ. එයට අසුවුනාම කෙනෙකුට හිස ඔසවන්න බැහැ.

අද සෙනසුරාදා හැන්දෑව. මේ වගේ වෙලාවට යන්නකෝ බලන්ට නගරයට, යන්නකෝ බලන්න නාට්‍ය රඟ හලකට. යන්නකෝ බලන්න සංගීත සංදර්ශනයක් තියෙන තැනකට, පින්තූර පෙන්වන තැනකට, කාම වස්තු, සම්පත් තියෙන

තැනකට. කොච්චර මිනිස්සු ඒ තැන්වලට එකතු වෙලා, ඇදිලා තියෙනවාද කියලා බලන්න. ඒ කුමක් නිසාද? කාම වස්තූ වල තිබෙන ඔපයට, ආටෝපයට අහු වෙලා. මොන නමින් හැඳින්වුවත්. මේ තැන්වල තියෙන, මේ තැන්වල ක්‍රියාත්මක වෙන කාම ඕසයන්ගෙන් ගැලවෙන්න ලේසි නෑ. හරිම අමාරුයි. අහු වුනාම ඒ පැත්තටම ඇදගෙන යනවා. ඒවා තියෙන දිනාවටම ගසාගෙන යනවා.

අපේ ඇසට, අපේ කනට, අපේ නාසයට, දිවට ශරීරයට අසු වෙන්නාවූ මේ කාම වස්තූන්ට, මේ කාම වස්තූන් තියෙන පැත්තට, ඇතුලතින් හටගෙන ගසාගෙන එන ඕසයන්ට අහු වුනාට පස්සේ ගොඩ ඒමක් නැහැ. ගොඩ ඒම ලේසි නැහැ.

දැන් බලන්න, බොහෝ දෙනාගේ ආධාර, ඇප උපකාරයෙන්. මේ වගේ ධර්ම ශාලාවල් හදල, සේනාසන හදල තියෙන්නේ මොකටද? මේ කාම ඕසයන් ගෙන් ගොඩ යන්න. මේ කාම ඕසයන්ගෙන් එතෙරට යන්න. මේවා හරියට නැව් වගේ, බෝට්ටු වගේ, රුවල් වගේ, සංසාරයෙන් නැත්නම් ඕසයන් තරණය කර එතෙරට යන්න සුදානම් වන අයට... මේවට නැඟල. ඒ ගමන කරන්න පහසුවක් වන විදියටයි මේ ආරාම සේනාසන ධර්මශාලාවල් හදලා තියෙන්නේ.

ඊළඟට හව ඕස. ඒ කියන්නේ හවයට තියෙන තද බල ආසාවයි. ඒකත් තද ඕසයක්, රළු සැඩ පහරක්. මහා විශාල රැල්ලක්. මේ කරුණු සේරම තියෙන්නේ මනුෂ්‍යයාගේ, සත්වයාගේ සිතේ හෙවත් සන්තානය තුළ.

සත්වයා කැමැතියි නැවත හවයකට. සත්වයා ආසයි නැවත උපදිනවාට. සත්වයා පතනවා නැවත නැවත හවවල සැරිසරන්නට. ඒ ඔවුන් තුළ ඇති හව රාගය නිසා. හව ආශාව නිසා. ඒක හයානක ඕසයක්.

අතික දිට්ඨි ඕසයයි. ඒ නොයෙක් ආකාරයේ දෘෂ්ටියි. මේ ධර්මය පිළිබඳව හිතල බලන්න. මොන තරම් දේවල් හැදෙනවාද

කියල. ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ පහළ වුණ කාලෙන් ප්‍රධාන වශයෙන් දෙසැටක් මිත්‍යා දෘෂ්ටීන් තිබුණා. ඒවා යටතේ තව තවත් බෙදීම් තිබුණා. මේ දෘෂ්ටීන් හැදෙන්නේ ගස් වල වත් කඳු උඩ වත් නෙවෙයි. සත්වයාගේ සිත තුළයි.

එහෙම සිතේ පහළ වන දෘෂ්ටියේ බලයෙන් මිනිස්සු යම් යම් දේවල් නිර්මාණය කරනවා. පළමු වැනි කෙනාගේ දෘෂ්ටිය බලවත් වුනාම, තව තවත් අය ඒකට එකතු වෙනවා. තව තවත් අය එක්වුනාට පසුව දෘෂ්ටිය මනුෂ්‍යයාගේ හිතට ගැහුවම. ඒවාට අනුව ඒවායේ බලයෙන්. අසමාන කමින් යුක්ත දේවල් හැදෙනවා. දේවල පල්ලි කෝවිල්, දෘෂ්ටිවලින් පුද පූජා කරන නොයෙක් දේ හදනවා. කොහේ වුනත් පන්සල් පවා එක්තරා දෘෂ්ටියකට අනුවයි හදන්නේ.

ඒත් මේ පන්සල නම් හදල තියෙන්නේ සම්මා දිට්ඨියෙනුයි කියා ජේනවා.

තවත් තියෙනවා දෘෂ්ටිය හේතු කරගෙන හැදෙන දේවල්. දෘෂ්ටි වලින් හදන නොයෙක් දේවල් වල ආරම්භය මනුෂ්‍යයාගේ සිතයි. අනාගතයේ මේ පිරිසිදු ධර්මය ලෝකෙන් නැති වෙලා යන්නෙන් එවැනිම දෘෂ්ටීන් නිසයි. මිත්‍යා දෘෂ්ටීන් මතු වී ආවම ඒ දෘෂ්ටි ග්‍රහණයෙන්, ඒ දෘෂ්ටි පිළිගැනීමෙන් මිනිස් සිත සම්මා දිට්ඨියෙන් ඇන්වෙනවා. සම්මා දිට්ඨියෙන් අයිත්වෙනවා, එතකොට සම්මා දෘෂ්ටිය ලෝකෙන් හෙවත් මිනිස් සිතෙන් නැතිවෙලා යනවා.

තවත් බොහෝ කලක් ගතවුනාට පස්සේ, පාරමී ශක්තිය දියුණු කරගත් ලොව්තුරා බුදු කෙනෙකුත් ලොව පහළ වුණ විටකදී තමයි නැවත සම්මා දෘෂ්ටියේ මතුවීම ඇතිවන්නේ. ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් තමයි සම්මා දිට්ඨිය ලෝකයට ඉදිරිපත් කරන්නේ.

මනුෂ්‍ය සන්තානය දෘෂ්ටිවලින් ගහගෙන යනවා. මේකත් ඕසයක්.

කාම හව දෘෂ්ඨි, මේ ඕස සේරම හැදෙන්නේ මූලාව නිසා. නොතේරුම් කම කියන අවිජ්ජා ඕසය නිසා.

මේවායින් ගහගෙන යන සත්වයා ඕසයන්ගෙන් මිදෙන්නට ඕනෑ. ඕසයන් තිබෙන තැනින්, ඕසයන් හැදෙන පරිසරයෙන් එහාට යන්න ඕනෑ.

ඕසයන් තරණය කිරීම සඳහා පිහිටවන්නාවූ, උපකාර වන්නාවූ එක්තරා ධර්මතාවයක් තියෙනවා. ඒකක් හට ගන්නේ සිතේමයි. එතකොට මනුෂ්‍යයාගේ සිත තමයි මේ ඕසවලට අහු වෙලා තියෙන්නේ. මෙහෙම ඕස හතරකට අහුවෙලා, ඒවාගෙන් ගසාගෙන යන සත්වයාට මේ වගේ සැඩ පහරවල් හතරක් හිත අස්සෙන් ගලාගෙන ගසාගෙන යද්දී, මේ විදියට දවසක හමාරක භාවනාවකට වත් එනවා කියන එකක් හිතන්න අමාරු දෙයක්, ඉතාම දුෂ්කර දෙයක්.

නමුත් ඒවා මඟහරවා ගෙන මෙහෙම එන්නේ ශ්‍රද්ධාව නිසයි. 'සද්ධාය තරතී ඕසං' ඒ ශ්‍රද්ධාවේ තිබෙන ගුණ ශක්තිය නිසයි ඕස ජයගෙන මේ විදියට ධර්ම ගමනක් යන්නේ. ශ්‍රද්ධාව තුළ එවැනි ගුණයක් ඇති නිසා ඒ මගිනුයි ඕස ජයගෙන මේ වගේ එතෙරවීමේ ගමනක් යන්නට පුළුවන් කම තිබෙන්නේ. ඒවා හරහට යන්න පාලම් නැහැ. ඕසයන් ඉක්මවා යන්න තියෙන එකම විදිය ශ්‍රද්ධාවයි.

ශ්‍රද්ධාවෙන් තමයි ඕසයන් තරණය කරන්නේ, ජය ගන්නේ. මේ ශ්‍රද්ධාව හට ගන්නෙත් සිතේමයි. මේක හරියට සැඩ පහරට හසුනොවී වතුර උඩින් යන ඔරුවක් වගෙයි. රුවලක් වාගෙයි, එතෙරට යන්න නම් ශ්‍රද්ධාව කියන ඔරුවට ගොඩ වෙන්න ඕනෑ.

එතකොට, මොකක්ද මේ ශ්‍රද්ධාව කියන්නේ? 'සද්දහන ගතිය'. ඒක ගුණයක්. ඒ කියන්නේ විශ්වාස කරන ගතිය. ඒ කියන්නේ සත්‍යය පිළිගන්න අදහන ගතිය සිත් වල තියෙනවා. නියම ශ්‍රද්ධාව වෙන්නේ 'සත්‍යය' විශ්වාස කරන අදහන ගතියයි. ලක්ෂණයයි. කවුරුත් කීවාට විශ්වාස කිරීමක් නෙමේ.

අද මාතෘකාව “ධර්මයට පැහැදෙන ආකාරය” යි. මෙය වටහාගන්න නම්, පළමුවෙන් ම, ශ්‍රද්ධාව කියන්නේ කුමක්ද කියල දැන ගන්න ඕනෑ. මෙය ආකාර කීපයකට ධර්මයේ විස්තර කරනවා. එනම්, ආගම ශ්‍රද්ධාව, අධිගම ශ්‍රද්ධාව, ඕකස්පන ශ්‍රද්ධාව සහ ප්‍රසාද ශ්‍රද්ධාව කියලා. මේ හතර ආකාරයට මෙය විස්තර වෙනවා.

ආගම ශ්‍රද්ධාව කියන්නේ බෝධිසත්වයන් වහන්සේලාගේ සිත්වල පහළ වන්නාවූ, සර්වඥතා ඥානයට නැමුණු සත්‍ය අවබෝධයට නැමුණු, පාරමී ධර්මයන්ගෙන් ශක්තිමත් වෙමින්, දියුණු වෙමින්, ජීවිතෙන් ජීවිතේට වැඩි වැඩි යන, ශක්ති සම්පන්න හොඳ ශ්‍රද්ධාවකටයි.

මේ වැඩි යන ආගම ශ්‍රද්ධා ගුණය නිසා බෝධිසත්වවරුන් මොන ජීවිතයක උපත ලැබුවත් වෙනස් වෙන්නේ නැහැ. ඒ කාලයට පවතින ධර්මය, කර්මය, කර්ම ඵලය, හේතුඵල දහම තිබෙනවා නම් ඒවා ඉතා ඉක්මනින් තේරුම් ගන්නවා. බරපතල වැරදිවලට, පාප කර්මවලට අනුවන්නේ නැහැ, මේ බෝසත් සිත්වල පහළ වන්නා වූ ආගම ශ්‍රද්ධාව වැඩිලා, වැඩිලා ගොස් අවසන් වන්නේ සර්වඥතා ඥානය ලබා ගැනීමත් සමගයි.

අධිගම ශ්‍රද්ධාව කියන්නේ. යම් කිසි කෙනෙක් සීල සමාධි ගුණ වඩාගෙන, සමථ විපස්සනා භාවනා පුරුදු කර ගෙන, ඉන්ද්‍රිය ධර්මයන් මෝරවා ගෙන ගිහින්, යම්කිසි අවස්ථාවකදී සත්‍ය අවබෝධ කර ගන්නවා. අන්න ඒ මාර්ගඵල අධිගමයත් එක්ක, ඒ අවස්ථාවේ ඒ කෙනාගේ හිතේ නිර්වාන ධර්මය කෙරෙහි, තෙරුවන් කෙරෙහි දහම හා සත්‍ය කෙරෙහි මහා ශ්‍රද්ධාවක් පිහිටනවා. ඒ පිහිටන ශ්‍රද්ධාව අවල ශ්‍රද්ධාවයි. එය සාමාන්‍ය කෙනෙකුගේ හිතේ ඇතිවන ශ්‍රද්ධාවක් වගේ නෙමෙයි. විශේෂිත බලයකින් යුක්තව ඇතිවන මහා ශ්‍රද්ධාවක්.

පෘතග්ජනයාගේ හිතේ ඇතිවන ශ්‍රද්ධාව සැලෙනවා, හෙලවෙනවා, වෙනස්වෙනවා. එනිසා එය වල ශ්‍රද්ධාවක්, නැති

වෙන්නත් පුළුවන්. අධිගමයන් එක්ක එන අවල ශ්‍රද්ධාව එසේ වෙනස් වෙන්නේ නැහැ, නිවන් දැකීමෙන් ස්ථාවර වෙනවා.

ඊළඟට ඕකප්පන ශ්‍රද්ධාව. ධර්මය පිළිබඳව සත්‍ය කරුණු කාරණා පිළිබඳව අසනකොට, ඒවා තේරුම් ගනිමින් අවබෝධයන් එක්ක ඇතිවන ශ්‍රද්ධාවයි. ශ්‍රද්ධාව අඩු අය තුළත් කරුණු කාරණා අවබෝධයෙන්, ගැඹුරු දහම් කරුණු හේතුඵල වශයෙන් වටහා ගැනීමෙන් පසුව ඇති වන්නේ මෙවැනි ශ්‍රද්ධාවක්. සත්‍යයෙන් බැස ගත්ත, කරුණු කාරණා අවබෝධයන් එක්ක බැසගත්ත ශ්‍රද්ධාවක්.

ප්‍රසාද ශ්‍රද්ධාව පැහැදීම මාත්‍රයයි. හොඳ දෙයක් දැක්කම ඇහුවම කෙනෙක් තුළ පළමුවෙන් ඇතිවන්නේ ප්‍රසාදයයි. ගැඹුරු ධර්ම කාරණා දන්නා හෝ අධිගම ලැබූ කෙනෙකු නොවෙන්න පුළුවන්. නමුත් හොඳ දේ පිළිබඳ ඇතිවන ප්‍රසාදය, ප්‍රසාද ශ්‍රද්ධාව හැටියටයි සැලකෙන්නේ.

තැනක් පිරිසිදුව තබා ගන්නේ, මල් සිටවන්නේ ප්‍රසාද ශ්‍රද්ධාව නිසයි, අපේ පැවිදි ජීවිතයේ මුල් කාලයේ ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේලා අපට කියා තිබුණා කෙස් රැවුල් බාලා පිරිසිදුවට ඉන්න කියල. ඒ ස්වාමීන් වහන්සේ තමක් දැක්කම ඒ සංඝයා කෙරෙහි අප්‍රියාවක් නැතිව ප්‍රසාදයක් උපදලා මිනිසුන් තුළ පැහැදීමක් වගේම ශ්‍රද්ධාවකුත් ඇති වීමට රුකුලක් වශයෙනුයි, එසේ අවවාද අනුශාසනා කරන්නේ. එය ශාසනයේ යහ පැවැත්මට මෙන්ම එහි දියුණුවට හා ශාසනයට අලුතින් අය එක්වීමටත් හේතු වෙනවා.

කෙනෙක් පිරිසිදුව සිටීමත් ප්‍රසාද ශ්‍රද්ධාව ඇතිවීමට හේතු වෙනවා.

පාරවල් විහාර සේනාසන අතු ගැමක් එවැනි ක්‍රියාවල් වලට අයිතියි. එලෙසින් ඇති වුණ ප්‍රසාදය නිවනට හේතු වුණ අවස්ථාත් තියෙනවා. ස්වාමීන් වහන්සේලා තමන් ඇමදපු සේනාසන බිම දිහා බලලා සන්නෝසයක් ඇති කරගෙන, ඒ තුළින් ශ්‍රද්ධාවම මතුකරගෙන රහත්වෙලා තිබෙනවා. ඒ වගේම,

මේ පිරිසිදු කිරීම් ආදිය සීමාවන් දැනගෙන කරන්නක් ඕනේ. එතකොටයි එය ප්‍රසාද ශ්‍රද්ධාව හැටියට සිත පහත් වීමට හේතු වෙන්නේ. ධර්මාවබෝධයට හේතුවෙන්නේ.

සම්මජ්ජනිය ථෙර කියලා ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් පමණ ඉක්මවා අතුගැමි කළ අවස්ථාවකදී, බුදුරජාණන් වහන්සේ උපදෙස් දී හරි මගට යොමු කලා, පසුව රහත් බවටත් පත් වුණා. උන් වහන්සේ අනිත් අයට දොස් කියමින් හැම තිස්සෙම අතුගැම කළ නමුත් එයින් “සිතේ කුණු” අයින් වීමක් සිදු වුනේ නැහැ. පසුව උන්වහන්සේට නියම විදියට ශ්‍රද්ධාව හසුරුවා ගැනීමට දහම් උපදෙස් ලැබුණා. එනිසා අප හැම දෙනාටම ප්‍රසාද ශ්‍රද්ධාව අවශ්‍යයි ඕස තරණයට.

එහෙම ඕසයන් තරණය කරන ස්ථාන තමා ආරාම සේනාසන හා පන්සල්. මේ ස්ථානයකට ඇවිත් ඒවා ඇසුරු කරමින් ධර්මය අහල එහෙමයි ප්‍රතිපත්තියට එන්නේ. සංඝ රත්නය කියන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ පැනවූ ශික්ෂා පද ආරක්ෂා කරන, බුද්ධ ශාසනය රකින, පිළිවෙත් මගේ ගමන් කරන පිරිසක්. යම් කිසි සැදැහැවතෙකුට එවන් සංඝයා වහන්සේලා දැකීම පවා අනුත්තරිය දැක්මක් වෙනවා. උතුම් දැකීමක් විදියට ඡානුත්තරිය සුත්‍රයේ සඳහන් වෙනවා.

අනාථපිණ්ඩික සිටු තුමා බොහොම ගරු කලා සාරිපුත්ත මහා රහතන් වහන්සේට. හරියට ප්‍රියයි, ඒ නිසාම තමන්ගේ අවසන් අවස්ථාවෙන් උන් වහන්සේගෙන් බණ ටිකක් අහන්න ඕන වෙලා උන් වහන්සේට ආරාධනා කලා. සැරියුත් ස්වාමීන් වහන්සේත් ඒ ආරාධනාව පිළිඅරගෙන වැඩම කරලා ධර්ම දේශනාවක්ද කලා.

ඒ දේශනාව අහල ධර්මය අවබෝධ කරගත් සිටුතුමා අභාවප්‍රාප්තවී දේවත්වයට පත් වුණා. එම දේවතාවා ආපනු රාත්‍රියේ ජේතවනාරාමය බලන්න ආවා කියනවනේ. ඇවිත් බුදුරජාණන් වහන්සේට වැදලා. ඒ වගේම සතුටු වෙලා තියෙනවා. මහා සංඝ රත්නය බැබලෙන ඉතා වටිනා ස්ථානයක් මේ ජේතවනාරාමය

කියලා. අද වුනත් නටඹුන් වී ඇති ජේතවනාරාමය බලන්න යනවිට අතිශය පහත් සංවේගයක් වගේම, ඉතාමත් හොඳ පැහැදීමක්, ප්‍රසාදනීය ගතියක් තමයි හිත්වලට දැනෙන්නේ, ඇති වෙන්නේ.

ප්‍රසාදය අපිට අවශ්‍ය වටිනා ධර්මයක්. එයින් තමයි කෙනෙක් ශාසනයට පළමුවෙන් බැස ගන්නේ. ධර්මයට හැරෙන්න වුනත්, පොතක් කියවීමේදී වුනත් ප්‍රසාදය පැහැදීම අවශ්‍යයි. දන් දෙන්නට පවා ප්‍රසාදය පැහැදීම අවශ්‍යයි.

එක් අවස්ථාවකදී බුදුරජාණන් වහන්සේ ගෙන් කෙනෙක් අහනවා 'ස්වාමීනී දන් දෙන්න සුදුසු තැන කුමක්ද කියල. ඒ වෙලාවේ උන් වහන්සේ වදාළා ප්‍රසාදය පැහැදීම ඇති තැනට දෙන්න කියල. එතකොට තමයි හොඳින් පින් සිද්ධ වෙන්නේ.

අපි කාටත් මේ පැහැදීමේ මානසික ධර්මය අවශ්‍යයි ගුණධර්ම දියුණු කරගනිමින් ඉස්සරහට යන්න.

සමහර අයට මේ ශ්‍රද්ධාව අඩුයි. නමුත් සිතීමේ හා කරුණු කාරණා ගැලපීමේ ඥානය බුද්ධිය වැඩියි. ඔවුන් කරුණු ගලප ගලපා තර්කයෙන් දිනන්න බලනවා. ශ්‍රද්ධාව නැතිව බුද්ධිය ප්‍රඥාව වැඩි වුනාම ඒකත් ගැලපෙන්නේ නැහැ. ඒක කෙරාටික පක්ෂය හජනය කිරීම කියා කියනවා.

ඒ වගේම ශ්‍රද්ධාව වැඩි වුනාමත් ප්‍රඥාව නියම විදියට වැඩ කරන්නේ නැතිව අනුන් කියන හැම දේම පිළිගන්නවා, විශ්වාස කරනවා. දේවාලටත් යනවා. පන්සලටත් යනවා. පල්ලියටත් යනවා. කෝවිලටත් යනවා. ඔය හැම තැනටම යනවා. හරි දේ මොකක්ද කියල දැන ගන්න ඥාණය, බුද්ධිය මදියි. ප්‍රසාදය වැඩි නිසා රැවටීමේ ගතිය ඇති වෙනවා. මිථ්‍යා අදහස් තියෙන අය යාළුවන් හැටියට ඇසුරු කිරීමේදී ඒ අය යන යන තැන් වලටත් යනවා. වැටහීම අඩුයි. ශ්‍රද්ධාවට ගැලපෙන්න ඥාණය, බුද්ධියත් අවශ්‍යයි.

මේ නිසා ශාසනයට ධර්මයට හැරෙන්න අවශ්‍යම වැදගත් කාරණය නම් හරි ශ්‍රද්ධාව හෙවත් පැහැදීම.

මේ විදියට ශ්‍රද්ධාව ආකාර හතරකින් දක්වා තිබෙනවා. ආගම ශ්‍රද්ධාව බෝධි සත්වයන් වහන්සේලාගේ සිත් තුළ පිහිටන ශ්‍රද්ධාවයි. අධිගම ශ්‍රද්ධාව චතුරාර්ය සත්‍ය අවබෝධයත් සමග ඇති වන ශ්‍රද්ධාවයි. ඕකප්පන ශ්‍රද්ධාව නම් සත්‍ය ගවේෂණයත් සමග හරි වැරදි තේරෙන කොට, සත්‍ය දැකීමෙන් ඇති වන ශ්‍රද්ධාවයි. ප්‍රසාද ශ්‍රද්ධාව කියන්නේ පැහැදීම මාත්‍රයයි.

අපිට මේ හතරෙන් බලවත් ශ්‍රද්ධාවක් අවශ්‍යයි, ධර්මයට එන්න, ධර්මය තේරුම් ගන්න, සත්‍ය දකින්න. දැඩි විරියක් ඕනෙ ඉස්සරහට යන්න. මේවට මූලික වෙන්තේ ශ්‍රද්ධාවයි. ඊළඟට 'අප්පමාදේන අණ්ණවං' 'අප්පමාදය කියන්නේ සිහියට, සතියටයි. අණ්ණවය තරණය කරන්න සිහිය සතිය අවශ්‍යයි. සතිය කියන්නේ කාරණයට හිත යොමුකිරීමයි. හොඳ තරක දැනගන්නට සිහිය යොදන්නට ඕනෑ. කරන කියන දේ යහපත්ද, අයහපත්ද කියලා දැනගන්නට සිහිය යොදන්නට ඕනෑ. හිතන දේ හිතන විදිය හොඳද තරකද කියලා දැනගන්නට සිහිය යොදන්නට ඕනෑ. මේක කුසල වෛතසික ධර්මයක්. මෙහි තිබෙන ප්‍රයෝජනය නම් හොඳ අරමුණට, හොඳ කාරණයට අපේ හිත අරගෙන යනවා. ඒකයි මේ සිහිය කියලා කියන්නේ.

අණ්ණවය කියන්නේ කිඹුලන් සර්පයින් මිනී කන මාළුවන් වැනි දරුණු සතුන් ඉන්න රැලි තිබෙන විශාල ජලාශයකටයි. එහෙම නැත්නම්, භයානක සෑඩ පහර තිබෙන ජල පහර කියන එකයි.

මුලින් කීවේ ඕසය කියන සෑඩ පහර ගැනයි. මේ සෑඩ පහරේ ගසාගෙන යනකොට මේ ජලයේ ඉන්න, අණ්ණවයේ ඉන්න ඉඹි භයානක සතුන්ට බිලි වීමෙන් සිද්ධ වෙන්න පුළුවන් අනතුරු වැඩියි. අණ්ණවයේ ඉන්න සතුන්ට අහු වුනොත් ඒකෙහුත් වෙන්තේ විපතයි. මෙය උපමාවක් පමණයි. වටහා ගන්න ඕනේ මෙතන ඇති, සිදුවෙන්න පුළුවන් අනතුරු ගැනයි, භයානක කම ගැනයි. ශ්‍රද්ධාවයි සතියයි දෙකම අවශ්‍යයි මේ සතුන්

වැනි විනාශයන්ගෙන් බේරෙන්න. අණ්ණවය හා ඕසය තරණය කරන්නන් ශ්‍රද්ධාවයි සතියයි දෙකම අවශ්‍යයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ඊළඟට දේශනා කරනවා 'විරියේන දුක්ඛං අවිචේති' කියලා. ඒක අපේ සන්තානයේ ඇති කර ගත යුතු විරියයක්. දුක ඉක්මවා යන්නේ මේ විරියයෙනි. ඒ වගේම විවිධ බාධක අපහසු කම් ආවම ඒවාට යට නොවී විරියයෙන් යුක්තව ඉවසන්න ඕනෑ වෙනවා. අධිෂ්ඨාන ශක්තියත් අවශ්‍යයි. එයින් විරියය හදා ගන්න පුළුවන්. එතකොටයි සිත තුළ දැඩි විරිය අරගෙන සියල්ල මැඩගෙන දුක දරාගෙන, බාධකය මැඩගෙන, උපේක්ෂාව හදාගෙන ඉස්සරහට යන්න පුළුවන් වෙන්නේ. මෙතන ධර්ම කරුණු තුනක් තියෙනවා. ශ්‍රද්ධාව එකක්, සිහිය එකක්, විරිය තව එකක්.

ඊළඟට තියෙන්නේ 'පඤ්ඤාය පරිසුඡේකධිති', ප්‍රඥාවෙන් තමයි පිරිසිදු වෙන්නේ. 'පරම විශුද්ධිය' ඇති වෙන්නේ නිර්වාණ ධාතුව අවබෝධ කර ගත්ත තැනයි. මිනිසා ධර්මයෙන් පිරිසිදු වෙවී තමයි එතනට යන්නේ.

එතකොට දැන් මෙතන ධර්මතා හතරක් තියෙනවා. ශ්‍රද්ධාව සිහිය විරිය හා ප්‍රඥාව කියලා. මේවා ඉන්ද්‍රිය ධර්ම. නමුත් මෙතන සමාධිය ගැන කියලා නැහැ.

බුද්ධ දේශනාවේ මෙහෙම ධර්ම න්‍යායක් තියෙනවා. එක සමාන කම් ඇති ධර්ම රාශියකින් එක ධර්මයක් ප්‍රකාශ කලොත් අනිත් සමාන ධර්මයන් ඒකෙන් කියවෙනවා, ඒකට අන්තර්ගත වෙනවාය කියලා. එනිසා මෙතන නොකියවුනු සමාධි ගුණය අන්තර්ගත බව සලකා ගත යුතුයි. ඒ අනුව ඉන්ද්‍රිය ධර්ම තුළ ඇතුළත් සමාධිය මේ කරුණු හතරේ අන්තර්ගතයි. එතකොට ධර්ම කරුණු පහක් වෙනවා. මේවා අපි පොඩ් දරුවන්ටත් ඉගැන්විය යුතු, ඔවුන් තුළ කාවැද්දිය යුතු ධර්ම කරුණුයි.

අපි උපන් දින සිහි කරනවා නේද? එක මහත්තයෙකුට උපන් දිනේට නෝනාගෙන් කාර් එකක් තැගි ලැබුණා. සල්ලි

දීල තිබුනෙන් මහත්තයාමයි. එයින් ගමනක් යන්න පුළුවන්. ඒත් ගහකින් එතෙර වෙන්න පුළුවන්ද? බෑ.

තැග්ගක් හැටියට අපි කෙනෙකුට ලබා දෙන්න ඕනේ වටිනාම දේ සංසාරය තරණය කරන්න පුළුවන් වාහනයකුයි. උපන් දිනේට කේක් ගෙඩියක් කෑවම ඉවර වෙනවා. නමුත් ශ්‍රද්ධාව ඇතිවන යමක් කරලා ඒ ගුණය සිතේ ඇති කලොත් එය සිතේ රැඳෙනවා. ඕස තරණයට උපකාර වෙනවා.

ආර්යයන් වහන්සේලාට වන්දනා කලොත්, පූජාවක් කලොත්, ධර්මය ශ්‍රවණය කලොත්, දානයක් දුන්නොත්, ඒවායින් ලැබෙන ශක්තිය, ඒවායින් ලැබෙන සතුට ඉතා ඉහලයි. මේවා නිතරම කරනවා වුනත් ඒ ගැන හිත හිතා පසු ගාමී නොවී එහි වටිනාකම වටහ ගන්න ඕනෑ.

එක ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් හිටියා, වරින් වර කුටියේ තිබුණ මේසෙත් පුටුවත් තියෙන විදිය වෙනස් කරනවා. එහෙම කලේ ජීවිතේ වෙනසක් කරන්න, ඒකාකාරී බවින් මිදෙන්න, ඒ තුළින් සැහැල්ලුවක් සතුටක් ලබන්නයි. එහෙම කරගන්නේ තමන් ඉන්න පරිසරය වෙනස් කරගැනීමෙන් විතරයි. ගුණාත්මක වෙනස් කම් වලින් ධර්මයත් එක්ක සිදුවෙන සහ සිදුකරණ වෙනස් කම් වලින් අපේ සිත සැහැල්ලු වෙනවා. සතුටු වෙනවා.

'අප්පමාදෙන' කියන මේ පදය සිංහල භාෂාවේ පරක්කු වෙන්න එපා, ප්‍රමාද වෙන්න එපා කියලත් යොදා ගන්නවා. නමුත් මූලික අර්ථය නම් සිහියෙන් ඉන්න කියන එකයි.

ඕසයන් ගෙන් අපි සේරම ගහගෙන යනවා. අද නම් අපි සේරම එක බෝට්ටුවේ. ඕස තරණය කරන්න හැදුන මේ ශාලාවේදී, මෙහෙම ධර්මය පාවිච්චි කරනවා. සිහිය දියුණු කරනවා. අප්‍රමාදීව කටයුතු කරනවා.

මේ විදියට මේ ආරාමයට එන්න, මේ විදියට ඉඳගෙන ඉන්න, ඒ වගේම ධර්මයට ඇහුන්කන් දෙමින් සංසාරය තරණය කරන්නත් ශක්තිය ලබා ගන්නේ විර්යයෙනුයි.

අතීතයේ හිටිය සියළු දෙනාම සංසාරයෙන් එතෙර වූනේ, ඔය කියන ලද ආකාරයට විරියයෙන් ධර්ම මාර්ගයේ ගමන් කිරීමෙනුයි. අපිට මේ පිළිබඳව ධර්ම ඉතිහාසයේ නොයෙක් විස්තර අපිට තියෙනවා. ඒවා කියවලා බලලා, අපිට අවශ්‍ය ධර්ම ශක්තිය, අපිට අවශ්‍ය ශ්‍රද්ධාව ඇති කර ගන්න ඕනෑ.

සමහර වෙලාවට අපේ සිත්වල සතුට අඩුයි. සිතට ගැමිමක් නෑ. හිතට ප්‍රීතියක් නෑ. ඒ වෙලාවට සිතේ ප්‍රීති සංඛොජ්ඣංකය ඇති කර ගන්න කියනවා. ඛොජ්ඣංග ධර්ම හතක් තියෙනවා. ඛොජ්ඣංග ධර්ම හතේ තියෙන එකක් තමයි ප්‍රීතිය කියල කියන්නේ. ඛොජ්ඣංග කියන්නේ සෝවාන් ආදි සතර මාර්ග එල ධර්ම කියන බෝධි ධර්මවලට පත්වීම පිණිස වැඩිය යුතු, දියුණු කළයුතු ධර්ම කොටසක්. ඒවා අනිවාර්යයෙන්ම වැඩිය යුතුයි. ප්‍රීතිය හෙවත් සතුට කියන්නේ එක් බෝධි අංග ධර්මයක්. අපිට ප්‍රීති සම්ඛොජ්ඣංගය උපදවා ගැනීමෙන් ශ්‍රද්ධාව, විරිය වැඩි කරගන්න පුළුවන් වෙනවා. මෙසේ සිතේ ඇතිවන ප්‍රීතිය ධර්ම මාර්ගයේ ගමන් කිරීමට උපකාර කරගත් අය ගැන බොහෝ විස්තර ධර්මයේ සඳහන් වෙලා තියෙනවා.

මනුෂ්‍යයෙක් නොමගට ගියාම පුනරුත්ථාපනය කරනවා. ඒ කියන්නේ නැවත යහපත් මාර්ගයට ගන්ට යොදන ක්‍රියා පිළිවෙතක්. ධර්මය සම්බන්ධයෙනුත් අපි පුනරුත්ථාපනය වෙන්න ඕනේ. ඒක නැවත ඔසවා තැබීමක් වෙනවා. සමහර වෙලාවට අවශ්‍ය මානසික ගතිය 'එන්නේ' නැහැ. එවිට ඒ පිරිහීගිය, ගිලිහීගිය, ජීවිතේට මඟ ඇරිගිය ධර්මතාවයන් නැවත අවධි කිරීමයි කළයුතු වන්නේ. ශ්‍රද්ධාව වැඩෙන දේ කියවන්න, ශ්‍රද්ධාව වැඩෙන දේවල් කරන්න. එවැනි දේට උපකාර කරන අය ඇසුරු කරන්න ඕනෑ.

අද දවසේ, මේ පින්වතුන් සියළු දෙනාම බොහොම සතුටු වෙන්න. කරුණාවෙන් ශ්‍රද්ධාවෙන් කාලය වෙන් කර ගෙන, මේ ධර්ම දේශනාව අසාගන්න පැමිණියා. අද ධර්ම දේශනාවෙන්

මම, මේ පින්වතුන්ට කියලා දුන්නේ ධර්මයට එන්න අත්‍යාවශ්‍යම හතර ආකාර ශ්‍රද්ධාව ගැනයි.

අපි හිතන්න ඕනේ අද මෙහෙම හොඳට හිටියට, ලබන සතිය වෙනකොට මේ සතුට, සිනහව තියෙයිද? නැතිවෙයිද? කියලත්.

හැම වෙලාවේම මේ ජීවිතේ දිහා සතුටින් බලලා, මේ ජීවිතය සතුටින් පවත්වලා, අවසානයේදී, එය අත හැරලා දාල යන්න පුළුවන් මානසික ශක්තිය අපි හදා ගන්න ඕනෑ. එය වෙන කවුරුත් අපිට කරලා දෙන්නේ නැහැ. අපිම වැඩිය යුතු, අපිම කර ගත යුතු දෙයක් ඒක.

ඉස්පිරිතාලවල ලෙඩුන්ට පිරිත් දේශනා කරන්ට ගියාම අපිට ජේනවා සමහර අය කතා කරන්නේ නැහැ, ඒ බයටයි. සමහර අය නම් කියනවා 'අපි නම් මරණයට බය නැහැ හාමුදුරුවනේ' කියල. ඒ වගේ බය නැතුව ඉන්ට හිතට ගැමීමක් හදාගන්න එක හොඳයි.

ලංකාවේදීත් අපි බොහෝම අමාරු ලෙඩුන් ළඟට පිරිත් කියන්න ගිහින් තියෙනවා. ධර්ම මාර්ගයේ ගමනටත් මෙවැනි අත් දැකීම් හරිම උපකාර වෙනවා. හික්ෂු ජීවිතය පුදුම විශ්ව විද්‍යාලයක්.

අපි පිරිත් කියල ආවට පස්සේ අපිට දැන ගන්න ලැබෙනවා ඒ ලෙඩා මිය ගියා කියලා. ඊළඟට පාංසකුලේටත් හත් දවසටත් ආරාධනා ලැබෙනවා. ඒවාටත් යනවා. සමහර වෙලාවට අපිට හිතෙනවා අපි ගිහින් පිරිත් කියල ලෙඩ්ඩුන්ව. මරලා එනවා වත්ද කියලා. ඒ වගේ හැඟීමකුත් ඇති වුණා. නමුත් ඇත්තම සිද්ධිය නම්, මැරෙන්නට වැටිලා ඉන්න අයට පිරිත් දේශනා කරලා යම් සහනයක් හදලා දීලා ඒමයි. ඒ වගේම කීප දෙනෙකු හෝ පිරිත් පිළිබඳව ශ්‍රද්ධාව ඇති කරගෙන හිත පහදවා ගැනීමෙන් සුගතියේ යන්නත් ඇති .

මේ කරුණු ටික කීවේ, අපි පිරිත් අහන්න දානය දෙන්න, පින් කරන්න අන්තිම මොහොත වෙනකල් ඉන්න ඕනේ නැහැ කියලා කියන්නයි.

මේ හැම අවස්ථාවකදීම ධර්මයේ පිහිට, ශ්‍රද්ධාව ප්‍රඥාව මේ හැම දෙනාටම ලැබේවා කියල මෙමතියෙන් ප්‍රාර්ථනා කරනවා.

මේ පින්වතුන්ට, මිනිස් ජීවිතයක් ලැබුණ මේ අවස්ථාව ප්‍රයෝජනයට අරගෙන පාරමී ශක්තිය දියුණු කරගෙන ඒ උතුම් නිර්වාණ ධාතුව සුවසේ අවබෝධ කරගන්නට මේ බණ ඇසීමේ පින හේතු වාසනා වේවා! කියා මෙමතියෙන් ප්‍රාර්ථනා කරනවා.

සෑම දෙනාටම තෙරුවන් සරණයි...!

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : චිත්ත විචි වල ක්‍රියාකාරීත්වය

දේශකයාණන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජනාලංකාර

ස්ථානය : ඕක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය

දිනය : 2015-03-14

2

චිත්ත විචි වල ක්‍රියාකාරීත්වය

අද විශේෂ වූ ධර්ම කරුණක් එනම් හිත ගැන කතා කරමු. ජීවත්වෙන හැම සත්වයෙකුටම 'සිත' කියල දෙයක් තියෙනවා. මේ හිත ගැන අපි සම්මුති හා පරමාර්ථ වශයෙන් කතා කරනවා.

සම්මුතියෙන් අපි සිත් සමුහයක් එකතු කරලා එක වචනයකින් හඳුන්වනවා. උදාහරණ විදියට පරිප්පු ඇට, සන පරිප්පු කියන්නේ නැතුව අපි 'පරිප්පු' කියනවා වගේ මුළු ලෝකෙම ඉන්න ශ්‍රී ලාංකික මිනිස්සු ගත්තම එක නමකින් සිංහලයා හෝ ලක් වැසියා හෝ කියා කියනවා.

ඒ වගේම සිත කියල කියන්නේ එක වචනයකින් ලේසියට හඳුන්වන සිත් රාශියකට.

ජීවත් වන හැම කෙනෙකුටම ජීවත් වන බව දැන ගන්නත් සිත අවශ්‍යයි.

රූපයක් දැන ගන්න නම් ඇස තියෙන්න ඕනේ. ශබ්දයක් දැන ගන්න කණ තියෙන්න ඕනේ. නාසය දිව ශරීරය යන ඉන්ද්‍රියයන් සුවඳ රස හා පහස දැන ගන්නවා වගේම සිත දැන ගන්න නම් සිතක්ම තියෙන්න ඕනේ.

මේ සිත වැඩ කරන්නේ නැති අවස්ථා දෙකක් තියෙනවා. රහත් වහන්සේ නමක් හෝ අනාගාමි සංඝයා වහන්සේ නමක් නිරෝධ සමාපත්තියට සම වැදුනම ඒ අවස්ථාවේ සිත ක්‍රියා කරන්නේ නැහැ. රූපාවචර බ්‍රහ්ම ලෝකයේ අසංඥ තලයේදීත් සිත ක්‍රියාත්මක නැහැ. මේ අවස්ථා දෙකේදී පමණයි නිවන් දැකින්නට පෙර සිත වැඩ කරන්නේ නැත්තේ. අන් සෑම දිවා, තිරිසන්, අපාය ආදී සියලු තලයකම සත්වයන්ගේ සිත් වැඩ කරනවා.

සිතේ ක්‍රියාත්මක සිත හා අක්‍රියාත්මක සිත කියා අවස්ථා දෙකක් තියෙනවා. අක්‍රියාත්මක සිත යම් කිසි තැනක කොහේ හරි කුඩැල්ලක් වගේ එල්ලිලා ඔහේ පවතිනවා. අතීතය ගැන අනාගතය ගැන බාහිර ලෝකය ගැන මොනවත්ම හිතන්නේ නැතිව. මේ තත්වයට කියනවා සිතේ මූල ගතිය කියා. ශරීරයේ තැනක් ආධාර කර ගෙන එක්තරා රටාවකට මේ සිත් ඔහේ තියෙනවා.

ක්‍රියාත්මක සිත බාහිරව හෝ අනාගතයට, අතීතයට, ස්පර්ශයට හෝ පංචද්වාරයෙන් හෝ මනෝද්වාරයෙන් ක්‍රියාකරන්නට පටන් ගන්නවා. ශරීරයේ ස්ථාන හයකදීයි මේ ක්‍රියාකාරිත්වය සිදු වන්නේ. ශබ්දයක් ඇසෙන්නේ නම් සිත අක්‍රිය අවස්ථාවෙන් මිදී එම ශබ්දය දෙසට ගොස් එය දැන ගන්නට ක්‍රියාත්මක වෙනවා.

අක්‍රිය සිත නම්වූ 'භවාංග සිත' හරිම අමුතු සියුම් සුක්ෂම, දැන ගන්නට අපහසු අවස්ථාවක්.

සිතේ වයස මනින්න ඒකකයක් තියෙනවා. එය හඳුන්වන්නේ "ක්ෂණ" කියලා. හිතේ ආයුෂ ක්ෂණ එකයි.

යම්කිසි කෙනෙක් මව්කුපේ පිළිසිඳ ගෙන මාසයකින් මිය යනවා. එයාට ප්‍රතිසන්ධි සිතක් හට ගන්නවා. භවාංග සිත් රාශියක් හට ගැනෙනවා. මිය යන විට චුති සිත හටගන්නවා. ප්‍රතිසන්ධි සිතේ ආයුෂ ක්ෂණ එකයි. චුති සිතේ ආයුෂ ක්ෂණ එකයි. මේ අතර ජීවත් වන මාසයේ භවාංග සිත් රාශියක් පහළ

වෙනවා. මේ සිත් එකම වර්ගයේ ඒවා. ඇස්-කන්-නාසය ආදී නැති නිසා ක්‍රියාකාරීත්වයක් නැහැ.

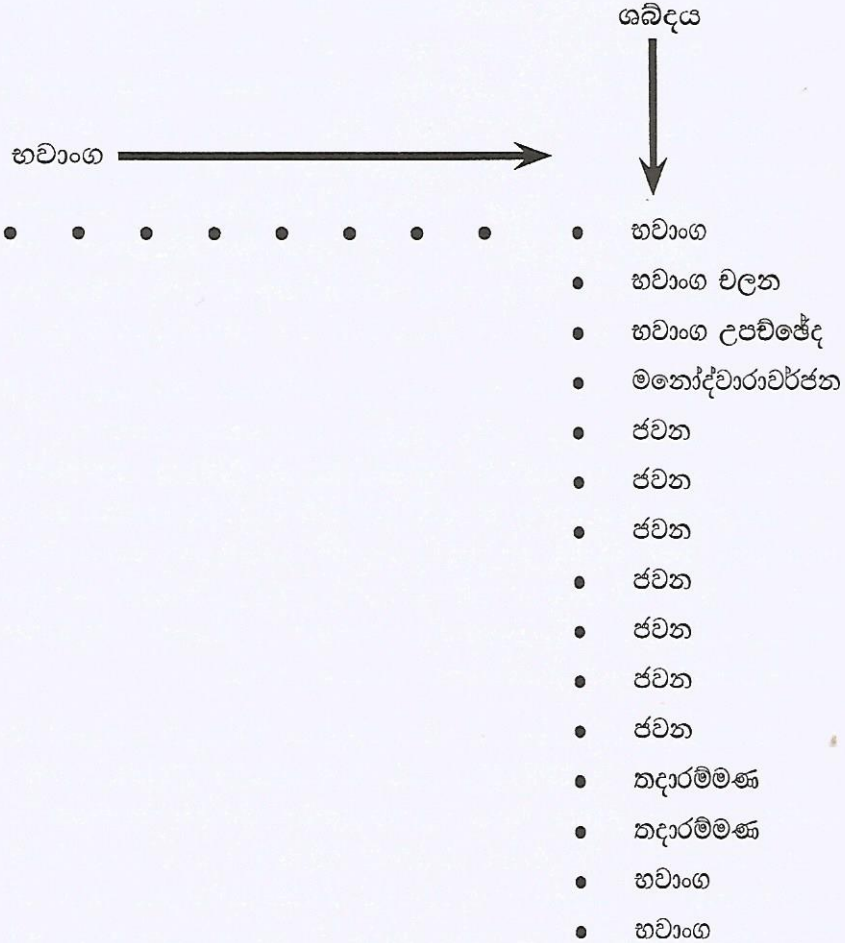
මේ සිත ගැන අපි සම්මුතියෙන් හා පරමාර්ථයෙන් කතා කරනවා. සම්මුතියෙන් කතා කරන විට අපි සමූහයක් එකතු කරලා එක වචනයකින් හඳුන්වනවා. උදාහරණයක් විදියට පරිප්පු හොඳ්දක් ගත්තහම පරිප්පු ඇට ගාන, පරිප්පු ඇට හොඳ්ද, කියන්නේ නැතුව පරිප්පු කියනවා වගේ. මුලු ලෝකයේම සිටින ශ්‍රී ලාංකික මිනිස්සු ගත්තහම එක නමකින් සිංහලයා හෝ ලක්වැසියා යයි කියනවා. ඒ වගේ සිත කියන්නේ එක් වචනයකින් ලේසියට හඳුන්වන සිත් රාශියකට. අපට පහළ වන චිත්තක්ෂණ සියල්ලටම අපි කියන්නේ සිත පහළ වුනා කියලා.

අපි ගහක් ගන්නොත් එය කුඩා මොටියකින් පටන්ගෙන දළ දාල, කොළ දාල, අතු රිකිළි හැදිලා විකාශනය වෙනවා. එය ශාකයක් බවට පත්වෙන්නට අවශ්‍ය කරන මූලයක්, ශක්තියක්, බලයක් ඒකෙ තියෙනවා. ඒ වගේම අපේ සිත ක්‍රියාත්මක වෙලා පවතින්න නම් චිත්ත මූලයක්, බලයක්, ශක්තියක් තියෙන්නම ඕන. ඒ මුල් අවස්ථාවට අපි කියනවා "මූල චිත්තය" කියලා. හවාංග චිත්තය කියන්නේ ඒකමයි. වෙනත් විදියකින් කියනවානම් මනස කියන්නේ ඒ අවස්ථාවයි.

සිතක් පහළ වෙන්නට එයට අරමුණක් අවශ්‍යයි. හවාංගයේ පවතින සිතටත් අරමුණක් නැතිව සිත් පහළ වෙන්නේ නැහැ. බාහිර රූපයක් අපේ ඇසට පෙනෙනවා කියලා හිතන්න. ඒ රූපය අපේ ඇසේ ගැටෙන විටම, ඒ එක්කම ඒක හවාංග සිතේ හැප්පෙනවා. ඒ අලුතෙන් පෙනෙන රූපය සම්බන්ධයෙන් මේ සිතේ චිත්තක්ෂණ 17 ක් ගමන් කරලා රූපය දැනගන්නවා. මේ විදියට චිත්ත වීථි 17 බැගින් පේළි කිහිපයක් ගමන් කරල රූපය දැන ගන්නවා. මේ විදියට චිත්ත වීථි 17 බැගින් පේළි කීපයක් ගමන් කරමින් ඒ බාහිරින් දැක්ක රූපය ඇති වෙවී පේනවා. ඔය ගමන් කරන සිත් "වීථි සිත්" යයි හඳුන්වනවා.

මේ වීථි සිත් වර්ග 2 ක් තියෙනවා.

1. පංචද්වාරික විථි සිත්
2. මනෝද්වාරික විථි සිත්

ශබ්දය හවංග

පංචද්වාරයෙන් සිත් වැඩ කරන්නේ එකම ආකාරයටයි. ක්‍රියාත්මක වන සෑම සිතක්ම කර්ම සිත් නොවේ. ජවන සිත් වලදී පමණක් කර්ම සිදුවේ.

මනෝද්වාර සිත වැඩ කරන ආකාරය.

- හවාංග
- හවාංග චලන
- හවාංග උපච්ඡේද
- මනෝද්වාරාවර්ජන
- ජවන
- ජවන
- ජවන
- ජවන
- ජවන
- ජවන
- ජවන
- කදාරම්මණ
- කදාරම්මණ
- හවාංග
- හවාංග

මරණය සහ සිතේ ක්‍රියාකාරීත්වය

මරණාසන්න අවස්ථාවේ මේ තුනෙන් එකක් මතක් වෙනවා. අපි හැමෝටම ජීවත් වෙන්නට අරමුණක් තියෙන්න ඕනෑ. හිත ඇතුළේ තිබෙන අරමුණක එල්ලීගෙනම මේ සිත පවතිනවා. මරණාසන්න අවස්ථාවේදීත් අරමුණක් ඇතිවම චුත වෙන සිත නැවත උපදින්නේත් අරමුණක් අල්ලගෙනමයි.

අපි කුසලයක් කරනවා යයි සිතමු. බෝධීන් වහන්සේ ළඟට ගිහින් අතුගානවා. ඒ ක්‍රියාව මැරෙන වෙලාවට මතක් වෙන්න පුළුවන්. ඒකට කියනවා කර්මය සිහිපත් වෙනවා කියලා. ඒ ක්‍රියාව මතක් වෙද්දී එයට උදව් වූ ඉදල, මිදුල හා බෝධීන් වහන්සේ

මතක් වෙනවා. ඒකට කියනවා කර්ම නිමිත්ත කියලා. මේ ක්‍රියාව දැන් වර්තමානයේ සිදුවෙන දේවල් නොවෙයි. අතීතයේදී සිදු වී මතකයේ ගිලී ගොස් කාලයක් ගතවී මරණාසන්න මොහොතේදී සිහිපත් වෙනවා. මේවා එන්නේ කාර්ම ඵලය, කර්ම විපාකය හැටියට. මේ දෙකම ජීවිතයේ අතීතයේ තිබුණ දේවල්.

තවත් ඒවා තියෙනවා. අතීතයේදී සිදු වූ කර්ම වල ශක්තිය, බලය අනුව කර්ම පමණක් නොව කර්ම ඵල දෙන, විපාක දෙන තැන, ඊළඟ ආත්මභාවයේ සලකුණු ජේන්න පුළුවන්. ඊළඟ උප්පත්තිය සිහිවන නිමිත්ත හඳුන්වනවා "ගති නිමිත්ත" හැටියට. බෝධිය අතුගැම වැනි කුසල කර්මයක් මතක් වීමෙන් දිව්‍ය විමානයක්, ලස්සන මල්වත්තක් වගේ සුන්දර තැනක් සිහියට නැගෙනවා. මේ කුසල කර්ම පැත්ත. අකුසල කර්මයක් ගැන සිහිපත් වුවා යැයි සිතමු. එයා සත්තු මරපු කෙනෙක්. එයාට මතකයට එන්නේ ඒ අකුසල කර්මයට අනුව. ඒ විදියට එයාට කර්ම නිමිත්ත, ගති නිමිත්ත වශයෙන් මතක් වෙවී, යටපත් වෙවී නැවත නැවතත් මතක් වෙවී. ඉස්සරහට එන්නේ ඒ අකුසල කර්මයයි. ඒක පැයකට කලින්, දවසකට කලින් හෝ සතියකට කලින් වෙන්න පුළුවන්. මේ සියලුම අරමුණු මරණාසන්නයේදී සිදුවෙන දේවල්.

විශේෂයක් තියෙනවා මරණාසන්න චිත්ත විටීයක. එහි ජවන් සිත් 5 ක් පමණයි වැඩ කරන්නේ. සාමාන්‍ය කෙනෙකුගේ ජවන් සිත් 7 ක් තිබුණත්, මරණාසන්නයේදී දුර්වල වූ සිතට ජවන් සිත් 5 ක් පමණයි තිබෙන්නේ. වාහනයක් ඇදගෙන යනවා වගේ. වේගයෙන් ගිය වාහනයක් නතර කරන්නට ලං වෙද්දී වේගය අඩු වෙනවා. ඒ වගේ අපේ සිත වේගයෙන් වැඩ කරලා මැරෙන්න යනකොට දුර්වල වෙනවා. අලුත් සිත් හට ගන්නේ නැතිව, තිබෙන අරමුණක් ඔස්සේ පවතිනවා.

මූල සිත - භවාංගයයි. සිතක ආයුෂ ක්ෂණ එකයි. අපි හිතමු අවු: 35 ක 40 ක කෙනෙක් අසනීප වී මරණාසන්නයේ ඉන්නවා

- හවාංග
- හවාංග චලන
- හවාංග උපච්ඡේදන
- පංචද්වාරාවර්ජන
- චක්ඛු විඤ්ඤාණය
- සම්පට්ච්ඡන
- සන්තීරණ
- වොක්ඨපන
- ජවන
- ජවන
- ජවන
- ජවන
- ජවන
- කදාරම්මණ
- චුති
- හවාංග

- හවාංග
- හවාංග චලන
- හවාංග උපච්ඡේදන
- පංචද්වාරාවර්ජන
- චක්ඛු විඤ්ඤාණය
- සම්පට්ච්ඡන
- සන්තීරණ
- වොක්ඨපන
- ජවන
- ජවන
- ජවන
- ජවන
- ජවන
- කදාරම්මණ
- කදාරම්මණ
- චුති
- ප්‍රතිසන්ධි

“චුතිය” කියන්නේ කලින් ජීවිතයේදී අවසානම හවාංග යයි.*

සම්පට්ච්චන - පිළිගැනීම, භාරගැනීම, හරවාගැනීම

සන්තීරණ - විමසීම, සොයාබැලීම, විපරම් කිරීම

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : සිත (පළමු කොටස)

දේශකයාණන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජනාලංකාර

ස්ථානය : ඕක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය

දිනය : 2015-03-15

3

සිත

පළමු කොටස

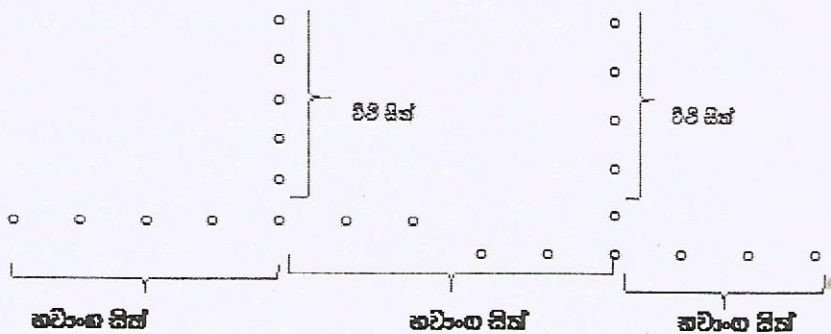
ක්‍රියාකාරී සිත සහ ක්‍රියාකාරී නොවන සිත ගැන නැවත පැහැදිලි කරන ලදී.

ක්‍රියාකාරී සිත යනු මෙහිදී හඳුන්වන්නේ පංච ඉන්ද්‍රිය හා මනෝ ඉන්ද්‍රිය මූලික වී හටගන්නා සිතයි. සිතීන් සිතන දේවල්, අනාගත පැතුම් මනෝද්වාරිකව හට ගන්නවා. මනෝද්වාරිකව හෝ පංචද්වාරිකව ඇති වන සිත් වලට හවාංග සිත මුල්වෙනවා. එයට මූල චිත්තය සහ මනෝද්වාරය යයි කියනවා. සිතක් අරමුණක් ඇතිවම තමයි උපදින්නේ. අරමුණක් සම්බන්ධයෙන් මෙසේ සිත ක්‍රියා කරන්නේ යම් කිසි ක්‍රමයකට, යම්කිසි රටාවකට අනුවයි. මෙය චිත්ත නියාමය කියලා හඳුන්වනවා. මෙය ස්වභාව ධර්මයට අනුව සිදුවන දෙයක් මිස කිසිවෙකු විසින් කරනු ලබන දෙයක් නොවෙයි. එම නියාමය කිසිවෙකුටත් වෙනස් කරන්නට බැහැ.

ජීවිතයක මුල්ම සිත හවාංග සිතට සමාන නමුත් එම ජීවිතයේ ආරම්භක සිත නිසා එයට "ප්‍රතිසන්ධි සිත" කියලා කියනවා. එමෙන්ම ජීවිතයේ අවසාන සිතද හවාංග සිතට සමාන නමුත් එම

ජීවිතයේ අවසාන සිත නිසා එයට “චූති සිත” කියලා කියනවා. ඒ අතරතුර කාලයේ ඇති වන සිත් (පංචද්වාරික හෝ මනෝද්වාරික නොවන සිත්) “භවාංග සිත්” යනුවෙන් හඳුන්වනවා. භවාංග සිත් පෙළක් ලෙස, පරම්පරාවක් ලෙස තමයි ඇති වන්නේ. භවාංග සිතට වඩා ප්‍රතිසන්ධි සිතේ සහ චූති සිතේ කර්ම ශක්තිය වැඩියි. සිතක ආයුෂය “චිත්තක්ෂණයක්” ලෙස හඳුන්වනවා. මෙය භෞතික ක්‍රමයකින් මනින්න බැහැ. අපගේ ජීවිතයේ අපට වැඩියෙන්ම පහළ වන්නේ භවාංග සිත්.

භවාංග සිත් පෙළ ගමන් කිරීමේදී කිසියම් අරමුණක් පංචද්වාරයෙන් හෝ මනෝද්වාරයෙන් ගන්නා විට භවාංග සිත බිඳී ගොස් බාහිර අරමුණ කෙරෙහි සිතන සිත් පහළ වෙනවා. මේවාට “වීථි සිත්” කියලා කියනවා.

මෙසේ අරමුණක් දැනගන්නා අවස්ථාව සම්පූර්ණ වීමට වීථි සිත් විශාල ප්‍රමාණයක් ඇතිවෙනවා (ඉතා විශාල සංඛ්‍යාවක් සිත් ඇති වෙනවා). මෙසේ බාහිර අරමුණ දැනගැනීමට ඇතිවන වීථි සිත් ජේළි අතර නැවත භවාංග සිත් එකකට වැඩි ප්‍රමාණයක් ඇතිවෙනවා. මෙසේ වීථි සිත් ජේළි අතර ඇති වන භවාංග සිත් ප්‍රමාණය, එනම් වීථි සිත් ජේළි අතර ඇති වන පරතරය, සිතීමේ ශක්තිය අඩු වැඩි වීම වශයෙන් අඩු හෝ වැඩි වෙනවා. පරතරය

අවම වන්නේ ලොව්තුරා සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේටයි. රහතන් වහන්සේට එයට වඩා ටිකක් වැඩියි. සාමාන්‍ය අයට පරතරය ගොඩක් වැඩියි.

ශබ්ද අරමුණක් ගැනීමේදී ඇතිවන සිත් පිළිබඳව සිතා බලමු.

උදාහරණයක්:

අපට අම්මා කියන ශබ්දය සම්පූර්ණයෙන් ඇසීමට විත්ත වීථි දහයක් යන්නේ නම් එක විත්ත වීථියකින් ඇසෙන්නේ ශබ්දයක කොටසක් පමණයි. නමුත් මේ ක්‍රියාව ඉතා වේගයෙන් සිදු වන නිසා අතරතුර බිඳීමක් නොමැතිව අම්මා යන වචනය එක පෙළටම ඇසුනා සේ අපිට දැනෙනවා.

බාහිරින් එන අරමුණු නිසා හවාංග සිත් පෙළ ගමන් කිරීමේදී එම සිත් වලට ඉදිරියට යාම වලක්වා බාධා ඇතිවෙනවා. සිතට ශබ්ද අරමුණක් ගැනීමේදී ශබ්දය කෙලින්ම අපගේ හවාංග සිත් පෙළේ වදින්නේ නැහැ. එය හවාංග සිත් පෙළේ වදින්නේ කන්බෙරය (සෝතද්වාරය) හරහා ගොසින්.

මෙසේ ශබ්දයේ ප්‍රථම දැනීම් මාත්‍රය හවාංග සිත් පෙළේ හවාංග සිතකට වැදීමේදී හවාංග සිත් පෙළ ඉදිරියට යාමේ හැකියාව හීන වී ශබ්ද අරමුණ දෙසට හැරීමේ වීථි සිත් පහළ වීමට පටන් ගන්නවා. කනට ඇසීමේ හැකියාව නොමැතිනම් (උදා: බිහිරි නම්) හවාංග සිත් පෙළට ශබ්දය නිසා බාධාවක් ඇති වන්නේ නැහැ. හවාංග සිත් පෙළ ඉදිරියටම ඇදී යනවා.

ශබ්දය හවංගයේ වැදීම

- හවංග
- හවංග චලන (හවංගය සෙලවීම)
- හවංග උපච්ඡේද (හවංගයේ බිඳීම)
- පංචද්වාරාවර්ජන (ශබ්දයට /අරමුණට හැරෙන සිත)
- සෝභ විඤ්ඤාණය (අරමුණ ශබ්දයක් බව දැනගන්නා සිත)
- සම්පට්ච්ඡන (අරමුණ පිළිගැනෙන සිත)
- සන්තීරණ (අරමුණ විමසන සිත)
- චෝත්ථපන (අරමුණේ හොඳ නරක තීරණය කරන සිත)
- ජචන (අරමුණ විඳින සිත)
- ජචන (අරමුණ විඳින සිත)
- ජචන (අරමුණ විඳින සිත)
- ජචන (අරමුණ විඳින සිත)
- ජචන (අරමුණ විඳින සිත)
- ජචන (අරමුණ විඳින සිත)
- ජචන (අරමුණ විඳින සිත)
- තදාරම්මණ
- තදාරම්මණ
- හවංග

අරමුණෙහි රසය විඳිමින් (ලෝභ කරමින්, ද්වේශ කරමින්, අලෝභ කරමින්, අද්වේශ කරමින් ආදී වශයෙන්) එකක් එකක් පාසා ඇති වන ජවන් සිත් පෙළ නිසා ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ ආදී අකුසල් කර්මද, අලෝභ, අද්වේශ, අමෝහ ආදී කුසල් කර්මද ඇති වන බැවින් එම ජවන් සිත් පෙළේ ස්වභාවයට අනුව එම සිත්, ලෝභ සහගත සිත්, ද්වේශ සහගත සිත්, මෝහ සහගත සිත්, කුසල් සිත්, ආදී වශයෙන් නම් කෙරෙනවා. මෙසේ එක්

විත්ත විවිධයකින් පමණක් කුසලයක් හෝ අකුසලයක් හට ගන්නේ නැහැ. එවැනි ජවන් සිත් ඇති විත්ත විචි ගණනාවක් ඒ සඳහා ඇති වන්නට අවශ්‍යයි.

ප්‍රශ්නය : අවසරයි ස්වාමීන් වහන්ස, ශබ්ද අරමුණක් සඳහා විත්ත විවිධයක් සකස් විමේදී එක විත්ත විවිධයකට හසු වන්නේ ශබ්දයක කැල්ලක් (කුඩා කොටසක්) පමණයි. එවැනි කුඩා ශබ්ද කොටසකට ද්වේශයක් ඇති වන්නේ කෙසේද?

පිළිතුර: ද්වේශය කියන්නේ අරමුණ හා ගැටෙන ස්වභාවයක්. එනම් අරමුණ රස විදින්නේ අකමැත්තෙන්. මෙසේ විත්ත විචි විශාල ප්‍රමාණයක් ඇති වී නැති ව ගිය පසුවයි අපට වැටහෙන්නේ අරමුණට ද්වේශ කළ බව. එනම් විත්ත විචි රාශියක් එක මිටියට ගෙන සලකා බැලීමෙන් පසුවයි අපට එය වැටහෙන්නේ. නමුත් එක විත්ත විවිධයකද ජවන් සිත් වල ද්වේශය ගැබ්ව තිබෙනවා. විත්ත විවිධයක ජවන් සිත්වල පමණයි කුසල්, අකුසල් රැස් වෙන්නේ.

ප්‍රශ්නය: විත්ත විවිධයක විත්තක්ෂණ දහහතෙහිම ආයු කාලය සමානද?

පිළිතුර: ඔව්. විවිධයක ජවන් සිත් සත එකම ආකාරයක් ගන්නවා. එනම් ලෝභ හෝ ද්වේශ හෝ වෙනත් ඕනෑම ආකාරයක සිත් 7 ක් එක පෙළට ක්‍රියාත්මක වෙනවා.

(මේ දක්වා සිදුකරන ලද්දේ මෙයට පෙර දිනයේදී සිදු කරන ලද දේශනාවට අදාල කරුණු පැහැදිලි කිරීමක්.)

අද දින සිදු කිරීමට. බලාපොරොත්තුවන දේශනයේ (සාකච්ඡාවේ) මාතෘකාව,

- ★ සිත තිබෙන්නේ කොතනද?
- ★ සිත තිබෙන තැන අපට දැනෙන්නේ කෙසේද?

ප්‍රධාන වශයෙන් හිත ඇති ස්ථාන 3 ක් ගැන වර්තමාන ලෝකයේ කතා බහට ලක් වී තිබෙනවා. එනම් මොළයේ, හෘදය වස්තුවේ සහ මුළු ශරීරයේම. ශරීරයේ සමහර කොටස් නොමැතිව ඉපදිලා ඉන්න මිනිස්සු ඉන්නවා. ජීවත් වන කාලයේ නොයෙක් හේතූන් නිසා ශරීර කොටස් ඉවත් කරන ලද (කකුල්, දෙඅත්, ඇස්, කන්, නාසා සහ ශරීරයේ ඇතුළත සමහර ඉන්ද්‍රියයන්ගේ කොටස්) පුද්ගලයන් සිටිනවා. එම නිසා මුළු ශරීරයේම සිත ඇති බව කියන මතය පිළිගන්නට අපහසු වෙනවා. හෘදය බද්ධ කරලා තියෙන අයද ඇති මුත් එසේ කළ අයගේ සිත් වෙනස් වී නැහැ. මොළයේ යම්කිසි ප්‍රමාණයකට වැඩි නොමැති අය ඇතිමුත් ඔවුන්ගේ දැනුමට (සිතීමට) එයින් බාධාවක් වී නැහැ.

ධර්මයට අනුව මිනිසා ඉපදීමේදී පළමුව පහළ වන්නේ දියර වැනි කුඩා රූපකයක්. මෙය අල්ලාගෙන ආධාරකරගෙන සිත පවතිනවා. මේ රූපය වැඩෙන විට එම මුල් රූප කොටස මැදට ගොස් ඒ වටා ශරීරය වැඩියෑම පටන් ගන්නවා. අපට ශරීර අඟ පසඟ අඩු අය සොයා ගන්නට පුළුවන් වුනත් රුධිරය නොමැතිව ජීවත් වන අයෙකු සොයා ගැනීම නම් හරිම දුශ්කර කාරණයක්. එම නිසා රුධිරය ඇසුරු කරගෙන සිත පවතින බව විශ්වාස කිරීමට ඇති සම්භාවිතාව පැහැදිලිවම වැඩියි. එතැනදී ලේ ඇති සැමතැනම නොව ලේ පිරිසිදු කරන හෘදය වස්තුවේ යම් කිසි ස්ථානයක් ඇසුරු කරගෙන සිත පවතින බව විශ්වාස කරන්නට පුළුවන්.

සිත යනු එන්නත වේග ගතියක්, විදුලිය වැනි ක්‍රියා මාත්‍රයක්. එම නිසා සිතට ආශ්‍රය කොට පැවතීමට පිරිසිදු තැනක් තිබිය යුතුයි. නැතහොත් සිත ශරීරයෙන් ඉවත්ව යනවා. මෙය "මරණය" ලෙස හඳුන්වනවා. එම නිසා සිතට ආශ්‍රය කිරීමට තැනක් අවශ්‍යයි. මේ ආශ්‍රය කිරීම අනුව සිත ඇසුරුකරගෙන ඉන්න තැන සිතා ගන්නට හැකි වෙනවා. එම නිසා සිත තිබෙන්නේ හෘදය වස්තුවේ පවතින ලේ ධාතුව ආශ්‍රය කරගෙනයි. එම නිසා

සිත පිරිසිදු වන විට ලේ පිරිසිදු වෙනවා. සිත නරක් වන විට ලේ අපිරිසිදු වෙනවා. ප්‍රසන්න සිතක ඇතිල්ලී යන ලෙසද පිරිසිදු වී නිරෝගී බව ඇතිවෙනවා. අප්‍රසන්න සිතක ඇතිල්ලී යන ලෙසද අපිරිසිදු වී රෝගී බව ඇතිවෙනවා.

ප්‍රශ්නය: අවසරයි ස්වාමීන්වහන්ස, නවීන විද්‍යාව අනුව මතකය සහ ආවේගය ආදිය මොළයේ එක් ස්ථානයක තැන්පත් වී ඇති බව ප්‍රකාශ වෙලා තියෙනවා. මේ පිළිබඳව ධර්මානුකූල පැහැදිලි කිරීමක් කරන්නට පුළුවන්ද?

පිළිතුර : සිතෙහි දත්ත රැඳී ඇති ස්ථානයක් දක්වන්නට බැහැ. අපට අප දන්නා යමක් කොළවල ලියා කිසියම් ස්ථානයක තැන්පත් කරන්න පුළුවන්. නමුත් එහි ඇත්තේ කඩදාසි හා දත්ත ලියා ඇති තීන්ත පමණයි. එහි අදහස එම කොළවල නැහැ. එම ලියා ඇති දේවල් විවෘත කර දැනගැනීමට වෙනත් ක්‍රමයක් තිබිය යුතුයි. එම නිසා අපගේ මතකයන් හෝ ආවේග ද්‍රව්‍යමය වශයෙන් මොළයේ හෝ ශරීරයේ වෙනත් ස්ථානයක ද්‍රව්‍යමය ස්වභාවයක් ලෙස තැන්පත් වී තිබෙන්නට බැහැ. සිත සහ සිතුවිලි යනු සම්පූර්ණයෙන්ම රූප ස්වභාවයෙන් (පයවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ ආදියෙන්) වියුක්ත වී ඇති දෙයක්.

මේ ආකාරයෙන් බලන විට වර්තමාන සොයාගැනීම් වලට අනුව සිත තිබෙන තැන හරියටම කීමට පුළුවන්කමක් නැහැ. තම තමන් දන්නා දැනුමට අනුව එක් එක් අය විසින් ඒ ඒ ස්ථාන වල සිත ඇති බව දක්වා ඇති නමුත් එය සර්ව සාධාරණව ඔප්පු කරන්නට බැහැ. එම නිසා සිත ඇති තැන එය ඇසුරු කරන ස්ථාන අනුව දැනගන්නවා හැර එය වැඩිදුර සොයා බැලීමෙන් නත්තත්තාර වෙන්න පුළුවන්.

දිව්‍ය ලෝක, බ්‍රහ්ම ලෝක ආදියේ සත්වන්ගේ ශරීර වල ලේ නොමැති නිසා එම සත්වයන්ගේ සිත් ඔවුන්ගේ ශරීර හා සම්බන්ධ වන ක්‍රමය වෙනත් ස්වභාවයක්.

සිත තිබෙන තැන අපට දැනේනේ කෙසේද?

ප්‍රශ්නය (ස්වාමීන් වහන්සේගෙන්): සිත කියන්නේ කුමක්ද?

පිළිතුර (සභාවෙන්): ක්‍රියා විශේෂයක්, ක්‍රියා ශක්තියක්, එක දෙයක් නොවේ, සම්ප්‍රයුක්ත ධර්මයක්, හැඟීමක්.

ස්වාමීන් වහන්සේගේ පිළිතුර: සිත යනු කුමක්ද? ප්‍රධාන වශයෙන් මෙය මනස, විඤ්ඤාණය, සිත යනුවෙන් හඳුන්වනවා. තවත් මනෝධාතු, මනෝ විඤ්ඤාණ ධාතු ආදී වශයෙන්ද කියනවා. සිත යනු එකක් නමුත් එය ක්‍රියා කරන ආකාරය හා ස්ථාන අනුව වෙනත් නම් වලින් ප්‍රකාශ වෙනවා.

උදාහරණයක් විදියට කාන්තාවකට “අම්මා” කියන්නේ දරුවන් සිටින නිසයි. කාන්තාවට “බිරිඳ” කියන්නේ ස්වාමියකු සිටින නිසයි. කාන්තාවකට “දුව” කියන්නේ අම්මා කෙනෙකු සිටින නිසයි. මේ අනුව කාන්තාව කියන නාමයට එය භාවිතා වන අවස්ථාව සහ ආකාරය අනුව වෙනත් වෙනත් අර්ථයන් ලැබෙනවා. සිතටද මේ අනුව නොයෙක් අවස්ථාවලදී භාවිතා වන අවස්ථාව අනුව වෙනත් වෙනත් නම් වලින් හඳුන්වනවා. මෙසේ එකම කාන්තාව, දරුවාට සාපේක්ෂව “අම්මා” කියාද, ස්වාමියාට සාපේක්ෂව “බිරිඳ” කියාද, අම්මාට සාපේක්ෂව “දුව” කියාද අමතනවා. සිතද ආරම්භණයක් සිතන නිසා “සිත” කියාද, ආරම්භණය දැනගන්න නිසා “විඤ්ඤාණය” කියාද, මූල ස්වභාවයක් එනම්, ජීවියෙක් නොවේ, සත්වයෙක් නොවේ, ආත්මයක් නොවේ, කිසියම් චිත්තන ස්වභාවයක් ඇති නිසා “මනස” හෙවත් “මනෝධාතු” කියාද හඳුන්වනවා.

සැරියුත් මහරහතන් වහන්සේගෙන් තවත් ස්වාමීන්වහන්සේ නමක් විඤ්ඤාණය කුමක්දැයි ඇසූ විට සැරියුත් මහරහතන් වහන්සේ දේශනා කර ඇත්තේ “විජානාතීති විඤ්ඤාණං” එනම්, අරමුණ දැනගන්නා නිසා විඤ්ඤාණය කියා කියනවා කියයි. අරමුණු දැනගන්නා ලක්ෂණයට, අරමුණු දැනගන්නා බලයට,

අරමුණු දැනගන්නාවූ ශක්තියට "විඤ්ඤාණය" යයි දේශනා කර තිබෙනවා.

නමුත් දැනගනු ලබන අරමුණට අනුව සිත වෙනත් වෙනත් නම් වලින් හඳුන්වනවා. රූප බලන සිතට, ශබ්ද අසන සිතට, රස බලන සිතට, ගඳ සුවඳ දැනගන්නා සිතට, ස්පර්ශ ලබන සිතට, සිතන සිතුවිලි දැනගන්නා සිතට වෙනත් වෙනත් නම් භාවිතා කරනවා. එම නිසා අරමුණේ ස්වභාවය අනුව සිත් ගොඩක් වශයෙන් නම් කළත් සිතේ ස්වභාවය අරමුණු දැනගන්නා ගතියයි.

අරමුණු වැඩි වීමේදී ඒවාට ලැබෙන නම්ද වැඩිවෙනවා. අරමුණු දැනගන්නවා කියන්නේ අරමුණට එක්තරා විදියකින් ප්‍රතිචාර දැක්වීමයි. අරමුණ හොඳ දෙයක් ලෙස හෝ නරක දෙයක් ලෙස හෝ ගන්ධයක් හෝ ශබ්දයක් ආදී නොයෙක් ආකාරයෙන් දැන ගැනීමයි. ඒ ශක්තිය අප සියළුදෙනාටම තිබෙනවා. මෙසේ එක මොහොතකදී අරමුණක් දැනගන්නා ශක්තියට, බලයට, "සිත හෙවත් විඤ්ඤාණය" යයි කියනවා. අරමුණක් නොමැතිව සිතක් පහළ වෙන්නේ නැහැ. දැනගැනීමට දෙයක් තිබෙන්නට ඕන. එසේ දැනගැනීමට දෙයක් නොමැතිව සිත පහළ වෙන්නේ නැහැ. සිත නිතරම අරමුණ දෙසට නැමීගෙන, හැරීගෙන, බරවීගෙන පහළවන නිසා, ඇති වන නිසා, උපදින නිසා "නාම" කියන නමින් හඳුන්වනවා.

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : සිත (දෙවන කොටස)

දේශකයාණන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හත්තේ ජිනාලංකාර

ස්ථානය : ඕක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය

දිනය : 2015-03-15

4

සිත

දෙවෙනි කොටස

සිත තිබෙන්නේ කොතැනද?

සිත තිබෙන තැන අපට දැනෙන්නේ කෙසේද?

සිත කියන්නේ අතිශය ගැඹුරු මාතෘකාවක්. අපි මේ විදියට හිතමු. ජීවිතයේ අවසාන අවස්ථාවට ලත්ව වැතිර සිටින කෙනෙක් ගත්තාම අනිවාර්යයෙන්ම ඒ අය ඉන්නේ භාවංගය තුළ. එයාට කතා කරන්නට බැරි වුවත්, ප්‍රතිචාරයක් නොදැක්වුවත්, කන් ඇසෙන්නට පුළුවන්. ඒත් බට ගහලා, හිර කරලා, කායික වශයෙන් පීඩාවෙන් ඉන්න නිසා එයාට පෙරළිලා හැරෙන්න බැරිවෙනවා. ශාරීරික වශයෙන් දැවිල්ලක් ඇතිවෙන්න පුළුවන්. ඉතින් එයාට කරගන්න දෙයක් නැහැ. ඒ නිසා එයාට ද්වේශයක් ඇති වෙන්නටත් පුළුවන්. ඒ කියන්නේ චිත්ත විච්ඡි යනවා කායද්වාරයෙන්. අර බෝඩි එකේ දක්වලා තියෙන්නෙ කාය විඤ්ඤාණ සිතුවිලි.

ප්‍රශ්නය : නිරෝධ සමාපත්තියට සමවැදෙන අවස්ථාවක හා අසඤ්ඤ තලයේදී සිත වැඩ කරන්නේ නැහැනෙ. එතකොට භවාංග සිතකුත් එතන නැහැ. අසඤ්ඤ තලයේ සිටින

සත්වයෙකුගේ විඤ්ඤාණය එතැනින් නැවත භවයකට ගමන් කරනකොට, චුති සිතකුත් නැතිනම්, නිර්වාණයත් ලැබී නැතිනම් කොහොමද නැවත භවයකට ප්‍රතිසන්ධි සිතක් ඇති වන්නේ?

පිළිතුර : සත්වයෝ වර්ග 3 ක් ඉන්නවා.

එක වර්ගයක් තමයි සිතයි - කයයි දෙකම තිබෙන සත්වයෝ. මේ අපි වගේ. තව විදියකට වචනයක් පාවිච්චි කරනවා "වෝකාරය" කියලා. මේ අනුව,

- 1) ඒක වෝකාර සත්වයෝ
- 2) චතු වෝකාර සත්වයෝ
- 3) පංච වෝකාර සත්වයෝ

වශයෙන් කොටස් 3 යි. අපි අයිති වෙන්නේ පංච වෝකාර සත්ව කොටසට. රූප වෝකාරය, වේදනා වෝකාරය, සංඥා වෝකාරය, සංඛාර වෝකාරය, විඤ්ඤාණ වෝකාරය යන වෝකාර පහෙන්ම යුත්ත වුනු සත්ව කොට්ඨාශයට තමයි අපි අයිති වෙන්නේ.

තව සත්ව කොට්ඨාශයක් ඉන්නවා රූප වෝකාරය පමණයි. තියෙන්නේ. ඒ සත්ව කොට්ඨාශයට කියනවා "ඒක වෝකාර සත්වයෝ" කියලා. ඒ අයට රූපයක් තියෙනවා. නමුත් වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ නැහැ. අසඤ්ඤ තලයේ ජීවත් වන සත්වයන් අයිති වන්නේ මේ වර්ගයට. ඒ අයට රූපය පමණයි තියෙන්නේ. සිතක් නැහැ.

තවත් සත්වයෝ කොටසක් ඉන්නවා. ඒ අයට රූප වෝකාරය නැහැ. අනිත් වෝකාර හතරම තියෙනවා. මේ අය හඳුන්වන්නේ චතු වෝකාර සත්වයෝ කියලා. ඒ අය තමයි අරූපාවචර බ්‍රහ්ම ලෝකවල ජීවත් වන්නේ.

මේ අනුව ඒක වෝකාර, චතු වෝකාර, පංච වෝකාර වශයෙන් සත්වයෝ කොටස් 3 ක් ඉන්නවා.

රූප වෝකාරය = ඒක වෝකාර සත්වයෝ

වේදනා වෝකාරය	}	චතු වෝකාර සත්වයෝ
සංඥා වෝකාරය		
සංඛාර වෝකාරය		
විඤ්ඤාණ වෝකාරය		

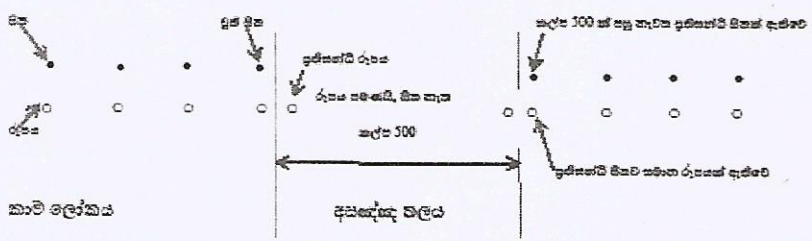
රූප වෝකාරය	}	පංච වෝකාර සත්වයෝ
වේදනා වෝකාරය		
සංඥා වෝකාරය		
සංඛාර වෝකාරය		
විඤ්ඤාණ වෝකාරය		

ලෝකයේ ජීවත් වන සත්වයෝ කලකිරීමට පත්වන්නේ අමුතු විදියටයි. විවිධාකාර දේවල් වලට විවිධ විදියට කලකිරෙනවා. සමහරු කලකිරෙන්නේ වද වේදනාවල් වලට, සමහරු කන විදියට කලකිරෙනවා, තවත් සමහරු අදින පළඳින විදියට, හිටගෙන ඉන්න විදියට, බලන බැල්මට, කටහඬට, කන බොන දේවල් වලට කලකිරෙන්න පටන් ගන්නවා. එහෙම කලකිරිලා, නා නා ප්‍රකාරයට දේවල්වලට කලකිරෙනවා. ගෙදර හතර දෙනෙක් ඉන්නවා නම් කලකිරීමත් හතර ආකාරයකටයි. අන්තිමට ඒ අය තමන්ගේ සිත ගැනත් කලකිරෙනවා. වේදනාවට, සංඥාවට, සංඛාර වලට, විඤ්ඤාණයට ඔක්කෝටම කලකිරෙනවා. හිත නිසා තමයි මේ ඔක්කොම කියලා සිතනවා. හැබැයි මේ අය රූපයට කලකිරෙන්නේ නැහැ. රූපයට නම් අතගහන්නේම නැහැ. මේ අත කෙතිත්තුවත් ඔළුවට, අතට, කකුලට නෙවෙයි

වේදනාව තියෙන්නෙ කියලා හිතනවා. ඉතින් සමහරු හිත ගැන කලකිරිලා-කලකිරිලා ඒ අයට හිත එපා වෙලා භාවනාවක් පටන් ගන්නවා. හිත එපාම කියලයි භාවනා කරගෙන යන්නේ.

එහෙම වුනාට පසුව මේ අය භාවනා කරගෙන යනකොට නාම ධර්ම කෙරෙහි කලකිරෙනවා. එහෙත් රූපය කෙරෙහි කලකිරීමක් ඇතිවන්නේ නැහැ. ඔන්න ඔය වෙලාවේ මේ කෙනෙක් මැරෙන්න ලං වෙලා ඇඳට වැටිලා ඉන්නවා. මේ කෙනාට භාවනා කරලා තියෙන නිසා හොඳ ශක්තිමත් ධ්‍යාන හිතක් තියෙනවා, කයකුත් තියෙනවා. මෙයා දැන් මැරෙන්නයි යන්නේ. හිත ගැන කලකිරී භාවනා කළ නිසා එයා මෙනතින් වුත වෙලා ප්‍රතිසන්ධි හැටියට රූපයක් ඇතිව, ප්‍රතිසන්ධි සිතක් නැතිව ඉපදෙනවා. එතනදී ලොකු මැටි ගුලියක් වගේ තමයි රූප කය පවතින්නේ. මෙයා මේ විදියට කල්ප 500ක් ඉන්නවා. අපි මෙහෙම කිව්වට, මේ රූප හරිම සියුම් විදිහටයි පිහිටන්නේ.

කල්ප 500ක් ගියත් ඊළඟ භවයේදී චිත්ත ශක්තිය නවත්වපු තැන විනාශ නොවූ නිසා නැවත කාම භවයේ උප්පත්තියක් ලබනකොට ඒ හිත නැවත හටගන්නවා. ඒ කාලයේදී කල්‍යාණ මිත්‍ර සම්පත්තිය ලැබිලා හොඳ තැනක ඉපදුනොත් ඉතා හොඳ වෙනස් ජීවිතයක් ලබන්නත් පුළුවන්. ඕකට හේතුව එයා නවත්තපු තැන කල්ප 500 කට පෙර නාමය නතර වූ තැන තිබූ බලය හේතුවෙන් නැවත හිත උපදින්නට පුළුවන්. දැන් ඔය කල්ප 500ක් හිත නැතුව ඉපදිලා හිටපු කාලය තුළ තිබෙන භයානකත්වය තමයි, ඒ කාලයේ අතින් ලෝක වල බුදුරජාණන්වහන්සේලා පහළ වෙලා, බණ අහලා, දන් දීලා පින් කර ගන්න තියන අවස්ථාව මේ අයට නොමැති වීමයි. ඒ නිසා බුදුරජාණන්වහන්සේ මෙනැනට කිව්වේ “අභවා තලය, අභවා ස්ථානය” කියලයි. මේ “අසඤ්ඤ තල” ඔුන්ම ලෝකයයි.

තවත් සමහරු කලකිරෙන්නේ රූපයට. මේ රූපය නිසා තමයි සියළු ලෙඩ දුක් හට ගන්නේ. වැස්සට තෙමුනක් ලෙඩ, අව්වට වේළුනක් ලෙඩ, හිටගෙන සිටියත් ඉදගෙන සිටියත් ලෙඩ, ළඟින් තව කෙනෙක් සිටියත් ඒත් ලෙඩ.

දැන් බලන්න, කෙනෙක් විවාහයක් කර ගන්න හිතුනා කියන්න. ඉතින් ඉස්සෙල්ලාම සුදුසුකම විදියට බලන්නේ මේ කෙනා සාංඝික දාන කියක් දීල තියෙනවාද කියලද? එහෙම අහන්නේ නැහැනෙ. ෆොටෝ එකක් ගෙනාවද තියෙනවද? කියලා තමා අහන්නේ. එහෙමනම් මුලින්ම බලන්නේ රූපය දිහා නේද? මිනිස්සු උස්, මිටි, මහන ආදී වශයෙන් වර්ග කරන්නෙන් රූපයට අනුවයි. ඒන මිනිස්සු, කොරියානු, යුරෝපීය, ඉන්දියානු වශයෙන් මනුසයෝ රූපය මුල් කර ගෙන වෙන් කෙරෙනවා නේද? ඒ නිසා සමහරු ලෝකයේ තිබෙන මේ රූපයට කැමති නැහැ. අතින් අතට විශාල වැඩ කොටසක් මේ රූපය නිසා කරන්න සිද්ධ වෙනවා. මේ රූපයට කන්න බොන්න දෙන්න ඕන, අදින්න දෙන්න ඕන, ඉන්න හිටින්න ගෙවල් හදන්න ඕන, යන යන තැන ඕසවාගෙන යන්න ඕන, මැරුණට පස්සෙන් එම්බාම් කරන්න, පෙට්ටි හදන්න ඕනැ. මේ ආදී වශයෙන් නොයෙක් දේ කරන්න වෙනවා.

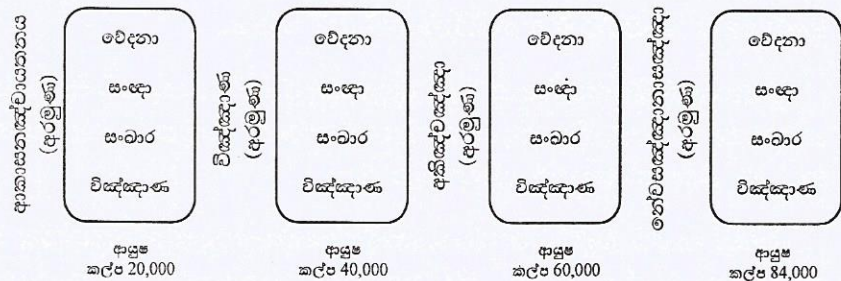
ඉතින් මේ රූපයට කලකිරෙන්න හේතුවන කරුණු හිතන්න පටන් ගන්නවා. ඊට පස්සේ ඒ අය හිතනවා අහස ගැන. අහස සුදු ද - කළු ද - නිල් ද කියලා නැතිව ඔහේ අහස ගැන

හිතල හිතල ආකාස සංඥාව ඇති කර ගන්නවා. ඒකට කියනවා "ආකාසනඤ්චායතන ධ්‍යානය" කියලා. එසේම අපි අමතක කරන්නට හොඳ නෑ, මේ ආකාස සංඥාව ඇතිකරගන්නේ චතුර්ථ ධ්‍යානය ආධාර කරගෙන කියන බව. ඊට පස්සේ මේ විදියට සලකනවා. අහස ගැන දැනගන්නේ සිතෙන්. ඊට පස්සේ හිතන්න පටන් ගන්නවා ඒ හිත ගැන. සමහර අය අහස, මේ පන්සල විතර ප්‍රමාණයට හිතනවා. ඒ ගැන දැන ගන්නා සිතත් පන්සලේ ප්‍රමාණයටම හිතනවා. අහස මේ ඕක්ලන්ඩ් තරම් ප්‍රමාණය නම් ඒ ගැන දැන ගත් සිතත් ඕක්ලන්ඩ් තරම්ම කියලා හිතනවා. මේ විදියට හිතලා හිතලා එයා විඤ්ඤාණ සංඥාව වඩා ගන්නවා.

අහස ගැන සිතුවත්, හිත ගැන සිතුවත් මේ දෙකේම මොනවත්ම නෑ කියලා ඊළඟට හිතන්න පුරුදු වෙනවා. ඒ කියන්නේ භාවනා කරනවා. මේ විදියට කිසිවක්ම නෑ කියලා හිතලා භාවනා කරන්න පටන් ගන්නවා. මෙසේ වඩා ගත් සිත "ආකිඤ්චඤ්ඤායතන ධ්‍යානය" කියා කියනවා.

මොනවත් නෑ කියලා හිතුවට ඒ බව දැන ගන්නේ සංඥාවෙන් කියලා, ඊට පසුව දැනගන්නවා. ඊට පස්සේ ඒ සංඥා ගැන හිතලා වැඩුන සිතට කියනවා "නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන" ධ්‍යාන සිත කියලා. මේ අවස්ථාවට, මේ තත්වයට කියන්නේ "හවාග්‍රය" කියලා. මෙතැනින් එහාට බුන්ම ලෝක වල තැනක් නෑ. මේ තමයි සංසාරයේ ඉහලම තැන කියලා හඳුන්වන තැන.

මේ විදියට වෝකාර 4 යි.

මේ හතර ස්ථානයටම පොදු වූ වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ නිසා මේ හතර දෙනාට කියනවා චතුර් වෝකාර සත්වයෝ කියලා. මේ අය අරුපාවචර ලෝකයේ ඉන්න රූපයක් නොමැති සත්වයෝ. කෙනෙක් භාවනා කරලා හදා ගත් ශක්තිමත් වූ නොසෙල්වෙන සිතට කියනවා අන + එංජ "ආනෙංජ සමාපත්ති සිත" කියලා.

ප්‍රශ්නයක් : අවසරයි ස්වාමීන් වහන්ස, අපට ධ්‍යාන වලට යන්න අසීරු වෙන්නේ ඇයි?

පිළිතුර: හේතුව අපි කාමයට බරයි. සිත සමාධි කරගන්න බැහැ. ඒ පැත්තටම අදිනවා. කාමයන්හි ඇති සැපය, අගයක් ලෙස සලකාගෙන එතනටම යන්නයි කැමැත්ත. යම් කිසි විදියකින් කාමය පැත්තට ගියොත් එයා අයිමත් මේ පැත්තට එන්න කැමැත්තක් නැහැ. එහි සැපයට කැමතියි. ඒක ලෝක ස්වභාවයයි.

ප්‍රශ්නය : ඇයි අසිත තාපසතුමාට බෝසතාණන් වහන්සේ බුද්ධත්වය ලැබූ පසු මේ ලෝකයට එන්නට බැරි වුණේ?

පිළිතුර : අසිත තාපසතුමාට උනේ, එයාට ඒ පැත්තට ගියාට පස්සේ එහෙ සැපය හොඳයි. වින්දනිය වශයෙන් කිසිම දුකක් නැහැ. යෝනිසෝමනසිකාරය එහෙම මොනවත් නැහැ. එයා එතනට අදාළ විමුක්ති රසය විදින කෙනෙක්. විමුක්තියක්නෙ එතන තියෙන්නේ. නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය කියන්නේ මනෝමය වශයෙන් නිදහස් තැනක්. එයා ඒක අත්විදිනවා. ඔක්කොම නාමධර්ම හතරයිනෙ පවත්වන්නෙ.

ප්‍රශ්නයක් තියෙනවනෙ ඇයි බුදුහාමුදුරුවෝ එතැනට වැටියෙ නැත්තේ කියලා. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය ගන්න නම් කරුණු දෙකක් එතැන තියෙන්න ඕන.

එකක් තමයි බුද්ධ දර්ශනය. නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය කියන තැන එය නැහැ. බුදුරජාණන් වහන්සේ දකින්න ඇස්

නැහැනේ. අනිත් එක, බුදු බණ අහන්න නම් කන් අවශ්‍යයි. ඒ අයට කනත් නැහැ. කන් නැති නිසා බණ දේශනා කලත් ශ්‍රවණය කරන්න හැකියාවක් නැහැ. බණ අහන්නත්, බුදුහාමුදුරුවෝ දකින්නත් කාමාවචර සිත් අවශ්‍යයි. අරුපාවචර බුන්ම ලෝකයේ සිටින බුන්මයාට වුනත් බණ අහන්න කන් අවශ්‍යයි, දර්ශනය වෙන්න ඇස් අවශ්‍යයි. ඒ නිසා තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ එතැනට වැඩියේ නැත්තේ. හේතුව එහේ තියෙන්නේ මනායතනයට සම්බන්ධ කරුණු පමණයි.

මෙහෙම හිතන්න, හාමුදුරුවෝ නමක් භාවනා කරලා මේ සමාජනීය හදාගත්ත කියලා. මේ ප්‍රසන්න, සෞම්‍ය අරමුණට කියන්නේ "ගරු ආරම්මණය" කියලා. යම්කිසි තැනක හිටගත්තත් මේ තත්වයට පත් වූ විට ක්ෂණයකින් සමාධිය ගන්න පුළුවන්. හේතුව අර ගරු ආරම්මණය හිතට එන නිසයි. මේ හාමුදුරුවෝ විවේකයක් එහෙම අරගෙන රාත්‍රියේ නින්දට යද්දී හදිස්සියේ හෘදයාබාධයක් ඇති වුනා යයි සිතන්න. ඒ අනුව මේ ස්වාමීන් වහන්සේ අපවත් වෙනවා. අපවත් වන්නේ හෘදයාබාධයකින් වුනත් එය ශරීරයට සිදුවූවක් විතරයි. සිතට එන්නේ, මතක් වෙන්නේ මොහොතකට කලින් සිදුවූ ගරු ආරම්මණයයි. එය එසේ වෙනවාමයි. ඉතින් හෘදයාබාධය හැදුන ශරීරය මෙහෙ තියෙද්දී උන්වහන්සේගේ ප්‍රතිසන්ධිය ඇතිවන්නේ අරුපාවචර විපාක සිදුවන අරුපාවචර බුන්ම ලෝකයෙයි. ඊට පස්සේ ප්‍රතිසන්ධි සිතත්, හවාංගයත් අරුපාවචරයි. එතැනින් කල්ප අසූහතරදහසක් ආයුෂ ගෙවා වුන වන විටත් අරුපාවචරයි.

මනුෂ්‍ය ලෝකයේ කෙනෙකුට ඇතිවන ප්‍රතිසන්ධි සිතත්, හවාංග සිතත්, බුන්මයාගේ භාවංගයත් අතර බොහෝ වෙනස්කම් තිබෙනවා. බුන්ම ලෝකවල හටගන්නා හවාංග හරි ප්‍රභලයි, ඥාණ සම්ප්‍රයුක්තයි, සෞම්‍යයි.

රූපාවචර බ්‍රහ්ම ලෝක 16 ක් තියෙනවා.

- 1) බ්‍රහ්ම පාරිසර්ජ
- 2) බ්‍රහ්ම පුරෝහිත
- 3) මහා බ්‍රහ්ම
- 4) පරිත්තාහ
- 5) අප්පමාණහ
- 6) ආහස්සර
- 7) පරිත්තසුහ
- 8) අප්පමාණසුහ
- 9) සුහකිණ්හක
- 10) වේහප්ඵල
- 11) අසඤ්ඤ තලය - බුදු බණ අසන්නට නොලැබෙන තලය
- 12) අවිහ
- 13) අතප්ප
- 14) සුදස්ස
- 15) සුදස්සි
- 16) අකනිට්ඨක

} ශුද්ධාවාසය

මේ ශුද්ධාවාස බ්‍රහ්ම ලෝකවල ඉන්නේ උසස් අනාගාමී ඵලයන්ට පත්වී උප්පත්ති වශයෙන් එහි ගියාට උත්තමයන් වහන්සේලා. නැත්නම්, මෙහිදී අනාගාමී වී එහිදී රහත් ඵලයට පත්වුවා වූ උතුමන්. ඒ ලෝකවල සිට බුදුරජාණන් වහන්සේලා

දකින්නට, බණ අසන්නට මේ ලෝකයට එන්නට පුළුවන්. මේ බුන්ම ලෝක 16 න් අසඤ්ඤ තලයේ අය හැර, අන් හැම ලෝකයේම සිටින අය බණ අහන්නත්, බුදුරජාණන්වහන්සේ දකින්නත් මේ ලෝකයට එනවා.

රූපාවචර බුන්ම ලෝකවල අපේ ඥාතීන්, හිතවතුන්, ස්වාමීන්වහන්සේලා වගේ අය ඉපදෙන්නට පුළුවන්. පංචනීවරණ ධර්ම යටපත් කරගෙන ධ්‍යාන පිහිටුවා ගතහොත්, එම ගරු ආරම්මණ සිහිපත් කරගත හොත් ගිහි පින්වතුන්ටත් එහි ඉපදෙන්නට පුළුවන්.

හැබැයි භාවනා කරලා කරලා සමහර විට අරූපාවචර බුන්ම ලෝකයක එහෙම ඉපදුනොත් අපිව අනාථ වෙන්න පුළුවන්. කිසිවක් කරගන්න බැරූව කාලයක් අනාථ වෙනවා. එහෙම කියන්නේ උසස් මාර්ග ඵල අවබෝධය වශයෙනුයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයේදී එහේ ඉපදීමට මේවා වඩන්න කියලා උපදෙස් දුන්නේ නැහැ. අනිත් කර්මවාදී ආගම් වල යෝගී අය - හින්දු අය කියන්නේ මේ අරූපාවචර ලෝක වල ඉපදීම "විමුක්තිය" කියලයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළේ ඒවා "පරම විමුක්තිය" නොවේ "කුප්පා විමුක්තිය" කියලයි. ඒ කියන්නේ ඒවා වෙනස් වී යන විමුක්ති විදියක් බවයි, ඒවා ස්ථිර නෑ. ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ කිව්වේ මේ ධ්‍යාන හැම එකක්ම වඩන්න ඕන කාමයන්ගෙන් වෙන්වීමට පදනමක් සාදාගැනීමට පමණක් ලෙසයි.

අපට තිබෙන්නේ බුන්ම හෝ දේව ශරීර නොවේ. අපට තිබෙන්නේ මනුෂ්‍ය ඇඟක්. මනුෂ්‍ය ශරීරයක්. මෙහෙම ඉන්න අපට හිතක් කියලා දෙයක් තියෙනවා කියලා දන්නවානෙ. සිත කියලා කියන්නේ අරමුණක් ගන්නා ශක්තිය. අපි ආනාපානසති භාවනාව වඩන විට අපට දැනේනේ ආශ්වාස, ප්‍රශ්වාස ආරම්මණය තිබෙන්නේ කොයි පැත්තෙන් කියලද? ඉස්සරහින්ද? පිටුපසින්ද? වමෙන් හෝ දකුණෙන්ද? මෙය ඔබට දැනියන්නේ

කොහොමද කියා සිතා බලන්න. අපි මේ දැනෙන ගතිය කියලා කියන්නේ සිතටයි. දෙනෙත් පියාගෙන අපි වහලේ සිවිලිම ගැන සිතමු. අපට එය දැනෙන්නේ පහළ සිට ඉහළට. ඒ වගේම හිතන්න අපේ කන කසනවා කියලා. ඒ වෙලාවට අපට සිතෙන්නේ මැද සිට ඒ කන තිබෙන පැත්තට, හරහට නේද? නිකට කියල හිතලා බලන්න. එවිට දැනෙන්නේ උඩ සිට පහළට නේද? ඒ අනුව අපට දැනෙන්නේ අපේ නාසයට පිටුපසින් කොතැනක හෝ මේ දැනෙන සිත තියෙනවා වගේ කියලා නේද? ඔය සිත තිබෙන තැන ඇත්තටම අපට දැනෙන හැටි ඔහොමයි. සිත කියන එක කොතැන තිබුණත් අපට දැනෙන ගතියත්, දැනීමට හසුවන දේත්, අරමුණ හසුරුවන ආකාරයත් අපේ භාවනාවට බොහෝ උපකාරී වෙනවා.

අපි දැන් ධර්ම සාකච්ඡා කළා, ඇහුවා, ප්‍රශ්න කළා, මෙනෙහි කළා. බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ උතුම් වූ සත්‍ය ධර්මය දේශනා කොට තිබූ හෙයින් අපට මේ ගැඹුරු වූ ධර්මය විමසීමට, දැනගැනීමට හැකි වුනා. ඉතින් මේ ගැඹුරු ධර්ම කරුණු විමසීමෙන්, දැනගැනීමෙන් සිහිය දියුණු කරගැනීමට කුසල් සිත් - විමසන සිත් වඩා ගැනීමෙන් ධර්මවිජය බොජ්ඣංගය වැඩේවා. ඒ වගේම මේ ධර්මය හොඳින් වටහාගෙන, තාවකාලික නැවතීමක් නැති, ආකාස විඤ්ඤාණාදි වූ ධර්මත් නැති ශාන්ත වූ නිර්වාණ ධර්මය අවබෝධ වේවා!

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : මරණය සහ චුති සිත - පළමු කොටස

දේශකයාණන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජනාලංකාර

ස්ථානය : ඔක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය

දිනය : 2015-04-18

5

මරණය සහ චුති සිත

පළමු කොටස

අපි මේ වෙලාවේ හැම දෙනාටම ආශීර්වාද කරනවා, විශේෂයෙන් මේ වැඩ සටහනේ මේ කියල දෙන ධර්ම කොට්ඨාශය හොඳට තේරුම් අරගෙන, මේ පාඩමෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයේ දේශනා කරලා තියෙන මැරෙන සැටි කියන මරණය සිදුවෙන ආකාරය හොඳට තේරුම් ගන්න ලැබේවා කියලා.

අර කවුද කිව්වේ? මැරෙන සැටි මම පෙන්වන්නම් කියලා, (...මද්දුම බණ්ඩාර...) අන්න.... මද්දුම බණ්ඩාර. ඉතිං මේකෙන් තියෙන්නේ මැරෙන සැටි පෙන්වන විදියයි. මේක හැබැයි ටිකක් සංකීර්ණයි. මේක සංකීර්ණ වැඩසටහනක්. හරි පරෙස්සමින්, අවුල් කර ගන්නේ නැතිව තේරුම් ගන්න ඕන. ඉක්මන් නොවී, ඒ කියන්නේ ඉක්මන් උනොත්, ඉස්සෙල්ලා මීට කලින් කියල තියෙන පාලි වචන කැලි එහෙත් මෙහෙත් ගෙනල්ලා හප්ප ගත්තොත්, මේක ග්‍රහණය කරගන්න තෙරුම් ගන්ට අමාරු වෙනවා, සහ තමන්ගේ හිත පටලවා ගන්නවා. ඒක නිසා මේක හොඳට පරිස්සමින් තේරුම් ගන්න.

මැරෙන අවස්ථාවේ ඇතිවෙන්නාවූ මතකයන් නිෂ්පාදනය වෙන්නේ, එහෙම නැත්නම් ඒ මතක රූප හැඳෙන්නේ කර්ම ශක්තියෙන්. දැන් මේ සියළු දෙනාම සුදානම් නේද? මේ කාරණය අහගන්න ? (ඔව්, එහෙමයි ස්වාමීන් වහන්ස)

අපි කියනවා, මරණාසන්න අවස්ථාවේදී අපට සිහියට නැගෙනවා, මොනවද? කර්මය, කර්ම නිමිත්ත සහ ගති නිමිත්ත කියලා ධර්මතා තුනක්. මොකක්ද ඒ ?

- 1). කර්මය
- 2). කර්ම නිමිත්ත
- 3). ගති නිමිත්ත

මේවා වික්ත වීටී ද? එහෙම නැත්නම් අරමුණුද? මේවා අරමුණු බව දැනගන්න. මෙතන බොහෝ දෙනා පටලවා ගන්න තැනක්. මේවා වික්ත වීටී නොවෙයි. මේවා සිත් වලට අරමුණු වන අරමුණු පමණයි. ඒ අරමුණු තුනක්ම එනවද? දෙකක් එනවද? එකක් එනවද ? එක්කෙනෙකුට ඉදිරිපත් වෙලා එන්නේ එකයි. ඒක කර්ම අරමුණ වෙන්න පුළුවන්. කර්ම නිමිති අරමුණක් වෙන්න පුළුවන්. නැත්නම් ගති නිමිති අරමුණක් වෙන්න පුළුවන්.

දැන් පරිස්සමින් තේරුම් ගන්න. කර්මය අරමුණු කරගෙන සිත් ඇති වෙනවා, නැත්නම් කර්ම නිමිත්තක් අරමුණු කරගෙන සිත් ඇති වෙනවා. එහෙමත් නැත්නම් ගති නිමිත්ත අරමුණු කරගෙන සිත් ඇතිවෙනවා. සිත් ජේළි ජේළි ඇතිවෙනවා. මරණාසන්න වෙනකොට ඒ අරමුණ මතක් වීම ඉක්මනට වෙන්න පුළුවන්.

ඒ අරමුණු මතක්වීම මරණාසන්නය කිට්ටු වෙනකොට වෙන්න පුළුවන්. නැත්නම් ඊට දවසකට ඉහත වෙන්න පුළුවන්. පැයකට දෙකකට උඩදී වෙන්න පුළුවන්. සමහර වේලාවට ඊට වරුවකට දෙකකට උඩදී වෙන්න පුළුවන්. ඒවා එන්න පටන්ගන්නවා. ඒවා

මතක් වෙන්න පටන්ගන්නවා. ඒවා මතක් වෙවී, මතක් වෙවී යට යනවා, උඩ එනවා, ඔහොම තියනවා.

දැන් මරණාසන්න අවස්ථාවේදී මොකක්ද එනවා කිව්වේ. කර්මය / කර්ම නිමිත්ත / ගති නිමිත්ත. දැන් මේවා මතක් වෙනවා. ඕක මතක් වෙවී, මතක් වෙවී තියෙනවා. යට යනවා, උඩ එනවා, ඔහොම තියනවා.

දැන් අපි හැමදෙනාම ජීවත්වෙලා ඉන්න කාලෙදී ජීවත් වෙන්න අරමුණක් ඕන. දැන් මේ වෙලාවේ මේ පිංවතුන්ට හිතන්ට අරමුණක් ඕන. අහන්න ශබ්ද අරමුණක් ඕන. ඉතිං මේ හැම වෙලාවේම මොකක් හරි වැඩක් කරන්නේ බාහිරෙන් එන අරමුණක එල්ලිලාම තමයි. නැත්නම් හිත ඇතුළෙන් එන අරමුණක එල්ලිලාම තමයි මේ හිත වැඩ කරන්නේ. අරමුණක් නැතිව හිතක් පහළ වෙන්නේම නැහැ. ඒ අරමුණ වැඩකට ඇති එකක්ද, නැති එකක්ද කියන එක වෙනම කථාවක්. වැඩකට නැති ඒවත් තියනවා. ඇති ඒවත් තියනවා. කොහොම උනත් අරමුණක් ඇතිවම තමයි මේ සිත පවතින්නේ.

ඒ වගේම තමයි, මරණාසන්න අවස්ථාවේදීත් මොකක් හරි අරමුණක් එනවා. අරමුණක් ඇතිව තමයි සිත යන්නෙන්, අරමුණක එල්ලිලා තමයි හිත උපදින්නෙන්. ඒක තමයි ස්වභාවය. මැරෙන්න කිව්ටු වෙනකොට ඒ නිමිති, කර්මය කියන නිමිත්ත හරි, කර්ම නිමිත්ත කියන එක හරි, ගති නිමිත්ත කියන එක හරි අල්ලගෙන සිත් පහළ වෙනවා දිගටම.

මේ පින්වතුන්ට තේරෙනවද කර්මය, කර්ම නිමිත්ත, ගති නිමිත්ත කියන ඒවා මොනවාද කියලා? තේරුනේ නෑ නේද? තමන්ට වැටහෙන්නේ නැතිව, වැටහුනැයි කියලා ඉදිම තමන් තමන්ව රවට්ටා ගැනීමක්. එහෙම වුනොත් සිද්ධ වෙන්නේ අවබෝධයෙන් අහකට යෑමයි.

අපි ජීවිත කාලේදී කරපු දේවල් තියෙනවා. ඒ වැඩ කරන්න ආධාර කරගත් දේවල් තියනවා. ඒවාට කියනවා කර්ම සහ කර්ම

නිමිති කියලා. දැන් අපි හිතමු අපි කුසල, අකුසල, පැත්තෙන් නිතර කථා කරන නිසා කුසලයක් කරනවා කියලා. අපි හිතමු, බෝධිත් වහන්සේ නමක් ළඟට ගිහින් අපි අවට අතුගානවා. එතකොට මේ අතුගාන වෙලාවේදී, අතුගාපු කාලේ, අතුගෑම කරපු සිත මතක් වෙනවා. මම අහවල් දවසේ මේ වගේ වැඩක් කලා කියලා මතක් වෙනවා .

ඒ කොයි වෙලාවේද මතක් වෙන්නේ? මැරෙන්න කිට්ටු අවස්ථාවක. එතකොට ඒ ක්‍රියාව මතක් වෙනකොට හිත ඒක අල්ල ගන්නවා. අන්න ඒ ක්‍රියාව මතක් වෙන එකට කියනවා කර්මය සිහිපත් වෙනවාය කියල.

දෙක - ඒ ක්‍රියාව කරන්න ආධාර වෙච්ච දේවල් තියනවා. ඉඳල මතක් වෙනවා. නැත්නම් ඒ මිදුල මතක් වෙනවා. නැත්නම් බෝධිත්වහන්සේ මතක් වෙනවා. නැත්නම් තාප්පයක් මතක් වෙනවා. ඒ කියන්නේ ඒ ක්‍රියාව කරන්න අසල තිබිච්ච, උදව් වෙච්ච, උපකාර වෙච්ච සලකුණු මතක් වෙනවා. ඔවා මතක් උනාම සිත ඒක අරමුණක් හැටියට අල්ල ගන්නවා. අන්න ඒකට කියනවා කර්ම නිමිත්ත මතක් වෙනවාය කියල. මේවා දැන් අපේ මතකයේ නැහැ කියමු. අතීතයේ සිද්ධ වෙලා යට ගියපු දේවල්. මරණාසන්න අවස්ථාවේදී ඉලිප්පිලා එනවා. ඒ එන්නේ කර්ම ශක්තියෙන්, කර්ම බලයෙන්. කර්මය සිහිපත්වෙලා මේක මතක් වෙන්නේ විපාකයක් හැටියටයි. ඔය දෙකම මේ ජීවිතයේ අතීතයේ සිදු වුන දේවල්.

සමහර ඒවා තියනවා ඒ කර්මවල ශක්තියේ හැටියට පසුගිය කර්මයේ විතරක් නෙවෙයි, කර්ම නිමිත්තේ විතරක් නෙවෙයි, එකේ විපාක දෙන්න තියනවනේ තැනක්. විපාක දෙන දෙවන ආත්ම භාවයක්, අන්න එතන සලකුණුත් එකක් දෙකක් අවුස්සලා ඇඳලා දෙනවා. ඒක කරන්නෙන් කර්මයෙන්. ඒකට කියනවා අළුත් හවයේ නිමිත්තක්, අළුත් ගතියේ නිමිත්තක් කියලා. බෝධිත් වහන්සේ නමක් වටේ මිදුල අතුගෑවොත් තරක

තැනක යන්න බැනේ. ඒක නිසා ඒ වේලාවට වෙන්තේ එක්කෝ දිව්‍ය විමානයක් හරි, ලස්සන උයනක් හරි, ලස්සන සැරසිලි තියෙන තැනක් හරි මතක් වෙන්න පුළුවන්. ඒ විදියට තමයි ඒක එන්නේ.

දැන් මේ කර්මය, කර්ම නිමිත්ත, ගති නිමිත්ත එන්නේ මොකටද? මනසට පෙනෙන ඔය දෙයකට හිත අල්ලනවා. හිත අල්ලලා ඒකට අනුව තමයි මෙහෙත් අයින් වෙලා එහා පැත්තට යන්නේ. ඔන්න දැන් තේරෙනවද කර්මය, කර්ම නිමිත්ත, ගති නිමිත්ත? ඔය කීවේ හොඳ පැත්ත ගැන. දැන් නරක පැත්ත ගැනත් සලකා බලමු.

හරක් මරන මනුස්සයෙක් ඉන්නවා. එයා ගොඩක් කාලයක් ඒ වැඩේ කළා. මරණාසන්න අවස්ථාවේදී, එයා ඒ කළ වැඩිය එයාට සජීවීව වගේ පේනවා. ඒකට කියනවා කර්මය කියලා. එයා හරක් මරන්න යොදා ගත්තු, ආධාර කරගත්තු පිහියක්, උලක්, යකඩයක්, සත්තු එහෙමත් මතක් වෙනවා නම් ඒකට කියනවා කර්මය කිරීමට ආධාර වෙච්ච සලකුණු හෙවත් කර්ම නිමිති කියලා.

ඒ මනුස්සයා ඒ කරගත්ත කර්මයේ බලයෙන් අනාගතේ යන්න තැනක් තිබෙනවා නම්, එතැන තිබෙන්නාවූ සලකුණුත් ඉස්මතු කරලා දෙනවා. ඒවාට කියනවා ගති නිමිති කියලා.

ඔන්න ඕවා තමයි අරමුණු. මේවා එන්නේ කොයි වෙලාවටද? කොයි කාලයටද? මරණාසන්න අවස්ථාවේදී. මරණාසන්න අවස්ථාවේදී කිව්වහම ඒක මැරෙන්න මොහොතකට කලින් වෙන්න පුළුවන්, ක්ෂණයකට කලින් වෙන්න පුළුවන්. ක්ෂණය කියන්නේ තත්පරයෙහුත් කොටස් ගණනකින් එකක් නේ. ඒ වේලාවට වෙන්න පුළුවන්, නැත්නම් පැයකට දෙකකට උඩදී වෙන්න පුළුවන්, නැත්නම් දවසකට උඩදී සතියකට උඩදී මතක් වෙච්ච මතක් වෙච්ච එනවා.

ඔය සිද්ධීන් ගැන අහල තියනවනේ මිනිස්සු කියනවා. මල් වතු පේනවා කියනවා ලස්සන මල්වතු විමාන ගින්දර කඵවර බල්ලෝ අලි ඇත්තු ... පේනවා කියනවා. ඇඳ ගෙන යන්න එනවා පේනවා කියනවා. එහෙමනේ. ඒවා තමයි සලකුණු. එනකොට ඔය විදියට මරණාසන්න අරමුණු ගැන කියවෙනවා. මේවා මොනවද? හිතද? අරමුණු ද ? මේවා අරමුණු. දැන් ඔන්න එකක් ඉවරයි.

දැන් මේ අරමුණු හැඳෙන විදිය කිව්වා. අරමුණකට අරමුණක් දැන ගන්න පුළුවන්ද? බැහැනේ. එහෙනම් අරමුණ දැනගන්නේ මොකෙන්ද ? හිතෙන්.

මරණාසන්න චිත්ත විටියක් වැඩකරන්නේ අමුතු විදියටයි. දැන් මේ වාහනයක් පැදගෙන යනවා. වාහනය වේගයෙන් ගිහින් නවත්තන්න යනකොට මොකක්ද වෙන්නේ. ස්ලෝ (slow) වෙනවා. වේගය අඩුවෙනවා. ස්ලෝ (slow) වෙලා ගිහින් තමයි නවතින්නේ. ඒ වගේ අපේ හිතත් වේගයෙන් වැඩ කරලා, වැඩකරලා මරණාසන්න අවස්ථාවට එනකොට ස්ලෝ (slow) වෙනවා. මරණාසන්න වේලාවේදී හිත දුර්වලයි. තිබ්ව්ව අරමුණක එල්ලිලා ඉන්නවා මිස අළුත් අළුත් ඒවා හිත හිත ඉන්න පුළුවන් කමක් නෑ. මේ සිත් පහල වෙන්නේ පේළි පේළි. ඒකට කියනවා සිත් පේළියක් හෙවත් චිත්ත විටියක් කියල. එක් සිතක (චිත්තයක) ආයුෂය ක්ෂණ 1 යි. ඒ ක්ෂණ 17 කින් චිත්ත විටියක් සම්පූර්ණ වෙනවා. අළුත් චිත්ත විටියක් එනවා නම් ඒකත් චිත්තක්ෂණ 17 කින් එන්න ඕනෑ. මේ විදියට තමයි මේ වැඩේ සිද්ධි වෙන්නේ.

මේක ටිකක් සංකීර්ණයි. පරෙස්සමින් ඇහුන්කන් දෙන්න. දැන් මේ කියපු ටික තේරුණාද? එහෙනම්, තව එකක් හිතමු.

ඒ තමයි මරණය සිද්ධි වෙන ක්‍රම කීපයක් තිබෙනවා. එනම්, ක්‍රම 6 ක් තිබෙනවා. අපි මැරෙන කොට මේ අපේ වට පිටාව

(කරණ ඒවා) කර්ම වෙනවා. කර්ම නිමිතිත් වෙනවා. ඒ වෙලාවට තිබෙන එකකුත් කර්ම නිමිත්තක් වෙනවා.

1) අපි මෙහෙම හිතමු. දැන් කෙනෙක් මරණාසන්නයි. දැන් පිරිත් කියන්න ස්වාමීන් වහන්සේලා වඩම්මනවා. ඉතින් ස්වාමීන්වහන්සේලා පිරිත් කියනවා එයාට ඇහෙනවා. ස්වාමීන්වහන්සේලා ජේනවා. එතකොට ඇහෙන්න ඒ දර්ශනය ගන්නවා. ස්වාමීන්වහන්සේලා දිහා බලාගෙන ඉන්නවා. බලාගෙන ඉන්න ගමන්ම ඒ විත්ත විටීය කෙළවර එයාගේ චුතිය සිද්ධ වෙනවා.

ඒ වෙලාවේ එයාගේ මතකයට ආව සලකුණ මොකක්ද? ස්වාමීන් වහන්සේලා. එතකොට එයා ස්වාමීන් වහන්සේලා කියන ඒ දර්ශනය අරගෙන තමයි මෙහෙත් අයින් වෙලා, අතින් පැත්තට (අළුත් හවයට) යන්නේ. එයාගේ අළුත් හවයේ නිමිත්ත මොකක්ද ? ඇහෙන්න ගත්ත ශ්‍රමණ රූපයක්.

2) කෙනෙක් මරණාසන්නව බණ අහගෙන ඉන්නවා. බණ හෝ පිරිත් අහගෙන ඉන්න කොට කෙනෙත් ශබ්දය ඇහෙනවා. පිරිත් කියන ශබ්දයට කන හරවාගෙන ඉන්නවා. ඊට පස්සෙ මොකද වෙන්නේ. එයාගේ අවසාන සිතෙන් ශබ්දයට බැඳෙනවා. ඒක අහගෙන ඉන්න ගමන් ඒ ශබ්දය අරමුණු කරගෙන එයා චුත වෙලා ප්‍රතිසන්ධිය ලබනවා. ඊළඟ ජීවිතයට අරමුණු වුණේ මොකක්ද? ශබ්දය ශබ්ද නිමිත්ත ග්‍රහණය කරගෙන තමයි එයා යන්නේ.

3) අපි ස්වාමීන් වහන්සේලා වඩම්මලා විශේෂ පුජාවක් කරනවා. පිරිත් කියලා, සමන්පිච්ච මල් තියපු මල්වට්ටියක් සහ හඳුන්කුරු පත්තු කරලා බුදුහාමුදුරුවන්ට පුජා කරනවා. දැන් මරණාසන්න කෙනාට අහුවෙනවා මේ සුවද. මෙයා සුවද විඳිමින් සුවද එක්ක ඉන්නකොට ඒ සුවද ආඝ්‍රාණය කරන්නාවූ මරණාසන්න විත්ත විටීය යනවා. ඒත් එක්කම

එයාගේ වුනිය සිද්ධ වෙනවා. එතකොට නිමිත්ත වුණේ මොකක්ද? මේ සුවද.

4) ඉතින් මේ මරණාසන්න අවස්ථාවේදී, මේ කෙනා ජීවත්ව ඉදිද්දි හොඳට කැවෙ බිච්චේ නැති උනත්, මැරෙන්න යනකොට දෙළුම් යුෂ හරි, මීපැණි හරි මොනවා හරි කට්ටි ගනවනේ. එතකොට දිවට දැනෙන රසය අරමුණු කරගෙන සිත් පහළ වෙනවා. ඒකත් එක්ක ගිහින් එයා වුනියට පත් වෙනවා. ඊළඟට එහා ජීවිතයේදී හවාංගයට අරමුණු වෙන්නේ මොකක්ද? රසය.

5) ඊළඟට මරණාසන්න ලෙඩාට කවුරු හරි පවත් ගහනවා හරි සිනිඳු, සුමුදු දෙයකින් ඇඟ ස්පර්ශ කරනවා කියලා හිතමු. එහෙමත් නැත්නම් ඇඳ හරි කුෂන් එක හරි සිනිඳුවට පහසුවට මෙයාට දැනෙනවා. එයා ඒක වින්දනය කරන ගමන් අවසාන විත්ත වීථියේදී වුනියට පත්වෙනවා. ඒකට කියන්නේ ස්පර්ශය අරමුණු කරගෙන වුනි වෙලා ප්‍රතිසන්ධියට ගියා කියලා.

6) ඊළඟට තව එකක් තියෙනවා. මනෝ ද්වාරික වශයෙන් එන අරමුණු. මනෝද්වාරික වශයෙන් එන අරමුණු ඔක්කොම පරණ ඒවා. දැන් මේවා (අරමුණු) ගන්නේ මොකෙන්ද? මනෝද්වාරයෙන්. තව එකක් සිද්ධ වෙනවා. පරණ අරමුණු වක්ඛු ද්වාරයෙනුත් ගන්නවා. ඒක වෙන්නේ මෙහෙමයි. එයාගේ කර්ම ශක්තිය නිසා, කරපු කර්මයක ඵලයක් හැටියට එයාගේ ඉස්සරහ දර්ශනය වෙනවා. ලස්සන විමානයක් / දිව්‍ය රථයක් / මල් මාලාවක්. මෙයාට මේක හොඳට පේනවා. එතකොට එයාට වැඩ කරන්නේ මොකක්ද? ඇසුම තමයි. ඒක වක්ඛු ද්වාරය.

සමහර වෙලාවට ලස්සනට පිරිත් කියන ශබ්දය වගේ ඇහෙනවා. ඒ ශබ්දය එයාට දැනෙන එකක්, නමුත් වැඩකරන්නේ දැනට තිබෙන්නාවූ ශ්‍රෝත ද්වාරයයි දැන් මේ කියපු කාරණය තේරෙනවද ?

ඊළඟට අපි බලමු ඇහෙන දර්ශනයක් අරගෙන වුන වන විදිය:

අපට තියෙනවා මුල හිතක් කියලා එකක්. ඒකට හවාංග හිත කියල කියනවා. කේන්ද්‍රිය හිත කියලත් කියනවා. අපි යම් කිසි දෙයක් බල බල ඉඳල, වෙන දෙයක් අහන්න යනවනම් සිත හාවංගයට ගිහිල්ලා තමයි ආයින් විත්ත විදියක් යන්න පටන්ගන්නේ. ඒක නිසා අපේ ජීවිතයේ මුල් හිත තමයි හවාංගය. ඒ හවාංගයෙන් තමයි සිත් පේළි වශයෙන් ගිහින් දෙයක් බලලා ආයින් හවාංගයටම එන්නේ. ඔහොම විත්ත විටියක් යනවා, දෙයක් අහනවා, නැවත හවාංගයට එනවා, ආයින් එකක් යනවා, දෙයක් බලනවා, නැවත හවාංගයට එනවා. ඔය විදියට හවාංග යේ සිට අතු අතු වගේ විත්ත විටි ගිහින් ගිහින් නැවතත් හවාංග යටම එනවා.

නිදාගත්තට පස්සේ අපට තියෙන්නේ හවාංග සිතයි. අපට මේ වැඩ කරන වෙලාවෙන් හවාංග සිත තියෙනවා. හැබැයි ඒකේ තිබෙන සුක්ෂ්ම කම නිසා, ඒකේ තියන සෞම්‍ය බව නිසා, ඒකේ තිබෙන ළයාන්විත සහ පිරිසිදු බව නිසා ඒක අපට තේරෙන්නෙ නැහැ.

හවාංග සිතෙන් බිඳිලා යම් කිසි දෙයක් බලන්න යනකොට යන්නේ දිගට විත්ත විටියක් වශයෙනුයි. දැන් අපි මෙහෙම බලමු. දැන් අපි කිව්වනේ හවාංග සිත් දිගට යනවයි කියල. මෙහෙම අපේ සිතේ හවාංග සිත් යනකොට, අප ඉදිරියේ මෙතන තියනවා මලක්. හවාංගයෙන් බිඳිලා ගිහින් එක හිතකින් පමණක් මේක බලන්න බැහැ. මේ මල ගැන දැන ගන්න නම් සිත් පේළියක්ම යන්න ඕන. එක පේළියට සිත් 17 ක් යනවනේ. ඒ සිත් 17 න් තමයි මේකේ පාට දැනගෙන, මේක මලක් කියල තේරුම් ගන්නේ. මේ සිත් පටන් ගත්තේ හවාංගයෙන්. එතකොට හාවාංගය දිගටම යනවද? නැහැ. එක වේලාවට හිතට දෙකක් කරන්න බැහැ. ඒක නිසා මලට සිත වැදුන ගමන්ම හවාංග

සිත නැවතිලා, අරමුණට ක්‍රියාත්මකවෙන සිත් පටන් ගන්නවා. මේවාට කියනවා ක්‍රියාත්මක වූ විටී සිත් කියල. දැන් මේ කාරණය තේරෙනවද? ඔව් එහෙනම්, අපි ඊළඟ කාරණය දැනගනිමු.

ක්‍රියාත්මක සිත් වලට අරමුණක් අවශ්‍යයි. දැන් අපි බලනවා, අහනවා, ගඳ සුවඳ දැන ගන්නවා, රස විඳිනවා, ස්පර්ශය ලබනවා කියලා කියන්නේ විටී සිත් වලින්. ස්පර්ශය දැන ගන්න හරි, ආඝ්‍රාණය කරන්න හරි, රසක් දැන ගන්න හරි, දකින්න හරි, අහන්න හරි විටී සිත් එන්නම ඕන.

හැබැයි මේ මල දකින්න එක විටී සිතකිනුත් බැහැ. බාහිර අරමුණක් සඳහා පහළ වන, විටී සිත් ජෛලියකට සිත් 17 යි නේ තියෙන්නේ. ඒ ටික මඳි. මලේ හැඩ වැඩ, පාට එහෙම දැන ගන්න (චිත්තක්ෂණ 17 ක් තිබෙන) විටී සිත් ගොඩක් යන්න ඕන. එක විටී සිතක් යනවා. ආයින් හවාංගයට එනවා. මේ විදියට විටී සිත් ගොඩක් මල කියන අරමුණ පැත්තට හැරිලා ක්‍රියාත්මක වෙනවා.

දැන් අපි හිතමු මේක ඇස කියල. දැන් ඇසෙන් මල දිහා බලාගෙන ඉන්නවා. ඇසෙන් බලනවා කිව්වට මල පැත්තට ඇහැ හරවාගෙන ඉන්න තාක් කල් චිත්ත විටී ගිහින් අර මලේ වැදිලා හවාංගයට එනවා. නමුත් අපි ඒකට කියන්නේ නෑ මම මේ මලක් දිහාවට චිත්ත විටී යවනවා කියලා. අපි කියන්නේ 'මලක් බලනවා' කියල. මේ 'බලනවා' කියන වචනේ ඇතුලේ තියෙන්නේ මොකක්ද? ඇසෙන් විතරක් බලන්න බැහැනේ. ඇහැ මල දිහාවට හරවලා සිතින් තමයි මල දකින්නේ. සිතෙන් තමයි චිත්ත විටී යන්නේ. සිතෙන් තමයි මල අරමුණු කරන්නේ.

මේක තේරුනාද? මේක හරි සංකීර්ණයි. පටලවා ගන්න එපා.

මෙයා දැන් බලලා ඉවරයි. දැන් ශබ්දයක් ඇහෙනවා. දැන් මෙහෙ ශබ්දය අරමුණු කරගෙන කතෙන් චිත්ත විටී යනවා

ගබ්දය අසාගන්න. එක සිතකින් පුලුවන්ද? බැහැ. චිත්ත විචි මහා ගොඩක් යන්න වෙනවා. ඒ විදියට තමයි මේක සිද්ධ වෙන්නේ. දැන් මේ කාරණය වැටහුණාද?

ඊළඟට තව කාරණයක් කියනවා. අපට මේ චිත්ත විචි එක එක වෙන වෙනම අනුවෙන්නේ නෑ. සාමාන්‍ය ජීවිතයේදී අපි දෙයක් බැලුවා කියන කොට චිත්ත විචි මිටියක්ම අනුවෙලා. දැන් අපි හිතමු, අපි යම් කිසි දෙයක් දැක්කයි කියලා. මේ රූපය දැන ගන්න චිත්ත විචි ගොඩක් යනවා. එතකොට මේකේ සණයක් හැදෙනවා. චිත්ත විචි ළඟින් ළඟින් යන කොට ඒවා බෙදා වෙන් කර ගන්න අමාරුයි. ඒක නිසා මේක අපිට අනුවෙන්නේ මිටියක්, රාශියක්, ගොඩක් විදියටයි .

දැන් මේ විදියට අපි දැකපු රූපකයක් ඊට පැයකට පස්සේ සිහි කරනවා. දැන් අපි හිතන කොට හිතන්නේ අර දැකපු රූපයයි. තේරුණාද? දැන් මෙතන ඉදගෙන පැයකට කලින් දැකපු රූපය සිහිකරනවා. එතකොට අපට චිත්ත විචි එක එක වෙන වෙනම අනුවෙන්නේ නෑ. සණයක් විදියට, මිටියක් වශයෙන් අනුවෙනවා. ඒ නිසා අපට තියෙන්නේ සණ සංඥාව. ඒවා දෙකට තුනට කඩන්න පුළුවන් කමක් අපට නැහැ. ඒක නිසා තමයි අපි පොඩි පොඩි ක්‍රියාවලේ ගොඩක් එකතු කරලා සණ සංඥාවෙන්, රාශි සංඥාවෙන් තමයි අපි මේක හිතීන් හසු කර ගන්නේ.

මේක තේරුම් කර ගන්න ඕන. මේ මැරෙන හැටිනේ පෙන්වන්නේ. මදදුම බණ්ඩාර තමයි මැරෙන හැටි පෙන්වුවේ නේද ? මේක ඊට හපන්.

අපි යම් කිසි දෙයක් බැලුවට පස්සේ ඒ බලපු දේ මිටියට හසුවෙලා මිටි මතකයක් (සණ සංඥාවක්) තමයි අපට තියෙන්නේ. දැන් බලමු 'අම්මා' කියන වචනය අපි ගනිමු. 'අම්මා' කියන වචනය පහළ වෙන තාක් මොනවාද? 'අ' යන්න උගුරේ හැදෙනවා. 'ම්' යන්න තොලේ හැදෙනවා. 'මා' යන්නත්

තොලේ හැදෙනවා. දැන් අම්මා කියලා ශබ්දයක් ඇහෙනවා. ඔය සම්පූර්ණ ශබ්දය ඇහෙන්න ගොඩක් විත්ත විට් යන්න ඕන. යම් කිසි විදියකින් එක ශබ්ද කැල්ලකට විත්ත විට්‍යක් ගියේ නැත්නම්, අපි හිතමු 'ම්' යන්නට කියවෙන්නට විත්ත විට්‍යක් ගියේ නැහැ කියලා, එතකොට ඇහෙන්නේ 'අම්මා' කියලා නෙවෙයි. 'අමා' කියලා.

එතකොට මේ හැම ශබ්ද කැල්ලක්ම ස්පර්ශ කරලා හිත් පෙළ ආයිමක් එන්නේ හවාංගයටයි. විත්තවිට් දෙකක් අතරේ තියෙන්නේ හවාංගයයි. එතකොට මේ හවාංගයක් තියෙනවා. ඒකේ විත්ත විට්‍යක් යනවා. විත්ත විට් ගිහින් ගිහින් මේ ශබ්දයේ පොඩි පොඩි කැලි තමයි අහගෙන නැවත නැවත හවාංග යට එන්නේ. (bits) මේ පොඩි කැලි අහලා අපි ඒවා මිටි කර ගන්නවා. අපට ශබ්ද bits සංඥාව නැහැ. තියෙන්නේ මිටි සංඥාව. (සණ සංඥාව). ශබ්ද මිටියකට කියනවා 'වචනයක්' කියලා. 'අම්මා' කියන වචනයේ තියෙන්නේ ශබ්ද මිටියක්. අපි මේ ශබ්ද කැල්ලකට කියනවා 'ස්වරයක්' කියලා. 'මා' කියන අකුරේ ශබ්ද කියක් තියෙනවද? (මී + ආ) = මා ඔය ශබ්ද කැලි එකකු වෙලා තමයි 'මා' අකුර හැදිලා තියෙන්නේ. එක ශබ්ද කැල්ලක් අල්ලගෙන විත්ත විට් කීපයක්ම යන්න ඕන. ඊට පස්සේ තමයි 'අම්මා' කියන (වචනය) ශබ්දය තේරුම් ගන්නේ.

ඔය කාරණය දැනගන්න පුළුවන්, අර පරිගණකයේ තියෙන sound editing එකට ගිහිල්ලා, මොකක් හරි talk එකක් දාල ඒක දිග හරින්න. ඊට පස්සේ pixel 2 ක් විතර තෝරලා ජ්ලේ (play) කරන්න, ක්‍රියාත්මක කරන්න. ඒ කථාව එක එක ශබ්ද කැල්ලෙන් කැල්ලට (bit) නවතිනවා. දැන් මේ කියපු කාරණය තේරෙනව තේද ?

දැන් අපි යමු අර කලින් කතා කළ මරණාසන්න අවස්ථාවට. ඒත් ඊට ඉස්සෙල්ලා විත්ත විට් ඉගෙන ගන්න එපායැ.

ඉතින් ඔය වගේ විත්ත විටී පේළි පේළි ගිහින් තමයි අපි අහන්නේ. ඒවගේම තමයි අපි දකින්නේ. හිතන කොටත් ඒ වගේ විත්ත විටී පේළි පේළි ගිහින් තමයි එක එක කරුණු අරගෙන අපි හිතන්නේ. එක විත්ත විටීයකින් අපිට හිතන්න බැහැ.

මේක බලන්න. මේක විත්ත විටීයක්.

මේ එක එක තිතකට අපි කියනවා සිත් කියලා. මේ එක තිතකට වයසක් තියනවා. විත්තක්ෂණ එකයි. එක හිතකට ඉන්න පුළුවන් වන්නේ විත්තක්ෂණ එකක් පමණයි. එක විත්ත විටීයක මේ වගේ ක්ෂණයක ආයුෂ තියෙන සිත් 17 ක් තියනවා. ඔය විදියට විත්තක්ෂණ ගොඩක් ගිහින් තමයි අපි යමක් දැනගන්නේ, තේරුම් ගන්නේ, හිතන්නේ. ඔය විදියට තමයි මේ වැඩේ සිද්ධ වෙන්නේ.

දැන් අපි මේ ඉන්න වෙලාව ගැන හිතලා බලන්න. මේ වෙලාවේ අපිට නොතේරෙන සිත් මොනවාද? භවාංග සිත්. හැම වෙලේම විත්ත විටී ගිහින් ආයිත් භවාංගයටමයි එන්නේ.

දැන් මේ විදියට අපිට එදිනෙදා හම්බ වෙන ශබ්දත් එක්ක ගනුදෙනු කරනවා. ඇහෙන, පේන රූපත් එක්ක ගනුදෙනු කරනවා. එදිනෙදා හම්බවෙන සුවඳ, ගඳ, ලැබෙන රස, ස්පර්ශ එක්ක ගනු දෙනු කරනවා. අපි හිතන, කියන අපේ සිතූම් පැතුම් එක්ක ගනු දෙනු කරනවා. අපි මේ ජීවත් වෙනවා කියන්නේ ඔන්න ඔය අරමුණුත් එක්ක ක්‍රියාත්මක වෙවි ඉන්නවාට තමයි. මේක තමයි mechanism එක. අපි බාහිර ලෝකේ වෙන වෙන වචන තමයි මේකට දාල තියෙන්නේ. සමාජ, ජාති, දර්ශන ආදී නොයෙක් නම් ජාති දාලා තියෙනවා. අපි ඒවගෙන් මූලා වෙලා තියෙන්නේ, මේකේ නියම තතු දන්නේ නැති නිසා.

(1) ක්‍රමය

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
භ	ච	ඡ	ජ	ච	ජ	භ	භ	ච	ජ	ජ	ජ	ජ	ච	ජ	භ	භ

දැන් අපි ආයින් බලමු මරණාසන්න වික්ත විථිය දිහා. මේ මරණාසන්න කෙනාට මරණාසන්න අවස්ථාවේදී හම්බවෙනවා රූපයක්. ඇස හරහා යන නිසා එක්කු ද්වාරික වික්ත විථියක්. දැන් හැදෙනවා එක්කු විඤ්ඤාණය.

දැන් මේ ඉහත සටහනට අනුව, 4 වෙනි විත්තක්ෂණය පංචද්වාරාවර්ජනයයි. 5 වෙනි විත්තක්ෂණයේදී එක්කු විඤ්ඤාණය හටගන්නවා. මරාසන්න අවස්ථාවේ දකන ස්වාමීන්වහන්සේගේ රූපය පෙනෙන දර්ශනය මේ සිත හටගන්නා ආකාරය යි. 6 වෙනි විත්තක්ෂණය සම්පට්ච්ඡන සිතයි. 7 වැනි සිත සංකීරණ සිත. ඊළඟට 8 වැනිව වොත්ථපන සිත. ඒ කියන්නේ තීරණය කරන සිත. ඊට පස්සේ ජවන් සිත් යනවා 5 ක්. මේ අනුව 9 වෙනි විත්තක්ෂණයේ සිට 13 වන විත්තක්ෂණය වන තුරු. තව ඉතුරු විත්තක්ෂණ 4 යි. ඊළඟට 14 වෙනි විත්තක්ෂණයේදී චූතිය සිද්ධ වෙනවා. මේ වික්ත විථියට අනුව 15 වැනි විත්තක්ෂණයේදී තමයි ප්‍රතිසන්ධිය සිද්ධ වෙන්නේ. ඊළඟට හවාංග, හවාංග කියා සිත් දෙකක් මතුවෙනවා.

මෙතන හරි පරෙස්සමෙන් බලන්න. පැටලෙන තැනක්. වික්ත විථියේ මුල තියෙන්නේත් හවාංග සිතක්. එහි අගට තියෙන 16, 17 විත්තක්ෂණ දෙකත් හවාංග සිත්. දැන් මේ වික්ත විථියේ හවාංග සිතෙන් පටන් ගෙන, හවාංග චලනය වෙලා, ඊළඟට ඡේදනය වෙලා, පඤ්චද්වාරාවර්ජනය මතුවෙලා, එක්කු විඤ්ඤාණ සිතත් හැදිලා, සම්පට්ච්ඡන, සංකීරණ, වොත්ථපන සිත් පහළවෙලා, ජවන් සිත් පහක් දිගටම යනවා. ජවනය ඉවර වෙච්ච ගමන්ම චූතිය සිද්ධ වෙනවා. චූති සිතෙන් පස්සේ මෙයා මේ ලෝකේ

නෙමෙයි. මේ එයාගේ ඊළඟ භවයයි. ඊළඟට එන ප්‍රතිසන්ධි සිත මෙයාගේ එහා ජීවිතයේ එනම් පසු ජීවිතයේ පළමුවන සිතයි. 14 වන චිත්තක්ෂණයෙන් එහාට මේ මිය යන කෙනාට බලන්න ඇසක් නැහැ. ඊළඟ භවයේදී එයාට තියෙන්නේ අලුත් ඇහැක්.

ඔය මරණය සිද්ධ වෙන එක විදියක්, එක ක්‍රමයක්. තවත් විදියකට මැරෙන තාලයක් තියෙනවා මෙන්න මෙහෙම. දැන් ඒක කියන්නම්.

(2) ක්‍රමය

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
භ	ච	ජේ	ජ	ච	ජට්	භී	චො	ජ	ජ	ජ	ජ	භ	චු	චු	භ	

මේ චිත්ත විචියත් මරණාසන්න චිත්ත විචියක්. මේකෙදි ජවන් 5 ක් ගියාට පස්සේ 14 වෙනි චිත්තක්ෂණයේ තව භාවංග යක් ගිහින් තමයි 15 වැනි චිත්ත ක්ෂණයේදී චුතිය සිද්ධ වන්නේ. චුතියට පසු ප්‍රතිසන්ධිය ඇතිවෙනවා. මේ තමයි දෙවෙනි ක්‍රමය.

තව එක විදියක් තියෙනවා. මේ තුන්වෙනි ක්‍රමයයි දැන් පෙන්වන්නේ.

(3) ක්‍රමය

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
භ	ච	ජේ	ජ	ච	ජට්	භී	චො	ජ	ජ	ජ	ජ	භ	ච	චු	චු	

මේ මරණාසන්න චිත්ත විචියේ දී ජවන් සිත් 5 ට පසුව තදාරම්මණ සිත් 2 ක් ගිහින් ඊළඟ චිත්තක්ෂණයේදී චුතිය සිද්ධ වෙන්නේ. ඒ චුතියෙන් එහාට එයාගේ ඊළඟ භවයයි.

දැන් ඇහූ සම්බන්ධව ඇතිවන මරණාසන්න චිත්ත වීථි කීයක් කිව්වද? චිත්ත වීථි තුනයි. දැන් ඔන්න තව එකක්. ස්වාමීන් වහන්සේ නමකගේ රූපය අරගෙන තමයි මේ මරණාසන්න චිත්ත වීථි හටගන්නේ.

(4) ක්‍රමය

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
හ	ව	ජේ	ප	ව	පටි	ති	වො	ජ	ජ	ජ	ජ	ජ	ත	ත	හ	චූ

මේ චිත්ත වීථිය කලින් ඒවාට වඩා වෙනස් වෙන්නේ 14 වෙනි චිත්තක්ෂණයේදී, පස් වෙනි ජවන් සිතට පසුව තදාරම්මණ සිත් දෙකක් හටගෙන හවාංගයක් ඇතිවෙලා තමයි චූතිය සිද්ධ වන්නේ. දැන් මේ ක්‍රම 4 ටම ඇහෙන්න බලාගෙන ඉදිද්දී මරණය සිද්ධ වෙන්න පුළුවන්. ඇහෙන්න බලාගෙන ඉන්න කොට පළවෙනි ක්‍රමයේ චිත්ත වීථියක් ගිහින් මැරෙනවා. නැත්නම් දෙවෙනි වීථියේ, තුන් වෙනි වීථියේ, නැතිනම් හතර වෙනි වීථියේ මරණාසන්න චිත්ත වීථියක් ගිහින් මැරෙනවා. එතකොට ඔය විදියට වක්ඛුද්වාරික මරණාසන්න චිත්ත වීථි 4 ක් තියෙනවා.

මේ විදියට යම්කිසි දෙයක් අහගෙන ඉන්නකොටත් මරණාසන්න චිත්ත වීථි හැදෙන ආකාර 4 ක් තියෙනවා. වක්ඛු විඤ්ඤාණය වෙනුවට ඇතිවන්නේ ශ්‍රෝත විඤ්ඤාණය යයි. අනිත් චිත්තක්ෂණ සියල්ලම සමානයි. ඒ නිසා ශ්‍රෝතද්වාරික මරණාසන්න චිත්ත වීථි 4 ක් තියෙනවා.

සාණ විඤ්ඤාණයෙන් (නාසයෙන්) අරමුණු කරගත් මරණාසන්න චිත්ත වීථි 4 ක් තිබෙනවා.

කාය විඤ්ඤාණයෙනුත් මේ ආකාරයටම සිද්ධ වෙන මරණාසන්න චිත්ත වීථි 4 ක් තියෙනවා.

එතකොට මෙතන චිත්ත වීථි 20 ක්ම තියෙනවා.

මනසේ ඇතිවන අරමුණු ගැන හිත හිතා ඉන්න කොටත් මරණාසන්න චිත්ත වීථි වැඩ කරනවා. නමුත් ඒවායේ වෙනසක් තියෙනවා. ඒ ගැන සලකා බලන්නට කලින් අපි වෙන පැත්තකට හැරෙමු.

දැන් ඕනෑ කෙනෙකුට ප්‍රශ්න ඇසීමට පුළුවන්.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, සංකීරණ, සම්පට්ච්ඡන කියන්නේ මොකක්ද?

උත්තරය - සංකීරණ, සම්පට්ච්ඡන ...මේ චිත්ත විථියක කැල්ලක්නේ කොටසක්නේ අහන්නේ.

සම්පට්ච්ඡන කියන්නේ - පිළිගැනීම / භාර ගැනීම / හරවා ගැනීම.

සංකීරණ කියන්නේ - විමසීම / සොයාබැලීම / විපරම් කිරීම

මෙන්න මෙහෙම එකක් වෙනවා. චිත්ත විථියක 6 වෙනි චිත්තක්ෂණය සම්පට්ච්ඡන සිත. 7 වෙනි චිත්තක්ෂණය සංකීරණ සිත.

අපි වචනයක් දැමීමට පිළිගැනීම / භාර ගැනීම / හරවා ගැනීම කියලා, ඔතන තියෙන්නේ එක චිත්තක්ෂණය යි. ඒකු සිද්ධ වෙන්නේ මෙහෙමයි. රූපයක් හෙවත් රූප ඡායාවක් ඇහේ ගැටුන ගමන්ම ඒ වේගයෙන්ම ඒ වේලාවට තියෙන හවාංග හිතේ වදිනවා. අන්න ඒක තමයි ඒ චිත්ත විථියේ පළමු වන චිත්තක්ෂණය. ඒ භාවංගය මේක වැදුන සැරට හෙල්ලෙනවා. එහි යම්කිසි චලන ස්වභාවයක් වෙනස් වෙන ස්වභාවයක් ඇති වෙනවා. එතකොට හවාංග චලනයට පසු හවාංග ඡේදනය වෙනවා. දැන් භාවංගයට තව දුරටත් හවාංග ස්වභාවයෙන් යන්න බැහැ. දැන් හිත් ජේලිය පඤ්චද්වාරය පැත්තට හැරෙනවා. ඊට පස්සේ තමයි වක්ඛු විඤ්ඤාණ පහළ වෙන්නේ. ඒ වැට්ච්ච රූපය හොඳද, නරකද කියල තවම දන්නෙ නෑ. රූප මාත්‍රයක්,

වර්ණ මාත්‍රයක් විතරයි තවම වැදුනේ. මේ වැදුණු හමුවුණ අරමුණ පැත්තට හැරීලා එය තමන් පැත්තට නමා ගන්නවා / අද්ද ගන්නවා වගේ ක්‍රියාත්මක වෙන සිතක් පහළ වෙනවා. ඒකට තමයි සම්පටිච්ඡන්ත කියන්නේ.

ඊළඟට සංකීරණය. මේ ගත්ත රූපය කුමක්ද කියා හොඳ නරක විමසීමක් කරනවා. සොයා බලා විමසන ගතියක් ඇතිවෙනවා. නමුත් මෙතන අපි සාමාන්‍යයෙන් සමාජයේ කතා කරන විදියේ සොයාබලන එකක් නොවෙයි. ඉන්පසු ඒක තීරණය වෙනවා. ජවන් වලට වැඩ කරන්න. දැන් වොක්චපන සිතින් තමයි මෙය තීරණය වෙන්නේ. මේ වොක්චපන සිතින් තීරණය කරලා දෙන අරමුණ වින්දනය කරන්නේ, එහි හොඳ නරක රස අනුභව කරන්නේ, රස විදින්නේ ජවන් සිත් වලිනුයි.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස, තදාරම්මණ කියන්නේ මොකක්ද?

පිළිතුර - තදාරම්මණ කියන්නේ මේ වගේ ජවන් වලින් ගත්ත ජවන් දුවන වේගයට සිදුවෙන තවත් විදියක සිත් ඉපදීමක්. දැන් සමහර අරමුණු තියෙනවා ඒවා ඇතිවුනාම යන වේගයට එක පාරටම නවත්ත ගන්න බැහැ. දැන් අපි හිතමු වාහනයක් වේගෙන් ගිහින් බ්‍රේක් කලොත් ස්ලෝ (slow) වෙලා නවතින්න පුළුවන්, නැත්නම් ගිය වේගයට ඇදිලා ගිහින් (skid) නවතින්න පුළුවන්. නවත්තගන්න ඕන වුන තැන තෙමෙයි වාහනය නවතින්නේ. ආපු වේගය නිසා ටිකක් ඉස්සරහට ගිහිල්ලයි නවතින්නේ. ඒ වගේ තමයි මේක. ජවන් වලින් ආපු වේගය නිසා තව විත්තක්ෂණ දෙකක් ඉදිරියට යන්න ශක්තිය ලැබෙන්නේ.

ඒක හැම මරණාසන්න විත්ත විටීයකම නැහැ. අපි කියපු ආකාර 4 න් තුන්වන සහ හතරවන මරණාසන්න විත්ත විටී වල පමණයි තදාරම්මණ විත්තක්ෂණ 2 ක් ඇතිවෙන්නේ.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස, "වුතිය" විත්ත විටීයේ වෙනත් අවස්ථාවකත් වෙන්න පුලුවන්ද?

උත්තරය - නැහැ. ඔය කියපු විදිවලට පිට වෙන විදියකට වෙන්ට පුළුවන් කමක් නෑ. මේක විත්ත නියාමයයි.

ප්‍රශ්නය - ජවන් යන්නම ඕනද?

උත්තරය - ඔව්, ඒක ධර්ම ස්වභාවයක්. විත්ත නියාමයක්.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, මේ සටහනට අනුව 4 වෙනි මරණාසන්න විත්ත විටියේ, චූතියෙන් පසු ප්‍රතිසන්ධි සිත නැනේ.

උත්තරය - ප්‍රතිසන්ධිය වෙන්වේ චූතියෙන් පස්සේ. නමුත් ඒ ප්‍රතිසන්ධිය අලුත් විත්ත විටියකුත් හදාගෙන ඊළඟ සිත් පෙළේ පළමුවෙන්ම හටගන්නවා. ඒ ප්‍රශ්නය ධරපතලයි. ඕක හවාංග ප්‍රශ්නයක්.

මේක තේරුම් ගන්න. මේක සමහර අයගේ හිත හැප්පෙන තැනක්. මම ඔය හැප්පෙන හිත ගැටෙන තැන් තමයි කියලා දෙන්නේ.

දැන් මේවාට කියනවා මරණාසන්න විටි සිත් කියල. ඒ කියන්නේ විටියක වැඩ කරන සිත්. හැබැයි මරණය සිදු වන්නේ මේ විටියක තියෙන එක සිතකින්. මරණය කියන්නේ, මේ හවයේ විත්තක්ෂණයක් පමණයි. අනිත් විත්තක්ෂණය එහා හවයේ.

දැන් සමහරු කියනවා මනුස්සයා මෙතනින් මැරිලා ගිහිල්ලා නැවත උපදින තැනට එතකම් අන්තරාභවිකයෙක් වෙනවා කියලා. මේ අනුව එහෙම ජාති මතුවෙන්නේ නැහැ. අන්තරාභවය කියල එකක් නැහැ. ඒවා ලස්සනට හදපු කතාන්දර විතරයි. චූතිය සහ ප්‍රතිසන්ධිය අතර අන්තරාභවයක් නැහැ. එතකොට අනිත් විත්ත විටි දුවන්නේ කොහෙද?

ප්‍රතිසන්ධිය - ප්‍රතිසන්ධියක් විමට අරමුණක් තිබිය යුතුයි.

හවාංගය - හවාංගය හැටියට වැඩ කරන්න අරමුණක් තිබිය යුතුයි.

වුතිය - වුතියට අනුව අරමුණක් තිබිය යුතුයි.

අරමුණක් නැතිව හිතක් ඇතිවෙන්නේ නැහැ. පවතින්නෙන් නැහැ. එතකොට මෙතන තිබෙන ප්‍රශ්නය මේකයි. මේ මරණාසන්න චිත්ත වීථි 4 ම හවාංගව තියෙනවා. මේක තේරුම් ගන්න.

දැන් අපි හිතමු මෙහෙම. අපි දැන් අලුත් හවයක උපදිනවානේ. උපදින වෙලාවේ අපට මොකක් හරි අරමුණක් ඕනෑ නේ. ඒ අරමුණ හැදෙන්නේ කර්මයෙන් හරි, කර්ම නිමිත්තෙන් හරි, ගති නිමිත්තෙන් හරි. ඒ එකක එල්ලිලා තමයි මේ ප්‍රතිසන්ධිය හටගන්නේ.

කර්මය (අරමුණ)

ප්‍ර හ හ හ හ හ හ

දැන් අපි හිතමු කර්මය අරමුණු කරගෙන ඇති ප්‍රතිසන්ධි සිත මව් කුසක හටගන්නවා කියලා. ප්‍රතිසන්ධි වුණාට පසුව, ඉපදුනාට පසු ඊළඟ සිතේ ඉදලම ඇති වෙන්නේ හවාංග සිත්. (පංචද්වාරික හෝ මනෝද්වාරික අරමුණක් නැති සෑම අවස්ථාවකම මේ හවාංගය තමයි පවතින්නේ)

ප්‍රති සන්ධි සිතෙන් පසු යන්නේ හවාංග සිත්. මේ හැම එකකම අරමුණ කර්මයයි. (උඩ තිබෙන කොටස / නිමිත්ත / අරමුණ)

අපි හිතමු කෙනෙක් මවු කුසක ඉපදුනා කියලා. උපදින්නේ කර්ම නිමිත්තක් අල්ලගෙන. ඒ නිසා මේ පළමු සිතට ප්‍රතිසන්ධිය කියා කියනවා. ප්‍රතිසන්ධිය එක චිත්තක්ෂණයයි. ඊට පස්සේ දෙවන චිත්තක්ෂණයේ ඉඳලා ඇතිවන සියලු සිත්, ඔක්කොම සිත් හවාංග සිත්. දැන් මේ අලුත උපන් කෙනා හෝ විඤ්ඤාණය, අපි හිතමු දවසක් මව් කුසේ හිටියා. අම්මා දන්නෙත් නෑ. චූත වෙනවා. එහෙම අවස්ථා තිබෙනවා. දැන් මේක සිද්ධ වෙන්නේ එක්තරා විදියකට.

මම මේ උදාහරණය ගන්නේ මේ කාරණය තේරුම් කරලා දෙන්නයි. දැන් ප්‍රතිසන්ධිය වුණා. ඒකේ අරමුණ මොකක්ද? මොකක් හරි නිමිත්තක්. ඒ නිමිත්ත තමයි මේ හවාංගයට තියෙන්නේ. ඒ හවාංග වලම අවසානය තමයි චූතිය වෙන්නේ.

දැන් අපි හැම කෙනාටම හවාංග සිත් තියෙනවා. ඒ හවාංග සිත් වල අරමුණ මොකක්ද? අර ප්‍රතිසන්ධියේදී ගත්ත අරමුණම තමයි. වෙන මොකවත් නෙවෙයි. ඒක එකම විදියයි. එකම විදියට යන නිසා අපට තේරුම් කරන්න බැහැ. ප්‍රතිසන්ධියේ අරමුණයි, හවාංගයේ අරමුණයි, චූතියේ අරමුණයි කුනම එකයි.

මේ හවයෙන් චූත වෙලා ඊළඟ හවයේ ප්‍රතිසන්ධිය ලබනවා. ප්‍රතිසන්ධියේ ඉඳල දෙවන චිත්තක්ෂණයෙන් පසු ආයෙන් හවාංග පටන් ගන්නවා. පරණ ජීවිතයේ හවාංග සිත්වල තිබුණ අරමුණ අලුත් ජීවිතයේ හවාංග සිත් වල නැහැ. අරමුණ වෙනස් වෙනවා. හේතුව, හවයෙන් හවයට ප්‍රතිසන්ධියට ගන්නා අරමුණ වෙනස් වෙන නිසා.

පළමු හවයේ උපදින්න මෙයාට අරමුණු වුණේ එකක්. එයා චූත වෙන්න යන කොට මරණාසන්න චිත්ත විථියේදී කර්මය / කර්ම නිමිත්ත / ගති නිමිත්ත අනුව එයාගේ අරමුණ වෙනස් වෙනවා.

චූතිය කියන්නේ කලින් ජීවිතයේ අවසාන භවාංගයට කියන නමයි. ඒක ඒ ජීවිතයේ අවසාන භවාංගය නිසා ඒ සිතට චූති සිත කියනවා. ඔය කාරණා තමයි පටලැවෙන තැන්.

දැන් මේ උදාහරණය බලන්න. චීන රටින් මේ රටට මනුස්සයෙක් එනවා. එයාගේ නම චීන නමක්. එයා මේ රටේ ඉන්නේ ජෝන් කියන නමින්. හේතුව බටහිර අයට චීන නම් එතරම් හුරු නැති නිසා, එයා ආයින් චීනයට යනවා. ඒ යනකොට එයා ජෝන් නෙවෙයි. යන්නේ චීන නමින්මයි. එයාගේ පළමු කෙනා වශයෙන්මයි. නමුත් නම් දෙකක් වුණාට එකම මනුස්සයා.

ඔයවගේ තමයි භවාංගය වශයෙන් ඉන්නවා. යනකොට චූතියෙන් යනවා. නමුත් එක්කෙනාමයි. මේ අමුතු නම් නිසානේ තේරෙන්නේ නැත්තේ. නමුත් ඒවායේ ඒ ඒ තැන්වල ක්‍රියාව අනුවයි නම් දාලා තියෙන්නේ. දැන් තේරුණාද? භවාංග - ප්‍රතිසන්ධි - භවාංග - චූති කියන අවස්ථාවල වෙනස.

පළමු කොටස නිමි

තෙරුවන් සරණින් සැම දෙනාටම

උතුම් ධර්මාවබෝධය වේවා..!

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : මරණය සහ චුති සිත - දෙවන කොටස

දේශකයාණන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජිනාලංකාර

ස්ථානය : ඕක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය

දිනය : 2015-04-19

6

මරණය සහ චුති සිත

දෙවෙනි කොටස

අද මම මේ පින්වතුන්ට කියලා දෙන්නට යන මේ දහම් කරුණු ටික ඉතා හොඳින් තේරේවා! වැටහේවා..! හොඳින් අවබෝධ වේවා...! මෙය ධර්මාවබෝධයට හේතුවන උතුම් මාර්ගයක් වේවා කියා ප්‍රාර්ථනා කරනවා!

දැන් මම මේ පින්වතුන්ට ධර්මයේ එන වචන දෙකක් කියලා දෙනවා. මේ වචන දෙක හොඳට තේරුම් ගන්න. ඒ තමයි:

- 1). නිශ්‍රය (ආශ්‍රය / ආධාරය)
- 2). ආරම්මණ

අපට කර්මයෙන් පහළවෙලා තිබෙන ඇස, කන, නාසය, දිව, ශරීරය කියන මේවා රූප ටික සහ හෘදය වස්තු රූපය. අපේ සිත වැඩ කරන්නේ ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ මින් එකක් ආශ්‍රය කරගෙනයි. ඒ හිතට හසුවෙන දේ අරමුණු කරගෙනයි. ආශ්‍රය කියන්නේ මොකක්ද?

ආශ්‍රය කරගෙන ඉන්නවා කියන්නේ ඇසුරු කරගෙන කියන එකයි. ආධාර කරගෙන, භූමියක් වශයෙන් හේතු කරගෙන

ඉන්නවා කියන එකයි. ඇසුරු කරගෙන ඉන්නවා ක්‍රියාත්මක වෙනවා කියලත් කියන්ට පුළුවන්.

අනිත් එක තමයි, ආරම්භණය. ආරම්භණය කරනවා කියන්නේ අරමුණු කරගෙන ඉදිම.

ඔය වචන දෙක පටලවා ගන්න එපා. මෙහි වෙනස තේරුම් ගන්ට. "එකක් ආශ්‍රය කරගන්නවා. අනික් එක අරමුණු කරගන්නවා".

මෙහෙම හිතන්න. ඔය රූපයක් බලන කොට ඒ රූපය ජේන්නේ ඇසටද? සිතටද?

අපි රූපයක් දිහා බලන කොට, ඒ රූපයේ වගකුම ඔක්කොම දැනෙන්නේ, ජේන්නේ සිතටයි. ඇසට දැනෙන්නේ නැහැ. හැබැයි ඒ දැනීම කියන හිත පහළ වෙන්නේ ඇස ආශ්‍රය කරගෙනයි. ඇසට නෙමෙයි ජේන්නේ ඇස ආශ්‍රය කරගෙන, ඇස ආධාර කරගෙන පහළ වන්නාවූ සිතටයි. ඒ නිසා ඒ සිතට නමක් දානවා, ආශ්‍රය කරගෙන ඉන්න තැන නිසා "වක්බු විඤ්ඤාණය" කියල. දැන් තේරුණාද?

හේතුව....රූප ධර්ම වලට රූප ධර්ම තේරුම් ගන්න බැහැ. එහෙම ශක්තියක් ඒවාට නෑ. ඇස කියල කියන්නේ ප්‍රසාද රූපයක්. (කර්මයෙන් පහළ වුනේ). වර්ණය කියල කියන්නේ බාහිර වර්ණ රූපයක්. මේ ප්‍රසාද රූපයට තනිකර හුදෙක් ගිහිල්ල වර්ණ රූපය දැනගන්න බැහැ. ඒක නිසා වර්ණය දැන ගන්න අවශ්‍ය වෙන්නේ මොකක්ද? ඒකට හිත අවශ්‍යයි. හැබැයි ප්‍රසාදය නැතිව රූපය දැන ගන්නටත් හිතට තනිව යන්ට බැහැ. අන්න ඒක නිසා හිත වර්ණ රූපය දැනගන්නට ඇස ආධාර කරගන්නවා. ආශ්‍රය කරගන්නවා. ආශ්‍රය නිශ්‍රය කියන්නේ දෙකම එකයි. ඒකට ආධාරය කියලත් කියනවා. එතකොට ආරම්භණය එක රූපයක්, නිශ්‍රය වෙන එක තවත් රූපයක්. දැන් තේරුණාද?

කණ සම්බන්ධයෙනුත් මෙය එහෙමමයි. ශ්‍රෝත ප්‍රසාදය ආශ්‍රය කරගෙන ශබ්ද රූපය දැන ගන්නවා. මොකක්ද? සිත. දැන් ශ්‍රෝත ප්‍රසාදය කියල ආශ්‍රය කරගන්න රූපයක් නැත්තම්, සිතට ඒ ශබ්ද රූපය දැනගන්න බැහැ. කණ ඇහෙන්නේ නැති අයට ඇහෙන්නේ නැත්තේ ආශ්‍රය / නිශ්‍රය කරගන්න සුදුසු රූපයක් නැතිකම නිසා. ඒ අයට නිශ්‍රය රූපය තිබුණා නම් හොඳට ඇහෙනවා.

නාසයෙන් ගඳ සුවඳ දැනගන්නේ සිතින්. ඒ ගඳ සුවඳ දැනගැනීමේදී සිතට ගඳ සුවඳ දැනගන්නට තියෙන්න ඕන මොකක්ද? ආශ්‍රය වන රූපය. ආශ්‍රය / නිශ්‍රය නැත්තම් බැහැ. අපි මේ කන්නාවියෙන් මුණ බලනවානේ. එතකොට මුණ පේනවානේ. එක කාරණයක් තියනවා, ඒ තමයි මුණ පෙනෙන ගතිය. ඒ පෙනෙන ගතියට විතරක් අහසේ ඉන්න බැහැ. එහෙම පුලුවන්ද? බැහැ. එහෙනම් මොකක්ද වෙන්න ඕනෑ? කණ්ණාඩි, විදුරුව, එහි පෙනෙන ගතිය තියෙන්නට ඕනෑ. ඒවා ආධාර කරගෙන තමයි ඉන්නේ. ඒක හරියට ප්‍රසාදය වගේ. ඒ නිසා නිශ්‍රය / ආශ්‍රය මෙතැනදී හරි වැදගත්.

රූප දෙකක් තියෙනවා. එකක් තමයි වක්ඛු විඤ්ඤාණය පහළ වෙන්න 'ආධාර වෙන රූපය'. අනික් රූපය තමයි, වක්ඛු විඤ්ඤාණයෙන් 'දැන ගන්නා රූපය.' මේක තේරෙනවා නේද?

එතකොට වක්ඛු ප්‍රසාදය, සෝත ප්‍රසාදය, සාණ ප්‍රසාදය, ජීවිතා ප්‍රසාදය, කාය ප්‍රසාදය කියන ප්‍රසාද රූප පහ ආශ්‍රය කරගෙන, නිශ්‍රය කරගෙන තමයි ආරම්භණ හැටියට පහළ වන රූපය, ශබ්දය, ගන්ධය, රසය, ස්පර්ශය දැනෙන්නේ. ඕක තේරෙනවනේ. ඔය කාරණය ඔය විදියට කිව්වාම හරි සරලයි. තේරෙනවා. හැබැයි ඔතන තේරෙන්නේ නැති තැනක්, තේරෙන්නේ නැති කාරණයක් තියෙනවා.

මම දැන් මේ කාරණය මෙතැනින් අතහරිනවා. වෙන පැත්තකට, වෙන කාරණයකට හැරෙනවා.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, ප්‍රතිසන්ධියක් ඇතිවුණාට පසු පහළවෙන්නේ භවාංග සිත්තේ? එතකොට එතන වෙනස් වෙන්නේ කොහොමද? අන්තිම භවාංග සිත වුනිය හැටියට සැලකෙනවා. ඊළඟට ප්‍රතිසන්ධි සිතේ සිට ඇතිවෙන භවාංග වල අරමුණ වෙනස් වෙන්නේ කොහොමද?

උත්තරය - ඒක තමයි මේ කියාගෙන යන්නේ. මූලාශ්‍රයක් නැතිව යමක් අහනකොට තේරෙන්නේ නැහැ. එතන පැහැදිලි කරගන්නට අපි දැනගන්න ඕන මේ ආශ්‍රය/නිශ්‍රය සහ ආරම්භණ කියන ඒවා, මොනවාද කියලා. එනිසා අපි දැන් ඒ ගැන දැනගනිමු.

දැන් ඔය කාරණය තේරෙනවනේ. ඒ වගේම තමයි අපේ හිත් පහළ වෙන කොටත් තියෙනවා ඒ හිතට ආශ්‍රය වන වස්තුවක්. ඒ වගේම තමයි ඒකටත් ආරම්භණයක් තියෙනවා. පඤ්ච ඉන්ද්‍රියන් අරමුණු කරන්නේ නැති වෙලාවට, හිතටත් තිබෙනවානේ ඒ වගේම දෙයක්.

වක්ඛු විඤ්ඤාණයට නම් හරි, ඒකට අරමුණක් තිබෙනවා. ශ්‍රෝත විඤ්ඤාණයටත් හරි. සාණ, ජීවිතා, කාය විඤ්ඤාණවලටත් හරි, ඒවාටත් අරමුණු තිබෙනවා. එතකොට හිතට? හිතට අරමුණක් දැනෙන කොට ඒවා හිතින් ගන්න දේවල් නේ, ඒවා හිතින් හිතන ඒවානේ. ඒවාට ආධාර වෙන්නේ, ඒවා ආධාර කරගන්නේ, ඒවා පහළ වෙන්නේ කොහේද? අන්න ඒකට කියනවා "වස්තු රූපය" කියලා.

මේ පින්වතුන්, වස්තු රූපය ගැන අහලා තියෙනවද? එහෙම නැත්නම්, දැන් ආපනු කියන්න වෙයිද? තේරෙන්නේ නැති අය, අත උස්සන්න බලන්න. ඔව් දැනගැනීමට අවශ්‍ය බොහෝ දෙනෙක් ඉන්න බව ජේනවා.

හොඳයි එහෙනම්, දැන් ඇහුම්කන් දෙන්න. අපිට යම්කිසි රූපයක් දැනගන්න, අහන්න, රූප කියක් අවශ්‍යද? රූප දෙකක් අවශ්‍යයි. එකක් තමයි ආධාරක රූපය. අනික් රූපය තමයි ආරම්භණ රූපය. එතකොට මේ ඇහේ වක්ඛු විඤ්ඤාණය පහළ

සිත

ආශ්‍රය/ නිශ්‍රීත රූපය

ආරම්භණ රූපය

වෙන්ට ආධාරක රූපයකුත් තියෙනවා, ආරම්භණ රූපයකුත් තියෙනවා.

සූත්‍ර දේශනාවේ මේ ගැන කථා කරන්නේ වෙන විදියකටයි. මේ විදියට දේශනාවේ සඳහන් වෙනවා. හිත කියන්නේ ආරම්භණ රූපයක් නෙමෙයි. නිශ්‍රය රූපයකුත් නෙමෙයි. ඒක වෙනම ම එකක් නේ. ඒ නිසා මෙහෙම කියනවා. භාවනා කරන කෙනා දැන ගන්නවා - 'එක්බුඤ්ඤා ච පජානාති' ඒ කියන්නේ ඇස ගැන දැනගන්නවා. එක්බුං ච පජානාති කිව්වාම ඇස කියන නමින් මොන රූපයද දැනගන්නේ? එතැනදී දැනගන්නේ ආශ්‍රය/ නිශ්‍රය රූපයයි. ඒකට පෙනෙන, ගොදුරුවන දේ තමයි ආරම්භණ රූපය කියන්නේ.

"එක්බුඤ්ඤා ච පජානාති, රූපේච පජානාති, යඤ්ච තදුභයං පටිච්ච උප්පජ්ජති සංයෝජනං තං ච පජානාති" කියලා කියන්නේ

සිත → ආශ්‍රය / නිශ්‍රීත රූපය → ආරම්භණ රූපය

සිත කියන ධර්ම ස්වභාවය ආශ්‍රය / නිශ්‍රය රූපය හරහා ආරම්භණය ගිහිත් ඒ අරමුණ දැන ගන්නවා. මේ කාරණය වැටහෙනවද?

මය විදියට තමයි සූත්‍රයේ භාෂාව හසුරුවන්නේ. මේ කාරණය තේරුම් ගැනීමට මේක පොඩි ආධාරකයක්.

වස්තු රූපය - දැන් අපි දන්නවානේ; මනෝද්වාරික සිත් පහළ වෙනවා කියලා. මනෝද්වාරික සිත් පහළ වෙන කොට

මොකක්ද එතන ආධාර වන නිග්‍රය රූපය. මොකක්ද නිග්‍රය රූපය වෙන්නේ. ඒ තමයි වස්තු රූපය. වස්තු රූපය තමයි එහිදී නිග්‍රය රූපය වන්නේ.

අපේ ශරීරයේ තැනක තියෙනවා වස්තු රූපය කියලා රූපයක්. ඒ වස්තු රූපය ආධාර කරගෙන තමයි අපට රැට නින්ද ගියහම සිත් පහළ වන්නේ. මේ වස්තු රූපය ආධාර කරගෙන හවාංග සිත් ගොඩක් පහළ වෙනවා. එහෙම රූපයක් නැත්නම් මේ සිතට ඉන්න තැනක් නැති වෙනවා.

දැන් අපි මනසින් හිතනවනේ. මනසින් හිතන කොට මනෝමය විත්ත රූප, මනෝමය අරමුණු හැම එකක්ම වදින්නේ හැපෙන්නේ කොහේද? වස්තු රූපයේ. වස්තු රූපය ආධාර කරගෙන තමයි මනස වැඩ කරන්නේ. දැන් මේ කාරණය තේරෙනවනේ? එතකොට මේ සිතට ඉන්න තැනක් තියෙනවා. ඇහෙන්න රූපයක් බලන වේලාවට විතරයි, සිත ඇස ආධාර කර ගන්නේ, නිග්‍රය කරගන්නේ.

ශබ්දයක් අහන කොට විතරයි, සිත කණ ආධාර කර ගන්නේ, නිග්‍රය කරගන්නේ. අනිත් වේලාවට ඒ හිත ආධාර කරගෙන ඉන්නේ වස්තු රූපයයි. ඒක නිසා තමයි වස්තු රූපය මනසේ ආධාරක නිග්‍රයස්ථානය කියලා කියන්නේ.

වස්තු රූපය කර්මයෙන් හටගන්නා රූප ධර්මයක්. මනුස්ස ශරීරයක ඇස හැදෙන්නත් කලින් තමයි වස්තු රූපය හැදෙන්නේ.

මතකතේ අපි මීට ඉස්සර වෙලා කිව්වා ප්‍රතිසන්ධියක් ගන්න අවස්ථාවකදී රූප තුනක් හැදෙනවාය කියලා. වස්තු රූපය, භාව රූපය, කාය රූපය මේකට වස්තු රූපය කියා කියන්නේ හිතට ඉන්න භූමියක්, ක්ෂේත්‍රයක් වෙන හින්දයි.

වස්තු රූපය ආධාර කරගෙන සිත් පහළ වෙනවා. ඒ සිත් වලට අරමුණු එනවා. ඒවා තමයි මනසින් අපි දැකගන්නේ, දැනගන්නේ. ඒ මනසින් දකින්නේ අර හිත් වලට වැටහෙන

ආරම්භය ධර්ම. ඒ සිත් පහළ වන්නේ කුමක් ආධාර කරගෙනද? මේ වස්තු රූපය ආධාර කරගෙන. මේක මතක තියා ගන්න.

තව එකක් තියෙනවා. ඒ තමයි මේ රූප මැරෙන තැනක් තියෙනවා. මෙහෙම කතාවක් කිව්වා මතක නැද්ද? ප්‍රතිසන්ධි සිතත් එක්ක කර්මප රූප හැදෙනවා. ප්‍රතිසන්ධි සිතත් එක්කම පහළ වෙනවා රූප තුනක්. කාය, භාව, වස්තු කියන රූප තුන. ඊට සති කීපයකට පසුවයි වක්ඛු, ශ්‍රෝත, සාණ, ජීවිතා ප්‍රසාද රූප හැදෙන්නේ.

ඊළඟට මතකද අපි කිව්වා, සිත් පහළ වෙන කොට ඒවත් එක්ක රූප හැදෙනවා කියලා. අපේ ඇගේ තියෙනවා කිව්වනේ සිත් එක්ක පහළ වන රූප. ඒ වගේම කර්මයෙන් හටගත්ත රූප.

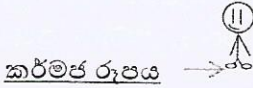
අපි මරණාසන්න වෙන කොට මෙහෙම දෙයක් සිද්ධ වෙනවා. වස්තු රූපය ඇතිවෙනවා, නැතිවෙනවා. වස්තු රූපය හැදෙනවා, විත්තක්ෂණ 17 ක් පවතිනවා, නැතිවෙනවා. මේ විදියට ඇති වෙනවා, නැති වෙනවා. ඇයි එහෙම වෙන්නේ? රූපයක ආයුෂය විත්තක්ෂණ 17 යි. සිතක ආයුෂය විත්තක්ෂණ එකයි (1). මේ විදියට වස්තු රූපය හැදෙනවා, විත්තක්ෂණ 17 කින් මැරෙනවා. ආයින් හැදෙනවා, මැරෙනවා. ඔය වගේ ඇතිවී නැතිවී යෑමට යටත්ව තියෙන එකක් ආධාර කරගෙන තමයි මේ හවාංග සිත් වැඩ කරන්නේ.

මේකේ තියෙන වටිනාකම තමයි, වස්තු රූපය පොකුරක් වගේනේ තියෙන්නේ. විත්තක්ෂණ 17 කින් ඒවා මැරීගෙන යන කොට අලුතෙන් අලුතෙන් අලුත් ඒවා හට ගන්නවා. ඒක නිසා අඩුවක් දැනෙන්නෙ නෑ. මෙහෙම මැරීගෙන මැරීගෙන යනවා. ඒත් එක්කම ඉපදීගෙන ඉපදීගෙන එනවා. ඒ නිසා වස්තු රූපයේ අඩුවක් පෙනේනේ නැහැ. හැබැයි මේකේ වෙන්නෙ මොකක්ද? හටගැනීම, නැතිවීම. හටගැනීම, නැතිවීම.

මේ වස්තු රූපය විත්ත විටියේ හැම විත්තක්ෂණයක් ගානෙම පහළ වෙනවා. එතකොට සිතක් පහළ වෙන්න නම් වස්තු රූපයක්

පහළ වෙලා තියෙන්න ඕනෑ. මනෝද්වාරික සිත්, භවාංග සිත් පහළ වෙන්න වස්තු රූපයක් පහළ වෙලා තියෙන්න ඕන.

ඊළඟට අපි තේරුම් ගනිමු ජීවිතයක අවසානයට පහළවන සිත් ගැන. දැන් මේ කියනට යන්නේ මරණාසන්න චිත්ත විටීයක්. මේක විශේෂ තැනක්. ඒ නිසා හොඳින් අසාගන්න.

හ

අපි මීට කලින් කිව්වානේ හැම සිතක් ගානෙම කර්මජ රූපත් පහළ වෙනවා කියලා. නමුත් මරණාසන්න චිත්ත විටීයේදී වෙන්නේ ඉදිරියට චිත්තක්ෂණ 17ක් යන්න තියෙද්දී, භවාංග සිත් හරියේදීම (පළවෙනි චිත්තක්ෂණයේදී) කර්මජ රූප හැදෙන එක නවතිනවා. මෙතනට එතකොට කලින් හැදුණ කර්මජ රූප හැදිලා ඉවරයි. එතනින් එහාට නැවත කර්මයෙන් හැදුන රූප පහළ වෙන්නේ නෑ. එතකොට අලුතෙන් කර්මජ රූප හැදෙන්නේ නැති චිත්තක්ෂණ කීයක් තියනවද? චිත්තක්ෂණ 17යි. චිත්තක්ෂණ 17ක් ඉදිරියට තියල මේකෙ අලුතෙන් කර්මජ රූප හැදෙන එක නවතිනවා.

ඇසට සම්බන්ධ කර්මජ රූප හැදෙන්නේ නැහැ. හැබැයි මේ වෙලාව වෙනකොට කලින් හැදිවිච රූප නම් තියෙනවා. එතනින් පස්සේ හැදෙන්නේ නැහැ. නමුත් මෙතන මේ වෙනකොට හැදිවිච රූපයට චිත්තක්ෂණ 17ක ආයුෂයක් නම් තියෙනවා. මේක තේරුණාද?

පිරිස - නෑ ස්වාමීන් වහන්ස, අපිට හරියටම තේරුම් ගියේ නෑ.

එහෙනම් මෙහෙමයි. වස්තු රූපය කියන එක තේරෙනවද? වස්තු රූපය හැදෙන්නේ මොකෙන්ද? වස්තු රූපය හැදෙන්නේ

කර්මයෙන්. ඒ වගේම හැදූන වස්තු රූපය කර්මයෙන්ම පවතිනවා. වස්තු රූපය හැදෙන්නේ කර්මයෙන්. ඒකට කියනවා රූප ජනක කර්මය කියලා. වස්තු රූපය පවතින්නේ ප්‍රචාත්ති කර්මයෙන්.

දැන් අපි සියලු දෙනාම ඉපදිලානේ ඉන්නේ. ඉපදුනාට පස්සේ ඉපදුන තැන ඇතිවෙලා නැතිවෙලා ගියානේ. ඉතින් ඉපදුනු අපේ ජීවිතය තව ඉස්සරහට තියෙන්න එපායැ. ඒක නිසා කර්මයෙන් හදලා, කර්මයෙන් උපද්දවලා දෙන රූප ටික අවසානයේ මැරෙන අවස්ථාව දක්වා අල්ලගෙන යන්නේ, ගෙනියන්නේ, පවත්වාගෙන යන්නේ මොකෙන්ද? මේ ප්‍රචාත්ති කර්මයෙන්. ඒක කර්ම ශක්තියක. ප්‍රචාත්ති කාලය කියන්නේ පවතින කාලය කියන එකයි. නැත්නම් අපි මැරෙනවානේ.

දැන් බලන්න, අපිට මේ ඇස් පේනවා, අපේ මේ කන් ඇහෙනවා, ඇයි මේ ශක්තිය පවතින්නේ? මොකෙන්ද? කර්මයේ ප්‍රචාත්ති ස්වභාවයෙන්. ඒක නිසා කියනවා කර්මයක් විපාක දෙනකොට ජනක කර්මයෙන් තැන හදලා දෙනවා. ප්‍රචාති කර්ම ශක්තියේ විපාක වශයෙන් ඒ හදපු දේ පවත්වා ගෙන යනවා. එහෙම ශක්තියක් තියෙනවා. ඒක නිසා කියනවා ජනක කර්ම තියෙනවා, ප්‍රචාත්ති කර්ම තියෙනවා, කියලා.

ප්‍රචාත්තිය කියන්නේ පවත්වාගෙන යෑමනේ. පවත්වාගෙන යන්න දෙයක් නැත්නම් අපට අල්ලගෙන යන්න බැහැ. එතකොට මේ වස්තු රූපය ඉස්සෙල්ලාම හැදුනේ මොකෙන්ද? කර්මයෙන්. ඒක කර්මයෙන් පටන්ගත්තට ඊට පස්සේ ඒ මැරෙන මැරෙන වස්තු රූප ආයේ හද හදා දෙන්නේ මොකෙන්ද? ප්‍රචාත්ති කර්මයෙන්. මේක බැටන් රිලේ එකක් වගෙයි. එක්කෙනෙක් දුරක් දුවලා අතින් එක්කෙනාට බැටන් එක දෙනවා. එයා දුවලා තව එක්කෙනෙකුට දෙනවා. ඒ වගේ මේක දිගටම යනවා. මේ විදියට එක්කෙනෙක් පටන් ගන්නවා. ඊට පස්සේ අතින් අය දිගටම අරගෙන යනවා. මේ දිගට අරගෙන යන එකට කියනවා

ප්‍රවෘත්ති කර්ම ශක්තිය කියලා. ඒ ප්‍රවෘත්ති කර්ම ශක්තිය අපි හැමදෙනාගෙම ජීවිතවල තියෙනවා.

ඇසට ප්‍රවෘත්ති කර්ම ශක්තිය තියෙනවා. කනට, නාසයට, දිවට, ඇඟට ප්‍රවෘත්ති කර්ම ශක්තිය තියෙනවා. සිතටත් තියෙනවා. මේවා ඔක්කොම කර්මයෙන් හැදිවිච ඒවා නිසා, උපන් මොහොතේ පටන් ප්‍රවෘත්ති කර්ම ශක්තියෙන් අල්ලාගෙන, පවත්වාගෙන යනවා. ඒක යම් කිසි තැනක නැත්තටම නැති උනානම් එය මරණය හැටියට සලකනවා.

අපි හිතමු ඇස හැදිවිච කර්ම ශක්තිය නිසා, කර්මජ රූප වලින් ඇස හොඳට පවත්වාගෙන යනවා කියලා. අවුරුදු 50ක් 60ක් ගියාට පස්සේ මොකක් හරි බලවත් කර්මයක් බලපානවා. ඊට පස්සේ තව දුරටත් ඒකට ප්‍රවෘත්ති කර්මයෙන් ගෙනියන්න පවත්වාගෙන යන්න බැහැ. ලෙඩක් ආවා. ඇස නොපෙනී ගියා. එතකොට එතනින් එහාට ඒ ඇහේ කර්මජ රූප ශක්තිය ඉස්සරහට ගෙනියන්නේ නැහැ. එතකොට ප්‍රවෘත්ති ශක්තිය ඉවරයි. ඔය විදියටයි ඕක වෙන්නේ. දැන් මේක තේරුනාද?

ඒ වගේ වස්තු රූපය හැදෙන්නේ කර්මයෙන්. එය පවත්වාගෙන යන්නේ ප්‍රවෘත්ති කර්මයෙන්. දැන් තව එකක්. වස්තුරූපය ආධාර කරගෙන සිත් පහළ වෙනවා. ඒ වෙලාවෙම පහළ වෙනවා එයාට ජේන රූපයක්. අපි හිතමු දැන් කෙනෙක් මරණාසන්නව බලා ඉන්නවා කියල. එයාට ජේනවා රූපයක්. මේක මොකක්ද? මේකට කියනවා රූප ආරම්භණය කියල.

මේ ආරම්භණ රූපය ඒ මරණයට පත්වෙන කෙනාට කර්මයක් හරි, කර්ම නිමිත්තක් හරි, ගති නිමිත්තක් හරි වෙනවා.

වස්තු රූපය ආධාර කරගෙන සිත් පහළ වෙනවා. දැන් අරමුණක් ආවා.

මේ රූපයේ ආයුෂ විත්තකෂණ 17 යි. මේ පහළවුනේ විත්තකෂණ 17 ක් ආයුෂය තිබෙන රූපයක්. මේක පෙනෙන එකක්. අපි හිතමු එයාට මතක්උනා කියලා. පෙනුනා, මතක්උනා, ඇහුණ කියලා. මේ රූපයට ඉන්න පුළුවන් විත්තකෂණ 17 යි. දැන් මේ උපන් රූපයේ ආයුෂ විත්තකෂණ වශයෙන් අඩු වෙවී යනවා. ඒක එහෙම වෙන වේලාවට භාවාංග සිත් වැඩකරන්නේ නැහැ. ඒ වෙලාවට සිත එල්ලිලා තියෙන්නේ ඔය ආරම්භණ නිමිත්තේ. එය මරණාසන්න අවස්ථාවට ඉදිරිපත්වූ නිසා කර්ම නිමිත්ත කියා කියනවා. සිත පවතින්නේ ඔය කර්ම නිමිත්තේ. ඒ කියන්නේ ආරම්භණයේ. දැන් විත්තකෂණ ගණන අඩු වෙවී ගිහිත් ජවන් සිත් වලට එනකොට ගොඩක් ගෙවී ගිහිත් අවසානයයි. මෙතන ජවන් පහක් තියෙනවා. දැන් 'ජවන්' ඉවරයි. ජවන් ඉවර උනාම මේ රූපයට තව ආයුෂ තියෙන්නේ විත්තකෂණ 4 යි.

(මේ රූපය කියන්නේ මොකක්ද? ආරම්භණය. කර්මය හරි, කර්ම නිමිත්ත හරි, ගති නිමිත්ත හරි හැටියට මතු වුණු ආරම්භණය තමයි මේ රූපය කියන්නේ.)

දැන් ජවන් සිත් ඉවර වුණ ගමන්ම එකපාරටම 14 වෙනි විත්තකෂණයේදී ජේලියේ අරමුණ වෙනස් වෙලා අර පරණ සුපුරුදු භවාංග සිතක් පහළ වෙනවා. (15 වෙනි විත්තකෂණයේදී අලුත් අරම්භණයට පෙර සිත සිතා ආ භවාංගය.) ඒ පරණ ජේලියේ භවාංග හිතට අරමුණු වෙන්නේ පරණ කර්මයයි, අපි මේ ලෝකයට උපදින වෙලාවේ පහළ වූ අරමුණයි. නමුත්

මරණාසන්න චිත්ත වීථියේදී අරමුණු වෙවී ආවේ අළුත් කර්මයයි (ආරම්භණයයි). චුති සිතට අරමුණු වුණා පරණ කර්මය. ඒත් එක්කම ඊළඟට ඇතිවන සිතට ළඟම තියෙන අරමුණ මොකක්ද? ඒ තමයි මේ විනාශ වීගෙන යන මැරීගෙන යන ඉතිරි අරමුණු කැල්ලනේ. ඉතිං ප්‍රතිසන්ධි සිත එම ඉතිරිවූ අරමුණ අල්ලාගන්නවා.

එතකොට ප්‍රතිසන්ධි සිත අල්ල ගන්නේ පරණ භවාංග කර්මයද? නැත්නම්, අලුතින් ආ කර්මයද? අලුත් කර්මයයි.

ප්‍රතිසන්ධි චිත්තයේදී අරමුණු කරගත් රූපය තමයි, අලුත් ජීවිතයේදී පහළ වන දෙවෙනි සිත වන භවාංගයට අරමුණු වෙන්නේ. තුන්වෙනි එකටත් ඊට පසු දිගටම භවාංග සිතට අරමුණු වෙන්නේ ඒ රූපයයි.

දැන් තේරුණාද? මේ කාරණය තේරුණු අය අත උස්සන්න බලන්න. බොහොම හොඳයි. සෑම දෙනාටම වගේ තේරුම් ගිහිල්ලා තිබෙනවා.

ප්‍රශ්නයක් - ස්වාමීන් වහන්ස, අලුත් අරමුණක් ආවේ කොහෙන්ද? අරමුණ මාරු වුණේ කොහොමද? එතන තේරුනේ නැහැ.

උත්තරය - මෙතන කෙනෙකුට ප්‍රශ්නය වෙන්නේ මරණාසන්න චිත්ත වීථියට කලිනුත් භවාංග සිත් තියෙනවා. ප්‍රතිසන්ධි සිතට පසුවත් භවාංග තියෙනවා. මෙන්න මෙතන තමයි ඉතාම සියුම් සුක්ෂ්ම තැන. භව දෙකක් අතරේ අරමුණ මාරු වෙන තැන තමයි හරිම සුක්ෂ්ම. ආයිමත් කියන්නම්.

අපි මේ ජීවිතයේ ඉපදුනා ඉපදුනා කියමු. ඊට පසු ජීවිතයේ දිගටම ඇවිත් දැන් ඔන්න ලෙඩ උනා. දැන් ඇඳට වෙලා ඉන්නවා. කපා කරන්නත් බෑ. ඇස් පේන්නෙත් නෑ. මුකුත් අලුත් ආරම්භණයක් නැහැ. ඒ වෙලාවේ පහළ වෙන්නේ මොනවාද? භවාංග සිත්. මේ භවාංග සිත් වලට අරමුණු වෙන්නේ මොකක්ද? අපි ඉපදෙන කොට ගත් කර්මය හරි, කර්ම නිමිත්ත හරි, ගති

නිමිත්ත හරි තමයි. ඒකට අපි මේ බෝඩි එකේ පේළියට දාමු තරු ලකුණු. මේ තරු ලකුණු තමයි මේ ජීවිතයේ හවාංගයට අරමුණු වෙන්නාවූ කර්මය හෝ කර්ම නිමිත්ත හෝ ගති නිමිත්ත හඳුන්වන්නේ.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
★	★	★	★	★	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
භ	ච	උ	ඌ	ඍ	ඎ	ඏ	ඐ	එ	ඒ	ඓ	ඔ	ඕ	ඖ	඗	඘	඙

අපි හිතමු භාමුදුරුවෝ නමක් වඩිනවා පිරිත් කියන්න. ස්වාමීන් වහන්සේ පිරිත් දේශනා කරනවා. දැන් ලෙඩා පිරිත් අහගෙන ඉන්නවා. එයාගේ ඇසට භාමුදුරුවන්ගේ රූපයත් වදිනවා, හැපෙනවා. ස්වාමීන්වන්සේ එතන ටික වෙලාවක් වැඩ ඉන්නවා වෙන්න පුළුවන්. හැබැයි මේ මැරෙන්න යන කෙනා යම් කිසි වෙලාවක ස්වාමීන්වහන්සේ දැකල, ඒ රූපය අරමුණට ගත්ත ගමන් එයා ඒකේ හිතීන් එල්ලිලා ඉන්නවා. ස්වාමීන්වහන්සේ ළඟ හිටියට එයා බලාගෙන ඉන්නේ ඇසෙන් ගත් රූපය දිහා. ස්වාමීන් වහන්සේ පැත්තක ඉන්නවා. නමුත් එයාට අර ගත් රූපය ජේන්නේ ස්වාමීන්වහන්සේ හැටියටමයි. ඒ අරමුණු කරගත්ත රූපයේ වයස කීයද? විත්තක්ෂණ 17 යි.

දැන් ක්‍රියාත්මක විත්ත වීථියක් යනවා (මරණාසන්න විත්ත වීථිය). දැන් මේ සටහනින් දක්වන්නේ මොකක්ද? මේ විත්ත වීථියක්. මේ විත්ත වීථියට පෙනෙන්නේ කවුද? ස්වාමීන්වහන්සේ. දැන් මෙයා මෙහෙ මැරෙන්න යන වෙලාව. මේ අවසාන මරණාසන්න විත්ත වීථිය. ඒක කොහොමද වෙන්නේ? පළවෙනි විත්තක්ෂණය හවාංග, ඊළඟට හවාංග වලන, ඊළඟට හවාංග උපච්ඡේද, අනතුරුව පංචද්වාරාවජ්ජන, වක්ඛු විඤ්ඤාණ, සම්පට්ච්ජන, සංකීරණ, වොක්ඨපන, ඊළඟට ජවන් සිත් 5 ක් යනවා. ඇයි ජවන් සිත් පහක් යන්නේ? මේ අවස්ථාව දුර්වල

නිසා (ඒකතේ මැරෙන්නේ). දැනට කියක් විත්තක්ෂණ ඉතුරුද? 4 යි. ඊට පස්සේ වුනි, ප්‍රතිසන්ධි, හවාංග, හවාංග.

මෙහෙ කලිනුත් හවාංග, අතන පසුවත් හවාංග (15-ප්‍රතිසන්ධි, 16-හවාංග, 17-හවාංග රතු පාටින් ලකුණු කළා) දැන් මේ සිතට අරමුණ මොකක්ද? ස්වාමීන්වහන්සේ නමක් අරමුණු වුණේ. පළවෙනි හවාංගයට අරමුණ මොකක්ද? (මරණාසන්න විත්ත විටියේ) පෙර තිබූ කර්ම නිමිත්තයි. (★) ඒ හවාංගයට තමයි ස්වාමීන්වහන්සේ අරමුණු වුණේ. එනනින් එහාට එයා අල්ලගෙන ඉන්න අරමුණ 'ස්වාමීන්වහන්සේ'. දැන් මේ මරණාසන්න විත්ත විටිය දුවනවා ස්වාමීන් වහන්සේගේ කියන රූපය අල්ලාගෙන. ඒ තුළ ජවනත් දුවනවා. දැන් මේ ජවත් දුවලා ඉවරවෙව්ව ගමන් ධර්මානුකූලව මෙයාගේ හිතේ පහළ වෙනවා නැවත භාවංගයක්. ස්වාමීන්වහන්සේගේ රූපයට ආයුෂ විත්තක්ෂණ 17 යි. නැවත මේ විත්ත විටියේදී හවාංගයක් පහළ වන්නේ විත්තක්ෂණ 14 දී. මේ හවාංගයේදී එයාට අරමුණු වෙන්නේ පරණ හවාංගයේ කර්ම නිමිත්තයි. (★) මේකට අරමුණු වුණේ මොකක්ද? පරණ තරු ලකුණු කළ හවාංගයේ කර්ම නිමිත්ත. ඒක තමයි මේ ජීවිතයේ අවසානම හවාංගය. ඒක නිසා අපි ඒකට අවසානම හවාංගය යයි කියන්නේ නැහැ. නම වෙනස් කරනවා. ඒකට කියනවා වුනි සිත කියලා. ඔන්න ඕක තමයි පටලැවෙන තැන. වුනි සිතට අරමුණු වන්නේ මොකක්ද? පරණ කර්ම නිමිත්ත.

වුනි සිතට මේක අරමුණු වෙලා මැරිලා යනවා. නමුත් අර රූපයේ ආයුෂ තව ටිකක් තියෙනව. 14 වන විත්තක්ෂණයේදී පොඩි කැපුමක් ගියා. ඒ ජේලියේ යනකොට හවාංගය ඉවර වෙන කොටම ළඟම තියෙන රූපය මොකක්ද? ස්වාමීන්වහන්සේගේ රූපය. ඒක නිසා වුනි සිත ඉවර වෙනකොටම ආයින් ස්වාමීන්වහන්සේගේ රූපයේ එල්ලෙනවා. මේක දාහතර වැනි සිතේ (14) දී වුණේ මොකක්ද? මෙලොව තිබුණ රූප අරමුණ අත හැරුණා. ගෙනාපු පරණ කර්ම නිමිත්තේ එල්ලෙනවා.

ඊළඟට ප්‍රතිසන්ධි විත්තකෂණයේදී ආයිමත් ළඟම තියෙන ස්වාමීන්වහන්සේගේ රූපයේ එල්ලුනා.

ප්‍රතිසන්ධි විත්තකෂණය ඉවරවෙනකොට දෙවන හවයේදී ජීවත්ව ඉන්න තාක් කල් එයාගේ හවාංග සින්වල අරමුණ වෙන්නේ මොකක්ද? ස්වාමීන්වහන්සේගේ රූපය. මේක තමයි ධර්ම ස්වභාවය.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, දැන් භාමුදුරුවෝ නමක් වැඩියේ නැත්නම්, කවුද අරමුණු වෙන්නේ?

උත්තරය - එහෙනම් ගෙදර ඉන්න කෙනෙක් අරමුණු වෙයි.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්සේ නමක් වැඩියේ නැත්නම්, එයාට පරණ කර්මයක් බලපාලද උපදින්නේ? ඒ කාරණය කොහොමද අලුත් සිතක් වෙන්නේ?

උත්තරය - මේක දිව්‍ය ලෝකේදීත් සිද්ධ වෙනවා. මේ පෙන්නපු විදියටම හවාංග සින් යනවා. එහෙම යනකොට දිව්‍ය ලෝකයේ පිරිත් කියන්න කෙනෙක් නෑ. මේ ජීවිතයේ කරපු පිංකමකුත් නෑ. හීනෙන් වගේ පේනවා මීට පෙර ජීවිතයක කරපු කියපු දෙයක්. ඒක මනෝමයයි. එයා ජීවිත තුනකට පමණ පෙර කළ මල් පුජාවක් මතක් වෙනවා. ඒක සජීවිව පේන එකක් නෙමෙයි. මනෝද්වාරිකව සිද්ධ වෙන දෙයක්. එයාට හීනෙන් වගේ විත්ත රූපයක් ආවා. ඒ රූපය විත්තකෂණ 17 ක් දුවනවා. ඒක අරමුණු කරගෙන සිත් පහළ වෙනවා.

මරණාසන්න විත්ත වීථිය පෙර කිවු ආකාරයෙන්ම සිද්ධ වෙනවා. විත්තකෂණ 14 දී නැවත එක් වතාවක්, පරණ හවාංග සිතට අරමුණු වූ කර්ම නිමිත්ත සහිත හවාංග සිතක් පහළ වෙනවා. පහළ වෙච්ච ගමන් චුතිය සිද්ද වෙනවා. ප්‍රතිසන්ධියේදී අරමුණු වෙන්නේ අර මල් පුජාවේ අරමුණ. ඒ කියන්නේ මේ තිබිච්ච හවාංග ආරම්භණයෙන් එයා අලුත් අරමුණකට මාරු

වෙනවා. ඊළඟ ජීවිතයේ ප්‍රතිසන්ධියේ සිට එයාට දිගටම කියෙන්නේ මොන අරමුණද? අර අලුත් මල් පුජාව හැටියට පහළ වුණ අරමුණ. ප්‍රතිසන්ධියේ අරමුණ (මල් පුජාමය රූපය) ගෙනාවේ කොතන ඉඳලද? පෙර ජීවිතයේ මරණාසන්න චිත්ත විච්චියේ මුල ඉඳලා. ඉතිං මැරෙන්න ඉස්සෙල්ල මේ රූපයේ එල්ලෙන්න ඉඩ තියෙනවා. හේතුව, චිත්ත විච්චියේ මුල ඉඳලම මේ රූපය තියනවනේ.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස, ගති නිමිත්ත පේන කොට කොහොමද?

උත්තරය - ගති නිමිත්ත පේනවා මේ විදියට. අපි හිතමු දේවත්වයට පත් වෙන්න යන කෙනෙක් කියල. එයාට පේනවා අනාගතයට සම්බන්ධ දෙයක්. මාලිගාවක්, මල්මාලාවක්, උයනක් වැනි දෙයක් දර්ශනය වෙනවා මරණාසන්න චිත්ත විච්චියට. මේ දර්ශනය එන්නේ අනාගතය සම්බන්ධයෙන්. එයා ඒ රූපයේ එල්ලෙනවා. මනෝමය චිත්ත ස්වභාවයට අනුව මේ රූප ඇති වෙනවා, නැති වෙනවා. පේනවා නැවත නොපෙනී යනවා. පෙනෙන්න පටන් ගත් වෙලාවක ඒ රූපය කොච්චර වෙලා තියෙනවද? චිත්තක්ෂණ 17 යි. මරණාසන්න චිත්තවිච්චිය දැන් යනවා. (හවාංග, හවාංගචලන, හවාංග උපච්ඡේද, පංචද්වරාවර්ජන, චක්ඛු විඤ්ඤාණය, සම්පට්ච්ඡන, සංකීරණ, වොත්ථපන, ජවන, ජවන, ජවන, ජවන, හවාංග, ප්‍රතිසන්ධි, හවාංග, හවාංග වශයෙන්) ජවන් සිත් පහක් ගිය ගමන්ම හවාංගයට යනවා. චුතියට පහළ වෙන්නේ පරණ හවාංග සිතේ අරමුණයි. (14 වෙනි චිත්තක්ෂණය) ඒ එක්කම මේක කඩාගෙන වැටෙනවා. කඩා වැටෙන කොටම ප්‍රතිසන්ධි සිතට අරමුණු වෙන්නේ මාලිගාව. එතකොට ඒ අරමුණේ එල්ලෙනවා. මේ මාලිගාව ආවේ ප්‍රතිසන්ධියේදී නෙවෙයි. මේක පෙර ජීවිතයේ මරණාසන්න චිත්ත විච්චියේ මුල සිටම ඇවිල්ලා තිබුණේ. අන්න ඔය විදියට තමයි මරණාසන්න අවස්ථාවේදී මේක සිද්ධ වෙන්නේ. දැන් තේරුණා නේද? ආරම්භණය මාරුවෙන ආකාරය? ඊළඟට කෙනෙක් තව ප්‍රශ්නයක් ඇහුවා නේද?

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, මේ ආත්මයේ (ජීවිතයේ) ගොඩාක් කුසල් කරලා තියෙනවා නම්, ඇයි ස්වාමීන් වහන්ස පරණ ආත්මයක දෙයක් අවශ්‍ය වන්නේ?

උත්තරය - අපට ඇත්ත වශයෙන්ම පරණ එකක් අවශ්‍ය නැහැ. නමුත් අපිට මේක කියන්න පුලුවන්ද? දැන් භාවනාවට ආවතේ. දැන් මම ආවේ භාවනා කරන්න. මම ආවේ බණ අහන්න. ඉතිං ඔය භාවනා කරන වෙලාවේ, බණ අහන වෙලාවේ ඇයි මට පරණ ඒවා මතක් වෙන්නේ? හිතට එන්ට ඕනෑ වෙන්නේ භාවනා අරමුණ විතරයි නේ. හිතෙන්ට ඕනෑ වෙන්නේ අහන බණට අවශ්‍ය දේවල් විතරනේ. ඇයි වෙන ඒවා, පරණ ඒවා මතක් වෙන්නේ?

පරණ ඒවා මතක් වෙන්නේ සමහර අවස්ථාවලදී, ඒ අයගේ සිතේ මේ ජීවිතයේ කරපු දේවල් පිළිබඳව මනසිකාරය වැඩිපුර පවත්වලා නැහැ. "හරිම කෙයාලස්" (careless) අපට තීතියක් නැහැ, මේ ජීවිතේ හිටියේ මෙහෙම හින්දා මේක එන්න ඕන කියලා හෝ පරණ ජීවිතේ මෙහෙම හිටපු නිසා ඒක එන්න ඕනම කියලා. ඒ වෙලාවට මොකක් හරි ප්‍රබල එකක් තිබුණද, ඒකේ එල්ලිලා තමයි එන්නේ. එතැනට සිතුවිලි හැදෙන එකක් තිබෙනවා. ඕවා ගොඩක් මනෝද්වාරකයි. දැන් ගත්තේ පංචද්වාරික චිත්ත විටීයකින්තේ. මම දැන් මනෝද්වාරික චිත්ත විටීයකුත් බෝධි ඒකේ දාල පෙන්න්නන්මි.

ප්‍රශ්නය : ස්වාමීන් වහන්ස, මම පොඩ්ඩක් බාධා කලා. ඒ උදාහරණය ස්වාමීන්වහන්ස ගත්තේ දෙවියෙක් ගැනනේ. එතකොට දෙවියන්ට ඒ ජීවිතේ කරපු කුසල් නැති නිසා, අර කලින් හව තුනකට පෙර කරපු මල් පුජාවක් මතකයට එන්නේ. එතකොට ඒක අර ප්‍රශ්නයට උත්තරයක් වෙනවා නේද.

උත්තරය - දිව්‍ය ලෝකයේ පමණක් නොවෙයි. මෙහාටත් ඒක වෙන්න පුළුවන්. උදාහරණය අරකම තමයි. ඒකෙන් මේ

කාරණය පැහැදිලි කරගෙන ගොඩදාගන්න පුළුවන් නම් ඒත් හොදයි.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස ඛලවත් කර්මය කියන්නේ මොකක්ද ?

උත්තරය - ඛලවත් කර්මය කියන්නේ, ඒ කර්මය සිද්ධ කරන අවස්ථාවේ දාපු සිතට අනුව, ඒක ඛලවත් කර්මයක් වෙනවා. ඒ කියන්නේ ඒ කර්මය කරන වෙලාවේ කරුණු කරණා එකතු කරගත්ත විදියට අනුව, නුවණ යොදපු විදියට අනුව, පරිත්‍යාග යක් වැනි දෙයක් නම් ඒ සඳහා යොදාගත්තු පරිසරයට අනුව, උපකාර කරගත්ත දේවල් වලට අනුව තමයි කර්මය ඛලවත් වෙනවා කියලා කියන්නේ.

දැන් මෙහෙම කාරණයක් තියෙනවා. මෙහෙම හිතන්න, මනස වැඩ කරන කොට එක් අරමුණක් අල්ලගෙන දිගටම සිතුවිලි වැල යන ගතියක් තියෙනවා. අපි හිතමු අපි ඇවිදගෙන යනවා 'One Tree Hill' එකට. කාර් එක පහළ නවත්තලා යනකොට, දැන් අපට පේනවා පාර්ක් එකේ තියෙන ගහක්. ඒ ගහ දැක්ක ගමන් ලංකාවේ අපේ වත්තේ තියෙන අඹ ගහ මතකයට එනවා.

දැන් මේ පාක් එකේ තිබෙන ගහ අපට මතක් කරලා දුන්නේ මොකක්ද? අර ලංකාවේ අපේ වත්තේ තිබූ අඹ ගහනේ. දැන් අඹ ගහ මතක් වෙනකොටම ඒ අඹ ගහට සම්බන්ධ තවත් සිද්ධියක් මතක් කරලා දෙනවා. අපි පුංචි කාලේ ඔය අඹ ගහේ ඔන්විල්ලා පැද්ද හැටි, එතකොට මතක් වෙනවා, නංගියි, මල්ලියි, අයියයි, අක්කයි ඒකේ ඔන්විලි පැදපු හැටි. ඊට පස්සේ ඔන්විල්ලාව කඩන් වැටිවිව හැටි. ඊට පස්සේ අපිව ඉස්පිරිතාලෙට ගෙනියපු හැටි. ඉස්පිරිතාලෙට ගෙනිවිවට පස්සේ තමන්ට සිද්ධ වුණු තවත් දේවල්. ඔය ආකාරයට එක කාරණයක් අල්ලගත්තට පස්සේ ඒකේ වැල දිගට යනවා. මේ ඉන්න කාටවත් එහෙම වෙලා නැද්ද?

මරණාසන්න අවස්ථාවෙන් ඔය විදියට මෙය සිද්ධ වෙනවා. අපි හිතාගෙන හිටියට මේ මේ විදියට වෙන්න ඕන කියලා, මම

හොදට හිටියා, ශ්‍රී ලංකාරාමයේ මම දායකයෙක් වෙලා හිටියා කියලා, ඔවා එතැනදී හරියන්නේ නැහැ. මේ විත්ත පේළි, අරමුණු යන විදියක් තාලයක් තියෙනවා. හරියට එක සිද්ධියක් හිතට ආපු ගමන් ඒකට සම්බන්ධ තවත් සිද්ධි අතු අතු මතක් වෙව් එනවා.

අපි මේ විදියටත් හිතමුකෝ, මෙහේ වන්දනා කරන්න ආපු තරුණ හෝ මහලු හෝ මධ්‍යම වයසේ කෙනෙක් දකිනවා. ඉතිං අපි හිතනවා එයා අපේ නැන්දා වගේ කියල. ඊට පස්සේ නැන්ද ගැන ටිකක් හිතනවා. නැන්දා කරපු දෙයක්, හොඳ වැඩක් ගැන හිතනවා. ඊළඟට නැන්දගේ ගෙදර එහෙමත් මතක් වෙනවා. ඒ ගෙදර අර පුතාල කට්ටියට තැග්ගට දීපු එකනේ. ඊට පස්සේ මතක් වෙනවා අර පුතාව. එයාලත් එක්ක අපි ගනුදෙනු කරපු කාලවකවානුව මතක් වෙනවා.

ඔය විදියට එක ආරම්භයක් ගත්තට පස්සේ දිගට ඇදී ඇදී සිටිවිලි එනවා. අපි හිතන්න හොඳ නෑ කම්පියුටරයක් ප්‍රොග්‍රෑම් (computer programme) කරලා තියෙන විදියට ඕක එනවා කියලා. එහෙම වෙන්නේ නැහැ. ඕක ඇදී ඇදී හැම තැනම යනවා. ඔන්න ඕක නිසා තමයි මරණාසන්න අවස්ථාවේදී අරමුණක් ආපු ගමන්ම ඒකේ ඇදී ඇදී යන්නේ. ඒක කර්මය වෙන්න පුළුවන්, ගතිනිමිත්ත වෙන්න පුළුවන්, කර්ම නිමිත්ත වෙන්න පුළුවන්.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්සේ කිව්වා නේද අර ප්‍රතිසන්ධියක් වෙලා දවස් දහයකින් චූතවෙලා තව ප්‍රතිසන්ධියක් ලබනවා කියලා. එහෙම නම්. ඒ වෙලාවේදී, ඒ දවස් 10 යෙදී හවාංග සිත් ඇති වෙනවා. එතකොට දෙවන ප්‍රතිසන්ධියට කොහොමද හේතුවන්නේ?

උත්තරය - හරි. ඒකත් මහා බරපතලයි. ඒ විදියට මැරෙන්නම ඕන.

අපි දැන් බලමු කෙනෙක් හදිසි අනතුරකින් මැරිලා කොහේ හරි පිළිසිද ගන්නා කියල. මව් කුසක පිළිසිද ගන්නා.

ප්‍ර හ හ හ හ හ හ

පළවෙනි ප්‍රතිසන්ධියට අරමුණු වුණේ මොකක්ද? අපි හිතමු මලක් අරමුණු වුණා කියලා. මේ මල තමයි ප්‍රතිසන්ධි සිතේ අරමුණ. දෙවෙනි විත්තක්ෂණය මොකක්ද? හවාංග. ඒකේ අරමුණත් මලම තමයි. දැන් දිගටම හවාංග යනවා. ඒ හැම එකටම අරමුණ මල මයි. මේ හවාංග සිත් දවස් 10 ක් ම යනවා කියමු.

දැන් මෙයා නැවත මෙතැනින් වුන වෙන්න යන්නේ. දැන් මෙයා මව් කුසේදී කරපු කර්ම තියෙනවද? නැහැ. මෙයාට මේ සමග සිත් පහළ වෙන්ට ආධාර වුණ ඉන්ද්‍රිය මොකක්ද? වස්තු රූපය. වස්තු රූපය හදලා දුන්නේ කව්ද? මීට පෙර ජීවිතයක කරපු කර්මය. ඒ වස්තු රූපය කොතැනදීද හැදුනේ? ප්‍රතිසන්ධියත් එක්කමයි. දැන් මෙයා මරණාසන්නයට පත් වෙනවා. මෙයාට මේ අලුත් ජීවිතයේ ඉන්න බෑ. මෙයා මේකෙන් වුන වෙනවා කියන්නේ, මෙයාට මේ අවස්ථාවේදී මරණාසන්න විත්ත වීථියක් හැදෙනවා කියන එකයි. ඒක මනෝද්වාරික විත්ත වීථියක්. ඇස්, කන්, නැහැ. නමුත් මෙයාගේ හවාංග සිතේ පරණ ගොනුවෙච්ච දේවල් මතකයට ගන්න පුළුවන් හැකියාව තියෙනවා. මෙයාට මතක් වෙනවා පෙර ජීවිතයක කොහේ හරි, කාට හරි කන්න දීපු එකක්. එක පාරටම මනෝද්වාරික විත්ත වීථියක් යනවා. ඒකට පේන්න ඕන කෑම පිගානක්. මේක ආවේ කොහෙන්ද? මනෝද්වාරයෙන්. දැන් මෙයා මනසින් ආපු ඒ රූපයට, අරමුණට බැඳී යනවා.

මෙයා මව් කුසේ දවස් දහයක් හිටියා. දැන් මැරෙන්න යනකොට එයාට ආවා මනෝද්වාරික අරමුණක්. මනෝද්වාරයෙන් ආපු නිසා හවාංග චලනය වෙන්න දෙයක් නෑ. පංචද්වාරයෙන් අරමුණක් ආවොත් තමයි හවාංග, හවාංගචලන, උපච්ඡේදන, එහෙම කියල කියන්නේ. මෙතන අරමුණ ආවේ මනෝද්වාරයෙන්.

එතකොට කෙලින්ම පළවෙනි විතක්ෂණයට හවාංග චලන කියලයි ගන්නේ. පංචද්වාර යන්න විදියක් නැතේ අරමුණ පිටින් ආපු එකක් නොවන නිසා. එතකොට මනෝද්වාර යනවා. ඊට පස්සේ යනවා ජවන් 5 ක්. ඊළඟට හවාංගයක් හැදෙනවා. ඒ හවාංගය ඉවර වුණ ගමන් ප්‍රතිසන්ධිය ඇතිවෙනවා. ඊට පස්සේ නැවතත් දිගටම හවාංග සිත් හටගන්නවා. දැන් මේ කියපු කාරණය වැටහෙනවද?

මේ හවාංග සිතට අරමුණු වුණේ මොකක් ද? මේ මල. එයා මැරෙන්න යනකොට විත්ත විටියක් යනවා. එතකොට ඉදිරිපත් වූ අරමුණ මොකක්ද? පරණ දානයක්, පුජා කරපු සිද්ධිය හෝ විත්ත රූපය. ඒකට හිත එල්ලෙනවා. ඒකෙ එල්ලිලා මනෝද්වාරිකව විත්ත විටී යනවා. මනෝද්වාරාවර්ජන විත්තක්ෂණය ඉවර වුණ ගමන්ම යන්නේ මොනවාද? ජවන් සිත් 5 ක්.

මේ අරමුණ සිතේ කෙටිලා තියෙන දෙයක්නේ. ඒ නිසා ආයින් ඒ ගැන විපරම් කරන්ට හොයන්න බලන්න අවශ්‍ය නැහැ. ඒවා හැදිලා තිබුණු ඒවා. ඒ නිසා මනෝද්වාරාවර්ජන සිතෙන් පසු ජවන් සිත් 5 ක් යනවා අරමුණ අල්ලගෙන, අරමුණට නැමිලා.

ඊට පසු නැවත වතාවක් එක හවාංගයක් හැදෙනවා. ඒ හවාංගයට අරමුණු වෙන්නේ මොකක්ද? අර වුතියට පෙර, මවු කුසේදී තිබූ අරමුණමයි. ඒ කියන්නේ අර මල. ඒ අවසාන හවාංග සිතට අපි කියනවා වුති සිත කියලා. ඒ සිත ඇතිවෙලා නැති වෙනකොට ගන්න තියෙන අරමුණ මොකක්ද? දාතේ පිඟාන. ඊට පස්සේ ඒ ජීවිතේ ඉන්න තාක් කල් එයාගේ හවාංග සිතේ ආරම්භණය මොකක්ද? ඒ වුතියට අරමුණු වෙවිච දාතේ පිඟාන.

ප්‍රශ්නයක් - ස්වාමීන් වහන්ස, 17 වෙනි විත්තක්ෂණයේදී සිද්ධ වුණොත් ඊළඟ සිත පටන්ගන්නේ ඒකෙන්මද? මුලින් කිව්වනේ හතර විදියකට යනවා කියල?

උත්තරය - මෙහෙම තියෙනවා, පංචද්වාරාවර්ජන සිත අරමුණට සම්බන්ධව වැඩකිරීමයි, මනෝද්වාරාවර්ජන සිත අරමුණ පිළිබඳව වැඩ කිරීමයි විධි දෙකකටයි සිද්ධ වෙන්නේ. හේතුව පංචද්වාරාවර්ජනය වැඩ කරන්නේ චිත්තක්ෂණ 17 කට ආයුෂය තිබෙන රූපයක් එක්ක. මනෝද්වාරික චිත්තවිචි වල වැඩකරන්නේ, හිතෙන් කලින් අරගෙන තිබෙන්නාවූ, හිතේ කෙටිලා ඇති අරමුණක් එක්ක. ඒ නිසා ඒවාගේ ආයුෂ ප්‍රමාණවල වෙනසකුත් තිබෙනවා. මේ උදාහරණයේ කිව්වේ චිත්ත විචිය වැඩ කිරීමට හදාගත් මනෝද්වාරික ආරම්භණය. ඒ නිසා සම්පට්ච්ඡන, වොත්ථපන ආදී නමින් සිත් ඒකේ නැහැ.

තව කාරණයක් බලමු. නැත්නම් මේක හරි යන්නේ නෑ. නැත්නම් කියයි අපි පංචද්වාරයෙන් විතරයි මැරුණේ කියල. (පිරිස සිනාසේ)

ප්‍රශ්නය - එතකොට කෝමා (coma) එකකින්, සිහිනැතිව ඉඳලා කෙනෙක් මැරුණොත්.

උත්තරය - කෝමා (coma) වෙන්නේ අපට. මැරෙන කෙනාට "නෝ කෝමා (no coma)" එතනදී මනෝද්වාරික සිත් වැඩ කරලා ඒවා නියම පිළිවෙලට සිද්ධ වෙනවා.

ප්‍රශ්නය - එතකොට ස්වාමීන්වහන්ස, අරමුණක් ප්‍රතික්ෂේප කරන්න පුලුවන්ද?

උත්තරය - ප්‍රතික්ෂේප කරන්න නම් මෙතනට ආවට පස්සේ බෑ. කලින්ම අරමුණු ප්‍රතික්ෂේප වෙන විදියට කටයුතු කරගෙන තියෙන්න ඕනෑ.

අපිට ඕනෑ ඕනෑ විදියට මරණාසන්න චිත්ත විචි වෙනස් කරන්න බැහැ. අපිට ඒවා කරන්න පුළුවන් කමක් නෑ. මරණාසන්න චිත්ත විචිය හැදෙන්නට කලින් හිත සකස් කරලා තියෙන්නට ඕන, මරණාසන්න චිත්ත විචිය මෙන්න මේ විදියට අරමුණක්

අරගෙන යන්න හැකි වේවා කියලා. අපි ඒකයි පිරිත් කියන්නේ. මල් පුජා කරවන්නේ. බුදුපිළිම වහන්සේ නමක් ඉදිරියේ තියන්නේ. මේ ඔක්කොම කරන්නේ, මරණාසන්න විත්ත විටියක් හැදෙන තැනට ගියාට පස්සේ මොකුත්ම කරගන්න බැරිනිසා. අපි කරන්නේ එයාට අරමුණක් ඉදිරිපත් කරලා දීම විතරයි. ඒක එක්තරා පිහිටක්.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, ප්‍රතිසන්ධිය සිද්ධ වෙන්නේ චුති සිතට අනුව කියලා තියනවනේ. චුති සිත හවාංගයට අනුවනේ ඇති වෙන්නේ?

උත්තරය - ඒ කාරණය මෙහෙමයි. චුති සිත කියලා කිව්වට ඒක මෙහෙමයි සිද්ධ වෙන්නේ. චුති සිත කියලා කියන්නේ ඒ ජීවිතයේ ඇතිවෙන අවසාන හිතයි. අපි ඒ කාරණය පිළිවෙලට බෝධි එකේ ලියලා ඉගෙන ගනිමු.

මේවා මනෝ ද්වාරික විත්ත විටී

1) ★★★★★ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17
 • • • • • • • • • • • • • • • •
 ව උ ම ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ

2) ★★★★★ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17
 • • • • • • • • • • • • • • • •
 ව උ ම ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ

3) ★★★★★ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17
 • • • • • • • • • • • • • • • •
 ව උ ම ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ

4) ★★★★★ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17
 • • • • • • • • • • • • • • • •
 ව උ ම ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ ජ

මේ විදියට අකාර 4 කට මේ මරණාසන්න චිත්ත විචි සිද්ධ වෙනවා. කෙනෙක් මේ 4 න් කොයි එකෙන් හෝ චූතිය සිද්ධ වෙලා මැරෙන්න පුළුවන්. පළමු විදියට අපි මේ පාඩම කළානේ. දැන් දෙවෙනි එකෙන් මැරෙන චූතිය ප්‍රතිසන්ධි සිදුවෙන විදිය බලමු. මොකක්ද දෙවෙනි එකේ තියෙන වෙනස? හවාංගවලන, උපච්ඡේද, මනෝද්වාරාවර්ජන, ජවන, ජවන, ජවන, ජවන, ජවන, හවාංග, චූති ඊළඟට ප්‍රතිසන්ධි. අපි හිතමු එයා කෝමා (coma) එකක ඉන්නවා කියල. අපි ඒ කෙනාව එහෙම සැලකුවාට එයාට ඒක වැඩක් නැහැ, අපි මොන විදියට තීරණය කරනවද කියල. මනස වැඩ කරන්නේ මනෝමය ධර්මයට අනුවයි. කථා නොකර අත පය හොලවන්නේ නැතිව ඉන්නව නම් අපි කියනවා එයා කෝමා (coma) එකක ඉන්නවා කියල. වතුරේ ගිලිලා හරි, හුස්ම හිරවෙලා හරි කෙනෙක් හිටියොත් විනාඩි ගණනක් ඉන්න පුළුවන්. එතකොට එයාගේ හිත හවාංගයට ගිහින් ඒකේ තමයි ඉන්නේ. ඒ වගේ අවස්ථාවක අපි සමහර වෙලාවට තීරණය කරනවා ශරීරය ප්‍රතිචාර දක්වන්නේ නැත්නම් මැරුණා කියල. එයාව මැරලා කියලා තීරණය කරන්නත් පුළුවන්. (ලෙඩෙක් මැරුනට පස්සේ පැය දෙකක්ද කොහේද තියන්න කියනවනේ)

කොහොම හරි එයා ප්‍රතිචාර දක්වන්නේ නැත්නම් අපිට එයාව එක්කෝ කෝමා එකේ, නැත්නම් මැරුණා. කෝමා එකේ ඉන්න කොට එයාගේ හිත වැඩකරන්නේ මොකේද? හවාංගයේ. දැන් එයා මරණාසන්න වෙනවා. එතකොට එයාට ක්‍රියාත්මක චූති සිතක් එන්න ඕන. නැත්නම් එයාට අහක් වෙන්න බැහැ. එයා දැන් මැරෙන්න යන්නේ දෙවෙනි මරණාසන්න චිත්ත විචියෙන්.

අපි බලමු කෝමා ඒකට එන්න කලින් එයාගේ හවාංග සිතේ වැඩකළ අරමුණ මොකක්ද කියල. අපි හිතමු පෙර ජීවිතයක පූජා කළ කොඩියක් මතක් වුණා කියල. එයාගේ හවාංග අරමුණ වෙන්නේ කොඩිය. මේ හවාංග සිත් පහළ වෙන්නේ වස්තු රූපය

ආධාර කරගෙන. දැන් මරණාසන්න චිත්ත විරිය පහළ වෙනවා. හදිසියේම මේ ජීවිතයේ සිද්ධියක් මතක් වෙලා යමක් අරමුණු වෙනවා.

දැන් කොඩිය අරමුණු වේවි හවාංග සිත තිබුණා. coma එකේ ඉන්න කොට එයාට අලුත් අරමුණක් අවශ්‍යයි. උදව් උපකාර කරපු නිසා, රැක බලා ගත් නිසා, කැම බීම ගෙනත් දීපු නිසා, ජීවිතේ කිට්ටුවෙන් සිටි නිසා එහෙනම් එයාට භාර්යාව මතක් වෙනවා. එතකොට සිද්ධි ඔක්කොම මතක් වෙන්නේ නැහැ. එයාගේ ඡායා මාත්‍රය විතරයි අරමුණු වෙන්නේ. සිද්ධි මතක්වෙනවා කියන්නේ එතකොට අරමුණු ගොඩක් නේ. එහෙම මතක් වෙන්නේ නැහැ. මතක් වෙන්නේ ඡායා මාත්‍රයක් විතරයි. එතකොට මොකද වුණේ?

හවාංග වලනය, හවාංග උපච්ඡේදනය, මනෝද්වාරික, ජවන් යනවා 5 ක්. ඊට පස්සේ 8 වෙනි චිත්තක්ෂණයෙන් ජවන ඉවර උන ගමන් ඊළඟ චිත්තක්ෂණයත් හවාංග වෙනවා. (8 වෙනි චිත්තක්ෂණයට එනතුරු ආරම්භණය වුණේ, බිරිඳගේ ඡායාව.) 9 වෙනි චිත්තක්ෂණයේදී, ඒ කියන්නේ හවාංගයෙදි අරමුණ වෙන්නේ, මේ චිත්තවිරියට කලින් තිබු හවාංග අරමුණ. ඒ අරමුණ මොකක්ද? කොඩිය. කලින් හවාංග සිත් වල තිබුණ අරමුණමයි. ඊට පසු චුති සිතට අරමුණු වෙන්නේ මොකක්ද? ඒත් කොඩියමයි. එහෙම වෙනවා, මොකද හවාංග 2 ක් යනවා. ඒ හවාංග 2 කටම අරමුණ වෙන්නේ කොඩියයි. ඉස්සෙල්ලා අවස්ථාව අපි හවාංග නැතුවයි කිව්වේ. ඇයි? වර්ග 4 ක් තියනවානේ. මනෝද්වාරික මරණාසන්න චිත්ත විරී 4 වර්ගයක් තියෙනවා.

දැන් අපි ගත්තේ දෙවෙනි වර්ගයේ චිත්ත විරිය නේ. ඉස්සෙල්ලා ගත්තේ ජවන ඉවර වුණ ගමන් චුතිය වෙච්ච එක. මේකේ තියෙන්නේ ජවන ඉවරවෙලා හවාංගට ගිහින් ඊට පස්සේ චුතියට යන විදිය.

මේ හවාංග 2 කම එක සමාන සිත් තමයි. හවාංගය කිව්වේ ඒක වුනිය කරන්නේ නැති නිසා. මේකට වුනිය කිව්වේ ඒක හවාංගයක් උනාට ඒ සිත තමයි ජීවිතේ අවසානම හිත. මේ සිත් දෙකටම අරමුණු වෙන්නේ එකම කොඩිය. ඊට පස්සේ වුනිය ඉවර වෙනකොටම, කඩා වැටෙන කොටම ප්‍රතිසන්ධි සිතට ගන්න අරමුණ මොකක්ද? බිරිඳගේ ඡායාව. ඒක නිසා ප්‍රතිසන්ධියේ අරමුණ හවාංග සිත් කෙළවරටම යනකම් එක සමානයයි. මේක වැටහුණාද? මේක බොහොම බරපතල එකක්.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, විත්ත වීරියට අරමුණු වෙලා තියෙන්නේ නෝනව නේ. එතකොට එක දිගටම ඇවිල්ලා ජවන් වලට යනකොට ඊළගට හවාංග හිතට ඒක නේද ආසන්නම අරමුණ?

උත්තරය - නැහැ. හේතුව මෙහෙම එකක් තියෙනවා. අපි මුලින්ම කිව්වා මේ විත්ත වීරී වල තවත් කාරණයක් තියෙනවා කියලා. මේ වගේ වැඩිපුරම තියෙන්නේ මොන සිත්ද? ජවන් සිත්. යම් කිසි අරමුණක් මේ ජවන් සිත් වලින් ගත්තොත් ඒ ජවන් සිත් වලින් ගත්ත දේ තමයි මෙතෙක්, ප්‍රතිසන්ධියේදී ගන්න හයිය තියෙන්නේ.

ප්‍රශ්නයක් - ඇයි හවාංග සිතට ඒක ගන්න බැරි වුණේ? හවාංග සිතට ආවේ කොඩිය නේ.

උත්තරය - හවාංග සිත කියන්නේ කලින් තිබුණ එකක් මිස අලුත් එකක් නෙමෙයි.

ප්‍රශ්නයක් - හැබැයි අර ජවන් බලවත් නේ? 'නෝනා' කියන අරමුණ බලවන්නේ? ඒත් 9 වෙනි 10 වෙනි විත්තක්ෂණ වලට ආවේ කොඩියනේ?

උත්තරය - ඒක තමයි ධර්ම ස්වභාවය. ජවන් වලට ගිහිල්ලා හාවංගයක් වෙලා, වුනියක් වෙලා යනකොට මේ ආපු හවාංග

වල නෙමෙයි යන්නේ. මේ කියන මරණාසන්න චිත්ත වීථි අපි සාමාන්‍ය ජීවිතයේදී කතා කරන විදියේ චිත්ත වීථි නෙවෙයි. මේවාට විශේෂ නමක් තියෙනවා. මරණාසන්නයේදී වැඩ කරන චිත්ත වීථි කියල.

ඒකට තව උත්තරයක් දීලා ඉන්න ඕන. අර ඉස්සෙල්ලා අහපු ප්‍රශ්නයක් තියෙනවා. අහන්න බලන්න ප්‍රශ්ණය.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, චුති චිත්තය නේ අනිත් උපතට හේතු වන්නේ. ඒ උනාට දැන් ගන්න අරමුණ, අපි හිතමුකො කනිත් ආපු එකක් කියල. භවාංගය එව්වර ප්‍රබල එකක් නෙමෙයි නම් තිබුනේ, එතකොට චුති චිත්තය ප්‍රබල වෙන්නේ නැහැ නේ. ඒත් අන්තිමට ආපු අරමුණ හොඳ එකක් නම් ඊළඟ භවයට හොඳ අරමුණක් එයාට ලැබෙනවානේ.

උත්තරය - මෙහෙම කාරණයක් තියෙනවා. ධර්මයේ තියෙනවා කපා කරන්න කපා 10 ක්. සීල කපා, සමාධි කපා, මෙත්තා කපා, ඥාන කපා, අප්පිච්ඡ කපා ආදී වශයෙන්. අපේ හැටියට කතාකරන කොට සමාධි කපා, සීල කපා, අප්පේච්ඡ කපා, ඥාන කපා කියලා කියනවා. නමුත් බේකරි කාරයන්ට ඥාන කතා කියන්නේ තවත් එක විදියක කැමක්. බේකරි කාරයන්ගේ ඥාන කතායි අපේ ඥාන කපායි දෙකක්. ඒවා සම්පූර්ණ වෙනස්. මේක තේරෙනවද ?

ඊළඟට මිනිස්සු කියනවානේ චුති චිත්තය කියල. චුති චිත්තයෙන් ගන්න අරමුණ කියලා කියනවනේ. චිත්ත වීථියක චුති චිත්තය කියල කියන්නේ ජවන් ඉවර වූ තැන ඇතිවන භවාංගයට සමාන හිත. හැබැයි චිත්ත නියාමයට අනුව ඒක තමයි අවසාන චුති චිත්තය.

ලෝකයේ සමහර අය කියන විදියට චුති චිත්තය කියන්නේ අවසන් ජවන් හිතට. එතකොට ඒ හිතට අනුව මිය යනවා කියන කොට, ඒකට ගත්ත අරමුණ මොකක්ද කියලා හිතන්න

ඕනෑ. සාමාන්‍ය ලෝකයා චුති විත්තය කියන්නේ අවසානයේ ගත් ආරම්භණය ඇති ජවන් සිත. ඒකේ ආරම්භණය 'නෝනා' නමුත් නියම විදියට චුතිය සිද්ධ වෙන්නේ අවසානයට පහළ වන හවාංගයට සමාන සිතේදී. එතැනදී ඒකට කියන්නේ චුති සිත කියලා.

පිරිසෙන් කෙනෙක් අදහසක් ප්‍රකාශ කරයි - අපි අමතක කරන්න හොඳ නැහැ හැම වෙලේම ඔබවහන්සේ කිව්වානේ අර විත්ත විටියේදී හැම වෙලේම ජවන් ඉවර උනාම ආයින් හවාංග යට එන්න ඕන කියල. ඒකයි අපි ඒ හවාංගයට එන්නේ. අපි මේ ආත්මේ පටන් ගත්තේ හවාංග සිතකින්නේ. ඒ නිසා අර ඔක්කොම ජවන් ගිහින් ආයින් එන්නේ මේ ආත්මේ ඉපදෙන කොට තිබුණ හවාංග සිතටයි. ඒ හවාංග සිත අර අපි පෙර ආත්මේ ගත්ත හවාංග සිතට සමාන වෙනවා. ඒකයි පැටලෙන්නේ.

ස්වාමීන්වහන්ස - ඔව් ඒකත් එක කාරණයක්. දැන් අපි මේ කුසල් සිත් කියලා කියනවානේ, කුසල් සිත් කියන්නේ ජවනය වැඩ කරන ඒවානේ. කලින් සිත් හවාංගයට පත්වෙන කොට වස්තු රූපය ගක්තිමත්ව තිබුණා. දැන් එහෙම නෑ. වස්තු රූපයත් දුර්වලයි.

ප්‍රශ්නයක් - ස්වාමීන් වහන්ස මේ මරණාසන්න විත්ත විටි සතර ආකාරයේම අන්තිම ප්‍රතිඵලය එකයි නේද?

උත්තරය - ඔව්, ඒ කියන්නෙ මීටර් 100 දුවන්න කොච්චර වෙලාවක් යනවද? කෙනෙකුට මීටර් 100 ක් දුවන්න විනාඩි 20 ක් යන්න පුළුවන්. තවත් කෙනෙකුට විනාඩි 10 යි. තවත් කෙනෙකුට විනාඩි 11 යි. තව කෙනෙකුට විනාඩි 12 හයි. මේ යන වෙලාවේ වෙනස් කම් තිබුණට හතරදෙනාම දුවන්නේ එකම දුරයි. මීටර් 100 යි. අන්න ඒ වගේ, අරමුණේ හැටියට යන වේගයක් තියනවා. එක එක්කෙනාගේ හැටියට ගොඩාක් වෙනස් වෙන්නේ නෑ. පොඩි වෙනසක් වෙනවා. නමුත් ප්‍රතිඵලය එකයි.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, අර මවු කුසක සිටින කාලය තුළ, ඉපදෙන තුරුම හවාංග සිතද නියෙන්නේ?

උත්තරය - නැහැ, දැන් අර එක ප්‍රශ්නයකට උත්තරයක් දුන්න නේ. මිනිස්සු කවා කරන වුනි සිතයි, ඇත්තටම ඇතිවන වුනි විත්තයයි කියන්නේ දෙකක් කියල. ඒක තේරුම් ගත්තනේ. තව ප්‍රශ්නයක් තිබුණා. ඒ මොකක්ද?

ප්‍රශ්නය - අර බලවත්ව ඇතිවුණු ජවන් සිත් වලට පසුව (නෝනා ගැන) ඇයි පරණ හවාංග සිතේ අරමුණ ආවේ? වඩාත් බලවත් වුණේ ජවන් සිතේ අරමුණ නේද කියලයි මට ප්‍රශ්නය වුණේ.

උත්තරය - ඒක මෙහෙමයි සිද්ධ වෙන්නේ. මේ වගේ ස්වභාව දෙකක් තියෙනවා. පවතින හවාංග සිතේ ශක්තිය අඩුයි. විත්ත විටියේ වැඩ කරන සිත් වල ශක්තිය වැඩියි. හේතුව හවාංග කියන්නේ විපාක සිත් ජාතියක්. ජවන් සිද්ධ වෙන තැන තියෙන්නේ කර්ම හරි ක්‍රියා හරි සිද්ධකරන ශක්තියක්. යම් කිසි තැනක ජවන් තිබෙනවා නම් අඩුවෙන් හරි, වැඩියෙන් හරි, ඒවායේ අල්ලන ප්‍රමාණය සැරයි, අරමුණ ගන්න ගතිය වැඩියි.

මේවා විපාක සිතක් නෙමෙයි. (ජවන් සිත් පෙන්වයි) මේක කුසල් සිතක්. මේකට අරමුණු වෙන්නාවු ආරම්භණය විපාක ආරම්භණයක්. පැවති හවාංග සිත විපාකයක්. අරමුණත් විපාකයක්. වස්තු රූපයත් විපාකයක්. හවාංග සිත් කියන්නේ විපාක සිත්. ප්‍රතිසන්ධිය කියන්නේත් විපාක සිතක්. ප්‍රතිසන්ධියට සමාන නම් අනිත් සිත කුසලයක්ද? විපාකයක්ද? ඒකත් අනිවාර්යයෙන්ම විපාක සිතක්. එහෙනම් ප්‍රතිසන්ධි සිතත් විපාකයි. හවාංග සිතත් විපාකයි, වුනි සිතත් විපාකයි.

ප්‍රතිසන්ධිය වන්නේ අපි කරපු කර්මයක විපාකයක් හැටියටනේ. ඒකට හවාංග සිත සමාන නම් ඒකත් විපාකයක් මයි. වුනියත් විපාකයක් මයි.

මේ විපාක සිත් (හවාංග) කියන්නේ පෙර දීපු ශක්තියකින් තල්ලු කලාට පසු කැරකිලා යන එකක්. එතකොට ඒවා දිගටම යනවා. ඒ යන අතරවාරයේදී තමයි මේ විත්ත විචියට කර්මය හරි, කර්ම නිමිත්ත හරි, ගති නිමිත්ත හරි මතකවෙලා අරමුණු වෙන්නේ. ඒක හදලා / මවලා දෙන්නේ ඉස්සෙල්ලා කරපු කර්ම ශක්තියකින් තමයි. කර්මයෙන් ආරම්භණය හදලා දෙනවා. මේ කර්මයෙන් හදලා දෙන ආරම්භණය දකින්නේ, බලන්නේ, අත් විදින්නේ කුසල් හිතකින්. මෙතන ජවන් සිත් විපාක නෙවෙයි. ඒක නිසා වඩාත් ශක්තිමත් වන්නේ ජවන් සිත්. මේ ජවන් සිත් කුසල් හෝ අකුසල් වෙන්න පුළුවන්. ඒවා හරිම ශක්තිමත්. හරි හරි කර්ම රහස් ඕවයේ තියෙනවා.

ප්‍රශ්නය : ස්වාමීන් වහන්ස, දැන් ජවන් සින්නේ බලවත් කියන්නේ. එතකොට ජවන් සිත් වලට අරමුණු වෙච්ච 'නෝනා' කියන අරමුණ බලවත් වෙන්න ඕන නේද?

උත්තරය - ඒ නිසා තමයි ප්‍රතිසන්ධියේදී ඒ අරමුණ ඊළඟ හවය හදාගත්ට පිළිගන්නේ.

ප්‍රශ්නය - ඒ අරමුණ 9 සහ 10 විත්තක්ෂණ වලට ආවේ නෑනේ. ඒ අරමුණ නේ ආසන්නම අරමුණ.

උත්තරය - ඒක ධර්ම ස්වභාවයක්. ඒ අරමුණ ආසන්න එක උනාට ධර්ම ස්වභාවයෙන් ඒ අරමුණ චුතියේදී හැලෙන්නට ඕන. එතනින් චුත වෙන්න ඕන. එතන වස්තු රූපයත් දුර්වලයි.

හරි දැන් මේක තේරුම් ගන්න. අපි හිතමු දැන් කෙනෙක් ඉපදුනා කියලා. චුතියයි, ප්‍රතිසන්ධියයි අතර කාලය මතකයිනේ.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	(ක්ෂණ අවස්ථා)
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	මනෝද්වාරික සිත්
චු	ප්‍ර	හ	හ	හ	හ	හ	හ	හ	හ	හ	හ	හ	හ	හ	හ	හ	(සිත්වල-කම්)

දැන් ප්‍රතිසන්ධිය සිද්ධ වුණා. අළුත් අරමුණ අපි හිතමු වෛත්‍යයක්කිය කියලා. ඊට පසු හවාංග සිතේ දැන් තියෙන්නේ අලුත් අරමුණ. දැන් අලුත් ජීවිතයට අයත් හවාංග ජේලිය යනවා. අරමුණ කුමක්ද? වෛත්‍යය. වෛත්‍යය අරමුණු කරගෙන ප්‍රතිසන්ධි ඉවර වුණු තැන පටන් හවාංග ගලාගෙන යනවා. මෙහෙම 15 ක් 16 ක් හවාංග යනවා. ඊට පසු මෙයාට මැරුණ තැන හරි, ඊළඟ ජීවිතය ගැන හරි, මට මොකද වුණේ කියලා හරි හිතලා නැවතත් මනෝද්වාරික සිත් පහළ වෙනවා. ඔන්න ඔය ආකාරයටයි ඔය වැඩේ සිද්ධ වෙන විදිය විස්තර වෙන්නේ.

ප්‍රතිසන්ධියෙන් චිත්තක්ෂණ 15 ක් 16 ක් ගියාට පසු තමයි එයාට හිතෙන්නේ මම කොහේ ඉඳලාද ආවේ? මොනවාද කළේ? මට මොකද උනේ? කියලා. එහෙම නැත්නම් මේ අලුත් ජීවිතේ මොකක්ද? කියලා අන්න ඒවා පිළිබඳව විපරම් කරන මනෝද්වාරික සිත් ආයින් අලුතෙන්, අලුත් ජීවිතයට සම්බන්ධව පහළ වෙනවා. අලුත් ජීවිතයට සම්බන්ධව ප්‍රතිසන්ධිය ගැන හිතන, විපරම් කරන සිත් පහළ වෙන්නේ මෙසේ හවාංග 15 ක් 16 ක් ගියාට පසුවයි. මේ හවාංග සිත් කියන්නේ වීථි සිත් ජාතියක් නොවෙයි.

වීථි සිත් කියල කියන්නේ මනෝද්වාරික හරි පංචද්වාරික හරි අරමුණක් සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාත්මක වන, වැඩකරන සිත්. වීථි නොවන සිත් තියෙනවා. ඒවාට කියනවා වීථි මුක්තක සිත් කියලා.

- 1) ප්‍රතිසන්ධි සිත් ප්‍රතිසන්ධි චිත්ත වීථි කියා දෙයක් නැත.
- 2) හවාංග සිත් හවාංග චිත්ත වීථි කියා දෙයක් නැත.
- 3) වුති සිත් වුති චිත්ත වීථි කියා දෙයක් නැත.

(මරණාසන්න චිත්ත වීථි තමයි තියෙන්නේ)

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, එතකොට රහතන් වහන්සේ නමකට නැවත ප්‍රතිසන්ධියක් නැත්තේ අරමුණ විදින්නෙ නැති නිසාද ? ජවන් පහළ වෙන්නේ නැති නිසාද?

උත්තරය - ඒක වෙන්නේ මෙහෙමයි. ඉස්සර වෙලා අපි මේ කියාගෙන යන කාරණා ටික ඉවර කරලා ඉමු.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස, මේ ටික සිද්ධ වෙන්නේ මව් කුසේද ?

උත්තරය - ඔව්, වූතියෙන් එහා පැත්තට ගිය ඒවා පෙර ජීවිතයට. ප්‍රතිසන්ධියෙන් මෙහා පැත්තට මේ සිද්ධ වෙන්නේ මව් කුසේ. කෙනෙක් මව්කුසක පිළිසිද ගත්තා නම්, මේක සිද්ධ වෙන්නේ මව්කුසේ.

ප්‍රශ්නය - එතකොට දෙවියෙක් නම් ?

උත්තරය - දෙවියෙක් නම් දිව්‍යලෝකයේදී. එම දෙවියා ඕපපාතිකව දිව්‍ය ලෝකේ පහළ වෙනවා. ඊට පස්සේ එයා හිතනවා, මට මේ මොකද උනේ? මේ විමානයක් වගේ මොකක්ද? කියල හිතන්න පටන්ගන්නේ හවාංග 15, 16 ක් හරි ඊට වැඩියෙන් හරි ගියාට පස්සේ. මේවා යන්න එව්වර වෙලාවක් යන්නේ නැහැ. මේක ධර්ම ස්වභාවයක්.

ප්‍රශ්නයක් - ස්වමීන් වහන්ස, ආයින් වීචී සිත් හැදෙන්න පටන් ගන්නේ කොහොමද?

උත්තරය - වීචී සිත් පටන්ගන්නේ මේ හවාංගයට වැදිලා තියෙන අරමුණු තියනවනේ. ඒ අරමුණු අල්ලගෙන තමයි වීචී සිත් පටන් ගන්නේ. මෙතන අලුත් අරමුණක් තියෙනවනේ. (වෛතයය)

අවසාන වශයෙන් තව එකක් කියන්න ඕන. මෙන්න මෙහෙම කාරණයක් තියෙනවා සැම දෙනාටම අහගන්න දැනගන්න.

රහතන් වහන්සේගේ සිත් සහ අපේ සිත් වැඩ කරන විදිය වෙනස්. පෘථජ්ජනයාගේ සිතේ අනුශය තියෙනවා. තණ්හාව,

අවිද්‍යාව තියෙනවා. ඒක නිසා මොන අරමුණ ආවත් ඔය අවිද්‍යාව නිසා ඒවා වරදවා පිළිගන්නවා. හොඳ හරි, නරක හරි, එන හැම අරමුණක්ම වරදවා ගන්නවා. එහෙම ගත්වන ශක්තිය අර සිත් අස්සේ කැවිලා, කෙටිලා තියෙනවා. ඒකට කියනවා 'අනුශය' කියලා. අනුසය තියෙන නිසා ආශ්‍රව තියෙන නිසා අරමුණ දකින කොටම අනුසයෙන් අර කෙලෙස් ගතිය අවුස්සලා ගලාගෙන එනවා. ඒක නිසා පෘතජ්ජනයාට මොකක් හරි අරමුණක් ආවොත් එයා ඒකේ එල්ලෙනවා. ඒක නේ අර කර්මය හරි, කර්ම නිමිත්ත හරි, ගති නිමිත්ත හරි කියලා දෙයක් බාරගන්නේ.

රහතන් වහන්සේගේ හිතේ අනුශය ගතිය නැහැ. අවිද්‍යාවත් නැහැ. තණ්හාවත් නැහැ. රහතන් වහන්සේගේ සිත් මොන අරමුණක් ආවත් තදින් එල්ලෙන්නේ නැහැ. අන්න ඒ නිසා තමයි උන්වහන්සේට ප්‍රතිසන්ධියක් සිද්ධි නොවන්නේ.

ප්‍රශ්නය - රහතන් වහන්සේට ක්‍රියා සිත් ඇතිවෙනවාද ? ජවන් සිත් ඇති වෙනවාද?

උත්තරය - ඔව්, ක්‍රියා සිත් ඇතිවෙනවා නමුත් ඒ අරමුණු වල එල්ලෙන්නේ නැහැ. උන්වහන්සේ අරමුණු වල එල්ලෙන ඇලෙන ගතිය අත හැරලා නේ ඉන්නේ. අනුශය නැහැ. අනුශය නැති නිසා අරමුණු වල එල්ලෙන්නේ නැහැ. කර්ම, කර්ම නිමිති, ගති නිමිති එන්නේත් ගන්නේත් නෑ. නමුත් අපිට වෙලා තියෙන්නේ අපි හැම කර්මයේම, කර්ම නිමිත්තේම, ගති නිමිත්තේම එල්ලෙනවා.

තෙරුවන් සරණින් සැම දෙනාටම

උතුම් ධර්මාවබෝධය වේවා!

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : භාවනා කරන විට ඇතිවන සිත්
දේශකයාණන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජනාලංකාර
ස්ථානය : ඔක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය
දිනය : 2015-05-17

7

භාවනා කරන විට ඇතිවන සිත්

(පළමු කොටස)

අපි භාවනා කරන උදවිය. අපිට භාවනා කරන විට ඇතිවන සිත් මොනවාද?

අපේ හිතේ තියෙන වැඩියෙන්ම වැඩ කරන සිත් මොනවාද? ඒවා තමයි හවාංග සිත්. හවාංග සිත් කියා කියන්නේ මොනවාද? ඒ තමයි මූල සිත. මේ වෙලාවේ තියෙන්නා වූ සිත. අපි නිදාගෙන ඉන්න වෙලාවට තියෙන සිත මොකක්ද? හවාංග සිත. දැන් මේ හවාංග සිතෙන් පටන් ගෙන තමයි වෙන මොකකට හරි, ඇහෙන් හරි, කනෙන් හරි, නාසයෙන් හරි, දිවෙන් හරි, සිතෙන්ම හරි, අරමුණක් වෙන යන සිත් ජේලියක් යන්නේ.

අරමුණෙන් අරමුණට සිත් ජේලි වෙනස් වෙනවා. ඒ සිත් ජේලියකට සිත් කියක් තියෙනවාද? සිත් 17 ක් තියෙනවා. මේ සිත් ජේලියේ සිත් 17 ක් යනකොට මොකක් හරි පොඩි ප්‍රමාණයකට හෝ වැඩක් සිද්ධ වෙනවා. ඉතින් එහෙම සිත් ජේලි ජේලි යන එක තමයි තියෙන්නේ. අපි සාමාන්‍ය ලෝකයේ සිත ගැන කතා කරන විදියයි, ධර්මයේ සිත් විටී හෙවත් ජේලි ගැන කතා කරන විදියයි වෙනස්.

චිත්ත විචි ප්‍රධාන වශයෙන් වර්ග 2 ක් තියෙනවා. චිත්ත විචිය කියන්නේ මොකක්ද? චිත්ත විචියක් කියන්නේ සිත් ජේලියක්. ඒ සිත් ජේලි වර්ග කලාම, කාම ජවන චිත්ත විචි, අර්පණා ජවන චිත්ත විචි කියලා චිත්ත විචි වර්ග තියෙනවා.

ඉතින් අද අපි කතා කරමු භාවනා කරන කොට කොහොමද චිත්ත විචියක් පහළ වෙන්නේ කියලා.

අපට එක පාරටම එක චිත්තක්ෂණයකින් අරමුණක් දැනගන්න බැහැනේ. ඒ එක චිත්තක්ෂණයකට ඒ තරම් හයියක් නැහැ. එහෙම චිත්තක්ෂණයකට පමණක් කරන්න පුළුවන් යමක් නැහැ. නමුත් පුංචි පුංචි ඒවා ගොඩක් එකතු වෙලා මේ ලොකු වේගයකින් හා ගණනකින් තමයි යම්කිසි දෙයක් අරමුණු කරන්න හිතන්න පුළුවන් වෙන්නේ. එතකොට ගොඩක් සිත් ජේලි ජේලි ඇතිවෙනවා. ඒ සිත් ජේලි වලින් තමයි අරමුණු කරන අරමුණු දැනගන්නේ. ඒ ඒ අරමුණේ හැටියට සිත් ජේලින් එහි පිළිවෙලත් වෙනස් වෙනවා.

එක චිත්ත විචි වර්ගයක් තමයි "කාම ජවන චිත්ත විචි" කියන්නේ. ඒ කියන්නේ කාමාවචර අරමුණු වලට යන සිත් ජේලි. දැන් ඔය ඇහැට ජේන දේවල් - රූප, කනට ඇහෙන දේවල් - ශබ්ද, ගද සුවද, ස්පර්ශ මේවා කාම වස්තූන් කියලනේ ධර්මයේ කියන්නේ. අපි හිතමු ඒවා ඉස්සරවෙලා දැකලා පස්සේ ඒවා ගැන හිතින් හිතනවා කියලා. ඒ හිතින් හිතන කොටත්, මනසින් හිතන කොටත් ඒවා කාම වස්තූම තමයි, කාම අරමුණුම තමයි.

එතකොට ඒ කාමයට සම්බන්ධ දේවල් රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ කියන දේවල් ඒ වෙලාවට අත් විදිම් වශයෙන් හෝ වේවා, මනසින් හිතමින් ඉන්න විට හෝ වේවා, ඒවාට දූවන චිත්ත විචි වලට කියනවා කාමාවචර කාම ජවන චිත්ත විචි කියලා. ඒ චිත්ත විචිවල ජවන්වලට කියන්නේ කාම ජවනයේ කියලයි. මේ කාම ජවන චිත්ත විචිවල මැද ජවන් කියලා සිත්

ජාතියක් ඇතිවෙනවා. ඒවා අරමුණ හොඳින් තදට අල්ලන දැනගන්න සිත් වර්ගයක්.

මේ ඇරුන කොට තියෙනවා අර්පණා ජවන චිත්ත විචි කියලා කොටසක්. මේ අර්පණා ජවන චිත්ත විචි ටිකක් හයිය වැඩියි. හේතුව, කාම ජවන චිත්ත විචිවල කාමාවචර කුසල් හෝ අකුසල් සිද්ධ වෙනවා.

අපි හිතමු මෙහෙම, කේක් එකක් තියෙනවා. ඒක කාම වස්තුවක් නේ. ඇහැටත් ජේනවා, රස විඳින්නත් පුළුවන්. සුවඳකුත් තියෙනවා. දැන් මේ කාම වස්තුවෙන් වර්ග 2 ක චිත්ත විචි ඇති වෙනවා. කෙනෙක් ඒකට ලෝභ කරනවා. එතකොට අකුසල කාමජවන සිත් පහළ වෙනවා. තව කෙනෙක් හිතනවා ඒක දානෙකට දෙන න ඕන කියලා. එතකොට පහළ වෙන්නේ කාමජවන කුසල් සිත්. මේ විදියට කාම ජවන් හැදෙනකොට ඒවා තුළ තියෙනවා අකුසල් සිත් හෝ කුසල් සිත්.

අකුසල් සිත් 12 ක් තියෙනවා. ලෝභ මූල සිත් 8 යි, ද්වේෂ මූල 2 යි, මෝහ මූල 2 යි. මේවා ඔක්කොම වැඩ කරන්නේ මේ කාම ජවන් වශයෙන්. ඊළඟට තියෙනවා තවත් කාමාවචර සිත් ටිකක්. මහා කුසල්, විපාක, ක්‍රියා සිත් කියලා තුන් වර්ගයක් තියෙනවා. එතන සිත් 24 ක් තියෙනවා. (කාම සෝභන සිත් 24)

අකුසල් සිත් 12 යි, කාම සෝභන සිත් 24 යි, අහේතුක සිත් 18 යි. මෙතන ඔක්කොම සිත් 54 යි. මේ ටිකට කියනවා කාමාවචර සිත් කියලා. එතකොට, මේ කාමාවචර චිත්ත විචිවල අස්සේ ජවන් වර්ග දෙවිදියකට වැඩ කරනවා, කුසල් හෝ අකුසල් වශයෙන්.

ඉහත කියපු විදියට කාම වස්තුවක් අරගෙන ඒකට ලෝභ කරනවා. අකුසල් චිත්ත විචි වැඩකරනවා. දානයක් දෙන්න හිතනවා. එතකොට කුසල් චිත්ත විචි වැඩකරනවා.

දැන් අපි භාවනා කරන්න යනවා. භාවනා කරන විට ඉස්සෙල්ලම පහළ වෙන්නේ කාම ජවන චිත්ත විචි.

හේතුව: අපි හිතමු මෙම ත්‍රී භාවනාව වඩනවා කියලා. මෙම ත්‍රී භාවනාව වඩන කෙනාට අරමුණු වෙන්නේ සත්වයෝ නේ. දැන් මෙයා සත්වයින් අරමුණු කරගෙන "සුවපත් වේවා, සුවපත් වේවා, සුවපත් වේවා" කියලා හිතනවා. මෙහෙම හිතන්න හිතන්න මෙයා සත්වයෝ ගොඩක්, සත්ව අරමුණු ගොඩක් ඔප්වේ දාගන්නවා. මෙහෙම හිතනකොට ඉස්සෙල්ලම පටන් ගන්නේ කාමජවන චිත්ත වීථි වලින්. හේතුව අර්පණා ජවන් වලට යන්න තරම් තවම හයිස නැහැ. ඒ සිත් බලවත් වැඩියි නේ. සත්වයෝ කියලා කියන්නේ කාම වස්තු නිසා, මේවා කාමජවන් චිත්ත වීථි.

බල්ලෝ, බළල්ලු, ගවයෝ, දුදරුවෝ, කියන්නේ කාමවස්තු. මේ අසරණ සත්වයෝ ගැන හිතලා මෙයා ඔවුන් වෙත මෙම ත්‍රී සිත් යවනවා සුවපත් වේවා, සුවපත් වේවා කියලා. එකකොට චිත්තක්ෂණ 17 ක් ඇති චිත්ත වීථි යනවා. ඒ චිත්ත වීථි වලින් තමයි මෙයා මේ සත්වයින්ට මෙම ත්‍රී කරන්නේ. චිත්ත වීථි ඇතිවෙව් යන්නේ හිතේ. අරමුණ තියෙන්නේ එළියේ, එහෙම නැත්නම් පිටතින්.

දැන් මෙයා මෙම ත්‍රී වඩාගෙන වඩාගෙන යනවා. ඉස්සෙල්ලා ඇතිවෙන කාමජවන චිත්ත වීථි දඟලනවා වැඩියි. සෙලවෙනවා වැඩියි.

උදාහරණයක් හැටියට, ඒක වෙන්නේ මෙහෙමයි. මුලදී කාමජවන චිත්ත වීථි දෙකක් විතර ගිහිල්ලා පුරුදු නැති නිසා ඒක පෙරලෙනවා අනිත් පැත්තට. ආයෙමත් සත්ව අරමුණ අරගෙන මෙම ත්‍රී වඩනවා. චිත්ත වීථි 3 - 4 ක් ඇතිවෙනවා, මුලදීට වඩා ටිකක් වැඩියෙන් යනවා. ආයෙමත් කඩන් වැටෙනවා. ආයෙත් කොහොම හරි මෙම ත්‍රී අරමුණ අරගෙන සුවපත් වේවා කියමින් මෙම ත්‍රී භාවනාව වඩනවා. ඊළඟට විනාඩි 10 ක් විතර අල්ලගෙන ඉන්න පුළුවන් වෙනවා.

දැන් මෙහෙම යන්න යන්න කාමාවචර සිතුවිලි වල ඉස්සරට වඩා ටිකක් තැන්පත් ගතියක් ඇතිවෙනවා. දුවන ගතිය,

කඩාහැලෙන ගතිය අඩුවෙනවා, නැතිවෙනවා. ඔහොම ගිහිල්ලා මෙයාගේ හිතේ සුවපත් වේවා! කියන කාමජවන් විත්ත විචි ලස්සනට, එක්තරා ලතාවකට යන්න පටන් ගන්නවා. දැන් මේ වැඩේ විනාඩි 15 - 20 ක් විතර අල්ලගෙන ඉන්න පුළුවන්.

අරමුණ සත්ව අරමුණයි. මෙයා දුර ඉඳගෙන තමයි සත්වයින්ට මෙෙත්‍රී සිත් පහළ කරන්නේ, මෙෙත්‍රීය දෙන්නේ.

(රූපකයක්)

මේවාට කියනවා මෙෙත්‍රී සිත් කියලා.

මෙහෙම යනකොට, එන්න එන්න මෙෙත්‍රී වැඩෙන කොට, මෙයාගේ හිත තැන්පත්වෙලා, ශාන්ත වෙලා, බොහෝම සෞම්‍ය වෙලා, මේ සිතුවිලිවල දැඟලිලි නැතිවෙලා, මේ සිතුවිලි කෙලෙස් අරමුණු කරන්නේ නැතිව යනවා. මේ සිතුවිලි හොඳට ශක්ති සම්පන්න වෙනවා. ඉස්සෙල්ලට වඩා හරිම ලස්සනයි. ගැස්සිලි මොනවත් නැහැ.

(රූපකයක්)

භාවනා මනස මෙන්න මේ වගේ අවස්ථාවකට එනකොට, ඒකට කියනවා උපචාර සමාධි අවස්ථාව කියලා. උපචාර අවස්ථාවේදී තියෙන්නේ කාමාවචර කුසල් සිතුවිලි. නමුත් මෙතන නීවරණ ධර්ම පහළ වෙන්නේ නෑ.

දැන් මෙයා උදේට, දවල්ට, හවසට භාවනා කරනවා. හොඳට මෙෙත්‍රීය වඩනවා. උපචාර සමාධි අවස්ථාවේ තමයි දැන් ඉන්නේ. උපචාර සමාධිය කියන්නේ කාමාවචර ජවන්වල ඉහළ තලයක්. හොඳ ආලෝකමත් අවස්ථාවක්. දැන් මෙයා තවදුරටත් සත්ව අරමුණට මෙෙත්‍රීය වඩාගෙන යනකොට, මේ ආලෝකමත් කාමාවචර භාවයේ යන්න පුළුවන් ඉහළම මට්ටමක් තියෙනවා, ඒ තත්වයටම යනවා. බැඳුම් බෝලයක් උනත් පුම්බලා පුම්බලා ඒකට හුලං දරන්න පුළුවන් උපරිම ප්‍රමාණයක් තියෙනවා නේ. ඊට වඩා පිම්බුවොත් පුපුරලා යනවා නේ. ඒ වගේ මේ

කාමාවචර සිතුවිලිවලටත් මේ වගේ භාවනා අරමුණක් ඔස්සේ යන්ට පුළුවන් යම් මට්ටමක් තියෙනවා. ඒ දක්වා යනවා.

ඒ මට්ටමෙන් එහාට ගියාට පස්සේ මේ කාමාවචර සිතුවිලිවලට තවදුරටත් ඒ තත්වයෙන්, ඒ මට්ටමෙන් මෙහෙත්‍රිය ගෙනියන්න බැහැ. සිතේ සමාධි ගතිය වැඩියි. ඒක නිසා එවැනි අවස්ථාවකදී සිත කාමජවන් වලින් අර්පණා ජවන්වලට මාරුවෙනවා.

සත්ව අරමුණට පැවති සිත මේ තත්වයට මාරු වුණේ උපචාර අවස්ථාවේ සිටයි. උපචාර කියන්නේ කාමාවචර සිතුවිලිවල උපරිමයක්. උපචාර අවස්ථාවට එනවිට කාමච්ඡන්දය නෑ, ව්‍යාපාදය නෑ, ඊතමිද්ධය නෑ, උද්ධච්ච කුක්කුච්ච නෑ, විචිකිච්ඡාව නෑ. හැබැයි ගැඹුරු ධ්‍යාන තත්වයකුත් නෑ. දැන් මේ උපචාර අවස්ථාවෙන් එහා පැත්තට ඉක්මනට මාරුවෙනවා. එනම් ඊළඟ අවස්ථාවට, අර්පණා චිත්ත විචියකට. ඒකට කියනවා ධ්‍යාන චිත්ත විචි කියලා.

හැම වෙලාවේම චිත්තකෂණ 17 ක චිත්ත විචියක් යනවා, ඊළඟට භවාංගයට යනවා. නැවත සිත් 17 ක චිත්ත විචියක් යනවා, භවාංගයට යනවා. නැවත චිත්ත විචියක් යනවා. මෙය වේගයෙන් සිදුවෙන නිසා අපට තේරෙන්නේ නෑ. ඒ නිසා විචි මාරුවීමේදී සාමාන්‍ය යෝගියෙකුට මේවා දෙකට බෙදාගන්න අමාරුයි.

අපි දැන් බලමු චිත්ත විචියක් ධ්‍යානයකට හැරිලා ධ්‍යානයකට ගොඩවෙලා යන්නේ කොහොමද කියලා. ඒ කියන්නේ ධ්‍යාන චිත්ත විචියක් වැඩකරන ආකාරය.

මෙතැනදි හිත හොඳටම ආලෝකමත් වෙලා, ශාන්ත වෙලා තියෙන්න ඕන. මෙතැන විචිය යන්නෙන් අදහස් වෙන්නේ ජේළිය කියන එකයි. ධ්‍යාන චිත්ත විචි මනෝද්වාරිකයි නේ. ඇස් දෙක පියාගෙන මනසින් සත්වයින්ට සුවපත් වේවා කියමින් සිටින්නේ.

දැන් විත්ත විටීයක් ගැන සලකා බලමු :-

මෙක පටන්ගන්නේ හවාංගයෙන්

ර්ලැඟට හවාංග වලන, හවාංග උපච්ඡේද , මනෝද්වාරාවර්ජන, ඊට පසුව ඇතිවෙනවා ජවන. (සම්පට්ච්ජන, සන්තිරණ, වොක්ඨපන ආදිය ඇතිවන්නේ පංචද්වාරාවර්ජනය හරහා සිත එළියට යනවා නම් පමණයි. මනෝද්වාරාවර්ජන විත්ත විටීවල එන්නේ නැත්තේ ඒකට අරමුණ හොඳට අනුවෙලා තියෙන නිසා. එනිසා මෙතන හොයල බලන්න දෙයක් නෑ).

ව - උ - ම - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - හ

මේ විදියට හවාංග වලනයේ සිට සිත් 8 ක් යනවා. ජවන් සිත් 5 ක් තියෙනවා.

දැන් මේ තැනැත්තා භාවනා කරමින් සිටියා. පළමුව මේ භාවනාව මනෝද්වාරිකයි. කාමාවචර සිත් උපරිමයකට ගිහින්, සමාධිය වැඩි නිසා, අර්පණාවට හැරුණා. ඒ කියන්නේ ධ්‍යාන විත්ත විටීයකට හැරුණා. දැන් මේ ඉස්සෙල්ලම යන ධ්‍යාන විත්ත විටීය. ඒකේ අර්පණා ජවන් 5 ක් තියෙනවා.

මනෝද්වාරික අර්පණා විත්ත විටී පටන් ගන්නේ හවාංග වලනයේ ඉඳලා. හේතුව හිත ඇතුලෙන්ම නේ ඒවා දෙදරලා වාගේ එන්නේ. (පංචද්වාරික විත්ත විටී පටන් ගන්නේ හවාංග යේ ඉඳලා)

ඔන්න දැන් සත්ව ආරම්භණයට බැසගෙන බැසගෙන යනවා. (ආරම්භණය තියෙන්නේ ඉදිරියේ)

ව - උ - ම - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - හ

මේ ජවන්වල ශක්තිය වැඩියි (වලනය, උපච්ඡේදය, මනෝද්වාරාවර්ජනය යන සිත් වලට වඩා). මේවා එක ජේළියට යනවා. ඒ කියන්නේ එකක් පටන් ගත්තොත් පිළිවෙළට පහම යනවා.

මෙතනදී තවත් විශේෂ කාරණයක් තියෙනවා. මෙතන මේ ජවන් සිත් වෙන නම් වලින් තමයි හදුන්වන්නේ.

මේ පේළියේ දෙවෙනි ජවනයට "උපචාර සිත" කියා කියනවා. නමුත් ඒක ජවන සිතක්මයි. අරමුණ වෙනුවෙන් තමා සතු වැඩිය ඉතා හොඳින් සිදු කරනවා.

තුන්වෙනි ජවනයට කියනවා "අනුලෝම සිත" කියලා.

ඊළඟට මේ තැනැත්තා කාමාවචර සිත්වල ඉඳලා අමුතු තැනකට ගොඩවෙලා යනවා. මේ තමයි ගොඩවෙලා යන පාර. "ව - උ - ම - ප - උ - අ - ගෝ - ඤ - ඤ - හ

අපි හිතමු මෙහෙම. කෙනෙක් රටක ප්‍රධානියා වෙන්නේ ඡන්දයකින් කියලා. ඡන්දය ලැබුණට, ඡන්දය ගණන් කරන විට, වැඩි ඡන්ද ලැබුණට, දිවුරුම් දෙන කාර්යාලයට ගියාට, වාක්‍ය කිව්වට, නීත්‍යානුකූල ජනාධිපති වෙන්නේ නෑ. නියම ජනාධිපති වන්නේ අවශ්‍ය ලේඛනයට අත්සන් තැබීමෙන් පසුවයි.

ඒ වගේ, මේ ලෙස විත්ත විථිය හැඩවේගෙන යනවා. ඊළඟ ජවනයෙන් පසු අනිත් පැත්තට හැරෙනවා.

ඒ නිසා හතරවෙනි ජවනයට කියනවා ගෝත්‍රභූ සිත කියා. ඒ කියන්නේ ඒ හිත පහත තිබූ තත්වයෙන් උසස් කරනවා.

ඊළඟට පස්වෙනි ජවන් සිත තමයි ධ්‍යාන සිත වෙන්නේ. මේ තමයි ධ්‍යාන සිතට පිළියෙළ කරගෙන ආපු විදිය.

ව - උ - ම - ප - උ - අ - ගෝ - ධ්‍යා - ධ්‍යා - හ

ඊට පසු පළමුව ආ භවාංගය පේළියටම යනවා. නැවත විත්ත විථියක් යනවා. එහිදී ධ්‍යාන සිත් තුනක් ගොස් භවාංගයට යනවා. මේ ආකාරයට විත්ත විථි යන්න යන්න එහි ඇති ධ්‍යාන සිත් ගණන වැඩිවෙනවා

ව - උ - ම - ප - උ - අ - ගෝ - ධ්‍ය - ධ්‍ය - ධ්‍ය - හ.

මේ විදියට ධ්‍යාන විචි වලට ආවට පස්සේ, ධ්‍යාන අරමුණ වඩන්න වඩන්න, එයාගේ ධ්‍යානය සත්ව ආරම්භණය අරගෙන, චිත්ත විචියේ වැඩියෙන් වැඩියෙන් ධ්‍යාන සිත් පහළ වෙනවා.

ගෝනුභූ අවස්ථාවෙන් පසු දිගටම ධ්‍යාන සිත් පහළ වෙනවා. විනාඩි 15 ක්, 20 ක්, 30 ක් ආදී වශයෙන් එක දිගටම ධ්‍යාන සිත් පහළ වී හවාංගයට පත්වෙනවා.

ච - උ - ම - ප - උ - අ - ගෝ - ධ්‍යා - ධ්‍යා - ධ්‍යා - ධ්‍යා - ධ්‍යා - ධ්‍යා -

එකම සිත දිගටම එක ජේලියට පහළ වේ. පුරුදු කිරීමෙන් ලක්ෂ කෝටි ගණන් ධ්‍යාන සිත් පහළ වේ. යම් බාධකයක්, යම් සද්දයක්, ආවිට එක විටම හවාංගයට වැටෙනවා. මේ නිසා ධ්‍යානය වගී කරගෙන තිබිය යුතුයි.

මෙතැන් සිට ප්‍රශ්න උත්තර වාරය.

ප්‍රශ්නය : ස්වාමීන් වහන්ස, කොතරම් වෙලාවක්, කොතරම් කාලයක් මේක පවතිනවාද?

උත්තරය : ඉස්සර වෙලාම විනාඩි 5 ක් වෙන්න පුළුවන්. 7 - 10 ක් වෙන්න පුළුවන්. පුරුදු කරන්න, පුරුදු කරන්න, පහළ වෙන ධ්‍යාන සිත් ගණන වැඩිවෙනවා. ධ්‍යාන සිත් පවතින කාලය වැඩිවෙනවා.

ප්‍රශ්නය: ස්වාමීන් වහන්ස, හවාංග සිතට ආවට පස්සේ ආපසු ධ්‍යාන සිතට යන්න පුළුවන්ද?

උත්තරය: ධ්‍යානයේ විනාඩි 5ක් විතර ඉන්න විට සද්දයක් ආවොත්, ධ්‍යාන සිත් ජේලිය කැඩී, හවාංගයට ගොස්, සිත සද්දය පැත්තට යනවා. සද්දය වැඩක් නැතෙයි සිතා, සද්දය අතහැර දමා ආපසු භාවනා අරමුණට එනවා. එතකොට ඒ එන විට ඒ හිතට ඉස්සෙල්ල භාවනා කරපු පුරුද්දක් මතකයක් තියෙනවා. ඒ නිසා ආයෙත් යනවා, ගිහිල්ලා එකපාරටම ගොඩවෙනවා ධ්‍යාන සිතට.

ප්‍රශ්නය : කාමාවචරයට යන්නේ නැද්ද?

උත්තරය : කාමාවචරයට යන්නේ නැත. සද්දයට යන විට ඒක කාමාවචරයි නේ. කාමාවචරය වැඩක් නැති නිසා තමයි ආයෙත් ධ්‍යාන සිතට එන්නේ. එහෙම වෙන්නේ ධ්‍යාන සිතේ ශක්තිය වැඩි නිසා.

ප්‍රශ්නය : ස්වාමීන් වහන්ස, භාවනාව යන විට ධ්‍යාන සිත් වැඩිවෙන්නේ අනුපිළිවෙලටද?

උත්තරය : අපි හිතමු මෙහෙම. පළවෙනි විටියේ ධ්‍යාන සිත් දෙකයි කියලා. දෙවෙනි විටියේ ධ්‍යාන සිත් තුනයි. ඔහොම ගිහිල්ලා භාවනාව වැඩෙන්න වැඩෙන්න, පස්සේ භාවනාවට කැමැත්ත, ඡන්දය ආදිය ඇතිවෙන කොට, හිතේ නීවරණ නැතිවෙන කොට, එවැනි තත්වයක් ඇතිවෙව්ව ගමන්ම ධ්‍යාන සිත් බොහෝ පහළ විමට පුළුවන්.

ප්‍රශ්නය : එතකොට 17 ගණන නැද්ද?

උත්තරය : එහෙම වෙන්ට මේවා චිත්තක්ෂණ 17 චිත්ත විචි නොවේ. ධ්‍යාන සිත්ම දිගටම පහළ වෙනවා. එහෙම සිතක් අහුචුණු ගමන්ම, සිත් එක ගානකට (සුළගේ යනවා වගේ) දිගටම යයි. එක චිත්ත විචියක් කියලා නෙවෙයි හඳුන්වන්නේ. ඒවට සමාපත්ති සිත් කියයි හඳුන්වන්නේ. එයට කියන්නේ ධ්‍යාන සමාපත්තිය කියයි. සමාපත්තිය කියන්නේ එකම විදියේ, එකම වර්ගයේ, එකම සිත් උස් පහත් නොවී එක ගානකට පැවතීමයි.

ප්‍රශ්නය : ස්වාමීන් වහන්ස, ධ්‍යානයට ගියා කියන විට සිතේ ස්වභාවය සුවපත් වේවා කියන සිතුවිල්ලද? සිතේ ස්වභාවය මොකක්ද?

උත්තරය : සිතේ ස්වභාවය අරමුණට සෙත් පතන ගතිය නේ. සුවපත් වේවා කියන සිතුවිල්ල වෙන්න පුළුවන්. වෙන කුසල්

සිතුවිල්ලක් වෙන්න පුළුවන්. තමා ගන්න සත්ව අරමුණට හිත සුව පාර්ථනා කරන ගතිය.

මේකේ මෙහෙම දෙයක් තියෙනවා. සුවපත් වේවා කියන කීම මුලින් පටන් ගැනීම. කාමාවචර ජවන් වලදී තමයි සුවපත් වේවා කියා යන්නේ. හැබැයි ධ්‍යානයට ගොඩවෙන විට ඇතිවෙන්නේ ඒ සත්වයින්ට, වචනයකින් නොවෙයි, නමුත් හිත ප්‍රිය භාවය දක්වන අදහසක්, අර සත්වයින්ගේ හෙවත් සත්ව අරමුණේ ඇතිල්ලි ඇතිල්ලි තියෙන්නා වාගේ එකක් වෙන්නේ.

අපේ හිතේ මුලදී "සුවපත් වේවා" කියලා හිතක් හදාගැනීම, හරියට හැන්දක් අරගෙන හැන්දෙන් මොනවා හරි බෙදන්නා වගෙයි. සුවපත් වේවා 1 යි, සුවපත් වේවා 2 යි, සුවපත් වේවා 3 යි, විදියටයි මේක යන්නේ. එයින් පසුව සුවපත් වේවා කියන වචනය තිබුණට, එයට වඩා හොඳ, එක එක නොබෙදා, බාල්දියක් අරගෙන වත්කරනවා වගේ (පයිප්පයක් ඇරියා වගේ), හිතේ තියෙන මුදු ගතිය, සෞම්‍යය ගතිය පතුරවනවා, සත්ව ආරම්භණයට ගලාගෙන යන ආකාරයෙන්. සත්ව ආරම්භණය මනසින් ස්පර්ශ කරනවා සුව වේවා කියලා.

ප්‍රශ්නය : ස්වාමීන් වහන්ස, ඔය දේවල් ඇතිවෙන්නේ මෙමුත්‍රී භාවනාවේදී විතරද? ආනාපාන භාවනාවේදීත් ඇතිවෙනවද?

උත්තරය : ආනාපාන භාවනාවට වෙන විදියටයි සිද්ධ වෙන්නේ. මේ තියෙන්නේ උදාහරණයක් ලෙස ගත් මෙමුත්‍රී භාවනාවේ තියෙන ආකාරයයි.

ප්‍රශ්නය : ස්වාමීන් වහන්ස, සත්වයින් අරමුණු වූ නිසා කාමාවචර කියා කිවුවා. ධ්‍යාන සිතෙන් සත්ව අරමුණ තිබෙන නිසා කාමාවචර නොවන්නේ ඇයි?

උත්තරය : ධ්‍යානවල අරමුණු හරිම පුදුමයි. ඉස්සරවෙලාම මෙමුත්‍රී භාවනාව කරන කෙනාට සත්වයෝ සංඛ්‍යා වශයෙන් ඇතිවෙනවා. සුවපත්වේවා කියලා එක්කෙනෙක් ගන්නවා. ඊළඟට සුවපත් වේවා කියලා දෙන්නෙක් ගන්නවා. ඊළඟට

තුන්දෙනෙක්, ඊළඟට හතරදෙනෙක් ආදී වශයෙන්. මොහුට ආරම්භයේදී මේවගේ අරමුණු ඇතිවෙනවා. ඒ නිසා පළමුවේදී මේ සත්වයෝ ටික සංඛ්‍යාත්මකයි. දන්නා කියන, හිතවත්කම් වැඩි, තෝරාගත් කොටසක් මේකට ගන්නේ. අනිත් අය පිළිබඳව මතකයේ නෑ. එතකොට මේ භාවනා අරමුණ සීමාන්විතයි, ප්‍රමාණාත්මකයි.

මෙහෙම මෙෙත්‍රිය වැඩිගෙන යනකොට, මෙහිදී වෙන්නේ, දන්නෙම නැතුව සත්වයෝ ගොඩක් එකතු වෙනවා. එතකොට විශේෂයෙන් කෙනෙක් කියලා ගන්නේ නැහැ. මේ තමයි කාමාවචර අරමුණ. මෙහෙම වැඩිගෙන යනවිට, මොහුට මුළු ලෝකයේම ඉන්න අය, ඉන්න සත්වයින් තුළ සත්ව සඥාව ඇතිවෙනවා. (සත්වයින් 1, 2, 3 , -- 100 ආදී වශයෙන් නොවෙයි). සමූහයක් වශයෙන් සත්ව සංඥාවට යනවිට, කාමාවචර අරමුණ වුනාට මේක මහා විශාල සත්ව සංඥාව අරමුණක් බවට වෙනස් වෙලා. ඒ නිසා තමයි ධ්‍යාන ලැබෙන්නේ.

ප්‍රශ්නය : ස්වාමීන් වහන්ස, දිගටම එක් කෙනෙකු අරමුණු කොට මෙෙත්‍රී කිරීමෙන් ඔය තත්වයට එනවද?

උත්තරය : ඒත් පුළුවන්. ඒ වනවිට, මුලදී අරමුණේ තියෙන හැඩරුව හිතන ගතිය පසුව නැතිවෙලා සත්ව සංඥාවටම තමයි මෙෙත්‍රී වඩන්නේ.

ප්‍රශ්නය : ස්වාමීන්වහන්ස, කෙනෙක් මේ සිදුවීම් පෙළ සිදුවන ආකාරය දැනගෙන භාවනා කරන විට සහ නොදැන භාවනා කරන විට වෙනසක් තිබිය හැකිද ?

උත්තරය : සිදුවෙන සිදුවීම් දැනගෙන භාවනා කරන විට, මෙෙත්‍රී භාවනාවට වඩා, එයාට විපස්සනාව වැඩෙනවා. හේතුව එයා සිත් කඩනවා. මෙෙත්‍රී භාවනාව නියම විදියට සිදුවෙන්න නම්, සත්ව සංඥාව වැඩෙන්න නම්, මේ සිදුවෙන ආකාරය අමතක වෙන්න ඕන. (වාහනයක් හද හදා පදවන්න බෑ නේ, අන්න ඒ වගේ)

මේ මෙහි භාවනාව කරලා, මේ සත්වයෝ කියලා මෙහි වැඩුවාට, ඇත්තටම සත්වයෙක් නෑ. සංඥාවක් විතරයි කියෙන්නේ. මෙහි වඩන්නාවූ කෙනත් ඇත්තටම සත්වයෙක් නොවෙයි. සිතුවිලි සහ වෛතසික මාත්‍රයක් පමණයි. ඒ නිසා මූලින් මෙහි වඩන්න පටන් ගන්නවා සත්ව සංඥාවක් අරගෙන. ඒ මෙහි වඩන කෙනා කවුද කියා හිතු විට සිත් සහ වෛතසික එක්ක රූප සමූහයක් සත්ව සංඥාව හැටියට අරමුණු කරනවා. ඒ නිසා සත්වයෝ කියා මෙහිය ලබන කෙනාත් සත්ව සංඥාවක් විතරයි. මෙහි කරන්නාවූ කෙනාත් සත්ව සංඥාවේ තියෙන විත්ත වෛතසික ධර්ම සමූහයක් විතරයි. එතකොට ඒ විත්ත වෛතසික ධර්ම සමූහය නිරන්තරයෙන් වෙනස් වී යන්නාවූ ධර්ම ගොඩක්, ඒ හැර මෙතැන පරමාර්ථ වශයෙන් සත්වයෙක් නෑ කියලා දැකපු ගමන්, මෙහියෙන් විදර්ශනාවට යනවා. විදර්ශනාවෙන් ධර්මාවබෝධය කර ගන්නවා.

ඒ නිසා තමයි කියන්නේ "දිට්ඨිං ච අනුපගම්ම සීලවා" පළමුවෙන් දෘෂ්ඨියක් තියෙන්න ඕනෑ. එහෙම තියෙනවා. පස්සේ පස්සේ සත්ව සංඥාවෙන් බැහැර වෙනවා. ඇත්තෙන්ම සත්වයෙක් ඉන්නවා කියා තදින් ගන්නේ නැහැ. සත්ව දෘෂ්ඨියකට යන්නේ නැහැ. සක්කාය දිට්ඨියට යන්නේ නැහැ.

ඊළඟට "දස්සනේන සම්පන්නෝ" සිත්වල තියෙන අනිත්‍ය. දුක්ඛ, අනාත්ම ස්වභාවය බලලා, ඊට පස්සේ මාර්ග සිත පහළ වෙනවා. මාර්ග සිත පහළ වෙනවා කියලා කියන්නේ දර්ශනයට පත්වෙනවා.

ප්‍රශ්නය : ස්වාමීන් වහන්ස, මෙහි භාවනාවෙන් නිවන් අවබෝධ කරන්න පුළුවන් කියලද ඒ කිව්වේ ?

උත්තරය : පුළුවන්. මූලින් මෙහි භාවනාව වඩා, මූලික අධිකාලම හදාගන්නවා. ඊට පස්සේ මෙහි භාවනාව ඇතුලත තිබෙන්නාවූ ධර්ම මෙනෙහි කරන්න ඕන. එතකොට ධර්මාවබෝධය වෙනවා.

තෙරුවන් සරණින් සැමදෙනාටම
උතුම් ධර්මාවබෝධය වේවා...!

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : භාවනා කරන විට ඇතිවන සිත්
 දේශකයාණන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජිනාලංකාර
 ස්ථානය : ඕක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය
 දිනය : 2015-05-17

8

භාවනා කරන විට ඇතිවන සිත්

(දෙවෙනි කොටස)

හැම කෙනාම එක සමාන නැහැ. සමහර වෙලාවට අපි හිතන විදිය වෙනස්. අපේ චිත්තන විදිය හරිම තීක්ෂණයි. සමහර වෙලාවට අපිට ගැමීමක් ගන්න ඕනෑ වෙනවා. ගැමීමකට හිතන්න ඕනෑ. ඒ නිසා හැම එක්කෙනාගේම සිත් එක සමාන නැහැ. ඒ නිසා ධ්‍යාන සිත් පහළ වෙනවිට ධ්‍යාන චිත්ත වීථි යන්නේ තීක්ෂණ කෙනාට එක විදියකට. තීක්ෂණ ගතිය නැති මන්ද කෙනාට තව විදියකට. ඒ නිසා හිතන විදිය අනුව, හිතේ තියෙන ශක්තියට අනුව මනුස්සයෝ කොටස් දෙකක් වෙනවා.

- 1) තීක්ෂණ ප්‍රාඥයා
- 2) මන්ද ප්‍රාඥයා

තීක්ෂණ ප්‍රාඥ කියන්නේ තීක්ෂණව හිතන්න පුළුවන් නුවණක්, ඥාන ප්‍රභේදයක් තියෙන කෙනාට. එවැනි කෙනෙකුට ඇතිවන චිත්ත වීථිවල පරිකර්ම සිත නැත.

මනෝද්වාරාවර්ජන සිතෙන් පසුව උපචාර, අනුලෝම, ගෝත්‍රභූ, ඊළඟට ධ්‍යාන සිත් ඇතිවෙනවා.

ව - උ - ම - උ - අ - ගො - ධ්‍යා - ධ්‍යා - ධ්‍යා - ධ්‍යා ---

මන්ද ප්‍රාඥයාගේ ධ්‍යාන චිත්ත විචිචල පරිකර්ම සිතක්ද කියෙනවා.

ච - උ - ම - ප - උ - අ - ගො - ධ්‍යා - ධ්‍යා - ධ්‍යා - ධ්‍යා ----

පරිකර්ම සිත - කාමාවචර ජවනයක්

උපචාර සිත - කාමාවචර ජවනයක්

අනුලෝම සිත - මෙයත් කාමාවචර ජවනයක්

ගොත්‍රභූ සිත - මෙයත් කාමාවචර ජවනයක්. හැබැයි මේක ධ්‍යාන සිතක් වගේ. සිත් පේළියේ වම් පැත්තට බරව වැඩකරන අවසාන කාමාවචර සිත. ගොත්‍රභූ සිතෙන් එහාට (සිත් පේළියේ දකුණු පැත්තට) කියෙන ධ්‍යාන සිත බ්‍රහ්ම සිතක්. ඊට පෙර සිදුවන්නේ බ්‍රහ්ම තත්වයට සූදානම් කිරීමක්.

තික්ෂණ ප්‍රාඥ -

ච - උ - ම - උ - අ - ගො - ධ්‍යා - ධ්‍යා - ධ්‍යා -----

මන්ද ප්‍රාඥ -

ච - උ - ම - ප - උ - අ - ගො - ධ්‍යා - ධ්‍යා - ධ්‍යා -----

පරිකර්ම, උපචාර, අනුලෝම, ගෝත්‍රභූ මේවා කාමාවචර ජවන්. බ්‍රහ්ම සිත පිළියෙළ කරන සිත්. ඉන් එහාට ඇති ජවන් ධ්‍යාන සිත්, රූපාවචර ජවන්.

ප්‍රශ්නය: පරිකර්ම කියන්නේ කුමක්ද?

උත්තරය: පරිකර්ම කියලා කියන්නේ, එක්තරා විදියකට භාවනා අරමුණට හිත ගොඩ කරලා, හොඳට හදලා, ලැස්ති කරන ගතියක් ඒ හිතේ කියෙනවා. භාවනා කරන විට අරමුණක් අවශ්‍යයි. ධ්‍යාන සිත් පහළ වන අවස්ථාවේදී අරමුණ ශාන්තයි. ශාන්ත වූ සත්ව අරමුණක් ඒක.

(රූපකයක්)

මේ ධ්‍යාන සිත් වලින් අරමුණු කරන්නේ ශාන්ත සත්ව අරමුණයි. හිත වැඩ කරන්නේ සත්ව අරමුණේයි. මේ සිත්වල අරමුණ සම්බන්ධයෙන් වැඩ කරන ප්‍රධාන ධර්මතා 5 ක් තියෙනවා. ඒවා මේ සිත් අස්සේ තමයි තියෙන්නේ. ඒ තමයි:

- 1) විතක්කය
- 2) විචාරය
- 3) ප්‍රීතිය
- 4) සුඛය
- 5) ඒකාග්‍රතාවය

මේ විත්ත ධර්ම පහ ප්‍රබලව තියෙන්නේ ධ්‍යාන සිත්වලයි. මේ පහ ධ්‍යාන සිත්වලට එන්නේ හොඳට අරමුණට යොමුවෙලයි. මේ තැනැත්තා මේ විදියට භාවනා කරලා විනාඩි 5 ක් විතර ඉඳලා අරමුණෙන් ඉවත් වෙනවා. අරමුණ සිතීමෙන් අයින් වෙලා, දැන් හිතනවා ධ්‍යාන සිත ගැන. ධ්‍යාන සිත් ඇතුලත තිබෙන්නාවූ විතක්ක, විචාර, ප්‍රීති, සුඛ, ඒකග්ගතා යන අංග පහ බලනවා. අරමුණ බලන්නේ නැහැ. මේ සිත්වලට කියනවා ප්‍රත්‍යවේක්ෂා සිත් කියලා. ඒවා ධ්‍යාන සිත් නොවේ. ඒවා කාමාවචර සිත් පෙළක් ප්‍රත්‍යවේක්ෂා සිත් නමින් හඳුන්වන්නේ.

ධ්‍යාන සිත් වලින් වැඩ කළේ අරමුණක්. දෙවැනි වතාවේ එයින් ඉවත් වෙලා ඒකට වැඩ කරපු සිත් ටික දිහා බලනවා. එතකොට ඒ හිතට ජේනවා ඒවා ඇතුලේ විතක්ක, විචාර, ප්‍රීති, සුඛ, ඒකග්ගතා තියෙනවා කියලා. ඒ වගේම තමයි ඒ බලන කොට, ඒවගේ තියෙන අඩුපාඩුත් ජේනවා.

ප්‍රශ්නය: ඒක දියුණු අවස්ථාවක්ද?

ඒ සඳහා ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කළ යුතුයි. ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරල කරලා බලනවා. ඒ ධ්‍යාන සිත්වල තිබෙන්නාවූ අංග පහෙන් සමහර ඒවා තියෙනවා හොඳ ඒවා. සමහර ඒවා තියෙනවා ටිකක් අඩුපාඩු සහිතයි. ඒ කියන්නේ අපි හැමෝම කැමතියිනේ සමාධියට.

හැබැයි හිත දුවනවට කැමති නෑ. තව විටෙක සමාධියේ සැපයට කැමතියි. හැබැයි එය එක ආකාරයකින් තියෙන්නේ නැතුවට කැමති නෑ. ඒ වගේ භාවනාව දැන ගත්තම, ඒකේ හොඳ ඒවත් තියෙනවා, හොඳ උනත් ටිකක් අඩුපාඩු සහිත ඒවත් තියෙනවා. ඒවා බලන්නේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා සිතීන්. එතකොට එයාට හිතෙනවා මෙන්න මේක තිබුණට කමක් නැහැ. මෙන්න මේ අංග නැති වුනාට කමක් නෑ කියලා අදහසක් එනවා. ඊට පස්සේ විතක්ක විචාර දෙක අයිත් කරගැනීමට භාවනා කරනවා. ප්‍රථම ධ්‍යානයට ගියාට පස්සේ හිත හුරුවෙනවා ඒකට. හිත හුරු වුණාම හැම වෙලාවේම හිත පුරුදු එකට යනවා. ඒකට නොයන්න නම් හොඳ සිහියකින් ඉන්න ඕන.

හිත ඉස්සෙල්ල ගිය, සත්ව ආරම්භණයට සැපවත් වේවා කියලා පුරුද්දට මනසින් කෙරීගෙන යනවා. ඒක නිසා ඒකට නොයන්න විශේෂ අධිෂ්ඨානයක් කරලා, මට මේ විතක්කය එපා, මේ විචාරය එපා. ප්‍රථම ධ්‍යානයට මගේ හිත යන්න එපා, මගේ හිත ප්‍රථම ධ්‍යානයට වෙන්න එපා කියලා මුලින්ම හිතට කා වද්දෙනවා. ඒ කියන්නේ අධිෂ්ඨාන කරනවා. ඉන්පසු භාවනා කලවිට හිත විතක්කය නැති විචාරය නැති දෙවෙනි ධ්‍යානයට යනවා. මේ කොටස් නැති තැනට පත්වේවා කියලා කරලා භාවනා කරනවා. දෙවෙනි ධ්‍යානය කියන්නේ ප්‍රීති, සුඛ, ඒකග්‍රහතා සහිත විශේෂ සමාධි අවස්ථාවක්.

ප්‍රශ්නය: ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරන හිත කාමාවචර වෙන්නේ ඇයි?

උත්තරය: එතන තියෙන්නේ ධ්‍යාන ආරම්භණයක් නොවෙයි. ධ්‍යාන හිතක් පිළිබඳව ආපසු හැරී බැලීමක්. එතකොට විතර්ක ගොඩක් වැඩියි.

මෙහෙම දෙයක් තියෙනවා. ධ්‍යාන හිතකට ගිහිල්ලා, ධ්‍යාන ආරම්භණයක ඉඳලා, ධ්‍යාන ආරම්භණයෙන් එළියට ආවාම ඇතිවෙන්නේ කාමාවචර සිත්. ඒවා සිත් වශයෙන් කාමාවචර

වුණාට, අර ධ්‍යාන සිතේ බලය වගේ ස්වභාවයක් ඒවායේ තියෙනවා. හේතුව ළඟින්ම අතහැරියේ ධ්‍යාන සිත් නිසා.

උදාහරණයක්: මිනිසෙක් පොකුණකට බැහැල නානවා. නාන විට හැමවිටම ඇඟේ වතුර ගැවී තියෙනවා. ඊට පස්සේ ඔහු ගොඩට ආවත් ඇඟේ තෙතමනය වතුර ගතිය ටික වෙලාවක් තියෙනවා. ඒවගේ කාමාවචර සිතෙන් කෙලෙස් නැති ධ්‍යාන සිත්වල බලය වැදුණු යම්කිසි ගතියක් තියෙනවා. හරි පිරිසිදුයි. එනිසා ප්‍රත්‍යවේක්ෂා සිත් හරි ශක්තිමත්. මේවා සිත් වර්ග කිරීම නිසා කාමාවචර වුනාට ධ්‍යාන සිත්වලට ළඟින් යන හොඳ හයිය ඇති ආලෝකමත් සිත් ටිකක්.

විපස්සනා කරන්න මේ ස්වභාවය අවශ්‍යයි. විපස්සනා කරන්න හොඳ ශක්තිමත් කාමාවචර තියුණු ආලෝකමත් සිත් අවශ්‍යයි.

උදාහරණය: පිහියකින් අතු කපන විට පිහිය මොට වෙනවා. ඊටපසු මුවහත් තියන්න ඕනෑ. නැවත තියුණු වුනාම හොඳින් කැපෙනවා. නැවත කපාගෙන යනවිට මුවහත අඩුවෙනවා, නැවත මුවහත් තියනවා.

ඒ වගේ, හිත ධ්‍යානයට යවලා හොඳට මුවහත් තියාගන්න ඕනෑ. ඉන්පසු ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරන විට සිත් හොඳට ශක්තිමත් වෙනවා. ධ්‍යානයක් භාවිතා කරන්නේ මේ සඳහායි. ප්‍රත්‍යවේක්ෂා සිත් කියන්නේ විත්තකෂණ 17 කාමාවචර විත්ත වීථි.

ප්‍රශ්නය: එතනින් විපස්සනාවට යන්න පුලුවන්ද?

උත්තරය: එතන ප්‍රත්‍යවේක්ෂා සිත් යන්නේ ධ්‍යානයේ අංග බැලීමට. විදර්ශනා සිත් කියලා කියන්නේ, ධ්‍යාන සිතේ තිබෙන අඩුපාඩු, ඒවගේ අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම බලන සිත්. මේවා නාම ධර්ම. මෙතන තියෙන්නේ නාම ධර්මවලින් නාම ධර්ම අරමුණු කිරීමක්. ප්‍රත්‍යවේක්ෂා සිත් නාම ධර්ම. ඒකට අරමුණු වෙන සිතුවත් නාම ධර්ම. මේ ක්‍රමයට තමයි විදර්ශනා කිරීම සිදුවන්නේ.

දෙවි දේවතාවුන්ට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළේ නාම ධර්ම මනසිකාරය. එසේ කළේ ඒ අයට නාම ධර්ම හසුකර ගැනීම පහසු නිසයි. ශරීර සියුම් නිසා සහ හොඳට දිවැස් තියෙන නිසා.

අපේ සිත හොඳට සමාධි නම් ආලෝක ප්‍රභාවය වැඩිනම්, ඒ යොමු කරන තැන තිබෙන්නාවූ අනිත්‍ය ස්වභාවය, දුක්ඛ ස්වභාවය හොඳට ජේතවා. ඒ නිසා තමයි ධ්‍යාන සමාධි භාවිතා කරන්නේ. ඒ විදියට ධ්‍යාන භාවිතා කරන කොට ධ්‍යාන නිකන්ති වෙන්නේ නෑ. ඒ කියන්නේ ඒවාට ඇලෙන්නේ නෑ. බැඳෙන්නේ නෑ. හැබැයි එතැනට යන්න බැරිකමකුත් නෑ.

ප්‍රශ්නය: ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයේ ධ්‍යාන සිත් ගැන කොහොමද?

උත්තරය: ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසය දැනෙන්නේ කයට. ආනාපානය කායික අරමුණක්. ඒ නිසා තමයි එය කායානුපස්සනාව කියන්නේ.

(රූපකයක්)

හුස්ම ඇතුළු වෙනවා. හුස්ම පිටවෙනවා. පළමුව මේක බලන්නේ පංචද්වාරයෙන්. ඒ කියන්නේ පංචද්වාරාවජ්ජන සිත් වලින්. මෙහිදී මෙවැනි චිත්ත වීථි ඇතිවෙනවා.

හ - ච - උ - ප - කා - ස - සං - වො - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ
- ජ - ජ - ත - ත - හ

මෙවැනි කායද්වාරික චිත්ත වීථි බොහෝ ගණනක් ඇතිවෙනවා. ඒ එක්කම, කායද්වාරික චිත්ත වීථියෙන් පසුව මනෝද්වාරික චිත්ත වීථිත් යනවා. ඒවා ඇතිවෙන්නේ මේ විදියටයි.

හ - ච - උ - ම - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - ත - ත - හ

පංචද්වාරික (කායද්වාරික) සහ මනෝද්වාරික යන චිත්ත වීථි දෙවර්ගයම යොමු වෙලා තියෙන්නේ ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයටයි.

බොහෝ වේලා භාවනාවේ ඉන්න ඉන්න අශ්වාසයේ මූල ඉඳලා අගටම පැහැදිලිව පිරිසිදුව බලන තත්වයට පත්වෙනවා. දැන් අරමුණ හොඳට පැහැදිලියි. අරමුණ දැනෙන්තේ නාසය තුළ හෝ ඒ අගයි.

(රූපකයක් - හුස්ම නාසය තුළ)

මෙහෙම ඉන්න කොට මේකේ ඇතිවෙනවා එක්තරා ආකාරයක මෝස්තරයක්. (pattern) එකක්. තව ටිකක් යනකොට භාවනාවේ අරමුණ නාසය ඉදිරියෙන් දැනෙන්තේ පටන් ගන්නවා. ඇත්තටම තියෙන්තේ නාසය ළඟ. ඒ උනාට දැනෙන්තේ ඉදිරියෙන් වගේ.

(රූපකයක් - හුස්ම නාසය ඉදිරියෙන්)

ඔහොම ගිහිල්ලා ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස සියුම් වෙනවා. එවිට එක්තරා විදියක ලස්සන මෝස්තරයක් ගන්නවා. ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයත් දැනෙනවා. එතන ළඟ කුඩා එළියකුත් වැදී තියෙනවා පේනවා. (මෙහි මෝස්තර කිව්වේ මැහුම් ගෙතුම් මෝස්තර නොවෙයි) එක්තරා තාලයක් කියන එකයි.

(රූපකයක් - හුස්ම එළිය වැදී)

එවිට ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයත් තේරෙනවා. ආලෝකයත් තේරෙනවා. මේ වෙලාවේ මනෝද්වාරික චිත්ත විථි වැඩියි.

මේ අවස්ථාවේ යම්කිසි විදියකින් මේ එළියට ලෝහ කලොත්, මේ අවස්ථාව කඩා වැටී, මුල් අවස්ථාවට පත්වෙනවා. බැලිය යුත්තේ ආලෝකය දිහා නොවෙයි, ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයයි. එළියත් පවතිනවා. (නමුත් ගනන් ගන්නේ නෑ). මෙහෙම ආලෝකය ගැන වැඩි අවධානයක් නැතුව, හුස්ම බලන විට හුස්ම සියුම් වී ආලෝකමත් ගතිය වැඩිවෙනවා. දීප්තිමත් වෙනවා. මේ අවස්ථාවේදී වැඩ කරන්නේ මනෝද්වාරික චිත්ත විථියි.

භාවනාවේ ආනිසංසයක් නිසා තමයි මේ අවස්ථාව මතුවුණේ. මේකට කියනවා භාවනා නිමිත්ත කියලා.

මේ විදියට භාවනා කරගෙන යනවිට අවසානයේදී මෙයාට හිතෙන්නවා ආනාපානයේ වැඩිය නැතුව නිමිත්තේ විතරක් ඉන්න, රැඳෙන්න. දැන් කියෙන්නේ ආලෝකය. හැබැයි ආනාපානයත් දැනෙනවා නමුත් වැඩිය නැහැ.

ඊට පස්සේ හොඳට භාවනා කරගෙන ගිහිල්ලා යම් අවස්ථාවකදී එයාගේ හිත මාරුවෙනවා යම් තත්වයකට. මෙපමණ වෙලා වැඩ කළේ කාමාවචර චිත්ත වීථියි. කාමාවචර චිත්ත වීථියේ සිට මාරුවෙන්නේ මෙහෙමයි.

ච - උ - ම - ප - උ - අ - ගො - ධ්‍යා - න

මේ අවස්ථාවේදී ඉදිරියේ කිබුණ ආලෝකය මොහුගේ මුහුණ දෙසට ඇවිත් මුහුණ වසාගන්නවා වගේ සිදුවීමක් වෙනවා. මේ ආලෝකමත් ගතියෙන් තමන්ව වැසීගියා සේ දැනෙනවා.

(රූපකයක් - ධ්‍යාන අවස්ථාව)

මොහු ආලෝකය තුළට යනවා. මේ ධ්‍යාන අවස්ථාවයි. මුලදී පවතින්නේ ටික වෙලාවයි.

ප්‍රශ්නය: ධ්‍යානය ඇතුළට ගිහිල්ලා ටික වෙලාවකින් හිත එළියට එනවද?

උත්තරය: ආලෝකය මුහුණෙන් ඉදිරියට යනවා වගේ දැනෙනවා. ආලෝකය ගැලවී යනවා වගේ හෝ තමන් පස්සට යනවා වගේ හෝ ආලෝකය පරවී ගිය ගතියක් වගේ හෝ දැනෙනවා.

විදර්ශනා භාවනා කරන විට ධ්‍යානය ඇතුළේ ඉඳගෙන කිසිවක් කළ නොහැකියි. අනිවාර්යයෙන්ම එළියට එන්න ඕන. ඇවිල්ලා නැවත බලන්න ඕනෑ ධ්‍යානය තුළ ඉන්න විට ඇතිවූ නාම ධර්ම පිළිබඳව, ඒවායේ අනිත්‍යය පිළිබඳව. එතකොටයි නියම විදියට ධ්‍යාන පාදක විදර්ශනාව වෙන්නේ.

ප්‍රශ්නය : මක් ද්‍රව්‍ය ගත් විට HALLUCINATIONS ඇතිවීමේදී සිදුවන්නේ කුමක්ද? මීට සමාන දෙයක්ද?

මෙතන ආරම්භණය වෙනස්. ධ්‍යාන ඇතිවෙන්නේ නැ. දෙන බෙහෙත ස්නායු වලට බලපානවා. තමන්ට පාලනයක් නැ. ස්නායු වලට බලපෑම නිසා හීන පෙනීම වගේ අවස්ථාවක් පවතිනවා. ධ්‍යාන වලදී තියෙන්නේ හොඳ පැහැදිලි මනසක් මිසක හැඳුසිනේෂන්ස් වල වගේ විකාර අවස්ථාවක් නෙවෙයි.

පළමුවෙන්ම චිත්ත වීථි පංචද්වාරිකයි, (කායද්වාරිකයි). ඊට පස්සේ මනෝද්වාරිකයි. ඊට පස්සේ මනෝද්වාරික චිත්ත වීථි මාරුවෙනවා අර්පණා හෙවත් ධ්‍යාන චිත්ත වීථිවලට.

මේ ධ්‍යාන සිත සමථ සමාධියක්. සමථයෙන් විදර්ශනාවට යන්නේ මෙහෙමයි. එක පාරටම ධ්‍යානයෙන් විදර්ශනාවට යන්න බැහැ. ධ්‍යාන සිත ශක්තිමත් වෙන්න ඕන. ඒ සඳහා ධ්‍යාන සිත් වැඩිපුර යන චිත්ත වීථි ඇතිවෙන්න ඕනැ.

ව - උ - ම - ප - උ - අ - ගො - ධ්‍යා - ධ්‍යා - ධ්‍යා - ධ්‍යා - ධ්‍යා -----

පරිකර්ම, උපචාර, අනුලෝම, ගෝත්‍රභූ මේවා ජවන් සිත්. මේ ජවන් සිත් වලින් සිදුවෙන ක්‍රියාව අනුව නම යොදා තියෙනවා. ගොත්‍රභූ සිතෙන් එහාට ඇති ධ්‍යාන සිත් බ්‍රහ්ම සිත්.

මෙයා ධ්‍යානයෙන් එළියට පැමිණ, භාවනා කරපු සිත ගැන බලනවා. ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරනවා. ඒ වීථි මෙසේයි. කාමාවචර ප්‍රත්‍යවේක්ෂා සිත්.

ව - උ - ම - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - භ

මේ සිත් වලින් ධ්‍යානය තුළ ඇති අංග බලනවා. මේ විදර්ශනාවේදී මේවගේ තියෙන අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම ස්වභාවය තේරෙනවා. එතකොට ඒවායේ ඇලෙන්නේ නැ.

ප්‍රශ්නය : මේ අවස්ථාවේදී ආනාපාන අරමුණ අයිත් වෙලාද?

උත්තරය: ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසය අරමුණ අයිත් වෙලා, ධ්‍යාන ආරම්භණයේ පැවැති ධ්‍යාන සිත් පේළිය ගැන තමයි බලන්නේ.

ප්‍රශ්නය: ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරන්නේ කොහොමද?

උත්තරය: ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරනවා කියන්නේ ආපසු හැරී බැලීමක් නේ. එහිදී බලන්නේ මේ ධ්‍යාන සිත් අස්සේ ඇති දේවල්. ඒ කියන්නේ ධ්‍යාන අංග. එතකොට එයාට ජේතවා විතක්ක, විවාර, ප්‍රීති, සුඛ, ඒකග්ගතා කියන අංග ධර්ම ටික.

ඊට අමතරව තව තව නාම ධර්ම තියෙනවා නම්, ඒවත් ජේතවා. මේ නාම ධර්ම එතරම් ශක්තිමත් ඒවා නොවේ. ඇතිවෙනවා නැතිවෙනවා කියා දකිනවා. ඒවායේ තියෙන ඇතිවීම, ඒවායේ තියෙන නැතිවීම, දකිනවට කියනවා විදර්ශනා කරනවා කියලා.

මේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා විත්ත වීථි හරි බලවත්, ධ්‍යාන සිත් වල සිට පැමිණි නිසා හරි පිරිසිදු ගතියක් තිබෙනවා.

ච - උ - ම - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - හ

ප්‍රශ්නය: ධ්‍යානය ගැන ආපසු හැරීබලනවා කියන්නේ අතීතය මෙනෙහි කිරීමක්ද?

උත්තරය : අතීතය මෙනෙහි කිරීමක් තමයි. වර්තමානය කියලා කියනවා. ක්ෂණ වර්තමානය නෙවෙයි එතැන තියෙන්නේ සත්තති වර්තමානයයි. ඒකත් ළඟ අතීතයයි.

මෙනැන වර්තමාන දෙකක් තියෙනවා. එයින් ක්ෂණ වර්තමානයෙන් බලන්න බැහැ. ප්‍රත්‍යවේක්ෂා විත්ත වීථියෙන් කවදාවත් ක්ෂණ වර්තමානය බලන්න බැහැ. ධ්‍යානයෙන් එළියට ආවහම ධ්‍යානයෙන් ආව නිසා හිතට එක්තරා විදියක බලයක් තියෙනවා. ඒ ශක්තිය ටික වෙලාවක් යනතුරු සත්තති වශයෙන් තියෙනවා. අමතක නොවී අල්ලගෙන පවතිනවා. ඒ කාලය තුළදී ධ්‍යාන සිත් ගැන බැලිය යුතුයි. ඒකට කියනවා

සන්නති පවිච්ඡප්පන්නය කියලා. ඒ කියන්නේ ධ්‍යානයෙන් එළියට ආවම, ධ්‍යානයේ ශක්තිය තියෙන එක්තරා විදියක සීමාවක්. ටික වෙලාවක් තිබිල මෙය නැතිව යනවා. ඉන් පස්සේ මෙයා නැවතත් ධ්‍යානයට යනවා. ඔය විදියට තමයි ධ්‍යාන සිත් ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරන්නේ.

ප්‍රශ්නය: ධ්‍යාන සිතෙන් පැනල, නැවත ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස බලනවද?

උත්තරය: නැහැ. එතකොට බලන්නේ රූපයක්. ඕලාරික රූපයක්. ඒක නම් ඊට කලින් බලන්නත් පුළුවන්. රූප ධර්ම ගොරෝසුයි රඵයි. නාම ධර්ම හරිම සියුම්.

ප්‍රශ්නය: විදර්ශනා කරලා නැවත ආනාපානයට යනවද?

නැහැ. ඒකත් කියලා දෙන්නම්කෝ.

ප්‍රශ්නය: කොච්චර වෙලා විදර්ශනා කරනවද?

උත්තරය: එහෙම වෙලාවක් නැහැ. ටික වෙලාවක් විදර්ශනා කරලා ධ්‍යානයට යනවා. ටික වෙලාවක් විදර්ශනා කරගෙන යනකොට, අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්මය හොඳට වැටහෙනවා.

ධ්‍යානයෙන් එළියට ආව කෙනා ආනාපාන නිමිත්ත මතක තියාගන්න ඕනෑ. එයා නැවත ධ්‍යානයට යන්නේ නිමිත්ත මතක් කරගැනීමෙන්. නිමිත්ත මතක්කර ගත් විගසම ධ්‍යානයට පත්වෙනවා. ඒ සදහා ආනාපානය බැලීම අවශ්‍ය වන්නේ නැහැ. නිමිත්ත හුරු කරන්නේ මෙන්න මේ සදහායි.

ප්‍රශ්නය: නිමිත්ත අවස්ථාවේදී හුස්ම ගැන දැනීමක් ඇත්තෙම නැද්ද?

උත්තරය: නැත්තෙම නෑ. යම්තම් දැනීමක් තියෙනවා. ධ්‍යානය ඇතුළේ ඉන්නකෝටත් තියෙනවා දැනෙනවා.

ප්‍රශ්නය: (අපැහැදිලියි, තේරුම් ගන්ට බැරිවුණා)

උත්තරය: නිමිත්ත පහළ වෙන්නේ විවිධ ආකාරයටයි. සමහර අයට ආලෝකය පහළට යනවා ඉහළට යනවා වගේ ජේනවා. සමහර අයට වැලි ඉහින්න වගේ ගතියක් ළාවට තේරෙනවා. නමුත් මෙතන මේක ආලෝකමත් ගතියක්.

(රූපකයක්)

මේවා මානසික ධර්ම. තේරුම් ගැනීම සඳහා විත්ත වීථි සමඟ එකතු කරලා යම් මතක් කිරීමක් කළේ.

තෙරුවන් සරණින් සැමදෙනාටම
උතුම් ධර්මාවබෝධය වේවා...!

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : භාවනා කරන විට ඇතිවන සිත්

දේශකයාණන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජිනාලංකාර

ස්ථානය : ඕක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය

දිනය : 2015-05-18

9

භාවනා කරන විට ඇතිවන සිත්

(තුන්වැනි කොටස)

අර්පණා විත්ත වීථි:

අර්පණා විත්ත වීථි කියන ඒවා සාමාන්‍ය අයට වැඩ කරන්නේ නැහැ. අපට වැඩ කරන්නේ බහුලව කාමාවචර විත්ත වීථි.

සත්වයෝ ජීවත්වන තල තුනක් තියෙනවා. ඒ තමයි:

- 1) අරූප ලෝකය: ඉහළින්ම, උඩින්ම අරූප ලෝකය එහිදී පහළ වෙන්නේ අරූපාවචර සිත්
- 2) රූප ලෝකය: අරූප ලෝකයට පහතින් පිහිටා තිබෙන්නේ අරූපාවචර බ්‍රහ්ම ලෝකය, එහි වැඩ කරන්නේ බ්‍රහ්ම සිත්, රූපාවචර සිත්.
- 3) කාම ලෝකය: මෙහේ පහළ වෙන්නේ කාමාවචර සිත් 54.

දිව්‍ය ලෝක 6,

- ★ මනුෂ්‍ය ලෝකය
- ★ තිරිසන් ලෝකය
- ★ ප්‍රේත ලෝකය

★ අසුර ලෝකය

★ අපාය

අපාය තමයි මෙහි යටම තලය. අපි අයිති වෙන්නේ මෙහි මැදට, ඒ මනුස්ස ලෝකය. මේ තලයේ වැඩ කරන්නේ කාමාවචර සිත් 54. මේ සත්වයින්ට කාමරාගය, පටිසය, ඊර්ෂ්‍යාව, මානය ආදී කෙලෙස් තියෙනවා.

සිත් පහළ වන ලෝක කියා කියන්නේ මේ ලෝක තුනටයි. මේ ලෝක තුනට අයිති නැති සිත් තියෙනවා. ඒවා ලෝකෝත්තර සිත්.

අර්පණා චිත්ත වීථි වර්ග තුනයි.

- 1) ධ්‍යාන චිත්ත වීථි
- 2) මාර්ග චිත්ත වීථි
- 3) සමාපත්ති චිත්ත වීථි

අද අපි මාර්ග චිත්ත වීථි ගැන ඉගෙන ගනිමු. මාර්ග චිත්ත වීථි වැඩ කරන විදියක් තාලයක් තියෙනවා. ධ්‍යානයකට ප්‍රයෝජනවත් වුණේ, මෙමතී භාවනාවට අරමුණ වුණේ, සත්ව සංඥාවයි. ආනාපානසති භාවනාවට අරමුණ වුණේ නිමිත්ත වුණේ, එයින් උපන් ආලෝකයි. ආනාපාන සති නිමිත්ත. ධ්‍යානයකට නිමිත්තක් අවශ්‍යයි. කසිණ නිමිත්ත, ආනාපානසති නිමිත්ත, සත්ව සංඥාව ආදී වූ කුමක් හෝ නිමිත්තක් අවශ්‍යයි සිත එහි ගැට ගසා තබන්න.

මාර්ග චිත්ත වීථි නිමිති වලින් පහළ වෙන්නේ නෑ. මාර්ග චිත්ත වීථියක් හැදෙන්න විදර්ශනාවක් අවශ්‍යයි. මාර්ග චිත්ත වීථි හැදෙන්නේ විදර්ශනාවෙන්. ධ්‍යාන චිත්ත වීථි හැදෙන්නේ සමථ භාවනාවෙන්.

විදර්ශනාව කරන්නේ මේ ආකාරයෙන්. පටන් ගන්නේ උදයව්‍ය ඥානයෙන්. පළමුකොටම විදර්ශනාව ආරම්භ වෙනවා.

ඒ කියන්නේ තරුණ ළාබාල උදයව්‍ය ඥානයෙන්. ඊට පස්සේ ඇතිවෙනවා භංග විදර්ශනා ඥානය. ඊට පස්සේ ඇතිවෙනවා භයතුපට්ඨාන ඥානය. ඊට පස්සේ ඇතිවෙනවා ආදීනව ඥානය. ඉන් අනතුරුව ඇතිවෙනවා නිබ්බිදාව කියන විදර්ශනා ඥානය. ඊට පස්සේ ඇතිවෙනවා පටිසංඛාන ඥානය. ඒ කියන්නේ සංස්කාර ධර්මයන්ගේ තිබෙන්නාවූ ස්වභාවය මෙසේය කියා දැනගන්නා ඥානය.

ඉන් අනතුරුව තමයි සංඛාරා උපේක්ෂා ඥානය ඇතිවන්නේ. එම ඥාණය වැඩිගෙන යනකොට පස්සේ ඇතිවෙනවා අනුලෝම ඥානය.

සංඛාරා උපේක්ඛා ඥානය තමයි විදර්ශනාව කරගෙන යනවිට පෘතග්ජනයෙක් හැටියට ලබන්න පුළුවන් ඉහළම ඥානය. සංඛාර උපේක්ඛා ඥානය අරුපාවචර එකක් නෙවෙයි, රුපාවචර එකකුත් නෙවෙයි. එය කාමාවචරයි. සංඛාර උපේක්ඛා ඥානයෙන් තමයි එතැනදී සංස්කාර ස්වභාවය මෙනෙහි කිරීම සිද්ද වෙන්නේ. මනසිකාරය හොඳට සිදු කරන්නේ. සංස්කාර දිහා හොඳට බලන්නේ එම ඥාණයෙන්.

අපි හිතමු මෙහෙම.

(යෝගී) කෙනෙක් අමාරුවෙන් අමාරුවෙන් භාවනා කරගෙන එනවා. විදර්ශනා කරන කොට පළමුවෙන්ම විදර්ශනා චිත්ත වීථි ඇතිවෙනවා.

හ - ව - උ - ම - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - ත - ත - හ

(තදාරම්මන ඇතුළු හෝ නැතුව වෙන්ත පුළුවන්)

මේ සිත් වලින් තමයි සංස්කාර අරමුණු කරන්නේ. මේ තමයි විදර්ශනා කරන විට ඇතිවන චිත්ත වීථි. මේ චිත්ත වීථියෙන් ගිහිල්ලා මෙහෙම බලනවා.

(රූපකයක්)-

සංඛාරූපෙක්ඛා ඤාණය:

සංස්කාර බොහොම සියුම් විදියට ඇතිවෙනවා නැතිවෙනවා. සියුම් විදියට යෝගියාට පේනවා. සංස්කාර පිළිබඳව හොඳට පේන්නේ විත්ත විටියේ ජවන් සිත් වලටයි. ඒ ජවන් සිත්වල තමයි මේවා බලන්න පුළුවන් ශක්තිය තියෙන්නේ. විදර්ශනා සංඛාරූපෙක්ඛා ඤාණය කියලා සලකන තැන වැඩ කරන්නේ මේ ජවන් සිත් 7. මෙවැනි විත්ත විටී බොහෝමයක් යනවා. ලක්ෂ කෝටි ගණනක් යනවා. මෙහෙම යන්න යන්න ජවන් හොඳට වැඩ කරනවා. සංස්කාරයන්ගේ ලක්ෂණ වශයෙන් තියෙන හැම දෙයම පේනවා.

මේ සිත් කාමාවචරයි. මේ මනෝද්වාරික සිත් වලින් මේ විදියට නාම රූප ධර්මයන් බලනවා. මේ තත්වයට කියන්නේ සංඛාරූපෙක්ඛා ඤාණය කියලා. සංඛාරූපෙක්ඛා ඤාණ අවස්ථාව විදර්ශනාවේ ලොකික මට්ටමේ උපරිම තත්වයක්. දැන් මෙහෙම නාම රූප ධර්ම අරමුණේ ඇතිවෙන නැතිවෙන ආකාරය හොඳට බලමින් ඉන්නවා .

තවත් කාරණයක් දැනගන්නට ඕනෑ. අපි හැමදෙනාම සංසාරයේ ඉන්ද්‍රිය ධර්ම දියුණු කරලා තියෙන තත්වයත් ආකාරයත් වෙනස්. ඒ අනුව සමහර අයගේ හිත්වල ශ්‍රද්ධාව වැඩියි. සමහර අයගේ හිත්වල සමාධිය වැඩියි. සමහර අයගේ ප්‍රඥාව වැඩියි. හැම දෙනා තුළම මේ ධර්ම තුනම තියෙනවා. මේ භාවනාව කරගෙන යනකොට මින් එකක් මුල් වෙනවා.

ශ්‍රද්ධාව මුල් වූ විට:

මේ තැනැත්තා සංසාරයේ ගොඩක් දානය දීලා. සිල් රැකලා, බණ අහලා, වන්දනාවේ ගිහිල්ලා, ගොඩක් ඵවැනි දේවල් කරපු කෙනෙක්. දැන් මෙයා ඉහත කියාපු විදියට භාවනා කරමින් සිටිනවා. දැන් ඔන්න සංස්කාර බලාගෙන යනවා. මෙයාට සංස්කාර අස්සේ තියෙන කරුණු තුනක් පේනවා. ඒ තමයි:

1. අනිත්‍ය ලක්ෂණය,
2. දුක්ඛ ලක්ෂණය,
3. අනාත්ම ලක්ෂණය.

මේ යෝගියාට ශ්‍රද්ධාව වැඩිපුර වැඩකරන නිසා, මෙයින් වැඩිපුර පේන්නේ සංස්කාරයන්ගේ අනිත්‍ය ලක්ෂණයයි. ශ්‍රද්ධාව වැඩිනම් සංස්කාර ධර්මයන්ගේ අනිත්‍යතාව බහුලව පේනවා. අනිත්‍ය පේන්න හේතුව මෙයාගේ ශ්‍රද්ධා ඉන්ද්‍රිය වැඩි නිසා. ඒක ධර්ම ස්වභාවයක්.

අනිත්‍ය පේනවා කියලා කියන්නේ කුමක්ද?

සංස්කාරයන්ගේ ස්ථිරභාවයක් නෑ. ස්ථිර පිහිටීමක් නැහැ. කිසිම දෙයක අල්ලා හිටීමක් නැහැ. සියල්ල කඩාවැටෙන, බිඳවැටෙන, නැතිවෙන ස්වභාවය තමයි පේන්නේ. මේ තමයි අනිත්‍යය හැටියට වැටහෙන විදිය.

මේ ආකාරයට සංස්කාර ධර්මයන්ගේ අනිත්‍ය පෙනී පෙනී ඉන්නවා. සංස්කාර ධර්මයන්ගේ අනිත්‍ය බලනකොට මෙන්න මෙහෙම දේකුත් වෙනවා. සංස්කාර ධර්මයන්ගේ තියෙනවා, සංස්කාර නිසා ඒවා ආධාරකරගෙන හටගන්න, සංස්කාර නිමිති කියා ස්වභාවයක්. අපට කරදර වන්නේ සංස්කාර නෙවෙයි. සංස්කාර නිමිතියි. අපි හැම වෙලාවේම ඉන්නේ, ඒ ගත්ත සංස්කාර නිමිත්තක් එක්ක.

(රූපකයක්)

මේ තමයි සංස්කාරයන්ගේ ස්වභාවය, ඇතිවෙනවා නැතිවෙනවා.

මේක අපිට පේන්නේ මේ විදියට නොවෙයි.

(රූපකයක්)

මේක පේන්නේ මෙහෙමයි. මේ විදියට පෙනීම තමයි කරදරේ. මෙන්න මෙහෙම පේනකොට කියනවා නිමිත්ත ගන්නවා කියලා. නිමිත්තක් කියන්නේ මේ ආකාරයට වැදෙන එකට.

විදර්ශනා කරන විට අපේ හිත්වලින් ගැලවීලා කැඩීලා යන්නේ මේ විදියට පෙනෙන සංස්කාරයි. මෙලෙස පෙනෙන සංස්කාර විදර්ශනාවේදී අයිත්වේවී අයිත්වේවී යනවා.

(රූපකයක් - කැඩුණු ඉරි වලින් ඇන්ද මලක්)

"----- = සංස්කාරයන්ගේ ස්වාභාවය මේ ආකාරයි. මෙය සංස්කාර ධර්ම ටිකක්. මෙය අපට ප්‍රශ්නයක් නැහැ. අපි හිටියත් නැතත් සංස්කාර ධර්මයන්ගේ ස්වභාවය මෙලෙස පවතිනවා. නමුත් අපි මේක දිහා බලන විට සංස්කාර දිහා නොවෙයි බලන්නේ.

(රූපකයක් - නොබිඳුනු ඉරි වලින් ඇන්ද)

සංස්කාර උඩ මතු වෙලා තියෙන දෙයක් (මලක්) තමයි පෙනෙන්නේ. මේකට කියනවා නිමිත්ත කියලා.

අපි හැමදෙනාම සංස්කාරයන්ගේ නිෂ්පාදනයක්. හැබැයි අපට ජේන්නේ සංස්කාර නොවෙයි, අපට ජේන්නේ ඒවා මතුපිට තිබෙන නිමිති. ලෝකයේ හැමදෙනාගේම නිමිති තමයි ජේන්නේ.

විපස්සනාවේ තිබෙන ආනුභාවය නිසා මේවගේ තිබුණු නිමිති, ටික ටික ගැලවී ගිහිල්ලා, දැන් නිකම්ම නිකම් සංස්කාර ටිකක් තමයි බලබලා ඉන්නේ. මොහුට දැන් අරමුණේ සත්වයෝ නැහැ. සත්ව සංඥාව නැහැ. සත්ව සංඥාව කියන්නේ නිමිත්තක්. සත්ව සංඥාව, පුද්ගල සංඥාව, මව, පියා, සහෝදරයා, දෙවියෝ, බ්‍රහ්ම මේ සියල්ලම සංස්කාර නිමිති.

මොහු විදර්ශනා නොවඩා ඉන්න තාක්කල්, ඉන්නේ මේ නිමිති වලට අහුවෙලා, ඒවත් එක්ක. විපස්සනා කරන විට මේ නිමිති කැඩීලා ගිහිල්ලා. දැන් ඉතුරු වුණේ සංස්කාර රාශිය පමණයි. සංස්කාරවල නිමිති නෑ. ඒ නිසා මෙයාට එතන මතු වෙනවා අනිමිත්ත ස්වභාවයක්.

(රූපකයක්--- මුහුණ, අරමුණ, බලන සිත්)

මොහු දැන් අරමුණ බලන සිතුවත් බලාගෙන යනවා. අරමුණ බලන සිතුවත් විපස්සනා කරනවා. දැන් දිගටම මෙහෙම බලබලා ඉන්නවා. එතකොට හැම එකක්ම වෙනස් වෙනවා ජේනවා. වෙනස් වෙනවා කියන අනිත්‍ය ගතිය මෙහි තියෙනවා.

මෙහෙම බලබලා ඉන්න කොට මොහුට යම්කිසි අවස්ථාවකදී, සංස්කාර තුළින් ජේනවා, ඊට එහායින් නිමිති නෑ කියලා.

(රූපකය)

මෙය අනිමිත්ත ස්වභාවයක්. මේ තමයි නිර්වාණ ධාතුව. මේ තමයි නිර්වාණ ධාතුව අරමුණු වන ආකාරය. මෙසේ බලබලා සිටින විට, අනිමිත්ත ස්වභාවය පෙනෙන විටම, අනේ මෙතන හොඳයි කියා, එතකොටම හිත එතනට බැසගන්නවා. එතකොට මොහු නිමිත්තක් නැති තැනකට තමයි පත්වුණේ.

මොහුගේ හිත නිමිත්තක් නැති තැනකට පත්වීමට කියනවා අනිමිත්ත වෛතෝවිමුක්තිය කියා. මොහුගේ හිත නිමිතිවලින් නිමිති හදන සංස්කාර වලින් මිදුනා.

මූල දී හිත නිමිත්තක කැරකි කැරකී, හිරවී හිරවී තිබුණා. පසුව සත්ව පුද්ගල ස්වභාවය නෑ. සත්ව සංඥාව කැඩීලා ගිහිල්ලා, අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම ස්වභාවයන් තිබුණා. අවසානයේදී, මොහුගේ හිත අනිමිත්ත ස්වභාවයට පත්වුණා. හිත මිදුනා. හිත විමුක්තියට පත්වුණා. හිත විමුක්තියට පත්වීමට කියනවා වෛතෝවිමුක්තිය කියා.

මේ වෛතෝවිමුක්තිය වුණේ කුමක් නිසාද? කුමක් අරමුණු කරගෙනද? අනිමිත්ත ස්වභාවය අරමුණු කරගෙන. එමනිසා මෙය අනිමිත්ත වෛතෝවිමුක්තිය නමින් හඳුන්වනවා.

අනිමිත්ත වෛතෝවිමුක්තියට පත්වෙන්න, පැනගන්න, හිත එතෙතට පත්වෙන්න, මොකක් හරි පදනමක් අවශ්‍යයි. ඒ පදනම වැටුනේ සංස්කාර මෙනෙහි කිරීම නිසා.

මේ අනිත්‍ය මෙනෙහි කිරීමට කියනවා විමුක්ති මුඛය කියලා. විමුක්තියට පත්වෙන දොර එතනයි. ඉන්පසු විමුක්තියට පත්වුණා. එහා පැත්තට ගියා.

(රූපකය--සියල්ල පෙන්වන)

චේතෝ කියන්නේ හිත. මෙයාගේ හිත වැඩකළේ සංස්කාරයන්ගේ අනිත්‍ය ස්වභාවයට අනුවයි. මෙයාගේ හිත එයට අනුව වැඩකිරීමෙන් වෙනත් ස්වභාවයකට පත්වුණා. මෙයයි චේතෝවිමුක්තිය.

ප්‍රශ්නය: තදාරම්මණය කියන්නේ කුමක්ද?

උත්තරය: සංඛාරූපෙක්ඛා විත්ත වීථි තදාරම්මන ඇතුළු හෝ නැතුළු යන්න පුළුවන්. තදාරම්මන කියන්නේ ජවන්වලින් ගත්ත අරමුණම ගන්න සිත්. ජවන යන්න පුළුවන් උපරිම 7 යි. චේගයෙන් යන ජවන්, අන්තිමට එක පාරටම නවතින්නේ නැතුළු ටිකක් දුවලා නවතිනවා. මේ සදහා කාමාවචර අරමුණක් වියයුතුයි. රූපාදී දේවල් අනිත්‍ය ලෙස මෙනෙහි කරන කොටත් පහළ වන්නේ කාමාවචර සිත්.

සමාධිය මුල් වීමෙන් භාවනා කරනවිට ඇතිවන පිළිවෙළ මෙහෙමයි.

දැන් මෙනත භාවනා කරන තැනැත්තාගේ ප්‍රධාන අංගය සමාධියයි. මොහුට සමාධි ගතිය වැඩියි. භාවනා කරගෙන යනවිට සංස්කාර ඇතිවෙනවා නැතිවෙනවා ජේනවා. මුලදී මෙයාට සංස්කාරවල රසයක් විඳින්න තිබුණා. රසයක් ඇතිවුණේ මේවගේ නිමිති තිබුණ නිසා. මොහු මුලදී සංස්කාර ඇල්ලුවේ සත්ව, දේව, බ්‍රහ්ම, මනුෂ්‍ය ආදී ලෙස. පසුව ඒවා ගැලවිලා ගැලවිලා ගියා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම නිසා. මේවා ගැලවී යනවිට මුලදී ප්‍රණීතව දැනිවිල තැන් දැන් නිරසයි. ඒවායේ රසයක් නැහැ. සත්ව, පුද්ගල, දිව්‍ය, බ්‍රහ්ම සංඥා සංස්කාරවලට දාලා තියෙන කොට හරි රසයක් තියෙනවා.

උදාහරණය: ඇතිවෙන නැතිවෙන සංස්කාර ගොඩකට දේව ප්‍රඥප්තිය, දේව සංඥාව දැමුවිට අපට තේරෙන්නේ සත්‍යයක් ලෙසයි. එතකොට එහි යම්කිසි රසයක් ඇතිවෙනවා. හේතුව, ප්‍රඥප්ති, සංඥා, නිමිති හරි ප්‍රබලයි.

විදර්ශනා භාවනාව කරන විට, මේ සංඥා, නිමිති නැතිවෙන විට, ඉස්සෙල්ල සතුටක් රසයක් තිබුණ දේවල්වල දැන් කිසිම රසයක් සතුටක් ඇත්තටම නැති දේවල් හැටියට වැටහෙනවා.

මොහුට දැන් මේ සංස්කාරවල සතුටක් නැහැ, රසයක් නැහැ. ඒ නිසා එයාට ප්‍රණීත ගතියක් නැහැ. මෙය සංස්කාරවල අප්‍රණීත ස්වභාවය වැටහීමයි. මේ සමාධි ගුණය නිසයි. සංස්කාරයන් තුළ මොනවා බැලුවත් ප්‍රණීත ගතියක් නැහැ කියලා දැනෙනවා.

මෙහෙම බලබලා ඉන්න කොට මෙයාට මෙහෙම හිතෙනවා. "මේ සංස්කාර තුළ කිසිම ප්‍රණීතභාවයක් නෑ. වින්දන භාවයක් නෑ. මීට වඩා හොඳයි මේ සංස්කාර නැති තැනක් තියෙනවා නම් අතේ හොඳයි කියා හිතෙනවා. "ගැඹුරින් එහෙම හිතපු ගමන්ම විමුක්තිය හසුවෙනවා අරමුණු වෙනවා".

("අප්‍රණීත කියන එකට පාලියෙන් කියන්නේ අප්පණ්හිත කියලයි. = විදින්න තරම් දෙයක් නෑ.)

සංස්කාර නැති තැන ප්‍රණීතයි කියා වේතෝවිමුක්තිය ඇතිවෙනවා. හිත මිඳෙනවා. සිතේ මිදීම වේතෝවිමුක්තියයි. මේ සඳහා මොහුට හේතු වුණේ, මොහු සංස්කාර ධර්මයන්ගේ තුළ බලමින් සිටි අප්පණ්හිත ස්වභාවයයි. දුක්ඛ ස්වභාවයයි. විමුක්තියට පත්වුණේ සංස්කාරයන්ගේ දුක්ඛය බැලීමෙන්. ඒ නිසා ඔහුට සංස්කාරයන්ගේ අප්පණ්හිත ස්වභාවය බැලීමම විමුක්ති මුඛයක් වෙනවා. ඒකට අප්පණ්හිත වේතෝවිමුක්තිය කියා කියනවා.

(රූපකය -- සියල්ල පෙන්වන)

ප්‍රඥාව මුල් වෙලා භාවනා කරන විට සිදුවෙන විදිය:

මීළඟ තැනැත්තාගේ ආකාරය වෙනස්. මෙ තැනැත්තා බොහෝ විපස්සනා භාවනාව කරපු කෙනෙක්. පරණ විදර්ශනා යෝගියෙක්. මොහුගේ ස්වභාවයට අනුව ප්‍රඥාව හොඳට වැඩ කරනවා. මොහුත් සංස්කාර ධර්මයන්ගේ ත්‍රිලක්ෂණය බලනවා.

මුල දී මොහු සංස්කාර ධර්මයන් ගැන සිතා සිටියේ ආත්මයක් ලෙස. බ්‍රහ්ම ආත්ම, දිව්‍ය ආත්ම, මනුෂ්‍ය ආත්ම, සදාකාලික දේවල් ලෙස. විදර්ශනා භාවනා වඩනවිට මොහුට මේ සංස්කාර තුළ ආත්ම කියලා ජාතියක්, එහෙම එකක් නැති බව වැටහෙනවා. ආත්ම වලින් හිස් බව හොඳින් තේරෙනවා. බ්‍රහ්ම, දිව්‍ය, මනුෂ්‍ය කියන අය, අම්මලා, තාත්තලා කියන අයගෙන් මේ සංස්කාරයෝ හිස් බව පේනවා. එතකොට ආත්ම සංඥාවක් නැත. සත්ව සංඥාවක් නැත.

විදර්ශනා භාවනා වඩන විට, මේ සංස්කාරවල අනිත්‍ය, දුක්ඛ, ස්වභාවය වැටහෙන විට මේවා ආත්ම ස්වභාවයෙන් හිස් බව දැනෙනවා. මේවා සංස්කාර මාත්‍ර පමණයි කියලා වැටහෙනවා.

මේ නිසා මොහු තේරුම් ගන්නවා මේ සංස්කාරයන් අස්සේ තියෙන්නේ අනාත්ම ස්වභාවය බව. ඔහුට අනාත්ම ලක්ෂණය පෙනෙන්නේ ප්‍රඥාව නිසයි.

දැන් මොහු සංස්කාරයන්ගේ අනාත්මය බලමින් ඉන්නවා. මෙසේ බලබලා ඉන්න කොට මෙයාට ඔක්කොම පේන්නේ හිස්බවකින් පිරිවිව තැනක් හැටියට. මේ සංස්කාර ඔක්කොම සත්වයන්ගෙන් පුද්ගලයන්ගෙන් සම්පූර්ණයෙන්ම හිස් හුදු සංස්කාර මාත්‍රයක්. ආත්මයක් නෑ.

මේ වගේ හිස් සංස්කාර නැති තැනක් ඇතිදෝ කියා මොහුට අදහසක් එනවා. ඒ අදහස එතකොටම මොහුට නිවන අරමුණු වෙනවා. නිවන දිස්වෙනවා .

(රූපකය)

අනාත්ම ස්වභාවය බලබල ඉන්න කොට තමයි හිත විමුක්තියට පත්වුණේ. එමනිසා මෙයට කියනවා සුඤ්ඤත විමුක්තිය කියලා.

විදර්ශනා භාවනාවෙන් සංස්කාර ධර්මයන්ගේ මෙනෙහි කිරීම කරනවා. ත්‍රිලක්ෂණය හොඳට තේරෙනවා. පුද්ගල භේදය අනුව අනිත්‍ය ස්වභාවය, දුක්ඛ ස්වභාවය, අනාත්ම ස්වභාවය මෙනෙහි කරමින් සිටිනවා.

ශ්‍රද්ධාව මූලික නම් අනිත්‍යානුපස්සනාව සිද්ධ වෙනවා.

සමාධිය මූලික නම් දුක්ඛානුපස්සනාව සිද්ධ වෙනවා.

ප්‍රඥාව මූලික නම් අනත්තානුපස්සනාව සිද්ධ වෙනවා.

විමුක්තියට යන්නේ සංස්කාර ගොනුව හරහා. සංස්කාරයන්ගේ ලක්ෂණය දැකීමෙන් පසුව තමයි නිවන අරමුණු වෙන්නේ, නිවන දර්ශනය වන්නේ.

(රූපකය)

නිවන අරමුණුවන අවස්ථාවේ වැඩ කරන සිත් පෙළ මේ ආකාරයි.

ව - උ - ම - ප - උ - අ - ගෝ - මා - ඵ - ඵ - හ

හවාංග සිත, හවාංග චලන සිත, හවාංග උපච්ඡේද, මනෝද්වාරාවර්ජන, පරිකර්ම, උපචාර, අනුලෝම, ගෝත්‍රභූ, මාර්ග සිත, ඵල සිත්, හවාංග සිත.

මේ තමයි සංස්කාර අරමුණ කෙලවරේ සිට නිවනට යන්නාවූ චිත්ත වීරිය.

පරිකර්ම (මන්ද ප්‍රාඥ නිසා), උපචාර, අනුලෝම, ගෝත්‍රභූ, මාර්ග සිත, ඵල සිත් යන මේවා ජවන් සිත්. ජවන් සිත් 7 යි මෙතන තියෙන්නේ.

නුවණ වැඩි කෙනාට එල සිත් තුනක් පහළ වෙනවා. ඒ චිත්ත විචිය යෙදෙන්නේ මේ විදියටයි.

ච - උ - ම - උ - අ - ගෝ - මා - එ - එ - එ - හ

ඉස්සර වෙලා කිවුවේ සංස්කාර බලන චිත්ත විචිය ගැනයි. මේ දැන් කිවුවේ සංස්කාරයන්ගෙන් ගැලවිලා නිවනට පත්වෙන චිත්ත විචිය ගැනයි.

කාමාවචර චිත්ත විචියකින් නිවන් දකින්නේ නෑ. මේ චිත්ත විචියට කියන්නේ මාර්ග චිත්ත විචිය කියලයි යි. මේ වගේ චිත්ත විචි එකයි යන්නේ. ඒ හොඳටම ඇති සසරින් එතෙර වන්ට.

තෙරුවන් සරණින් සැමදෙනාටම
උතුම් ධර්මාවබෝධය වේවා...!

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : භාවනා කරන විට ඇතිවන සිත්
දේශකයන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජනාලංකාර
ස්ථානය : ඕක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය
දිනය : 2015-05-18

10

භාවනා කරන විට ඇතිවන සිත්

(හතර වැනි කොටස)

මේ විත්ත වීථියට කියනවා මාර්ග විත්ත වීථිය කියලා.

ව - උ - ම - ප - උ - අ - ගො - මා - ඵ - ඵ - හ

ගෝත්‍රභූ අවස්ථාවට එනතුරු මොහු පෘතග්ජනයයි. එතනින් එහාට ලෝකෝත්තරයි. හැබැයි මේ විත්ත වීථියක් යන්න ගත්තොත් මගදී නතර වෙන්නේත් නෑ. වෙන පැත්තකට හැරෙන්නේත් නෑ. විත්ත නියාමයට අනුව එක දිගටම යනවා.

යම්කිසි කෙනෙකුට අවශ්‍යයි නම්, මේ විත්ත වීථියට අනුව, මොහු පෘතග්ජනයයි කියා කියන්න, ඒ ගෝත්‍රභූ අවස්ථාවට එනතුරු පමණයි. එතැනින් එහාට ඔහු ලෝකෝත්තරයි.

මේ මාර්ග විත්ත වීථිය තමයි කෙලෙස් කැඩෙන තැන. මෙතැනදී නොයෙක් ආකාරයේ අපායගාමී සංයෝජන, ග්‍රන්ථ, නීවරණ, සැක ආදී කෙලෙස් ප්‍රභාණය වෙනවා. මේ මාර්ග සිතෙන් අනතුරුව ඵල සිතට පත්වෙනවා.

සංස්කාරයන් අනිත්‍ය ලෙස බලා හෝ, දුක්ඛ වශයෙන් බලා හෝ, අනාත්ම වශයෙන් හෝ බලාගෙන යනවිට විත්ත වීථිය වැඩ

කරන්නේ මේ අකාරයටයි. අනුලෝම ඥානය, ගෝත්‍රභූ ඥානය ආදී ඥාන මාර්ග අවස්ථාවට සම්බන්ධයි. මේ චිත්ත විචියක් හදා ගන්න, ඇතිකරගන්න හරිම අමාරුයි. බලෙන් ඇතිකරගන්නත් බැහැ. තමා තුළ ගුණ ධර්ම දියුණු වීමෙන්, වැඩිමෙන්ම සිදුවිය යුතුයි.

මේවා හැදෙන්නේ දන් දීලා, සිල් රැකලා, භාවනා කරමින් විදර්ශනා කරකර, කාමාවචර කුසල් සිත්, රූපාවචර කුසල් සිත් වඩමින් යනවිටයි. මූලදී කරන විපස්සනාව සක්මන් භාවනාව, සතිපට්ඨාන වැඩිම ආදියට කියනවා පූර්වගාමී විදර්ශනාව කියලා. ඒවගේ ආනුභාවයෙන් තමයි මේ මාර්ග චිත්ත විචියක් පහළ වෙන්නේ. හොඳ දේවල් ගොඩක් වෙලා පවතින්නේ නැහැනේ. මාර්ග සිතේ මහා බලවත් ශක්තියක් තියෙන නිසා, අල්ල අල්ලා කෙලෙස් කඩන්න අවශ්‍ය නැහැ. ඒ නිසා භූගාමී වෙලා පවතින්න අවශ්‍යත් නැහැ.

ප්‍රශ්න වාරය:

ප්‍රශ්නය: ස්වාමීන් වහන්ස, එකකොට මොහු දන්නවද තමන්ගේ හිත මිදුනා කියලා.

උත්තරය : කෙනෙක් ඔය තැනට යන්නේ නිදිමතේ එහෙම නෙවෙයි. සිහියේ උපරිම දියුණුවකින් තමයි ඒ තත්වයට යන්නේ. සිහිය නුවණ වඩලා වඩලා ඉතා ඉහළ තලයකින් තමයි යන්නේ. මේ වගේ සිහිය දියුණු වෙලා තියෙන, ඉමහත් ශක්තියක් තියෙන අනාදිත්මත් කාලයක තිබුණ කෙලෙස් කැඩීම සිදුවන විට එය සිදුවෙව්ව බව තේරෙනවා .

ප්‍රශ්නය: නිවනේ ඡායාවක් දකිනවා කියලා කියන්නේ මොන අවස්ථාවද?

උත්තරය: මාර්ග චිත්තක්ෂණ, එල චිත්තක්ෂණ අවස්ථාවේදී. සෝවාන් වුවත්, සකාදාගාමී වුවත්, අනාගාමී වුවත් චිත්ත

විටීය වැඩ කරන්නේ මේ ආකාරයටයි. වෙනස් වෙන්නේ මාර්ග වික්ෂේපයට සම්බන්ධ ශක්තියයි. එය සෝවාන් මාර්ග, සකාදාගාමී මාර්ග, අනාගාමී මාර්ග හෝ අරිහත් මාර්ග වික්ෂේපය විය හැකියි.

ප්‍රශ්නය: ස්වාමීන් වහන්ස , ඒ ක්ෂණයට පසුව නැවත භවාංග වලන ආදීලෙස නැවත වික්ෂ විටීයක් යනවාද?

උ: මාර්ග සිතෙන් නිවන අත්දකිනවා. එල සිතෙන් එය විදිනවා. ඊට පසු භවාංගයට ගිහිල්ලා වික්ෂ විටීය ඉවරවෙනවා. වික්ෂ නියාමයට අනුව හිත් නැවත භවාංග ගතවෙනවා.

ප්‍ර: අන්තිම සිත භවාංග වෙන්නේ ඇයි?

උ: එතනින් එහාට යන්න දෙයක් නැති නිසා. සෝවාන් විමේදී, ජීවිතයේ පළමුවෙනි වතාවට බොහොම ටිකක් නිවන අත්දැකපු අවස්ථාව තමයි මේ වික්ෂ විටීය. මේ වික්ෂ විටීය නිකම්ම නිකම් වික්ෂ විටීයක් නොවේ. බලවත් වූ ශ්‍රද්ධාව, බලවත් වූ සමාධිය, බලවත් වූ ප්‍රඥාවකින් යුක්තවයි යන්නේ. සාමාන්‍ය වේගයකින් යන වික්ෂ විටීයක් නොවෙයි. මොහු මේ වික්ෂ විටීයෙන් නිවන අත්දකිනවා. මේ වික්ෂ විටීයෙන් පසු සිත භවාංගයට යනවා. නැවත කිසිදාක එවැනි මාර්ග වික්ෂ විටීයක් ඇතිවන්නේ නෑ.

භවාංග ගතවීමෙන් පසු ඊළඟට යන වික්ෂ විටීය මේ විදියයි.

ව - උ - ම - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - භ

මේ ජවනවලින් මොහු බලනවා දැන් ටිකකට ඉස්සෙල්ල මට මොකද්ද වුණේ? කියලා. මේ සිතට කියනවා ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා ඥාන වික්ෂ විටීය කියලා. වෙච්ච දේ ගැන ආපසු හැරී බලන ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා ඥානය. එතකොට මොහුට ජේතවා මම නිවන් දැක්කා. මට යම්කිසි දෙයක් වුණා. නිවන කියන සංස්කාර නිවීම පෙනුණා. මගේ මෙච්චර ප්‍රමාණයක් කෙලෙස් නැහැ කියලා. මෙසේ තහවුරු වෙන ඥානය තමයි මේ වික්ෂ විටීයේ

තියෙන්නේ. ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා ඥානයෙන් තමාටම තේරෙනවා සිදුවෙව්ව දේ. මෙය කාමාවචර චිත්ත විචියක්. එනිසා ජවන් සිත් 7 ක් තියෙනවා.

ප්‍ර: මේ ඔක්කොම චිත්ත නියාමද?

උ: ඔව්. මේවා ඔක්කොම වැඩ කරන්නේ චිත්ත නියාමයට අනුවයි.

ප්‍ර: ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා ඥානයත් එක චිත්ත විචියක්ද? නැත්නම් චිත්ත විචි ගොඩක් යනවාද?

උ: ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා ඥානය තිබෙන චිත්ත විචියක් යනවා. අනිවාර්යයෙන්ම එකක් හෝ දෙකක් යනවා. එකක් නම් යනවාමයි. ඒ සිත් පේළියේ ජවන් සිත් හතක් තිබෙනවා.

"තදා සමුදාගතේ ධම්මේ පස්සනේ පඤ්ඤා, පච්චවෙක්ඛනේ ඤාණං". ඒ තමන් ලැබූ ධර්මය බලන්නා වූ ඤාණය තමයි ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා ඥාණය කියන්නේ.

ප්‍ර: සෝවාන් මාර්ගයට පැමිණි කෙනෙක් ඵලයට පත් නොවී ඉන්න පුලුවන්ද?

උ: චිත්ත නියාමයට අනුව නම් එහෙම වෙන්ට බැහැ.

ප්‍ර: ස්වාමීන් වහන්ස, භාවනා කරනවිට එක එක අයට වෙනස් අත්දැකීම් නේ එන්නේ . දැනෙන සමහර අත්දැකීම් දිහා, (මාර්ග ඤාණය නොවුනට) නිකම් බලනවනේ මේ මොකක්ද? අද අලුත් අත්දැකීමක් කියලා හිතල බලනවනේ. විදර්ශනා කරන කොට, වෙනදා නැති අත්දැකීමක් ලැබුණාම හිතල බලනවනේ, ඇයි කියලා. එතකොටත් ඒකට ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනවා කියලද කියන්නේ?

උ: ඔව්, ඒකටත් කියනවා ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනවා කියලා. හැබැයි මූලින් කියවුණේ ලෝකෝත්තර මාර්ග ප්‍රත්‍යාවේක්ෂාව ගැනයි.

විදර්ශනා කිරීම් වශයෙන් පසුගිය දේවල් ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරන්න පුළුවන්. අනිත් එක අතිතයේ සිදුවූ සිදුවීම් ආපසු හැරී බලනවාටත් කියනවා ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනවා කියලා.

ප්‍ර: ස්වාමීන් වහන්ස, බුදුරජාණන් වහන්සේටත් මේ චිත්ත විචිද වැඩ කරන්නේ?

උ: බුදුරජාණන් වහන්සේලාට වැඩ කරන්නේ මේ චිත්ත විචිය නොවෙයි. බුදුරජාණන් වහන්සේලාට පරිකර්මය කියන සිත එන්නේ නෑ. පරිකර්ම චිත්තය එන්නේ බුද්ධියෙන් ඤාණයෙන් අඩු අයට. බුදුරජාණන්වහන්සේ කියන්නේ තීක්ෂණ ප්‍රාඥාව තියෙන උත්තමයෙකුටයි. උත්වහන්සේලාට ඇතිවෙන්නේ:

ව - උ - ම - උ - අ - ගො - ම - ඵ - ඵ - ඵ - භ

බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් ප්‍රඥාව බහුලයි. නිවනට පත්වන්නේ අනාත්ම ලක්ෂණය බැලීමෙන්. පාරමී පුරන එක නම්, කාලය වශයෙන් වෙනස් වෙනවා. සම්මා සම්බුද්ධත්වයට පත්වෙන කොට පරිසරය, දරන චීරය වෙනස් වෙත්ට පුළුවන්.

ශ්‍රද්ධාව බහුල නම් → අනිත්‍යානුපස්සනාව මගින් - අනිමිත්ත විමෝක්ෂය ඇතිවෙනවා.

සමාධිය බහුල නම් → දුක්ඛානුපස්සනාව තුළින් - අප්පණ්ණිත විමෝක්ෂය ඇතිවෙනවා.

ප්‍රඥාව බහුල නම් → අනත්තානුපස්සනාව තුළින් - සුඤ්ඤත විමෝක්ෂය ඇතිවෙනවා.

ප්‍ර: ස්වාමීන් වහන්ස, දැන් සෝවාන් වලින් සකාදාගාමී වෙන විට ප්‍රඥාවද මුල් වෙන්නේ, නැත්නම් අනිත් ඒවත් වෙන්න පුළුවන්ද?

උ: මුල් විමෝක්ෂ මුඛ්‍ය වෙනස් වෙන්න පුළුවන්. ඒකේ අනිවාර්යයක් නෑ. උදා - අනිත්‍යානුපස්සනාවෙන් සෝවාන් වෙලා දුක්ඛානුපස්සනාවෙන් සකාදාගාමී වෙන්න පුළුවන්. ඒකට

නියමයක් නැහැ. පසේ බුදුරජාණන් වහන්සේලා බොහෝ දුරට නිවන් දකින්නේ ප්‍රඥාව ප්‍රධාන කරගෙනයි.

ප්‍ර: දැන් ශ්‍රද්ධාව විතරක් තියෙන අයටත්, අනිත් ඒවත් එක්ක එකට යන්න ඕනද?

උ: අනිත් ඒවත් වැඩෙන්න ඕනැ. උදා - ප්‍රඥාව තියෙන අයගේ සමාධිය තියෙන්නේ ප්‍රඥාවට සමාන්තරව. එතැන ප්‍රඥාව මුල් වෙනවා. අනෙක් ඒවා නැතුව නෙවෙයි. මෙතැන කියන්නේ පදනම් වන, මුල් වන දෙය ගැනයි.

ප්‍ර: ප්‍රතිසන්ධි විත්ත වීථි:

උ: ප්‍රතිසන්ධි විත්ත වීථි කියා දෙයක් නැහැ. මරණාසන්න විත්ත වීථිය කියලා එකක් තියෙනවා. මරණාසන්න විත්ත වීථිවල ඇතිවෙන එක සිතක් තමයි ප්‍රතිසන්ධි සිත කියා කියන්නේ. වුතියත් එහි තිබෙන තවත් සිතක්.

මරණාසන්න විත්ත වීථි:

වුතියකට පසු ප්‍රතිසන්ධිය සිද්ධ වෙන්න අරමුණක් අවශ්‍යයි. මේ ජීවිතයේදී දැන් ගොඩක් අරමුණු මතු වෙලා තියෙනවා. මරණාසන්න අවස්ථාවේදී පරණ කරපු කර්මයක් නිසා, අපට ඒ වෙලාවට අරමුණක් උලුප්පවලා දෙනවා. ඒකට කියනවා කර්මය හෝ කර්ම නිමිත්ත හෝ ගති නිමිත්ත කියලා. ඒ මතු කරලා දෙන නිමිත්ත පරණ කර්මයකින්, කලින් කරන ලද කර්මයේ බලයෙන් හදලා දෙන කර්ම නිමිත්තක්. ඒ නිමිත්තේ ආයුෂ්‍ය විත්තක්ෂණ 17 යි. මෙය විත්තක්ෂණ 17 ක ආයුෂ්‍යයක් තියෙන රූපයක්. මේ රූපය පහළ වෙන කොටම, හිත තිබුණේ භවාංග යේ. රූපයේ දෙවනි විත්තක්ෂණයට යනවිට භවාංග වලනය වෙනවා.

නිමිත්ත විත්තක්ෂණ 17

0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

හ - ව - උ - පා - ව - පටි - ති - වො - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - වු - ප්‍ර - හ - හ

කර්ම නිමිත්තට මෙලෙස පංචද්වාරික (වක්ඛ්ඛද්වාරික) වින්ත විවීයක් යයි.

භවාංග - භවාංග චලන - උපච්ඡේද - පංචද්වාරාවර්ජන - වක්ඛ්ඛ විඤ්ඤාණය - සම්පට්ච්ජනය - සංකීරණය - වොත්ථපනය - ඉන්පසු ජවන් 5 ක් හටගන්නවා. සමහර විට භවාංගයක් යනවා. - ඉන්පසු චුතිය ඇතිවෙනවා. චුතිය වුවාට පසු මේ ජීවිතයේ මානසික ශක්තිය එතනින් ඉවරයි. - ඊට පසු ප්‍රතිසන්ධිය.

මේ ජීවිතයේදී අල්ලා දුන්න අරමුණ තාම තියෙනවා. චුතියෙන් පසු මරණය සිදුවෙනවා. චුතියෙන් පසු ප්‍රතිසන්ධි සිත ඇතිවේ. ප්‍රතිසන්ධිය ගන්න විට එයාට අසු වී ඇති අරමුණ තමයි කර්ම නිමිත්තේ ඉතිරි ටික. - ප්‍රතිසන්ධි සිතෙන් පසු භවාංග සිත (අලුත් ජීවිතයේ).

මෙයා ශරීරය අත්හරිමින් මැරුණට, සිතින් ගත්ත ආරම්භණ වශයෙන් මෙයා මේ ජීවිතයටත් සම්බන්ධයි. දැන් එහා ජීවිතයට ගියාට භවාංග වශයෙන් වැඩ කරන්නේ මේ ජීවිතයේදී ගත්ත අරමුණක් මයි. නිතෙන් මේ ජීවිතයෙන් මැරුණට, අරමුණ වශයෙන් එහා පැත්තේ හවය හා මෙහා පැත්තේ හවය සම්බන්ධ කරලා දෙනවා.

තවත් අවස්ථාවක චුතියට පස්සේ භවාංගයක් ගිහිල්ලත් ප්‍රතිසන්ධිය වෙනවා .

හ - ව - උ - පං - ව - පටි - ති - වො - ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - හ - වු - ප්‍ර - හ - හ

ජ - ජ - ජ - ජ - ජ - හ (වු) (ප්‍ර) - හ - හ

මෙතැන ජවන 5 න් පසුව එන භවාංග හිතට චුති සිත කියා කියනවා. මේ හවයේ අවසාන භවාංග සිත චුති සිතයි. ඊළඟ හවයේ පළවෙනි සිත නිසා ඊළඟ සිතට ප්‍රතිසන්ධි සිත කියනවා. නමුත් මෙතනදී ඇති වූ භවාංග සිත් සහ මූලදී තියෙන භවාංග සිත් වෙනස්.

ප්‍ර: මේ සිතවල වෛනසික තියෙනවද ?

උ: ඔව්. තියෙනවා.

ප්‍ර: ස්වාමීන් වහන්ස, මෙහෙම චුතිය සිදුවීමේදී මේ ජීවිතයේ තිබුණ අනිත් කර්මවල, අලුත් ජීවිතයට මාරුවීමක්, මේ හරහා විස්තර කරන්න පුලුවන්?

උ: අනාදීමත් කාලයක් තිස්සේ ඉඳලා මෙන්න මෙහෙම දෙයක් වෙනවා.

(රූපකයක්)

මේක දිගට යන විත්ත ප්‍රවාහයක්. බොහෝකල් ඉඳලා දිගට යන විත්ත ප්‍රවාහයක්. මේ විත්ත ප්‍රවාහය යනකොට, මේකෙම ඇතිවූ යම් යම් ශක්ති බල විශේෂ නිසා, මේකට ගන්න රූප වෙනස් වෙනවා.

(රූපකයක්)

එක් රූප කොටසක් එක ජීවිතයක් ලෙස හඳුන්වනවා. ඒ විත්ත ප්‍රවාහය අනිත් පැත්තට යනකොට තවත් ආකාරයක රූපයක් ගන්නවා. ඒක අලුත් ජීවිතයක් කියා හඳුන්වනවා. ඊට පසු ජීවිතය තවත් හැඩයක් ගන්නවා. මේ විත්ත ප්‍රවාහය රූප අතරින් ගියාට, එකම විත්ත ප්‍රවාහයක් යන්නේ. එක රූපයකින් අනිත් රූපයට පත්වෙන අවස්ථාව තමයි මරණය. මේකේ හැමවෙලාවෙම චුතියෙන් ප්‍රතිසන්ධියට සම්බන්ධයක් තියෙනවා. ඒ විතරක් නොවෙයි, මේ මොහොතේ තිබෙන්නාවූ සිතෙහුත් හවාංගයට සම්බන්ධයක් තියෙනවා. ඒක නිසා මේ විත්ත ප්‍රවාහය නිවන දක්වාම එක දිගට (එක ජේලියට) යනවා. වෙනස් වෙන්නේ මේ සිත බාරගන්නාවූ රූපයයි. චුතියේ ඉඳලා ප්‍රතිසන්ධියට යනකොට පරණ එකේ සම්බන්ධයකුත් අල්ලලා දෙනවා. ඒක නිසා තමයි, මේකට කියන්න පුළුවන්කම තියෙන්නේ: -

“න ව සෝ - න ව අඤ්ඤෝ” - මේ එකම විත්ත ප්‍රවාහයක් යන නිසා වෙන කෙනෙකුත් නොවෙයි.

“නව සෝ” - ශරීරය වෙනස් වෙන නිසා එකම කෙනා නොවෙයි.

විත්ත ප්‍රවාහය ගැන සිතන විට මෙයා වෙන කෙනෙක් නොවෙන්නේ නොවෙයි. එයාම වෙන්තේත් නොවෙයි.

මේක අමුතු ධර්මයක්. ජේළියට යන ශක්ති විශේෂයක්. සමහර ධර්ම නියෙනවා විස්තර කරන්න අමාරුයි. නුවණින් ම තේරුම් කරගන්න ඕනෑ.

උදා- කෙනෙක් ලෙඩ වෙනවා. බෙහෙත් බීලා හොඳ වෙනවා. බෙහෙත ගැන කියන්න පුළුවන්. බෙහෙත් ප්‍රමාණය කියන්න පුළුවන්. ඒවායේ පාට කියන්න පුළුවන්. නමුත් සුවවීම ගැන එහෙම කියන්න අමාරුයි. සුවය කියන එක ජේන එකක් නොවෙයිනේ. එකම පුද්ගලයා සුවවෙලත් ඉන්නවා. ලෙඩ වෙලත් හිටියා. ඒ වගේ සමහර ධර්ම විග්‍රහ කරන්න අමාරුයි. මේකේ ශක්තියක් තියෙනවා. මේ කාරණය ගැන විග්‍රහ කරන්න හොඳම තැන තමයි පටිඨානය.

මේ සිත් ප්‍රවාහයේ එක සිතක් නිරුද්ධ වෙනකොට ඒ සිතේ ශක්තිය අතින් සිතට දිගෙන තමයි නිරුද්ධ වෙන්නේ. එක සිතක් අනෙක් සිතට ප්‍රත්‍ය වෙනවා. අනන්තර ප්‍රත්‍යයෙන්, සමන්තර ප්‍රත්‍යයෙන් ප්‍රත්‍යය වෙනවා. එක සිතක් තිබෙන ධර්මත් සහජාත ප්‍රත්‍යයෙන්, අඤ්ඤමඤ්ඤ ප්‍රත්‍යයෙන්, ආසේවන ප්‍රත්‍යය ආදී ප්‍රත්‍ය ධර්මයන්ගෙන් එකිනෙකට ප්‍රත්‍යවෙනවා. මේ විදියට පළමු සිතෙන් ගෙනා ශක්තියේ සම්බන්දයක් පසු සිතට තියෙනවා.

උදා- පරණ ජනාධිපති අලුත් ජනාධිපතිට බලය පවරන්නා වාගේ. රූපය මාරු වුණා. බලය ජේන්නේ නෑ.

ප්‍ර: ආත්ම ස්වභාවය පෙන්නුම් කරන්නේ කොහොමද?

උ: ආත්ම ස්වභාවයක් පෙන්නුම් කරන්නේ මේ ඔක්කොම එකක් ලෙස ගන්නාවිට. ආත්ම ස්වභාවයක් තියෙනවා නම් සිත්

එක එක යන්න බැහැනේ. මේ සිත් එකක් එකක් ගත් විට එහි ආත්ම ස්වභාවය තිබුණා නම් එය කැඩෙන බැහැ, බිඳෙන බැහැ, සිත නිරුද්ධ වෙන්නත් බැහැ. සිතක් කැඩෙන්නේ, බිඳෙන්නේ ඒකෙ හයියක් නැති හින්දනේ. ආත්මය කියන එකේ තියෙන්න ඕනෑ යම්කිසි හයිය ගතියක්, ශක්තිමත් ගතියක්. ඒ නිසා ඒ සිත තුළ, මේ විත්තක්ෂණය තුළ ආත්මය ස්වභාවයක් ඇත්තේම නැහැ. විත්තයට හයියක් නෑ, නොබිඳී ඉන්නම බෑ, කඩා වැටෙනවා. නොවෙනස්වී ඉන්න බෑ. එහෙම ගතියකින් හයිය නැති හේතුවලින් තමයි හිත හැදුනේ. එතකොට ඒ වගේ කඩතොලු තියෙන, ශක්තියක් නැති, බිඳී යන, හයිය නැති එකකින් අනිත් එකට ශක්තියක් දුන්විට, ඒකත් ඒවගේම එකක් තමයි. දුර්වල කෙනෙකුගෙන්, දුර්වල හේතුවලින් ගත් ශක්තියකින් ඉන්න නිසා, ඒකටත් ආත්ම ශක්තිය නැහැ. මේවා පරම්පරා වශයෙන් කතා කළොට, ශක්තිය නැති නිසා, ඉන්න බැරි නිසා, ඉතා වේගයෙන් කැඩී කැඩී, බිඳී බිඳී යන්නේ. ඒ නිසා පරම්පරා වශයෙන් ගත්විට, ගොඩවල් වශයෙන් ගත්විට කෙනෙකුට ආත්ම ස්වභාවයක් පෙන්නුම් වෙනවා. ඒක මේවා ගැන දන්නේ නැති නිසා වෙන දෙයක්.

සංස්කාර ධර්මයන් සිහි කරන විට, මේවගේ කැඩී කැඩී යන ධර්ම විදියට මෙනෙහි කලවිට සංස්කාර කෙරෙහි ස්ථිරත්වයක් නැති බව වැටහෙනවා. එතකොට ඒවා ස්ථිරයි කියා බාරගන්නේ නෑ. අපට වෙලා තියෙන්නේ අපි මේවා මිටියට ගන්නවා නේ. මිටියට ගන්න හේතුව, මේ සිත් දුරස් කරලා, වෙන්කරලා, ඉඩ තියලා තේරුම් ගන්න බැරි ගතියක් නිසා. ඝණ සංඥාවෙන් අපිව වහලා තියෙන්නේ. සන්නතියෙනුත් අපිව වැහිලා තියෙන්නේ.

ප්‍ර: (අපැහැදිලියි) ස්වාමීන් වහන්ස, ඝන සංඥාවෙන් ගන්න ක්‍රියාව සිදුවෙන්න, මලක් දිනා බලලා විත්ත විටී ගොඩක් ගිහිල්ලා, ඒ මලක් කියලා ගන්න ක්‍රියාව සිදුවෙන්නේ මොන වෛතසික වලින්ද? රූපය හැඳෙන්නේ හිත ඇතුලේ ක්‍රියාවක් විම.

උ: වෛතසික කිහිපයකින්. ප්‍රධානියා දිවියි. ඒ වැඩ කරන වෛතසික තමයි - අවිද්‍යා, සංඥා, දිවියි. මේවා තමයි විපල්ලාස හදන්නේ. තව මනසිකාරය, එස්සය ආදී රාශියකින් මේවා ඇතිවෙනවා. අනිත්‍යානුපස්සනාව කර කර ඉන්නකොට දෘෂ්ටි ගතිය නැතිවෙනවා. දෘෂ්ටියට තැනක් නැතිව යනවා.

ප්‍ර: කළලය පටන් ගන්නේ ප්‍රතිසන්ධි සිතෙන්. කළලය වික වික ලොකුවෙන කොට, එය ඉන්නේ භවාංග සිතෙන්මද? ඉපදෙන තෙක් දස මාසයක්ම තියෙන්නේ භවාංග සිතමද?

උ: නැහැ. මනෝද්වාරික චිත්ත විචිත්ත පහළ වෙනවා. කායද්වාරික චිත්ත විචි පහළ වෙන්ට පුළුවන්, සිතල උණුසුම ආදිය නිසා.

චූතිය ඇතිවන්නේ මවු කුසෙන් පිට තැනක. ප්‍රතිසන්ධිය පහළ වෙන්නේ මව් කුසේ. චූතිය වෙනවා පිටින්, නාමය පහළ වෙනවා මව් කුස තුළ. චූතිය වෙන විට එයා මව් කුස බාරගන්නේ තමන්ට කාමරයක් හැටියට වගේ මිසක, එයාට එහෙත් මොනවත් හම්බ වෙන්නේ නෑ. එයාට ඉන්න තැනක්, පරිසරයක් විතරයි එතැන තියෙන්නේ. මව් කුස කියන එක ප්‍රතිසන්ධිකාරයාගේ එකක් නෙවෙයි.

චූතිය වෙන විට කර්මය බලපාලා බැලෙන්නේ මව් කුස එයාට ඉන්න සුදුසුද, වැඩෙන්න සුදුසුද කියායි. මේක කර්ම ශක්තියෙන් වෙන දෙයක්, පරිසරය විතරයි බලන්නේ. මව් කුසේ හැදෙන යුක්තාණුව ප්‍රතිසන්ධිය ගන්න කෙනාගේ නෙවෙයි. ප්‍රතිසන්ධි විඤ්ඤාණය යනවා මව් කුසේ යුක්තාණුව කිට්ටුවට. ඒ රූපය ආධාර කරගෙන, යුක්තාණුවේ රූප ආධාර කරගෙන මෙයා හදාගන්නවා තමන්ට කර්මයේ ආධාරයෙන් හටගන්න රූප තුනක්. ඒ තමයි, කාය, භාව, වත්ථු කියන රූප කොටස් තුන. මේ රූප කොටස් තුන හදා ගැනීමේ හැකියාව ප්‍රතිසන්ධි විඤ්ඤාණයේ තියෙනවා. ප්‍රතිසන්ධි සිතේ එම හැකියාව තිබුනට එයාට තැනක් නැහැ. ඒ නිසා මව් කුසට ගිහින් පරිසරය හදා ගන්නවා. කාය, භාව, වත්ථු රූප තුන විඤ්ඤාණයට ගැටගැසී

තිබීම නිසා, ඒ ටික එයාගේ වෙනවා. තමන්ගේ වෙනවා. ටික කාලයක් මේ කුස කියන පරිසරයේ, ආශ්‍රයේ ඉන්න කොට, මේ කාය, භාව, වත්ථු කියන රූප හා ඒ පරිසරය එකතු වෙනවා. ටිකකින් මේක මෝරා ගිහිල්ලා පසුව අනිත් රූපත් සෑදෙනවා. මෙතැනදී මෙයාට වැඩිය දැගලිලි කරන්න තරම් ශක්තියක් නෑ. ආව ගමන්ම නිසා සහ තවම තියෙන්නේ කාය, භාව, වත්ථු රූප ටික විතරයි නිසා. මෙතැනදී වැඩියෙන් වැඩ කරන්නේ භවාංග සිත් පෙළ. වරින් වර පරණ ඒවා මතකයට එනවා. ඉන්පසු නැවත භවාංග වෙනවා. ටික ටික කාය රූපය ලොකුවෙනවා. අතපය, නාසය, කට, දිව, කන් සෑදෙනවා. ශරීරය ලොකුවෙන්න ලොකුවෙන්න සංවේදී වෙනවා වැඩියි. ඇස් වැහිලා තියෙන්නේ. කනට නම් සද්ද දැනෙනවා. සමහරු කියනවා නාසයටත් දැනෙන්න පුළුවන් කියා. මව හැරෙන විට කයට දැනෙනවා. යම්කිසි චලනයක් සෙලවීමක් වෙනවා කියලා.

මව් කුසේ කර්මජ, චිත්තජ, සෘතුජ, ආහාරජ රූප කලාපක් තියෙනවා. මවට ආහාරජ රූප එන්නේ පිටින් ගන්න ආහාරයෙන්. කළලයේද කර්මජ, චිත්තජ, සෘතුජ, ආහාරජ කියන රූප තියෙනවා. නමුත් දෙදෙනාගේ කර්මජ රූප වෙනස්. මවගේ ශරීරයේ කර්මජ රූප මව කරපු කර්මයට අනුව පහළ වෙනවා. දරුවාගේ කර්මයට අනුව ඒ ශරීරයේ කර්මජ රූප හැදෙනවා. කළලයට ආහාරජ රූප ලැබෙන්නේ නම් මවගෙන්.

ප්‍ර: දරුවාට අම්මාගේ තාත්තාගේ ලක්ෂණ එන්නේ කොහොමද?

උ: එහෙම එන ගතියකුත් තියෙනවා. වෙනස් වෙන ඒවත් තියෙනවා.

මව් කුසේ ළමයෙක් හැදුනම, සමහර විට මව් කුසේ ඉන්න ළමයා, මව් කුසේ පරිසරයට යටත් වෙනවා. මව් කුසේ තිබෙන රූප ගොඩක් ගන්නවා කළලයට. එසේ අරගෙන ඒ ආකාරයට තමයි ඉන්නේ. එතකොට අම්මා වගේ තාත්තා වගේ ගතියක් එනවා. මෙයාට අපුත් ජීවිතයට ආපු අම්මා ගැනත් තාත්තා ගැනත් වැඩිපුර හිතෙන්න පුළුවන්. එහෙම හිතෙන්න හිතෙන්න

එයා හැම වෙලාවෙම එතෙන්නට ආසා කරනවා. එතකොටක් මේ රූප ස්වභාවයක් ඒ ආකාරයට හැදෙනවා.

සමහර අය මව් කුසට ආවට පස්සේ ඒ පරිසරයට යටත් වෙන්නේ නෑ. එයාගේ විදිය ආරක්ෂා කරගන්නවා. සමහර අය ඉන්නවා කර්මයෙන් ආවාම, (මව්කුස මනුෂ්‍ය ජීවිතයට එන්න ක්‍රමයක්) පරිසරයක් හැටියට භාවිතා කළාට, එයාගේ කර්ම ශක්තිය හරි බලවත් නිසා එයාගේ තියෙන පුණ්‍ය ශක්තියට අනුව එයාගේ ස්වභාවයට තමයි එයා වැඩ කරන්නේ. උදා:- එතකොට එයා අවලස්සන අම්මා කෙනෙකුගේ ළඟ ලස්සන දරුවෙක්ව වෙලා උපදිනවා. අකුසලයක් මේ වගේම සිද්ධ වෙන්න පුළුවන්.

ප්‍ර: ස්වාමීන් වහන්ස, මව්කුසේදී ජවන් වැඩ කරනවාද?

උ: ජවන් විත්ත වීථි වැඩ කරනවා. ජවන් ප්‍රබලයි. කර්ම සිද්ධ වෙන්නක් පුළුවන්.

ප්‍ර: දෙබිඩි ළමයි?

උ: එය කර්මයක්. විඤ්ඤාණ දෙකක්. දෙන්නෙක් එකම තැනක රූපයක පහළ වෙනවා.

ශ්‍රීක ජාතික කාන්තාවක් සමග 2002 දී ඕස්ට්‍රේලියාවේදී කළ සාකච්ඡාවක්:

දවසක් දුරකතනයෙන් කතාකරපු ගොඩාක් දුකට පත් වූ කාන්තාවක්, බෞද්ධ ස්වාමීන් වහන්සේ කෙනෙකුගෙන් උපදෙසක්, පිහිටක් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය බව කිවුවා. ඊට පස්සේ මෙයා ආවා. ඉතින්, මේ කාන්තාව මට කියනවා.

"මට පුංචි දරුවෙක් ඉන්නවා. දැන් නැවත දරු පිළිසිදීමකුත් තියෙනවා. දරු ගැබ්ටත් මාස එකහමාරක් විතර ඇති. ස්වාමි පුරුෂයා කියනවා ඒ දරුවාව ගබ්සා කරන්න කියලා. මම කැමති නැහැ. මින් ඉස්සරන් දරුවෙක් ගබ්සා කරලා තියෙනවා. ඉන්පසු ගොඩාක් දුකට පත් වුණා". කලින් දරුවා ගබ්සා කරන්න දොස්තර මහත්මයෙකුගෙන් දිනයක් ගත් දවසේ පටන් මේ කාන්තාවට

දැනිලා කියෙනවා, ඒ කුසේ ඉන්න දරුවා හදවතේ එල්ලී එල්ලී කතා කර කර කියනවාලු, “මාව අයින් කරන්න එපා, මාව අයින් කරන්න එපා” කියලා. නමුත් ඇයට අවසානයේදී යොදාගත්ත පරිදි ගබ්සා කරන්නට සිදුවුණා. ඊට පසුව ඇය ගොඩක් දුකට පත්වෙලා තිබෙනවා. ඒ දරුවා හදවතේ එල්ලී කිව්වා වගේ දැනිවිලි වචන ටික සිහිවෙනවා. ඊට පස්තේ මෙයාට depression හැදිලා බොහොම අමාරුවෙන් හොඳ කරගෙන තිබෙනවා. ඒකෙන් එයා ගොඩාක් දුක් විඳලා තියෙනවා.

“ඉතින් දැන් මේ අවස්ථාවේදීත් මගේ මහත්තයා කියනවා ගබ්සා කරන්න කියලා. මෙය නොකළොත් මහත්තයා මාව අතහැරලා යනවා. රටේ නීතියට අනුව දරුවෙක් ලැබිලා අවුරුදු එකහමාරක් යනතුරු දරුවා අම්මා ළඟ තබාගත යුතුයි. මට එව්වර කාලයක් එහෙම දරුවාගේ වගකීම බාර අරගෙන කටයුතු කරන්නට අපහසුයි” කියලා කිවුවා.

ඒ වෙලාවේ මම කිවුවා “අපේ ධර්මයේ, බුද්ධ ධර්මයේ හැටියට මව් කුසින් දරුවෙක් අයින් කරනවා කියන්නේ මිනීමැරුමක්. ඔබ දරුවා අවුරුදු එකහමාරක් තියාගන්න බැහැ කියලා ගබ්සා කළොත්, ඔබට දුක් විඳින්න වෙන්නේ අවුරුදු එකහමාරක් නොවේ, ඊට වඩා බොහෝම කාලයක් දුක් විඳින්න වෙනවා”.

මව්කුසට ආවයින් පස්සේ ඒ විඤ්ඤාණය මව්කුස උපාදානය කර ගන්නවා. එතැන හොඳයි කියා බාර ගන්නවා. මව හිතන දේවල් එයාට හරි ලේසියෙන් වදිනවා, දැනෙනවා. කුසේ උපන් දරුවා අම්මට හරි කිට්ටුයි. ගමන් යනකොට, නිදියන කොට, හැමවෙලේම දරුවා ඉන්නේ අම්මත් එක්ක. අම්මාගේ අදහස් වල ශක්තිය ඉක්මනින් දරුවට ග්‍රහණය වෙනවා, දැනී යනවා. ඉතින් මේක දිහා ඤාණවත්තව බැලූවාම ජේනවා මේක තමයි දුක්ඛ සත්‍යය.

ප්‍ර: ස්වාමීන් වහන්ස, දරුවෙක් ඉපදුනාම හිත ප්‍රභාස්වරයි කියලා කියනවනේ?

උ: හිත ප්‍රභාස්වරයි කියලා කියන්නේ හවාංග හිත ප්‍රභාස්වරයි. ඒක විපාක හිතක්නේ. ඒ නිසා එහි කෙලෙස් පහළ වෙන්නේ නැහැ. ඒක නිසයි ඒ හිත ප්‍රභාස්වරයි කියලා කියන්නේ.

ප්‍ර: දෙවියන්ගේ උත්පත්තිය?

උ: දෙවියෝ පහළ වෙන්නේ ඕපපාතිකවයි. සම්පූර්ණ අඟපසඟ ඇතුළු, කතා කිරීමේ හැකියාව ඇතිව පහළ වෙනවා. කාමාවචර භවයක් නිසා හවාංග සිත් පහළ වෙනවා. නමුත් කෙනෙක් සමාපත්තියකට සමවැදී සිටින විට හවාංග ඇතිවෙන්නේ නැහැ. චිත්ත විචි දෙකක් අතර හවාංග සිත් පහළ වෙනවා.

ප්‍ර: ස්වාමීන් වහන්ස, මව්කුසේ ඉන්න අයට පින් ගන්න පුළුවන්ද?

උ: මව්කුසේ ඉන්න අයට පින් ගන්න බැහැ. මනුෂ්‍ය ලෝකයේ ඉපදුනාට පසුව එයාට ඊට පෙර ජීවිතය ගැන එතරම් සංවේදී නැහැ. පරදක්කුපජීවී ප්‍රේතයෝ, දේව ආත්ම භාව වල ඉපදුන අයට තමයි ඊට පෙර ජීවිතය ගැන බලන්න පුළුවන්කම තියෙන්නේ. ඉන් එහා ජීවිතය ගැන සංවේදී භාවයක් තියෙන්නේ ඒ අයටයි.

ප්‍ර: අන්තරාභවය කියන්නේ මොකක්ද?

උ: අන්තරාභවයක් ගැන බුදුරජාණන්වහන්සේ නම් දේශනා කරල නැහැ.

ප්‍ර: මනුෂ්‍යයාට පෙර ආත්මය සංවේදී නැත්තේ ඇයි?

උ: දෙව්වරු ඕපපාතිකව උපදින නිසා චුතචීම හා ඉපදීම (මව් කුසින් බිහිවීම) අතර හවාංග අඩුයි. (හවාංග පරතරය අඩුයි) තිරිසන් සතුන් හා මනුෂ්‍යයින්ගේ චුතිය හා ඉපදීම (මව් කුසින් බිහිවීම) අතර හවාංග පරතරය වැඩියි. නින්ද යනු හවාංග සිත් වැඩි වැඩියෙන් පහළ වන කාලයයි. එම නිසා අතීත භවය ගැන සංවේදී නැහැ.

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : ප්‍රතිසන්ධි සිත

දේශකයාණන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජනාලංකාර

ස්ථානය : ඕක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය

දිනය : 2015-20-06

II

ප්‍රතිසන්ධි සිත

ප්‍රතිසන්ධි සිත හරිම බලවත් එකක්. ඒක මහා පුදුම එකක්. චූනිය හා ඒ ජීවිතයට අයිති සම්බන්ධතාවය කැටෙනකොට අලුත් රූප ටිකක් හදාගෙන අලුත් පරිසරයකට ඇතුළු වෙන්නේ නිකම්ම නිකන් ගිලාවැටුණු පත නැති හිතක් විදියට නෙමෙයි. එතැනදී මහ විශාල බලයක් මේකේ තියෙනවා. මේ හිතේ තියෙන්නේ චිත්ත බලයට වැඩි කර්ම බලයයි. ඒවුනට අපි කතාවට කියනවා ප්‍රතිසන්ධි සිත කියලා. මේකේ කර්ම බලය වැඩියි. අනික මේක විපාක හිතක්. කර්ම ශක්තිය (කර්ම බලය) වැඩි නිසා මේ සිතත් සමඟ රූප කලාප තුනක් ඇති වෙනවා.

ප්‍රතිසන්ධි සිත නිසා ඇති වෙන පළමුවැනි රූප කලාපය පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕෂා, ජීවිතින්ද්‍රිය, සහ වත්ථු රූපය. මෙම රූප කලාපයේ රූප දහයක් තියෙනවා. මේ රූප දහය එකට, මිටියට, ගුලියට තියෙන්නෙ. මේවාට වෙන් වෙන්ව බැහැ. මේවා ඉබේ හටගන්නවා නෙවෙයි. ප්‍රතිසන්ධි විඤ්ඤාණය ඇතුළේ බලයක්, ශක්තියක්, හැකියාවක් තියෙනවා. මේ හැකියාවට කියනවා කර්ම ශක්තිය, කර්ම බලය, කර්ම හැකියාව කියලා. ඔන්න ඔය බලයෙන් තමයි මේ රූප ටික

හැදෙන්නේ. එනිසා මේ රූප කලාපය කර්මයෙන් උපන්න රූප කලාපයක්. ඒකියන්නේ කර්මජ රූප කලාපයක්. මේ පළමුවෙනි රූප කලාපයට කියනවා වත්ථු දසක රූප කලාපය කියලා. දහයක් තියෙන නිසා වත්ථු දශකය කියලා කියනවා.

දෙවැනි රූප කලාපයෙන් තිබෙනවා රූප දහයක්. මේකට කියනවා කාය දශකය කියලා. තුන්වැනි රූප කලාපයෙන් තිබෙනවා රූප දහයක්. මේකට කියනවා භාව දශකය කියලා.

දැන් මෙහි කලාප හෙවත් රාශි වශයෙන් ගත්තාම රූප කලාප තුනක් තියෙනවා. එක රූප කලාපක් ඇතුලේ රූප දහයක් තියෙනවා.

පළමුවැනි රූප කලාපය: පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕජා, ජීවිතින්ද්‍රිය, වත්ථු රූපය.

දෙවැනි රූප කලාපය: පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕජා, ජීවිතින්ද්‍රිය, කාය රූපය.

තුන්වැනි රූප කලාපය: පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕජා, ජීවිතින්ද්‍රිය, භාව රූපය.

හොඳට තේරුම් ගන්න, රූප සහ රූප කලාප කියන්නේ එකක් නෙවෙයි. ඉහත කී එක රූප කලාපයක් ඇතුලේ රූප දහයක් තියෙනවා. එතකොට රූප කලාප තුන ඇතුලේ ඔක්කොම රූප තිහක් තියෙනවා. මේකේ පඨවි ගුණ තුනක් තියෙනවා. ආපෝ තුනක් තියෙනවා. හේතුව වත්ථු රූපයට තනිව ඉන්න බැහැ. වත්ථු රූපය අනිත් අයත් එක්ක එකට ඉන්නේ කණ්ඩායමක් විදියට. මේ පඨවි රූපය අනිත් අයට යම්කිසි උපකාරයක් කරනවා. නමුත් වත්ථු රූපයත් එක්ක තියෙන පඨවි රූපය අනිත් රූප කලාප වලට (කාය, භාව රූප කලාප වලට) උදව් කරන්නේ නැහැ. ඒක තමයි ඒවගේ ස්වභාවය. ඒ ඒ කලාපයට අදාළ ඒකට වෙන් වුණු රූප තියෙනවා.

දැන් මේ ඔක්කොම හැඳුනේ ප්‍රතිසන්ධි සිතේ තියෙන කර්ම බලය නිසයි. මේ රූප කලාප තුන හැදෙන්නේ පෙර පසු නොවී. ප්‍රතිසන්ධි සිත හටගන්න කොටම ඒකට ගැවිලා, ඒකත් සමඟ මේ රූප කලාප තුනත් හැදෙනවා. දැන් මේ දහයේ ගොඩවල් තුන (රූප කලාප තුන) එකට එකතුවෙලා තියෙන තැන තමයි ප්‍රතිසන්ධි සිත තියෙන්නේ. හැබැයි මේකේ විත්ත බලය නැහැ. කර්ම බලය විතරයි තියෙන්නේ.

ඉන්පසු ප්‍රතිසන්ධි සිත ඉවර වුණ ගමන්ම හැදෙනවා තව සිතක්. ඒක හවාංග සිත. ප්‍රතිසන්ධි සිතත් එක්ක හටගන්න වත්දු, කාය, භාව රූප නිසා ඒ ක්ෂණය ඉවර වෙනකොටම දෙවැනි සිතට අනුරූපව (හවාංග සිතට අනුරූපව) හැදෙනවා තව රූප කලාප තුනක්. ඒ ක්ෂණය ඉවර වෙනකොටම තවත් හවාංග සිතක් හැදෙනවා. ඊට අනුයාතව තව රූප කලාප තුනත් හැදෙනවා. මේ විදියට වත්දු, කාය, භාව රූප කලාප හිතක් හිතක් ගානේ ඇතිවෙනවා. මේ මොහොතෙත් අපේ ශරීරයේ මේ රූප හැදෙනවා.

දැන් මේ රූප හදලා දුන්නේ ප්‍රතිසන්ධියෙන්. පළමුවෙන්ම හැඳුන රූප කලාප තුනට කියනවා ප්‍රතිසන්ධි රූප කියලා. ඒ කියන්නේ උපදින කාලයේ ඉපදුනු රූප. දෙවැනි එකේ ඉඳලා කියනවා ප්‍රවෘත්ති රූප කියලා. ඒ කියන්නේ පවතින කාලයේ ඇතිවෙන රූප. දැන් අපිට ශරීරයේ තියෙන්නේ ප්‍රවෘත්ති රූප. නමුත් පටන්ගත්තේ ප්‍රතිසන්ධි රූප වලින්.

තව විදියකට මේක විස්තර කලොත්, පළමුවැනි ප්‍රතිසන්ධි සිතත් එක්ක ඇති වුණ රූප කලාප තුන ඉවර වී, දෙවැනි සිතත් එක්ක හටගන්න රූප කලාප තුන එක්ක ඇති වෙනවා තව රූප ජාතියක්. මේ තමයි විත්තජ රූප. දෙවැනි සිතේ ඉඳලා කර්මජ රූපයක් තියෙනවා. විත්තජ රූපයක් තියෙනවා.

ප්‍රතිසන්ධියත් එක්ක ඇති වුණ රූපවල ආයුෂ විත්තක්ෂණ 17 ක් වෙනවා. දෙවැනි එකට එනකොට කලින් හැදිලා තියෙන රූප

කලාප තුන සහ දෙවැනි සිතක් එක්ක හැඳුන රූප කලාප එකට එකතු වෙනවා. එතකොට දෙවැනි විත්තක්ෂණයට එතකොට රූප කලාප හයක් වෙනවා. හැබැයි පළමුවෙන් හටගත්ත රූප කලාප වල ආයුෂ දැන් විත්තක්ෂණ එකකින් අඩුවෙලා. ඒකෙ ආයුෂ දැන් විත්තක්ෂණ 16 යි. දෙවැනි එකේ දැන් ආයුෂ විත්තක්ෂණ 17 යි. තුන්වැනි එකට එතකොට මුලින්ම පහළ වුණ රූප කලාප තුනයි, දෙවැනියට පහළ වුණ රූප කලාප තුනයි, තුන්වැනියට පහළ වුණ රූප කලාප තුනයි ඔක්කොම රූප කලාප නමයක් තියෙනවා. එතකොට මුලින්ම පහළ වුණ රූප කලාප වල දැන් ආයුෂ විත්තක්ෂණ දෙකකින් අඩුවෙලා. ඒ කියන්නේ ආයුෂ විත්තක්ෂණ 15 යි. දෙවැනියට පහළ වුණ රූප කලාප තුන්වැනි එකට එතකොට ආයුෂ විත්තක්ෂණ එකකින් අඩුවෙලා. ඒ කියන්නේ විත්තක්ෂණ 16 යි දැන්. තුන්වැනි එකේදීම ඇති වුණ අලුත් රූප කලාප වල ආයුෂ විත්තක්ෂණ 17 යි. මේ විදියට මුලින්ම ඇතිවුණ රූප කලාප තුන විත්තක්ෂණ 17ක් යනකම් අඩුවෙව් යනවා. ඒ හැම විත්තක්ෂණයකදීම අලුත් රූප කලාප බෝවෙනවා. මේ විදියට ශරීරය ලොකු වී ගෙන එනවා. මේ විදියට විත්ත රූපයත් එක එක විත්තක්ෂණයේදී වැඩි වෙමින් එනවා. එතකොට කලල රූපය ලොකු වෙමින් හැදීගෙන එනවා.

මවගේ ශරීරයේ තිබෙන්නා වූ ආහාර ඕජා ගුණය මේ රූපයට උරා ගන්නවා. එතකොට ආහාරජ රූපත් හැදෙනවා. දැන් රූප වර්ග හතරක් වෙනවා. කර්මජ රූප, විත්තජ රූප, සෘතුජ රූප, ආහාරජ රූප. දැනටමත් ඒවා අපේ ශරීරයේ තියෙනවා. ඒක නිසා එන්න එන්නම රූප ප්‍රමාණය වැඩි වෙනවා.

හවාංග සිත් කියන්නේ විත්තක්ෂණ දහහතේ ඒවා නෙවෙයි. ඒවා කෝටි ගානක් දිගට පවතිනවා. එතකොට රූප සලකා බැලුවොත් හවාංග සිත් කොපමණ දිගට ගියත් රූප විත්තක්ෂණ දහහතෙන් දහහතට වෙනස් වෙනවා.

ප්‍රශ්නය : අවසරයි ස්වාමීන්වහන්ස; කලලයක් හටගැනීමේදී වැඩිපුර බලපාන්නේ ප්‍රතිසන්ධි සිතේ තියෙන කර්ම ශක්තියයි, විත්ත ශක්තියයි දෙක. ඊට අමතරව මවගෙන් සහ පියාගෙන් ලැබෙන දේ බලපාන්නේ කොහොමද?

පිළිතුර: මේක උදාහරණයකින් පැහැදිලි කළොත් මෙහෙමයි, අපි ලංකාවේ ඉඳලා නවසීලන්තයට ආවානේ. අපි දැන් මේ පරිසරයේ ජීවත් වෙනවා. නමුත් අපි ලංකාවේ ඉඳලා මෙහෙට ගෙනාපු ශරීරයක් තියෙනවා. ඒ ශරීරය තමයි නවසීලන්ත මහ පොළවේ පිහිටුවන්නේ, ඇවිද්දවන්නේ, ක්‍රියාකරවන්නේ. හැබැයි අපි මෙහෙට ආවා කියලා සම්පූර්ණයෙන් නවසීලන්තයෙන් ම යැපෙන්නේ නැහැ. අපි ආධාරකය විතරයි ගන්නේ. අපිම මුදල් උපයාගෙන තමයි ඊට පස්සේ යැපෙන්නේ, පවතින්නේ. හැබැයි ඒකට අපිට මේ පොළව පයගහලා ඉන්ට හොඳ ආධාරකයක් තියෙනවා.

මව් පියන්ගේ සහයෝගය නිසා, ශරීරවල් දෙකේ ස්වභාවය නිසා හැදෙනවා යුක්තාණුවක් කියලා එකක්. යුක්තාණු කෝටිගානක් මවගේ කුසේ තියෙනවා. කෝටිගානක් යුක්තාණු තිබුණට පිටින් එන විඤ්ඤාණයට ඒවා ඔක්කොම වැඩක් නැහැ. නවසීලන්තයේ ගෙවල් දහස් ගානක් තියෙනවා. ඒ ගෙවල් දහස්ගානේ කාමර දහස් ගානක් තියෙනවා. නමුත් මෙහාට එන කෙනාට අවශ්‍ය වෙන්නේ එක ගෙයයි. ඒ වගේ පෙර ජීවිතයෙන් අලුත් ජීවිතයට එන්නාවූ ඒ විඤ්ඤාණයට අවශ්‍ය වෙන්නේ මේ යුක්තාණු කෝටි ගානෙන් එක යුක්තාණුවක් විතරයි. එයා මෙතන ආධාරකයක් කරගන්නවා විතරයි. ඊටපසුව එයා ගෙනාපු ශක්තීන්ගෙන් මෙතැන ගොඩනැගෙනවා. නැතුව සම්පූර්ණයෙන් යුක්තාණුව මත යැපෙනවා නෙමෙයි. යුක්තාණුව ආධාර කරගෙන මෙයාගේ කර්ම ශක්තියෙන් යුක්තාණුවේ තිබෙන්නාවූ යුගලය හදාගන්නවා. මේක කර්මජයි.

පියාගේ ශරීරයේ රූප හැදෙනවා. පියාගේ ශරීරයේ රූප හැදෙන්නේ පියාගේ කර්මයට අනුව සහ පියාගේ තිබෙන්නාවූ

සිතුවිලි වලට අනුව, මවගේ ශරීරයේ රූප හැඳෙන්නේ මවගේ කර්මයට අනුව සහ මවගේ තිබෙන්නාවූ සිතුවිලි වලට අනුව. මේ දෙන්නම එක්කෙනෙක් නෙවෙයි. මේ දෙගොල්ලගේම තියෙන්නෙ රූප දෙවර්ගයක්. මෙතනට තුන්වැන්නෙක් එනවා. එයා එන්නේ හිස් අතින් නෙවෙයි. එයා එන්නේ තමන් රැස් කරපු කර්මයක් අරගෙන. ඇවිත් මව් පියන්ගේ සහයෝග යෙන් ඇතිවුණ රූප භූමියක් හැටියට පාවිච්චි කරනවා.

උදාහරණයක් විදියට නවසිලන්තයේ තියෙන දේවල් අපේ හැටියට අපි හදාගන්නවානේ. ඒවගේ තුන්වැනියා ඇවිල්ලා මව් පියන්ගෙන් ලැබුණු ආධාරකය පාවිච්චි කරලා එයා එයාගේ රූප හදාගන්නවා. ඒ තමයි මේ කර්මජ රූප. සමහර අවස්ථා වලදී මව්කුමියගේ රූප බලවත් වෙනවා. සමහර අවස්ථාවලදී පියකුමාගේ රූප බලවත් වෙනවා. මව්කුමියගේ රූප බලවත් අවස්ථාවලදී, මව්කුසට එනකෙනාගේ රූපහදන කර්මය ඒ තරම් බලවත් නැතිනම් එයා මවගේ හැඩය ගන්නවා. පියකුමාගේ රූප බලවත් අවස්ථාවලදී එනකෙනාගේ රූප හදන කර්ම ඒ තරම් බලවත් නැතිනම් එයා පියාගේ හැඩය ගන්නවා. මවගේත් පියාගේත් රූප එනකෙනාගේ රූප තරම් බලවත් නැතිනම් ඒ දරුවා මවගේ හැඩයත් නෙවෙයි, පියාගේ හැඩයත් නෙවෙයි. එම නිසා කාටවත් නිර්ණය කරන්න බැහැ ඇයි මේ දරුවා මව් වගේ හෝ පියා වගේ නොවුනේ කියලා.

ප්‍රශ්නය : එතකොට ස්වාමීන්වහන්ස ජාන තියෙන්නෙ කොහෙද?

පිළිතුර: ජාන තිබෙන්නේ රූප කලාප වලයි. ඇත්තටම රූප කලාපයක් කියන්නේ ශක්ති විශේෂයක්. ජානයක් අපිට පෙන්නන්න පුළුවන්නම් ඊටත් වඩා කුඩයි රූප කලාපය.

පිනෙන්, ගුණයෙන්, ධර්මයෙන් වැඩුනට පස්සෙ හැම වෙලාවෙම තමන් දෙයක් අරගෙනයි තැනක ප්‍රතිසන්ධිය ලබන්නෙ. අපිට තියෙන්න ඕන දන් දීමෙන්, සිල් රැකීමෙන්, භාවනා කිරීමෙන් එක් රැස් කරපු පුණ්‍ය ශක්තියක්. සමහර වෙලාවට මේ

එනකෙනා ප්‍රතිසන්ධිය ලබපු ගමන්ම දෙමව්පියන්ගේ රැකියා අභිමිච්චෙලා නොයෙකුත් ප්‍රශ්න වලට මුහුණ දෙන්න වෙනවා. සමහර වෙලාවට දෙමව්පියන්ට තව තවත් ධන ලාභ ලැබිලා සෞභාග්‍යය උදා වෙනවා.

ප්‍රශ්නය : ස්වාමීන්වහන්ස, ඒකට දෙමව්පියන්ගේ කුසල අකුසලයත් බලපානවා නේද?

පිළිතුර: ඔව්. මෙතන කිට්ටුම කෙනා තමයි අම්මා. දරුවට කිට්ටුම කෙනා අම්මා නිසා දරුවට පුණ්‍ය ශක්තිය අඩු නම් අම්මට කන්න නැතිවෙනවා. ආනන්ද සිටුවරයාගේ මසුරුකම නිසා මරණින් පසු ගිහින් ඉපදුනේ සැඩොල් කලයක. ඒ අම්මාට දරුවා ඉපදුන දා ඉඳලා හිඟමත් ලැබුනේ නැහැ. ඒ සිටිය කණ්ඩායමටම කන්න බොන්න ලැබුණෙත් නැහැ. ඉන්පසු පිරිසෙන් අම්මවයි, දරුවවයි අයින් කලා. එදා ඉඳලා පිරිසට කන්න බොන්න ලැබෙනවා. අම්මටයි දරුවටයි ලැබෙන්නේ නැහැ. කර්මය මේ විදියයි.

ප්‍රශ්නය : ස්වාමීන්වහන්ස, සමහර අවස්ථාවලදී අම්මගේ සිතුවිලි වලින් දරුවාගේ කර්මය වෙනස් කරන්න පුළුවන්ද?

පිළිතුර: මාතෘ හා පීතෘ රූප හැදුනට පසුව ඒ එන කෙනාගේ පුණ්‍ය ශක්තිය වැඩි නම් අම්මට තාත්තට සරු වෙනවා. ඉඩකඩම්, වස්තුව ලැබෙනවා. සමහර වෙලාවට අලුත් කෙනා ඉපදුන ගමන් සීයලා, ආච්චිලා ඉඩකඩම් එයාගේ නමට ලියනවා. රන් ආහරණ අලුත උපන් මුණුබුරාට, මිණිපිරියට දෙනවා. අම්මා හොඳ දේවල් හිතනවා නම්, හොඳ පරිසරයක ඉන්නවා නම් ඒවා පිළිසිඳ ගත් දරුවාට බලපානවා. නමුත් කර්මයේ තිබෙන්නාවූ අඩු වැඩි කම අනුව මේක වෙනස් වෙන්න පුළුවන්.

දැන් අපි මේ කිව්වේ ප්‍රතිසන්ධියකදී රූප හැදිලා ඒවා වැඩි වෙවී යන ආකාරය ගැනයි. දැන් මේ රූප ඔක්කොම එකට එකතු වෙලා ශරීරය වැඩුනා කියලා හිතමු. මේකෙ කර්මජ, චිත්තජ, සෘතුජ, ආහාරජ රූප තියෙනවා. ඉස්සෙල්ලා රූප කලාප තුනක් තිබුණා. වත්ථු රූපය, කාය රූපය, භාව රූපය.

දැන් මේ රූප වැඩි වී ගෙන එනකොට ශරීරය ටිකක් විකාශනය වුනාට පසු යම් අවස්ථාවකදී හැදෙනවා වක්ඛු දශකය කියලා එකක්. එතකොට පය්වි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕෂා, ජීවිතින්ද්‍රිය, වක්ඛු ප්‍රසාද රූපය හැදෙනවා. එතන රූප දහයක් තියෙන නිසා වක්ඛු දශකය කියලා කියනවා. ඒ එක්කම හැදෙනවා සෝත දශකය. ඊට පසුව ඝාණ දශකය, ජීවිතා දශකය හැදෙනවා. මේ ඔක්කොම කර්මජ රූප. දැන් ප්‍රතිසන්ධියෙදී හැදුන රූප කලාප තුනයි, ඊට පසුව හැදුන රූප කලාප හතරයි, ඔක්කොම රූප කලාප වර්ග හතක් ශරීරයේ තියෙනවා. මේ රූප ඔක්කොම එකට මිශ්‍ර වෙලා තියෙන්නේ.

දැන් අපි හිතමු විදර්ශනා භාවනාව කරනවා කියලා. එතකොට මේ මිශ්‍ර වුණ, පැටලුන දේ ලිහා ගන්න පුළුවන් වෙනවා. හොඳට භාවනාව දියුණු වුණාට පසුව මේ එක එක රූප වෙන වෙනම දකින්න පුළුවන්. සමාධිය දියුණු වුණාම මේ එක එක රූප හොඳට දර්ශනය වෙනවා.

ප්‍රශ්නය : ස්වාමීන්වහන්ස, සිදුහත් කුමරු ඉපදී දින හතකින් මහාමායා දේවිය කඵරිය කලා. ඒකට හේතුව කුමක්ද?

පිළිතුර: කරුණු 2 ක් තිබෙනවා. මේ ලෝකය බබුළුවන, මේ ලෝකයට ශක්තිය වීච්ඡා කරන, නිවන් මග හෙළි කරන ලොචතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් මේ සක්වළ, පිට සක්වළ, දස දහසක් සක්වළ වලින් දෙවියන්, බ්‍රහ්මයන් ඇවිත් වදින පුදන ශ්‍රේෂ්ඨ දරුවෙක් ප්‍රසූත කලාම ඒ මව්තුමිය වැඩිකල් ඒ ජීවිතයේ ඉන්නේ නැහැ. ස්ත්‍රී තත්වයේ ඉන්නෙත් නෑ. හේතුව ඒ මව්තුමිය වන්දනීයයි, පුජනීයයි. ඒ නිසා ඒ මව්තුමිය කරපු ලෝක සේවාව වෙනුවෙන් එයා ඉතා ඉක්මනින් මේ ලෝකයෙන් ඉවත් වෙනවා. ඒක ලෝක ධර්මතාවයක්.

ප්‍රශ්නය: ස්වාමීන් වහන්ස, ඒ කියන්නේ මහාමායා දේවියගේ කුසලයක්ද විපාක දුන්නේ.

පිළිතුර: කුසලයන් විපාක දුන්නා. ධර්මයන් ක්‍රියාත්මක වුණා. බෝසතාණන් වහන්සේ තුසිත දෙව්ලොව වැඩ සිටින කාලයේ, තුසිත දිව්‍ය ලෝකයට දෙවියන්, බ්‍රහ්මයන් විශාල පිරිසක් එක් රැස්වුණා. මේ දෙවියන්, බ්‍රහ්මයන් සමූහය බෝසතාණන් වහන්සේට ආරාධනා කරනවා “ස්වාමීනී, ඔබවහන්සේ මනුෂ්‍ය ලෝකයේ උපදින්න” කියලා.

එතකොට බෝසතාණන් වහන්සේ දිවසින් මනුෂ්‍ය ලෝකය දෙස බැලුවා. සිල්වන්ත, ගුණවන්ත, පිරිසිදු රජතුමෙකු ඉන්නවා. නම ශුද්ධෝදන. සිල්වන්ත, ගුණවන්ත දේවියක් ඉන්නවා. මහාමායා දේවිය. හැබැයි මහාමායා දේවිය ජීවත් වෙලා ඉන්නේ තව මාස දහයකුත්, දින හතක් පමණයි. ඊට පසුව බැලුවා මනුෂ්‍ය ලෝකයේ ආයුෂ කොපමණ කල්ද කියලා. එතකොට මනුෂ්‍ය ලෝකයේ ආයුෂ අවුරුදු 100 ත්, 120 ත් අතර වගේ වෙනවා. ඉන්පසුව දීපය, දේශය, බැලුවා. ඉන්පසුව බෝසතාණන් වහන්සේ බලාගෙන හිටියා පුරපසලොස්වක පොහොය දිනය එනතෙක්. මනුෂ්‍ය ලෝකයේ මේ දවසට මිනිසුන් සිල් සමාදන් වෙන නිසා. නික්ලේගී භාවය පතන උත්තමයෙක් මව් කුසට එතකොට ආන්න ඒ වගේ දිනයක තමයි එන්නේ.

ප්‍රශ්නය: ස්වාමීන්වහන්ස, ඒ කාලේ ඉන්ද්‍රියාවෙ හින්දු ආගමද තිබුණේ?

පිළිතුර: ඒ කාලේ තිබුණේ බ්‍රාහ්මණ ආගම, වේදය මුල් කරගත්ත පුරුදු කිරීමක්. ඒකට හින්දු කියන නම හැදුනේ ඉංග්‍රීසීන්ගෙන් පස්සේ. ඉන්ද්‍රියාවෙ මිනිසුන් ඉන්ද්‍ර ගංගාව ආශ්‍රිතව වාසය කරපු නිසා තමයි ඉංග්‍රීසීන් ඒ මිනිසුන්ට ඔය හින්දු කියන නම කිව්වේ. ඒ කාලේ ඉන්ද්‍රියාවේ මිනිසුන් වේද ධර්මය තමයි පුරුදු කෙරුවේ.

තෙරුවන් සරණන් සැම දෙනාටම

උතුම් ධර්මාවබෝධය වේවා...!

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : අන්ත:කල්පය

දේශකයාණන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජිනාලංකාර

ස්ථානය : ඕක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය

දිනය : 2015-06-21

12

අන්ත:කල්පය

බුදුරජාණන්වහන්සේ වැඩ ඉන්න කාලයේදී මනුෂ්‍යයාගේ පිළිගත් පරමායුෂය අවු: 100-120 යි. මනුෂ්‍යයෙක් අවු: 100 ක් ජීවත් වෙනකොට, පරමායුෂය අවුරුද්දකින් අඩු වෙනවා. ඒ කියන්නේ අවු: 100 කට එක අවුරුද්දක් අඩු වෙනවා. එතකොට අවු: 200 කට අවු: 2 ක්, අවු: 300 කට අවු: 3 ක් අඩුවෙනවා. අවු: 400 ක් යනකොට අවු: 4 ක් අඩු වෙනවා. මේ ආකාරයට අවු: 2600 කට අවු: 26 ක් අඩු වෙනවා. ඒ කියන්නේ වර්තමානයේ මනුෂ්‍යයාගේ පරමායුෂ අවු: 74 ක් වෙනවා.

සාමාන්‍යයෙන් නවසීලන්තයේ පිරිමියෙකුගේ පරමායුෂ අවු: 79 ක් වෙනවා. මේ මැතකදී දක්වන ලද වාර්තාවන්ට අනුවයි. කාන්තාවකගේ අවු: 83 වෙන බව සඳහන් වෙනවා. ඒ අතරේ සමහර අය අවු: 80-90 ක් විතර ජීවත් වෙනවා.

ඉන්දියාවේ මිනිසුන්ගේ පරමායුෂ අලුත්ම වාර්තාවන් අනුව අවු: 64-68 අතර තියෙන්නේ. ඒ අතර එක්කෙනෙක් දෙන්නෙක් ඉන්නවා ඊට වැඩියෙන් ජීවත්වෙන. එහෙම බැලුවහම බුදුරජාණන්වහන්සේගේ කාලයෙන් හිටියා අවු: 160 ක් පමණ ජීවත් වුණ අය. මේකට හේතුව ඒ අය ගන්න ආහාර පාන

වල විශේෂත්වය වෙන්ට පුළුවන්. එසේම පෙර සිතක විපාකය වෙන්න පුළුවන්.

දැන් අපි බලමු මනුෂ්‍යාගේ ආයුෂ වැඩිවීගෙන යන ආකාරය හා අඩුවීගෙන යන ආකාරය කොහොමද කියලා. අපි මනුෂ්‍යයාගේ පරමායුෂය වයස අවු: 10 ක් වන කාලයෙන් පටන් ගනිමු. මේ කාලය තමයි සත්ව විනාශයක් වෙන තැන. ආයුෂ අවු: 10 ක් වන කාලයේ මනුෂ්‍ය සත්වයා ඔවුනොවුන්ට ප්‍රිය කරන්නේ නැති තත්වයක් උදාවෙනවා. ඔවුනොවුන් කෙරෙහි අවිශ්වාසය අමනාපය බහුල ගතියක් ඇති වෙනවා.

ඔහොම ගිහිල්ලා මේ සත්වයෝ ඔවුනොවුන් මරාගෙන විනාශ වෙලා ඉතුරු වෙන පිරිසක් ඉන්නවා. දැන් මේ කාලේ, මිනිස්සු බය වෙනවා ජනගහණය වැඩි වෙනවා කියලා ඒ වුණාට මොකක් හෝ බරපතල හානිකර හේතුවක් ඇතිවුණාම, ඇත්තටම මිනිස්සු හරි ඉක්මනින් විනාශ වෙනවා. භූමිකම්පා, වසංගත වගේ දේවලින් ඉක්මනින් ඉතා විශාල ප්‍රමාණ වලින් මිනිසුන් විනාශ වෙලා යනවා.

මේ විදියට සිදුවන සත්ව විනාශයෙන් පසුව ඉතුරුවෙන මනුෂ්‍යයෝ ගුණයට පෙළඹෙනවා. ඒ අය ගුණයට පෙළඹෙන්නේ මිනිසුන් ගහමරා ගැනීමෙන් ඇති වූ ආදීනව දැකලා, අපි මරා ගන්න හොඳ නැහැ කියලා තේරුම් අරගෙනයි. විනාශ වී ගියා වූ ගුණධර්ම දැන් ආයෙත් මිනිස් හිත්වල පැලවෙන්ට, වැඩෙන්ට පටන් ගන්නවා. ඉන්පසු මේ ගුණධර්ම නිසා මනුෂ්‍යාගේ ආයුෂ වැඩිවීම සිද්ධ වෙනවා. මේක එකපාරටම වෙන්නේ නැහැ. ඉතාමත් හෙමින් ගුණධර්ම වැඩිමත් සමඟම ආයුෂ වැඩෙන්ට පටන් ගන්නවා. මේ විදියට කාලයක් යනකොට මේ ආයුෂ අවු: 10 යෙන් පටන්ගෙන අසංඛෙයය දක්වා වැඩිවී යනවා. එතකොට ඒ කාලෙට මනුෂ්‍යයාගේ ආයුෂ අසංඛෙයයි. ඒ කාලෙට ලෝකයේ සම්මා සම්බුදුවරු පහළ වෙන්නේ නැහැ. හේතුව ඒ කාලෙට මිනිසුන්ට දුක තේරුම් කරන්න බැහැ. ඒ කාලෙට

ලෙඩ හැදෙන්නේ නැහැ. ඒ නිසා බොහොම සෞභාග්‍යමත්, නිරෝගිමත්, දීර්ඝායුෂ තියෙන මිනිස්සු ඉන්න කාලයක් තමයි ඒ කාලය.

වාතුර්මහාරාජකය, තච්චිසාව වගේ සමහර දිව්‍යලෝකවල දෙවියන්ටත් ඒ කාලෙට ආයුෂ අඩුයි. මේ කාලයේ නම් දිව්‍යලෝක වල ආයුෂ වැඩියි මනුෂ්‍ය ලෝකයට සාපේක්ෂව. අසංඛ්‍යය කියන්නේ අවු: 10¹⁴⁰ (10 එකසිය හතළිස්වන බලය) එක නමුත් අපිට මේ දීර්ඝ කාලය හිතාගන්න අමාරුයි.

අසංඛ්‍යයයෙන් පසු නැවතත් ආයුෂ ක්‍රමයෙන් අඩුවෙන්නට පටන් ගන්නවා. මෙහෙම අඩුවීගෙන ගිහින් බොහෝම කාලයකට පස්සේ නැවතත් ආයුෂ අවු: 10 ට බහිනවා. මෙන්න මේ අවු: 10 සිට ආයුෂ අසංඛ්‍යයයට නැගගෙන ගිහිල්ලා නැවත ආයුෂ අවු: 10 ට බැස යෑමට ගතවන සම්පූර්ණ කාලයට කියනවා "අන්ත:කල්පය" හෙවත් "අන්තර් කල්පය" කියලා. අන්ත:කල්පය අවසානයේදී නැවත සත්ව විනාශයක් සිද්ධ වෙනවා. සත්ව විනාශයක් වුණොට ඒ සත්වන්ගේ කර්මය විනාශ වෙන්නේ නැහැ. කර්මයට අනුව ඒ සත්වයන් නැවතත් කොහේ හෝ භවයක ප්‍රතිසන්ධියක් ලබනවා.

එක අන්ත:කල්පයක් අවසන් වුනාට පසු නැවත අන්ත:කල්පයක් පටන් ගන්නවා. නැවත ආයුෂ අවු: 10 යේ සිට අසංඛ්‍යයටත්, අසංඛ්‍යයයේ සිට අවු 10 ටත් අඩුවෙනවා. මේවගේ අන්ත:කල්ප 64 කට සීමාවෙන කාලයට කියනවා "අසංඛ්‍යය කල්පය" කියලා. එතකොට මේ කාල පරිච්ඡේද හැටහතරේ අවසානයේදී සත්ව විනාශත් 64 ක් වෙලා තියෙනවා. දැන් මේ විදියට, මේවගේ අසංඛ්‍යය කල්ප 4 ක් ගිය තැන ඒ කාලසීමාවට කියනවා "මහා කල්පයක්" කියලා. ඒ කියන්නේ මහා කල්පයකට අන්ත:කල්ප 256 ක් තියෙනවා.

- අන්ත:කල්ප 64 = අසංඛ්‍යය කල්ප 1
- අසංඛ්‍යය කල්ප 4 = මහා කල්ප 1

අවු: 10 යේ සිට අසංඛේයයට නැගී යන කාල සීමාවේදී බුදුරජාණන්වහන්සේලා පහළ වෙන්නේ නැහැ. අසංඛේයයේ සිට නැවතත් අවු: 10 ට ක්‍රමයෙන් බැසගෙන යන කාලයේදී මනුෂ්‍යාගේ ආයුෂ්‍ය අවු: ලක්ෂයක් සියයක් අතර කාලයේදී තමයි බුදුරජාණන්වහන්සේලා පහළ වෙන්නේ. අනෙක් කාලවල චතුරාර්ය සත්‍යය සැඟවිලා තියෙන්නේ. චතුරාර්ය සත්‍ය පෙන්වුම් කරන්නත් බැහැ. අවබෝධ කරගන්නට උනන්දුවන කෙනෙකුත් නැ.

ගෞතම බුදුරජාණන්වහන්සේ පහළ වුණේ මනුෂ්‍යාගේ ආයුෂ්‍ය අවුරුදු සියයක් වන කාලයේදී. දැන් මේ ගතවෙන්නේ මනුෂ්‍යාගේ ආයුෂ්‍ය අවුරුදු දහය දක්වා අඩුවීගෙන යන කාලයයි. ඉන්පසු නැවත අසංඛේය දක්වා වැඩිවී, ආපසු ක්‍රමයෙන් ආයුෂ්‍ය අඩුවීගෙන යන විට ආයුෂ්‍ය අවුරුදු අසූදහසට පැමිණි තැන තමයි මෙහි බුදුරජාණන්වහන්සේ පහළ වෙන්නේ.

මේ පොළව විනාශ වෙලා ගිහිල්ලා යම්කිසි තැනකදී පයවී, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ වලින් හටගන්න ඉතා කුඩා අළු වීලි පමණ අංශුවලින් හටගන්නවා. මේකට තවතවත් අංශුන් එකතුවෙලා, මේක ටික ටික ලොකු වෙනවා. පළමුවෙන් මෙය ජල අංශුවලින් හටගන්නා බව සඳහන් වෙනවා. ඉන්පසු එය සංඝ්භවනය වෙනවා. මෙහෙම ලොකුවෙලා ලොකුවෙලා එක්තරා මට්ටමකට මේක වැඩිගෙන එනවා. මෙහෙම පොඩි අංශුවකින් හටගෙන මේ පොළව විකාශනය වෙමින් වැඩෙන්න යන කාලය අන්ත:කල්ප 64 ක් වෙනවා. මේකට කියනවා විවට්ඨ කල්ප එකක් කියලා. මෙහෙම විකාශනය වෙලා මේ පොළව තවදුරටත් විකාශනය නොවී ස්ථායී වන අවස්ථාවක් එනවා. ඒ කියන්නේ වැඩිලා පවතින කාලය. මේ ස්ථායී අවස්ථාව අන්ත:කල්ප 64 ක් පවතිනවා. මෙම කාලයට කියනවා විවට්ඨවිධායී කල්පය කියලා. ඉන්පසු මේ පොළව නැවත ගිනිගැනීම් වගේ දේවල් වලින් ක්‍රමයෙන් විනාශ වෙන්න පටන් ගන්නවා. මේ විනාශ වෙන්න යන කාලය අන්ත:කල්ප 64 ක්. එහෙම විනාශ වෙලා ගිහින්

පොළවක් හැදෙන්නේ නැතුව තිබෙන කාලය අන්ත:කල්ප 64 ක් වෙනවා. විනාශ වෙන කාලයට කියනවා සංවර්ධ කල්පය කියලා. විනාශවෙලා තියෙන කාලයට කියනවා සංවර්ධායි කල්පය කියලා. මේ විධියට පොළෝතලයක් හැදිලා විනාශ වෙන්න අන්ත:කල්ප 256 ක් ගත වෙනවා. මේ සම්පූර්ණ කාලයට කියනවා මහා කල්ප එකක් කියලා. මෙන්න මේ විනාශයට කියනවා ලෝක විනාශය කියලා.

දැන් අපි මේ ඉන්නේ මේ පොළව වැඩිගෙන යන කාලයේ. ඒ කියන්නේ විවර්ධ කල්පයේ. භූමිකම්පා ආදිය නිසා දැනට සිදුවන්නේ මේ පොළව විකාශනය වීමයි. මේ විවර්ධ කාලය ආරම්භ වෙනකොට බුහ්මයන් තමයි මුලින්ම මේ පොළවට එන්නේ. ඉන්පසුව මනුෂ්‍ය වාසය සිදුවෙනවා. ලෝක විනාශය වෙනකොට මේ පොළෝතලය ගිනිගන්නවා. එතකොට මේක ඉන්න සත්වයෝ එයාලගේ අපරාපරියවේදනීය කර්මයකට අනුව දිව්‍ය ලෝක, බ්‍රහ්ම ලෝක වලට යනවා. අපායවලුන් මේ විනාශයට හසුවෙනවා. ඒ නිසා ඒ හැම සත්වයෙක්මත් දිව්‍ය ලෝක, බ්‍රහ්ම ලෝක වලට යනවා. මේ විශ්වයේ සත්ව වාසයන් තියෙන මෙවැනි විශාල වස්තූන් සෑම එකකටම මෙම න්‍යාය පොදුයි.

සමහර කාලවල මුළු අන්ත:කල්ප හැටහතරටම බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් පහළ වන්නේ නැහැ. ඒ කාලවලට කියනවා බුද්ධ ශුන්‍ය කල්ප කියලා.

ප්‍රශ්නය: ස්වාමීන්වහන්ස, බුදුරජාණන් වහන්සේලා පස් නමක් පහළ වුණ නිසා මේ කල්පයට හද කල්පය කියා කියනවා. මේ ගැන විස්තර කලොත්...?

පිළිතුර: අපි මේ පොළවට වදිනවා නේද. අපි මේ පොළවට අගයක් දෙනවා නේද. අපි බුදුරජාණන් වහන්සේ සිහිපත් කරලා, වැඳලා එන තැනක් තමයි දඹදිව් තලය. එයින් ජය ශ්‍රී මහා

බෝධීන් වහන්සේ වැඩ ඉන්න තැන. ඉස්සරවෙලාම යම්කිසි තැනක එක්තරා ප්‍රමාණයකට භූමියක් හැඳුනොත්, එය මුළු පෘථිවියක් හැටියට විකාශය වෙන්න කලින් ඒ භූමිය එක්තරා මට්ටමකට විකාශය වුනාට පසුව, එතනට මුලින්ම එන්නේ බුන්මයන්. ඔවුන් ඒ භූමියේ තිබෙන යම්කිසි හැඩයක් ආකාරයක් අල්ලාගෙන සතුටුවෙනවා. ඒ සතුටුවෙන්නේ ඒ භූමියේ යම්කිසි සලකුණක් තිබෙනවා මේ විකාශය වෙමින් යන්නාවූ භූමියේ අනාගතයේදී බුදුරජාණන් වහන්සේලා පහළ වෙන බවට. දැන් මේ භූමිය අන්තීකල්ප 64 ක් වැඩෙනවා. ඉන්පසු අන්තීකල්ප 64 ක් වැඩිලා තියෙනවා. අන්තීකල්ප 64 ක් ඒ භූමිය විනාශ වෙමින් පවතිනවා. අන්තීකල්ප 64 ක් ඒ භූමිය විනාශ වෙලා තියෙනවා. එතකොට සමහර පොළෝතලවල මේ මුළු අන්තීකල්ප හැටහතරේ ඒවා හතරටම බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් පහළ වන්නේ නැහැ. ඒවා ඇති වී ඒ සිටින සත්වයින් සමගම විනාශ වෙලා යනවා. සමහර පොළෝතලවල මේ අන්තීකල්ප හැටහතරේ ඒවා හතරෙන් එකකදී එක බුදුරජාණන්වහන්සේ නමක් පමණක් පහළ වෙනවා. සමහර පොළෝතලවල බුදුරජාණන් වහන්සේලා දෙනමක් අන්තීකල්ප දෙකකදී පහළ වෙනවා. සමහර පොළෝතලවල බුදුරජාණන් වහන්සේලා තුන්නමක්, සමහර පොළෝතලවල බුදුරජාණන් වහන්සේලා හතරනමක් පහළ වෙනවා. මේ පොළොතලයක බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් පහළවෙන්න පුළුවන් උපරිම කාල පරාසය අන්තීකල්ප හැටහතරේ ඒවා දෙකයි (අන්තීකල්ප 128 යි). විවිධ කල්පය සහ විවිධවිධායි කල්පයේදී පමණයි බුදුවරුන් පහළ වෙන්නේ. ඉතිරි අන්තීකල්ප එකසියවිසිඅටේම බුදුවරුන් පහළ වෙන්නේ නැහැ. වැඩිම අන්තීකල්ප 5 කදී තමයි බුදුවරුන් පහළ වන්නේ.

ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ බෝධිසත්ව කාලයේදී බුදුවන බවට නියත විවරණ ලැබුවාට පසු බුදුරජාණන් වහන්සේලා පස්නමක් පහළ වුණ එකම කල්පය නිසා තමයි මේකට මහා

හද කල්පය කියා කියන්නේ. හොඳම කල්පය, යහපත් කල්පය, විසිතුරු කල්පය කියන එකයි ඒකේ අදහස.

ප්‍රශ්නය: ස්වාමීන්වහන්ස, මිනිසුන්ගේ ආයුෂ වැඩිවෙන්න වැඩිවෙන්න බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් දේශනා කරන ධර්මය වටහාගන්න, පිළිපදින්න බැරි කමක් තියෙනවාද?

පිළිතුර: ඔව්, ආයුෂ වැඩි කාලෙට මනුෂ්‍යයාට සැප බහුලයි. අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේලාගේ ප්‍රධාන දේශනාව. එතකොට මේ කල්ප විනාශයට, සත්ව විනාශයට සත්වයා ගොදුරු වෙන්නේ මේ අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම කියන ධර්මය දන්නේ නැතුව මේ ලෝකයට ඇලී සිටින නිසයි. ආයුෂ වැඩි වුණාට පසු මේ අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම කියන ධර්මය මේ සත්වයන්ට පහදා දෙන්න බැහැ. ජාති දුක, ජරා දුක, ව්‍යාධි දුක, මරණ දුක පෙන්නන්න අමාරුයි. හේතුව අවුරුදු දහස් ගාණකින් තමයි මරණයක් සිද්ධ වෙන්නේ. ඒක නිසා දුක දැනෙනවා පෙනෙනවා අඩුයි. දැන් බලන්න, මේ වර්තමානය කාලය ගත්තාම සාමාන්‍යයෙන් අවු: 80 කදී කෙනෙකුට මරණයක් වෙනවා දකින්න පුළුවන්කම තියෙද්දීත්, මනුෂ්‍යයාට මේ ධර්මය වටහා දෙන්න කොපමණ අමාරු ද?

ප්‍රශ්නය: ස්වාමීන්වහන්ස, ඇයි ඉන්දියාවේම විතරක් බුදුවරුන් පහළ වෙන්නේ?

පිළිතුර: දැන් මේ පොළොන්නලය ටිකෙන් ටික වෙනස් වෙවි ගියාට මේ සත්වයන්ගේ තියෙනවතේ යම්කිසි ව්‍යවහාරික භාෂාවක්. ඕක බ්‍රහ්ම ලෝකයේ ගියත් ඔහෝම ම තියෙනවා. බ්‍රහ්මයා වුනත් ආශ්‍රව ගති නැති කරලා නැහැනේ, ආර්ය තත්වයට පත්වෙලා නැත්නම්. මෙහේ තියෙන යම් යම් ගති එහේ ගියාට පසුත් තියෙනවා.

දැන් බලන්න පරණ තිබිව්ව “නම්” අයෙත් මතු වෙවි එනවා. අලුතෙන් උපදින දරුවන්ට ඒ නම් දානවා නේද. ඒ නිසා

පොළවක් වෙනස් වුණාට ඉන්දියාව, දඹදිව කියන නම් ආයෙත් මතු වෙලා එනවා.

පහළ වෙන සෑම පොළවකම දඹදිව කියලා දැනට සලකන කොටස මේ තිබෙන දිග පළලටම පිහිටන්නේ නෑ. ඒ වගේම වෙනස් කම් තිබෙනවා. සියල්ල වෙනස් වෙනකොට ඒක විතරක් වෙනස් නොවී තිබෙන්නේ කොහොමද?

ඒ භූමියේ මුල්කාලයේ තිබිවිච ජම්බු ගහක් මුල්කරගෙන තමයි මේ ජම්බුදීපය කියන නම භාවිතා වෙලා තියෙන්නේ. ඒ වචනය සිංහලෙන් අපි භාවිතා කරනවා “දඹදිව” කියලා. හැබැයි ශ්‍රී ලංකාවේ, “දඹගස්” කියලා වෙනම ජාතියක් තියෙනවා. මේක පටලවා ගන්ට හොඳ නෑ. මේ කාලයට අපි භාවිතා කරන ඔය නම වෙනස් වෙන්ට පුළුවන්. නමුත් මේ පොළෝ තලයේ නම් බුදුවරු පහළවෙන්ට සුදුසු භූමිය හැටියට සැකසිලා තිබෙන්නේ අපි දැන් යන ඉන්දියාවේ ඔය භූමියයි.

තෙරුවන් සරණින් සියළු දෙනාටම ධර්මාවබෝධය වේවා!

(මෙම කල්ප විභාග විස්තරය අභිධර්මාර්ථ සංග්‍රහයේ විස්තර කරණ ලද පරිදි ඉදිරිපත් කොට ඇති බව සලකන්න.)

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : ඇසක තිබෙන රූප කලාප
 දේශකයාණන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජිනාලංකාර
 ස්ථානය : ඕක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය
 දිනය : 2015.07.18

13

ඇසක තිබෙන රූප කලාප

ශ්‍රද්ධාවන්ත පින්වත්නි,

සෑම දෙනාටම තෙරුවන් සරණයි...!

සියලු පින් බලයෙන්, තුණුරුවන් සතු අනන්ත ගුණ බලයෙන් අද මේ පින්වතුන් සියලු දෙනාටම කියලා දෙන ධර්ම කරුණු ටික හොඳින් වැටහේවා කියා ප්‍රාර්ථනා කරනවා. අද මාතෘකාව ඇසක හටගන්නා රූප කලාප පිළිබඳවයි.

මේ කොටස විදර්ශනා භාවනාවට ප්‍රයෝජනවත් වෙන ධර්ම කොටසක්. එහිසා දැන ගැනීම ඉතාමත් ම වටිනවා.

ඇසක තිබෙනවා කර්මයෙන් හටගන්න රූප කොටසක්.
 මේවා කර්මජ රූප නමින් තමයි හඳුන්වන්නේ.

1 වෙනි කර්මජ රූප කලාපය - චක්ඛු දසක කලාපය

පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, චර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕෂා, ජීවිතින්ද්‍රිය සහ චක්ඛු ප්‍රසාදය.

මෙතන රූප 10 ක් තියෙනවා. ජීවිතින්ද්‍රියත්, චක්ඛු ප්‍රසාදයත් ඇති නිසා මේවා කර්මයෙන් හට ගත් රූපයන් හැටියටයි සලකන්නේ. මෙයට චක්ඛු දසක කලාපයයි කියා කියනවා.

මෙහි පඨවි, අපෝ, තේජෝ, වායෝ කියන රූප හතරම මහා භූත රූපයෝ යි.

වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕජා, ජීවිතීන්ද්‍රිය සහ චක්ඛු ප්‍රසාද කියන රූපයෝ උපාදාය රූපයන්ය.

උපාදාය රූප වලට මහා භූත රූප නැතුව ඉන්න බැහැ. මෙම මහා භූත රූප වලට මව් රූපයන් කියා හඳුන්වන්නට පුළුවන්. ඉහත සඳහන් මව් රූප හෙවත් මහා භූත රූප 4 ක් උපාදාය රූප 5 ක් උදව් උපකාර වන්නේ චක්ඛු ප්‍රසාදයටය පමණයි. දැන් අපිට කර්මයෙන් හටගත් ප්‍රසාද රූපයක් ඇත.

ප්‍රශ්නය - දැන් මෙම ඇස තිබෙන්නේ කොහේද?

උත්තරය - ශරීරයේ, එහෙම නැත්නම් කයේ.

එතකොට අපේ ඇස ශරීරයේ හැම තැනම නැහැනේ. එය තියෙන්නේ කයේ එක තැනකයි. එතකොට ඇසට පිහිටා සිටින්නට ආධාරකය වන තැන තමයි කය.

එතකොට ඒ කය ඇතිවුනේ කෙසේද? ඒකත් හටගත්තේ කර්මයෙන්මයි. දැන් තවත් කර්මජ කලාපයක් මේ ඇස ළඟ තියෙනවා. එතකොට ඇහැට ආධාරකය තමයි කය.

2 වෙනි කර්මජ කලාපය - කාය දසක කලාපය

පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕජා, ජීවිතීන්ද්‍රිය සහ කාය ප්‍රසාදය

මෙයට කාය දශකයයි කියලා කියනවා. චක්ඛු ප්‍රසාද කලාපයට පවතින්න නම් කාය ප්‍රසාද කලාපය ආධාරකයක් හැටියට අවශ්‍යයි.

මිළඟට, මෙම ඇස කාගේ ඇසක්ද? පුරුෂයෙකුගේ හෝ ස්ත්‍රීයෙකුගේයි.

මෙයද කර්මයෙන් හැදුණු භාව රූප කලාපයෙක්.

3 වෙනි කර්මය කලාපය - භාව රූප කලාපය

පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕෂා, ජීවිතින්ද්‍රිය සහ භාව රූපය.

ඉහත කියන ලද කලාප 3 හැඳුනේ කර්මයෙන්. ඇසට ආධාර පිණිස පහළ වන මේ කර්මය රූප කලාප ඇස සමීපයේම තිබෙන කලාපයෝ වෙනවා.

වක්බු ප්‍රසාද, කාය ප්‍රසාද හා භාව රූපය ද ඇති කර්මයෙන් සෑදුන මෙම ඇස එහාට මෙහාට හරවනවයි සිතමු. ඇස හරවන්නේ කුමකින්ද? හිත නිසයි. එම නිසා හිතෙන් උපදින රූප කලාපයක්ද ඇත.

4 වෙනි රූප කලාපය විත්තජයි.

පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕෂාව

හිත නිසා හැදෙන, සිතෙන් උපදින එම විත්තජ රූප කලාපයේ රූප 8 ක් තියෙනවා. කර්මය නිසා භාව රූප, ජීවිතින්ද්‍රිය, කාය ප්‍රසාද රූප හැදෙනවා. නමුත් විත්තජ රූප වල ඇත්තේ පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕෂා යන රූප 8 පමණයි.

මේ අයුරින් ඇස අරින විට, වහන විට හැදෙන රූප විත්තජ රූපයන්ය.

ඇස කියලා ගත්තාම පුදුම රූප සම්භාරයක් ඒ ඇසේ තියෙනවා. ඇස හැඳුණු අයුරු තමයි ඉහත කිව්වේ. සාමාන්‍යයෙන් ඇස කියල කිව්වාම අපි ගන්නේ වක්බු ප්‍රසාදය ගැන පමණයි. ඒක තියෙන්නේ කොහේද, කාගේ ඇහැක්ද කියන එක ගැන අපි හොයන්නේ නැහැ.

දැන් ඔක්කොම රූප කලාප කීයද? 4 යි. දැන් මිලගට බලමු ඊළඟ රූප වර්ගය ගැන. සමහරු කියනවා ඇස් දැවිල්ලයි කියලා.

ඇස අරින්න බැහැ කියනවා. ඒ වෙලාවේදී එහෙම සිදුවෙන්නේ ඇහේ තිබෙන රස්නය නිසයි. එය සතුළු රූප කලාපයක්.

5 වෙනි රූප කලාපය සතුළු රූප කලාපයයි.

පයවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ , ගන්ධ, රස, ඕෂා

අවිච්චි යනකොට, රස්නය ඇති කාමරයකට ගියාම ඇසට රස්නය දැනෙනවා. මේ ගතියට කියනවා සතුළු රූප වල බලපෑම කියල.

දැන් අපි රූපකලාප 5 ක්ම ඉගෙන ගත්තා. මේ රූප කලාප 5 කොහේද තියෙන්නේ. ඇස ළඟයි.

අපි ඇස් දනවා කියන්නේ මේ සතුළු රූප වල බලපෑම මතු වීමටයි.

මීලඟට බලමු ඊළඟ කලාපය:

දැන් කෙනෙකුට කෑම බීම නැති වෙනවා. එතකොට වෙන්නේ ඇස මලානික වීම. හොඳට කෑම බීම වැටෙන කොට ඇස් ප්‍රාණවත් වෙනවා. එවිට නොබලන දෙයක් නැහැ. හොරෙකුත් බලනවා. ජනෙල්වලිනුත් බලනවා. එහෙම නේද? එතකොට ඇස ප්‍රාණවත් වුණේ මොන රූප නිසාද? ආහාරජ රූප නිසා.

6 වෙනි රූප කලාපය - අහාරජ රූප කලාපයයි.

පයවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕෂා - මෙයත් අෂ්ටක කලාපයක්.

දැන් ඔක්කොම රූප කලාප කීයද? 6යි. කර්මජ රූප කලාප 3 යි. වික්තජ රූප කලාප 1 යි. ආහාරජ රූප කලාප 1 යි. සතුළු රූප කලාප 1 යි.

ඔක්කොම රූප වෙන වෙනම ගත්තාම කීයද? රූප 54 යි. විපස්සනා භාවනා කරන විට මෙම රූප දිහා තමයි අපි බැලිය යුත්තේ. මේවා දැනගෙන සිටීම ඉතාමත් හොඳයි.

සමහර වේලාවට සැර ආහාර ගන්නා විට අපිට දැනෙනවා ඇස් දනවා වැනි ගතියක්. ඒ දැනේනේ ආහාර රූපවල විපර්යාසය නිසයි. සමහර වේලාවට තරහ ගියහමත් ඇස් දනවා. ඒ වෙලාවේදී ඒ විත්තජ රූප වල බලපෑම නිසයි.

සමහර වේලාවට සැර අවිච නිසා ඇස් දනවා. ඒක ඍතුජ රූප වල බලපෑම නිසයි.

ඇස ළඟ තිබෙන රූප කලාප 6 ට අනුව, තේජෝ ගතිය 6 පලකම තියෙනවා. මේ විදියට මේවා දැනගැනීම සුතමය ශෝනය දියුණු කිරීමයි. නමුත් සිහිය නුවණ යෙදුවාම ප්‍රායෝගික වශයෙනුත් මෙය දැනෙනවා.

සමහර වේලාවට ඇස ළඟ නිකම් සෙලවීමක් දැනෙනවා. එය ආහාරජ හෝ ඍතුජ නිසා විය හැකියි.

සමහර වෙලාවට ඇස සෙලවීම විත්තජවද කර ගත හැකියි. කවුරුහරි දිනා බලන් ඉදල විත්තජ ඇඟවීමකින් ඇස සෙලවිය හැකියි.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමින් වහන්ස, අපි භාවනා කරන විට සමහර වේලාවට ඇස් දැවීම සිදුවෙනවා. එය විත්තජද?

එය ආහාරජ හෝ ඍතුජ වෙන්ට පුළුවන්. සමහර වේලාවට වායුව තැන් තැන් වල බ්ලොක් (block) කරන විට ඒ තෙරපීම නිසා සෙලවීම සිද්ධ වෙනවා.

ඒ වගේම සීතල වැඩි වෙන කොට සමහරුන්ගේ කෙත්ඩ පෙරළෙනවා. එසේ සිදුවන්නේ වායුවගේ තෙරපීම නිසයි. එය ඍතුජ හෝ ආහාරජ විය හැකියි.

ප්‍රශ්නය - (ප්‍රශ්නයක් අසන ලදී. ප්‍රශ්නය පැහැදිලි නැත.)

දැන් මේ පින්වතුන් ඇස් දෙක තදට පියාගන්න. එතකොට ඒ ළඟ තද ගතියක් දැනෙනවා. එතන පයවි ධාතුව වැඩියෙන් ඉස්මතු වූ නිසා තද ගතිය දැනෙනවා.

දැන් කෙනෙක් අඩන විට ඒ අඩන්නේ හිතෙන්. එතකොට කඳුළු එනවා. ඒ නිසා එය විත්තජයි.

සමහර වේලාවට සමහරුන්ට බොරු කඳුළු අවශ්‍ය වෙනවා. ඒ වේලාවට බොහෝ වෙලාවක් ඉර දිනා බලන් ඉදිමෙන්ද, එහෙම නැත්නම් රතු එෆ්නු ගෙඩියක් ඇස ළඟ පොඩි කිරීමෙන්ද මේ බොරු කඳුළු ලබා ගත හැකියි. එතැනදී කරන්නේ සෘතුජ කඳුළු හෝ ආහාරජ කඳුළු හදාගෙන විත්තජ බවක් පෙන්නුම් කරනවා.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස කර්මජ රූප වෙනස් කරන්න පුලුවන්ද?

උත්තරය - කර්මජ රූප අපිට ඕනෑ විදිහට වෙනස් කරන්න බෑ.

හේතුව මෙම කර්මජ රූප සියල්ලම තීරණය වෙලා තියෙන්නේ පෙර කර්මයෙන්. ඒ කර්මයේ ඵලයෙන් තමයි ඇස හැදිලා තියෙන්නේ. පස්සේ ඒක වෙනස් කරන්නට බෑ. නමුත් ඒවා නැති කරන්නට පුළුවන්. කෙනෙක් තමන්ගේ ඇහැට මොනවා හරි විෂක් දැම්මොක් ඇස මැරිලා යනවා. ඒ කියන්නේ කර්මජ රූප විනාශ වුනා.

උදාහරණයක් - කාය ප්‍රසාදය නැති කරන්න බැහැ. එය නැති කලොත් එතන තියන ඔක්කොම කලාප ටික නැති වෙලා යනවා.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස අසනීප වේලාවකදී කඳුළු එන්නේ කුමක් නිසාද?

උත්තරය - ඒ වෙලාවේදී ආහාරජ හෝ සෘතුජ කලාප වල වෙනස් වීමක් වෙන්නට පුළුවන්.

සෑම වෙලාවකදීම ධර්ම කරුණු තේරුම් ගන්නකොට, පොතෙන් විතරක් නෙමෙයි සිද්ධීන් වලට ද ගලපා බැලිය යුතුයි. එවිට ධර්ම කරුණු හොඳින් පැහැදිලි වෙනවා.

කර්මය නිසා කෙනෙකුගේ ඇසක් හැදෙන කොට, යම් යම් අඩුපාඩු කම් තිබිය හැකියි. පෙනීමේ අඩු පාඩු කමක් තිබෙනවා නම් ඒකට රුකුලක් උපකාරයක් වශයෙන් හොඳ පින්කම් කළ

හැකියි. එවිට ඒ හරියේ හොඳ විත්තජ රූප හැදෙනවා. ඒ පිංකම හොඳ දෙයක් දකින්න යෑම් වශයෙනුත් කරන්ට පුළුවන්. හොඳ දෙයක් පුජා කිරීම් වශයෙන්ද කළ හැකියි.

අනිත් එක තමයි සෘතුජ රූප:

හොඳ පරිසරයක ජීවත්වීම. එනම් අධික රස්නය නැති සීතල නැති පරිසරයක ජීවත්වීමයි.

ආහාරජ රූප වශයෙන් ඉතාමත් පෝෂ්‍ය ආහාර, හොඳ බෙහෙත් වර්ග ගත හැකියි.

ඉහත කියන ලද ආහාරජ, විත්තජ හා සෘතුජ රූප වලින් උපස්ථම්භනයක් වක්ඛු ප්‍රසාදයට ලැබෙනවා. එවිට ඇසේ යම් යම් අඩුපාඩුවක් තිබුණොත් එය සනීප කරගන්ට පුළුවන්.

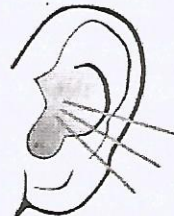
ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, අන්ධ කෙනෙකුගේ කලාප පිහිටන්නේ කෙසේද?

උත්තරය - අන්ධ කෙනෙක් ළඟ වක්ඛු ප්‍රසාද රූප ඇති රූප කලාපය පිහිටන්නේ නැත. අනිත් කලාප 5 හම තිබෙනවා.

ඇස ගැන විදර්ශනා මනසිකාරයෙන් බලනවා කියන්නේ මහා විශාල පරාසයකට හිත යෙදීමක්. මෙම රූප කලාප පොදිය, මෙනෙහි කරගෙන ගියාම එහි රූප සමූහයක් තිබෙන බව ඡේනවා. ඉතින් ඒ රූප බලන්නත් හොඳ ඇසකුත් තියෙන්න ඕන. ඔය සියලුම රූප කලාප වල රූප එක පොදියටයි තියෙන්නේ. වෙන් වෙන්ව දැනගැනීමට යෝනිසෝ මනසිකාරය හසුරුවන්ට ඕනෑ.

මිළඟට අපි කන ගැන බලමු.

කන ළඟත් පළමු ආකාරයටම කලාප 6 ක් තියෙනවා. එනම් සෝත දශකය, කාය දශකය, භාව දශකය, විත්තජ, ආහාරජ, සෘතුජ යන

කලාප ඇත. ඒ රූප සමූහය වෙන් වෙන්ව සැලකුවාම ඔක්කොම රූප 54 ක් තිබෙනවා.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස, වයසට යන විට කන නෑසීම, ඇස් නොපෙනීම සිදුවන්නේ ඇයි?

උත්තරය - එයට නොයකුත් හේතු තියෙනවා. සෞඛ්‍ය ප්‍රසාදය තියෙන තැන අනිකුත් රූප වල අඩුපාඩු නිසා සිදුවිය හැකියි. සමහර වේලාවට ආහාරජ, සෘතුජ රූපවල හිඟය නිසා සිදුවිය හැකියි. නමුත් ප්‍රසාද රූපය තියනවා. එය අඩු මට්ටමකින් හෝ වැඩි මට්ටමකින් පිහිටිය හැකියි. එහි ප්‍රසාද රූප නැතැයි කියා කිව නොහැකියි.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස මෙම රූප අනිත්‍ය වෙනවාද? එවිට කර්මය වෙනස් වෙනවාද?

රූප, හැඳෙන්න පටන් ගත්ත දවසෙ ඉදන්ම මේවා අනිත්‍ය වෙනවා. ඇතිවී නැතිවී යනවා. ඒ ගතිය හැමදාම තියෙනවා. නමුත් කර්මය වෙනස් වෙන්නේ නැහැ. ඒ කර්මය ටික ටික ගෙවෙන්නට පුළුවන් විපාක දීම නිසා.

මීළඟට සෘණ ප්‍රසාදයේ ඇති කලාප බලමු. එතනද රූප 54 කි.

මේ ආකාරයට ජීවිතා ප්‍රසාදය ඇති තැනද රූප 54 කි.

කාය ප්‍රසාදය තියෙන තැන නම් තිබෙන්නේ රූප 44 ක් පමණයි.

මේ අයුරින් වක්ඛු, සෞඛ, සෘණ, ජීවිතා, කියන ඉන්ද්‍රිය වල රූප 54 බැගින්ද, කාය ප්‍රසාදය තිබෙන තැන්වල රූප 44 බැගින්ද පිහිටා තියෙනවා.

කයට ඇතිවන රූපත්, චිත්තජ, ආහාරජ, සෘතුජ වශයෙන් තියෙනවා. ඒවා තේරුම් ගැනීම පහසුයි. කයට දැවිල්ලක්

දැනෙනවා නම්, ඊට බලපෑම් ඇති කරන රූප සෘතූප හෝ ආහාරජ විය හැකියි. සිත නිසාද ඇති වෙන්න පුළුවන්.

භාවනා යෝගියෙකුට තම ශරීරයේ යම් යම් වෙනස් කම් ඇතිවන බව හොඳට දැනෙනවා. ඒවා ආහාරජ හෝ සෘතූප විය හැකියි.

කය අසනීප වෙන විට, එක හේතුවක් තමයි කර්මය නිසා අසනීප වෙනවා. හැබැයි සිංහල වෙද මහත්තරු හැම තිස්සෙම බලන්නේ වා, පිත්, සෙම් කියන කරුණු වශයෙනුයි. සමහර වෙලාවට අජීර්ණයක් විය හැකියි. එවිට ආහාරජ රූප කලාපයන් තමයි ඊට බලපාන්නේ.

නමුත් වැඩි පුරම ලෙඩ හැදෙන්නේ චිත්තජ රූප නිසයි. ඇත්තටම එය සිතෙන් ලෙඩ හදා ගැනීමක් තියෙනවා. සමහරු ලෙඩ වීමට පෙරත් නිවාඩු දමනවා. එයට බලපාන්නේ චිත්තජ රූපයි.

මෙම රූප ටික නිරෝගීව තබා ගැනීමට නම් මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව අවශ්‍ය වෙනවා. වැඩියෙන් ආහාර ගන්නොත් අසනීප වෙනවා. ආහාර නැති උනත් අසනීප වෙනවා.

එසේම සෘතූප බලපෑමද මධ්‍යම වශයෙන් පැවැත්විය යුතුයි. එසේම වැඩියෙන් ව්‍යායාම කලොත් අසනීප වෙනවා. අඩු උනත් අසනීප වෙනවා. මානසිකව එකම දෙයක් ගැන දිගටම හිතුවොත් අසනීප වෙනවා. මේ ආකාරයට හිතෙන් තමයි හුඟක් ලෙඩ ඇතිවෙන්නේ

එසේම භාව රූපයද බලපායි. භාව රූප වලට අනුයාතව වැඩියෙන් හිතන්න ගියොත් උදාහරණයක් ලෙස - ස්ත්‍රී භාව රූපය තියෙන කෙනෙක් කාන්තාවක් නිසා හැම වෙලාවකදීම ස්ත්‍රී භාවය ඉදිරියට දමමින් "අපි කන්තාවෝ නේ, අපිට ඔය වැඩ කරන්න හොඳ නැහැනේ" කියමින් අනික් ඒවා ප්‍රතික්ෂේප කරමින්, කාන්තා ගතියටම ඉඩ දෙමින්, කාන්තා ස්වරූපයේම රැඳෙන්න බලනවා.

එසේම අනිත් පැත්තට පුරුෂ ආකල්ප තියෙන කෙනෙක් පුරුෂ ගතියට මුල් තැන දෙනවා. “අපිට උයන්න හොඳ නැහැ. රෙදි හෝදන්න හොඳ නැහැ. ඒවා කාන්තා පක්ෂයේ වැඩ” කියමින් එම වැඩ පැහැර හරිමින් පුරුෂ ගතිය ඉස්මතු කරගන්නට බලනවා.

ඉහත අන්ත දෙකටම නොගිහිත් මධ්‍යස්ථව සිටිය යුතුයි. එතකොට නිරෝගි කමත් තිබෙනවා. පරෙස්සමත් හොඳයි.

නිදසුනක් වශයෙන් මෙයට කථාවක් කියන්නට පුළුවන්.

නකුල මාතෘ නකුල පිතෘ කියා ස්වාමී භාර්යා දෙදෙනෙක් හිටියා. ඒ කියන්නේ නකුල කියන තරුණයාගේ අම්මයි තාත්තයි දෙන්නා. නකුල පිතෘ අසනීප වී මැරෙන්න යන විට ඔහු මෙහෙම හිතනවා. “මම තමයි මේ කුඹුරු වැඩපල ටික කළේ. මගේ බිරිඳ කන්තාවක් නේ. ඇයට මේ වැඩ ටික කරගන්න බැහැනේ ” කියා කියා හිතීන් කම්පා වෙනවා.

නකුල මාතාව මෙහෙම සිතනවා. “මම ගෝලයන් යොදවල මේ කරපු ව්‍යාපාරය කරගෙන යනවා. ළමා ළපටින්ද හදාගෙන කොහොම හරි ජීවිතය ගෙන යනවා” කියලා හිත සකස් කර ගන්නවා. හිත හදාගන්නවා. මේක බුද්ධ කාලේ සිදුවුණු දෙයක්. ඒ කාලෙදීත් මේ අදහස් තිබුණා.

මීළඟට අපි හිතමු කාන්තා අදහස් තියෙන කෙනෙක් මේ ආකාරයට හිතුවොත් “මට මේ ගෑණු ගතියෙන් වැඩක් නැහැ. මම ගන්නවා පිරිමි භාව රූප ටිකක්” කියලා. එහෙම හිතලා හැම එකටම ප්‍රමුඛත්වය අරගෙන, ඉදිරියට ගිහිල්ලා වැඩ කරන්න යනවා. එහෙම යෑමත්, ඒකත් ගැලපෙන්නේ නෑ.

එසේම පුරුෂ පක්ෂය හිතනවා “මම ගෙදර ගිහින් වී. වී. එක බලනවා. තෝනට කඩේ යන්න කියනවා. තෝනට වැඩට යන්න කියනවා.” කියලා. එතනදී පුරුෂ පක්ෂය කාන්තා ස්වරූපයක් අරගෙන ගෙදරට වෙලා හිටියොත්, එතනත් නොගැලපීමක්

තියෙන්නේ. මෙහෙම උනොත් එතනද අසමතුලිත තාවයක් තමයි තියෙන්නේ.

ප්‍රශ්නය - මෙම ගති හිතට එන්නෙත් කර්මය නිසාද?

පිළිතුර - නැ. මේ වගේ ගති සහ සිතිවිලි එන්නේ කර්මය නිසා නෙවෙයි.

නමුත් එක්තරා කාලයකදී සමහර අයගේ ජීවිත ආත්ම භාවය වෙනස් වෙනවා.

උදාහරණ - ගැහැණියක් පිරිමියෙක් විමද, පිරිමියෙක් ගැහැණියක් විමද සිදුවිය හැකියි. ආත්ම 500 ක් පමණ දිග කාලයක් පුරුෂයෙක් වෙලා හිටපු කෙනෙක්, කාන්තාවක් බවට පත් වුණා නම්, යම් යම් අවස්ථාවල දී පිරිමි ගති ඉස්මතු වෙනවා. එසේම වැඩි ආත්ම ගණනාවක් කාන්තාවක් වූ කෙනෙක් පුරුෂ ආත්මයක ඉපදුනා නම් එම පුරුෂයාටද සමහර වේලාවට කාන්තා ගති ඉස්මතු වෙන්ට පුළුවන්.

මේ ආකාරයට මිනිස් කටහඬ වුණත් භාව රූප වල නියෝජනයක් වෙනවා.

මෙම රූප ටික මධ්‍යම තත්වයෙන් පවත්වාගෙන යාමයි නිරෝගී කම කියන්නේ.

ප්‍රශ්නය - ආහාර රූප නිසා කර්මජ රූප වල වෙනස් කම් කරන්න පුළුවනි?

උත්තරය - ආහාරජ රූප නිසා රූප කය නිරෝගීව පවත්වාගෙන යන්නට පුළුවන්. එයින් උපස්ථම්භනයක් පමණක් සිද්ධ වෙනවා. නමුත් කර්මජ රූපවල පූර්ණ වෙනස් කමක් කරන්නට නොහැකියි.

උදාහරණයක් ගනිමු: කර්මජ රූප කියන්නේ එන්ජිමක් වගෙයි හිතමු. අනිත් රූප කලාප ටික ඒකට උපස්ථම්භනය වෙනවා මිසක, එය වෙනස් කරන්න හැකියාවක් නැ.

ප්‍රශ්නය - වයසට යන විට හැදෙන රූප ගණන අඩුවී යනවද? විනාශ වන රූප ගණන වැඩි වී යනවද?

පිළිතුර - ඔව්, එහෙම ස්භාවයක් තියෙනවා.

අපි තරුණ කෙනෙකුගේ ඇසක් ගනිමු.

මෙම ඇසේ වක්කු ප්‍රසාදය රූප පොකුරක් වශයෙනුයි තියෙන්නේ. එනම් කලාප මිලියනයක් පමණ ඇතැයි කියා හිතමු.

මෙසේ තරුණ කාලයේදී ප්‍රසාද රූප වැඩියෙන් තියෙන විට ඉස්සරහ තිබෙන රූප හොඳට දර්ශනය වෙනවා.

උදාහරණ - කැමරාවේ පික්ෂල් (pixel) ගණන වැඩි වෙන්න වැඩි වෙන්න පින්තුරය බොහෝම (clear) හොඳට පැහැදිලි වෙනවා වගේ.

ටික කාලයක් යනවිට මෙම ප්‍රසාද රූප ප්‍රමාණය භාගයකට අඩු වුණයි සිතමු. එවිට පෙනීමේ ගතිය අඩු වී යනවා.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස මහාභූත සමග උපාදාය රූපත් එකටමද ඉන්නේ.

පිළිතුර - ඔව්, එහෙම තමයි. උපාදාය රූපවලට මහා භූත රූප තියෙන්නටම ඕනෑ.

ප්‍රශ්නය - දැන් අපි මෙහෙම කාරණයක් ගනිමු. කෙනෙක් අකුරු දන්නවා. සිංහල හෝ ඉංග්‍රීසි අකුරු දන්නවා කියමු. දැන් එයාට ලියුමක් ලියන්න ඕන වෙනවා. අකුරු දැන ගත්තට ලියුම ලියන්න කොළයක් ඕන. පෑන ඕන. එය ලියන්නේ කොළය උඩයි. හැබැයි ලිපිය ලියන ගතිය තියෙන්නේ හිතේයි. මේ ලියන ගතිය, ලියන ගුණය කොළයට නැත. නමුත් කොළය නැතිව ලියුම ලියන්නත් බැහැ. තැපැල් කරලා යවන්නේ කොළයක්. නමුත් එහි තියෙන්නේ හිතේ අදහසයි. තීන්ත පමණක් යවලත් බැහැ. කොළයේ ලියලම යවන්න ඕන.

මේ ආකාරයට දැන් අපි ඇහූ ගැන හිතලා බලමු. පෙර කර්ම ශක්තියෙන් ඇසක් හැදිලා තියෙනවා. පෙනීමේ ගතිය හැදිලා තියෙන්නේ එයට සුදුසු යම් පිනක් කරපු නිසයි. පහත් පුජා, බණ දේශනා, ඇස් අසනීප අයට බෙහෙත් දීලා තියෙනවා. නමුත් එම පින්කම් වලින් ලැබෙන්නේ වක්ඛු ප්‍රසාදය පමණයි. නමුත් ප්‍රසාද රූපය තිබුණට ප්‍රමාණවත් නැහැ. එම රූපය හයිවෙලා තියෙන්නට තැනක් අවශ්‍යයි. හොඳ නිරෝගිමත් වූ කයක්, තෙල් (oily) ගතියක් තියෙන, දියාරු ගතියක් තිබෙන පරිසරයක හැදුණු යම් කිසි වටපිටාවක් අවශ්‍යයි. ඒ වට පිටාව හැදෙන විට එතනට පයවි, ආපෝ, තේජෝ වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕජා, ජීවිතීන්ද්‍රිය යන සියල්ලම තියෙන තැනක තමයි ප්‍රසාද රූපය ඇතිවන්නේ. මෙය හරියට ලියුමක් ලිවීමට පෑන, තීන්ත, කොලය වැනි දේ අවශ්‍ය වෙන්නාක් වාගෙයි.

ප්‍රසාද රූපය යම් විදියකින් එතැනින් ගැලවුණොත්, විනාශ වුණොත් ප්‍රසාද රූපයට අයිති අතින් සියලුම රූප ටික එතනින් ඉවත්වෙනවා, නැතිවෙලා යනවා. ඒක හරියට ලියුමක් පිච්චුවාම ඒකේ තිබූ අකුරු සටහන් ආදී සියලුම දේ පිච්චිලා ගියා වාගෙයි.

හැම ප්‍රසාදයක්ම නියෝජන කිරීමට පහළ වන අෂ්ටක කලාපයේ රූප සියල්ලම වැඩකරන්නේ ඒ රූප එකිනෙකාට පාක්ෂිකවයි. එයින් එකක් නැති වුණොත් අනිත් සියලුම රූප ටික නැති වී යනවා.

ප්‍රශ්නය - ශරීරයේ යම් යම් තැන් වල දැනීමේ ගතිය නැත්නම් එතන කාය ප්‍රසාදය නැක්ද?

උත්තරය - කාය ප්‍රසාදය තියෙන තැන දැන ගන්න පුළුවන්. එතන වේදනාවක් තියෙනවා. නියපොතු, කෙස්, ලොම්, ඔය මැරුණු හම් කැලි සහ දත්වල අග හරියේ කාය ප්‍රසාදය නැත. මේ විදියට වක්ඛු, සෝත, සාණ, ජීවිතා, යන ඉන්ද්‍රිය වලට කලාප 6 බැගින් රූප ධර්ම 54 බැගින් තිබෙනවා. එසේම කායික රූප පරිසරයේ තිබෙන්නේ කලාප 5 ක් පමණයි. තනි රූප 44 යි.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස, රූප රූප කියන්නේ මොනවාද?

උත්තරය - රූප-රූප කියන්නේ කර්මයෙන් හටගත් මහාභූත රූප ඇතුළුව රූප දහ අටකටයි.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස, භාවනා කරන විට මෙම රූප ප්‍රඥාවට පේන්නේ කොහොමද? මනුෂ්‍ය ඇසකට මේ තරම් කුඩා රූප පේන්නේ නැහැ නේද?

පිළිතුර - මේවා පේන මනසවලින් තියෙනවා, නොපෙනෙන මනසුත් තියෙනවා. ප්‍රඥාවට තියෙනවා මේ ඇසට නොපෙනෙන දේවල් දකිනට පුළුවන් විශේෂිත ගුණයක් හැකියාවක්. ඒ පෙනෙන ශක්තියට තමයි ඒවා අහුවෙන්නේ දැනෙන්නේ සහ පෙනෙන්නේ.

ප්‍රශ්නය - සෝවාන් වෙන කොට දැන් "මම" නෑ කියලා මේ රූප දකින්නේ කොහොමද?

පිළිතුර - සෝවාන් විමට පෙර, එය දකින්නට පෙර විපස්සනා ඥානය ලැබෙනවා. විපස්සනා ඥානයේ උපරිමය තමයි සෝවාන් විම. විපස්සනා ඥානය ලැබෙන විට මෙම රූප දැක ගන්න පුළුවනි. ඒ එක්කම විපස්සනා ඥානයට මම නෑ කියලා පේනවා. දැනෙනවා.

මේ බලන්ට මේ රූප සටහන දිහා. භාවනාව පටන් ගන්න පෘථග්ජනයෙකුගේ ආරම්භක හිත මුලින්ම අවුල් සහගතයි.

ටිකක් භාවනා කරනගෙන යනවිට මේ ආකාරයට අවුල් ගතිය අඩුවෙනවා. අවුල් සහගත ගතිය ටිකක් අඩුවෙනවා.

තව ටිකක් භාවනා කරගෙන යනකොට හිත මේ ආකාරයට සකස් වෙනවා.

එන එන සිතුවිලි දිහා බලමින් භාවනා කරන කොට මේ ආකාරයට සිත පෙළ ගැසෙනවා.

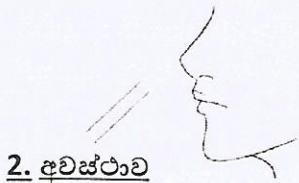

තව ටිකක් හොඳට භාවනා කරනගෙන යනකොට හිත මෙම ආකාරයට හැඩ ගැසේ. මේ අවස්ථාවේදී සිත දුවන්නේ නැත.

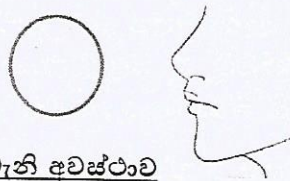

1. අවස්ථාව දැන් බලමු, ආනාපාන මුල් අවස්ථාවේදී හිත තියෙන්නේ මේ ආකාරයටයි.

ටික වෙලාවකට පසු මෙම දැනෙන ගතිය නාසයට ඉස්සරවෙලා ජේන්න පටන් ගන්නවා. එවිට හිතේ දැගලන්නේ නැති ගතියක් දැනෙනවා. ටික වෙලාවකට පසු එතන ආලෝකයක් ජේන්න පටන් ගන්නවා.

2. අවස්ථාව

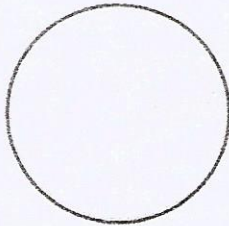

3වැනි අවස්ථාව

අවසානයේදී මේ ආලෝකය තමන්ගේ හිස වටකරගෙන, ඔළුව වට කර ගන්නවා වගේ වෙනවා.

ආලෝකය

4. වෙනි අවස්ථාව

මේ වගේ අවස්ථාවක් උදාවෙන කොට යෝගියාගේ හිත ධ්‍යානයකට පත්වුණාය කියා කියනවා. දැන් මෙම ධ්‍යාන ගතියෙන් හිත් එළියට ආවාට පසු හිතට හොඳ ප්‍රභාෂ්වර ගතියක් තියෙනවා. එය සමාධියෙන් ඇතිවෙන ඉතා හොඳ සෞම්‍ය සමාධි බලයක්. මේ සමාධියෙන් එළියට ඇවිත් එම ධ්‍යානයේ බලයෙන් ආලෝක හිත යොදවලා වක්ඛු ප්‍රසාදය ගැන හිතන විට බලන විට ඉහත කී වක්ඛු ප්‍රසාදයේ ඇති සියලුම රූප වෙන් වෙන්ව පේනවා.

ඒ රූප ධර්මයන් එම සමාධියේ ඇති ප්‍රඥා ඇසට පේනවා. එම තනි තනි රූප කුමන කලාපයට අයිති දැයි කියා දැනගැනීමටත් පුළුවන්. මේ වෙලාවේදී එම රූප වෙන් වෙන් වශයෙන් බලන විට එතන ආත්ම වශයෙන් කිසි දෙයක් නැති බවක් හිතට වැටහෙනවා.

එනම් රූප කලාප වෙන් වෙන් වශයෙන්ද එම රූප කලාප වල ඇති රූපත් වෙන් වෙන් වශයෙන්ද හඳුනාගත හැකියි. එවිට අන්තිමට ඒ බලපු තැන පුද්ගල සංඥාවට ගැලපෙන දෙයක් නැති බවක් දැනෙනවා.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස හිත දිහා බලන්නේ කොහොමද? එය මීට වඩා ලේසියිද?

පිළිතුර - එය ලේසි නැත. හේතුව හිත අරුපි නිසා. නමුත් ඇස කන නාසය ආදී මය ඉන්ද්‍රියන් රුපී ධර්මයන්ය. එම නිසා රූප දිනා බැලීමට ලෙහෙසියි.

මේ ධර්මය මේ ආකාරයට පොඩියට කුඩාවට කඩ කඩා යන විට හරිම රසවත් වෙනවා. මේ ආකාරයට බලන විට මේ ධර්ම සමූහය තුළ පටිච්චසමුප්පාදය ක්‍රියාත්මක වෙන ආකාරයත් පැහැදිලිව පේනවා.

තෙරුවන් සරණින් සැමදෙනාටම
උතුම් ධර්මාවබෝධය වේවා...!

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : රූප කලාප

දේශකයාණන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජිනාලංකාර

ස්ථානය : ඕක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය

දිනය : 2015-07-19

14

රූප කලාප

පළවෙනි කොටස

අපි ඊයේ කතා කලා අපේ ඇසේ රූප 54 ක් තිබෙන බව. රූප කියල කිව්වම, රූපයකට භාවිත යම්කිසි අර්ථයක් තියෙනවා, තේරුමක් තියෙනවා. අපි මේ වචනය වැඩියෙන්ම භාවිතා කරලා තිබෙන විදියට නම්: රූපය කියන්නේ යම්කිසි සටහනක්. යම් කිසි පින්තූරයක්. අපි ඉස්කොලේදී ඇස ගැන, හරක්, කුරුල්ලෝ, කන ගැන, සතුන් ගැන රූප ඇන්දුනේ. අපිට ඔය විදියේ රූප සටහන් ඇඳලා හිතට පුරුදුවෙලා තියෙන නිසා, අපිට රූපය කියල කිව්වහම ඉස්සරවෙලාම හිතට එන්නේ භාවිත අර්ථයි. ඒ කියන්නේ අපි පාවිච්චි කරලා හිතට පුරුදුවෙලා තිබෙන දේ.

ඊට පස්සේ බණ දේශනා කරන කොට කියනවා පයවි රූප, අපෝ රූප, තේසෝ රූප, වායෝ රූප කියලා. ඒක අහනකොට අපේ හිතට මහා පටලාවිල්ලක් වගේ දැනෙනවා. ඒ නිසා මේ වචනය අපි ඉස්කෝලේදී පාවිච්චි කරපු වචනය නෙමෙයි. මෙතනදී රූප කියන්නේ භෞතික මූල ධර්ම වලට හා ඒවායේ අස්සේ තියෙන යම් යම් ගුණ ස්වභාවයන්ටයි. ඒ නිසා මේක අහගෙන ඉන්න පින්වතුන්, මේ වෙනස පැහැදිලිව හිතට ගන්න, තේරුම් ගන්න.

දැන් බලන්න, රූප කියක් ධර්මයේ විස්තර කරලා තියෙනවාද? රූප 28 යි.

රූපයට අයිති මොනවා හරි දෙයක් ඒ ආශ්‍රයේ හෝ ඒ තුළ තියනවද ඒ හැම එකක්ම රූපයක් හැටියට සලකනවා.

සැරියුත් ස්වාමීන් වහන්සේ රූප ගැන ශ්‍රාවකයන්ට හරි ලස්සනට කියා දෙනවා.

ප්‍රතිවිරුද්ධ ධර්මයන්ගෙන් විනාශයට, වෙනස්වීමට යන්නාවූ දේවල් රූප කියනවා. ඒක තමයි සාමාන්‍ය එක්කෙනාට රූප ගැන කියා දෙන්න ඒ ස්වාමීන්වහන්සේ භාවිතා කරපු ක්‍රමය හෙවත් විදිය.

දැන් බලමු තේ එකක් හදන කොට කහට වැඩි වුණා කියලා. කහට වැඩි වුණාම මොකක්ද කරන්නේ? එක්කෝ කිරි දමනවා, නැත්නම් වතුර දානවා. කිරි දාපු ගමන් පාට වෙනස් වෙනවා. වතුර දාපු ගමන් පාටත් රසත් දෙකම වෙනස් වෙනවා.

මොනවා හරි දෙයක් උකු නම් වතුර දාපු ගමන් උකු ගතිය නැති වෙනවා. අනිත් එක තමයි රස්නයට සීතල දාපු ගමන් රස්නය වෙනස් වෙනවා. හැම වෙලාවේදීම රස්නයට විරුද්ධව සීතල, දියාරු ගතියට විරුද්ධව තද ගතිය, චලනයට විරුද්ධව ස්ථාවර ගතිය, මේ විදියට හැම වෙලාවේදීම ප්‍රතිවිරුද්ධ රූප හැම එකක්ම හැප්පි හැප්පි තමයි තියෙන්නේ.

එක කාලයකට ගස් වල කොළ හට ගන්නවා. මල් පිපෙනවා. මල් හැලෙනවා. අව්ව වැටෙන කොට කොළ හැලෙනවා, කොළ කහපාට වෙනවා. මේ විදියට හැම වෙලාවේදීම ප්‍රතිවිරුද්ධ ධර්මයන්ගෙන් හැප්පි හැප්පි තියෙන්නේ. මේකට කියනවා "රූප්පන ගතිය" කියලා. ඉතින් මේ වගේ ගණන් ගන්න පුළුවන්, සලකන්නට පුළුවන් රූප කියක් තියෙනවාද? රූප 28 යි.

අපි ඊයේ කතා කලා රූප ධර්ම පිළිබඳව. අපේ ඇස ගැන කතා කලා. ඇසේ තියෙන රූප කලාප 6 ක් ගැන කතා කලා.

කලාප කියන්නේ කුමක්ද? මෙය ප්‍රායෝගිකව තේරුම් ගත යුතුයි. එතකොටයි අපිට ධර්මාවබෝධයට උපකාර වෙන්නේ. මේ පින්වතුන් කියන්න බලන්න ඊයේ තේරුම් ගත්ත දේවල් මොනවාද කියලා.

කර්මජ රූප

කර්මජ රූප කියන මේ වචනයේ තේරුම කුමක්ද? කර්මයෙන් උපන්. 'කර්ම' කියන්නේ කර්ම. 'ජ' කියන්නේ උපන් කියන එක. එනම් කර්මයෙන් උපන්, කර්මයෙන් හටගත්ත කියන එකයි 'කර්මජ' කියන්නේ.

එතකොට මොනවාද මේ කර්මජ රූප?

පට්ඨි, අපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕෂා, ජීවිතින්ද්‍රිය, වක්ඛු ප්‍රසාදය.

මෙතන රූප දහයක් (10) ක් තියෙනවා. මේ රූප 10 දෙනා හැම වේලේම ඉන්නේ එකටමයි. එකට උපදිනවා, එකට නැතිවෙනවා. කිසි දවසක, කිසි මොහොතක පට්ඨි රූපය ඉස්සෙල්ලා ඉපදිලා ඊළඟට අනිත් රූප එකක්වත් එන්නේ නැහැ. ඒකට තමයි ඒ ඔක්කොම ඉපදෙන්නේ. මේ කලාපය තියෙන්නේ ඇසෙයි. මෙය කර්මයෙන් හටගත් දෙයක්. මේ රූප කලාපයේ වක්ඛු ප්‍රසාදයට තමයි රූප හැපෙන්නේ වැදෙන්නේ. නමුත් හැම වෙලාවකදීම ප්‍රසාදය තනිවම ඉන්නේ නැහැ. තනියම ඉන්න බැහැ. මේ කලාපයට කියනවා වක්ඛු දශක කලාපය කියල.

දෙවෙනි කර්මජ රූප කලාපය.

පට්ඨි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕෂා, ජීවිතින්ද්‍රිය, කාය ප්‍රසාදය.

වක්ඛු ප්‍රසාදය සමඟ තියෙන රූප 10 තියෙන්නේ කොහෙද? කයේ යි.

කයේ තමයි ඇස තිබෙන්නේ. ඒ නිසා වක්කු ප්‍රසාදයට අයිති රූප 10 තියෙන්නේ කාය දශකය කියන රූප ටික ළඟයි. මේ කාය දශක කලාපයන් ඉපදෙන්නේ කර්මයෙන්. ඒ නිසා මේකට කියනවා කර්මජ රූප කියලා.

තුන්වන කර්මජ රූප කලාපය

පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕජා, ජීවිතින්ද්‍රිය, භාව රූපය.

මේකට රූප රාශියට කියනවා භාව රූප කලාපය කියල. යම් කිසි කෙනෙකුගේ ඇස තියෙන්නේ කයේ යි. ඒ කය කාගෙද? ස්ත්‍රියෙකුගෙද? පුරුෂයෙකුද? ස්ත්‍රී භාවය, පුරුෂ භාවය නියෝජනය කරන්න තවත් රූපයමය ස්වභාවයක් තියෙනවා. මේක තමයි භාව රූප කලාපය.

මෙම කලාප ඔක්කොම එක පොදියටයි තියෙන්නේ. පැහැදිලි කරලා දෙන්න ඕනෑ නිසා list එකක් හැටියට ලිව්වට, මේවා ඔක්කොම එකටයි තියෙන්නේ. හරියටම කසාය වගේ. කසාය වල ලුණු, වතුර, මුල්, කොළවල සාරය, තිත්ත ගතිය, ඔය හැම එකක්ම එකටයි තියෙන්නේ. නමුත් වට්ටෝරුව ලියන කොට ලියන්නේ, වෙන වෙනම කොළ, මුල්, නෙල්ලි, අරළු, සවිද ලුණු, ඔය විදියට වෙන වෙනමයි ලියන්නේ. නමුත් මේවා ඔක්කොම ඒකට දමලා තම්බන විට ඒක රාශි වෙනවා.

අන්න ඒ වගේ තමයි මේ රූප කලාපත්. වෙන වෙනම කලාප හැටියට තිබුණත්, ඒ කලාපත් අනෙක් ඒවා ළඟ කවලමටයි පවතින්නේ. දැන් අපි කර්මජ රූප කලාප 3 ක් ගැන කිව්වා.

මිළඟ රූප කලාපය විත්තජ රූප කලාපයකි.

පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕජා. මෙතන තියෙනවා රූප ධර්ම අටක්. ඒ නිසා මේක අෂ්ටක කලාපයක්.

මේ රූප කලාපය උපදින්නේ සිතෙන්ය. ඒ නිසා ඒකට චිත්තජ රූප කලාපය කියා කියනවා.

මිලඟ රූප කලාපය සෘතුජ රූප කලාපයකි.

පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕජා.

මෙතනත් තිබෙනවා රූප අටක්. එනිසා මෙයත් අෂ්ටක රූප කලාපයක්. මෙය සෘතුවෙන් උපන්න නිසා මෙයට, සෘතුජ රූප කලාපය කියනවා.

මිලඟ රූප කලාපය අභාරාජ රූප කලාපයකි

පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕජා

මේ අභාරාජ රූප කලාපයෙන් රූප අටක් තියෙනවා. එනිසා මෙයත් අෂ්ටක කලාපයක් වෙනවා. පහළ වී තිබෙන්නේ අභාරයෙන් නිසා අභාරාජ කියනවා.

දැන් ඔක්කොම රූප කලාප 6 ක් තියෙනවා. මේ රූප කලාප 6 ම තියෙන්නේ ඇසේයි. ඒ කියන්නේ මේ ඇස් ගෝලය තුළයි.

පෙනීමේ ගතිය සම්බන්ධ රූප කලාපයත්, ඒ රූප කලාපයට පිහිටා සිටීමට ආධාර වුණු කාය රූප ප්‍රසාද කලාපයත්, ස්ත්‍රී භාවය හෝ පුරුෂ භාවය නියෝජනය කරන රූප කලාපයත් යන කලාප තුනම කර්මයෙන් හැදුණු කලාපයෝ යි. මේක දැන් අපිට තේරෙනවා.

චිත්තජ රූප කලාප පහළ වෙන විදිය හිතලා බලමු.

දැන් අපි චිත්තජ රූප කලාපය තේරුම් ගන්නේ කොහොමද?. මේ පින්චතුන් දැන්, මේ සිලිම දිහා බලන්න. නැවත තමන්ගේ දකුණ පැත්ත බලන්න. දැන් ඊළඟට වම්පැත්ත බලන්න. මෙතැනදී එහෙට මෙහෙට ඇස හැරෙව්වේ කර්මයෙන්ද? නැත. ඇස හැරෙව්වේ කර්මයෙන් නෙවෙයි නේ.

එහෙනම්, හිතෙන් තමයි ඇස හරවන්නේ. මේකට හිතෙන් විධාන කළේ නැත්නම් ඇස හරවන්න බැහැ. මේ කර්මයෙන් හැදුණ රූප ටික එහාට මෙහාට ක්‍රියාත්මක (operate) කරන්නේ හිතෙන්ය.

ඒ නිසා ඒ වෙලාවේදී විත්තජ රූප හදාගන්නේ නැත්නම් ඇස හරවන්න බැහැ. ඇස නිශ්චලව තිබෙනවා. නිදාගෙන ඉන්න මිනිසුන්ට ඇස් හරවන්න බැරි ඒ කාලය තුළ ඔවුන් තුළ ඇස සම්බන්ධයෙන් විත්තජ රූප හදාගන්නේ නැති නිසයි.

විත්තජ රූප කියන්නේ ඒ දකින ගතිය එහාට මෙහාට හැරවීමයි. ඒක කරන්නේ සිතෙන්ය. එම රූපය දුරට ළඟට දමන්නේ සිතෙන්ය. එම වැඩිය කරන රූප පිණ්ඩය (rem sett l) තමයි විත්තජ රූප කලාපය කියා කියන්නේ.

මිළඟට සෘතුජ රූප කලාපය ගනිමු.

දැන් අපි හිතලා බලමු, සෘතුජ තෝරාගෙන බේරාගෙන දැනගන්නේ කොහොමද කියලා? ඒක පොතෙන් පතින් නැතුව බාහිර දෙයකින් සොයාගනිමු.

Heater එක ළඟට ගියාම රත්වෙන ගතිය දැනෙනවා. ඒ රස්නය ආවේ මොකෙන්ද? මොකක් නිසාද? සෘතුව නිසයි.

අනිත් එක තමයි බාහිර රස්නය නිසා, බාහිර සීතල නිසා, ඒ වගේ සෘතුජ ගුණ නිසා අපේ ඇසේ රූප හැදෙනවා. සමහර වෙලාවට සෘතුජ නිසා අපේ ඇසේ කඳුළු හැදෙනවා. ඊයේ මම කීවේ මොකක්ද? ඇසේ කඳුළු හැදෙන එක ගැන.

අවමඟුල් ගෙවල් වලට යන කොට සුදු අදින්න ඕන. සිනී තේකොළ අවශ්‍යයි, ඒවා ගෙනියන්ට ඕනෑ. අවශ්‍ය උනොත් ගන්න කඳුළත් තියෙන්ට ඕනෑ. කඳුළු නැති උනොත් වත් කියල, ඕන වෙලාවට ගන්න ලේන්සුවේ රතු එෂු ගෙඩියක්වත් ඔතාගන්නත් ඕන. එවිට ඇසට අල්ලලා මිරිකලා කඳුළු ගන්නත්

පුළුවන්. එහෙම නැත්නම් අහස දිහා ගොඩ වෙලාවක් බලන් ඉඳල කඳුළු ගන්නත් පුළුවන්. මේ ආකාරයට මේ කඳුළු එන්නේ මොකක් නිසාද? සෘතුප් නිසයි.

ඇත්තටම දුකක් තියෙනවා නම්, ඒ කඳුළු එන්නේ චිත්තප් නිසයි.

ඒ වගේම ආහාර වලින්ද ඇසට කඳුළු ගන්න පුළුවන්. කාපු දෙයක් නිසා කඳුළු එනවා නම් ඒ ආහාරප් රූප නිසයි. උදාහරණ - අව්වාරු, මිරිස්, වසාහි වගේ දේවල් කැවහමත් කඳුළු එනවා. මේ කඳුළු ආවේ ආහාර නිසාවෙන්.

අපි ප්‍රායෝගිකව මේවා තේරුම් ගත යුතුයි. සමහර වේලාවට ඇස සමීපයෙහි ආහාරප් රූප අඩු වෙන්න පුළුවන්. එතකොට කොහොමද තේරුම් ගන්නේ. එතකොට ඇස් ජේන්නේ නැහැ. මලානික වෙනවා. නිලංකාර වෙනවා. පණ ගතිය නැති වෙනවා. ලෙඩ උනාමත් මේ ගතිය ඇති වෙනවා.

දැන් මේ විස්තර කරපු රූප කලාප 6 යේම රූප කීයද? ඔක්කොම රූප 54 යි. මේ අයුරින් ඇසට සම්බන්ධව පිහිටි තනි රූපවලින් සැලකුවාම රූප 54 යි.

මෙතන පඨවි 6 වර්ගයකි.

කර්මයෙන් 3 යි.

- 1) වක්ඛු ප්‍රසාද රූප කලාපයේ පඨවි තියෙනවා.
- 2) කාය ප්‍රසාද රූපයේ පඨවි තියෙනවා.
- 3) භාව රූප කලාපයේ පඨවි තියෙනවා.
- 4) චිත්තප් රූප කලාපයේ පඨවිය.
- 5) සෘතුප් රූප කලාපයේ පඨවිය.
- 6) ආහාරප් රූප කලාපයේ පඨවිය.

සමාධියේ හා ප්‍රඥාවේ තිබෙන ආනුභාවය තමයි මෙම පදවි වර්ග 6 ය වෙන් වෙන් වශයෙන් හඳුනා ගන්න පුළුවන් වීම. නැත්නම් එක එක පදවි ධාතුව ඉපදුනේ කුමන කලාපයේද කියා වෙන වෙනම හඳුනා ගැනීමට පුළුවන් වීම.

මෙම හඳුනා ගැනීමට විදර්ශනා නුවණ සහ විදර්ශනා මනසිකාරය ඉතාමත් අවශ්‍යයි.

මේ ආකාරයටම කන, නාසය, දිව යන ඉන්ද්‍රියවලත් රූප කලාප 6 බැගින් පහළ වෙනවා. එක් එක් ඉන්ද්‍රියකට රූප 54 බැගින් ඇතිවෙනවා.

නමුත් කයට හෙවත් කාය ප්‍රසාද රූපයට අදාළව ඇත්තේ රූප කලාප 5 ක් පමණයි. එනිසා රූප 44 ක් පමණක් ඇතිවෙනවා.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස දෙව්වරුන්ටත් මේ වගේ රූප කලාප පිහිටනවද?

උත්තරය - දෙව්වරුන්ටත් මේ වගේ රූප කලාප පහළ වෙනවා.

ප්‍රශ්නය - දිව්‍යලෝකවල සෘතු තියනවද?

උත්තරය - ඔව්, නමුත් සෘතූප රූප අපේ වගේ ඕලාරික නැත. අපිට කර්මප රූප කලාප තියෙනවා. ඒවා ඕලාරිකයි. අපේ ඕලාරික රූප වැඩියි. හැම වෙලාවකදීම අපේ කර්මප රූප වලට කෑම දිය යුතුයි. කර්මප රූප වලට සෘතූප හා ආහාර රූප හැම වෙලාවකදීම දිය යුතුයි. හේතුව අපේ ශරීරය ඕලාරික නිසයි.

ඕලාරික රූප ඇති ජීවිත වල, කර්මප වක්ඛු, කර්මප කාය, කර්මප භාව, මෙම රූප වලට කෑම නොදුන්නොත් එම රූප මැරීලා යනවා. කර්මප රූප ශක්තිය තවත් එකක ආධාරයෙන් තමයි පවතින්නේ. මෙම කර්මප රූප වල බලවත්කම අඩුයි. නමුත් දෙවියන්ගේ කර්මප රූප ශක්තිය බලවත් වෙනවා. ඒ දෙවියන්ට පොඩි යම් කිසි දෙයකින් යැපෙන්නට පුළුවනි. අපේ

කර්මය රූපවල බලවත්කම අඩු නිසා අපිට නිතරම ආහාර පාන ගත්ට අවශ්‍ය වෙනවා. දෙවිවරුන්ගේ රූපය ඕලාරික නෑ. එය ඉතාම සියුම් වූ සුක්ෂ්ම ශරීරයක්. විදුරු වගේ බැබලෙන ස්වභාවයක් ඇති අතිශය සියුම් එකක්. දෙවිවරු හරි වේලාවට ආහාර ගන්නවා.

ප්‍රශ්නය - දෙවිවරු කෑම දිහා බලනවා විතරද?

උත්තරය - නැහැ, ඒ දෙවියන්ගේ හැටියට හොඳට ආහාර ගන්නවා. දිව්‍ය අමෘතය.

ප්‍රශ්නය - දෙවිවරු සුවඳ ආඝ්‍රාණය කරනවාද?

උත්තරය - එහෙම දෙවිවරු කොටසකුත් ඉන්නවා. මල් සුවඳ, ගස් වල කඳෙහි සුවඳ වැනි ඔය වගේ එක එක දේවල් ආඝ්‍රාණය කරලා සුවඳ ලබා ගන්නා දෙවි දේවතාවන් ඉන්නවා. සමහර දෙවිවරු වළාවට කැමතියි. ඒ දෙවිවරු හැම වෙලාවකම වළාව ආශ්‍රය කරගෙන තමයි ඉන්නේ. සමහරු කඳු වලට කැමතියි. ඒ අශ්‍රීතව තමයි ඒගොල්ලන්ගේ හැසිරීම.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස, බ්‍රහ්ම ලෝකවල බ්‍රහ්මවරු ආහාර ගන්නවද? නැත්නම් ප්‍රීතිය අහාර කරගෙනද ඉන්නේ?

උත්තරය - ආහාර ගන්න දෙවිවරු ඉන්න දිව්‍ය ලෝක තියෙන්නේ 6 යයි. ඒවා බාහිර වශයෙන් දෙයක් ආහාර කොට ගන්නා ලෝක. ඒ තමයි,

- 1) වාතුර්මහා රාජකය
- 2) තච්චිසාව
- 3) යාමය
- 4) තුසිතය
- 5) නිම්මාණරතිය
- 6) පරනිම්මිත වසවර්තිය කියන දිව්‍ය ලෝක හය.

මෙම දිව්‍ය ලෝක වල ආහාර වල තිබෙන සංඝ ස්වභාවය එකිනෙකට වෙනස්ය. ආහාර ගන්නා විදියත් එකිනෙකට වෙනස්ය.

බ්‍රහ්ම ලෝකයට ගියාට පසු එහි සීමාව ඉක්මවූ නිසා ඒ බ්‍රහ්මයින්ට ආහාර අවශ්‍ය නැත. ඒ බ්‍රහ්මයින්ට ජීවිතය පවතින්නේ කර්මජ සහ චිත්තජ රූප වලින්ය.

ප්‍රශ්නය - වක්ඛු ප්‍රසාදය ළඟ රූප කීයද? 54යි.

සෝත ප්‍රසාදය ළඟ රූප කීයද? 54 යි

සාංඝ ප්‍රසාදය ළඟ රූප කීයද? 54 යි

ජ්විහා ප්‍රසාදය ළඟ රූප කීයද? 54 යි

කාය ප්‍රසාදය ළඟ රූප කීයද? 44 යි

දැන් මීට අමතරව අපේ සිත ක්‍රියාත්මක වීමට ආධාරවන තැනක් තියෙනවා. ඒ තැනට කියනවා වස්තු රූපය කියලා. ඒ වස්තු රූපය ආශ්‍රය කරගෙන තමයි හිත තියෙන්නෙ සහ පවතින්නේ. භවාංග සිත් පහළ වෙන්නෙත් වස්තු රූපය ආශ්‍රය කරගෙනයි. මනෝද්වාරික සිත් පහළ වන්නේත් එම වස්තු රූපය ආශ්‍රය කරගෙනයි. එය එක විදියට බැලූවහම කණ්ණාඩියක් වගෙයි. ඒ වගේ ඔප ගතියක් තියෙනවා. එක අවස්ථාවක මෙයට මනෝ ධාතුවයයි කියලත් භාවිතා කරනවා.

සමහර අවස්ථාවලදී වක්ඛු, සෝත, සාංඝ, ජ්විහා, කාය, මන කියලා කියන විට වස්තු රූපයටත් ඒ සමඟ පවතින චිත්ත මූලයටත් මන කියල පාවිච්චි කරනවා. එහෙම කියන්නේ එය ආශ්‍රය කරගෙන හිත පවතින නිසයි.

යම් කිසි ලෝභමය දෙයක් රත් වුණාට පසු ඒ රත් වුණ ලෝභයෙන් රස්නය නිකුත් වෙනවා. නමුත් එය පෙනෙන්නේ නැත. නමුත් එය දැනෙනවා. එය බලාගන්න විදියකුත් තියනවා.

ලයිට් එකක් තියන තැනක බිත්තියට මෙම රත් වූණ ලෝහය ලං කරහම බිත්තියේ හෙවනැල්ල වදිනවා. බිත්තියේ දුම් වගේ ඡායාවක් වැටෙනවා. පහතක් පත්තු කරන විටත් පහතේ දැල්ල බිත්තියේ වැටෙන්නාක් වගෙයි. යකඩයේ රසනය යකඩය ආධාර කරගෙන මිරිඟුව වගේ බිත්තියේ හැදෙනවා ජේනවා.

අන්න ඒ වගේ තමයි වස්තු රූපය ආධාර කරගෙන සිතුවිලි හැදෙන්නෙත්. හැම අවස්ථාවකදීම හිත ආධාර කර ගන්නේ වස්තු රූපයයි.

වස්තු රූපය හැදිලා තියෙන්නෙත් කර්මයෙන්මයි.

පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕෂා, ජීවිතින්ද්‍රිය, වස්තු රූපය. මේ තමයි එතැන තිබෙන රූප සමූහය.

මෙයට වස්තු දශකයයි කියා කියනවා. මෙම වස්තු රූපය ඉතාම සියුම්ය. බලාගන්න බැරි තරමට සියුම් වූ රූප ගුණයකි.

මෙම වස්තු රූපය පවතින්නේ කයේ නිසා කාය දශකයත්, භාව රූපයක් ඇති නිසා භාව දශකයත් මෙය ආශ්‍රිතව පවතිනවා. දැන් වස්තු රූපය ආශ්‍රය කරගෙන, කාය දශකයත්, භාව දශකයත් තිබෙනවා. මීට අමතරව චිත්තජ රූපද හටගන්නවා. සෘතුජ රූපද හටගනී. ආහාර රූපත් තිබෙනවා. මේ කලාප 6 ම වස්තු රූපය ආධාර කරගෙන පවතී.

අපි නිදාගන්නා විට භවාංග රූප හැදෙන්නේ මේ වස්තු රූපය අශ්‍රයේය.

වස්තු රූපය තියෙන හරිය හිතෙන් රිදවනවා. රිදවනවා කියල කියන්නේ, හිතට යම් කිසි තරහක්, වෛරයක්, නුරුස්සන ස්වභාවයක් ආ විට එවැනි සිතක් පහළ උනහම ඒ සිත ගින්දර වගේයි. ඇයි එහෙම කියන්නේ? ගින්දරේ ස්වභාවය තමයි දවන ගතිය, පුවචන ගතිය. යම් කිසි තැනක ගින්දර පත්තු කලාට පසු ගින්දරේ කිසිම කෙලෙහි ගුණයක් නැති කම

නිසා ඒ ඉන්න තැනම පුවචලා දමනවා. ගිනිදර හටගත්තෙන් එක තැනක. ගිනිදර ඉන්නෙන් එතනමයි. හටගත් තැනමයි ඉන්නේ පවතින්නේ. ඉන්න තැන රත්කරලා දවන තවන ගතිය ගිනිදරවලට තියෙනවා.

යම් කිසි තැනක ද්වේශය පහළ උනහම ඒ පහළ උන තැන දවන තවන පිච්චෙන අඟුරු කරන ගතිය තමයි ඒ ගිනි තියන්නේ. ඒ නිසා යම් තරහක් ඇති උනහම වස්තු රූපය ආශ්‍රව ඇති සියලුම රූප දවන පුවචන තවන ගතිය ඇතිවෙනවා. එම නිසා විත්තජ රූප ගොඩක් පැහැදිලිව එතන තේරුම් ගන්න පුළුවන්.

ප්‍රශ්නය : මෙමග්‍රී සිත පහළ වුනාට පසු කෙසේද?

එවිට වස්තු රූපය ආශ්‍රිතව ඇති රූප ගොඩක්ම ප්‍රසාදනීයයි.

ප්‍රශ්නය : යටි හිත කියන්නේ කුමක්ද?

ධර්මයේ නම් යටිහිත කියා දෙයක් නැත. බටහිර මිනිස්සු තමයි ඔය වචනය පාවිච්චි කරන්නේ.

ප්‍රශ්නය - හෘද රූපය කියන්නේත් මේකටමද?

උත්තරය - ඔව්, මෙයට හෘදය රූපය කියනවා. හෘදය වස්තු රූපය කියනවා. වස්තු රූපය කියනවා.

දැන් වස්තු රූපය ආශ්‍රිතව සියලුම රූප කීයද? 54 යි.

ප්‍රශ්නය - වස්තු රූපය කොතනද පවතින්නේ? හෘදය වස්තුවේ ලේ ධාතුව ආශ්‍රය කරගෙනයි වස්තු රූපය පවතින්නේ.

උඩ සිට බිමට වැටෙන දිය පහරකට යම් කිසි දෙයක් වැටුන විට එය පහත වතුර වැටුණු තැන, එතනම කැරකි කැරකි තියෙනවා. අන්න ඒ වගේ තමයි අපේ හිත ඇඟ හැමතැනම ගලාගෙන යන්නේ නැතිව ඒ තැනට මිශ්‍රවෙලා එතන රැඳී පවතින ගුණ ස්වභාවයක් ඒකට තිබෙනවා. මරණයට පත් වෙන තුරුම හිත ඔය වස්තු රූපය ආශ්‍රයේම තමයි පවතින්නේ.

ප්‍රශ්නය - බටහිර ක්‍රමයට කියන්නේ සියලුම දේවල් Brain එකෙන් කරනවා කියලා නේද? නැත්නම් mind එකෙන් කරනවා කියල නේද?

උත්තරය - mind එකත් brain එකත් දෙකම රූපයෝමයි. උදාහරණයක් - යකඩයත් රස්නයත් දෙකක් නේ. ඒ වගේ brain එකත් mind එකත් දෙකක්. ඒ ඒ තැන්වල තිබෙන විත්තජ රූප වෙනස්ය.

Brain එකෙන් කරන්නේ කායික පාලනයක් පමණයි. නැත්නම් පාලන මැදිරියයි. ශරීරයට යම් කිසි දෙයක් උනහම, උදාහරණයක් - වේදනාව, දැවිල්ල ඔවැනි දේ සන්නිවේදනය කරන්නේ මොලයෙන්.

මොළයෙන් පිට කරන යම් යම් සිග්නල් කැමරාවක් මගින් දැක ගන්න පුළුවන් කියල පොයාගෙන තියෙනවා. කැමරාවකින් ජේනවා නම් ඒ යන කිරණ වලට අන්තිම අඩු මට්ටමින් හරි පාටක් තියෙන්නට ඕනෑ. ඒ පාට තමයි අපට දර්ශනය වෙන්නේ. එවැනි පාටක් ඇත්නම් ඒ වර්ණ රූපයයි. වර්ණ රූපයට තනිව ඉන්න බැහැ. ශුද්ධාෂ්ටකයට අයත් අනිත් රූපත් තිබිය යුතුයි.

මේ පෙනෙන ගතිය තිබෙන්නේ රූප වල පමණයි. ඒ කියන්නේ වර්ණ රූපයේ පමණයි. හිතේ පාටක් නෑ රූපවල වගේ. හේතුව එය අරූපියි. එම නිසා මොළයේ යම් කිසි දෙයක් රෙකෝඩ් වෙනවනම් එය රූපයක්ය. මෙතැනදී මොළය හිත නෙවෙයි කියල අපි තේරුම් ගත යුතුයි.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස අරූපි නම් එතන ශුද්ධාෂ්ටක නැහැ නේද?

උත්තරය - නැත. අරූපි නම් එතන රූපයක් නැත. නමුත් ඉලෙක්ට්‍රොනික් wave එකේ යම් කිසි දෙයක් දර්ශනය වෙනවා නම් එතන රූපයක් ඇත.

උදාහරණයක් හැටියට : ගසක් ගනිමු. ගස හැඳෙන්නේ ගසක් විමට කරපු පිනකින් නෙවෙයි නේ. ගස කර්මයක් කරලා නැහැනේ. ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ කියන මූල සිත් වලින් ඉපදුනේත් නැහැ. ඒ නිසා කර්මජ රූප ඒ ගස්වල නැත. එතකොට භාව රූපත් නැත. වස්තු රූප, කාය දශක, වක්ඛු, සෝත, සාණ, ජීවිතා වැනි කලාප ද නැත. දැන් කර්මජ රූප පමණක් නොව විත්තජ රූප ද නැත. ගස කපන කොට කෑ ගහන්නේ නැහැ. කෙදිරි ගාන්නේ නැහැ. ඒ නිසා විත්තජ රූප නැත. මේ ගස අල්ලපු ගස කන්නෙත් නැහැ. ඒ නිසා ආහාරජ රූප ද නැත.

දැන් ඉතුරු වන්නේ සෘතුජ කලාපය පමණි. ගසකට උණුසුම අවශ්‍යයි. සුළඟ අවශ්‍ය යයි. අවිච අවශ්‍යයි. මේවා සෘතු ගුණයන්ය. ඒ වගේම පොළොව අවශ්‍යයි. පරිසරය අවශ්‍යයි. මේ නිසා ගසකට තියෙන්නේ සෘතුජ ශුද්ධාණ්ටක් පමණයි. එනම් පට්ඨි, අපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, සන්ධි, රස, ඕජාව කියන ශුද්ධාණ්ටකය පමණයි.

ප්‍රශ්නය - ආහාරජ රූප නැක්ද? වතුර දැමීම, පෝර දැමීම ආහාර නෙමෙයිද?

උත්තරය - එය ක්‍රියාවලියක්. ඒවා බීජ නියාමයට, සෘතු නියාමයට අයිති ක්‍රියාවලියක්.

ප්‍රශ්නය - ගසක් කපලා නැවත ලියලීම සිදුවන විට කුමණ ක්‍රියා වලියද?

උත්තරය - එය බීජ නියාමයට අයිති ක්‍රියාවලියක්.

ප්‍රශ්නය - අනිත් ශබ්ද රූප වගේ දේවලට රූප්පන ගතිය තිබේද?

පිළිතුර - ඔව්, තියෙනවා. හැම රූපයක්ම ප්‍රතිවිරුද්ධ ධර්ම නිසා විනාශ වෙලා යනවා. ඒ නිසා රූප්පන ගතිය ඇත.

කලාප ගැන කියන විට කලාප එක පොකුරට තිබුණට එම රූප කලාප අස්සේ තියෙන්නේ තනි තනි රූපයන්ය. කලාපයක්

වුණා කියලා ඒවාට වැඩි කාලයක් ඉන්න පුළුවන් කමක් නැහැ. විත්තක්ෂණ 17 කදී එය නැති වී යනවා.

ශබ්දය ඇති වෙන්නේ කෙසේද?

ශබ්දයට හිතවත්ම කිට්ටුම රූපය තමයි වායෝ ධාතුව. එම නිසා ශුද්ධාශ්ටකයේ වායෝ ධාතුව ළඟින්ම ශබ්දය උප්පාදනය වේ. වායෝ ධාතුවට අනිත් 7 දෙනා නැතිව තනියම ඉන්න බැහැ. දැන් ශබ්දය ශුද්ධාශ්ටකයට එකතු වන විට ශබ්ද නවකයයි කියනවා.

ප්‍රශ්නය - රූප දෙකක් එකට ගැටෙන විටද ශබ්දය ඇති වෙන්නේ?

පිළිතුර - නැත.

උදාහරණක් ගනිමු. ගල් ගෙඩි දෙකක් එකට හැප්පෙන විට ශබ්දයක් ඇසේ. ගල් ගෙඩි දෙකේම ශුද්ධාශ්ටක ඇත. ගල් ගෙඩි හැප්පීම නිසා ශබ්දය නිකුත් වන්නේ, ගල් වල ඇති පය්ට් ධාතුව නිසා නෙමෙයි. වායෝ ධාතුවෙන් තමයි ශබ්දය නිකුත් වෙන්නේ. වායෝ ධාතුව ගොඩක් වැඩි ශුද්ධාශ්ටක අඩංගු ද්‍රව්‍ය වල ශබ්දය වැඩියි. වායෝ ධාතුව අඩු ශුද්ධාශ්ටක අඩංගු ද්‍රව්‍ය වල ශබ්දය අඩුයි. වායෝ ධාතුව යෙදෙන ප්‍රමාණයට ශබ්දය නිකුත් වෙනවා.

ප්‍රශ්නය - කාය ප්‍රසාදය කයේ හැම තැනම තියෙනවාද?

පිළිතුර - ඔව්, කාය ප්‍රසාදයට දැන ගැනීමේ හැකියාව නැත. කිසිම ප්‍රසාදයකට දැන ගැනීමේ හැකියාව නැත. අපි වක්ඛු ප්‍රසාදයෙන් දැන ගන්නා කිව්වට කිසිම ප්‍රසාද රූපයකට දැන ගැනීමේ හැකියාව නැත. ප්‍රසාද රූප වලට ජේතවා කිව්වොත් ඒක ධර්ම විරෝධී වෙනවා. ප්‍රසාද රූපයන්ගේ ඉපදීම කර්මජ වශයෙනුයි සිද්ධ වෙන්නේ. ප්‍රසාද රූප අයත් වන්නේ රූප ගොඩටයි. රූප වලට දැන ගැනීමේ හැකියාව කිසිසේත්ම නැත. දැන ගන්නා හැකියාව හෙවත් දැනගන්නා ශක්තිය ඇත්තේ විඤ්ඤාණ වලට පමණයි.

කාය ප්‍රසාදයත් කර්මයෙන් හටගත් දෙයක් වන අතර එය රූපයකි.

අප පරිසරයේ හතර වටේම භාණ්ඩ ඇත. එනම් ශුද්ධාෂ්ටක කලාප ඇත. හතර වටේම රූප තියෙනවා. කාය විඤ්ඤාණයට මේ හතර වටේම තිබෙන රූප සියල්ලම දැනගන්න බැහැ. කයේ හැප්පෙන කොටස පමණයි කාය විඤ්ඤාණයට දැන ගන්න පුළුවන් වන්නේ. මේ කාය ප්‍රසාදය කියන්නේ පය්වි, තේජෝ, වායෝ කියන රූප ස්වභාව තුන හැප්පෙන තැන මිසක, දැනගන්න එක නෙමෙයි. ඒ හැප්පීම ස්පර්ශ වීම නිසා තමයි විඤ්ඤාණය ඇතිවන්නේ. විඤ්ඤාණයට තමයි හැප්පුන බවත්, රූපයේ තිබෙන ස්වභාවයත් දැන ගන්න පුළුවන් වෙන්නේ.

ප්‍රශ්නය - චිත්තය කියන්නේ නාමද? රූපද?

උත්තරය:- සිත කියන්නේ නාමය.

චිත්ත + ඡ = සිත නිසා හට ගත්ත

1) පය්වි	5) වර්ණ	} සිත නිසා
මේ අෂ්ටක
කලාපය
පහළ
වී ඇත
2) ආපෝ	6) ගන්ධ	
3) තේජෝ	7) රස	
4) වායෝ	8) ඕෂා	

මේවා භෞතිකයි. මේ සිද්ධිය අපි ප්‍රායෝගිකව බලමු.

අපි රූප දෙස බලන හැම වෙලාවකදීම, රූප එකක් දෙකක් ඉස්මතු වෙලා වැඩියෙන් ජේනවා. අනිත් ඒවා එහෙම ඉස්මතු වී ජේන්නේ නෑ.

උදාහරණයක් හැටියට: - තේ එකක උණු ගතිය, කිරි රස ගතිය, සීනි රස ගතිය වැඩියෙන් දැනෙනවා. එනම් ඉස්මතු වී පෙනෙනවා දැනෙනවා. නමුත් තේ එකේ තේ ගතිය, වතුර ගතිය

තිබුණට ඒවාට වඩා ඉහත කියපු දේ ඉස්මතු වී තේරෙනවා දැනෙනවා.

මේ වගේ තේ එකේ ගති දෙක තුනක් ඉස්මතු වී ඇත්නම් අනිවාර්යෙන්ම එතන අනිත් ගතිද තියෙනවා.

මේ මහත්මයා තමන්ගේ අත හොඳට මිරිකන්න බලන්න. දැන් තමන්ට දැනෙන්නේ කුමක්ද? මේ අතේ තිබෙන තද ගතිය සහ රස්තේ ගතිය දැනෙනවා නේද?. මෙම තද ගතිය රස්තෙ ගතිය දැනුනේ සෘතුවෙන්ද, ආහාර නිසාද නැත්නම් දැන් ඔය තිබෙන හිත නිසාද? හිත නිසා. හිත නිසා තමයි මෙම එතන තිබෙන ක්‍රියාවලිය සිදුවෙන්නේ. මේ හිත නිසා එතනට එන, එතන මතුවන රූප තමයි අපිට දැනුණේ. එනම් ඒවා විත්තජ රූපයෝයි. මෙම විත්තජ රූප හැදෙන්නේ අනිත් රූප කලාප සමඟයි. එම රූප කලාප යට කර ගෙන තමයි ඉහත ක්‍රියාවලිය මතුවන්නේ.

තවත් උදාහරණයක්? අපි දත් හපන කොට නොතිබුණ තද ගතියක් එතන ඇති වුණා. එම තද ගතිය ඇති වුණේ සිතින් තෙරපන නිසයි. ඒ කියන්නේ එතන විත්තජ රූපයක් පහළ වුණා කියන එකයි.

අවසානය

සෑමට ධර්ම අවබෝධය වේවා!

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : රූප කලාප දෙවැනි කොටස

දේශකයාණන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජිනාලංකාර

ස්ථානය : ඕක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය

දිනය : 2015-08-15

15

රූප කලාප

2 වෙනි කොටස

පරමාර්ථ වශයෙන් රූප 28 ක් තියෙනවා. මෙම රූප වලට තනියම පවතින්න නොහැකියි. සෑම වෙලාවකදීම තවත් රූපයකට ගිලිලයි මේවා පවතින්නේ. එසේම රූප වලට රූප්පන ගතියක්ද තිබෙනවා. රූප්පනය කියන්නේ ප්‍රතිවිරුද්ධ රූපයන්ගෙන් වෙනස් වී යන ගතියයි.

උදාහරණයක් - පස් වලට වතුර දැමූ විට වතුර නිසා පස් වල ස්වභාවය වෙනස් වේ. වතුර වල ස්වභාවය පස් නිසා වෙනස් වේ. දෙදෙනාගේම මුලින් තිබූ ගති ස්වභාවයන් වෙනස් වී ගොස්ය. එසේම රූප වලට හිතක් නොමැත. එනිසා ඒවාට හිතන්න බැරිය. දැනීමක් ද නැත. එනිසා ඒ රූපවලට අනෙක් දේවල් දැනගන්නටත් නොහැකිය.

අවිනිබ්භෝග රූප

අවිනිබ්භෝග රූප යනු වෙන් කළ නොහැකි රූපයන්ය. මේවා 8 කි. ඒවා නම් - පඨවි - ආපෝ - තේජෝ - වායෝ - වර්ණ - ගන්ධ - රස - ඕජා. මෙම රූප වික එක පොදියටයි තිබෙන්නේ. මේවා එකිනෙකාගෙන් වෙන් කළ නොහැක. නමුත්

ප්‍රබල සමාධිගත සිතකට මෙම රූප එකිනෙකාගෙන් වෙන් කොට හඳුනා ගැනීමට නම් හැකිය. මෙම රූප රාශියට, රූප කලාපයට අන්තර් කලාපයයි කියනවා. නමුත් හිතට පුළුවනි මෙම රූප වෙන් වෙන්ව හඳුනා ගන්න.

1) ඇසක ඇති දශක කලාපය.

පඨවි - ආපෝ - තේජෝ - වායෝ - වර්ණ - ගන්ධ - රස - ඕෂා - ජීවිතින්ද්‍රිය - චක්ඛු ප්‍රසාදය

2) නාසයට ඇති දශක කලාපය.

පඨවි - ආපෝ - තේජෝ - වායෝ - වර්ණ - ගන්ධ - රස - ඕෂා - ජීවිතින්ද්‍රිය - ඝාණ ප්‍රසාදය

3) කණට ඇති දශක කලාපය.

පඨවි - ආපෝ - තේජෝ - වායෝ - වර්ණ - ගන්ධ - රස - ඕෂා - ජීවිතින්ද්‍රිය - සෝත ප්‍රසාදය

4) දිවට ඇති දශක කලාපය

පඨවි - ආපෝ - තේජෝ - වායෝ - වර්ණ - ගන්ධ - රස - ඕෂා - ජීවිතින්ද්‍රිය - ජීවිතා ප්‍රසාදය

5) ශරීරයට ඇති දශක කලාපය

පඨවි - ආපෝ - තේජෝ - වායෝ - වර්ණ - ගන්ධ - රස - ඕෂා - ජීවිතින්ද්‍රිය - කාය ප්‍රසාදය

6) ස්ත්‍රී භාව දසක කලාපය

පඨවි - ආපෝ - තේජෝ - වායෝ - වර්ණ - ගන්ධ - රස - ඕෂා - ජීවිතින්ද්‍රිය - ස්ත්‍රී භාව රූපය

7) පුරුෂ භාව දසක කලාපය

පඨවි - ආපෝ - තේජෝ - වායෝ - වර්ණ - ගන්ධ - රස - ඕෂා - ජීවිතින්ද්‍රිය - පුරුෂ භාව රූපය

8) වස්තු රූප දශක කලාපය

පයවි - ආපෝ- තේජෝ - වායෝ - වර්ණ - ගන්ධ - රස - ඕජා - ජීවිතින්ද්‍රිය - වස්තු රූපය

එසේම ජීවිත නවකය යනුවෙන් තවත් නවක කලාපයක් ඇත. එහි ඇත්තේ රූප 9 කි.

එනම් පයවි - ආපෝ - තේජෝ - වායෝ - වර්ණ - ගන්ධ - රස - ඕජා - ජීවිතින්ද්‍රිය.

මෙම රූප කලාප වල රූප 10 ක් අඩංගු වෙනවා. ගොඩවල් වශයෙන් සැලකුවාම 8 යි.

රූප 9 ක් අඩංගු ගොඩවල් 1 කි.

මෙම සියලුම කලාප වලට කර්මයෙන් හට ගත් රූප කලාපයයි කියා කියනවා.

මෙම කලාප 9 ය භාවනාවක් වශයෙන් මෙහෙහි කිරීම

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස!!!

වෙන්කළ නොහැකි රූප 8 ද, ජීවිත රූපයද, චක්ඛු ප්‍රසාද රූපයද, යන රූප 10 ය කර්මයෙන් හට ගන්නා වූ චක්ඛු දශක රූප කලාපය නම් වේ.

වෙන්කළ නොහැකි රූප 8 ද, ජීවිත රූපයද, සෝත ප්‍රසාද රූපයද, යන රූප 10 ය කර්මයෙන් හට ගන්නා වූ සෝත දශක රූප කලාපය නම් වේ.

වෙන්කළ නොහැකි රූප 8 ද, ජීවිත රූපයද, ඝාණ ප්‍රසාද රූපයද, යන රූප 10 ය කර්මයෙන් හට ගන්නා වූ ඝාණ දශක රූප කලාපය නම් වේ.

වෙන්කළ නොහැකි රූප 8 ද, ජීවිත රූපයද, ජීවිත ප්‍රසාද රූපයද, යන රූප 10 ය කර්මයෙන් හට ගන්නා වූ ජීවිත දශක රූප කලාපය නම් වේ.

වෙන්කළ නොහැකි රූප 8 ද, ජීවිත රූපයද, කාය ප්‍රසාද රූපයද, යන රූප 10 ය කර්මයෙන් හට ගන්නා වූ කාය දශක රූප කලාපය නම් වේ.

වෙන්කළ නොහැකි රූප 8 ද, ජීවිත රූපයද, ස්ත්‍රී භාව රූපයද, යන රූප 10 ය කර්මයෙන් හට ගන්නා වූ ස්ත්‍රී භාව දශක රූප කලාපය නම් වේ.

වෙන්කළ නොහැකි රූප 8 ද, ජීවිත රූපයද, පුරුෂ භාව රූපයද, යන රූප 10 ය කර්මයෙන් හට ගන්නා වූ පුරුෂ භාව දශක රූප කලාපය නම් වේ.

වෙන්කළ නොහැකි රූප 8 ද, ජීවිත රූපයද, හෘදය රූපයද යන රූප 10 කර්මයෙන් හට ගන්නා වූ වස්තු දශක රූප කලාපය නම් වේ.

වෙන්කළ නොහැකි රූප 8 ද , ජීවිත රූපයද යන රූප 9 ය කර්මයෙන් හට ගන්නා වූ ජීවිත නවක රූප කලාපය නම් වේ.

දැන් රූප කලාප කීයක් තිබෙනවාද? රූප කලාප 9 යි. වෙන්කළ නොහැකි රූප කියපු ගමන් මතක් වෙන්ට ඕන, එනම් ශුද්ධාඡ්ටකයයි. ඒවා මොනවාද? පඨවි - ආපෝ- තේජෝ - වායෝ- වර්ණ - ගන්ධ - රස- ඕජා. මෙයට අවිනිබ්භෝග රූප යයි කියනවා.

එතකොට අපි දැන් දන්නවා කර්මයෙන් හට ගන්නාවූ රූප කලාප 9 ක් තිබෙන බව.

දැන් අපේ ශරීරයේ තිබෙන වක්ඛු ප්‍රසාද රූප කලාපය ඇපේද,

ජීවිත ප්‍රසාද රූප කලාපය දිවේද,

සාණ ප්‍රසාද රූප කලාපය නාසයේද,

සෝත ප්‍රසාද රූප කලාපය කන්දේද,

කාය ප්‍රසාද රූප කලාපය කයේද,
 ස්ත්‍රී භාව රූප කලාප ස්ත්‍රීන්ගේද,
 පුරුෂ භාව රූප කලාප පුරුෂයන්ගේද,
 හෘදය වස්තු රූප කලාපය දෙගොල්ලන්ගේමද තිබෙනවා.
 තවද ජීවිත නවක රූප කලාපයක්ද ඇත.
 ඉහත කී රූප කලාප 9 යම කර්මයෙන් හටගත් රූපයන්ය.

අවසාන රූප කලාපය

කෙනෙක් භාවනා කරමින් සිටිනවයි සිතමු. එයා මෙහෙම හිතනවා. "මට ඔක්කොම කරදර හිත නිසයි" කියල. දැන් එයා හිතට බැන බැන දොස් කියමින් හිත එපා කරවනවා කියල හිතමු. දැන් එයාගේ භාවනාව "මට හිත එපා, එපා හිත, එපා හිත" යනුවෙනි. මේකට පාලි භාෂාවෙන් කියන්නේ 'ධි සංඥාව යි' 'ධි' කියල කියන්නේ පාලි භාෂාවෙන් පහත් කරලා සලකන එකයි. හිත අප්‍රිය කරනවා. මෙයා එපා කිව්වේ හිතට විතරයි. මෙයා මැරෙනවා. මරණයට පත්වන තෙක් මෙයා එපා කිව්වේ හිතට පමණයි. රූපයට එපා කිව්වේ නැහැ. රූපය පිළිකුල් කළේ නෑ. රූපයේ දොස් සැලකුවේ නෑ. මෙයා අවු 79 ක් පමණ ආයුෂ විදලා, මේ තැනැත්තා මරණයට පත් වුණා කියලා සිතමු. මෙයා මරණයට පත් වන මොහොතේදී හිත මරණාසන්න චිත්ත විචියේ නවතිනවයි සිතමු.

මේ චිත්ත විචියේ ශක්තියෙන්, කර්ම බලයෙන් එයාට ඇඟක් හැදෙනවා. නමුත් හිතක් හටගන්නේ නෑ. එයා මේ කිට්ටුව පළාතක නෙමෙයි ඉපදෙන්නෙ. එනම් බ්‍රහ්ම ලෝකයේ. කිසිම දෙයක් මෙයාට හිතෙන්නේ නැත. මේ රූපය ගන්න මිනිස් ලොව අවුරුදු 79 යයි ජීවත් වුණේ. මෙයාගේ ශරීරය ඉතාමත් සියුම් එකක්. මේ ශරීරය ස්ත්‍රීයෙකුගේද, පුරුෂයෙකුගේද නොවේ, ඉතාම සුක්ෂ්ම ශරීරයක්ය. වක්ඛු, සෝත, සාණ, ජීවිතා, කාය,

ස්ත්‍රී භාව රූප, පුරුෂ භාව රූප ඒ මොකවත් ඒකේ නැත. දැන් ඉතිරිව ඇත්තේ ජීවිත නවක කලාපය පමණයි. කලින් කියපු රූප කලාප වලින් කලාප 8 ක්ම නැත. ඇත්තේ පයවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ , ගන්ධ ,රස ඕජා සහ ජීවිතින්ද්‍රිය පමණයි.

මේ ආකාරයට ජීවිත නවක කලාපය තමයි ඒ බ්‍රහ්ම ලෝකයේ තියෙන්නේ. මෙයාට වින්දනයක් නැත. ඉර පැවිවට දැනෙන්නේ නැත. කිසිම දෙයක් ඇහෙන්නේ නැත. මෙයා බ්‍රහ්මයෙක් හැටියට බ්‍රහ්ම ලෝකේ කල්ප 500 ක් ඉන්නවා. කල්ප 500 ඉවර උනහම මෙම රූපය නැති වෙනවා. නැවත පෙර මිනිස් ලොව නවත්තපු තැනින් හිතත් රූපයත් ඇතිව ඉපදෙනවා. එයා නැවත මිනිස් ලොවට එන විට, එයා සමඟ භාවනා කරමින් සිටි අනෙක් අය භාවනා කරලා නිවනට පත්වෙලා ඉවරයි. එහෙම වෙන්නට පුළුවන්. මේ තැනට බුදුහාමුදුරුවෝ කිව්වේ අභවාය තලය කියලයි.

මෙන්න මේ ආකාරයටයි ජීවිත නවක කලාපය ඇතිවීමෙන් සිදුවන ප්‍රතිඵලය.

ප්‍රශ්නය - මෙය මිත්‍යා දෘෂ්ටිය නිසා සිදු වීමක්ද?

උත්තරය - එයා කර්ම, කර්ම ඵලය විශ්වාස කරනවා. ඒනිසා කම්මස්සකත සම්මා දිට්ඨිය තිබෙනවා. නමුත් එයා හිතන්නේ එතනයි විමුක්තිය තියෙන්නේ කියලා. මෙම භාවනා ක්‍රමය ලෝකයේ තියෙන දෙයක්. ඒ වුණාට එයාට නැත්තේ නිවන් දැකීමට හේතුවන සම්මා දෘෂ්ටියයි.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස, නාමයත් රූපයත් දෙකම එපා කියල භාවනා කරන්න පුළුවන්ද ?

උත්තරය - පුළුවනි, රූපය එපා කීමත්.... නාමය එපා කීමත් එය එක්තරා ක්‍රමයකටයි සිද්ධ වෙන්නේ. හතරවෙනි ධ්‍යානයට ගිහින් තමයි එය කරන්නට පුළුවන්. නමුත් විමුක්තියක් නැත. මෙම භාවනාව යෝගී භාවනාවක්.

මෙතන රූප 9 යකි. මේ රූප කලාප හිතෙන් හට ගන්නවා. මෙම කලාපයට කාය විඤ්ඤත්ති නවක කලාප යයි කියනවා. එනම් ශුද්ධාශ්ටකය සහ කාය විඤ්ඤත්ති යන රූපයන්ගෙන් යුක්ත කලාපය.

අපි බලමු දැන් කාය විඤ්ඤත්තිය කියන එක නුවණින් තෝරා ගන්න පිළිවෙළ.

කෙනෙක් ලංකාවේ සිට නවසීලන්තයට ඇවිත් ජීවත් වෙනවා. ටික කලකට පසු තවත් ලාංකිකයෙක් පළමු වැන්නාට මුණ ගැහෙනවා. දැන් දෙවැන්නා පළමු වැන්නාට තමන් හඳුන්වා දෙනවා.

“මම ලංකාවේ බොහොම මහන්සියෙන් ධනය උපයා ගත්තා. මම මැණික් ව්‍යාපාරයක් කරපු කෙනෙක්. මට විශාල ගෙයක් කන්ද උඩක තිබුණා. එම ගෙදර දොරවල් වලට මැණික් හයි කරලයි තිබුණේ. ඒ වගේම මට වටිනා වාහන තිබුණා. මට අලින් හිටියා. එකෙක් නොන්ඩින් ගැහුවා කකුළ ගලක හැප්පිලා” මේ වගේ විශාල කතාවක් කරගෙන යනවා.

මේ ආකාරයට එයාගේ ජීවිත කතාව පළමු වැන්නාට කියනවා. පළමු වැන්නා මේ කතාව අහගෙන ඉඳලා වචනයක්වත් කතා නොකර, ඔළුව වනන එකම විතරක් කරනවා. නමුත් ඔහු මේ කතාව හොඳට අහගෙන හිටියා.

එතැනදී පළමු වැන්නා ඔළුව වන වනා අඟවන්නේ, මේ නම් හොඳට තෙම්පරාදු කරපු, හොඳට හෝද්දට හදපු බොරුවක් බවයි. මේ ඔළුව හෙලවීම අස්සේ තියෙන්නේ විඤ්ඤත්ති භාෂාවක්. කයෙන් අඟවන විඤ්ඤත්ති භාෂාවයි. මෙයට කියනවා කාය විඤ්ඤත්තිය කියලා.

ඒ වගේම ලංකාවේ පොලිස් හටයින්ද විඤ්ඤත්ති භාෂාවෙන් තමයි මාර්ගය හසුරුවන්නේ. වචන වලින් නැතුව කය භාවිතා

කර සංඥා දීමයි. මෙම කාය විඤ්ඤාත්තිය රූප හදන ගතිය තියෙනතෙක් හිතේ. එම නිසා මෙම කලාපයද විත්තජ රූප කලාපයක්.

දැන් මිලඟට විත්තජ රූප කලාප දෙකක් කියවෙනවා.

- 3). පඨවි - ආපෝ - තේජෝ - වායෝ - වර්ණ - ගන්ධ - රස - ඕජා - වචි විඤ්ඤාත්තිය - ශබ්දය

මෙතන රූප 10 ක් අඩංගුයි. වචි විඤ්ඤාත්තිය කියන්නේ වචනයෙන් අඟවන, වචන ශබ්දයෙන් අඟවන අදහසයි. එය මේ විදියට තේරුම් ගනිමු. අපි වචන කතා කරන විට එතන භාෂාමය ලක්ෂණයක් තියෙනවා.

උදාහරණ - යකඩයක් බිමට වැටීම,

අකුණු ගැසීම

මනුෂ්‍යයෙක් කෑ ගැසීම.

මේ කරුණු තුන ගැන හිතලා බලන්න. යකඩය බිමට වැටෙන විට ඒ තුළ කියන භාෂාවක් නැත. ඒ වගේම අකුණු ගහන විටත් ඒ තුළ කියන භාෂාවක් නැත. නමුත් මනුෂ්‍යයෙක් කෑ ගහන විට ඒ තුළ, ඒ කෑ ගැහිල්ල තුළ, දුකක් හෝ සතුටක් හෝ යම් අදහසක් ගැවිලා තියනවා. යම් අදහසක් කැවිලා තියෙනවා. ඒකට තමයි කියන්නේ වචි විඤ්ඤාත්තිය කියලා. එතැනදී වචනයක් ප්‍රකාශ කළේ නැති උනත්, ශබ්දයෙන් සංඥාව හඳුනා ගත හැකියි. මෙයත් විත්තජ රූප කලාපයෙකි.

- 4). පඨවි - ආපෝ - තේජෝ - වායෝ - වර්ණ - ගන්ධ - රස - ඕජා - ලහුතා - මුදුතා - කම්මඤ්ඤතා

මෙහිදී ශුද්ධාෂ්ටකයට තවත් රූප 3 ක් එකතු වී සෑදෙන විත්තජ රූප කලාපයක් තිබෙනවා. මෙයට ඒකාදශක කලාපය යයිද කියනවා.

ලහුතා, මුදුතා, කම්මඤ්ඤතා පැහැදිලි කරමු.

අපි දැන් භාවනා කරනවයි හිතමු. ආහාර පාන ගත්තයින් පසු ශරීරය රළුයි. ගොරෝසුයි. නමුත් භාවනා කරන විට අපේ ශරීරය සන්සුන්ව, හිතද සන්සුන්වෙලා මෘදු ගතියක් ඇතිවෙනවා. මෙයද සිදු වන්නේ විත්තජ වශයෙනුයි. එනම් හිත නිසයි. නමුත් මෙම කලාප දැනටමත් ශරීරයේ තියෙනවා. භාවනා කරන කොට ඒවා ප්‍රකට වෙනවා.

ලහුතා යනු සැහැල්ලු ස්වභාවයයි.

මුදුතා යනු මෘදු ස්වභාවයයි.

කම්මඤ්ඤතා යනු නැවෙන ස්වභාවයයි. (ක්‍රියා කර හැකි ස්වභාවය)

මෙහි 'තා' කියලා භාවිතා කරන්නේ ස්වභාවය, බව කියන අදහසින්.

5). තවත් විත්තජ රූප කලාපයක් තිබෙනවා. එහි රූප 12 ක් අඩංගුයි. මෙයට ද්වාදස කලාපය යයි කියනවා. එහිදී ශුද්ධාෂ්ටකයට තවත් රූප 4 ක් එකතු වෙනවා.

එනම් - ලහුතා - මුදුතා - කම්මඤ්ඤතා - කාය විඤ්ඤත්තිය.

යන එන විටත්, භාෂාවක් හැසිරවීමේදී සහ කතා කරන විට, කාය විඤ්ඤත්තිය අවශ්‍ය වේ. ලහුතා, මුදුතා, කම්මඤ්ඤතා යන තුනම එකටයි තියෙන්නේ. කාය විඤ්ඤත්තිය කියන්නේ භාෂා ස්වරූපයක්. ප්‍රකාශන ශක්තියක්, ප්‍රකාශන ගතියක්.

කම්මඤ්ඤතා කියන්නේ ක්‍රියා කරන ශක්තියයි.

කාය විඤ්ඤත්තිය හා කම්මඤ්ඤතා යනු ධර්මතා දෙකක්.

6). මිලඟට අවසන් රූප කලාපය ගනිමු. එහි රූප 13 ක් තියෙනවා. එය 'තේරසක' කලාපය නමින් හඳුන්වනවා.

මෙහිදී ශුද්ධාණ්ටකයට තවත් රූප 5 ක් එකතුවෙනවා.

පඨවි - ආපෝ - තේජෝ - වායෝ - වර්ණ - ගන්ධ - රස - ඕජා - ශබ්දය - ලහුතා - මුදුතා - කම්මඤ්ඤතා - කාය විඤ්ඤත්ති

මෙතන රූප 13කි.

මෙතන වවි විඤ්ඤත්තියත් කාය විඤ්ඤත්තියත් ඇත.

වවි විඤ්ඤත්තිය ඇති වන අයුරු.

උදාහරණයක් - කුඩා ළමයෙක් ගහක් උඩට නැග්ග විට අම්මා බොහෝම කරුණාවෙන් ළමයට කියනවා, ගහෙන් බහින්න කියලා. එතන වවි විඤ්ඤත්තියක් තියෙනවා. එම වචනයේ පඨවි - ආපෝ - තේජෝ - වායෝ - වර්ණ - ගන්ධ - රස - ඕජා - ශබ්දය සහ වවි විඤ්ඤත්තිය තියෙනවා.

ඒත් දැන් ළමයා ගහෙන් බහින හැඩක් නැහැ. දැන් අම්මා කෝටුවක් අරගෙන සැරෙන් කියනවා බහින්න කියල. ඒත් ළමයා ගහෙන් බහින්නෙ නැහැ. දැන් අම්මා කෝටුවත් විසි කරලා බොහෝම ආදරෙන් කියනවා "පුතේ බහින්න කියල" නොයෙකුත් උපක්‍රම වලින් වචන ප්‍රකාශ කරනවා. නොයෙකුත් දේවල් අරන් දෙන බවත් කියනවා. මේ විදියට ආදරයෙන් කතා කරනවා. දැන් එතන සිදුවන්නේ මොකද්ද? එම ශබ්දය තුළ මෘදු ගතිය, ලහුතා ගතිය, කම්මඤ්ඤතා ගතිය. ඔය සියල්ලම තියෙනවා. ශබ්දයට මෙම රූප ටික එකතු කරලා ප්‍රකාශ කරනවා. එවිට ළමයා ගහෙන් බහිනවා.

මෙතන මේ රූප කලාප පහළ වුනේ හිතෙන්. එනම් අම්මගේ ශබ්දය ඇතුළත තමයි මේ මෘදු ගතිය, සෞම්‍ය ගතිය තියෙන්නේ. ශබ්දය ඇතුළත අදහස ගැබ් වෙලා තියෙනවා.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස, ශබ්දයක් පිට කළ යුතුමද වවි විඤ්ඤත්තිය සිදු කිරීමට. හිතෙන් අදහස ගොනු කරගෙන ඉන්න විට වවි විඤ්ඤත්තිය සිදු වෙනවද?

උත්තරය - ඔව්, වව් විඤ්ඤත්තිය සිදු වීමට වචන පිට කළ යුතුමයි. හිතේ තිබුණු විඤ්ඤත්තිය ක්‍රියාව සිදුවන්නේ නැ. හිතෙන් හදාගෙන ඉන්න ඒවා මනෝමය ධර්මයි. සිතෙන් හිතල වචනය පිට කළ යුතුමයි, වව් විඤ්ඤත්තිය සිදු වෙන්න. එනම් ඉස්සර වෙලා හිතලා ඊට පසු රූප ටික නිෂ්පාදනය කරනවා. ඒ නිසා තමයි මේ රූප චිත්තජ රූප කියල කියන්නේ.

ප්‍රශ්නය - කතා කරන්න බැරි කෙනෙකුට වව් විඤ්ඤත්තිය සිදු වේද?

පිළිතුර - කතා කරන්න බැරිය යනුවෙන් කියන්නේ වචන සීමා සහිත බවයි. අ....අ....අ...කියනකොට එතන වව් විඤ්ඤත්තිය තියෙනවා. නමුත් අනිත් අයට තේරුම් ගැනීමටයි බැරි ලෝක සම්මුතියට අයත් වචන හෝ ශබ්ද ඔහුගෙන් පිට වෙන්නේ නැති නිසා.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, ලහුතා, මුදුතා, කම්මඤ්ඤතා යන රූපත් එකටමද පවතින්නේ.

පිළිතුර - ඔව්, ඒ රූප තුනම නිතරම පවතින්නේ එකටයි.

දැන් ඔක්කොම රූප කලාප පිළිබඳව හිතමු.

- 1). කර්මජ රූප කලාප 9 යි.
- 2). චිත්තජ රූප කලාප 6 යි.
- 3). ජීවිත නවක කලාපය තිබෙන්නේ බ්‍රහ්ම ලෝකයේ පමණයි.

ඔක්කොම කර්මජ රූප කලාප 9 යකි. මෙහි නවක කලාපය බ්‍රහ්ම ලෝකයේ තිබෙනවා. ඉතිරි කලාප 8 මිනිස් ලොව ඇත.

පිරිමියකුගේ ශරීරයේ ස්ත්‍රී භාව රූප කලාපය නැත. ස්ත්‍රියකුගේ ශරීරයේ පුරුෂ භාව රූප කලාපයත් නැත. එම නිසා ස්ත්‍රියකුගේ ශරීරයේ ඇත්තේ රූප කලාප 7 කි. එලෙසම පුරුෂ ශරීරයේ ඇත්තේ රූප කලාප 7කි.

මුළු සක්වලම ඇති සතුන්ගේ රූප කලාපයන් මෙයින් පෙන්නුම් කරනවා.

ප්‍රශ්නය - බුන්ම ලෝක වලත්, කාම ලෝක වලත් මෙම රූප කලාප මේ විදියටමද පවතින්නේ?

උත්තරය - බුන්මයන්ට බුන්ම ශරීරයි තියෙන්නේ. දෙවියන්ට දිව්‍ය ශරීරයක් තියෙන්නේ. මනුෂ්‍යන්ට මනුෂ්‍ය ශරීර තියෙන්නේ. මනුෂ්‍යයින්ගේ ශරීරවල, කර්මජ රූප වගේම ආහාරජ රූපත් වැඩියි. මනුෂ්‍යන්ගේ ශරීරයේ කර්මජ රූප පැවතෙන්න නම් ආහාරජ රූප වැඩියෙන් තිබිය යුතුයි. ආහාරජ රූප ලැබෙන්න ලැබෙන්න තමයි කර්මජ රූප පවත්නන්ට පුළුවන් වෙන්නේ. ඒ නිසා සෑම විටම ආහාරජ රූපවල උපස්ථම්භනය ලැබෙනවා කර්මජ රූප වලට. මිනිස් ශරීරය කර්මජ රූප වලින් පටන් ගත්තත් ආහාරජ රූප වලින් එය දියුණු වෙනවා පවතිනවා. නමුත් දිව්‍ය ශරීරයේ ආහාරජ රූප අඩුයි. කර්මජ රූප වැඩියි. ඊට හේතුව දෙවියන්ගේ ශරීරයේ කර්මජ රූපවල ශක්තිය වැඩියි. ඒ නිසා දෙවියන්ට ඒ අවශ්‍ය ආහාරජ රූප අඩුවෙන් ලැබුණත් ප්‍රමාණවත් වෙනවා. පොඩ්ඩක් කෑම ගත්තහම ප්‍රමාණවත්ය. එම ආහාර වලට දිව්‍ය අමානයයි, දිව්‍ය ඕජාව යැයිද කියනවා. බුන්මයන්ට කෑම ගැනිල්ලක් නැත. ඔවුන්ට ඇත්තේ චිත්ත ප්‍රීතියයි.

බුන්මයන්ගේ ආහාරය මේ සිතේ පවත්වන්නා වූ ප්‍රීතියමයි.

එක් අවස්ථාවක බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරනවා "පීතිහක්ඛා භවිස්සාමි, දේවා ආහස්සරා යථා" කියල. ඒ කවුරු වගේද? ආහස්සර බඹ ලොව බුන්මයන් වගෙයි.

ප්‍රශ්නය - දෙවියන්ටත් රූප කලාප තියෙනවද?

පිළිතුර - ඔව්, දෙවියන්ටත් රූප කලාප තියෙනවා.

බුන්මයින්ට භාව රූප කලාප නැත. දෙවියන්ට ඇත. එසේම දුගති සතුන්ටත් භාව රූප කලාප ඇත. දිව්‍ය ලෝකයේ දිව්‍ය

පුත්‍රයා, දිව්‍යාංගනාව, මේ අයුරින් නම් කරන්නේ භාව රූප ඇති නිසයි.

ප්‍රශ්නය - යම් කිසි අකුසල කර්මයක බලපෑමක් නිසාද ස්ත්‍රී භාව රූපය ලැබෙන්නේ.

පිළිතුර - ඔව්, ස්ත්‍රී භාව පුරුෂ භාව රූප දෙකම ලැබෙන්නේ ඒ ඒ කර්මවල විපාක හැටියට.

ස්ත්‍රී භාව රූපය කියන්නේ කර්මජ රූපයක්. මේ නිසා ස්ත්‍රී භාව රූපයටත් පුරුෂ භාව රූපයටත් අඩු වැඩි වශයෙන් කර්ම විපාක දීමක් තිබෙනවා. හේතුව භාව රූප යනු කර්මජ රූපයෝ යි. එවැනි භාව රූප ලැබුනහින් පසු එම එක් එක් භාව රූප වලට අඩු වැඩි වශයෙන් සැප වශයෙන් හෝ දුක් වශයෙන් හෝ කර්මය විපාක දිය හැකියි. ඒකට කර්මයෙන් හැදුණ රූපයන් තියෙනවා.

පුරුෂ භාව රූපයට අදාළ කුසල් අකුසල් කරමින්, ස්ත්‍රී භාව රූපයට අදාළ කුසල් අකුසල් කරමින් විපාක දීමට අවශ්‍ය එම පරිසරය නැත්නම්, එම කර්මයන් අහෝසි වේ. එම කර්මයෙන් මිදෙයි.

කර්මයෙන් රූප පරිසරයක් හැදුනහින් පසුව, ඊට අදාළව එකතු වුණු කර්ම, විපාක දීමට සුදුසු අවස්ථාවකදී ඉදිරිපත් වෙනවා.

එසේම කාන්තාවන්ට හැදෙන ලෙඩත් පුරුෂයින්ට හැදෙන ලෙඩත් වෙන් වෙන්ව තිබෙනවා. ඒ නිසා එවැනි ලෙඩ දුක් ඇති වන්නේ ඒ ඒ අදාළ කර්ම වලිනුයි.

කාන්තාවකගේ ප්‍රධාන ලක්ෂණය තමයි තම ශරීරය එපා නොකිරීම. ඒකට අධිමෝක්ෂය යයි කියනවා. කාන්තාවන් හැම දේම පළදින්න කැමතියි. එය කාන්තාවන්ගේ ස්වරූපයයි. එසේම කාන්තාවකගේ ජීවිතියකට එම ශරීරයට අවේනික දුක් සමුදායක් තියෙනවා. පුරුෂයන්ට එහෙම නැත. ස්ත්‍රීන් ජීවිතියේ සෑම වෙලාවකදීම ඥාති විශෝගයෙන් යුක්තයි. අවුරුදු 16 - 20 පසු

කාන්තාව උපන්නා වූ ගෙයින් අයින් වෙනවා. එය කාන්තාවන්ට ආවේනිකයි. සහෝදර සහෝදරියන්ගෙන් අයින් වෙන්ට සිද්ධ වෙනවා.

එම නිසා කැමති අය කාන්තා ගතියෙන් මිදෙන්න කුසල් කිරීමෙන් ප්‍රාර්ථනා කළ යුතුයි.

ප්‍රශ්නය - කර්මයෙන් අපිට ඇතිවෙලා තිබෙන මෙම ගති වික්ෂේප රූප වලින් වෙනස් කරන්න පුළුවන්ද?

උත්තරය - බැහැ, අපේ ඕනෑකම් මත එහෙම කරන්ට බෑ.

වෙනස් කරන්න පුළුවන් එකම විදිය තමයි ස්ත්‍රී රූපයේ ඇති දුක් ගොඩේ ආදීනව සැලකීමෙන්. මට ස්ත්‍රී භාවය නැවත එපා කියලා කුසල් කරලා පතන එක. ඒකට අවශ්‍ය දාන සීල භාවනා කර අධිෂ්ඨානය ප්‍රාර්ථනාව කරන්න ඕනෑ. විවාහක නම් සැමියා රැක බලා ගැනීම, ගරු කිරීම, ප්‍රාර්ථනා සිතින් කළ යුතුයි.

ප්‍රශ්නය - ප්‍රාර්ථනා කරන්නේ සිතෙන්ද?

පිළිතුර - ඔව්, ප්‍රාර්ථනාව සිදුකරන්නේ සිතින්මයි.

ප්‍රශ්නය - ලහුතා , මුදුතා , කම්මඤ්ඤතා යන මෙම රූප වෙනස් කරන්න පුළුවන්ද?

පිළිතුර - හිතේ ස්වභාවය යම් ආකාරයක් නම්, හිත යම් කිසි ආකාරයකින් දරදඩු නම් දරදඩු ගතිය පෙන්නුම් කරයි.

හිත යම් කිසි ආකාරයක සෞම්‍ය නම්, මෘදු නම් ඒ පින්තුරය තමයි රූපයට වැටෙන්නේ. ඒක අනුව තමයි ලහුතා, මුදුතා, කම්මඤ්ඤතා, වචී විඤ්ඤත්ති, කාය විඤ්ඤත්ති ආදිය ලැබෙන්නේ.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස එතකොට මුහුණේ පෙනුමත් වෙනස් කරගන්න මේවා හේතු වෙනවද?

පිළිතුර - ඔව්, කාන්තාවන් ස්වභාවයෙන්ම කැමතියි ලස්සනට, යම් කිසි කෙනෙකුට ප්‍රිය මනාපව ඉන්න. අනිත් එක කාන්තාවන්

කැමතියි අනිත් අය තමා දිහා බලනවට. එම අවධානය තමා දිහාවට යොමුවෙන ආකාරයට කොණ්ඩේ හදාගන්නට, ගමන් බිමන් යන්ට, ඇස් සකස් කරගන්නා ගතියක් කාන්තාව තුළ තියෙනවා.

උදාහරණයක්:- පිරිමි 10 දෙනෙක් පාරේ එක් පැත්තක යනවා. පාරේ අනිත් පැත්තේ කාන්තාවක් යනවා. තවත් කෙනෙක් ටික වෙලාවකට පසු කාන්තාවගෙන් අහනවා "මේ පැත්තෙන් පිරිමි කවරියක් ගියාද" කියල. කාන්තාව කියනවා ඇය ඒ ගැන නොදන්නා බව.

පිරිමි පක්ෂයෙන් අහනවා "මේ පැත්තෙන් කාන්තාවක් ගියාද" කියල. එවිට පුරුෂ පක්ෂය කියන්නේ ඔව් මේ පැත්තෙන් කාන්තාවක් ගියා. මගේ දිහාත් ටිකක් බලලා ගියා කියලා.

මේ අනුව තේරෙන්නේ පිරිමි පක්ෂය ගැන කිසිවෙක් විශේෂ අවධානයක් දක්වන්නේ නැති බවයි. නමුත් කාන්තා පක්ෂය ගැන නිතරම විශේෂ අවධානයක් තියෙනවා.

එසේම පුරුෂ ආකල්ප ස්ත්‍රී ආකල්ප යනුවෙන් දෙවිදියක් වෙනවා. එනම් ඒ අයගේ හිත් වෙනස් වෙනවා. හිතන පහන විදිය වෙනස්. පුරුෂ ආකල්ප නම්, ඔවුන්ගේ දැඩි ගතිය, රළු ගතිය සහ පුරුෂයින් ලස්සනට ඉන්නවට වඩා බලය පෙන්වන්නයි කැමති වන්නේ.

ස්ත්‍රී ආකල්ප මීට වෙනස් වෙනවා.

ප්‍රශ්නය - ස්ත්‍රී ආකල්ප බදින්න පෙර වැඩියෙන් තියෙනවා පසු කාලයකදී ඒ ආකල්ප වෙනස් වී යනවා නේද?

පිළිතුර - නැත,

පොඩි කාලේ ඉදන් මැරෙන කල්ම ඒ ආකල්ප තිබෙනවා. තරුණ කාලයේදී ලලනා ගතිය වැඩියි. ලස්සනට අදින්න පළදින්න කැමතියි. ශරීරයේ මණ්ඩන ගතිය හදනවා වැඩියි. වයසට යන විට ඒ ගතිය අඩු වැඩි වීමකුයි ඇත්තේ.

ප්‍රශ්නය - භාව රූප ගැන හිතන්නේ නැතිව නිවන ප්‍රාර්ථනා කලාම මේ ගතියෙන් මිදෙනවා නේද?

පිළිතුර - ඔව් එක රූපයක්වත් එපා කියල ප්‍රාර්ථනා කරන්න. ඒක තමයි හොඳම එක. කර්මයෙන් හදපු යම් රූපයක් තියේ නම් ඒවා අස්ථිරයි නේ. ස්ත්‍රී භාව රූපය හෝ වේවා පුරුෂ භාව රූපය හෝ වේවා, එක්කු දශක කලාප හෝ වේවා ඔය ආකාරයට ඔය සියල්ලම පටලැවිලි වලට බන්ධනය කරන දේවල්නෙ. එනිසා දුකින් පිරිවිව දේවල්.

ප්‍රශ්නය - භාවනා කරන විට එකම ප්‍රාර්ථනාව නිවන නම්, එහෙම භාවනා කරන විට ඔය බ්‍රහ්ම ලෝක වලට යන්නෙ නැහැ නේද?

පිළිතුර - සමහර වේලාවට යන්නත් පුළුවනි. නමුත් අපි හිතමු නිවන ප්‍රාර්ථනා කලාට නිවන් දැක්කේ නැත්නම්. ඒ වුණත් අපිට යම් කිසි විදියක කුසල ශක්තියක් තිබේ නම් අපි හොඳ තැනක ඉපදුනොත් එයත් එපා කියන්නේ නැහැ නේ. නමුත් එම ආත්මයක් නිවන් ලැබීමට උදව් විය හැකියි, හොඳ කර්ම වඩලා තිබෙන නිසා.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස අසුභ භාවනාව කරන කොට මෙවැනි ස්ත්‍රීන්ට පොදු ආශාවන් ඇති වන්නේ නැහැ නේද?

උත්තරය - නැත.

ස්ත්‍රී රූපය පවත්වා ගන්නට හා ඒ ආකල්පයන්ට ඉඩ දෙන විදියට පුරුෂයාට වඩා කාන්තාව ඒ ගැන වැඩියෙන් හිතනවා. සමහර වේලාවට එය ස්ත්‍රී පුරුෂ හේදයක් නැතිවම දෙගොල්ලන්ටම, එකම අයුරින් එම භාව රූප වලට අදාළ අර්කල්ප තිබෙනවා.

තෙරුවන් සරණින් සැම දෙනාටම
සුවසේ ධර්මාවබෝධය වේවා...!

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : රූප කලාප - තුන්වන කොටස

දේශකයාණන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජිනාලංකාර

ස්ථානය : ඔක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය

දිනය : 2015-08-16

16

රූප කලාප

තුන් වන කොටස

රූප කලාපයක් කියන්නේ මොකක්ද? රූප පිණ්ඩයක්, රූප එකතුවක්, රූප සමූහයක්, ගුලියක්. ඒකට තමයි කියන්නේ රූප කලාපයක් කියලා.

සෘතුප රූප කලාප

1. සෘතුප අෂ්ටක කලාපය

බලන්න මේ දැන් පුටුවල, මේසවල, මහ පොළොව ආදී බාහිර හැම දේකම තියෙනවා ශුද්ධාෂ්ටක. ඊයේ කථා කළා චිත්තප රූප කලාප පිළිබඳව. අද කථා කරන්නේ සෘතුප රූප කලාප ගැන. සෘතුවෙන් හට ගන්නා එක් රූප කලාපයක් තියෙනවා. ඒකට කියනවා "සෘතුප අෂ්ටක රූප කලාපය" කියලා.

2. සෘතුප ශබ්ද නවකය

තව එකක් තියෙනවා. දැන් අකුණක් ගහනවා, මොනවාද තියෙන්නේ? ශබ්දය විතරක් තියෙනවද? නෑ, ආලෝකයට එන්න බැහැ තනියම, ශබ්දයටත් තනියම එන්න බැහැ. ශබ්දය හැදෙන්න වායෝ ධාතුව ඕනෑ. වායෝ ධාතුව තියෙනවා නම්

අනිත් රූප 7 මත් එතන තියෙනවා. ඒ නිසා ශුද්ධාශ්ටකයන් ඕන. අපි ප්‍රධාන කාරණය අල්ලාගෙන කපා කළාට නිකම් ශබ්දයක් හැදෙන්නේ නැහැ. පයවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕෂා, කියන ඔය 8 ම තියෙන තැනක, මන්ඩියක, තමයි ඔය ශබ්දය ඇහෙන්නේ. හැබැයි ශබ්දයට උපදිනට ශුද්ධාශ්ටකයන් කිව්වුම එක තමයි වායෝ ධාතුව. අපි ශබ්ද රූපය එකතු කරනවා ඒකට. දැන් මොනවද තියෙන්නේ? කීයක් තියෙනවද? ශුද්ධාශ්ටක 8 යි, ශබ්දයයි. මේකට කියනවා සෘතුවෙන් හටගන්නා "ශබ්ද නවකය" කියලා. පළවෙනි එකේ තිබුණේ ශුද්ධාශ්ටක 8 විතරයි.

දැන් හිතලා බලන්න, දිය ඇල්ලක වතුර හෝ ගාලා වැක්කෙරෙනවා, පහළට ගලාගෙන යනවා. එතන පහළට ගලායන ශබ්දයක් ඇහෙනවා නේද. එතන තියෙන්නේ මොනවාද? එතන තියෙන්නේ ශුද්ධාශ්ටක සහ ශබ්දය. ඒ නිසා ශබ්ද නවකයක් තියෙන්නේ. අපි තේරුම් ගන්න හොඳ නැහැ ශබ්දය විතරක් තියෙනවා කියලා. ශබ්දයක් එන්නේ ශුද්ධාශ්ටක තියෙන තැනකින්. ඒ නිසා ඒ රූප කලාප සෘතුවෙන් ඇති වෙලා තියෙන්නේ.

හුළඟ හමාගෙන යනවා, හෝ ගාලා ශබ්දයක් එනවා. එතන මොනවාද තියෙන්නේ? ශබ්ද නවකයක් තියෙන්නේ. ඒකේ ශබ්දය එතකොට පැහැදිලිව ජේනවා.

3. සෘතුජ ඒකාදශක කලාපය

ඔය බිම ඇල්ලුවම මොකක්ද තියෙන්නේ, තද ගතිය ඒ කියන්නේ පයවි ධාතුව. ඔය කුෂන් (cushion) එකක් ඇල්ලුවම මාදු ගතියක් තියෙන්නේ. එතරම් තද නැහැ. ස්පොන්ජ් (sponge) කැල්ලක් අල්ලනවා. ඒක නවන්න පුළුවන්. දැන් දර ලී කැල්ලක් ස්පොන්ජ් එක වගේ නැවෙන්නේ නැහැ.

ඊළඟට අපි ගන්නවා ගල් කැටයක්. ගල් කැටය හරි හයියයි.

ඊළඟට ගම් (gum) ඇලෙන ගතියෙන් යුක්තයි. එතකොට ඒවා හරි මෘදුයි. රෝස්ට් පාන් එකකයි බනිස් එකකයි තියෙන වෙනසක් තියෙනවා නේද? රෝස්ට් පාන් හයියි, බනිස් මෘදුයි. දැන් තේරෙනවනේ මේ වස්තු වල (කෑමේ උනත්) වෙනසක් තියෙනවා කියලා, නේද? ඇත්ත වශයෙන්ම අපි ඕලාරිකව සම්මුතියෙන් දමා ගත්තු නම් තමයි මේ භාවිතා කරන්නේ. හැබැයි ඒවා තුළ වෙනසක් තියෙනවා.

කර්කෂ සිමෙන්ති කැල්ලක තිබෙන ගතිය, ලී කැල්ලක තිබෙන ගතිය, ස්පොන්ජ් කැල්ලක තියෙන ගතිය පිළිබඳව හිතලා බලන්න. ඒවායේ ස්වභාවයන් එකිනෙකට වෙනස්. ඊළඟට, යම් කිසි පානයක් හැඳුවාම ඒක නිකම්ම දියර ගතිය වගේ තියෙන්නේ. එතකොට ඒවායේ තියෙන්නේ පය්ට්, ආපෝ, තේපෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕජා යන ශුද්ධාෂ්ටක වලට එකතු වෙලා තිබෙන තව ධර්ම තුනක්. ඒ තමයි ලහුතා, මෘදුතා, කම්මඤ්ඤතා. එතකොට ඔක්කොම රූප 11 ක් තියෙනවා. මේ රූප කලාපයට කියනවා "සෘතුජ ඒකාදශක කලාපය" කියලා. ලහුතා, මෘදුතා, කම්මඤ්ඤතා යන රූප වල තියෙනවා අමුතු විදියේ ගතියක්. මේ තුනෙන් යම්කිසි දෙයක තිබෙන්නා වූ ගුණ ස්වභාවය, එහෙම නැත්නම් එහි තියෙන්නාවූ ගති ස්වභාවය වෙනස් වෙනවා.

4. සෘතුජ ද්වාදශක කලාපය

සෘතුව නිසා අපේ ශරීරයේත් රූප කලාප හැදෙනවා. මේ කියන ලහුතා, මුදුතා, කම්මඤ්ඤතා මේක ඇතුළේ තියෙන්නේ. උදාහරණක් හැටියට සළකා බැලුවොත්: දැන් කෙනෙක් බට නළාවක් පිඹිනවා. ඒ බට නළාව පිඹින කොට ඇති ස්වර වෙනස් වීමට අනුව අපිට දුකක්, සතුටක්, කරුණාවක් වගේ හැඟීම් ඇති වෙනව නේද? බට නළාවක් පිඹින කොට, සංගීත භාණ්ඩයක් වාදනය කරන කොට ඒකෙ තියෙන්නේ මොනවාද? ශබ්දයක් තියෙනවා. ශබ්දයක් තියෙන කොට අනිත් ශුද්ධාෂ්ටක 8ත්

තියෙනවා. එතකොට ඔක්කොම රූප 9 ක් තියෙනවා. ඒ ශබ්දය මෘදු, මොලොක්, සියුම් වූ, ශාන්ත වූ, ලයාන්විත වූ, ගතියක් ඇති කරනකොට ලහුනා, මුදුනා, කම්මඤ්ඤනා ගති තුනම තියෙනවා. එතකොට ඔක්කොම රූප 12 ක් තියෙනවා. මේ රූප කලාපයට කියනවා "සාතුප ද්වාදශක කලාපය" කියලා.

දැන් මේ විස්තර කළ රූප කලාප පහළ වෙන්වේ මොන හේතුවෙන්ද? සාතුවෙන් පහළ වෙන්වේ. සාතුප රූප කලාප තියෙනවා 4ක්.

සාතුප අෂ්ටක කලාපය	සාතුප ශබ්ද නවකය	සාතුප ඒකාදශක කලාපය	සාතුප ද්වාදශක කලාපය
1. පඨවි	1. පඨවි	1. පඨවි	1. පඨවි
2. ආපෝ	2. ආපෝ	2. ආපෝ	2. ආපෝ
3. තේජෝ	3. තේජෝ	3. තේජෝ	3. තේජෝ
4. වායෝ	4. වායෝ	4. වායෝ	4. වායෝ
5. චර්ණ	5. චර්ණ	5. චර්ණ	5. චර්ණ
6. ගන්ධ	6. ගන්ධ	6. ගන්ධ	6. ගන්ධ
7. රස	7. රස	7. රස	7. රස
8. ඕජා	8. ඕජා	8. ඕජා	8. ඕජා
	9. ශබ්දය	9. ලහුනා	9. ශබ්දය
		10. මුදුනා	10. ලහුනා
		11. කම්මඤ්ඤනා	11. මුදුනා
			12. කම්මඤ්ඤනා

ඊයෙ කියලා දුන්නා කර්මප රූප කලාප 9 ක්, චිත්තප රූප කලාප 6 ක් පිළිබඳව. අද කියලා දුන්නා සාතුප රූප කලාප 4ක්. දැන් ඔක්කොම රූප කලාප 19 යි.

ප්‍රශ්නය : අවසරයි ස්වාමීන් වහන්ස, කම්මඤ්ඤතා රූප කියන්නේ මොනවාද?

පිළිතුර : දැන් බලන්න යකඩයක් ගන්න. යකඩයක් ගන්නට පස්සේ ඒක නවන්න බැහැ. ඒක නම්‍යශීලී (flexible) නැහැ. රබර් කැල්ලක් ගන්න. රබර් කැල්ල හරවන්න, පද්දන්න, වෙච්චුවන්න පුළුවන්. අපිට පුළුවන් රබර් පටියක් අරන් ඇඳලා ගල් කැටයක් විසි කරන්න. එතකොට ඒකේ තියෙනවා ක්‍රියාකාරී ගතියක්, ක්‍රියා ස්වභාවයට ඔරොත්තු දෙන නම්‍යශීලී ස්වභාවයක්. ඒකට කියනවා කම්මඤ්ඤතා (workability) කියලා. ක්‍රියා කරන්න පුළුවන් ගතිය. ඒක හැම රූප වලම නැහැ.

ප්‍රශ්නය : ඕෂා රූපය කියන්නේ මොකක්ද?

පිළිතුර : දැන් අපි හිතමු රූප කලාප 2 ක් තියෙනවා කියලා. ඒක මෙහෙමයි තියෙන්නේ. දැන් අපේ ඇඟට ආහාර යනවා. එතකොට ශරීරයේ තියෙනවා කර්මජ, චිත්තජ, සෘතුජ, ආහාරජ කියලා වර්ග හතරක රූප කලාප. එහෙම රූප වර්ග 4 ක්ම තියෙනවා. ආහාරය ගන්නාම, ටික කාලයක් යන කොට ශරීරයේ ආහාරජ රූප අඩු වෙනවා. අඩු වෙලා, අඩු වෙලා ආහාරජ රූප අඩු මට්ටමකට බිහිනවා. එතකොට පිටින් ආහාරජ රූප දාන්න ඕන. හැබැයි මේ ශරීරයට ගැලපෙන ඒවා වෙන්ටත් ඕන. ඉතින් අපි කැම කනවා. මේ ගන්න ආහාර වල තිබෙනවා, දැනට ශරීරයේ තිබෙන්නාවූ රූප වලට ගිහින් සම්බන්ධ වෙලා ඒවාට රුකුල් දෙන්නාවූ ගතියක් (supportive condition). තවත් රූපයකට උපස්ථම්භක කරන්නාවූ ගතිය. ඒකෙන් කරන්නේ තියෙන රූප ශක්ති සම්පන්න කරන එක. ඒවා වැඩි කරනවා. ඒකට තමයි කියන්නේ ඕෂා රූපය කියලා. ඕෂා රූපය වැඩියෙන් තියෙන අහාර තියෙනවා. ඕෂා රූපය අඩුවෙන් තියෙන ආහාරත් තියෙනවා. හැබැයි කොච්චර හරි යම් මට්ටමකට තියෙනවා. ආහාර වල තියෙන්නාවූ හැම රූපයකටම ඒ ගතිය නැහැ. ඕෂා රූපයට පමණයි ඒ හැකියාව තියෙන්නේ.

දැන් අපේ ශරීරයේ ඕෂා රූපය තියෙනවා. දැන් අපි හිතමු වෙනත් සතෙක් අපිව මරා ගෙන කනවා. ඒ සතාට අපේ මාංස ඕෂා රූපයක් වෙනවා.

ප්‍රශ්නය : එතකොට එන්සයිම (enzyme) වලට තියෙන සම්බන්ධය මොකක්ද?

පිළිතුර : එන්සයිම කියනකොට ඒවා ගනන් ගන්නේ ටිකක් ඕලාරික ලොකු මට්ටමින් නේ. ඒ එන්සයිම ඇතුලෙන් ශුද්ධාශ්ටක තියෙනවා.

තවත් උදාහරණයක්: අපි මෙහෙම හිතමුකෝ. ගෙදරක ඉන්නව පවුලක්. අම්මයි, තාත්තයි, ලොකු දුව, පොඩි දුව, ලොකු පුතා, පොඩි පුතා, ආයා. දැන් කියද? මෙතන දැන් 7 දෙනෙක් ඉන්නවා. මේ අය තවත් ගෙදරකට යනවා. අතින් ගෙදර ඉන්නවා නෝනයි, මහත්තයයි, ලොකු දුව, පොඩි දුව, ලොකු පුතා, පොඩි පුතා, ආයා කෙනෙකුයි. දැන් මේ පළමු ගෙදර අය දෙවෙනි ගෙදරට යනවා දවල් කෑමට, කියල හිතමු.

දැන් මෙහෙම ගියාම, මේ පින්වතුන් දන්න තරමට කියන්න, මේ අයගේ එක එකකොට ගැලපෙන එකතුවක් (unit) ඒකකයක් තියෙනවනේ. කොහොමද ඒක වෙන්නේ? ලොකු දූලා දෙන්නා එකට එකතු වෙනවා. ඒ ගොල්ල විහාග ගත්තද? කොච්චර ලකුණු ගත්තද? ඒ ඔක්කොම ගැන කතා කරනවා. පොඩි දූලා දෙන්නා එකට එකතු වෙනවා. මහත්තූරු දෙන්නා එකට එකතු වෙනවා. ඒගොල්ලන් කතා කරනවා දේශපාලනය ගැන, කවුද දිනන්නේ? කවුද පරදින්නේ ආදී දේවල්. නෝනලා දෙන්නා වෙනම එකතු වෙනවා. ඒ අය කතා කරනවා, ඔය මුකුණුවැන්න මලවන්නේ කොහොමද, කේක් හදන්නේ කොහොමද, රට ඉදී කොච්චර දානවද, ඒ වගේ දේවල්. පුතාල දෙන්නා සෙල්ලම් කරන්න ගියා. ආයල දෙන්නන් වෙනම එකතු වුණා. දැන් තේරෙනවනේ මේ අය ඔවුනොවුන්ට ගැලපෙන විදිය.

දැන් මේ අපේ ශරීරයට ආහාර ඇතුළු වුණාට පස්සේ මේ ශරීරය ඇතුළේ තියෙනවා පය්වි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස, ඕජා කියන ශුද්ධාණ්ඩක. මේවා හතරාකාරයටයි උපන්නේ. හරියට එක පවුලක් ජයවර්ධන පවුල, අනිත් පවුල නානායක්කාර පවුල. ඒත් නම් වලින් එහෙම වුණාට දුවලා -දුවලා, මහත්තුරු-මහත්තුරු, කුඩා දරුවන්-කුඩා දරුවන්, ආයල-ආයලා එකට ගැලපෙන ගතියක් තියෙනවා. අලුතෙන් අපි පාන් කොටසක් කැවාම, ඒ පාන් කොටස ඇතුළේ තියෙනවා ශුද්ධාණ්ඩක. එතන ශුද්ධාණ්ඩක තිබුණට මේ හැම එකකටම උපස්ථම්භක (suppotive condition) කරන ගතිය නැහැ. හැබැයි සමාන ගතියක් තියෙනවා. ඕජාව එහෙම නෙවෙයි. දැන් මේ ඕජාව එකතු වෙනවා ශරීරයේ තියෙන ඕජාවට. පාන් වල තිබූ ඕජාවේ රුකුලෙන් ශරීරයේ ඕජාව වැඩි කරලා දෙනවා. දැන් ශරීරයේ තිබූ ශුද්ධාණ්ඩකයේ ඕජාවට පාන් වල තිබූ ඕජාව එකතු වුණාම එතන නවයක් වෙන්න ඕන නේද? නමුත් එහෙම වෙන්නේ නැහැ. මේ වැඩි වෙන ඕජාවට තව පය්වි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, වර්ණ, ගන්ධ, රස එකතු වී අලුතෙන් තව ශුද්ධාණ්ඩකයක් හැදෙනවා. තව පාන් කැල්ලක් කාපු ගමන් තව වැඩි වෙනවා. තව කන්න කන්න වැඩි වෙලා වැඩි වෙලා මහත් වෙනවා.

මම ඉස්සර වෙලාම ඕජාව තේරුම් ගත්තේ තුවාලයක් හින්දයි. අපි පොඩි කාලේ ගුරුවරු කියනවා ඕක කුණු වෙලා ඕජාව ගලනවා කියලා. තවත් එකක් තමයි සතර පෙර නිමිති වල අර මළ මිනියක් ගැන කියනවනේ. ඒ ඕජාව, කුණු වෙලා වැක්කෙරෙන දියරයක් කියලා. ඔය තමයි ඉස්සර වෙලාම ඕජාව කියන. එකේ තේරුම දැනගත්තේ. හැබැයි ඔය කාලේ ඉඳලම ඕජාව කිව්වම මතක් වෙන්නේ එක්කෝ මළමිනියක්, එක්කෝ තුවාලයක්. එතැනින් එහාට ඕජාව ගැන කිසිම තේරුමක් මගේ හිතේ නැහැ. ඉතින් ඔහොම යන කොට තව ටිකක් ගැඹුරින් බුද්ධ ධර්මය ඉගෙන ගන්නකොට, තව තැනකදී අහන්න ලැබුණා මෙන්න මෙහෙම එකක්. බුදුරජාණන් වහන්සේ

දානය වළඳන වෙලාවට සමහර දෙවියෝ ඇවිල්ලා දිව්‍ය ඕජාව එක්කාසු කරනවාලු. එතකොට නම් ටිකක් සතුටක් දැනුණා. එහෙම ජාතියකුත් තියෙනවා නේද. කියලා. දිව්‍ය ඕජාවේ තියෙනවා ශරීරයට අවශ්‍ය කරන්නා වූ එක්තරා රස ස්වභාවයක්. බුදුරජාණන් වහන්සේ මුළු ජීවිත කාලය තුළම දානය සමඟ රස ඕජාව වැළඳුවා. හැම ගෙදරකම දානයක් තියෙන කොට,

දාහාරජ අෂ්ටමක කලාපය	දාහාරජ ඒකාදශක කලාපය
1. පට්ඨි	1. පට්ඨි
2. ආපෝ	2. ආපෝ
3. තේජෝ	3. තේජෝ
4. වායෝ	4. වායෝ
5. වර්ණ	5. වර්ණ
6. ගන්ධ	6. ගන්ධ
7. රස	7. රස
8. ඕජා	8. ඕජා
	9. ලහුතා
	10. මුදුතා
	11. කම්මඤ්ඤතා

දෙව්වරුන් දානය පූජා කරනවනෙ. ඒකට කියනවා රස ඕජා කියලත්. දැන් තේරෙනවනෙ ඕජාව කියන එක පාවිච්චි කරන තැන් සහ විදිය. අපි යම් කිසි වචනයක් ඉස්සර වෙලා ග්‍රහණය කර ගත්තා නම් හැම වෙලාවේම හිතේ ඒකට තමයි මුල් තැන දෙන්නේ.

දාහාරජ රූප කලාප

දාහාරජ රූප කලාප දෙකක් තියෙනවා. එකක් තමයි සමහර ඒවා වල ශුද්ධාෂ්ටකය විතරයි තියෙන්නේ. ශරීරයට සම්බන්ධ ඒවා. සමහර දාහාරජ රූප වල ලහුතා, මුදුතා, කම්මඤ්ඤතා ස්වභාව තුනත් තියෙනවා.

දැන් එතකොට ඔක්කොම රූප කලාප 21 ක් තියෙනවා. කර්මජ රූප 9 යි, චිත්තජ රූප 6 යි, සෘතුජ රූප 4 යි, ආහාරජ රූප කලාප 2 යි, ඔක්කොම රූප කලාප 21 යි.

ප්‍රශ්නය : ජීවිත ඉන්ද්‍රිය කියන රූපය මේ රූප කලාප වල නැතිද?

පිළිතුර : ජීවිත ඉන්ද්‍රියේ වෙනසක් තියෙනවා. ජීවිත ඉන්ද්‍රිය කියන රූපය තියෙන්නෙම කර්මජ රූප කලාප 9 යේ විතරයි. අනිත් ඒවායේ නැහැ.

ප්‍රශ්නය : ස්වාමීන්වහන්ස, පිටින් ගන්නා අහාර වල ඕජාව තියෙනවනේ. දැන් අපේ ශරීරයේ එන්සයිම තියෙනවනේ. ඒ දෙක කොහොමද සම්බන්ධ වෙන්නේ?

පිළිතුර : මෙහෙම එකක් තියෙනවා. සමහර වස්තු වල පයවි වැඩියි. සමහර වස්තු තියෙනවා පයවි අඩුයි. ආපෝ වැඩියි. සමහර ඒවා තියෙනවා වායෝ වැඩියි. සමහර ඒවා තියෙනවා තේජෝ වැඩියි. කිසිම විදියකින් කියන්නේ නැහැ මෙතන අනිත් ඒවා නැහැ කියලා. වෙන්නේ අධිකත්වය වීම පමණයි. ගින්දර වල 4 ම තියෙනවා. තේජෝ අධිකත්වය නිසා තමයි ගින්දර කියලා කියන්නේ. ජලයේ අර 4 ම තියෙනවා. ආපෝ අධිකත්වය නිසා තමයි ජලය කියලා කියන්නේ. පොළොවේත් 4 ම තියෙනවා. නමුත් පයවි අධිකයි. ඒ වගේම තමයි අපි මලක් දිහා බැලුවම ඒ මලේ පාටයි, වතුර දිහා බැලුවම, වතුරේ පාටයි එක සමානද? වතුර වල වර්ණ මූලිකත්වය තියෙනවා. නමුත් වතුරේ ඒවා අඩුයි. වීදුරුවයි, බිත්තියේ පාටයි එකයිද? වීදුරුවේ වර්ණ ස්වභාවය අඩුයි. ඉතින් ඔය වගේ අඩු වැඩි ගතිය තියෙනවා. ඒවගේම තමයි සමහර ඒවා වල ඕජාමය ගතිය අඩුයි. සමහර ඒවා වල වැඩියි.

එතකොට එන්සයිම කියන්නේ දියරයක්. තැනකින් තැනකට වහනය වෙන ගතියක්, ගලා ගෙන යන ගතියක් තියෙනවා

නම් එතැන ආපෝ වැඩියි. ඇත්ත වශයෙන්ම මෙහෙම එකක් තියෙනවා. බලන්න අපි යම් යම් දේවල්වලට නම් තියෙනවනෙ. අපි නම් කියලා තියෙනවා මෙහෙම, පොල්වතුර වලට මොකද්ද කියන්නේ? පොල්වතුර, කුරුම්බා ගෙඩිය කහ පාට වෙලා තිබුණොත් තැඹිලි වතුර. ඒක පාට වෙන්නේ නැතුව තිබුණොත් කුරුම්බා වතුර. ඊළඟට හොඳට මෝරලා තියෙනවා නම්, එතකොට පොල් වතුර. ඇයි මේ ඉතින් එකම ගහේ. මේ හැම එකේම තියෙන්නේ වතුරනේ. ලීදෙන් ගත්තොත් ලිං වතුර, ගඟෙන් ගත්තොත් ගං වතුර, මහා මුහුදෙන් ගත්තොත් මුහුදු වතුර. ටැප් එකෙන් ගත්තොත් ටැප් වතුර. කිතුල් ගහකින් පැණි ගත්තොත් පැණි වෙන්නෙ නැහැ එතකොට "තෙලිප්ප්" කියලා වචනයක් කියනවා. ඒකත් දියරයක්. දැන් ඔය හැම තැනම තියෙන්නේ දියර. දැන් ඔය උක් ගහකින් ගත්තොත් උක් පැණි, මී වදයකින් ගත්තොත් මී පැණි. වතුර ගතිය තියෙනවා නේද? ඒ වතුර ගතිය යම් යම් තැන් වල බාහිරව ගත්තොත් තියෙන තැනෙ හැටියට, මලේ හැටියට, ගෙඩියේ හැටියට, ඔය නම් ටිකක් දාලා තියෙනවා.

ශරීරයෙන් ඔය වගේමයි. ශරීරයේ කටෙන් එනවා නම් කෙළ, ඇඟෙන් එනවා නම් දහඩිය, ඇහෙන් එනවා නම් කඳුළු, මුත්‍රා, සොටු, නහර වලින් එනවා නම් ලේ. හම යටින් තියෙනවා නම් වසා කියලා කියනවා. ඊට පස්සේ ලේ වලත් වර්ග දෙකක් තියෙනවා. එකක් සුදු පාටයි, එකක් රතු පාටයි. එතකොට ලේ, සැරව, මුත්‍රා, කෙළ, සොටු, කඳුළු, දහඩිය, සෙම, දැන් මේ ඔක්කොම ටික තියෙන්නේ එක මත්ඩියක, එක ප්‍රදේශයක. ඊට අමතරව, ඔය ටිකට පරිබාහිරව පුංචි පුංචි තැන් වලත්, ඔය පිත්තාශයෙන් (gall bladder) පිත ශ්‍රාවය වෙනවා, ආහාර ජීරණය කරන්න එන්සයිම තියෙනවනේ. ආහාර එන තැනට යම්කිසි දියරයක් කොතනින් හරි ආවාම, ඒවාට නමක් දානවා. ඕවට අපි නම් තැබුවාට ඕවා දන්නේ නැහැ ඒවාට අපි ඒ නම් කියනවා කියලා. ඔය අපි පිටින් එක එක ජාති හදාගෙන කියාගෙන දානවා. ඒ

වගේ ආපෝ ගතිය ගොඩක් තියෙනවා. මොලේට ගලන ඒවා වෙනම තියෙනවා. උදරයට ගලන ඒවා වෙනම, හෘදයට ගලන ඒවා වෙනම, පෙනහළු වලට ගලන ඒවා වෙනම, ග්‍රන්ථි වලින් ශ්‍රාවයන් ගලනවා. කනෙතූත් ශ්‍රාවයක් එනවා.

ප්‍රශ්නය : අවසරයි ස්වාමීන්වහන්ස, රූප කලාපයක හෝ රූපයක ආයුෂ වෙනස් වෙන්න පුලුවන්ද?

පිළිතුර : රූප කලාපයක ආයුෂ විත්තකෂණ 17 යි. එක විත්තකෂණයක් කියන්නේ, උපදිනවා, පවතිනවා, නැති වෙනවා. මේ එක් විත්තකෂණයක උත්පාදය, ධීරීය, භංගය කියලා අවස්ථා 3ක් තියෙනවා. මේ තුනම අරගෙන තමයි විත්තකෂණයක් කියලා කියන්නේ. මේ 3 අපි වැඩි කරනවා 17 න්. එතකොට මෙය 51 ක් වෙනවා. මේවට කියනවා කුඩා විත්තකෂණ 51 ක් කියලා. එක විත්තකෂණයක කුඩා විත්තකෂණ 3ක් තියෙනවා. විත්තකෂණ 17 ක් කියන්නේ කුඩා විත්තකෂණ 51ක්. රූප කලාපයක් පහළ වෙනවා පළවෙනි කුඩා විත්තකෂණයේදී. තව කුඩා විත්තකෂණ 50ක් ඉතිරිව තියෙනවා. අවසාන විත්තකෂණයේ මෙය නැතිවෙනවා. උත්පත්ති වෙලාව කුඩා විත්තකෂණ 1යි. රූපයක නැසී යන කාලය කුඩා විත්තකෂණ 1යි. මැද කාලය විත්තකෂණ 49. ඒ විත්තකෂණ 49 ක කාලයට කියනවා, ධීරී කාලය හෙවත් පවත්නා කාලය කියලා.

ප්‍රශ්නය : මේ රූප සියල්ලම තියෙන්න සිතක් තියෙන්න ඕන නේද?

පිළිතුර : ඔව්. සවිඤ්ඤාණක වෙන්න ඕන. කර්මජ රූප සවිඤ්ඤාණකයි. විත්තජ රූප සවිඤ්ඤාණකයි.

ප්‍රශ්නය : පැළෑටි වල ජීවිතේන්ද්‍රිය රූපයක් තිබෙනවාද?

පිළිතුර : පැළෑටි වල තිබෙන්නේ ශුද්ධාෂ්ටකය පමණයි. අපි මේ කතා කරන විදියේ ජීවිතේන්ද්‍රියක් ඒවා තුළ නැහැ.

බාහිර ලෝකයේ තියෙන ශුද්ධාශ්ටක වල සංයෝග හරි විවිධයි. මැණික් ගලක් ගත්තම හැදිවිච තැන, තිබිවිච තැන, කාල පරාසය, පාට වෙච්ච තැන, ඒකෙ හැඩය, ආලෝකය විහිදිම් පරාසය වෙනස්. ගහක්, pine ගසක් කැපුවාම ඒකේ කොට කැල්ලේ තියෙන රූප කලාප තිබිවිච විදිය, පරිසරය අනුව වෙනස් වෙනවා. තව වෙන හයිය තියෙන ගහක් ගැන සලකා බලන්න. හැම එකේම තියෙන්නේ ශුද්ධාශ්ටක තමයි. හැබැයි ඒවා තුළ තියෙන සංයෝග, ඒවා තුළ සිදුවෙන ක්‍රියාවලිය, අවහිර කම් මත හැඩතල වෙනස් වෙනවා. ඒක නිසා ගස් වැල් වලත් තියෙනවා ඔය ගතිය. ගහක තියෙනවා මේ ශුද්ධාශ්ටක. වැල් වලත් තියෙනවා ශුද්ධාශ්ටක. හැබැයි වැල් වල ශුද්ධාශ්ටකය තිබුණට ඒකේ මෙලෙක් ගතිය වැඩියි. දැන් ගහ යන්නේ කෙලින්. නමුත් වැල යන්නේ එති එතී. ඒකේ තියෙන්නාවූ සංයෝග නිසයි. ඒ නිසා සමහර වෙලාවට පිටින් බලාගෙන ඉන්න කෙනෙක් හිතනවා මේ ගස් වලට වැල හරිම හිතවත්, ආදරයක් ඥාතිත්වයක් තියෙනවා කියලා. පිටින් ඉන්න මිනිස්සු මොකද කරන්නේ ඕකට දානවා ජීවිතේන්ද්‍රිය කියලා. ඒවායේ නැති වුණාට මිනිස්සු හයි කරපු ජීවිතේන්ද්‍රියක් ඒකේ තියෙනවා. පැලවල කර්මජ රූප, චිත්තජ රූප, ආහාරජ රූප නැහැ. සෘතුජ රූප විතරයි. ආහාරාජ රූප තියෙන්නේ අපේ ශරීරයේ පමණයි.

ප්‍රශ්නය : ගහක ආහාරාජ රූප නැත්තේ ඇයි?

පිළිතුර : බොහොම පරිස්සමෙන් මේ කාරණය තේරුම් ගන්න. උදාහරණයක් විදියට අඹ ගෙඩියක් ගන්නවා. මේ අඹ ගෙඩිය කර්මයෙන් හැදුනේ නැහැ. මේ විදියට හැදෙන්න කියලා කර්ම කරලා නැහැ. හිතක් හින්දද මේ අඹ ගෙඩිය හැදුනේ? නැහැ. එතකොට මේ අඹ ගෙඩිය මොනවා හරි කෑමක් කෑවද? දිරවන්න එකක් තියෙනවද? නැහැ. කර්මත් නැත්තම්, චිත්තත් නැත්තම්, කෑම කාලත් නැත්තම් මොකද්ද මේකේ තියෙන්නේ, සෘතුජ විතරයි. මේ අඹ ගෙඩිය ඇතුලේ තියෙන්නේ සෘතුජ රූප කලාප. බීජ නියාමයට අනුව සකස් වෙච්ච සෘතුජ රූප කලාප.

දැන් මනුෂ්‍යයෙක් මේ අඹ ගෙඩිය කනවා. එතකොට මේ මනුෂ්‍යාගේ ඇඟේ තියෙන්නේ මොන රූපද? කර්මජ, චිත්තජ, සාකුජ, ආහාරජ. මෙයා ඉන්නේ රූප හතරක එකතුවෙන්. මේ මනුෂ්‍යා අඹ කැල්ලක් කනවා. දැන් අඹ කැල්ල දිරවලා දිරවලා යනවා. දැන් මෙයා ශරීරයට ගත්තේ සාකුජ රූප. දැන් මේ ශරීරයට ගියාට පස්සේ එක තැනකදී ශරීරයේ සාකුජ ඕජා රූපයක් සමඟ අඹ ගෙඩියේ සාකුජ ඕජා රූපය එකතු වෙනවා. ඊට පස්සේ මේකේ ඕජාවයි, ඒකේ ඕජාවයි එකතු වෙලා තව එකක් හදනවා. අන්න ඒක ආහාරජ රූප කලාපය වෙනවා. ඔන්න ඔය විදියට සත්ව ශරීරයක තමයි ආහාරජ රූප තියෙන්නේ.

ප්‍රශ්නය : රූපයක ආයු කාලය විත්තක්ෂණ 17යි. විත්තක්ෂණයක් උත්පාද, ධීනි, භංග වශයෙන් කුඩා විත්තක්ෂණ 3යි. මේ විදියට බලනකොට රූපයක ආයු කාලය කුඩා ක්ෂණ වලින් බලන විට උත්පාද 17යි, ධීනි 17 යි, භංග 17 යි ලෙස විය යුතු නමුත් එය උත්පාද 1 යි, ධීනි 49 යි, භංග 1යි ලෙස සලකන්නේ ඇයි?

පිළිතුර : විත්තක්ෂණයක් කියලා කියන්නේ ඒකකයක්, වචනයක්. ඇත්ත වශයෙන් ඒකෙ නියම නම ක්ෂණය. ඒ ක්ෂණය සිතක් උපදින කාලයට සමාන නිසා අපි ඒකට විත්තක්ෂණය කියලා කියනවා. ඇත්ත වශයෙන්ම මේ විත්තක්ෂණ පාවිච්චි කරන්න හේතුව, සිතක් උපදින කාලය එය නිසයි. අපි හිතමු සිතක් උපදිනවා, මේ “විත්තක්ෂණය” කියන කාලයේ ක්‍රියා 3ක් සිද්ධ වෙනවා. එකක් ඉපදීම, එකක් පැවතීම, අනික් එක නැති වීම. ක්‍රියා තුනම සිදුවීමට ගතවන කාලයට තමයි කියන්නේ විත්තක්ෂණය කියල. මේ විත්තක්ෂණය ඇතුළේ කුඩා විත්තක්ෂණ 3ක් තියෙනවා. කුඩා විත්තක්ෂණයක් උපදිනවා, කුඩා විත්තක්ෂණයක් පවතිනවා, කුඩා විත්තක්ෂණයක් නැතිවෙනවා. විත්තක්ෂණය කියන්නේ කුඩා විත්තක්ෂණ 3ක වෙනස් ක්‍රියා.

දැන් රූපයක ආයු කාලය මනිනකොට, අපි “ක්ෂණ” කියන ඒකකයයි පාවිච්චි කරන්නේ. රූපයක ආයු කාලය සමාන

වෙනවා විත්තක්ෂණ 17කට. ඒ කියන්නේ ක්ෂණ 51 යි (17X3). රූපයක ජීවිත කාලය කියන්නේ මැරී මැරී ඉපදී ඉපදී ඉන්න එකක් නෙවෙයි. එක රූපයක් උපදිනවා, පවතිනවා, මැරෙනවා. පවතින කාලයේ රූප අලුතින් ඉපදීමක් නෑ. එතන තිබෙන්නේ ඉපදුන රූප පවතින එක පමණයි. හැබැයි අර සමාන කාලය කුඩා විත්තක්ෂණ වලින් ඒ කියන්නේ ක්ෂණ වලින් මැන්නාමයි 51 ක් වෙන්නෙ. ඒකෙනුත් උපදින එකයි නැති වෙන එකයි අයින් කරපු ගමන් ඉරුරු 49.

ප්‍රශ්නය : ස්වාමීන්වහන්ස, ශුද්ධාඡ්ටකයක් ඇති වෙලා නැති වුණාට පසු නැවත ඇති වන්නේ ඊට සමාන, මූල ශක්තියෙන් අඩු ශුද්ධාඡ්ටක. එතකොට යම් කිසි දෙයක් ක්ෂය වෙනවා කියන්නේ හෝ අපි වයසට යනවා කියලා කියන්නේ ශුද්ධාඡ්ටක වල මූල ශක්තිය අඩු වීමේ ප්‍රතිපලයක්ද?

පිළිතුර : දැන් මේ ඇස ගැන සලකා බැලුවාම, ඇසේ තියෙනවා කර්මජ රූප. උදාහරණයක් විදියට අපි මේ ඇසට දාමු මිලියන 10ක කර්මජ රූප කලාප තියෙනවා කියලා. ඇසේ ගොඩක් නෙවෙයි. එක ඇහේ පුංචි තැනක රූප කලාප, රූප පොකුරක් තියෙන්නෙ. ඕක එක ගුලියට තියෙන්නේ. ඕක තමයි අපේ ඇස කියන්නෙ. පොඩි කාලේ අඩුයි. දැන් වැඩිලා වැඩිලා අවුරුදු විස්සක් වෙනකොට දැන් මිලියන 10 ක් තියෙනවා කියලා හිතමු. දැන් ඊට පස්සේ කන. කන් බෙරේ තියෙන හරියේ තියෙනවා රූප කලාප මිලියන 10ක්, නාසයේ මිලියන 10ක්, දිවේ මිලියන 10 ක්, හැම තැනම මිලියන 10ක් තියෙනවා. ඔය අත, පය හැම එකේම කායික වශයෙන් හැම පොකුරකම හැම මාංශ පේශියකම මිලියන 10 ගානේ තියෙනවා. අවුරුදු 20 දී මිලියන 10 යේ රූප කලාප හොඳට වැඩ කලා. එක්කු ප්‍රසාදය ගත්තොත් හැම වෙලාවෙම ඒක වැඩ කරන්නේ ඒ හරියේ තියෙන කාය ප්‍රසාද කලාප, සෘතුජ කලාප, විත්තජ කලාප, ආහාරජ කලාප නිසයි. ආහාරජ රූප කලාප වල උදව්ව මෙතෙක්ට අවශ්‍යයි. ඉතින් මේකෙන් ආහාරජ රූප කලාප වල උදව්ව නැති වෙන විට වැඩ

කරන්නේ නැති මෛත්‍රික ගතියක් ඇති වෙනවා. ආයෙත් ආහාර අරගෙන, මුහුණ සෝදා ඇස් පිරිසිදු කරනවා. එතකොට මේක පණ ගැස්සුවම ආයෙත් වැඩ කරනවා.

දැන් අවුරුදු 50ක් නැත්නම් 60ක් විතර යන කොට වෙන්තේ මේකයි, රූප කලාප පොකුරක් හැදෙනවා. හැදිලා මැරෙනවා. ඔක්කොම එකට මැරෙන්නේ නැහැ. එතකොට මේක වැඩ කරන්නේ නැහැනෙ. රූප කලාප ටිකක් මැරෙන කොට තව ටිකක් හැදෙනවා. ඒ ටික මැරෙන කොට තව හැදෙනවා. ඕක එක එක මට්ටමේ (level) තියෙන්නේ. දැන් මේක දිගටම පවත්නවා.

හැදෙන හැදෙන හැම රූපයක්ම අර පළවෙනි ඒවාට සමානයි. ඒකම වෙන්තේ නැහැ. අපි හිතමු පවුලක දරුවෙක් ඉඳලා මැරුණා එයා වගේම තව එක්කෙනෙක් උපදිනවා. මුල් දරුවට තිබෙන ආදරේට දානවා ඒ නමම. අපි හිතමු මංජු කියලා. ඉස්සෙල්ලා දාපු නම අතින් දරුවටත් මංජු කියලා දානවා. හැබැයි අර මංජුයි මේ මංජුයි වෙනස්. ඉස්සෙල්ලා හැදිවිච රූප කලාප පස්සේ ඒවාට සමානයි. එකම නෙවෙයි. ඒ වගේ පස්සේ පස්සේ හැදෙන ඒවා ඒ වර්ගයට අයිති ඒ විදියටම තමයි හැදෙන්නේ. ඒකට කියනවා “පරම්පරානුයාතය” කියලා.

දැන් අවුරුදු 50 ක් වෙනකොට මෙයාට මෙහෙම වෙනවා. ටෙලිවිෂන් බලලා, බලලා, ක්‍රිකට් මැච් බලලා, බලලා දැන් මිලියන 10ත් මිලියන 1ක් විතර අඩු වෙනවා. දැන් මිලියන 9යි තියෙන්නෙ. දැන් මේ ඇසට බාහිර රූපයක් ග්‍රහණය කර ගන්න පොඩ්ඩක් රූප කලාප අඩුයි. එතකොට පෙනීම අඩු වෙනවා. තව අවු: 51, 52 වෙන කොට තවත් ටිකක් අඩු වෙනවා. දැන් රූප කලාප මිලියන 7ට අඩු වෙලා. ප්‍රමාණය අඩුයි. දැන් බාහිර රූපයක් බලන්නේ රූපකලාප මිලියන 7කින්. වයසට යන්න යන්න මෙතන තිබෙන්නාවූ රූප කලාප වල, රූප මණ්ඩිය ටික ටික අඩු වෙනවා. ඕනෑ තරමට පදමට නැහැ. එහෙම අඩුවෙන

කොට අඩුවෙන කොට පස්සේ, පස්සේ මිලියන 5ට බහිනවා. මේ මිලියන 5න් බාහිර රූපයක සම්පූර්ණ නියම ස්වභාවය හොඳටම අල්ලගන්න බැහැ.

තවත් උදාහරණයක්: හිතල බලන්න මිලියන 10 ක් තියෙන කොට මේ රූප කලාප ටික හොඳට ළඟින් ළඟින් එකට පොදියට තියෙන්නේ. මිලියන 10, මිලියන 5 වෙන කොට තියෙන්නේ දුරින් දුරින්. එතකොට රූපය ග්‍රහණය කර ගන්න හරියටම බැහැ. අන්න ඒක තමයි වයසට යනකොට වෙන්නේ. ඕක අනිත් පැත්තට ගන්නත් පුළුවන්. අපි පරිගණකයක හරි රූපවාහිනියක හරි තීව්‍රතාවය (resolution) ගැන කතා කරන කොට pixel වැඩි වෙන්න වැඩි වෙන්න පින්තූරේ දර්ශනය සජීවී වැඩියි. පැහැදිලියි. pixel අඩුවෙන්න අඩු වෙන්න ඒකේ තියෙන ගුණාත්මකභාවය දර්ශනීය භාවය අඩුවෙනවා.

තවත් දෙයක් තියෙනවා, මේ කයත් උදවු කරන්න ඕනෑ පෙනීම ඇති වෙන්න. ඒකෙන් හොඳට ඇස යොමුකරවලා, focus කරලා දෙනවා ඉස්සරහට පස්සට. සමහර වෙලාවට කායික රූප හරියට වැඩ කරන්නේ නැහැ. ඉස්සරහට පස්සට ගන්න ගතිය, හරවන ගතිය කරන්නේ නැහැ. එතකොට වෙන්නේ ඇහැ පෙනීම හොඳ වුනත් අපිට focus කර ගන්න බැහැ. ඒක නිසා මේ ජේෂින් හොඳට වැඩ කරන්න බාහිර වශයෙන් එක එක බෙහෙත්, ඕජාව, දානවා. ඊට පස්සේ පෙනීම හොඳයි.

වයසට යනකොට රූප කලාප වල පරම්පරාව අඩු වෙනවා. මොළෙන් එහෙමයි. අපි ප්‍රසාද රූපය කිව්වට එකක් නෙවෙයි. ප්‍රසාද රූප කීපයක්ම තියෙනවා එක තැනක. පොකුරකට තියෙන්නේ. එකම රූප කලාප නෙවෙයි. එක වර්ගයේ රූප කලාප මිටියක් තියෙන්නේ. ඒකෙන් තමයි බලන්නේ.

මිලියන 10ක රූප කලාපයක් කියන්නේ ප්‍රසාදත් මිලියන 10ක් තියෙනවා. හැම කලාපයකම තියෙනවනේ ප්‍රසාද රූප. ඒකම තමයි කනට වෙන්නේ. ඉස්සෙල්ලා මිලියන 10ක ප්‍රසාද රූප

නියෙන කොට හොඳට තීක්ෂණව ශබ්දය වැදෙනවා. ශබ්දය හොඳට ඇහෙනවා. පස්සේ පස්සේ ශබ්ද අහල අහල, දෙදරලා, දෙදරලා මේක මිලියන 5කට බහිනවා. දැන් අවු: 55 වෙනකොට කියන එක නෙවෙයි ඇහෙන්නේ, මිලියන 5කින් අහනකොට ශබ්දය වදින තැන අඩුයිනේ. උදාහරණයක් විදියට බලන්න: ඉස්සරවෙලා අපිට තිබුණ tape recorder එකේ හොඳටම tape එක නැවිලා නැත්නම්, හොඳට record වෙනවා. ඒක නැවිලා පොඩි වෙලා, ළමයි ඇඳලා තිබුණොත් ඒ හරියේ ක්‍රිස් ක්‍රිස් ගාලා skip වෙනවා. record වෙන්නේ නැහැ. ඒ වගේම තමයි අඩු ප්‍රමාණයට තිබෙන කොට මේ ප්‍රසාද රූප අඩු වෙන්න අඩු වෙන්න ශබ්දය ග්‍රහණය කරගන්න එක අඩුයි. අනිත් එක තමයි ප්‍රසාද රූප දුර්වල වුනාම දුර නියෙන ශබ්ද වැද්ද ගන්න ගතිය අඩුයි.

ප්‍රශ්නය : අන්ධ අයගේ, බිහිරි අයගේ ප්‍රසාද රූප /කලාප නියෙනවද?

පිළිතුර : නැහැ. මොකවත් නැහැ. ප්‍රසාද රූපත් නැහැ. රූප කලාපත් නැහැ. එතකොට මිලියන 10 නොවෙයි බිත්දුවයි. කනේ හැඩයක් විතරක් නියෙනවා නමුත් එතන ප්‍රසාද රූප නැහැ. කලාප කියන ජාති මොකවත් නැහැ.

ප්‍රශ්නය: ස්වාමීන් වහන්ස, සමහර අයට අවුරුදු 80ක් ගියත් හොඳට පෙනීම, ඇසීම නියෙනවා. ඒ කොහොමද?

පිළිතුර : අපි උපදින කොට අපේ ජීවිතයේ කර්ම ශක්තිය පුදුමයි. එක මනුෂ්‍යයෙකුගේ ජීවිතයේ නියෙනවා ඇස් හදන කර්ම ශක්ති, කන් හදන කර්ම ශක්ති, නාසය හදන කර්ම ශක්ති, දිව හදන කර්ම ශක්ති, කය හදන කර්ම ශක්ති. ඒ කර්ම බලයෙන් තමයි මේවා හදල නියෙන්නේ. හොඳ කන් හදල දෙනවා, ප්‍රසාදනීය ඇස් හදල දෙනවා. හොඳට කර්ම ශක්තිය, පුණ්‍ය ශක්තිය බලවත් එක්කනාට රූප කලාප මිලියන 10 කින් පටන් ගත්තොත් ඒක නැති වෙන්නේ නැතුව අවසානය දක්වා පරම්පරා පැවැත්ම

තියෙනවා. ඒ වගේ අයට ඇස් පෙනීම දුර්වල නැහැ. හේතුව වෙනත් ඇස් රෝගි අයගේ ඇස් පෙනීමට උදවු කරලා, බෙහෙත් අරන් දීලා, ඇස් වෙදකම් කරලා, ගොඩක් හොඳ දේවල් කරලා මෙයාගේ පුණ්‍ය ශක්තිය, කර්ම ශක්තිය පවත්වා ගැනීමේ ශක්තිය වැඩියි. කන් වලටත් එහෙමයි. නාසය, දිවටත් එහෙමයි.

සමහර වෙලාවට අකුසල කර්ම තියෙනවා. කනටත්, නාසයටත්, දිවටත් ශරීරයටත් හොඳයි. හැබැයි අම්මලාගේ, ආච්චිලගේ කණ්ණාඩිය හංගලා හරි, මොනවා හරි අකුසල් කරලා, එක්කෝ ඇස් පොට්ට වේවා කියලා, අන්ධ වේවා කියලා සාප කරලා ඇතිකරගන්න අකුසල් තිබෙනවා. එතකොට උපතින් ජීවිතය පටන් ගන්න කොටම රූප කලාප මිලියන 3කින් පටන් ගන්නේ. ඒ කියන්නේ පොඩි කාලෙදීම ඇස් පෙනීම දුර්වලයි. සමහර වෙලාවට මෙහෙම වෙනවා, මිලියන 10කින් පටන් ගන්නත් උඩට කවරයක් දාල වගේ පටලයකින් ඒක වහල තියෙන්නේ. මේකත් කර්මයක් නිසා වෙන්නේ. හැබැයි සම්පූර්ණයෙන් ඇස් අන්ධ කරලා නැහැ. දොස්තර කෙනෙක් ළඟට ගිහින් සුද්ධ කරලා ආයෙ පෙනීම හදා ගන්නවා. මේකට කියනවා ප්‍රයෝග සම්පත්තියෙන් කර්ම යටකරනවා කියලා.

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඇස් පෙනීම අඩු වුණේ නැහැ. කන් ඇසීම අඩු වුනේ නැහැ. ඉන්ද්‍රිය දුබලත්වයක් ඇතිවුණේ නැ. හේතුව, පාරමී බලයෙන් උන්වහන්සේගේ ජීවිතය පිරිලා තියෙන්නේ.

ප්‍රශ්නය : භාවනා කරලා පෙනීම වැඩි කරගන්න පුළුවන්ද?

පිළිතුර : කර්මජ රූප කලාප හරහා නම් බැහැ. ඒ කියන්නේ ප්‍රසාද රූප වෙනස් කරන්න බැහැ. කර්මයෙන් හදපු ඒවා එහෙමම යි. නමුත් උපක්‍රම යොදන්න පුළුවන් බෙහෙත් දාලා ඊට පස්සේ ටිකක් පෙනීම වැඩි කරගන්න පුළුවන්.

ප්‍රකෘතිමත් සිත සමාධි හොඳට වුණාම වර්ණය එහෙම හොඳට ජේනවා. භාවනා කරන්නේ නැතුව ඉන්නකොට කෙලෙස් වැඩියි.

එතකොට මනුස්සයෙක් හොදට යහපත්ව ඇවිදගෙන ගියත් කෙලෙස් වැඩි නිසා එයාට ජේන්තේ නොන්ඩි ගහනවා වගේ. ඒ මනුස්සයාට කිසිම අමාරුවක් නැහැ. අර හිතේ තිබෙන්නා වූ කෙලෙස් ගතියෙන් දාන මනෝමය අදහස තමයි ඇහෙන් ජේන්තේ. මනුස්සයෙක් හොදට ප්‍රිය මනාප විදියට හිනාවෙලා ඉන්න පුළුවන්. නමුත් තමාගේ තියෙන ඊර්ෂ්‍යාව, මානය ආදී කෙලෙස් නිසා, අනෙකා මට ඔරවගෙන ඉන්නවා වගේ ජේන්ත පුළුවන්.

තවත් දෙයක් කියන්න ඕනැ. දිවැස කියලා එකක් තියෙනවා. නිමි රජ්ජුරුවෝ (බෝධිසත්වයන් වහන්සේ) ඇස් දන් දුන්නා බුදු බව ප්‍රාර්ථනා කරලා. ඇස් දන් දුන්නට පස්සේ දැන් ඇස් දෙකම නැහැ. එතකොට ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයා ඇවිල්ලා අධිෂ්ඨාන කරලා ඇස් පිහිටෙව්වා. කර්මයෙන් පිහිටියාවූ ඇස් දෙකම නැහැ. දැන් බෝසතාණන් වහන්සේ කර්මයෙන් පහළ වූ ඇස් දෙකම දන් දුන්නතේ. ඉතින් දාන පාරමිතාවට ඒක උපකාර වුණා. ඊට පස්සේ ලැබුණ ඇස් දෙක දිව්‍ය ඇස්. ඒක බොහොම දුර, විනිවිද පෙනෙන, මහා ප්‍රභාෂ්වර, ආලෝකමත් ඇස් දෙකක්. එහෙම දේවල් ආශ්චර්යමත් දේවල් හැටියට සැලකෙනවා.

ප්‍රශ්නය : කෙනෙක් මැරෙණ කොට කර්මජ රූප ඔක්කොම මැරෙනවා නැතිවෙනවා. නැවත උත්පත්තියට නැවත රූප හැදෙන්නෙ කොහොමද?

පිළිතුර : අපි මනුෂ්‍යයෙක් වශයෙන් උපදින කොට යම්කිසි කර්මයක් හේතු කොට ගෙන ඉස්සෙල්ලා හැදෙනවා ප්‍රතිසන්ධි සිතක්. ඒ එක්කම හැදෙනවා කාය, වස්තු, භාව කියලා දශක තුනක්. ඊට පස්සේ හැදෙනවා ඇස් කන් නාසා යන ඉන්ද්‍රියයෝ. මේ ටික දිගටම මරණය දක්වා පවතිනවා. වුතියෙන් පසු නැවත ප්‍රතිසන්ධියක් ගන්නවා. මේ සිතේ තියෙනවා කර්ම ශක්තියක්, මේ සිතේ තියෙනවා කර්ම බලයක්. මේ භවය අතහැරෙන

කොට මෙතනින් ආයෙමත් ඇස් හදන්න, කන් හදන්න, නාසය දිව ශරීරය හදන්න පුළුවන් බලය මේ ප්‍රතිසන්ධි සිත අස්සේ තියෙනවා. ඒකෙන් තමයි මේක හැදෙන්නේ.

උදාහරණයක් විදියට, චුතියෙන් මෙහා පැත්තේ මෙයා රංජිත් හැටියට සැලකෙනවා. මරණයෙන් පසු වෙනස් වෙනවා. චුතියෙන් එහාට ගිහිල්ලා එයා උපුල්. මෙයාගේ හවාංග සිතත් ප්‍රතිසන්ධි විඤ්ඤාණයත් වෙනස් වෙනවා. හැබැයි මෙයා එක පාරටම ගිය හින්දා මෙයා වෙනස් කෙනෙකුත් නෙවෙයි. මේ මහවැලි ගඟ හැටන් පැත්තෙන් ගලනකොට මිනිස්සු කියන්නේ මම හැටන් ගඟෙන් නැවා කියලා. නාවලපිටිය හරියේදි කියන්නේ නාවලපිටිය ගඟෙන් මම නාලා ආවා කියලා. ඊට පස්සේ ඕක පේරාදෙණියෙන් යනවා. එතකොට කියනවා පේරාදෙණිය ගඟ කියලා. ඊළඟට තෙල්දෙණිය, වික්ටෝරියා ජලාශය කියනවා. දැන් බලන්න හැම තැනකදීම වෙනස් වෙනස් නම් ගන්නවනේ. ඒ ඒ පළාතෙන් යනකොට ඒ ඒ පැත්තේ නම කියනවා. හැබැයි ඒ ගඟ මොකද්ද? එකම මහවැලි ගඟ. දැන් මහවැලි ගඟට ඉස්සර වෙලා පොඩි ඇළකින්, දොළකින් වැටිවිච වතුර නෙවෙයි මුහුදට වැටෙන කොට. කලාප වෙනස් වෙලා වෙනස් වෙලා වෙනමම වතුර විකක් තමයි මුහුදට වැටෙන්නේ.

ප්‍රශ්නය : අපි සංසාරයේ කළ කුසල අකුසල කර්මයන් ප්‍රතිසන්ධි සිතේ ගබඩා වී තිබෙනවාද?

පිළිතුර : ප්‍රතිසන්ධි සිතේ තියෙන්නේ ඒ ප්‍රතිසන්ධිය ඇති කරන්න අවශ්‍ය ශක්තිය විතරයි. අවස්ථාව ආවම කුසල, අකුසල කර්මයන් මතුවන්න පුළුවන් විධියේ ශක්තියක් හවාංග සිතේ තියෙනවා. හවාංග සිත ඇතිවන්නේ ප්‍රතිසන්ධි සිතෙන් පස්සේ. මේ ශක්තිය කොහොමද තියෙන්නේ, කොහෙද තියෙන්නේ?

උදාහරණයක් විදියට; දැන් ජල විදුලි බලාගාරය කියනකොට විදුලි ශක්තිය කොහෙද තියෙන්නේ? වතුරේද? ටර්බයින් එකේද?

ගලා යන වතුරෙන් කරන්නේ ටර්බයිනයේ දැති රෝද මත පීඩනය ඇති කර එය කරකවන එකතේ. ඉතින් ඒක කරකවනකොට ඒ එක්කම, ඊට ප්‍රතිවිරුද්ධව මුදාලන බලයට තමයි විදුලිය කියන්නේ. ඒක තියෙන්නේ වතුරේද, නැතිනම් දැති රෝදයේද කියන්න බැහැ. ඒ වගේ තමයි කුසල අකුසල කර්ම, ප්‍රතිසන්ධි සිතට හා භවාංග සිතට සම්බන්ධ වී මතුවෙන්නේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ බුදු වෙලා හිතුවා, මේවා මිනිස්සුන්ට තේරුම් ගන්න පුලුවන්ද කියලා. පසු බැසීමක් වුනානේ. සමහරුන්ට උත්තරයක් දුන්නත් උත්තරේ වටින්නේ නැහැ. ප්‍රශ්නයෙහි වටින්නේ. උත්තරේ ලැබිවිච ගමන් ප්‍රශ්නය දිය වෙනවා.

මම එංගලන්තයේ ඉන්න කාලයේ, එක්තරා දාන පොළකදී මට හම්බ වුනා මනුෂ්‍යයෙක්, 2002 -2003 වර්ෂයේ වගේ. එයා තමන්ගේ පුතාලටත් කියන්නේ පරලොවක් නැහැ කියලා. අපි මැරිලා ගියාට පස්සේ ඉවරයි. ආයේ වෙන කොහෙවත් උපදින්නේ නැහැ කියලා කියනවා. ඔහොම ඉඳලා මේ කෙනා මා සමඟ කතාවට වැටුනා. මම පිළිගන්නේ පරලොවක් නැහැ කියලා, ඉතින් ඔබ වහන්සේ ඒකට මොකද කියන්නේ. මම කිව්වා ඒකට මට කියන්න දෙයක් නැහැ කියලා. මට කරන්න දෙයක් නැහැ එයාට පරලොවක් නැති වුනාට. ඊට පස්සේ ඇහුවා මහණකම් කිරීම ආදී කුසල ධර්ම කලාට, අපි නිකම් සමාජයේ ඉන්නකම් එහෙම කරනවා. නැත්නම් ඒකෙ මොකවත් නැහැ. මම කිව්වා මට එහෙම හිතෙන්නේ නැහැ කියලා. ඔයාට හිතෙන විදියයි මට හිතෙන විදියයි වෙනස් කියලා. එයා කියනවා බුදු රජාණන්වහන්සේ කියලා තියෙනවා කිසි කෙනෙක් කිව්වට යමක් පිළිගන්න එපා කියලා. එතැනදී එයා ඒක පිළිගන්නේ එයාට වාසි විදියටයි. ඔය මත්පැන් බොන්නේ ඔය අදහස ඉස්සරහට දාගෙන. එයා මට කියනවා බුදුරජාණන් වහන්සේ පිළිගන්නේ නැහැ කියලා. සරලව කියනවා නම් මේ සිහියක් කල්පනාවක්

තියෙන ප්‍රකාශනයක් නෙවෙයි. වාදයට හදා ගත්තු මහා මෝඩ තර්ක මේවා.

බුදුහාමුදුරුවෝ පහළ වෙච්ච මුල් කාලය තුළ අවුරුදු 20ක් ශික්ෂා පද පැනවුයේ නැහැ. හේතුව, අවශ්‍ය නැහැ. කවදා රහත් භාවයට පත් වෙච්ච කෙනෙක් වුණත් ශික්ෂා පද ඇතත් නැතත් 12 න් පස්සේ ආහාර ගන්නේ නැහැ. අනාගාමීන් වහන්සේලාත් එහෙමයි. ඒක ස්වභාවයෙන්ම පිහිටන්නාවූ ශීල ධර්මයක්. ඒක නිසා ශික්ෂා පද පනවන්න ඕනෑ නැහැ. ඊට පස්සේ අවුරුදු 20 කට පස්සේ එක එක අය එකතු වෙලා අර සිල්වත් ස්වභාවයෙන් දුසිල්වත් වුණා. ඊට පස්සේ කරුණු කාරණා ඇතුව තමයි ශික්ෂාපද පැනව්වේ. මුල් කාලයේ ශික්ෂා පද පනවන්න අවශ්‍ය නැහැ. සියලු දෙනාම වාගේ ශීලයෙන් පිරිවිච පිනෙන් පිරිවිච අය.

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : ඕසල ධර්මා - පළමුවෙනි කොටස
දේශකයාණන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජනාලංකාර
ස්ථානය : ඔක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය
දිනය : 2015-09-18

17

ඕසල ධර්මා

පළමුවෙනි කොටස

සෑම දෙනාටම තෙරුවන් සරණයි. එහෙත්, අපි මේ වෙලාවේ අපේ දහම් වැඩ සටහන පටන් ගනිමු. මොනවද අපි ගිය වතාවේ කථා කළේ? ඔක්කොම රූප කලාප පිළිබඳව කථා කළා.

රූප කලාප 21 ක් තියෙනවා කියල කිව්වා. මම කියල දුන්නා කර්මජ රූප කලාප 9යි. චිත්තජ රූප කලාප 6යි. සාත්‍යජ රූප කලාප 4යි. ආහරාජ රූප කලාප 2යි ඔක්කොම කියද? 21 යි.

මය තමයි සියලුම රූප කලාප සමූහය.

අද මම කියල දෙනවා ධර්ම කරුණු දෙකක්. මේක අලුත් පාඩමක්.

ඕසල ධර්මා - අහල තියෙනවද ඕස ධර්මා ගැන? ඇයි ඕස ධර්මා කියල කියන්නේ?

පිරිස පිළිතුරු දෙයි - ගසාගෙන යන නිසා

ස්වාමීන් වහන්සේ - ඔව් එකක් තමයි ගසා ගෙන යන නිසා, අනිත් එක තමයි, අපි කොහොමද සංසාරය ගැන කියන්නේ? අවිච්ඡේ පටන් භාවාග්‍රය දක්වා.

අපි කුමක්ද භාවග්‍රය වශයෙන් සඳහන් කරන්නේ? නේවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනය. නේවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනය අරූප තලයක්. අරූපාවචර බ්‍රහ්ම ලෝකයක්. ඒක තමයි භාවාග්‍රය. මේ හවයෙහි පතුලේම තියෙන්නේ අවිච්ඡයි.

නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය
ආඛ්ඤ්චඤ්ඤායතනය
ච්ඤ්ඤාණඤ්චායතනය
අකාසනඤ්චායතනය
අකණ්ඨික
සුදස්සී
සුදස්ස
අතප්ප
අච්ච
වේහප්චල
පරිත්ත සුභ, අප්පමාණ සුභ, සුභකිණ්භක
පරිත්තාභ, අප්පමාණාභ, ආභස්සර
බ්‍රහ්මපාරිසප්ප, බ්‍රහ්මපුරෝහිත, මහා බ්‍රහ්මය
පරනිමිමිත වසවර්තිය
නිමිමාණාරතිය
තුසිතය
යාමය
තාවතිංසය
වාතුර්මහාරාජිකය
මනුස්ස ලෝකය
සංථිවය
කාල සුත්‍රය
සංඝාතය
රෝරවය
මහා රෝරවය
තාපය
ප්‍රතාපය
අවිච්ඡයි

මේ භවයෙහි කෙලවර වූ නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙහි සිට අවිච්චයටත්, බ්‍රහ්මලෝකයේ සිට අවිච්චයටත්, දිව්‍යලෝකයේ සිට අවිච්චයටත් ඇද දැමිය හැකි ධර්මයක් සත්වයන්ගේ සත්තානයේ තියෙනවා.

අද දෙවිදන් තෙරුන් වහන්සේ කොහේද ඉන්නේ? අවිච්චයේ දෙවිදන් තෙරුන් වහන්සේගේ උප්පත්තිය කොහොමද සිද්ධ උනේ?

දෙවිදන් තෙරුන් වහන්සේගේ උප්පත්තිය සිද්ධ වෙන්නේ හොඳ කුසල චේතනාවකින්.

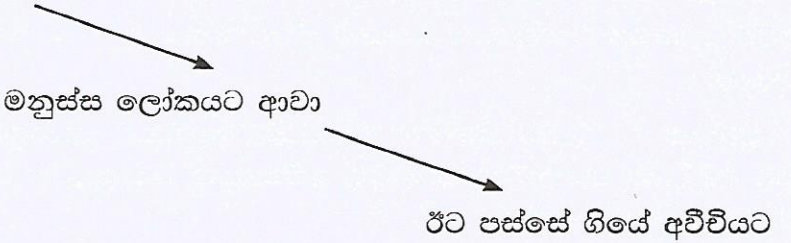
උප්පත්තිය ද්විභේතුකද? ත්‍රිභේතුකද? අභේතුකද?

පිරිස උත්තර දෙයි - උප්පත්තිය ත්‍රිභේතුකයි

ස්වාමීන් වහන්සේ - ත්‍රිභේතුකයි කියන්නේ කොහොමද? අපි කොහොමද දැන ගන්නේ ඒ උප්පත්තිය ත්‍රිභේතුකයි කියලා?

දෙවිදන් තෙරුන් වහන්සේගේ උප්පත්තිය ත්‍රිභේතුකයි. මොකද උන්වහන්සේට සාද්ධි ප්‍රාතිහාර්යය පෑමේ ශක්තිය තිබුණා. ඒ කියන්නේ ද්විභේතුක අයට ධ්‍යාන ලබා ගන්නට පුළුවන් කමක් නෑ. ත්‍රිභේතුක අයට හරි ලේසියෙන් පුළුවන්.

ත්‍රිභේතුක ප්‍රතිසන්ධියක් ලැබීමට තිබිය යුතු දේ. හොඳ පිනක් තිබිය යුතුයි. ඒ පිනෙන් තමයි මනුස්ස ලෝකයට ආවේ. මේ පිනෙන් මනුස්ස ලෝකයට ඇවිල්ල ඊට පස්සේ කොහෙටද ගියේ? අවිච්චයට.

මෙවිචර පින් තියෙන කෙනෙක් මනුස්ස ලෝකයට ඇවිල්ල ඊට පස්සේ අවිචියට යන්න හේතුව මේ දේවදත්ත තෙරුන්ගේ හිතේ තියෙනවා මෙන්න මේ ඕස කියන ධර්මය. අපි අද කතා කරන්නේ මෙන්න මේ ඕස ධර්ම ගැනයි.

ඕස කියල කියන්නේ සත්වයාව ගසාගෙන ගිහිල්ල රළ පතරෙන් ඇතුලටම ඇද දම්මන්න පුළුවන් ගතිය තිබෙන, ශක්තිය තිබෙන ධර්ම වලටයි.

තව එකක් - මුහුදේ නාන්ට ගිහින් තියෙනවද? මුහුදේ අත පය හෝදන්ට ගිහින් තිබෙනවද? මුහුදේ උදේට මුහුණ හෝදන්ට ගිහින් තියෙනවද? අහලා තියෙනවාද, මුහුදේ දිය වැල් කියලා දෙයක් තියනවා (current) කියලා. ඒවාට අහු වුණොත් ඒ පැත්තටම, ඇතුලටම ඇදගෙන යනවා. බේරීමට හරිම අමාරුයි.

ඒවගේම දැකල ඇතිනේ වැහි කාලෙට ගංගා වලින්, ඇළ දොළ වලින් එන ජලය ඉතා සැරෙන් කඩා ගෙන ඉතාමත් බියජනක ලෙස දෙගොඩතලා ගලාගෙන යන ආකාරය. මෙවැනි අවස්ථාවකට කවුරු හරි ගොදුරුවුණොත් බේරෙන්නට ඉතාමත් අමාරුයි. දැන් ඔය තරම් විසාල ජල කඳකට ගොදුරු වුණොට පස්සේ, ඒවිදියට ඇද ගෙන යනවා නම් ඊටත් වඩා බලයක් තියෙන්නාවූ දෙයක් තමයි මේ හිත ඇතුළෙ තිබෙන්නෙ. යම් ධර්ම කොටසක් තියෙනවා, ඒවා අපිව ඇදගෙන යනවා. ඒවගේ සුළියකට හෝ දිය වැලකට හෝ එහෙම නැත්නම් ඕසයකට අහු උනායින් පස්සේ අපිව ඇදගෙන යනවාමයි. ඇදගෙන යන්නේ හොඳ තැනකට නම් නෙමෙයි.

කටුක, ගොරෝසු, කර්කශ, දුක්ඛ දායක තැනකට තමයි අපිව ඇදගෙන යන්නෙ. එතකොට ඒකට කියනවා, ඕස ධර්ම කියලා.

ප්‍රශ්නය: - ස්වාමීන් වහන්ස මේ ධර්ම, සත්වයාව භාවාග්‍රයේ සිට අවිචියට ගෙනාවට කවදාවත් අවිචියෙන් භවාග්‍රයට යන වැඩ කරන්නෙ නැත්ද?

උත්තරය - කොහේ ගියත් සත්ව සන්නානයේ මේක තියෙනවා. ඕස ධර්ම ගැන සඳහන් වෙන්නෙ සංසාරයේ පතුලට ඇද දමන ගතියෙන් යුක්තවන ධර්ම හැටියටයි. සංසාරයේ පතුලට කියන්නෙ සතර අපායටම ඇද දමනවා කියන එකයි. ඒ ගැන තව ඉස්සරහදී වැඩි පුර විස්තර වෙයි, ඕස ධර්ම කියන්නේ මොනවාද කියල. මේ ඕස ධර්ම, සත්වයා පෙරේක ලෝකයට, දුගති ලෝකයට යනාදී වශයෙන් නොයෙක් ආකාරයේ දුකකට ඇද දමනවා. සංසාරය වටයක් හැටියටනේ තියෙන්නෙ, සංසාර චක්‍රයක්නේ තියෙන්නෙ, සංසාර සාගරයක්නේ තියෙන්නෙ, ඒකේ ගිහිල්ල දුකට ඇද දමන්නාවූ ගතියට කියනවා ඕසය කියලා.

මන්න දැන් ඕසය කියන එකේ තේරුම දැන ගන්නා. දැන් අපි බලමු තව කාරණයක්.

ධර්ම ස්වභාව සියල්ලම කියක් තියෙනවද? මම මේක මේ පින්වතුන්ට කියල දීලා තියෙනවා. ධර්ම ස්වභාව, ධර්ම ශක්ති, ධර්ම ගුණ විත්ත, වෛතසික, රූප, නිර්වාණ වශයෙන් 170 ක් තියෙනවා.

සිත්	89
වෛතසික	52
රූප	28
නිර්වාණ ධාතුව	1
සියල්ල	170

මෙයින් නිර්වාණ ධාතුව හේතුඵල වලින් අමිශ්‍රයි. එය අසංඛතයි. සිත් 89 ත් වෛතසික 52ත් රූප 28 ත් සංඛත ධර්ම වෙනවා. මේ සංඛත ධර්ම අයිති සංසාරයටයි. මේ ධර්ම 170 වම වෙනස් වෙනස් ලක්ෂණ තිබෙන, වෙනස් ගුණ තිබෙන, වෙනස් ධර්මස්වභාව තිබෙන ඒවා.

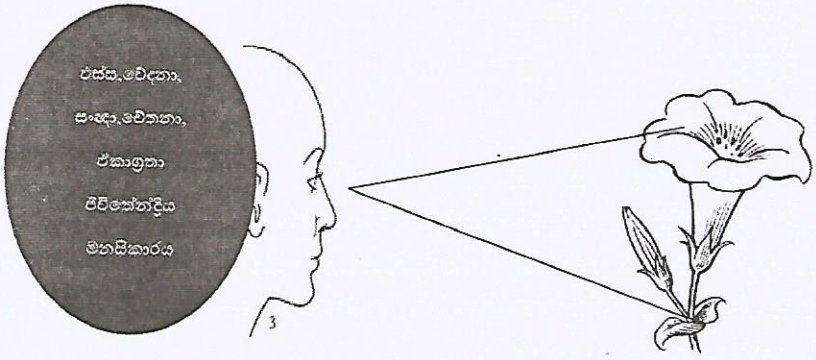
අපි ඕස ධර්ම සෙවිය යුත්තේ මේ ධර්ම 170 තුළයි. මෙහි ධර්මතා 3ක් තිබෙනවා.

එනම්	1). ලෝභය	} ඕස ධර්ම
	2). දිට්ඨිය	
	3). මෝහය	

මෙන්න මේ ලෝභයටත්, දිට්ඨියටත්, මෝහයටත් කියනවා ඕස ධර්ම කියල. සත්වයෝ සංසාරයේ පතුලටම යන්නේ මේ ඕස ධර්ම නිසයි.

current එකක් (දිය වැලක්) තියෙනවා. ඒක මහා බලයක්. ඒකට ඇදගෙන යන්න එකකුත් තියෙන්න එපාය. දැන් දිය සුළියක් තියෙනවනම් ඒකට අහුවෙව්ව දෙයක් තියෙන්න එපැයි ඇදගෙන යන්න. ඒ වගේ මේ ඕස ධර්ම වලට අහු වුණ එක්කෙනා තමයි සත්වයා. සත්වයා මේ ඕස ධර්ම වලට අහුවෙලා ඇදගෙන ගසාගෙන යනවා.

මේ ඕස ධර්ම සියල්ල වෛතසික කාණ්ඩයටයි අයිති වෙන්නේ. එතකොට මේ ධර්ම අතුරින් සිත් 89 ඕස ධර්ම නොවේ. ඒ වගේම ලෝභ, දිට්ඨි, මෝහ යන වෛතසික තුන ඇර ඉතිරි වෛතසික 49 ත් ඕස නොවේ. රූපත් ඕස නොවේ. නිවනත් ඕස නොවේ.

එතකොට ඕස නොවෙන්නා වූ ධර්ම 167 ක් තිබෙනවා. ඕස වන ධර්ම 3 යි. සියල්ල ධර්ම 170 යි.

ප්‍රශ්නය: - ස්වාමීන් වහන්ස සිත් 89 ට උදාහරණයක් කියන්න පුළුවන්ද?

උත්තරය - උදාහරණයක් ගෙන දක්වයි.

මේ ඉහත රූපයේ පෙනෙන පරිදි මේ පුද්ගලයාගේ ඇසට ගසක් දිස්වෙනවා. නමුත් ඇස කියන්නේ හිත නෙවෙයි. මෙයාට මේ ඇස හරහා මේ මල ගැන දැන ගන්න හිතක් පහළ වෙනවා.

මේ ඇස ඉදිරියට එන මල ගැන දැනගන්නෙ ඇසෙන් නොවෙයි, සිතෙන්. අපි කට වචනයට ඇහෙන් දැන ගන්නවා කියා කීවට ඇසට දැන ගැනීමේ හැකියාව නැහැ. හැබැයි ඇසට තියෙනවා මේ දැන ගන්න හිතට උදව්වක් කිරීමේ ප්‍රබල හැකියාවක්. මේ මල ගැන දැන ගැනීම සඳහා හිතට මේ ඇස තුළින් මලවෙත යා යුතුව තිබෙනවා. එම නිසා එයට කියනවා වක්ඛු ද්වාරය කියල. හිතට බැහැ ඇස skip කරලා (අතහැරලා) යන්න. තව විදියකට කිව්වොත් මේ මල සිතට පතිත වන්නෙ ඇස හරහායි. මල හිතට එන්නෙත්, හිත මලට යන්නෙත් මේ ඇස හරහායි. මේ හිතට මල දකින්නට තනියම පහළ වෙන්නට බැහැ. හිත කියන්නෙ ඇසට නොපෙනෙන්නාවූ මනෝමය ධර්මයක්. හිතක් කිසිම දවසක හුදකලාව, තනියම පහළ වෙන්නෙ නැහැ. මේ හිතට පහළ වෙන්නට තවත් උදව් උපකාර කරන ධර්ම අවශ්‍යයි. ඒවාට කියනවා චෛතසික ධර්ම කියල. මේ චෛතසික ධර්ම පහළ වන්නෙ සිත තුළයි.

අපි හිතවූ මේ පහළ වුණු සිතේ චෛතසික ධර්ම 7 ක් තියෙනවා කියල. එනම් එස්ස, වේදනා, සංඥා, චේතනා, ඒකග්‍රතා, ජීවිතෙතදිය සහ මනසිකාරය යනුවෙන්. මේ චෛතසික ධර්ම, සිතක් සමගම ඇතිවී, සිතක් සමගම පැවතී, සිතක් සමගම නැති

වී යනවා. ඒකට කියනවා 'ඒකුප්පාද නිරෝධාව - ඒකාලම්භන වත්ථුකා' කියලා.

මෙහි ලක්ෂණ 4 ක් තියෙනවා.

- 1) ඒකුප්පාද - සිතයි වෛතසිකයි එකට උපදිනවා.
- 2) ඒක නිරෝධා - විත්ත වෛතසික එකට නිරුද්ධ වෙනවා.
- 3) ඒකාලම්භණ - සිත ගන්න අරමුණමයි වෛතසික ගන්නෙ.
- 4) ඒක වත්ථුකා - එක වේලාවට ඇතිවන සිතත් වෛතසික ධර්මත් සියල්ල එකම වස්තුවක් ආශ්‍රය කරගෙන ගමන් කරනවා.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස ඒ හිත වක්ඛු විඤ්ඤාණයද?

උත්තරය - ඔව් ඒ මල ගැන දැන ගන්නා සිත වක්ඛු විඤ්ඤාණයයි.

උදාහරණයක් - දැන් පවුලක් ඉන්නවා කියල හිතමු. ඒ පවුලේ ඉන්නවා අම්මයි, තාත්තයි, ළමයි හයදෙනෙකුයි. මේ ගොල්ලන්ගෙ වාසගම ජයසිංහ කියල කියමුකො. දැන් මේ ජයසිංහ අම්මයි, ජයසිංහ තාත්තයි, ජයසිංහ රංජිත් යනාදී වශයෙන් වෙන් වෙන්ව නම් නොකර සියලුදෙනාම එක වර හඳුනාගැනීමට අපි ජයසිංහ පවුල කියල කියනවා.

ඒ වගේම යම් කිසි දෙයක්, ඇස භාවිතා කර හඳුනා ගැනීමේදී එයට උපකාරවන සියලුම විත්ත වෛතසික ධර්මයන්ට වක්ඛු විඤ්ඤාණය යන ලස්සන පොදු නම පාවිච්චි කරනවා. මේවා තුළ තිබෙන නම් සහ ඒ තුළ තිබෙන ක්‍රියා කර්තව්‍ය ඔන්න ඔය විදියට තමයි අඳුනා ගත යුත්තේ. මේක තේරුණාද?

ඔන්න ඔහොම තමයි සිතත් වෛතසිකත් වැඩ කරන්නෙ. හැබැයි වෛතසික ප්‍රමාණය වෙනස් වෙනවා. සමහර සිත් තියෙනවා වෛතසික 13, 15, 17, 18, 19, 20, 30 ආදී වශයෙන් පහළ වෙන. අපි උදාහරණයට ගත්තෙ අඩුම වෛතසික ප්‍රමාණයක් පහළ වන සිතක්.

වෛකසික ධර්ම වැඩියෙන් පහළ වෙනව නම් ඒවා කුසල සිත්. 17, 18 ආදී වශයෙන් අඩුවෙන් වෛකසික යෙදෙන සිත් බොහෝසෙයින් අකුසල් සිත් වේ.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස අර 89 ට වැටෙන්නේ මිච්චද?

උත්තරය - නැහැ. මේවා අයිති වන්නේ 52 ගොඩටයි. ඒවා වෛකසික.

මේවගේ වෛකසික ගොඩවල් ඇතුළත් වෙච්ච සිත් තියෙනවා 89 ක්. (වක්ඛු විඤ්ඤාණ) වැනි.

අපි අර ඉස්කෝලෙ යන කාලේ ගොඩක් වෙහසක් අරගෙන, කොට්ටන් ඇට තලලා තලලා බොහොම පුංචි පොඩි මදයක් ගන්නවා වගේ, මේ සිත් අපි කොටස් වලට කඩල කඩල තමයි මේ වෛකසික එලියට අරන් හඳුනා ගන්නේ.

ප්‍රශ්නය - වෛකසික වැඩි වෙන්න වැඩි වෙන්න ඒවා අකුසල කර්මද?

උත්තරය : ස්වාමීන්වහන්සේ - නැහැ. මෙහෙමයි ඒක තියෙන්නේ.

ඒවා වෙනස් වෙනස් විදියට යෙදෙනවා.

සිත

ඇස

අරමුණ

මේ අරමුණ දැකීමට සිත, ඇස උපකාර කර ගන්නවා. මේ හිතට බැහැ මලට යන්න. මේ හිත මේ මල වෙත ගෙනියන්ට, මේ හිත මේ මල වෙත හප්පවන්ට යම් කිසි ගුණයක් අවශ්‍යයි. මේ හිතේ තියෙනවා, එහි තිබෙන වෛකසිකයි, හිතයි සියල්ලම

අර මලේ ගිහිල්ල හප්පවන ගුණ විශේෂයක්. ඒක කරන්නේ සිත තුළ තිබෙන 'එස්සය' කියන ගුණ විශේෂයෙනුයි. මේ 'එස්සය' මේ හිතේ හැදෙන්නෙ ඔය වැඩය කරන්නයි. ඒක කරන්න බැරි නම් මේ 'එස්සය' මේකට වැඩක් නැහැනෙ.

දැන් මේ අරමුණේත් තියෙනවා යම් කිසි හොඳ ගතියක්. ආස්වාදනීය ගතියක්. මිහිරි ගතියක්. හිතට පිළිගන්න පුළුවන් ගතියක්. ඒ මලේ (අරමුණේ) තියෙන මේ ගතිය එස්සයට විදින්නත් බැහැ, හිතට විදින්නත් බැහැ. ඒක නිසා ඒ අරමුණේ තිබෙන්නාවූ රස ස්වභාවය, ගුණ ස්වභාවය විදින්නේ සිත තුළ තිබෙන 'වේදනා' වෛතසිකයෙනුයි. 'එස්සය' සහ 'වේදනාව' යනු ගුණ විශේෂ දෙකක්. 'එස්සය' කරන වැඩේ 'වේදනාවට' කරන්න බැහැ. 'වේදනාව' කරන වැඩේ 'එස්සයට' කරන්නත් බැහැ.

ඊළඟට තියෙනවා, මේ හිතයි වෛතසික ටිකයි ඇස හරහා ගොස් අරමුණේ ස්පර්ශ වීමත් සමගම හිතට වෙන එකකට යන්න නොදී ඒ අරමුණම කොටු කරගන්න ගතියක්. ඒ අරමුණේ හැඩය, අරමුණේ තාලය, අරමුණේ ස්වභාවය කොටු කර ගන්නා ගතියට කියනවා සංඥාව කියල. මේ සංඥාව කරන්නේ හරියට කැමරාවක් කරන focus කිරීමක් වැනි දෙයක්. වේදනාවෙන් විදිය හැක්කේ සංඥාවෙන් ගන්නා ප්‍රමාණය පමණි.

දැන් මෙතන ක්‍රියා කීයක්ද?

ස්පර්ශ වීමේ ක්‍රියාව, විදීමේ ක්‍රියාව සහ හඳුනා ගැනීමේ ක්‍රියාව. හඳුනා ගැනීමේ ක්‍රියාව කියන්නේ හරියටම focus වීමේ ක්‍රියාවලියට.

ඊළඟට දැන්තේ 'චේතනාව' යි. 'චේතනාව' කියන්නේ අමුතුව එකක්. 'චේතනාව' කරන්නේ අනිත් සියලුම වෛතසික ධර්ම balance කර ගැනීමයි. Balance කරනවා කියන්නේ හිතට වැඩියෙන් යන්න දෙන්නෙත් නැහැ. ස්පර්ශයට වැඩියෙන්

හැප්පෙන්න දෙන්නෙන් නැහැ. වේදනාවට වැඩියෙන් විදින්න දෙන්නෙන් නැහැ. සංඥාවට වැඩිය හසුකරගන්න දෙන්නෙන් නැහැ. 'චේතනාව' කරන්නේ මේ සියලුම ගුණ විශේෂ සමච පැවැත්වීමයි.

මේ සියලුම චෛතසික එකම වැඩකට යොමු කරමින් වෙන කිසි තැනකට යන්න නොදී team leader කෙනෙක් team එක මෙහෙයවනවා වගේ මේ ගුණ විශේෂ එකම අරමුණක තබා ගන්න උදව් කරන්නේ 'ඒකාග්‍රතා' චෛතසිකයයි.

ඒ වගේම, මේ සියලුම චෛතසික වලට ජීව බලය දෙන්නාවූ තවත් ගුණ විශේෂයක් සිත් තුළ තියෙනවා. ඒකට කියනවා 'ජීවිතේන්ද්‍රිය' කියල.

ඊළඟට මේ සියලුම චෛතසික එකම දේ අරමුණු කරවීම පිණිස යොමු කරන්නේ 'මනසිකාරය' යි.

දැන් නැවතත් බලමු මේ චෛතසික ධර්ම ඒවාට නියමිත වැඩිය කරනවද කියල.

'එස්සය' කරන්නේ හැප්පීම.

'වේදනාවෙන්' කරන්නේ විදීම.'

'සංඥාවෙන්' කරන්නේ හඳුනා ගැනීම.

'චේතනාවෙන්' කරන්නේ සියල්ලක්ම (organise) සංවිධානය කරගැනීම.

'ඒකාග්‍රතාවයෙන්' කරන්නේ ඔක්කොම එක අරමුණකට ගැනීම. 'ජීවිතේන්ද්‍රිය' කරන්නේ සියල්ල මැරීමට නොදී බල ගන්වා ගැනීමයි.

'මනසිකාරයෙන්' කරන්නේ අරමුණු කරගැනීමයි.

මේ චෛතසික ධර්ම සමඟින් සිත තමයි අරමුණ දැන ගන්නේ.

එතකොට වෛතසික 7යි සිතයි ඔක්කොම ධර්ම 8. මේ අරමුණ හඳුනා ගැනීමට මේ ධර්ම 8ම අවශ්‍යයි. මෙන්න මේ නිසා මේ පොකුරම පොදුවේ අරගෙන කියනවා, 'එක්ඛු විඤ්ඤාණය' කියල. නමුත් එතැන වෛතසික ගැන කතාකරන්නේ නෑ.

'ගෙදර තිබෙන දොර' සහ 'දොර තිබෙන ගෙදර' යන වාක්‍ය දෙකෙන් වඩා නිවැරදි වන්නේ 'ගෙදර තිබෙන දොර' කියන එකයි. හේතුව දොර තිබෙන්නේ ගෙදරට අයිතිව නිසා. අපි ඉස්සෙල්ලා කථා කරන්නේ ගෙදර ගැනයි. නමුත් ගෙදර ගැන කථා කළාම, නැවතත් ජනෙල් දොරවල් ගැන කථා කිරීමට අවශ්‍ය වෙන්නේ නැහැ. මොකද ගෙදර කිව්වාම අනිවාර්යයෙන්ම ඒ සියල්ල ඇතුළත්ව තිබෙන නිසා.

ඒ වගේම හිතක් කියල ගත්තාම අනිවාර්යෙන්ම ඒ තුළ වෛතසික ධර්ම තියෙනවා.

මේ වගේ සිත් 89 ක් තියෙනවා. සමහර සිත්වල වෛතසික ධර්ම වැඩියි. වෛතසික ධර්ම වැඩිවෙන්න වැඩිවෙන්න අරමුණ සම්බන්ධයෙන් කරන වැඩක් වැඩියි.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස, දැන් මේ මල දැකින කොටම ආඝ්‍රාණය දැන ගන්නා චිත්ත වෛතසික ධර්මත් පහළ වෙනවද?

උත්තරය - එක වෙලාවටම වෙන්නේ නැහැ. මේවා වෙන වෙනම සිද්ධ වෙන්නේ.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස, වෛතසික ධර්ම අඩු වුණ තරමට හොඳයිද?

උත්තරය - එක වෙලාවකට හිතෙනවා හොඳයි කියල. හැබැයි නිවන් දැකින්න නම් වැඩිපුර ඕනෑ.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, ඒකාග්‍රතාවය කියන්නේ එක්කහු කරන එක නේද?

උත්තරය - ඔව් එක්කහු කිරීම. 'One-pointedness' ඒ තමයි සමාධිය.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස දැන් අපි අභිධර්මය වගේ දෙයක් ඉගෙන ගන්න කොට අපිට විරිය, ශ්‍රද්ධාව වැනි චෛතසික වැඩියෙන් තිබෙන සිත් අවශ්‍ය වෙනවා නේද?

පිළිතුර - ඔව් ඒවෙලාවට 30න් එහා චෛතසික ධර්ම පහළ වෙනවා. ඒවා ඉබේම පහළ වෙනවා. අපිට කිසිවක් අමුතුවෙන් කරන්න නෑ.

චිත්ත චෛතසික යනු ධර්ම දෙකක් වුනාට, අරමුණ සම්බන්ධයෙන් වැඩ කරන්නේ එකට.

එතකොට මේවගේ සිත් කීයක් තියෙනවා? 89 යි.

ඒ අතරින් සමහර ඒවා කාම ලෝකයට අයිති ඒවා. සමහර ඒවා රූප ලෝකයට අයිති ඒවා. සමහර ඒවා අරූප ලෝකයට අයිති ඒවා. සමහර සිත් නිවන් දැකීමට පමණක් අවශ්‍ය සිත්. මේ සියල්ල එකට ගත් කල සිත් 89 ක් වෙනවා.

අපි උදාහරණයක් වශයෙන් ගත්තේ මෙයින් එකයි.

දැන් නැවතත් ඕස ධර්ම වලට යමු.

දැන් චෛතසික ධර්ම ඔක්කොම කීයක් තියෙනවාද? 52යි.

මේ චෛතසික ධර්ම 52න් ඕස ධර්ම කීයක් තියෙනවාද? 3 යි.

ඒ තමයි ලෝභය , දිට්ඨිය , මෝහය.

ඕස නොවෙන චෛතසික ධර්ම 49යි.

සිත් සියල්ල 89. මේ සිත් වල ඕස ස්වභාවය නැහැ.

ඉතා උස් කඳු සහිත රටවල් වල, කත්මන්ඩු වැනි පළාත්වල පරිසරය නැරඹීම සඳහා යොදා ගන්නා විශාල බැලුන් සහිත යාත්‍රා වල් තිබෙනවා. ඒවාට උඩට පාවී යනට උපකාරවන ශක්තිය, උඩ යන ශක්තිය තියෙන්නේ එහි තුළ රැඳවී තිබෙන උණුසුම් වාතයේයි. (hot air balloons) බැලුනයේ ඒ ගතිය නැත.

ඒවගේ මේ සිතට අරමුණකට යන්න බැහැ. හිතක් අරමුණකට ගෙනියන හැකියාව තියෙන්නේ ඒක ඇතුළේ තිබෙන්නාවූ චෛතසික වල පමණයි. අපි සාමාන්‍යයෙන් කථා කරනකොට “හිතට යන්න පුළුවන්” කියලා කියන්නේ මේ විත්ත චෛතසික දෙකම එකතු කරලයි.

“දුරංගමං, ඒකවරං, අසරීරං, ගුහාසයං” යනුවෙන් අපි කියන්නේ මේ වායේ තියෙන ශක්තිය එකතු කරලයි.

දැන් අපි ඕසා ධම්මා කියල කියනවා. මේවා සියල්ල 3යි. ඕස නොවන ධම්ම 167යි. මේ ධර්ම 167 තුළ තියෙනවා සිත් 89 යි, චෛතසික 49යි, රූප 28යි, නිවනයි.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්සේ ද්වේශය අපායට ගෙන යන ධර්මයක් නෙමෙයිද?

පිළිතුර - අපායේ යන එකක් නම් තමයි, හැබැයි ඕස ධර්මයක් නෙමෙයි. ඒක වෙන ඒවාට යනවා. සංයෝජන වලට යනවා. මේ ඕස හැටියට සඳහන් කරන එකේ තියෙන්නේ ලෝභයයි, දිට්ඨියයි, මෝහයයි. හැබැයි සුත්‍ර දේශනා වල එහෙම එනවා ධර්ම 4ක්. එහි සඳහන් වන්නේ කාම ඕස, භව ඕස, දිට්ඨි ඕස, අවිජ්ජා ඕස යනුවෙනි.

මෙහි කාම ඕස සහ භව ඕස දෙකම අයිති වන්නේ ලෝභයටයි. ඒ කියන්නේ කාමයන්ට ලෝභ කිරීමට කියනවා කාම ඕස කියල. භවයට ලෝභ කිරීමට කියනවා භව ඕස කියල. මූලික වශයෙන් ධර්මතාවය එකයි. ඒකෙන් කරන වැඩ කටයුත්ත නැත් දෙකක තියෙන හින්දා දෙකක් කියල කියනවා. දැනට ලැබී තිබෙන කාම සම්පත්වලට ඇලීම කාම ඕස වෙනවා. අනික් අතට මෙතැන තියෙන කාම සම්පත්තිය නැති වුණොත් එහෙම එහා පැත්තේදී මට ලැබේවා කියල පැතීම භව ඕසය හැටියට සැළකෙනවා. මේ දෙකටම මුල් වන්නේ ලෝභය කියන ඕස ධර්මයයි.

දිට්ඨි ඕස = දිට්ඨි චෛතසිකයි

අවිජ්ජා ඕස = මෝහය

දැන් මම ධර්ම කොටස් දෙකක් කියල දුන්නා.

- ඕසා ධම්මා
- නො ඕසා ධම්මා (ඕස නොවන ධම්ම)

දැන් තවත් ධර්ම දෙකක් තියෙනවා

- ඕසණියා ධම්මා සහ
- අනෝසණිය ධම්මා

ඕස කියන ඒවයි ඕසණිය කියන ඒවයි වෙනස්.

ඕස ධර්මයක් වූ ලෝභයට, ලෝභ කරන්නට තව දෙයක් අවශ්‍යයි. ආත්ත ඒ කියන තව දේ තමයි, ලෝභයට යටත්වන, ලෝභයට ලෝභ කරවනට අහු වෙන, ලෝභයට වැඩ කරන්න හේතු වන දේවල්. ඒවාට කියනවා ඕසණිය ධර්ම කියල.

උදාහරණ - රූප 28ම ඕසණියයි. කොටින්ම පංච උපාදාන ස්කන්ධයම ඕගණියයි.

ඕසණිය ධර්ම

ලෝකික සිත්	81
වෛතසික	49
රූප	28
සියල්ල	158

ඕසණිය නොවන (අනෝසණිය ධර්ම) = නව ලොව්තුරා ධර්ම

ලෝකෝත්තර සිත් 8
නිවන 1

ප්‍රශ්නය - පැහැදිලි වුණේ නෑ ස්වාමීන් වහන්ස.

පිළිතුර - ඕස ධර්ම තිබෙනවා 3ක්. නැතිවී යන්නේ දිවයි ඕසය විතරයි. ලෝභය සහ මෝහය තිබෙනවා. ඒකෙන් සතර අපාය කියන පැත්ත වැහෙනවා. හැබැයි සංසාරයේ තව ටිකක් තියනවා එයාට.

ප්‍රශ්නය - පැහැදිලි නැත.

පිළිතුර - මෙහෙම එකක් තියෙනවා. ඒක හොඳ කථාවක්. ඒකට තව ටිකකින් උත්තර දෙන්නමි.

ප්‍රශ්නය - ලෝකෝත්තර සිත්වලට උදාහරණ?

පිළිතුර - ධර්ම වල තියෙනවා ලක්ෂණ 2ක්. එකක් තමයි, හේතුවෙන් හට ගත්තාවූ ධර්ම වලට කියනවා සංඛත ධර්ම කියල. මේ සංඛත ධර්ම අරමුණු කරන, සංඛත ධර්ම පිළිබඳව හිතන, සංඛත ධර්ම පිළිබඳව මෙනෙහි කරන හිත් තියෙනවා. ඒවගේ සංඛත ධර්ම රාමුවේ වැඩ කරන්නාවූ සිත් තියෙනවා 81ක්. ඒවාට තව නමක් කියනවා ලෝකික සිත් කියා.

තව තියෙනවා ධර්ම කොටසක් ඒවා හඳුන්වන්නේ අසංඛත ධර්ම නමින්. මේවා හේතු වලින් හැදුන ඒවා නොවෙයි. ඒ තමයි නිවන.

මේ අසංඛත ධර්මය වූ නිවන සංඛත ධර්ම 81 න් දකින්න බැහැ.

ගෙවල් දොරවල්, යාන වාහන, මේ මිනිස්සුන්ගේ තියෙන්නාවූ කලබැගැනි, දිව්‍ය ලෝක, බ්‍රහ්ම ලෝක යනාදිය මේ සංඛත ධර්ම 81න් දැක ගත හැකියි.

නමුත් මේ අසංඛත ධාතුව (නිවන) දකින්න මේ 81න් එකකින්වත් බැහැ.

ඒ නිසා මේ නිර්වාණ ධාතුව දකින්නට අවස්ථා 4කදී වැඩ කරනවා සිත් 8ක්. ඒවට කියනවා ලෝකෝත්තර සිත් 8 කියල.

ඉස්සර වෙලාම නිවන දකින්නේ සෝවාන් වෙත අවස්ථාවේ. සෝවාන් වෙත අවස්ථාවේ නිවනේ 4 න් 1 ක් දකිනවා. එයට කියනවා සෝවාන් මාර්ග සිත සහ එල සිත කියල.

ඊට පස්සේ සකෘදාගාමී මාර්ග සහ ඵල සිතින් දකිනවා ඒ නිවනම, පෙරට වඩා පැහැදිලිව සහ පිරිසිදුව.

ඊට පස්සේ අනාගාමී මාර්ග සිතෙන් සහ ඵල සිතෙන් දකිනවා ඒ නිවනම තවත් පැහැදිලිව.

ඊළඟට අවසානයේ අරහත් මාර්ග සිතෙන් සහ ඵල සිතෙන් ඉතා පිරිසිදුව සම්පූර්ණයෙන්ම නිවන දැක ගන්නවා.

මේ මාර්ග සිත් 4 ටත්, ඵල සිත් 4 ටත් පෙනෙන්නේම නිවන පමණයි. ඒවායින් ලෞකික ධර්ම අරමුණු කළ නොහැකියි.

ප්‍රශ්නය - ධ්‍යාන සිත්?

පිළිතුර - ධ්‍යාන සිත් සියල්ල ඇතුළත් වන්නේ සංඛත ධර්ම 81ටයි.

මේ සිත්වල තියෙන වැඩ සටහන් බැලුවාම හරිම පුදුමයි.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, සෝවාන් වෙච්ච කෙනෙක් මනුස්ස ලෝකයට එන්නේ කෙසේද?

සිත් 89 න් ලෝකෝත්තර සිත් 8 අයින් කළාම ඉතුරුවෙනවා සිත් 81ක්. මේ සිත් 81 ඇතුළේ තියෙනවා ප්‍රතිසන්ධි ශක්තිය තිබෙන හිත් ටිකක්. හැබැයි මේ සිත් 81 ටම බෑ ඔය වැඩේ කරන්න. ප්‍රතිසන්ධි සිත් හදන, ප්‍රතිසන්ධිය ගෙන දෙන ශක්තීන් තියෙන, හවයක ගැට ගහන සිත් කීයක් තියෙනවාද? 29යි.

එනම් -

අකුසල් සිත්	12
කාමාවචර කුසල් සිත්	8
රූපාවචර	5
අරූපාවචර	4
සියල්ල	29

ලෞකික සිත් 81 - 29 = 52

සිත් 29 ක් තියෙනවා ප්‍රතිසන්ධිය ලබා දෙන. ඒවා කෝකටද අයිති? මේ ප්‍රතිසන්ධි සිත් 29 ය අයිති වන්නේ ලෞකික සිත් 81ටයි. හේතුව මේ ලෞකික සිත් අස්සේ තියෙන සිත් 29 කට ප්‍රතිසන්ධි ශක්තිය තිබෙනවා.

හැබැයි සියලුම මාර්ග එල සිත් වලට ප්‍රතිසන්ධි ශක්තිය, ජනක ශක්තිය නැහැ. හොඳට මතක තියාගන්න ප්‍රතිසන්ධියක් සිද්ධ වෙන්නේ සංසාරේ තුළයි.

ලෝකෝත්තර සිත් 8 වැඩ කරන්නේ නිවන සම්බන්ධයෙන් පමණයි. මේ නිවනේ වැඩ කරන සිත් සංසාරය පිළිබඳ කිසිම වැඩ කටයුත්තක් කරන්නේ නැහැ.

සෝවාන් වෙච්ච කෙනා නිවන් අවබෝධ කරාට, එයා මනුස්ස ලෝකේ මනුස්ස ශරීරයේ ඉඳගෙන ආරාමයක, සේනාසනයක හෝ ඉඳගෙන ගෙදර හෝ ඉඳගෙන එයා නිවන් අරමුණු කරනවා නම් එයාට පාවිච්චි කරන්න වෙන්නේ ලෝකෝත්තර සිත් 8 න් එකක්. හැබැයි ඒකෙන් එයාට දිව්‍ය ලෝකේ ඉපදෙන්න බැහැ.

අපි හිතමු සෝවාන් වෙච්ච කෙනෙක් මිය පරලොව යනවා කියල. මිය පරලොව ගිහිල්ල එයා දිව්‍ය ලෝකේ ඉපදෙනවා. අපි හිතමු තුසිත දිව්‍යලෝකේ ඉපදුනා කියල. සෝවාන් වෙලා හිටියත් ඉපදෙන කොට එයා ඉපදෙන්නේ ඉහත සදහන් කළ ප්‍රතිසන්ධි ශක්තිය තිබෙන සිත් 29 ට ඇතුලත් කාමාවචර, සෝමනස්ස සහගත ඤාණ සම්ප්‍රයුක්ත සිතකින් පමණයි. තේරුණාද?

ප්‍රශ්නය- ස්වාමීන්වහන්ස, බිම්බිසාර රජ්ජුරුවෝ සෝවාන්වෙලා ඉඳලත් වාතුර්මහාරාජික දිව්‍යලෝකයේ ඉපදුනේ ඇයි?

පිළිතුර - ඒක ඉතා සරලයි. අපි දැන් බිම්බිසාර රජ්ජුරුවෝ ගැන පැත්තකින් තියලා, අපි මෙහේ ගැන හිතමුකෝ. දැන් අපි ඉන්නේ නව සිලන්තයේනේ නේද? නවසිලන්තයේ ඉන්න මේ පින්වතුන්ට options 3 ක් දෙනවා. එකක් තමයි නිවාඩුවට ලංකාවට යන්ට, අනිත් එක තමයි ඕස්ට්‍රේලියාවට යන්න,

අනිත් එක තමයි මැද පෙරදිග යන්න. ඒකෙන් කෝකද තෝරා ගන්නේ?

පිරිස - ලංකාවට යන්න.

ඇයි ඒ ලංකාව තෝරා ගන්නේ?

පිරිස - අපිට හුරු පුරුදුයි, අපේ අය ඉන්නවා, නැදැයෝ ඉන්නවා, තව කැමති කැම තියෙනවා. කැමති පරිසරය. තව? වන්දනාවේ යන්න පුළුවන්. දැන් තේරෙනවනේ මෙහේ අත ඇරුණොත් එහෙම ආයින් යන්න වෙනවා නම් යන්නෙ ලංකාවට කියලා.

ඒවගේ තමයි ඉස්සරවෙලා වාතුර්මභාරාජ්කයෙ ඉඳලා, ඉතා බලගතු දෙව් කෙනෙක් මනුස්ස ලෝකේ මගධ රාජ්‍යයේ උපදිනවා බිම්බිසාර රජු ලෙස. බිම්බිසාර රජුට යම් කිසි කර්මයකුත් විපාක දෙනවා. නමුත් පිනකට බුදුරජාණන් වහන්සේත් මුණ ගැහෙනවා, ධර්මයත් අසනවා. සෝවාන් වෙනවා. ඊට පස්සේ ඒ රජු එතනින් චුත වෙච්ච ගමන්ම පුරුදු තැනට යනවා. ඔන්න ඕක තමයි වෙන්නේ. දැන් එතුමාට කියන නම 'ජතවසභ'.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස, සෝවාන් වුණු කෙනෙක් තව භව 7 ක් උපරිම වශයෙන් ඉපදෙනවා කියනවනේ නිවන් දකින්න පෙර. එතකොට එයා දිව්‍ය ලෝකේ විතරමද යන්නේ.

පිළිතුර - නෑ මනුස්ස ලෝකේ ඉපදෙන්නත් පුළුවන්.

ප්‍රශ්නය - එතකොට එයා භව හතම මනුස්ස ලෝකෙ ඉපදුනොත් කොහොමද ප්‍රතිසන්ධිය වෙන්නෙ ස්වාමීන්වහන්ස?

පිළිතුර - සෝවාන් වෙච්ච පුද්ගලයෙක් නිවන් දැකල තිබුණට, එයාට මනුස්ස ලෝකෙ උපදින්නට ඉදිරිපත් වෙන්නේ කාමාවචර කුසල් සිතක්මයි. එයා මනුස්ස ලෝකේ ඉපදුනාට නිවන් අවබෝධ කරපු ලෝකෝත්තර සිත් නැති වෙන්නේ නැහැ. එයා නිවන අරමුණු කරන කොට ඒ සිත් පාවිච්චි කරනවා. මෙයා දිව්‍ය මානුසික ලෝකයක ඉපදෙන සෑම අවස්ථාවකම

උපදින්නේ කාමාවචර සිතකින්මයි. මේ පුද්ගලයා හව 7 ක් ම ඉපදුනා කියල හිතමුකෝ. එහෙම ඉපදිලා අන්තිම හවයේ අවසාන මොහොතේ ධර්මස්වාභාවයට අනුව සකෘදාගාමී වෙලා, අනාගාමී වෙලා, අරහත් වෙලා නිවී යනවා.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස මෙයා ධර්මයක් පුරුදු කර නැතත් භාවනාවක් වැඩුවේ නැතත් මෙහෙම හව 7 අවසානයේ පිරිනිවන් පානවද?

පිළිතුර - ඔව්, මුකුත් නොකර හිටියත් අවසානයේ දී රහත්වෙලා පිරිනිවන් පනවාමයි. ඒක තමයි ධර්මයේ බලය. ධර්මයේ ශක්තිය.

මේ සෝවාන් වූ පුද්ගලයා අතින් මේ හව 7 තුළ වැරදිලාවත් ආනන්තරිය පාප කර්මයක් සිදු වෙන්නේ නෑ. කිසිදාක පන්සිල් කැඩෙන්නේ නෑ. එයට හේතුව සෝවාන් වෙතවත් සමඟම කෙලෙස් බොහෝ ප්‍රමාණයක් නැති වෙන නිසා. සෝවාන් වූ පුද්ගලයාට දෘෂ්ඨියක් ඇත්තේත් නෑ.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, සෝවාන් භාවයෙන්ම ඉපදිවිච කට්ටිය ඉන්නවද?

පිළිතුර - කවුරුවත් කියන්නේ නැහැනේ, මම මීට ඉස්සෙල්ලා ආත්මයේදී සෝවාන් වුණාය කියලා. නමුත් ඒ ගුණය එයාගේ මනසේ කැවිලා, බැදිල, පිහිටලා තියෙන්නේ. කෙනෙකුට අයිත් කරන්නත් බැහැ. එයාට අයිත් කරන්නත් බැහැ. ඒක ස්ථාවර වෙලා තියෙන්නේ. ඒක අවල ධර්මයක්. ඒක තුණුරුවත් කෙරෙහි අවල ශ්‍රද්ධාවක් පිහිටපු හිතක්. අතින් එක තමයි, අපි හිතමු මෙයා හින්දු පවුලක ඉපදුනා කියල. ඒත් එයා කවදාවත් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයන්ට ගරහන්නේ නැහැ. බනින්නේ නැහැ. දොස් කියන්නේ නැහැ. හේතුව ඒ ගුණය සෝවාන් වෙතවත් සමඟම එයාගේ ජීවිතයේ පිහිටනවා. කවදාවත් ඉරිසියා කරන්නේ නැහැ. සෝවාන් වෙච්ච කෙනෙක් වෙන ආගමක ඉපදුනාට එයාගේ හිත වෙනස් වෙන්නේ නැහැ.

සෝවාන් වුණ කෙනෙක් පවුලක් වෙලා ළමයි ළපටි හදන්න පුළුවන්. වෙළඳාම් කරන්න පුළුවන්. හැබැයි කච්චාවක් වැරදි දෙයක් කරන්නේ නැහැ.

ප්‍රශ්නය - පැහැදිලි නැත.

පිළිතුර - එයාට ඇත්ත වශයෙන්ම මතකයක් නැති වෙන්න පුළුවන්. නමුත් එයා හේතුඵල ධර්මය පිළි ගන්නවා.

ප්‍රශ්නය - සෝවාන් වෙන එක පුද්ගලයෙක් හරි ඉන්නවා නම්, ලෝකෙ විනාශ වෙන්නේ නැහැ කියල අපි අහලා තියෙනවා ස්වාමීන්වහන්ස.

පිළිතුර - ඒ වෙන කථාවක්. එහෙම එකක් තියෙනවා. ඒ වෙන ධර්මයක්.

අතිරේකයක් - මේ ලෝකෙ හොඳ සත්පුරුෂයෝ ඉන්නේ දෙන්නයි. එක්කෙනෙක් තවම ඉපදිලා නැහැ. අනිත් එක්කෙනා මේ වෙනකොට මැරිලා. මේ ඉන්න අය අන්තිම එපාකරපු අය. (පිරිස හිනාවෙයි)

අපි ධර්ම වඩන කොට ඒ ධර්ම වලට මූලික වෙන ධර්මයක් තියෙනවා. අපි හැම එක්කෙනාම යන්නේ ඒකෙන්. අපේ ලංකාවේ ගැමි ජනතාව ධර්මය පුරුදු කරන්ට ආරම්භ කරන්නේ ශ්‍රද්ධාවෙන්. ඒක නරක එකක් නෙවෙයි.

ශ්‍රද්ධාවෙන් පටන් ගන්නවා බෝධි සූජා පවත්වන්න. මේ විදියට ශ්‍රද්ධාවෙන් තව තව දේවල් කර කර ශ්‍රද්ධාවෙන් ධර්මයට යනවා. ශ්‍රද්ධාවන්තයාට මල් ඕනෑ. හඳුන්කුරු දුම ඕනෑ. ඊට පස්සේ සාම්බ්‍රානි, පාවාඩ ඕනෑ. මෙයා ශ්‍රද්ධාවෙන් සිල් ගන්නවා. භාවනා කරනවා. මෙයාට ශ්‍රද්ධාව මූලික වුණාට මෙයාට ප්‍රඥාවත් තියෙනවා.

ඊළඟ කාරණය, මෙහේ ඉන්න මිනිස්සු (western අය) ධර්මයට එන්නේ ප්‍රඥාව මුල් කරගෙනයි. මේ අයට ප්‍රඥාව මුල් වුණාට

ශ්‍රද්ධාවක් තියෙනවා. මෙයා ශ්‍රද්ධාව ඇති කර ගන්නේ එයාට ධර්මය අවබෝධ වෙච්ච ප්‍රමාණයට පමණයි.

මේ ශ්‍රද්ධාව මුල්වූ කෙනාගේ සිතේ විරිය, සති, සමාධි, සහ ප්‍රඥා යන ධර්මත් තිබෙනවා. නමුත් ප්‍රධාන දේ ශ්‍රද්ධාවයි.

ඒවගේම ප්‍රඥාව මුල් වූ කෙනාගේ සිතේද ශ්‍රද්ධාව, විරිය, සති, සමාධි යන ධර්ම තිබෙනවා. නමුත් ප්‍රධාන වන්නේ ප්‍රඥාවයි.

අපි කවුරුත් මේ මාර්ග දෙකින් එකකින් ගිහින් තමයි ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයට පිවිසෙන්නේ.

ශ්‍රද්ධාව මුල් වූ කෙනා මෙහෙම ගිහිල්ලා මාර්ග අවස්ථාවට පත්වෙලා සතිපට්ඨානය වඩන කොට එයාට වැඩියෙන් වැටහෙනවා කාය, වේදනා යන කොටස් දෙක.

ප්‍රඥාව මුල් වූ කෙනා සතිපට්ඨානය වඩන කොට එයාට වැඩියෙන් වැටහෙන්නේ චිත්ත සහ ධම්මානු පස්සනාව.

දැන් මේ පුද්ගලන් දෙදෙනා මෙහෙම ගිහින් විපස්සනාවට වැටී මාර්ග අවස්ථාවට පත්වන විට ශ්‍රද්ධාව මුල් වූ කෙනාට මේ පාර හදලා දුන්නේ ශ්‍රද්ධාව විසින් නිසා මේ පුද්ගලයාට කියනවා ශ්‍රද්ධානුසාරී පුද්ගලයා කියා.

ප්‍රඥාව මුල් වූ කෙනාට මේ මාර්ග අවස්ථාවට පත් වීමට උදව් වුණේ ප්‍රඥාව මුල් වෙලා නිසා ඒ පුද්ගලයාට කියනවා ධම්මානුසාරී පුද්ගලයා කියල.

මේ දෙදෙනාම අවසානයේදී නිවනට පත්වෙනවා.

සාධු ! සාධු! සාධු!

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : ඕස ධර්ම

දේශකයන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජනාලංකාර
ස්ථානය : ඔක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය
දිනය : 2015 - 09 - 29

18

ඕසා ධර්මා

දෙවෙනි කොටස

ස්වාමීන් වහන්සේ ප්‍රශ්නයකින් දේශනාව ආරම්භ කරයි.

හොඳයි පින්වත්නි, ඕස ධර්ම කියන්නේ මොනවද?

උත්තරය - සංසාරයේ පතුලටම ගසා ගෙන යන, සංසාරයේ පතුලටම ඇඳ දමන ධර්ම වලට කියනවා ඕස ධර්ම කියල.

ස්වාමීන් වහන්සේ - එතකොට, ඒ ධර්ම කීයක් තියෙනවද?

පිරිස - ධර්ම 3 ක් තියෙනවා.

මූලික ධර්ම 3 ක් තියෙනවා. ඒවා මොනවද? ලෝභය, මෝහය, දිට්ඨිය. මේ ධර්මතා 3 ට කියනවා ඕස ධර්ම කියල.

අපි මේ ධර්ම කොටස් ඉගෙනගැනීමේදී සියලුම ධර්මතා කීයක් ඉගෙන ගන්නවද? 170 ක්.

එනම්, සිත් 89 යි. වෛතසික 52 යි. රූප 28 යි. නිර්වාණ ධාතු වයි. මේ 170 න් ඕස ධර්ම හැටියට තියෙන්නේ ධර්ම 3 යි. අනිත් සියලුම ධර්ම එනම් 167 ක් ඕස නොවන ධර්මයි. චිත්ත කාණ්ඩය, වෛතසික කාණ්ඩය, රූප කාණ්ඩය සහ නිර්වාණ කාණ්ඩය යන කාණ්ඩ 4 න් මේ ඕස ධර්ම අයත් වන්නේ වෛතසික කාණ්ඩයටයි.

මිස ධර්ම සහ මිස නොවන ධර්ම අපි ඉතා හොඳින් වෙන් කර දැනගත යුතුයි. මේවා මේ වයිච් බෝඩ් එකේ කළ පාට තීන්තෙන් ලියලා පෙන්වුවට මේවාගේ සැර ඉතා බලවත්.

(ස්වාමීන් වහන්සේ වතුර වලින් ඇති ප්‍රයෝජනය අසා එය පැහැදිලි කර දෙයි)

දැන් හිතලා බලන්නට වතුර ගැන, වතුරෙන් අපි පිරිසිදු කරනවා, පිපාසය සන්සිඳවා ගන්නවා, යම් කිසිදෙයක් මෙලෙක් කිරීමට උපකාර කරගන්නවා. ගස් කොළන් වලට ප්‍රත්‍යය පහසු කම් සලසනවා. රස්නය අඩු කිරීමට උදව් වෙනවා. මේ දේවල් වලට අමතරව අපි විදුලිය නිෂ්පාදනය කිරීමටත් වතුර පාවිච්චි කරනවා. මේ විදියට වතුර බොහෝ දේවල් වලට ප්‍රයෝජනවත් වෙනවා. නමුත් බැලූ බැල්මට වතුරේ මෙහෙම ශක්තියක් තියෙනවා කියලා අපිට පෙනේ නැහැ නේද?

ඒ වගේම මේ ලෝහ දිට්ඨි මෝහ යන වෛතසික තුන ඔහොම තිබුනට ඕවයේ තියෙන ශක්තිය හරි සැරයි. ලෝහය කියලා කියන්නේ කොහේ හරි තිබෙන අරමුණකට ගිහින් එල්ලෙන ගතිය. ඒකට ලෝහ කරන ගතිය.

දිට්ඨිය කියලා කියන්නේ, තියෙන දේ ඒ විදියටම බාරගන්නෙ නැතුව පොඩ්ඩක් එහෙට මෙහෙට කරලා පිළිගන්න, බාරගන්න ගතිය. ඒකේ හැටි එහෙම තමයි. හරි අදහස Distorted කරලා වෙනස් කරලා තමයි බාරගන්නේ.

අපේ ගම් පළාත්වල කට්ට සම්බල් ජාතියක් හදනවා. ඒක හැම තැනම නැහැ, බණ්ඩාරවෙල පැත්තේ තමයි තියෙන්නේ. (පිරිස සිනාසෙයි) මිරිස් එහෙම දාලා තක්කාලි එහෙමත් දාලා කොටලා හදනවා. හැබැයි ඒක විකුණන්න බැහැ. ඒක රස මුසුවට ගමේ පළාතේ පිගානක පරිභෝග වෙනවා ඇරෙන්න 'තක්කාලි දාපු ලුණුමිරිස්, තක්කාලි දාපු ලුණුමිරිස්' කියලා මික කඩපලක විකුණන්නත් බැහැ. ඒකට මිලක් නියම කරන්නට එහෙමත් බැහැ.

සාමාන්‍ය හෝටලයක ඕකම එනවා මිරිස් කපලා, තක්කාලින් කපලා තක්කාලි පෙන්නට හැඩ වැඩ පොඩ්ඩකුත් එක්කාසු කරලා. තව ඔය ගම්මිරිස්, ලුණු ටිකකුත් එකතුකරලා දෙනවා. හැබැයි ඒකට ලුණු මිරිස් කියන නම පාවිච්චි කරන්නේ නැහැ. එහෙම එකකුත් තියෙනවා. දැන් නම වෙනස් කරනවා. ඕකට විලී යන නම වාසගම හැටියට කියවෙන මොකක් හරි නමක් දාල මේසය උඩින් ගෙනත් තියනවා. එහෙම අලුත් නමක් දාලා ඔය ආහාර පිශාන ගෙනාවම ඒකට රුපියල් 500 ක් විතර මුදලක් ගන්නවා. නමුත් අර ලුණු මිරිස නමින් ඒක එව්වර එහෙම ගාණකට විකුණන්න බැහැ.

දිවයිනක් ඔය වගේ. දෘෂ්ටිය, ස්වභාවයෙන් තිබෙන දෙය ඒ විදියටම ගන්න කැමති නැහැ. හැම වෙලාවේම දෘෂ්ටිය කරන්නේ, තියෙන එක අනිත් පැත්තට හරවල, වෙන අගයක් දීලා, වෙනස් කරලා තමයි ගන්නේ. ආන්න එහෙම එකක් තියෙනවා ඔය දෘෂ්ටියේ. ඒක නිසා දෘෂ්ටියට සත්‍ය පේන්නේ නැහැ. හැබැයි බැලූ බැල්මට දෘෂ්ටිය, ප්‍රඥාවේ ස්වරූපයයි ගන්නේ. ඇත්ත වශයෙන්ම හිතලා බැලුවම තේරෙනවා, අපේ ගමේ ඉන්න මිනිස්සු කාල තියෙන්නේ අර අන්තර්ගතය සාමාන්‍ය නමකින්. නගරයේ මනුස්සයා ඒකම කනවා වෙන නමකින්. ගමේ එක්කෙනා ඒක ලුණු මිරිස් කියන නමින් කනවා. නගරයේ එක්කෙනා ඒකම ඉංග්‍රීසි නමකින් කනවා, රුපියල් 500 කුත් ගෙවනවා. ඒක නිසා මේ දෘෂ්ටිය කියන වෛතසිකය හරිම ප්‍රබලයි. ඒක නිසා තමයි ඔය දෘෂ්ටිය සසරේ පතුලට ඇද දමනවා කියලා කියන්නේ. ඇත්ත හරියට පෙන්නුම් කරලා දෙන්නේ නැහැ. හැම වෙලාවේම වෙනස් කරලා තමයි පෙන්නන්නේ. ඒකට මෝහය හරියට උදව් කරනවා. මෝහය ලෝහයටයි දෘෂ්ටියටයි දෙකටම හරියට උදව් කරනවා. ඒක නිසා තමයි ඕවට ඕස කියල කියන්නේ.

අපි තව කිව්වා ඕසණිය ධර්ම කියල කොටසක්. ඕසණිය ධර්ම කියන්නේ මොනවද?

උදාහරණයක් වශයෙන් ගතහොත් දැන් ලෝභය තිබුණට අපිට ලෝභ කිරීමට යම් කිසි දෙයක් තිබිය යුතුයිනේ. අන්න ඒ දේවල් වලට කියනවා ඕසණිය ධර්ම කියල.

දෘෂ්ටිය කියල එකක් තියෙනවා. නමුත් මෙසේ දෘෂ්ටියෙන් වෙනස් කොට හඳුනා ගන්නා දේ ඕසණිය ධර්මයක් වෙනවා.

මෝහය තියෙනවා. මෝහය කියන්නේ හිත මුලා කරනවා. මෝහයෙන් මුලා වෙන්න, නොදැනෙන්න දෙයක් තියෙන්න ඕනැනේ. අන්න ඒකට කියනවා ඕසණිය කියල.

ලෝභය, දිට්ඨිය සහ මෝහය ඕස ධර්ම වෙනවා. ඒවාට අනුවෙන ගොදුරු වෙන ධර්ම ඕසණිය ධර්ම වෙනවා.

ඕසණිය නොවෙන්නාවූ ධර්මත් තියෙනවා. ඒවා අනෝසණිය ධර්ම කියලා හඳුන්වනවා. ඒවා නම් ලෝකෝත්තර ධර්ම අටයි, නිර්වාණ ධාතු වයි. අනෝසණිය ධර්ම තියෙන්නේ නවයයි.

සෝවාන් මාර්ග ඵල, සකදාගාමී මාර්ග ඵල, අනාගාමී මාර්ග ඵල, අරහත් මාර්ග ඵල සහ නිර්වාණ ධාතුව, මේ ලොච්ඡුරා ධර්ම 9 යට ලෝභයෙන්, දිට්ඨියෙන් හෝ මෝහයෙන් බලපෑම් ඇති වෙන්නේ නෑ. ඒවාට මේ ධර්ම අනුවෙන්නේ නෑ.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස මානස ගැනෙන්නේ දිට්ඨියටද? මෝහයටද? නැත්නම් ඒ දෙකටමද?

උත්තරය - මානස මේ එකකටවත් අයිති වෙන්නේ නෑ. මානස කියන්නේ වෙනමම ධර්මයක්.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස දැන් දිට්ඨිය කිව්වාම අපි කොහොමද තේරුම්ගන්නේ?. දැන් සම්මා දිට්ඨිය කියල එකකුත් තියෙනවනේ.

උත්තරය - මෙතන මෙහෙම එකක් තියෙනවා. මේ දිට්ඨිය කියන වචනයේ සාමාන්‍ය තේරුම දැකීමයි. මේ දැකීම් ගතියම

තියෙනවා තවත් එක ධර්මයක, හැබැයි ඒ දැකීම මීට වඩා වෙනස්. ඒ තමයි.

ප්‍රඥාව = දැකීම

දිට්ඨිය = දැකීම

මේ දෙකම දැකීම වුණාට ප්‍රඥාවෙන් දැකීමේදී ඇත්ත තත්වය වෙනස් කරන්නේ නැහැ. ප්‍රඥාව කරන්නේ තියෙන දේ ඒ විදියටම පෙන්වා දීමයි, දැකීමයි.

දිට්ඨිය ඊට වැඩිය වෙනස්. ඒක තියෙන දේ එහාට මෙහාට අඹරවනවා. වෙනස් කරනවා. වෙනස් කරලා තේරුම් ගන්නවා, වෙනස් කරලා දකිනවා.

ඒ වගේම, ඇතුළතින්, හිතෙන් දැනගැනීමටත් දිට්ඨිය යන වචනය පාවිච්චි කරනවා.

සම්මා දිට්ඨිය = (ප්‍රඥාව = දැකීම)

මිථ්‍යා දිට්ඨිය = (දිට්ඨිය = දැකීම)

සමහර තැන්වල මේ මිත්‍යා කියන වචනය නැතුව නිකම්ම දිට්ඨි යන වචනය පාවිච්චි කරනවා. එතකොට තැනේ හැටියට කල්පනාකරලා තේරුම් ගත යුතුයි. අනිත් එක තමයි සම්මා නැතුව නිකම්ම දිට්ඨි යන පදය යෙදුනොත් ඒ කියන්නේ මිත්‍යා දිට්ඨිය කියලා තේරුම් ගත යුතුයි.

දැන් අපි මේ දක්වා ඉගෙන ගත්තේ චෛතසික 52 න් චෛතසික ධර්ම 3 ක් විතරයි. අපි දැන් ඉගෙන ගනිමු මේ විදියට.

ඕස සම්පයුත්තා ධම්මා - ඕස විප්පයුත්තා ධම්මා, වගයෙන්.

ඉස්සරවෙලාම ඕස ධර්ම මොනවාද කියා දැන ගත යුතුයි. ඒවානම් ලෝභය, දිට්ඨිය සහ මෝහයයි. මේ කරුණු තුන වැඩ

කරන, ක්‍රියාත්මක වෙන තැන් තියෙනවා. ආන්න ඒ තැන්වල පවතින ධර්මත් එක්ක තමයි මේක බලන්න.

දැන් ලෝභයයි, දිට්ඨියයි මෝහයයි කියන්නේ කුසල්ද අකුසල්ද? අකුසල්. එහෙනම් මේ අකුසල් සංඛ්‍යාවට යන ඕස ධර්ම 3 වැඩ කරන්නේ කුසල් සිත්වලද අකුසල් සිත්වලද? අකුසල් සිත්වල.

එතකොට, අකුසල් සිත් කීයක් තියෙනවාද? 12 ක් තියෙනවා.

එනම් ලෝභ මූල සිත් 8 යි.

ද්වේශය මුල් වෙච්ච සිත් 2 යි.

මෝහය මුල් වෙච්ච සිත් 2 යි. එතකොට ඔක්කොම අකුසල් සිත් 12 යි.

දැන් මේ කියන කරුණු ටික හරි පරෙස්සමින් තේරුම් ගත යුතුයි.

ලෝභය කියන කොටම පැහැදිලියි මේවා ඕස කියල. මේ ලෝභ මූල සිත් වල දිට්ඨියත් තියෙනවා. මෙහි මෝහයත් තියෙනවා. එනිසා මේවා ඉතා සැර අකුසල් වශයෙන් ඉතා බලවත් සිත්.

නමුත් ද්වේශ මූල සිත් වල ඇත්තේ ඕස සංඛ්‍යාවට ගැනෙන ධර්ම වලින් මෝහය පමණයි. ද්වේශය ඕස සංඛ්‍යාවට වැටෙන්නේ නැහැ.

මෝහ මූල සිත්වල ඇත්තේද ඕස සංඛ්‍යාවට ගැනෙන ධර්ම වලින් මෝහය පමණි.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස ද්වේශ සිතේ තියෙන්නේ මෝහය විතරද?

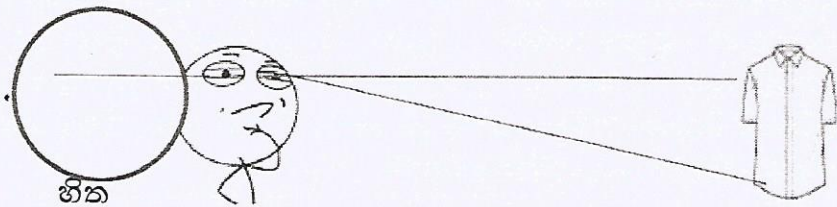
උත්තරය- නැහැ, ඒ හිතේ ද්වේශයත් තියෙනවා. නමුත් ඕස ධර්ම වලින් තියෙන්නේ එකයි. ඒ මෝහය පමණයි. මේ කාරණය

පටලවා ගන්න එපා. ඕස ධර්ම වල ද්වේශය නැහැ. ඕස ධර්ම කියෙන්නේ කුනයි. එනම් ලෝභයයි දිට්ඨියයි මෝහයයි. ද්වේශය සංයෝජන සහ අනිකුත් ධර්ම යටතේ තිබෙනවා නමුත් ඕස ධර්ම යටතට වැටෙන්නේ නැහැ.

අපි මේක මේ විදියට බලමු. ඉස්සෙල්ලා බලමු ඕස සම්පයුත්ත ධර්ම.

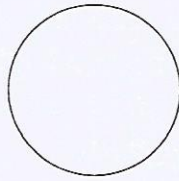
අපිට භාවනා කරන කොට මෙනෙහි කරගන්නත් උපකාර වෙන විදිනේ එකක් උදාහරණයක් වශයෙන් ගනිමු.

උදාහරණයක් - මනුස්සයෙක් ඇවිදගෙන යනවා.

මේ ඇවිදගෙන යන මනුස්සයට කම්පයක් පෙනෙනවා. අපි දැන් මෙයින් ඉගෙන ගන්න යන්නේ "ඕස සම්පයුත්ත ධර්ම" ගැනයි. ඕස සම්පයුත්ත ධර්මයා කියන්නේ මොනවාද? ඕස එක්ක තියෙන ධර්ම.

දැන් මේ කෙනා මේ කම්පය දිහා බලනවා. මේ ඇඳුම මෙයාට දර්ශනය වෙනවා. දර්ශනය වෙන කොටම මෙයාට හිතක් පහළ වෙනවා. ඒකට ඇස තමයි ද්වාරය. කම්පය තමයි අරමුණ. මේ දෙකම හිත නෙමෙයි. මේ දෙකට සම්බන්ධ වෙන්න බැහැ. ඇස ක්‍රියාත්මක වීමට නම් සිතක් තිබිය යුතුයි. මෙයා මේ ඉදිරියේ තිබෙන කම්පයට ලෝභ කිරීමට සිතත් සමග සම්බන්ධ වීමට යොදා ගන්න ද්වාර වස්තුව තමයි ඇස. ඇස රූපයි. කම්පයත් රූපයි. නමුත් සිත අරූපයි. එනිසා මෙය නාම ධර්මයක්.

සිත

මේ සිත ඇතුළේ, සිතට සම්බන්ධ වී පවතින තවත් නාම ධර්ම සම්භාරයක් තියෙනවා. මේ සිතේ තියෙනවා සබ්බ චිත්ත සාධාරණ කියලා වෛතසික 7 ක්. එනම් එස්ස, වේදනා, සඤ්ඤා, චේතනා, ඒකග්ගතා, ජීවිතින්ද්‍රිය, මනසිකාරය. මූලිකව පහළ වෙන්තේ මේ හතයි. තව තියෙනවා විතක්කය, විචාරය. අධිමොක්කය, විරිය, ප්‍රීති සහ ඡන්දය. තවත් අකුසල ධර්මත් තිබෙනවා. එනම් මෝහ, අහිරික, අනොත්තප්ප, උද්දච්චිය, දිට්ඨිය සහ ලෝභය යි. දැන් සියල්ල 19 යි. මේ පුද්ගලයාට ඉදිරියේ දිස්වන කම්සය කෙරෙහි ලෝභ සිතක් පහළ වීමට මේ වෛතසික 19 යම අවශ්‍ය වෙනවා.

හිතක් කිසිවිටෙක තනියම හට ගන්නේ නැහැ. තනියෙන් හිතකට එන්න බැහැ. තනියෙන් අවදිවීමේ, නිෂ්පාදනය වීමේ හැකියාවක් සිතකට නැහැ. හිතකට අවශ්‍යයි ඒකේ ආම්පන්න ටික. අනිවාර්යෙන්ම අවශ්‍යයි. ඒ ආම්පන්න ටික නම් සිත තුළ පවත්නා වූ චිත්ත ගතියි. මේ වෛතසික 19 ය සහ සිත් එකතුව සියල්ල 20 යි. මේ 20 ම නාම ධර්මයි. ඔය අපි භාවනා කරන කොට නාම රූප කියන්නේ මේවටයි. යම් කිසි කෙනෙකුට මේ වෛතසික ධර්මත් ඇස සහ අරමුණ යන රූප ධර්මත් වෙනම හඳුනා ගත හැකි නම් එයා නාම රූප තේරුම් ගන්න තැනට පත් වෙනවා.

දැන් බලමු ඔස සම්ප්‍රයුක්ත කියල කියපු වාක්‍යයේ තේරුම.

හොඳට මතක තියාගන්න මෙනත හිතත් එක්ක නාම ධර්ම සියල්ල 20 යි. මේ මනුස්සයා කම්සයට ලෝභ කරනවා. මේ

හිතේ තියෙන ලෝභය හරි සැරයි. ලෝභ මූලික හිතක් නිසා මේ සිතේ තියෙන ලෝභය හරිම සැරයි. එම නිසා මේ හිතට කියනවා ලෝභ මූල සිතක් කියලා. මේ ලෝභය මොකක්ද? මෙය ඕස ධර්මයක්.

මේ සිතේ පවතින අනිත් ඕස ධර්මය කුමක්ද? ඒ තමයි දිට්ඨිය.

අනිත් ඕස ධර්මය කුමක්ද? එයා නම් මෝහය යි.

මේ ලෝභ දිට්ඨි සහ මෝහ යන තිදෙනාම ඕස ධර්මයෝය.

එතකොට මේ සිතේ ඇති සියලුම නාම ධර්ම 20 න් 3ක්ම ඕස ධර්මයෝ වෙති. ඉතිරි නාම ධර්ම 17 ට කියනවා මේ ඕස ධර්මත් එක්ක එකට ඉන්න 17 දෙනා කියල. ඕස සම්පයුක්ත ධර්මයෝ කියල. සම්පයුක්ත කියන්නේ සමග ඉන්න, සමග වැඩකරන කියන තේරුමයි. ඉතින් මේ ඕස ධර්ම එක්ක වැඩ කරනවා හිත සහ අනිකුත් සියලුම නාම ධර්ම එනම්: එස්ස, වේදනා, සංඤ්ඤා, චේතනා, ඒකග්ගතා, ඡ්චිතෙන්ද්‍රිය, මනසිකාරය. විතක්කය, විචාරය. අධිමොක්කය, විරිය, ප්‍රීති, ඡන්දය. අහිරික, අනොත්තප්ප, උද්දච්චිය යි.

දැන් එක හිතක් ගත්තහම එය තුළ ඕස ධර්ම ටිකකුත් තියෙනවා. ඕස සම්පයුක්ත වන ධර්ම කොටසකුත් තිබෙනවා. ඒ ඇරුනාම, ඕස නොවන සම්පයුක්ත ධර්ම ටිකකුත් වෙනමම තියෙනවා.

දැන් අපි මේ ඉගෙන ගත්තේ ලෝභ මූල පළවෙති හිත.

දැන් අපි දෙවෙනි සිත ගමු. ඒක පොඬ්ඩක් වෙනස් වෙනවා.

ප්‍රශ්නය - අපිට ඒක හරියටම පැහැදිලි වුණේ නෑ ස්වාමීන් වහන්ස.

උත්තරය - නිවරණ සම්බන්ධ කරලා කථා කරන්නේ නැහැ. හේතුව එක ධර්මයක් ගත්තහම ඒකේ තියෙනවා පුදුම විදියේ එක එක දේවලට පාවිච්චිවන ගුණ, ලක්ෂණ ස්වභාව ටිකක්.

ලංකාවේ තියෙනවා බිලිං කියල ජාතියක්. නේද? ඒ බිලිං මොකටද පාවිච්චි කරන්නේ? ඔව් .. ඇඹුල් වලට, තව උයන්න පාවිච්චි කරනවා, භාජන මදින්නක් පාවිච්චි කරනවා. අව්වාරු හදන්නක් ගන්නවා. තව වටිනි හදන්නක් සීනි දාල ගන්නවා.

දැන් බලන්න මේ බිලිං උයන්නක් ගන්නවා, අව්වාරු දානවා, භාජන සුද්ද කරන්න ගන්නවා, වටිනි හදන්න ගන්නවා. මේ බිලිං කියන ජාතිය මහ ක්‍රියා පරාසයක් නියෝජනය කරනවා. ඒ වගේ තමයි, එක ධර්මයක් ගත්තයින් පස්සේ ඒකේ තියෙනවා මදින ගති වගේ, අව්වාරු දාන ගති වගේ, හොදි හදන ගති වගේ යම් ගතිගුණ ටිකක්. ඕනෑම මගුල් ගෙදරට පාවිච්චි කරන්නක් පුළුවන්, මරණ ගෙදර පෝච්චි සුද්ද කරන්නක් පුළුවන්. ඒ වගේ ගතියක් ඔය ලෝභාදි ධර්ම වල තියනවා.

හැබැයි එහෙම ගොඩාක් දේවල් තිබුණට, අපි කලා කරන කොට පැටලැවෙන නිසා එයින් එකයි ඉදිරිපත් කරගන්නේ.

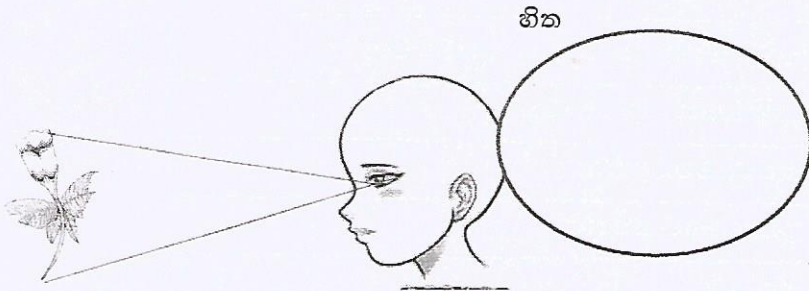
උදාහරණයක් - දැන් අපි හිතමු ගෙදරට එනව අපේ නැදෑයෝ කට්ටියක් කියල. අපි ඒ අයට බිලිං මාළුවක් හදලා දෙනවා කියමුකෝ. හැබැයි අපි එතැනදී කියන්නේ නැහැ අර භාජන මදින බිලිං වලිනුයි මේ මාළුව හැඳුවේ කියල. නමුත් ඒ වෙලාවේදී අපි මතක් කරන්නේ නැහැ අර භාජන මදින්න හැකි බවත් ඒ උපපු බිලිං වල තියෙනවා කියල. නමුත් අපි නොකීවට ඒ ගුණයත් ඒ තුළ තිබෙනවා.

ඒ වගේ මේ ලොහයේ නීවරණ ගතිය තිබෙනවා, ඕස ගතියත් තියෙනවා, යෝස ගතිය තියෙනවා, ආසව ස්වභාවය තියෙනවා, සංයෝජන ස්වභාවය තියෙනවා. ග්‍රන්ථ ස්වභාවය තියෙනවා. ඔය මහා රාශියක් ඕවගේ අස්සේ තියෙනවා.

ඔන්න ඔය විදියටයි ඕස සම්ප්‍රයුක්ත ධර්ම බලන්නේ.

දැන් මේ වගේ ඕස යෙදෙන set කියක් තියෙනවද? 12 ක් තියෙනවා.

මිස විප්පයුක්ත ධර්ම

දැන් මේ තැනැත්තාට මුණ ගැසෙනවා මලක්. මෙයා මේ මල ගැන හිතනවා මෙන්න මේ විදියට. මෙයා හොඳ හිතක් තියෙන කෙනෙක්. ඒ නිසා එයාට බුදුරාජාණන් වහන්සේ සිහිපත් වෙනවා. එතකොට එයා මේ මල අරගෙන ගිහිල්ල “පුපේම් බුද්ධං කුසුමේන නේන” ආදී වශයෙන් “මේ මලෙන් බුදුරජාණන්වහන්සේට පුජා කරමි” යනුවෙන් හිතනවා හිතීන් පුජාකරනවා. ඊළඟට මෙයාට පහළ වෙනවා මේ වැඩේ කිරීම පිණිස සිතක්.

මේ සිතේ පහළ වෙනවා සබ්බ චිත්ත සාධාරණ චෛතසික 7 යි.

ප්‍රතිර්ණක චෛතසික 6 යයි.

කුසල් සිත් වල අනිච්ඡායෙන්ම යෙදෙන චෛතසික 19 ක් තියෙනවා.

- ඒවාට කියනවා කුසල සාධාරණ කියල. එනම්, 1. සද්ධා 2. සති 3. හිරි 4. ඔක්තජ්ජ 5. අලෝභ 6. අදෝස 7. තත්‍ර මජ්ජන්තනා 8. කාය පස්සද්ධි 9. චිත්ත පස්සද්ධි 10. කාය ලහුතා 11. චිත්ත ලහුතා 12. කාය මුදුතා 13. චිත්ත මුදුතා 14. කාය කම්මඤ්ඤතා 15. චිත්ත කම්මඤ්ඤතා 16. කාය පාගුඤ්ඤතා 17. චිත්ත පාගුඤ්ඤතා 18. කායුජ්ජකතා 19. චිත්තුජ්ජකතා සහ ප්‍රඥාව යනුවෙනි.

එවිට සියල්ල ම

සබ්බ චිත්ත සාධාරණ වෛතසික	7
ප්‍රකීර්ණක වෛතසික	6
කුසල වෛතසික	19
ප්‍රඥා වෛතසිකය	1
සියල්ල	33

මේ ඉහත සඳහන් කළ පුද්ගලයා “මේ මලෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේට පූජා කරමි” යනුවෙන් සිතන විට ඒ කුසල් සිතේ වෛතසික ධර්ම 33 ක් පහළ වේ. වෛතසිකධර්ම 33 යි, ඒ සිතයි සියල්ලම නාම ධර්ම 34 ක් වෙනවා. මේ නාම ධර්ම 34 න් තමයි මෙයා මේ මල පූජා කරන්නේ.

මේ සබ්බ චිත්ත සාධාරණ වෛතසික වල තිබෙන චේතනා වෛතසිකය හරිම බලවත්. ඒකෙන් තමයි කර්ම රැස් වෙන්නේ. තවද මේ කුසල් හිත්වල තියෙනවා අලෝභ අදෝස සහ ප්‍රඥා වෛතසික. චේතනාව සමග මේ අලෝභ අදෝස සහ ප්‍රඥා වෛතසික යෙදුන විට ඒ සිත ඉතාම බලගතු වෙනවා. දැන් මේ තැනැත්තා බුදුරජාණන්වහන්සේට මල පූජා කරලා ඉවරයි.

ඊළඟට මෙයා මේ සිතෙන් ආයෙත් හිතනවා “පුඤ්ඤේන ඒතේන - මේ මල් පූජා කරනකොට ඇති වුණ පිතෙන්” “ලබාමි මොක්කං - මෝක්ෂය ලබමිවා” කියලා. මෙයා තව ප්‍රාර්ථනාවකුත් කරනවා. දැන් මෙයා මේ ප්‍රාර්ථනාව කරන විට පහළ වන්නේත් මේ ඉහත සඳහන් කළ වෛතසික ධර්ම 33 සමග තවත් හිතක්මයි.

නැවතත් මෙයා තව දෙයක් කරනවා. ඒ තමයි “පුප්ඵං මිලායාති යථා ඉදං මේ - මේ මල පරවී යනවා” යනුවෙන් මෙනෙහි කරන විට ඔහුගේ සිතේ නැවතත් පෙර පරිදිම වෛතසික ධර්ම 33 ක් එක්ක හිතක් පහළ වෙනවා.

සබ්බ විත්ත සාධාරණ වෛතසික	7
ප්‍රතිර්ණක වෛතසික	6
කුසල වෛතසික	19
ප්‍රඥා වෛතසිකය	1
සියල්ල	33

නැවතත් ඒ තැනැත්තා “කායෝ තථා යාති විනාසභාවං” වශයෙන් ඒ මල ලෙසින්ම තමාගේ කයත් විනාස වෙත බව, විනාශ වෙත ස්වභාවය සිහි කරනවා. එවිටත් ඔහුගේ සිතේ පෙර ලෙසම ඒ වෛතසික ධර්ම 33 ම පහළ වේ.

“පුජෙමි බුද්ධං කුසුමේන තේන
පුඤ්ඤේන ඒතේන ලභාමි මොක්ඛං
පුජ්ඨං මිලායාති යථා ඉදං මේ -
කායෝ තථා යාති විනාසභාවං.”

දැන් අපි බලමු මේ සිතේ ඇතිවුණ ඕස විජ්ජයුක්ත ධර්ම.

සබ්බ විත්ත සාධාරණ වෛතසික වල තියෙනවාද ඕස ධර්ම? නැත.

ප්‍රතිර්ණක වෛතසික වල තියෙනවාද ඕස ධර්ම? නැත

කුසල් සිත් ඇතුලතත් ඕස ධර්ම නැත. ප්‍රඥාවත් ඕස ධර්මයක් නෙමෙයි.

එතකොට මේ වෛතසික 33 නම මේ මලට අනුව ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ ඕස ධර්ම සම්බන්ධතාවයක් නැතුවයි. දැන් තේරෙනවා නේද?

ඒක නිසා ඒකට කියනවා ඕස විජ්ජයුක්ත ධර්ම කියල. එමනිසා මේ සිතේ තියෙන මේ වෛතසික 33 ඕස විජ්ජයුක්තයි.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස දැන් මෙවිවර කල් මල් පූජා කරන කොට අපි සිත ගැන ඔව්වර විස්තරයක් දැන ගෙන හිටියේ නැහැනේ. ඒත් ඒ සිද්ධ වෙන කුසලය ඒ ආකාරයෙන්ම සිද්ධ වෙනවද?

උත්තරය - ඒ ඒ මට්ටමට කුසලයක් ලැබෙනවා. හැබැයි ඔක්කොම information හම්බවුණේ දැන් නිසාත් කුසල සිතක ක්‍රියා කාරිත්වය දැන ගන්න දැන ගන්න ඒ නිසා ලැබෙන කුසලයත් වැඩිවෙනවා.

කර්මය සහ කර්ම ඵලය යන්නම් විස්වාස කරන එකයි, කර්මය සහ කර්ම ඵලය හොඳට විස්වාසකරන එකයි, කර්මය සහ කර්ම ඵලය තේරුම් අරගෙන පිංකම් කරන කොටයි ඇතිවෙන වෙනස හරියට වැඩියි. එහි ශක්තිය හරිම වැඩියි. ඒක නිසා මේ කාරණා දැන ගෙන මේවා කරන කොට ඒ වැඩ කරන මට්ටම ඉතා ඉහළයි.

පොඩි ගාථාවක් ඔය තියෙන්නේ, ඒ උනාට ඇතුළත තිබෙන ධර්ම ස්වභාවය හරිම බලවත්, හරිම ඉහළයි. හරි ගැඹුරුයි.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස අකුසල් සිත් වලට වඩා කුසල් සිත් බලවත් කියලා ඒකෙන් තේරෙනව නේද? අකුසල් සිත්වල මේ තරම් වෛතසික ප්‍රමාණයක් තිබුණේ නැහැ නේද?

උත්තරය - දවසක් අපිට පරණ රූපවාහිනී යන්ත්‍රයක් හම්බවුණා. ඇන්ටෙනාවක් වෙනුවට දිග වයර් එකක් තමයි පාවිච්චි කළේ. අපි ඒක බොහොම ප්‍රවේසමෙන් තමයි පාවිච්චි කරන්ට යන්නේ. හේතුව ඒක ඒ තරම් හොඳම එකක් නෙවෙයි. ඉතිං අර ඇන්ටෙනාව හැටියට දිග වයර් එකක් දාල, දිග උණ ලියක් එකේ ගැට ගහල තව කෙනෙකුට කීවා ඒක ඔසවන්ට කියලා. ඉතින් එහෙම ඔසවනකොට පොඩි පින්තුර කැලි ටිකක් එහෙත් මෙහෙත් පෙනෙන්නට පටන් ගත්තා. ඊට පස්සේ මම කීවා දැන් ජේනවා ජේනවා කියල. එතකොට අනිත් කෙනා ඒක

දාල දුවගෙන ආවා, ඒ එන කොට නැවතත් නොපෙනී ගියා. ඊට පස්සේ මම ගිහින් ඇන්ටෙනා වයර් එක එහාට මෙහාට කරකවන කොට අනෙක් එක්කෙනා ඇතුලේ ඉදන් ජේනවා ජේනවා කිව්වා. ආයින් මම ඒක දාල යනකොට ආයින්ම ඉවර වුනා. ඔන්න ඔය වගේ තමයි ඉස්සර TV ඒවායේ රූප ජේනවා හැබැයි අර කැලැත්තිව්ව වතුරේ මුණ ජේනවා වගේ තමයි පෙන්නේ. ඒ රූප සෙලවෙනවා. ඇයි ඒ?

ඒකට තියෙන pixel ප්‍රමාණය හරි අඩුයි. Pixel අඩුවෙනකොට resolution හරි අඩුයි. පැහැදිලි මදි. Pixel වැඩි වෙත්ට වැඩි වෙත්ට resolution හරි හොදයි. පින්තූර හරිම පැහැදිලියි.

මේක කිව්වේ කාරණයක් නිසයි. අකුසල් සින් වැඩ කරන කොට ඒවායේ තියෙනවා උද්දව්වය කියල එකක්. උද්දව්වය කරන්නේ හැම වේලේම හිත ගස්සන එක. හිත් අවුස්සලා කලඹලා දානවා. හැබැයි ඒ ගතිය කුසල් හිත්වල නැහැ. අතින් එක තමයි සාමාන්‍යයෙන් අකුසල හිත් වල විසිගණනක් තමයි වෛතසික පහළ වන්නේ. කුසල සින් වල 30 න් එහා ප්‍රමාණයක් පහළ වෙනවා. එතකොට නම්‍යතාවය සෞම්‍ය භාවය ඒවායේ වැඩි වෙනවා. අන්න ඒක නිසා කුසලයේ වැඩි බලයක් තියෙනවා. ඔන්න ඕක කියන්නයි මම ඔය ටීවී එක ගැන කිව්වේ.

ප්‍රශ්නය: ධම්ම විවය කියල වචනක් පාවිච්චි කරා. ඒකේ තේරුම මොකද්ද?

ධම්ම කියන්නේ ධර්මයමයි.

ධම්ම + විවය = ධර්මය + සොයා බැලීම / ධර්මය සෙවීම

ධර්මයට ඇහුන්කන් දෙමින් මනසිකාර කරමින් ධර්මය සොයා යෑම. මෙය කරන්නේ ප්‍රඥාවෙන්. එනිසා ප්‍රඥාවට ධම්මවිවය සම්බෝජ්‍යධංගය කියලා කියනවා.

ප්‍රශ්නය : මේ ගාථාවේ තේරුම කුමක්ද?

සම්බුද්ධේ අට්ඨ විසංච - ද්වාදසංච සහස්සකේ
පංචසත සහස්සානි - නමාමි සිරසාදරං
තේසං ධම්ම සංඝංච - ආදරේන නමාමහං
නමක්ඛාරානුභාවේන - සබ්බ භය උපද්දවා
අනේකා අන්තරයාපි - විනස්සන්තු අසේසතෝ

මෙහි තේරුම - අපේ බුදුරජාණන් වහන්සේ බුදු වෙන්න හිතපු දවසේ සිට දැකපු, වැඳපු, මුණගැහුණු බුදුරජාණන් වහන්සේලා ගේ ප්‍රමාණය පත් ලක්ෂ දොළොස් දහස් විසි හත් නමක් වෙන බව සඳහන් වෙනවා. අපේ බුදුරජාණන් වහන්සේත් සමග 28 යි. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පාරමී භූමියේ හම්බ වුන බුදුවරු ප්‍රමාණය පත් ලක්ෂ දොළොස් දහස් විසි අටෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ බුද්ධත්වය ස්ථිර කරපු බුදුරජාණන් වහන්සේලා සඳහන් වෙන්නේ 24 නමයි. මේ සියලු බුදුරජාණන් වහන්සේලාට මම නමස්කාර කරමි. නැවතත් ඒ බුද්ධ සාසන වල පහළ වෙච්ච ධම්ම රත්නයටත්, සංඝ රත්නයටත් මම නමස්කාර කරමි. මේ සියලුම බුදුරජාණන් වහන්සේලාටත් ධර්ම රතනයටත් සංඝ රත්නයටත් නමස්කාර කිරීමේ පිනේ බලයෙන් සියලුම භය, උපද්‍රව සහ සියලුම අන්තරය ධර්මයෝ ඉතිරි නැතුවම විනාස වෙත්වා! කියන එකයි මේ ගාථාවේ තේරුම.

සෑම දෙනාටම තෙරුවන් සරණින්
ධර්මාවබෝධය වේවා...!

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : ලෝකධාතු හා අපට ලැබී ඇති දේ
දේශකයාණන් වහන්සේ : සුජ්‍ය හන්තේ ජනාලංකාර
ස්ථානය : ඕක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය
දිනය : 2015-10-18

19

උදයබ්බ ඥානය

හොඳයි හැම දෙනාටම තෙරුවන් සරණයි!

අපි දැන් අදට නියමිත වැඩසටහන ආරම්භ කරමු. අපි මීට පෙර ධර්ම කරුණු කීපයක් ගැන කථා කළා. පළවෙනි එක මොකක්ද?

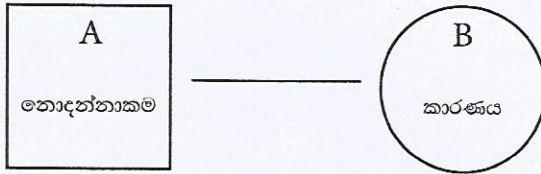
1) නොදන්නා කම / නොතේරෙන ගතිය / අනවබෝධය

මේක හොඳට තේරුම් ගන්න. මේක ටිකක් අමාරුයි. 'නොදන්නා කම' කියලා, 'නොතේරෙන ගතිය' කියලා යම් කිසි ධර්ම ස්වභාවක් තියෙනවා. ඒ ධර්ම ස්වභාවයට, ඒ නොදන්නා ගතියට නොදැනෙන්න දෙයක් තියෙන්න ඕන. මේ නොදන්නා කම කියන එක ඇති වුණාම, හටගත්තාම ඒකට නොදැනෙන්න, නොතේරෙන්න, අනවබෝධ වෙන්න දෙයක් නැත්නම් ඒකෙන් වැඩක් නැහැ. ඒක පහළ වීමෙන් වැඩක් නෑ. මේක තේරුණාද?

මේ නොදන්නා කම කියන එක ඇති වුණාම ඒ නොදන්නා ගතියට, ඒ නොදන්නා කමට, නොදන්නා ස්වභාවයට යටත් වන දෙයක් තියෙනවා. තේරුණාද?

අපි දැන් මෙහෙම හිතමු.

(ස්වාමීන්වහන්සේ මෙය රූප සටහනක් ආධාරයෙන් පහදා දෙයි)

A නමැති නොදන්නා කමට වැඩ කිරීමට යම් කිසි කාරණාවක් අවශ්‍යයි. A නමැති නොදන්නා කම B නමැති කාරණය දන්නෙ නැහැ. තේරුණාද?

ඉස්සර වෙලාම තේරුම් ගන්න, නොදන්නා ගතියක් කියල දෙයක් තියෙනවා කියල. ඒක හතරැස් පෙට්ටියක් වගේ දෙයක් වෙන්න පුළුවන්, රවුම් බෝලයක් වගේ වෙන්න පුළුවන්, සුළඟක් වගේ වෙන්න පුළුවන්, අහස වගේ වෙන්න පුළුවන් කියල හිතන්නකෝ. හැබැයි එක රූපයක් එහෙම නම් නෙමෙයි.

නොදන්නා ගතියක්, නොවැටහෙන ගතියක්, නොතේරන ගතියක් තියෙනවා. යම් කිසි වෙලාවක, යම් කිසි තැනක ඔය 'නොදන්නා ගතිය' ඉලිප්පෙනවා. මතු වෙනවා. ඇති වෙනවා. 'නොදන්නා කම' නිකං උඩට මතු වෙලා එනවා. 'නොදන්නා කම' එහෙම මතු වෙලා ඉලිප්පිලා ආවාම, ඒකට නොදැනෙන්න දෙයක් තියෙන්න ඕනෙන. නොවැටහෙන්න කාරණයක් තියෙන්න ඕනෙන. එහෙම නොදැනෙන්න කාරණයක් නැත්නම් ඒ 'නොදන්නා ගතිය' එතෙන්නට වැඩක් වෙන්නේ නැහැ. තේරුණාද? ඒකනිසා, අපි තේරුම් ගත යුතුයි 'නොදන්නා කම' කියා දෙයක් තියෙන බව.

මේ 'නොදන්නා කම' යම් කිසි තැනක තියෙනවා. ඒ 'නොදන්නා කමට' නොදැනෙන්නේ මොකක්ද? මේ අපේ ජීවිතය. මේ ඇහැ, කන, නාසය. මේ සද්ද බද්ද යනාදී කිසිවක් මේ 'නොදන්නා කමට' තේරෙන්නේ නැහැ. දැනෙන්නේ නැහැ. වැටහෙන්නේ නැහැ. අවබෝධ වෙන්නේ නැහැ. ඒක නිසා මේ ඔක්කෝම ටික 'නොදන්නා කමට' යටයි. තේරුණාද?

ඔන්න ඔය 'නොදන්නා ගතිය' නිසා තමයි අපිට යමක් නියම විදියට දැනෙන්නේ නැත්තේ. දැන් අපිට තේරෙන්නේ නැත්තේ ඇයි? තේරෙන්නේ නැති ගතිය තියෙන නිසානේ. මොකක් ගැනද තේරෙන්නේ නැත්තේ? අපේ ශරීරයේ තිබෙන සියලුම කොටස් ගැන, එනම් සිත ඇතුළු හිසේ සිට දෙපතුල දක්වා තියෙන සියළුම කොටස් ගැන තියෙන අනවබෝධය. මේ සියලුම දේවල් තේරෙන්නේ නැති, වැටහෙන්නේ නැති ගතියට කියනවා 'නොදන්නා කම' කියල.

එතකොට හැම වෙලාවේම නොදන්නා කම කියල එකක් තියෙනවා, නොවැටහෙන නොතේරෙන කම තියෙනවා (A), ඒ නොතේරෙන්නේ කුමක්ද කියල එකකුත් තියෙනවා (B). මෙන්න මේ විදියයි මේ වැඩේ. මේක තේරුණාද?

ඒ විතරක් නොවෙයි, 'නොදන්නා කම' කියන ඒ ධර්මය නොදන්නාකම කියන්නේ මොකද්ද කියලා දන්නෙත් නැහැ. නොදන්නා බව දන්නෙත් නැහැ. මේ 'නොදන්නා කම' කියන ධර්මතාවය එයා ගැන දන්නෙත් නැහැ.

2) ඇලෙන ගතිය / බැඳෙන ගතිය / කාන්දම සේ යොමු වෙන ගතිය / ආකර්ශන ගතිය / ඇදී යන ගතිය

මේ ලෝකේ ඇලෙන ගතියක් තියෙනවා. ඒකෙ තියෙන ස්වභාවය තමයි දේවල් වලට ඇලෙනවා, බැඳෙනවා, ආකර්ශනය වෙනවා, ඇදී යනවා. මේ ඇලෙන, බැඳෙන, ඇදී යන ධර්මස්භාවයටත්, ඇලෙන්න බැඳෙන්න යම් කිසි දෙයකුත්

අවශ්‍යයි. කාරණයක් අවශ්‍යයි. ධර්මයක් අවශ්‍යයි. ඒ ධර්මයටයි ඇදී යන්නේ. ඒ ගතියටයි ඇදී යන්නේ.

එතකොට ඇදී යන දෙයක් තියෙනවා. ඇදී යන තැනක් තියෙනවා. දැන් මේ කාරණය තේරෙනවද?

අපි යම් කිසි දෙයක් ගැන සිතමින් ඉන්න විට හෝ සවන් දෙමින් ඉන්න කොට හෝ අපිට දැනෙනවා, අපේ හිත ඒ අරමුණ කෙරෙහි ඇදී යන ස්වභාවය. හිත ඒ අරමුණ කෙරෙහි බැඳෙන ගතිය.

නමුත් හැම හිතකම හැම වෙලාවෙම ඇලෙන ගතිය, බැඳෙන ගතිය නැහැ. මේ ස්වභාවය ඇත්තේ සමහර සිත්වල පමණයි.

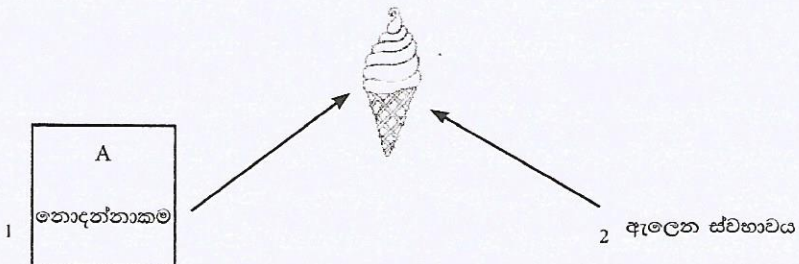
අපි දැන් ගති ස්වභාව දෙකක් ගැන කථා කළා. 'නොදන්නා කම' සහ 'ඇලෙන ගතිය'.

දැන් අපි හිතමු මෙහෙම. උදාහරණයක් වශයෙන් හැමෝම කැමති ice-cream එකක් ගනිමු.

අපි දැන් කථා කරපු 'ඇලෙන ගතිය' මේ ice - cream එකට ඇදී යනවා. ice - cream එකට ඇදී යන්නේ නිකම්ම නෙවෙයි. මොකක්ද හේතුව?

මෙන්න මෙහෙමයි ඕක වෙන්නේ.

A නමැති 'නොදන්නා කම' ice - cream එකේ තිබෙන ඇත්ත ගතිය (සීනි ගතිය යනාදිය) වහල දානවා. ඇත්ත තේරුම් ගන්න දෙන්නේ නැහැ. ඊට පස්සේ 'ඇලෙන ස්වභාවය' ඒ කෙරේ යොමු වෙනවා. තණ්හාවෙන් ගිහිල්ල ඇලෙනවා.

- 'නොදන්නා කම' කියන ධර්මතාවයට ඇලෙන්න බැහැ.
- 'ඇලෙන ස්වභාවය' කියන ධර්මතාවයට මුලා වෙන්න බැහැ.

දැන් තේරෙනවා නේද? ධර්මතා දෙකක වෙනස.

'ඇලෙන ස්වභාවය' ට ඇත්තේ ඇලීමේ, බැඳීමේ, කාන්දම් වීමේ ගතිය විතරයි. '

'නොදන්නා කම' කියන ධර්මතාවයට පුළුවන් මුලාවෙන්, නොතේරෙන්න පමණයි. මේ ධර්මතාවයට ඇලෙන්න, බැඳෙන්නට බැහැ.

මේ වැසුණු ස්වභාවයට කියනවා අවිද්‍යාව කියල. (අවිද්‍යාවෙන් වැසුණු).

ඇලෙන ස්වභාවයට කියනවා තණ්හාව කියල. (තණ්හාවෙන් බැඳුණු)

හැම වෙලාවේම තණ්හාවට උදව් වෙන්නේ අවිද්‍යාවයි. ඕක තමයි අපි තුළ තියෙන්නේ.

දැන් මම කරුණු දෙකක් කිව්වා. ඒ දෙකම අදාළ විදර්ශනාවටයි.

"අවිජ්ජා නීවරණානං සත්තානං තණ්හා සංයෝජනානං" කියලයි බණ පදයේ යෙදිලා තියෙන්නේ.

3) ඇතිවූ ශක්තියකින් මතුවන ගතිය.

තවත් මෙහෙම ධර්මතාවයක් තියෙනවා. දැන් අපි බැටරියක් ගත්තාම ඒකේ පාට, හැඩය, ප්‍රමාණය යන දේවල් බාහිරයට

පෙනුනට, ඕකේ තියෙනවා අපිට නොපෙනෙන ගුණ විශේෂයක්. අපිට ජේන්තෙ නැති ශක්ති විශේෂයක්, ගුණ විශේෂයක්, යම් කිසි බල විශේෂයක් ඒකේ ඇතුලේ තියෙනවා. ඒක කඩල බැලුවොත් අපිට ජේන්තේ අර කළු පාට කාබන් ටික විතරයි. නමුත් ඒක අස්සේ බැස ගන්න, ඒකේ අස්සේ ගිලිලා තියෙන, අපිට ප්‍රමාණයක් පෙන්නන්න බැරි යම් කිසි ගුණ විශේෂයක් එකේ ඇතුලේ තියෙනවා. බැටරිය තුළ තිබෙන ඒ ශක්තිය නිසා තමයි අපි ඒකෙන් බල්බි එකක් පත්තුකර ගන්නේ. රේඩියෝ එකක් ඔරලෝසුවක් වැඩ කරවන්නේ. බැටරිය තුළ ඒ විශේෂ ශක්තිය නැත්නම්, අනෙක් එකක්වත් වැඩ කරන්නේ නැහැ.

අපි, ඒ වගේ තව උදාහරණයක් ගනිමු. මේක rechargeable බැටරියක්. මේ බැටරිය ගන්න කොට ඒකේ තියෙනවා නියමිත බල ධාරිතාවයක්. දැන් මේ බැටරිය අපි සම්පූර්ණයෙන්ම charge කරලා පාවිච්චි කරනවා. දැන් යම් කිසි කාලයක් පාවිච්චි කරන කොට ඒකේ තිබූ බලය අඩු වෙලා යනවා. නමුත් ඒකේ ශක්තිය සම්පූර්ණයෙන්ම නැති වෙන්නේ නැහැ. එහෙම වුණොත් ඒක මැරෙනවනේ. නමුත් මේක re-chargeable බැටරියක් නිසා අපි ඒක දැන් charge කරනවා. charge කරනවා කියන්නේ මොකක්ද? නැවතත් ශක්තියක් ලබාදී පවත්වාගෙන යනවා. මේක තමයි මම කියා දීපු තවත් එක ධර්මතාවයක් වෙන්නේ.

ඊළඟ ධර්මතාවය වන්නේ

4) පවත්වාගෙන යන ගතිය.

දැන් අපි මෙතැනදී මේ කරුණු 4 සරලව ඉගෙන ගනිමු.

- 1) නොදන්නා කම
- 2) ඇලෙන ගතිය
- 3) ශක්තියකින් මතු වන ගතිය
- 4) පවත්වාගෙන යන ගතිය

සමහර දේවල් වලට අපි ඇලී යනවා. ඇලී යන්නේ කුමක් නිසාද? නොදන්නා කම නිසා.

අපි නැවතත් පෙර උදාහරණයම ගනිමු.

දැන් මේ ice - cream එකට ඇලීමක් ඇතිවෙනවා. ඇලීම ඇති වුණේ නොදන්නා කම නිසානේ. යම් කිසි තැනක ඇලීමත්,

නොදැනීමත් තියෙනවා නම් එතැන කර්ම ශක්තියක් ජනනය වෙනවා.

උදාහරණයක් ලෙස අපි හිතමු මේ ice-cream එක පිළිබඳව ඇතිවුණ

‘නොදන්නා කම’ - 90%

‘ඇලීම’ - 90%

එයින් නිපදවා ගත්තු ‘කර්ම ශක්තිය’ - 90%

මේ විෂයයට ප්‍රධාන හේතුව ice-cream එකට ඇතිවූ ලෝභයයි. ලෝභය යම් කිසි තරමකට තියෙනවාද, ඒ තරමටම කර්මයත් හදලා දෙනවා. ලෝභය කොයි තරම්ද, ඒ තරමටම ශක්තීන් මතු වෙයි.

මේ කරුණු 4 හොඳට මතක තියාගන්න.

ඊට පස්සේ අපි හිතමු මෙහෙම.

කෙනෙක් භාවනා කරන්නට යනවා. ගිහිල්ල එයා රූප පිළිබඳව භාවනා කරනවා. දැන් භාවනාවට නාම ධර්ම යොදාගන්නේ නැහැ. මෙයා භාවනා කරන්නේ රූප පිළිබඳව පමණයි. මෙයා රූප පිළිබඳව මෙනෙහි කරනකොට එයාට තේරෙනවා ‘රූප පිළිබඳ නොදන්නාකම නිසා රූප ඇති වෙනව’ කියල. ඒකතේ වෙන්නේ.

පෙර අපි ගත්තු උදහරණයේදී ice cream = (රූප) එහි ඇත්ත නොදන්නා කම නිසානේ, එයට ලෝභයක් ඇති වී ඒ ලෝභයට විපාක වශයෙන් නැවතත් රූපයක්ම (එනම් තරබාරු ශරීරයක්) ලැබුණේ.

- නොදන්නාකම නිසා රූප හට ගනියි.
- බැඳෙන ගතිය නිසා රූප හට ගනියි.
- කර්ම බලය නිසා රූප හට ගනියි.
- පැවැත්වීමේ බලය නිසා රූප හට ගනියි.

අපි දැන් උදේටත් කෑම කාලා, දවාලටත් කෑම කාලනෙ ඉන්නේ. ඒ අපි කෑම ගත්තේ අලුතින් ශරීරයකට නෙවෙයිනෙ, නේද? ඉස්සර වෙලා ඇති වෙලා තිබුණ ශරීරය පවත්වාගෙන යන්නයි ගත්තෙ. ඒ කියන්නේ ඉස්සර ශරීරයේ තිබිච්ච රූප ටිකක් අඩුවෙලා මැරිලා, බැටරිය බැහැල යන්න වගේ රූප ටික අඩුවන නිසා, නැවතත් ආහාර ගන්නාම අලුතින් රූප හට ගන්නවා. ඒක අපිට දැනෙනවා.

දැන් අපිට කෑම ගන්නාම දැනෙනවා නේද මත් ගතියක්? තවත් බඩ තද වෙච්ච ගතිය, ඇවිදීමට අපහසු ගතියක්, නිදි මත ගතියත් සමඟ ඇතිවන ශරීරයේ බර ගතියක් ආදී වශයෙන් දැනෙනවානේ. ශරීරයේ ඇතිවූ මේ සියලුම වෙනස් කම් ඇති වූණේ 4 වෙනි කාරණාව නිසයි. එනම් පැවැත්වීමේ බලයක් ලබාදුන් නිසා. එයින් හටගත් රූප නිසයි.

අප තුළ රූප හට ගැනීමට හේතු 5 න් 4 ක් පහත සඳහන් වෙනවා.

1. නොදන්නා කම නිසා නොහොත් අවිද්‍යාව නිසා රූප හට ගන්නවා.

2. බැඳියාම හෙවත් තණ්හාව නිසා රූප හට ගන්නවා.
3. කර්ම බලය නිසා රූප හට ගන්නවා.
4. ආහාරය නිසා රූප හට ගන්නවා.

භාවනා කරගෙන යන කොට මේ කරුණු 4 න්ම උපදින රූප අපි හඳුනා ගන්නවා.

දැන් අපිට මේ ලැබිලා තියෙන රූපය, මේ ශරීරය, අපිට පූර්ණ දැනුම් දීමකින් ඇතිවෙච්ච එකක් නෙවෙයි.

- නොදන්නාකම (අවිද්‍යාව) නිසා රූප හැදෙන බවක්
- ආසාව නිසා රූප හැදෙන බවක්
- කර්ම බලය නිසා රූප හැදෙන බවක්
- ආහාර නිසා රූප හැදෙන බවක් අපි විදර්ශනාවෙන් දැනගන්නවා.

හරකෙක් ගොයමට පැන්න ගමන් ගොයම කන එක ගැන සැකයක් ඇතිකරගන්ට දෙයක් නෙවෙයිනේ. ඒ වගේම, අවිද්‍යාව, තණ්හාව, කර්මය සහ ආහාර තිබෙන තැන රූප හැදීම වලක්වන්ට බැහැ.

මේ විදියට, රූප පිළිබඳ භාවනාවේදී ඇතිවන දැකීමට දැනීමට කියනවා "රූපය සම්බන්ධයෙන් ඇතිවීම දකිනවා" කියලා.

අඹ ගහක් තියෙන යම් කිසි කෙනෙක් අඹ ගස දෙස බලාගෙන කියනවා "එන අඹ වාරයේදී අඹ ටිකක් කඩලා විකුණලා ඇඳුම් පැළඳුම් ටිකක් ගන්න පුළුවන්" කියලා. දැන් මේ තැනැත්තා කුමක් දිහා බලා ගෙනද මේක කියන්නේ?

පිරිස - ගහ දිහා බලලා. මල් දිහා බලලා.

ඔව්, මල් දිහා බලලා තමයි කියන්නේ. නමුත් තවම අඹ හැඳිලා නැහැ. ඒවගේම තමයි අවිද්‍යාව, තණ්හාව, කර්මය සහ ආහාර යන ප්‍රත්‍ය 4 දෙස බලලා අපිට කියන්න පුළුවන් රූපයේ හට ගැනීම සම්බන්ධයෙන්.

හැබැයි මේ බැලීම ටිකක් අමාරු දෙයක්. මේකට මීට වඩා ලෙහෙසි ක්‍රමයක් තියෙනවා. ඒක මම දැන් කියල දෙන්නම්.

ඒකෙදී අපි රූප ධර්මයන් අවබෝධ කරගැනීම පිණිස භාවනා කරනවා. දැන් අපිට අවිද්‍යාව ජේතවද? නැහැ. තණ්හාව ජේතවද? නැහැ. කර්මය ජේතවද නැහැ. ආහාර ජේතවද? නැහැ.

හැබැයි ඔය කරුණු හතර (4) නොපෙනුනාට මේ භාවනා කරන එක්කෙනාට එක එක වේලාවට වෙනස් වන ගති ස්වභාව දැනෙනවා. එනම් තද ගතිය, කර්කශ ගතිය, ඕජා ගතිය, රස්නෙ ගතිය ආදී දේවල්. දැන් මේවා මොනවද? මේවා රූප. ඒ රූප ඇතිවෙන වේලාවට 'ඔන්න රස්නයක් ඇති වුණා' කියල දැනීමක් ඇතිවෙනවා. මේ දැන ගැනීමට කියනවා 'රූපයක් ඉපදීමේ ලක්ෂණය' දකිනවා කියල. නමුත් ඒ යෝගියාට අවිද්‍යාව, තණ්හාව, කර්මය සහ ආහාර යන ප්‍රත්‍ය ධර්ම පෙන්වේ නැහැ. හැබැයි ඉපදෙන විදිය ජේතවා. එනම් එලය ඇතිවෙන විදිය ජේතවා.

මේ ඉපදීමේ ලක්ෂණය දැකීමට පෙනීමට කියනවා 'නිබ්බන්ති ලක්ෂණය' දකිනවා කියලා.

රූප ඇතිවෙන විදි 5 යි. එනම්:

- අවිද්‍යාව
 - තණ්හාව
 - කර්මය
 - ආහාර
- } හේතු හට ගැනීමෙන් රූපය ඇති වන බව දැකීම,

- නිබ්බන්ති ලක්ෂණය - රූප ඇතිවීමේ ලක්ෂණ ස්වභාවය දැකීම.

හොඳයි දැන් ප්‍රශ්න තියෙනවා නම් අහන්න.

ස්වාමීන්වහන්ස, මේ ගති ලක්ෂණ තියෙන්නේ හිතේද?

ඔව් හිතේ තියෙන්නේ, අවිද්‍යාව, තණ්හාව සහ කර්මය සිතට සම්බන්ධයි.

දැන් විදර්ශනා භාවනා කරන එක්කෙනා ඔය ක්‍රම 5 න්ම රූප ඇති වීම දකිනවා. ඒ කෙනා මේ හේතු 5 නැතිවීමෙන් රූප නැතිවීමක් දකිනවා.

රූප වගේම ඉතිරි ස්කන්ධ හතර, එනම් වේදනා, සංඥා, සංඛාර සහ විඤ්ඤාණ යන මේවත් මේ අවිද්‍යා, තණ්හා, කර්ම, ආහාර යන හේතු 4 නිසාත් හටගන්නවා. එහි නිබ්බන්ති ලක්ෂණයක් දකිනවා. මේ හේතු නිරුද්ධ වීමෙන් රූප, වේදනා, සංඥා, සංඛාර සහ විඤ්ඤාණ නිරුද්ධ වේ.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, විදර්ශනාවේදී මේ ධර්ම 5 එකට දකිනවද?

පිළිතුර - නැහැ. එකට බලන්න බැහැ. වරින් වර බලන්න ඕනෑ.

රූපස්කන්ධයේ ඇතිවීම දකින කෙනා ඉහත සඳහන් 5 ස් ආකාරයට ම එහි ඇතිවීම දකිනවා. රූපස්කන්ධයේ නැතිවීම දකින කෙනාත් ඉහත සඳහන් කරුණු අභාවයෙන් එහි නැති වීම දකිනවා.

අපිට වර්තමාන 3 ක් තියෙනවා. එනම්

- 1) අද්ධා පච්චුප්පන්න (දීර්ඝ වර්තමානය)
- 2) සන්තති පච්චුප්පන්නය. (ක්‍රියාපෙළක් සිදුවෙන වර්තමානය)
- 3) ක්ෂණ පච්චුප්පන්නය. (ක්ෂණ වර්තමානය)

දීර්ඝ වර්තමානය සියුම් ලෙස කරන භාවනාවට යොදාගන්නේ නැහැ. එය ලොකුවට දැනෙන වෙනස්කම් සලකා බැලීමට යොදාගන්නවා. ක්ෂණ පව්වුප්පත්තයත් භාවනාවට හසු වන්නේ නැහැ. එය ඉතාම කෙටි ක්ෂණයක කාලයක් නිසා හිතට හසු කර ගැනීමට අමාරුයි.

එනිසා, අපි භාවනාවට ගන්නේ සන්තති පව්වුප්පත්තයයි. දැන් වේදනාව ඇතිවෙන කොට වේගයෙන් වේදනාවල කෝටියක් ඇතිවෙනවා. හැබැයි ඒකේ පුංචි පුංචි ඒවා බලන්න ගියොත් එහෙම බලාගන්න බැහැ. ජේන්නේ නැහැ. ඒක නිසා ඒවා එක මිටියකට රාශියකට වගේ අරගෙන තමයි බලන්න වෙන්නේ. අපි විදර්ශනාවේදී නාම රූප සන්තතියක් වශයෙන් තමයි බලන්නේ.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, අපිට විත්ත විටියක් ජේන්නේ නැත්තේ එහි වේගය අඩු නිසාද?

පිළිතුර - නැහැ, විත්තවිටියේ වේගය වැඩි නිසා.

ඒක මෙහෙම හිතලා බලන්නකෝ.

විත්තක්ෂණ 17 කින් යුක්ත විත්ත විටියක්

මේ වගේ පොඩි විත්තක්ෂණ ජේලියකින් අපිට මුකුත් බලන්න බැහැ. මේවා ඉතා කුඩයි. යම් කිසි වේදනාවක් දැන ගැනීමට මේවා ඉතා විශාල ප්‍රමාණයක් පහළ විය යුතුයි. අපිට විදර්ශනාවේදී දැක ගැනීමට හැකි වන්නේ ඒවා මිටි වශයෙන්, රාශි වශයෙන්. ඒකට කියනවා සන්තතියක් කියල. ඒ කියන්නේ ගොඩක්, පෙළක්.

අපි රූපයක් කියල ඒක වචනයෙන් කියන්නේ පොඩි එකකට නෙමෙයි. රූප මිටියකට. වේදනාවක් කිව්වහම එක වේදනාවක්ම නෙවෙයි. වේදනා මිටියක්, වේදනා රාශියක්. මේ කුඩා විත්තක්ෂණ වෙන්ව දැකිය හැක්කේ බුදුරජාණන් වහන්සේ නමකටම පමණයි.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, දැන් මලක් හට ගැනීමේදීත් ඔය කරුණු 5 ම බලපානවාද?

පිළිතුර - නැහැ. ඒකෙ අවිද්‍යාව නැහැ. තණ්හාව නැහැ. කර්මය නැහැ, ආහාර නැහැ. ඇතිවීම් ලක්ෂණ මාත්‍රය පමණයි ඒවා තුළ තියෙන්නේ. මලේ ඇත්තේ ඇති වීම නැතිවීම පමණයි.

ප්‍රශ්නය - ආහාර ගතිය තියෙනවාද?

පිළිතුර - ආහාර ගතිය තියෙන්නේ සත්ව ශරීරවල පමණයි. මලකට පෝර දැමීම, ධර්මයේ කපා කරන්නාවූ ආහාර යන අර්ථයට වැටෙන්නේ නැහැ. ඒක සෘතු නියාමයට සහ බීජ නියාමයට යටත්ව ක්‍රියාත්මක වන ධර්මස්වාභාවයක්.

ප්‍රශ්නය එතරම් පැහැදිලි නැත.

පිළිතුර - අපි වක්ඛු ප්‍රසාදය ගැන හිතමු. ඒක ඇතිවෙලා තිබෙන්නේ කර්මයෙන් නේද? කර්මයෙන්නේ වක්ඛු ප්‍රසාද රූපය හැදෙන්නේ. එතකොට මේ කර්මය නිසා වක්ඛු ප්‍රසාද රූපය හැදිලා තියෙනවා කියල දැකීම කර්මයෙන් හැදෙන රූප දැකීමක්.

ඒ වගේම සංස්කාර ඇතිවන ආකාරය දැකීමෙන්, මේ වගේ ඇහැක් හදන ගතියක් පහළ වනවා කියල දැකීමත් අයත් වන්නේ කර්මයෙන් රූප හැදෙන හැටි දැකීමටයි.

වර්තමානයේ තිබෙනවා සෝතප්‍රසාදය, සාණ ප්‍රසාදය, ජීවිහා ප්‍රසාදය, භාව රූප, වස්තු රූප යන සියල්ලම කර්මය මුල් කරගෙන හැදිවිච ඒවානේ. මේ වර්තමාන රූප හැදිලා තියෙන්නේ කර්මයෙන් කියල තේරෙන්න ඕන. "කර්ම සමුදයා රූප සමුදයෝ"

ආහාර නිසා ඇතිවන රූපත් අපිට මෙහෙම තේරුම් ගන්නට පුළුවන්. දැන් අපි හිතමු ගිලන් බවක් හරි, බඩගින්නක්, පිපාසයක්, ක්ලාන්ත ගතියක් ඇති වීමෙන් පසු ආහාරයක් ගත් විගස

නැවතත් රූප ප්‍රබෝධමත් වන ආකාරය අපට දැනෙනවා. එවිට අපට තේරෙනවා මේ රූප නිෂ්පාදනය වෙන්නේ ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් කියල.

ඔන්න ඔය විදියට මේ වර්තමාන රූපය ඒ ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් හට ගන්නා ආකාරය දැකිය යුතුයි.

මේ වක්ඛුච කියන එක හැදිලා තියෙන්නේ නිකන් නෙවෙයි. කලින් හටගත්ත කර්මයක් තිබිල තියෙනවා මේක හැදෙන්න. මේ වගේ ඇහැකට ආසාවකුත් තිබිල තියෙනවා. ඒක නිසා තමයි ආසා කරපු දේ දැන් ලැබිලා තියෙන්නේ. ආසාව තුළ පැතිමකුත් තිබිල තියෙනවා. අනිත් එක තමයි ඒ ආසා කළේ අවිද්‍යාවෙන් නිසා, මේ ඇහැ මෙව්වර ආරක්ෂා කරන්න වෙයි කියල, මෙව්වර දුක් ඇති කරයි කියල වැටහිලත් නැහැ. අවිද්‍යාව මුල් කරගෙන තමයි මේක හැදිලා තියෙන්නේ.

මෙන්න මෙහෙම වාක්‍යයක් තියෙනවා.

'පච්චුප්පන්නානං ධම්මානං විපරිණාමානුපස්සනේ පඤ්ඤා, උදයබ්බයානු පස්සනේ ඤාණං' කියල. ඒකේ තේරුම වර්තමානයේ පවතින්නාවූ ස්කන්ධ ධර්මයන්ගේ විපරිණාමය හෙවත් නැතිවී යෑම දැකීම උදයවය්‍ය ඥානයයි.

මේ නැතිවීම දකින්න ඉස්සෙල්ලා ඇතිවීම දකින්න ඕනනේ. ආන්න ඒ ඇතිවීම දැකීම තමයි ඉහත සඳහන් කළේ.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, අපි භාවනා කරමින් ඉන්නකොට සද්දයක් ඇහුනොත් එයට ආසා කළේ නැත්නම්, ඒ අනුව රූප හැදෙන්නේ නැත්ද?

පිළිතුර - ඒක මෙහෙමයි. තණ්හාවක් ඇති වුණත් නැති වුණත්, එතන රූප හැදෙනවා. සද්දයක් තියෙනවනේ. ඒවා සාකුප් රූපනේ.

මෙහෙමයි කියෙන්නේ. මේක අස්සේ කියෙනවා රහසක්, හැංගිව්ව දෙයක්. අපි හිතමු මොකක් හරි අහනවා කියල. අපි උදාහරණයකට ගත්තේ රූපය. හැබැයි රූපය විතරක් නෙවෙයි ගන්න ඕන. වේදනාව, සංඥාව, සංස්කාර සහ විඤ්ඤාණයත් අරගන්න ඕනෑ.

දැන් අපි සිත්දුවක් ඇහුවට පස්සේ ඒ සිංදුව අපේ හිතට පින්තුරයක් ගේනව නේ. ඒ පින්තුරය ගෙනලේල හිත කරන්නේ ඒක සිත්දුවක් එක්ක සම්බන්ධ කරලා දෙනවා. මේවා සංස්කාර. මේවා මනෝමය රූප. මෙහි විතක්ක කියෙනවා, විචාර කියෙනවා. ඔය වගේ ගොඩක් ධර්මතා එකතුවෙලා ඇතුලේ වික්‍රපටයක් වගේ නිෂ්පාදනය වෙනවා.

දැන් හොඳට හිතන්න. ඇයි මේ reel එක නවතින්නේ නැත්තේ. ඒක නවතින්නේ නැත්තේ ඒ reel එක නිසා විදීමක් කියෙනවා. ඒ වින්දනයට බැඳීම කියෙනවා.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන් වහන්ස, එතකොට ඒ තණ්හාවෙන් බැඳෙන බව හඳුනා ගත්තොත්?

පිළිතුර - එතකොට වෙන්තේ, යෝනිසෝ මනසිකාරයෙන් තණ්හාව දැක්ක නිසා තණ්හාව එතනින් කැඩිලා යනවා, කැඩිලා ගිය ගමන් reel එක නවතිනවා. ඒ reel එක නැවතුනේ 'නොදන්නා කම' කියන ගතිය නැතිවී ගිය නිසා. තණ්හාව නැතිවී ගිය නිසා. නොදන්නාකම ඒකට apply වෙලා තිබෙන තාක් කල් reel ඒක වැඩ කළා. නොදන්නාකම නැති උන ගමන් reel එක නවතිනවා. ඒකට තමයි යෝනිසෝ මනසිකාරය කියන්නේ.

මේ බැලීමට කියනවා සංස්කාරයන්ගේ ඇතිවීම බලනවා, නැතිවීම බලනවා කියල.

සෑම දෙනාටම පරම ශාන්ත වූ ධර්මාවබෝධය වේවා...!

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : ලෝකධාතූ හා අපට ලැබී ඇති දේ
දේශකයාණන් වහන්සේ : සුජය හන්තේ ජිනාලංකාර
ස්ථානය : ඕක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය
දිනය : 2015-10-18

20

ලෝකධාතූ හා අපට ලැබී ඇති දේ

අපි අද සලකා බලමු, සම්මුතියට අනුව ලෝකධාතූ කියන්නේ කුමක්ද කියලා, සහ ඒවා ඇතිවන්නේ කොහොමද කියලා. පළමුවෙන්ම අපි සලකා බලමු, අපි පාසලේදී ඉගෙනගන්න විද්‍යාවට අනුව සුර්යයා සහ අනෙකුත් ග්‍රහ තාරකා ඒක රාශී වී තිබෙන්නේ කෙසේද කියලා. මුලින්ම සුර්යයා මුල් කරගෙන එය වටා අනෙකුත් ග්‍රහ තාරකා එය වටේ ගමන් කරනවා. ඒ අනුව අපි ඉගෙන ගෙන තිබෙනවා සුර්යයා මහ ගෙදර කරගෙන, සුර්යයා මුල් කරගෙන, සුර්යයා අල්ලාගෙන සිටින ග්‍රහ මණ්ඩලයට සුර්යය ග්‍රහ මණ්ඩලය කියලා.

ඉතින් මේ විදියට සුර්යයා මුල් කර ගෙන අනෙකුත් ග්‍රහයන් නිතරම සුර්යයා වටා ගමන් කරනවා. මේ විදියට කුඩා ග්‍රහයින් රාශියක් එනම්. දොළහක් පමණ සුර්යයා සමඟින් ඒකරාශී වී චක්‍රාකාරව ගමන් කරනවා. මුලින් අපිට කියලා දුන්නා ග්‍රහයෝ නවයයි කියලා. ඊට පස්සේ තව වැඩිවෙලා තියෙනවා. ඉතින් සුර්යය ග්‍රහ මණ්ඩලයත් ගමන් කරන ප්‍රදේශයක් තිබෙනවා. එය පටයක් හෙවත් වටයක් ලෙසද හඳුන්වනවා.

ඉතින් මෙම සුර්යයාද චක්‍රයක් හෙවත් වටයක් ගමන් කරන ප්‍රදේශයට, එක විදියකට, අපි කියනවා එක් සක්වලක් කියලා. මේ තමයි එක් ක්‍රමයකට සුර්යයා මුල්කරගෙන මිනිස්ලොව පෘතුවිය ඇතුළු අනෙකුත් ග්‍රහ මණ්ඩලය ගමන් කරන ආකාරය. මේ විස්තර සූත්‍ර ධර්මදේශනාවක ද සඳහන් වී තිබෙනවා.

එසේම තවත් ක්‍රමයක් තිබෙනවා. අපි එය විස්තර ටිකක් සහිතව දැන් සලකා බලමු. ඒ තමයි, අපි සිටින සත්ත්ව ලෝකය හා ඒ ආශ්‍රිතව තිබෙන අනෙකුත් දිව්‍ය ලෝක සහ බ්‍රහ්ම ලෝක. මෙතනදී අපට වැදගත් වන්නේ අපි ජීවත්වන මෙම සත්ත්ව ලෝකය ගෝලාකාරව පිහිටා තිබෙනවාද, පැතලි ආකාරය පිහිටලා තිබෙනවාද කියන එක නොවෙයි. මෙයින් අපට වැදගත් වන්නේ අපි ජීවත්වන මනුෂ්‍ය ලෝකයයි. මිනිස් වාසයයි. මෙම මිනිස් ලෝකය තුළ, මේ පරිසරයේ මිනිසාට අවශ්‍ය උෂ්ණය, ආලෝකය, ඔක්සිජන් ආදී අවශ්‍ය වාතය හා අනෙකුත් දේවල් ද තිබෙනවා. ඒ විතරක් නොවෙයි මෙම මනුෂ්‍ය ලෝකය ආශ්‍රිතව සතර අපායන් වන, නරකය, තිරිසන් ලෝකය, ප්‍රේත ලෝකය, අසුර ලෝකය, නාගලෝකය ආදී ලෝක තිබෙනවා.

ඉතින් දැන් අපි සලකා බලමු මනුෂ්‍ය ලෝකය ආශ්‍රිතව ඉහළින් පිහිටා තිබෙන දිව්‍ය ලෝක මොනවද කියලා. මෙයින් මනුලොව ආශ්‍රිතවම තිබෙන දිව්‍ය ලෝකයෙහි දෙව්වරු සතර දෙනෙක් ප්‍රධානව එනම් සතරවරම් දෙව්වරු ප්‍රධානව දෙව් දේවතාවන් ජීවත් වෙනවා. මෙයට කියන නම තමයි වාතුර්මාහාරාජික දිව්‍යලෝකය. වාතුර්මාහාරාජිකයට ඉහළින් ඒ ආශ්‍රිතව තච්චිසාව කියන දිව්‍යලෝකය තිබෙනවා. මෙම තච්චිසාවට හා වාතුර්මාහාරාජිකයට අධිපතිව ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයා වාසය කරනවා.

ඉතින් තච්චිසා දිව්‍යලෝකයට ඉහළින් තුසිත නම්වූ දිව්‍යලෝකය තිබෙනවා. මෙහි බොහෝ විට බුද්ධ බෝධිසත්වයන්

වහන්සේලා වාසය කරනවා. ඉන් පසුව තුසිතයට යාබදව ඉහළින් යාමය කියන දිව්‍යලෝකය පිහිටා තිබෙනවා.

ඉන් අනතුරුව ඊටත් ඉහළින් පවතින දිව්‍යලෝකය තමයි 'නිර්මාණරතිය' කියන දිව්‍යලෝකය. මෙම නිර්මාණරතිය කියන දිව්‍යලෝකයට ඉහළින් වසවර්තී දිව්‍යලෝකය පිහිටා තිබෙනවා. මෙහි මාර දිව්‍යපුත්‍රයා ප්‍රධාන දෙවියන් වාසය කරනවා. මේ ආකාරයට දිව්‍යලෝක හයක් ද, සතර අපාය ද, මනුෂ්‍යලෝකය ද ඇතුළත්ව ලෝක හෙවත් භූමි එකොළසක් තිබෙනවා. මේ ලෝක එකොළහට කාම භූමිය කියා කියනවා.

ඉන් අනතුරුව ඊටත් ඉහළින් තමයි බ්‍රහ්මයින් වාසය කරන බ්‍රහ්ම ලෝක තිබෙන්නේ. මේ බ්‍රහ්ම ලෝක එකිනෙකට ආශ්‍රිතව පිළිවෙළින් ඉහළට රූපභූමි වශයෙන් සැලකෙන බ්‍රහ්මලෝක දහසයක් (16) ද, අරූප භූමි බ්‍රහ්මලෝක හතරක් (4) ද තිබෙනවා. ඒ අනුව බ්‍රහ්මලෝක 20 ක් තිබෙනවා. ඒවා එකින් එක ඇතට විස්තාරණය වෙලයි පිහිටා තිබෙන්නේ. එතකොට මෙම කාම භූමි 11 යි, රූප භූමි 16 යි, අරූප භූමි 4 කින් සමන්විත ලෝකයට හෙවත් සමුහයට අපි කියනවා එක් ලෝක ධාතුවක් කියලා. මේ කියන ලෝක ධාතුවේ අපේ මේ මනුෂ්‍ය ලෝකය පිහිටා තිබෙන්නේ ඉතා කුඩා ප්‍රදේශයකයි. එයින් අප ජීවත්වන මේ නවසීලන්තය අයත් වන්නේ එක්තරා විදියක පුංචි කෙලවරකටයි.

ඉතින් එක ලෝකධාතුවක් කියන්නේ මනුෂ්‍යලෝකය ද, එයට ආශ්‍රිතව යාබදව සතර අපායද, මෙම මනුෂ්‍ය ලෝකයට ඉහළින් පිහිටි දිව්‍යලෝක හයද සහ බ්‍රහ්මලෝක විස්සකින් (20) සමන්විත භූමිතල තිස් එකකින් (31) යුක්ත වූ ලෝක සමුහයටයි. මේ ආකාරයට මෙම ලෝකධාතුවෙන් පසු තව දස දහසක් ලෝකධාතූ පිහිටා තිබෙනවා. මෙවැනි ලෝක ධාතූ දස දහසකින් යුක්ත වූණු එක් ලෝකධාතුවකට කියනවා "චූලනිකා ලෝකධාතුව" කියලා.

දැන් අපි දන්නවා ඒ වූලනිකා ලෝකධාතුවක මහා බ්‍රහ්ම රාජ්‍යයන් දස දහසක්ද (10,000) තිබෙන බව, ශක්‍ර දේවේන්ද්‍රයන් දස දහසක්ද ඉන්න බව. ඒ වගේම සතර වරම් දෙව්වරුන් හතළිස් දහසක් ද (40,000), වාසය කරනවා කියලා.

තථාගත ලොව්තුරු බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පළමු දම්සක් පැවැතුම් සූත්‍ර දේශනාව ශ්‍රවණය කිරීම සඳහා දස දහසක් ලෝක ධාතුවලින් දස දහසක් මහාබ්‍රහ්ම රාජයින්ද, දස දහසක් ශක්‍ර දෙවියන්ද, හතළිස් දහසක් සතරවරම් දෙව්වරුන්ද, සෙසු පිරිවර දෙවියන්ද සිහින් ශරීර මවාගෙන එදා දඹදිව බරණැස ඉසිපතනාරාමයට පැමිණියා.

මේ පින්වතුන්ට මේ සඳහා වැඩි විස්තර දැන ගැනීමට දම්සක් පැවැතුම් සූත්‍ර දේශනාව, මහාසමය සූත්‍ර දේශනාව, ආටානාටිය සූත්‍ර දේශනාව ආදී සූත්‍ර දේශනා කියවා දැනගත්ට පුළුවන්. තවද පින්වතුන්ට වූලනිකා ලෝක ධාතුව පිළිබඳව වැඩි විස්තර කලින් දේශනයකදී ද විස්තර කළා කියලා තමයි මට මතක.

ඉතින් අපගේ තථාගත ලොව්තුරා සම්මා සම්බුදු රජාණන්වහන්සේ සම්බුද්ධත්වයට පත්වූයේ මේ සියලුම ලෝකධාතුවල වාසය කරන මනුෂ්‍ය, දිව්‍ය හා බ්‍රහ්ම ආදී සියලු සත්වයින්ට පිහිටවීම පිණිසයි. මේක මහා ආශ්චර්යය සිද්ධියක්. ලොව්තුරා තථාගතයන් වහන්සේ පාරමී දම් පුරා බුද්ධත්වයට පත් වූයේ මේ ලෝකධාතුවල ඉන්න සියලු ලෝක සත්වයා සංසාර දුකින් එතෙර කිරීම පිණිසයි.

පින්වතුනි, මෙම මනුෂ්‍ය ලෝකයේ යම්කිසි වැදගත් සිද්ධියක් සිද්ධ වෙනවා නම්, ඒක අසල්වැසි දිව්‍ය ලෝක, බ්‍රහ්ම ලෝකවල වාසය කරන දෙවියන්ටද බ්‍රහ්මයන්ටද සංවේදී ව දැන ගැනීමට ලැබෙනවා. ඉතින් ලොව්තුරු බුදුබවට පත්වී පළමු ධර්ම දේශනාව ශ්‍රවණය කිරීමට මේසා විශාල ප්‍රමාණයක් දිව්‍ය, බ්‍රහ්ම, ශක්‍ර ආදී දෙව්වරු පැමිණියේ ඒ නිසයි. මේ පිළිබඳව සවිස්තරාත්මක දේශනා අංගුත්තර නිකායේ වූලනිකා ධාතු සූත්‍රයේද, තවත්

සුත්‍ර දේශනාවලද සඳහන් වෙනවා. ඒවායේ ලෝක විනාශය පිළිබඳවත් සඳහන් වෙනවා.

ඒ වගේම පින්වත්නි, තවත් මෙවැනි අදහසක් ද තිබෙනවා. ඒ තමයි ඒ ලෝකධාතුවල වාසය කරන සත්වයෝ පෘථග්ජන අයයි. ඒ වගේම මෙම ලෝකධාතුවේ වාසය කරන සත්වයෝද බොහොමයක්ම පෘථග්ජන සත්වයෝයි. මෙම පෘථග්ජන සත්වයා ජීවත්වන්නේ නොයෙක් විදියේ දෘෂ්ඨි ඇතිකරගෙනයි. ඒ අය තෘෂ්ණා දෘෂ්ඨි හා මාන වල බැසගෙන ජීවත්වෙනවා. ඉතින් මේ පෘථග්ජන පිරිස මේ ලෝකධාතුවේ සිදුවෙන දේ දන්නේ නැහැ. මේ නිසා තමයි ලොව්තුරු බුදුරජාණන් වහන්සේලා විසින් මේ ගැන සවිස්තරාත්මකව දේශනා කරලා තිබෙන්නේ. නැත්නම් බුදුරජාණන් වහන්සේ එහෙට වැඩම කරලා දේශනා කරන්න ඕනෑ. එමඟින් ඒ සත්වයෝ දැනගන්නවා. එසේ අපගේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා නොකළානම් අපිත් ඒවා ගැන දන්නේ නැහැ.

පින්වතුනි, මෙම සත්වලවල්වල වාසය කරන සත්වයින්ට සහ පිටසක්වල වාසය කරන සත්වයින්ට ඔවුන් සතු දෘෂ්ඨි දෙකක් තිබෙනවා. ඒක අපි හොඳින් දැන ගන්න ඕනෑ. එයින් පළමුවන එක තමයි ශාස්වත දෘෂ්ඨිය. අනෙක් දෘෂ්ඨිය තමයි උච්චේද දෘෂ්ඨිය කියන එක.

සාස්වත දෘෂ්ඨිය ඇති සත්වයෝ දෙවියන් බ්‍රහ්මයන් විශ්වාස කරනවා. ආත්මයක් විශ්වාස කරනවා. ඔවුන් විශ්වාස කරනවා ඔවුන්ගේ මැවුම් කාරයා ගැලවුම් කාරයා තවත් මහා බලවත් දෙවියෙක් හැටියට. ඒ වුණත් ඒ ලෝකවල ආර්ය දෙවියෝද ආර්ය බ්‍රහ්මයෝද සිටිනවා. මෙම ආර්ය දේව සහ බ්‍රහ්ම පිරිස් ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේලාගෙන් ධර්මය අසා පැහැදී සිටින අයයි.

ඒ විතරක් නොවේ පින්වතුනි, ලොව්තුරු බුදුරජාණන් වහන්සේලා මහා කරුණාවෙන් ඒ ඒ ලෝකධාතුවල සිටින දිව්‍ය

බ්‍රහ්මයින්හට, ඒ ඒ ලෝකධාතුවල සිටින ආර්ය දෙවියන්ට, දහම් දේශනා කරවනවා. ඒ ධර්මය ශ්‍රවණය කොට ඒ සමහර සත්වයින් අන්‍ය දිව්‍යලෝක, බ්‍රහ්මලෝක ආදී සුගතිවල උපදිනවා. ඒ වගේම, තවත් සත්වයින් අප වාසය කරන මනුෂ්‍ය ලෝකයෙහි ඉපදී ආර්යන් වහන්සේලාගෙන් දහම් ශ්‍රවණය කොට දහම් අවබෝධ කර ගන්න අවස්ථාවන්ද තියෙනවා.

ඒ විතරක් නොවෙයි, මේ ලෝකයේ වාසය කරන පෘථග්ජන සත්වයින්ද තමාගේ කර්ම බලය නිසා පිටසක්වල තිබෙන ලෝකධාතූ වලත් උපදිනවා. ඔවුන්ට ධර්මය ශ්‍රවණය කිරීමට නැවතත් ලැබෙන්නේ ඉතාමත්ම කලාතුරකින්. එහෙත් බොහෝ දුරට බොහොමයක්ම සත්වයින් ඇතුළු මනුෂ්‍යයින් ඒ ඒ ලෝකධාතූවලම ඉපදෙමින් මැරෙමින්ම ජීවත්වෙනවා මිස ඔවුන්ට නියම ධර්මයක් ශ්‍රවණය කිරීමට ලැබෙන්නේ නැහැ.

තෙරුවන් සරණින් සැමදෙනාටම

උතුම් ධර්මාවබෝධය වේවා!

ධර්ම දේශනාව

මාතෘකාව : කාලාම සූත්‍රය

දේශකයන් වහන්සේ : පූජ්‍ය හන්තේ ජනාලංකාර

ස්ථානය : ඕක්ලන්ඩ්හි, ශ්‍රී ලංකාරාම විහාරස්ථානය

දිනය : 2015 - 12- 12

21

කාලාම සූත්‍රය

සැම දෙනාටම තෙරුවන් සරණයි,

එහෙනම් පින්වත්නි, අපි දැන් ධර්ම සාකච්ඡාවක් කරමු. අද විශේෂ කොටසකුත් මම මේ පින්වතුන්ට කියල දෙන්න හිතාගෙන ඉන්නවා. අදට නියමිත මාතෘකාව මතකයිද? එහෙමයි ස්වාමීන්වහන්ස, කාලාම සූත්‍රය.

මේ පින්වතුන් කාලාම සූත්‍රය අහල තියෙනවද? මේ පින්වතුන් කාලාම සූත්‍රය ගැන මොකක්ද අහල තියෙන්නේ? ගොඩක් පිරිස කාලාම සූත්‍රය ගැන අහල තියෙනවා නේද? මොනව ගැනද අහල තියෙන්නේ? කියන්න බලන්න.

පිරිස - තව කෙනෙක් කිව්වට හැම දේම විස්වාස කරන්න එපා. තමන් තුළින් දැකලම අවබෝධ කර ගන්න කියල.

ස්වාමීන්වහන්ස - ඔය එක අර්ථයක්, එක තේරුමක්. තව මොනවාද තියෙන්නේ?එව්වරද?

හොඳයි, මෙන්න මෙහෙම කාරණයක් තියෙනවා. මේ කාලාම සූත්‍රය බොහෝ දෙනා භාවිතා කරනවා. අපි ඉස්සර වෙලාම තේරුම් ගන්න ඕන ඒ කාරණය. අබ්බොද්ධයනුත් මේ කාලාම

සුත්‍රය පාවිච්චි කරනවා, දකින්නට ලැබෙනවා. ඒ අය කර්මය, කර්ම ඵලය තේරුම් ගත්තේ නැතත් කාලාම සුත්‍රය නම් පාවිච්චි කරනවා. ඒ අයට මේ කලාම සුත්‍රය පාවිච්චි කරන්නට යම් කිසි හේතුවකුත් ඇති තේද?

මේ කාලාම සුත්‍රය ගැන එක එක්කෙනා එක එක දේවල් කියනවා. ගොඩක් අය තමන්ගේ අදහසක්, තමන්ගේ දෘෂ්ටියක්, තමන්ගේ වාදයක් ඉස්සරහට දාන්න ඕන නම් මෙන්න මේ සුත්‍රය පාවිච්චි කරනවා, ඒ අරමුණ සඳහා. ඒ අයට බුදුහාමුදුරුවෝ ඕනේ නැහැ. ධර්මයත් ඕනේ නැහැ. සංසරත්නය ඕනේ නැහැ. දානය දෙන්න ඕනේ නැහැ. සීලේ ඕනේ නැහැ. භාවනාව ඕනේ නැහැ. හැබැයි 'බුදුහාමුදුරුවෝ කියල තියෙනවා තේද කවුරුවත් කිව්වට පිළිගන්න එපා' කියන ටික නම් ඕනෑ. ඒ කැල්ල, ඒ කොටස නම් ඕනෑ. ගොඩාක් අය ළඟ ඔහොම ඒවා තියෙනවා.

බුදුහාමුදුරුවෝ පංච සීලය දේසනා කරලා ඒවා ආරක්ෂා කරන්න කියල කිව්වත් ඒක පිළිගන්නෙත් නැහැ. ඒකට කියන්නෙත් 'අපිට බුදුහාමුදුරුවෝ කියල තියෙනවනේ කවුරුවත් කිව්වට පිළිගන්න එපා', කියල. එහෙම කියලා පංචසීලාදි දේවල් බාරගන්නට කැමති නෑ.

ඔය විදියට බොහොම දෙනා තමන්ගේ වාසිය සඳහා, තමන්ගේ දෘෂ්ටිය ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා මේ කාලාම සුත්‍රය යොදා ගන්නවා. මේ සුත්‍රය තියෙන්නේ කොහේද කියලා දන්නෙත් නැහැ. දෙසුවේ කාටද කියලා දන්නෙත් නැහැ. ඒකේ අන්තර්ගතය කොච්චරද කියලා දන්නෙත් නැහැ. එය තුළ තිබෙන කරුණු මොනවාද කියල දන්නෙත් නැහැ. හැබැයි කොහෙන් හරි පොඩි කැල්ලක් අනුවෙලා තියෙනවා, කාලාම සුත්‍රය කියල එකක් තියෙනවා. ඒකේ මෙහෙම එකක් කියලා තියෙනවා කියලා. ඒක තමයි ඒ අය ඔය විදියට පාවිච්චි කරන්නේ.

මට මතකයි ගංගොඩවිල සෝම හාමුදුරුවෝ ජීවත් වෙලා ඉන්න කාලේදී එක ඇමතිවරයෙක් සෝම හාමුදුරුවෝ

සමඟ වාදයකට පටලැවිලා, එයත් මේ කාලාම සූත්‍රය පාවිච්චි කළා.

එතකොට අපිට හොඳටම පැහැදිලියි, තමන්ගේ අදහස ඉදිරිපත් කිරීමට විතරයි මේක පාවිච්චි කරන්නේ.

අම්මල තාත්තල දරුවන්ට යම් ආකාරයක අවවාදයක්, ඒවාගේම තරවටු කිරීමක්, යමකට එපා කියලා කීමක් එහෙම කළොත්, ඒ ළමයා දන්නවා නම් ඔය හැමෝම භාවිතා කරන "අපිට බුදුහාමුදුරුවෝ කියල තියෙනවනේ කවුරුත් කිව්වට පිළිගන්න එපා" කියන ටික, එහෙනම්, එයත් ඒකම කියයි. මේ කොටස තමයි හැමෝම වාසියට පාවිච්චි කරන කොටස.

මම අද මේ පින්වතුන්ට කියල දෙන්නේ මේ සූත්‍රයෙන් මොකක්ද කියන්නේ කියලයි. හොඳට පරෙස්සමින් අහන්න. අහලා දැනගන්න. ඒ වගේම හිතේ දරාගන්න.

අපි ඉස්සර වෙලාම මෙහි එන ජනප්‍රියම කොටස අරගනිමු. මේ සූත්‍ර දේශනාවේ තියෙනවා ජනප්‍රිය කොටසක්. ඉතාමත්ම ඉහල තලයේ කථා කරන කොටසක් තියෙනවා. ආන්න ඒ කොටස ඉදිරිපත්කර ගත්තයින් පස්සේ අපිට ඉදිරියේදී තේරුම් ගන්න පුළුවන් වේවි, මේකෙන් කියන්නේ මොකක්ද කියල.

මම දැන් ඒ කොටස කියන්නම්. මේක මේ පින්වතුන් පාවිච්චි කර ගන්න.

හොඳයි සියලු දෙනාම නමස්කාරය කියලා මම කියන ටික කියන්න.

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස!

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස!

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස!

- මා අනුස්සවෙන,
- මා පරම්පරාය,
- මා ඉතිකිරාය,
- මා පිටකසම්පදානෙන,
- මා තක්කහෙනු,
- මා නයහෙනු,
- මා ආකාර පරිචිතක්කෙන,
- මා දිට්ඨිනිජ්ඣානක්ඛන්තියා,
- මා භබ්බරූපතාය,
- මා සමණෝ නො ගරුති.

“මා අනුස්සවෙන” කියන්නේ, දැන් මෙහෙම මේ විදියේ කථාවක් සමාජයේ ඇහෙන්න තියෙනවා. හැබැයි ඒක එකපාරටම පිළිගන්න එපා කියන එකයි කියන්නේ. පාලි භාෂාවෙන් “මා” කියලා කියන්නේ එපා කියන එකයි. අපි පාලියෙන් “මා ගව්ඡ” කියලා කිව්වොත් ඒකේ තේරුම මොකක්ද? ඒකේ තේරුම “යන්න එපා” කියන එක.

“මා ආගව්ඡ” කියන්නේ එන්න එපා කියන තේරුම “මා කරෝථ” කියන්නේ කරන්න එපා, කියන එක.

“මා මේ බාල සමාගමෝ” කියන්නේ “මට බාල ඇසුර නොවේවා” කියන එක. නොවේවා කියන අර්ථයෙන්.

එතකොට “මා” කියන වචනයේ පදයේ තේරුම “එපා සහ නොවේවා” කියන එකයි.

යම් කිසි දෙයක්, යම් කිසි කාරණයක් පිළිගන්න ගියාම මා අනුස්සවෙන කියන්නේ, මෙහෙම කට කතාවක් සමාජයේ

ඇහෙන්න තියෙනවා. හැබැයි ඒක එකපාරටම පිළිගන්න එපා කියන අදහසයි.

දැන් අපි මේ කතා කරන්නේ සූත්‍ර දේශනාවේ ජනප්‍රියම කොටසයි.

“මා පරම්පරාය කියල කියන්නේ, අම්මලාගෙන් තාත්තලාගෙන් අපිට යම් යම් කරුණු ඇවිල්ලා තියෙනවා. ඒ ගොල්ලන්ට සියලාගෙන්, මුත්තලාගෙන් ඒවා ආවා. ඒ ගොල්ලන්ට මී මුත්තලාගෙන් ආවා. ඔය විදියට අපේ පරම්පරාවෙන් ආවා කියලා පිළිගන්න එපා කියල කියනවා.

“මා ඉතිකිරාය” කියන්නේ, මේ විදියට මේ විදියට කරුණු කාරණා තියෙනවා. ඒක නිසා මේ විදියට වෙන්න ඇති නේද කියා සැලකීමට ගන්න එපා කියල කීමයි.

“මා පිටකසම්පදානෙන්” කියන්නේ, පොත පතේ ආවා කියල එහෙමත් පිළිගන්න එපා කියල කියනවා.

“මා තක්කහේතු” කියන්නේ, යම් කිසි දෙයක් තර්කයට ගැලපෙනවාය කියල පිළිගන්නත් එපා කියනවා. සමහර වේලාවට තර්ක කරලා කරුණු ඉදිරිපත් කරන්නටත් පුළුවන්. නමුත් එහෙමත් පිළිගන්න එපා කියල කියනවා.

“මා නයහේතු” කියන්නේ, යම්කිසි න්‍යායකට ගැලපෙනවාය කියලත් පිළිගන්න එපා කියනවා.

“මා ආකාරපරිච්ඡක්කේන” කියන්නේ, සමහර වේලාවට තමන් විසින්ම යම් කිසි දෙයක්, යම් ආකාරයකට හිතාගෙන ඉන්නවා. එය තමන් හිතාගෙන ඉන්න ආකාරයේ යම් විදියකට තමන්ට වැටහුනත්, එයත් එකපාරටම පිළිගන්න එපා කියල කියනවා.

“මා දිට්ඨිනිජ්ඣානක්ඛන්තියා” කියන්නේ, තමන් යම් දෘෂ්ටියකට පත් වෙනවා. මේක මේ විදියටයි විය යුත්තේ කියලා.

තමන් දරාගෙන ඉන්න තමන් ළඟ තියෙන දෘෂ්ටියකට බැස ගෙන ඒකෙන් පිළිගන්නවා. එහෙම කරන්නත් එපා කියලා කියනවා.

මා හබ්බරූපතාය කියන්නේ, අපි හිතමු යම් කිසි විද්‍යාඥයෙක් කියනවා එයා Oxford University එකට ගියා කියලා. එයා Oxford එකට ගියා කියපු නිසාත් එයාට degree එකක් තියෙන නිසාත්, අපි සමහර වෙලාවට එයා කියන ඒවා පිළිගන්නවා. ඒකත් කරන්න එපා කියනවා. උගත් වැඩිහිටි, සමාජය පිළිගත් කරුණු පදනම් කරගෙන පිළිගන්නට සුදුසු නෑ.

මමත් මේ "මා හබ්බරූපතාය" කියන කොටස ක්‍රියාත්මක කරපු අවස්ථාවක් තියෙනවා. මම මහණ වෙන්න එනකොට මට කෙනෙක් කිව්වා "අපි වැඩිහිටියෝ කියන දේවල් අහන්න ඕනෑ, පිළිගන්න ඕනෑ. ඒකනිසා මහණ වෙන්න යන්න එපා" කියල. මම හැබැයි ඒක එවෙලේ පිළිගන්නේ නැහැ.

"මා සමණෝ නෝ ගරු" කියන්නේ, අපේ ඉන්න ශ්‍රමණයන් වහන්සේ ඉතා ගෞරවනීය කෙනෙක්. සමාජයේ ගරු සරු ඇති කෙනෙක් කියල එතුමන් වහන්සේ කියන දේවලුත් එකපාරටම පිළිගන්නත් එපා කියල කියනවා.

දැන් එනකොට මෙනත කරුණු කීයක් කිව්වද? කරුණු දහයක් කිව්වා.

අපේ සමහර අය ඔය කරුණු ඔක්කොම දන්නෙත් නැහැ. හැබැයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරලා තියෙනවනේ "කවුරුත් කිව්වට පිළිගන්න එපා" කියල කියන කොටස නම් බොහෝ අය දන්නවා. ඔය කොටස හැමෝම පාවිච්චි කරන්නේ වෙන කෙනෙක් කියන දෙයක් ප්‍රතික්ෂේප කිරීම පිණිස නේ.

අපි හිතමු යම් කිසි කෙනෙක් හොරකම් කරනවා කියලා. එයාට අපි කියනවා "හොරකම් කරන්න එපා, පව් සිද්ධවෙනවා. හොඳ ජීවිතයක් ගත කරන්න. සමාජය පිළිගන්න ජීවිතයක් ගත

කරන්න, වංචනික දේවල් කරන්න එපා” කියල. එතකොට ඒ කෙනාටත් කියනට පුළුවන්, “ඔයා කොහොමද කියන්නේ මම වංචනික දෙයක් කරනවා” කියල. කෙනෙක් කිව්වට කොහොමද මම කොහොමද ඒක පිළිගන්නේ, කියලා.

මම අහලා තියෙන පරිදි, ඉන්දියාවේ වෙළෙඳුන් අතර බොහොම වේලාවට තියෙන දෙයක් තමයි, යම් කිසි භාණ්ඩයක් රුපියල් සියක් මිලයි නම්, ශ්‍රී ලාංකිකයෙක් එන කොටම ඒ ගොල්ල ඒ භාණ්ඩයේ මිල රුපියල් දාහයි කියල කියනවා. මම මේ උදාහරණය කියන්නේ මේ දහම් කාරණය තේරුම් ගන්න. දැන්, මේ කියපු ගාන වැඩි නිසා ඒ පුද්ගලයා ඒක ප්‍රතික්ෂේප කරනවා. මෙහෙම කිහිප වාරයක්ම ප්‍රතික්ෂේප කිරීමෙන් පසුව ඒ වෙළෙන්දා, ශ්‍රී ලාංකිකයාටම කියනවා, ඒ භාණ්ඩයට මිලක් නියම කරනට කියලා. එතකොට ඔහු රුපියල් පන්සියක් කීවොත් ඒ ගානට ඒ භාණ්ඩය ශ්‍රී ලාංකිකයාට විකුණනවා .

මෙතන සිදුවූයේ විශාල වංචාවක්. නමුත් යම් කිසි කෙනෙක් ඒ වෙළෙන්දාට ඒ කරපු දේ වංචාවක් කිව්වට එයා පිළිගැනීමට කැමති වන්නේ නැහැ. “ඔයා කොහොමද එහෙම කියන්නේ? මම වංචාවක් කරේ නැහැ. එයාමයි ඒ ගානට ගන්න කැමැති උනේ” ආදී වශයෙන් නොයෙක් දේ කියනවා. තර්කානුකූලව නම් ඒක හරි. ඒවගේ වංචනික මිනිස්සුන්ටත් පුළුවන් මේ වගේ කොටස් එකතු කරලා කියන්න. මේ දහම් කාණ්ඩය භාවිතා කරගෙන අසාධාරණීය දේවල් සාධාරණීය කරනවා.

මේ කාරණය තේරුණාද? තව බොහෝ උදාහරණ තියෙනවා මේ සමාජයේ. තමන්ගේ දේවල් ඉස්මතු කරන්න, අනුන්ගේ දේවල් ප්‍රතික්ෂේප කරන්න පාවිච්චි කරන කොටසක් තමයි මේ අපි දැන් කථා කරගෙන යන්නේ.

එතකොට මේ කරුණු දහය තමයි කාලාම සූත්‍රයේ ජනප්‍රියම කොටස. දැන් අපි අනෙක් කොටස් ටික මේ විදියට ඉගෙන ගනිමු. ඉස්සර වෙලාම දැන ගන්න, මේ කාලාම සූත්‍රය ත්‍රිපිටක දේශනාවේ කොහේද තියෙන්නේ කියලා.

මේක තියෙන්නේ සූත්‍ර පිටකයේ, අංගුත්තර නිකායේ තික නිපාතයේ.

දැන් තික නිපාතය කියන්නේ කරුණු තුනක් තුනක් අඩංගු දේශනාවල සහිත කාණ්ඩයටයි. නමුත් මේ කියපු කරුණුවලට අනුව මේ සූත්‍රයේ කරුණු දහයක් තියෙනවානේ? එහෙනම් කරුණු දහයක් තියෙන කොටසක්, කරුණු තුනක් කියවෙන කොටසකට එකතු කරන්නට නම්, ඒකටත් හේතුවක් තියෙන්න ඕනැනේ. අපි දැන් බලමු ඒකට හේතුව මොකක්ද කියලා.

අපි ධර්මය ඉගෙන ගන්න කොට හැමවෙලේම පරිපූර්ණව, පිරිසිදුව ඉගෙන ගත යුතුයි. ඕනෑම තැනකදී බුද්ධ, ධර්ම, සංඝ යන ත්‍රිවිද රත්නයට ගෞරව සහිතව කිසිම තැනකදී ධර්මය කතාකොට හැල්ලුවට පත් නොවී, අවඥාවට ලක් නොවී මේ කාරණය තව කෙනෙකුට කියල දීමේ හැකියාවන් ඇතිකරගත යුතුයි.

එක් කාලයක ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ කොසොල් රාජධානියේ වාරිකාවේ වඩිනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ ගමන් ගමට, නගරයෙන් නගරයට වැඩම කරනවා. මේ අවස්ථාවේ බුදුරජාණන් වහන්සේ වඩින්නේ මහා සංඝරත්නයත් සමඟයි.

මේ රාජ්‍යයේ තියෙනවා කේසපුත්ත කියලා ගමක්. මේ ගම් වැසියන් හැදින්වූයේ කාලාමයන් වශයෙන්. ඒ ගම් වැසියන් හැම දේකටම වගේ ඇහුන්කන දෙන මිනිස්සු පිරිසක් බව සූත්‍රයට අනුව ජේනවා. ඔවුන් එහෙම අඥාන පිරිසකුත් නොවෙයි. යම් කිසි අවබෝධ ශක්තියක් තිබුණු, බොහොම හොඳ ඤාණවන්ත පිරිසක්.

මේ කේසපුත්ත ගමේ යම් කිසි ස්ථානයක, බුදුරජාණන් වහන්සේ හික්ෂු සංඝයා සමඟ වැඩ ඉන්න අවස්ථාවක, ගම් වැසියන්ට ආරංචි වෙනවා භාග්‍යවත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ තමන්ගේ ගමට වැඩලා ඉන්න බව.

සංසාර විමුක්තිය කියලා දෙන්නාවූ, අවිහිංසා වාදීවූ, රජ පවුලකින් පැමිණ මහණ වුණාවූ, නව අරහාදී බුදුගුණ වලින් සමන්තාගතවූ ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ තමන්ගේ ගමට වැඩමවීම ගැන මේ ගම් වැසියෝ බොහෝම සතුටට පත්වුණා. ඒ කාලයේදී මේ සෑම ගමකම වාගේ තිබිල තියෙනවා සම්මන්ත්‍රණ ශාලා වගේ ශාලාවලේ. දැනට ලංකාවේ තිබෙන ප්‍රජා ශාලා වගේ ශාලාවලේ.

ඉතින් මේ පිරිස බුදුරජාණන් වහන්සේ මුණගැහෙන්න ඒ ස්ථානයට ගියා. ඒ පැමිණි පිරිස තම තමන්ව හඳුන්වා දී බුදුරජාණන්වහන්සේට නමස්කාර කොට පැත්තකින් වාඩිවුණා.

එසේ වාඩිවෙලා ඉන්න එක් කාලාමවරයෙක් බුදුරජාණන්වහන්සේට මෙහෙම කියනවා.

“සන්ති භන්තෙ ඒකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා කේසපුත්තං ආගච්චන්ති,” ස්වාමීනි සමහර ග්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් වහන්සේලා මේ කේසපුත්ත ගමට එනවා”

“තේ සකඤ්ඤේව වාදං දීපෙන්ති, ඡොතෙන්ති” - ඇවිල්ලා එගොල්ලන්ගේම දර්ශනය, ඒ ගොල්ලන්ගේ තිබෙන පිළිගැනීම, ඒ ගොල්ලන්ගේ තිබෙන්නාවූ ආගම ධර්මයම ඉස්මතු කරමින් අපිට කියා දෙනවා”.

“පරවාදං පන බුංසෙන්ති, වමෙහන්ති, ඔපපක්ඛිං කරොන්ති, පරිභවන්ති.” - අනිත් දෘෂ්ටි තියෙනවා නම්, අනිත් වාදයක් තිබෙනවා නම් ඒවාට ගරහනවා, ප්‍රතික්ෂේප කරනවා, පහත් කරමින් තින්දා කරමින් සියල්ල හෙළාදකිනවා”.

දැන් කවුද මේක කරන්නේ?

අර කේස පුත්ත ගමට එන අනිත් ග්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් වහන්සේලා.

ඒ වගේම, අර කාලාමවරු කියනවා ස්වාමීනි “අපට මේ කවුරු ඇත්ත කියනවද, කවුරු බොරු කියනවද කියල තේරෙන්නේ

නැහැ". එතන තියෙන්නේ මෙහෙමයි. "කෝසු නාම ඉමෙසං භවත්තානං සමණ බ්‍රාහ්මණානං සචචං ආහ, කෝ මුසාති" යනුවෙනි.

මේ තමයි කාලම සුත්‍රය දේශනා කරන්නට ඉදිරිපත් වුණ කාරණය. එතකොට මේකට හේතුවක් තිබුණා. බුදුරජාණන් වහන්සේ:

"මා අනුස්සවෙන, මා පරම්පරාය, ම ඉතිකිරාය, මා පිටකසම්පදානේන, මා තක්කහෙනු, මා නයහේතු, මා ආකාර පරිචිතක්කේන, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානඛන්තියා, මා භබ්බරූපතාය, මා සමණෝ නෝ ගරුති". යනුවෙන් දේශනා කරන්නටත් හේතුවක් තිබුණා. උන්වහන්සේ කාලාමයන් පැමිණ විගසම අණ දීමක් වශයෙන් නෙමෙයි මේ දේශණාව කළේ.

ඒ කරුණු දේශනා කිරීමට අවශ්‍ය පරිසරයක් සැකසී තිබුණා. ප්‍රශ්න නැගූ මිනිසුන් ටිකක් හිටියා. මේ එන කවුරු කියන දේවල්ද අපි පිළිගන්න ඕන, පිළිගන්ට සුදුසු කියල, ඒ අය නොදන්නා බව කියනවා.

එවිට බුදුරජාණන් වහන්සේ කාලාමයන්ට කියනවා "ඇත්තටම කාලාම වරුනි, මේ නම් සැක කිරීමට සුදුසු තැනක්මයි. විමතියට කාරණයක්මයි. ඔය වගේ අවස්ථාවක් ආවට පස්සේ "ඒඵ තුම්හේ කාලාමා- මේ කාරණයට ඇවිල්ල බලන්න" කියලා කියනවා.

මේ ගමට පැමිණෙන ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් දේශනා කරන්නේ දේශපාලනය නෙවෙයි නේ. යම්කිසි බිස්නස් කථාවක් නෙවෙයිනේ. ඒ අය කියන්නේ මෙලොව පරලොව ගැන හරි, ඒ අයගේ ඇදහිලි විස්වාස හරි ගැනනේ.

මේ කාලාම වරුන්ට මේ වනවිට කිසිම වින්තන නිදහසක් නැති, හිරවීමේ ගතියක් තමයි තිබේලා තියෙන්නේ. ඒ නිසා බුදුරජාණන්වහන්සේ පළමුවෙන්ම ඒ අයට හොඳ සිතාබැලීමේ නිදහසක් දෙනවා. මේ කාරණය පිළිගැනීමට හොඳ නිදහසක්

ලබා දෙනවා කරුණු දහයක් පෙන්වා දෙමින්. අන්න ඒ කරුණු දහය තමයි අපි ඉස්සෙල්ලා මේ පින්වතුන්ට කියා දුන්නේ. මොනවද ඒ කරුණු දහය. ඒ තමයි:

“මා අනුස්සවෙන, මා පරම්පරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටකසම්පදානේන, මා තක්කහෙනු, මා නයහේතු, මා ආකාර පරිචිතක්කේන, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානබන්තියා, මා හබ්බරුපතාය, මා සමණෝ නෝ ගරුති”.

මේ වන විටත් බුදුරජාණන්වහන්සේ ඒ පිරිසට හරියටම ධර්මයක් දේශනා කරලා නැහැනේ. ඔක්කෝටම ඉස්සරවෙලා බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කරන්නේ නොකළ යුතු දේවල් ටිකක්. ඒ කරුණු ටික තමයි ඔය කියවුණේ.

සමහර අයට මේ විදියට කිව යුතුයි. මොකද සමහර අය පරම්පරාවෙන් ආපු දේවල් පිළිගන්නවා. මම ඕකට උදාහරණයක් වශයෙන් කතාවක් කියන්නම්.

මෙයින් කියවෙන්නේ විපරම් කිරීමකින් තොරව යම් කිසි දෙයක් පිළිගන්න එකේ විපාක. ඉස්සර, එක ස්වාමීන්වහන්සේ තමකගේ පාත්තරය හිල් වෙලා තිබුණා. එහි පොඩි සිදුරක් තිබුණා. පිණ්ඩපාතයේ වැඩීමට පෙර ඒ ස්වාමීන් වහන්සේ ඒ පාත්තරයේ තිබෙන සිදුර සොයා ගැනීමට පාත්තරය අවුට්ටු අල්ලනවා. එහෙම කරලා ඒ සිදුර ඇඟිල්ලෙන් වසාගෙන දානය පිළිගන්නවා. එහෙම කරන්නේ හොඳි වාගේ ආහාර ජාතියක් බෙදුවොත් වැක්කෙරෙන ගතිය වළක්වා ගන්නට.

ලොකු ස්වාමීන්වහන්සේගේ මේ ක්‍රියාවට හේතුව නොදන්නා අනිත් ස්වාමීන්වහනෙලාත් තම තමන්ගේ පාත්තර උස්සලා අහසට අල්ලලා, ඇහැ තියලා බලනවා. නමුත් ඒ ස්වාමීන්වහන්සේලා දැන ගෙන හිටියේ නැහැ ලොකු ස්වාමීන්වහන්සේගේ පාත්තරේ සිදුරක් තිබුණ බව. මේකෙන් අපි තේරුම් ගත යුත්තේ විපරම් නොකර අනිත් අය කරන දේවල් නොකළ යුතු බව.

තව එකක් කියන්නමි. මේක තායිලන්තයේ කථාවක්. තායිලන්තයේ හිටියා ස්වාමීන්වහන්සේ නමක් අජාන් මහාබුවා කියල. ඒ ස්වාමීන්වහන්සේගේ ආරණ්‍යයේ, මම ටික කාලයක් ඉඳලා තියෙනවා. ඒ සේනාසනයේ තිබෙන ස්වභාවය තමයි, පිණ්ඩපාතයේ වැඩියාම දානය හම්බ වෙනවා මහා විසාල ප්‍රමාණයක්. ස්වාමීන් වහන්සේලා දවසට එක වේලයි වළඳන්නේ. උදේ පාන්දර පහට පහමාරට විතර යන්න ඕන ගමට පිණ්ඩපාතයට. ගොඩක් දුර යන්න තියෙනවා. හැම ස්වාමීන්වහන්සේ නමකටම කැප කරු ළමයෙක් හරි දෙන්නෙක් හරි ඉන්නවා. ඒ රටේ තියෙනවා අර ලංකාවේ ළමයි නාවන්න ගන්න විසාල බේසන් වගේ ලොකු හාජන. ඒවගේ බේසන් තුනක් විතර හම්බ වෙනවා එක ස්වාමීන් වහන්සේ නමකට. පාත්තරේට ලැබෙන සියලුම දේවල් අර ළමයි ගාව තියෙන බේසන් වලට දානවා. ඒ ළමයි ඒ සියල්ල ස්වාමීන් වහන්සේලා වෙනුවෙන් ආරණ්‍යයට අරගෙන යනවා. ඊට පස්සේ පැදුරු ගොඩක් බිම දාල ස්වාමීන්වහන්සේලා වාඩි වුණාට පස්සේ එක ස්වාමීන්වහන්සේ නමකට දානේ බේසන් 3 ක් ම ලඟින් ගෙනත් තියනවා. එතකොට ඒ ස්වාමීන්වහන්සේ යම් කිසි ප්‍රමාණයක් බෙදාගන්නවා. අනිත් ඒවා ඔක්කොම අර ඉන්න පිරිසට දෙනවා.

හැබැයි එතන වළඳන්නට බැහැ. දානේ පාත්තරන් අරගෙන අපි යන්න ඕනෑ දාන ගාලාවට. ඒ මහා බුවා ස්වාමීන්වහන්සේ දානේ වළඳන්ට ගන්නේ විනාඩි 5ක් පමණ පොඩි කාලයක්. ඒ නිසා අනෙක් ස්වාමීන් වහන්සේලාත් වළඳන්ට ඕනෑ ඒ කාලය තුළයි. දැන් එතන වැඩ සිටින අනිත් ස්වාමීන්වහන්සේලාත් ඔක්කොම, උපරිම විනාඩි දහයක් ඇතුලත දානෙ වළඳලා, අතත් සෝදලා ඉවරයි. හැබැයි නියම විදියට නම්, මෙහෙම දානේ වළඳන්නට බැහැ. ඒක සුදුසු ක්‍රමය නොවෙයි.

මම එහෙදි අත් දැකපු දේ තමයි විනාඩි දහයක් වැනි පොඩි කාලයක් ඇතුලත, කුස ගින්නෙන් ඉන්න, දවසකට එක වේලක්

පමණක් වළඳන්නා වූ ස්වාමීන්වහන්සේ නමකට ප්‍රමාණවත් තරම් ආහාර ටිකක් ගන්න බැහැ. නිරෝගිමත් ආහාර වේලක් ගන්න නම්, වළඳන දානය හොඳට හැපිය යුතුයි. එහෙම නේද කියල තියෙන්නේ? ඒකට තමයි අපිට මේ දත් පිහිටලා තියෙන්නේ.

මට පළවෙනි දවසේ දානය වළඳන්න බැරි වුණා. දෙවෙනි දවසේ එහි වැඩ ඉන්න සුදු හාමුදුරුවෝ කෙනෙක් හිටියා මට උදව්වට. ඒ හාමුදුරුවෝ කීවා, "හන්නේ, මෙතන වැඩ පිළිවෙළ මෙහෙමයි. මම නම් කරන්නේ හපන්නේ නැතුව ගිලලා චතුර බොන එක තමයි. නැත්නම් හවසට බඩ ගිනි වෙනවා" කියලා. ඒ නිසා ඔබවහන්සේත් වැඩිය හපන්ට යන්නේ නැතුව 'යන්තම් ගිලලා චතුර බොන්ට කියලා. හැබැයි ඕක බුදුහාමුදුරුවන්ගේ දේශනාවේ තියෙන එකක් නෙවෙයි.

බුද්ධ දේශනාවේ හැටියට ආහාරය ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කළ යුතුයි, එහි පිළිකුල මෙනෙහි කළ යුතුයි. ඉක්මනට ඉක්මනට දානය වැළඳීම බුද්ධ දේශනාවේ කොහෙවත් නැහැ. දේශනාවේ තියෙන්නේ ආහාරයේ ප්‍රමාණය දැන ගත යුතුයි කියලා. වළඳන කාලය දැනගන්ට කියලා නෙවෙයි.

එතනත් වෙලා තියෙන්නේ හොයල බලන්නේ නැතුව ඉස්සෙල්ලා කරපු දේ අනුව පිළිපැදීම. (මා පරම්පරාය)

දැන් නැවතත් පිළිනොගත යුතු කරුණු දහය මතක් කර ගන්න. මේ කරුණු දහයෙන්, බුදුරජාණන් වහන්සේ ධර්මදේශනා කිරීමට පෙරම කාලාමයන්ට වින්තන නිදහස ලබා දුන්නා.

ඊට පසු උන්වහන්සේ මෙසේ දේශනා කරනවා. "යදා තුම්හෙ කාලාමා අත්තනාව ජානෙය්‍යාථ: ඉමෙ ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාගරහිතා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා අහිකාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති: අථ තුම්හෙ කාලාමා පජ්භෙජ්‍යාථ" - කාලාමයෙනි යම් කිසි දවසක ඔබ තුමන්ලාටම තේරෙනවා නම්, වැටහෙනවා නම්, මේ ධර්මයෝ අකුසල්, මේ කියන ධර්ම කොටස් වැරදි සහිතයි, මේවා

ඥානවන්තයන් විසින් ගරහන, ප්‍රතික්ෂේප කරන දේවල්, මේවා ජීවිතයට සම්බන්ධ කර ගත්තොත් අනිවාර්යෙන්ම එය දුකට හේතු වන දෙයක්, මේවා අනර්ථයට හේතු වන දේවල් කියලා, එහෙනම් කාලාමයෙනි ඒ කරුණු අයින් කළ දැමිය යුතුයි. ඉවත් කළ යුතුයි” කියල දේශනා කරනවා.

මේ විදියට අයින් කර යුතු ධර්ම ගැන කථා කරන බුදුරජාණන්වහන්සේ ඊළඟට මෙහෙම ප්‍රශ්නයක් අහනවා.

“තං කිං මඤ්ඤථ කාලාමා, ලෝභෝ පුරිසස්ස අජ්ඣාත්තං උප්පජ්ජමානෝ උප්පජ්ජති හිතාය වා අහිතාය වාතී?” කාලාමයෙනි ඔබල මේ ගැන හිතන්නේ කුමක්ද? ලෝභය කියන ධර්මතාවය මනුෂ්‍යයෙකුගේ සිත්හි පහළ වුණාම එය ඔහුට හිත පිණිස පවතිනවාද? අහිත පිණිස පවතිනවාද?”

එවිට කාලාමවරු පිළිතුර දෙනවා අහිත පිණිස පවතින බව.

නැවතත් බුදුරජාණන්වහන්සේ විමසනවා “ලුදෙධා පනායං කාලාමා පුරිස පුග්ගලො ලෝභේන අභිභූතො පරියාදින්න චිත්තෝ, පාණම්පි හනති අදින්නම්පි ආදියති. පරදාරම්පි ගච්ඡති, මුසාපි හණති, පරම්පි තථත්තාය සමාදාපෙති, යං ස හොති දීසරත්තං අහිතාය දුක්ඛායාති”

ලෝභයෙන් මැඩිවිච්ච, ලෝභයෙන් පිරිවිච්ච හිත් කියෙන්නාවූ කෙනා, ලෝභයෙන් යට වෙච්ච කෙනා මෙන්න මේ ටික කරනවා. මොනවාද? සත්තු මරනවා, හොරකම් කරනවා, පරදාර කර්මය කරනවා, බොරු කියනවා අනිත් අයත් ඒවාට යොමු කරවනවා.

ලෝභ සහගත හිතකින් කළ ක්‍රියාවක් ගැන උදාහරණයක් දෙන්නම්, මේක මට ස්වාමීන්වහන්සේ කෙනෙක් කියපු දෙයක්. මේ ස්වාමීන්වහන්සේ මහණ වෙන්න ඉස්සරවෙලා තරුණ කාලේ රෙදි බිස්නස් එකක් කරලා තියෙනවා. ගිහි කාලේ මේ කෙනා වෙළඳපොලක රෙදි ලාබයි, ලාබයි කියල විකුණන වෙලාවක,

ගමේ අභිංසක මනුෂ්‍යයෙක්, ගොවිතැන් බත් කරගෙන ජීවත්වන කෙනෙක් අවුරුදු හතරක පහක විතර පොඩි ගැහැණු ළමයෙකුත් අතින් අල්ලගෙන මේ වෙළඳාම් කරන තැනට එනවා.

ඇවිල්ලා පොඩි ළමයෙකුගේ ඇඳුමක් පෙන්නලා, මුදලාලි මේ ඇඳුම කියද කියලා ඇහුවලු. ඉතින් එයා කිව්වලු රුපියල් 28 යි කියලා. ඒ ආපු මනුෂ්‍යයා කිසිම කතාවක් නැතුව ඒ මුදල ගෙවලා ඒ ඇඳුම ගත්තලු. හැබැයි ඒක එව්වට මිල වෙන්තේ නැතිලු. ගිහි කාලේදී එවැනි බොරුවක් කියල අභිංසක කෙනෙකුගෙන් වැඩි පුර මුදලක් ගත්ත එක, මහණ වුණාට පස්සෙන් ඒ ස්වාමීන්වහසේට නිතරම මතක් වෙලා තියෙනවා. පසුව මහණ වෙලා හොඳ වැඩ කළත් ඒ පසුතැවීම උන්වහසේගේ ජීවිතයට ගොඩක් බලපාලා තිබුණා. ඔන්න බලන්න ලෝභය කරන වැඩ. මේවගේ දේවල් හරිම හයානකයි.

දැන් මේ වගේ ලෝභ සිතක් නිසා කෙනෙකුට ඇති වෙච්ච වේදනාව හඳුනා ගන්න, ඒ සඳහා විශේෂ පොතක්වත්, Oxford ඉදල ආපු කෙනෙක්වත් ඕනැද? නැහැ නේ. ඒකයි බුදුරජාණන් වහන්සේ කාලාමයන්ට දේශනා කරන්නේ මෙන්න මේ ලෝභය නිසයි, මේ ඉහත සඳහන් සියලුම කර්ම සිදුවෙන්නේ කියලා. ඒ විතරක් නෙමෙයි, මේ කර්ම වල විපාක දිට්ඨධම්ම වශයෙන් මෙලොවදීමත් එල දෙනවා. පරලොව වශයෙන් අපාය දුක්ද විදින්නට සිදුවෙනවා කියා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා.

තව දුරටත් බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රශ්න කරනවා:

“තං කිං මඤ්ඤථ කාලාමා දෝසෝ පුරිසස්ස අජ්ඣාත්තං උජ්ජ්ඣාමානො උජ්ජ්ජති, හිතාය වා අහිතාය වාති.” කාලාමවරුනි ඔබලා මේ කරුණ ගැන මොකක්ද හිතන්නේ?. ද්වේශය කියන එක මනුෂ්‍යයාගේ හිතේ ඇති වුණාම එය හිත පිණිස, සැපය පිණිස, යහපත පිණිස පවතිනවාද? එහෙම නැත්නම් අහිත පිණිස, අවැඩ පිණිස පවතිනවාද?”

එතකොට කාලාමවරු පිළිතුරු දෙනවා "අභිතාය හන්තේ - අභිත පිණිසයි ස්වාමීන්වහන්ස" යනුවෙන්.

පසුව බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කරනවා ද්වේශය නිසත් පෙරසේම මිනිසා සත්තු මරනවා, භොරකම් කරනවා, පරදාර කර්මය කරනවා, බොරු කියනවා අනිත් අයත් ඒවාට යොමු කරවනවා කියලා.

නැවතත් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා "මුළුභෝ පනායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො මෝහෙන අභිභූතො පරියාදින්න චිත්තො පාණමපි හනති අදින්නමපි ආදියති. පරදාරමපි ගවජති, මුසාපි භණති, පරමපි තථත්තාය සමාදපෙනි, යං ස භොති දීසරත්තං අභිතාය දුකඛා යාති - ඔබ මොකද හිතන්නේ කාලාමයෙනි මෝහය, අවිද්‍යාව යම් කිසි මනුස්සයකුගේ හිතේ පහළ උනොත්, ඒ මෝහය ඒ පුද්ගලයාට හිත පිණිස, සැප පිණිස, යහපත පිණිස පවතිනවාද? එහෙම නැත්නම් අභිත පිණිස පවතිනවාද?"

කාලාමවරු පිළිතුරු දෙනවා "අභිතාය හන්තේ - අභිත පිණිස ස්වාමීන්වහන්ස" යනුවෙන්.

මෙන්න මේ කරුණා තුන එනම් ලෝභය, ද්වේශය, මෝහය යන කරුණු තුන යම් කිසි කෙනෙක් වඩනව නම්, දියුණුකරනවා නම්, එයාට එය අභිත පිණිසම පවතිනවා.

මේවා කුසල්ද අකුසල්ද? ඒකාන්තයෙන්ම මේවා අකුසල්.

මේවා වැරදි සහිතයිද, නිවැරදි සහිතයිද? මේවා වැරදි සහිතයි.

මේවාට ඥානවත්තයෝ ගරහනවාද? ප්‍රශංසා කරනවාද? ඒකාන්තයෙන් මේවාට ඤාණවත්තයෝ ගරහනවා.

ඒවගේම මේවා ජීවිතයට සම්බන්ධ කරගෙන ගියොත් එයාට සැපක් තියෙනවාද? දුකක් තියෙනවාද ? එයින් දුකක් ඇතිවෙනවා.

මේ විදියට බුදුරජාණන්වහන්සේ කාලාමවරුන්ගෙන් ප්‍රශ්න කරලා ඊළඟට මෙහෙම වාක්‍යයක් දේශනා කරනව.

"ඉති කො කාලාමා යන්තං අවොචුම්භ, එථ තුම්භෙ කාලාමා මා අනුස්සවෙන, මා පරම්පරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටකසම්පදානෙන, මා තක්කහෙතු, මා නයහෙතු, මා ආකාර පරිචිතක්කෙන, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානක්ඛන්තියා, මා හබ්බරූපතාය, මා සමණෝ නො ගරුති. යදා තුම්භෙ කාලාමා අත්තනාව ජානෙය්‍යාථ: ඉමෙ ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවජජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාගරහිතා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා අහිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්තිති: අථ තුම්භෙ කාලාමා පජහෙය්‍යාථාති. ඉති යන්තං චුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තං.

"කාලාමවරුනි, මම මේ කාරණය කියන්න ඉස්සර වෙලා ඔබලාට කරුණු දහයක් 10 ක් කිව්වනේ. (මා අනුස්සවෙන, මා පරම්පරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටකසම්පදානෙන, මා තක්කහෙතු, මා නයහෙතු, මා ආකාර පරිචිතක්කේන, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානක්ඛන්තියා, මා හබ්බරූපතාය, මා සමණෝ නො ගරුති) ඒ කරුණු 10 ය මම දේශනා කළේ යම් කිසි දෙයක් සඳහාද, ඒ මෙන්ම මේ කාරණා තුන සඳහාමයි. දැන් බලන්න මෙතන කොච්චර පැහැදිලි දේශනා කරලා තිබෙනවාද කියලා.

දැන් සමහර අය මේ කරුණු දහය පාවිච්චි කරන්නේ කුමක් සඳහාද කියල බලන්න? ලෝභය, ද්වේශය සහ මෝහය ගැන මේ අය හිතන්නේ නැහැ. ඒ අය ඒ ගැන දන්නේ නැහැ.

ඒ අය තුළ තියෙන මෝහයෙන් මුලා වෙච්ච, ද්වේශයෙන් දැවිච්ච, ලෝභයෙන් උල් වෙච්ච අදහස් ටික වෙනත් කෙනෙකුට කවන්න, වද්දවන්ට, තර්ක කරන්නයි. මේ කරුණු පාවිච්චි කරන්නේ.

නමුත් බුදුරජාණන්වහන්සේ මේ කාරණා දහය දේශනා කළේ එව්වට නෙමෙයි නේ. ලෝභයෙන්, ද්වේශයෙන් මෝහයෙන් මුලා වෙච්ච කෙනා කරන දේවල් හොඳයිද, නරකයිද, කුසල්ද,

අකුසල්ද කියල තේරුම් ගන්නයි මේ කරුණු දේශනා කළේ. ඒ සඳහා වෙන කවුරුත් කියපු දෙයක් දිභාවක් බලන්නට එපා. එහෙනම් මොකක්ද බලන්නට කිව්වේ, තමන්ගේ හිතට එකඟව විපරම් කරන්න, එතකොට ඔයගොල්ලන්ට තේරේවි මේවා වැරදිද, නිවැරදිද, කුසල්ද, අකුසල්ද කියන එක. තමන්ට තේරෙනවා නම් මේක අකුසල් කියලා එහෙනම් අයින් කරන්න කියලා, විත්තන නිදහස දීපු තැන තමයි ඔය.

මේ කාරණය මේ පින්වතුන් ට තේරුණාද?

දැන් අර සෝම භාමුදුරුවොත් එක්ක තර්ක කරපු එක්කෙනා, කුසල් අකුසල් දැනගෙනද ආවේ? එයා ඒ වෙලාවේ දැනගෙන හිටියාද ලෝභය ද්වේශය මෝහය ගැන? නැහැ නේ. එතැනදී එයා මේ සූත්‍ර කොටස පාවිච්චි කළේ තමන්ගේ අදහස ඉස්මතු කරලා පෙන්වන්නේ.

සමහර අය සූත්‍ර වල පොඩි පොඩි කොටස් අරගෙන, තම තමන්ගේ වැරදි දෘෂ්ටි අනිත් අයගේ ඔලුවලට දාන්න ඒ ධර්ම උදව් කර ගන්නවා. ඒක නිසා බෞද්ධ පින්වතුන් හැටියට සූත්‍රය හරියටම දැනගත යුතුයි.

හරි. දැන් ඊළඟට තව කාරණයක් තියෙනවා.

මෙතෙක් බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කළේ ලෝභය ද්වේශය සහ මෝහය ගැන.

දැන් උන්වහන්සේ දේශනා කරනවා ඒවායේ අනිත් පැත්ත.

යම් කිසි කෙනෙක් අලෝභය දියුණු කරනවා නම්. ඒ අලෝභ වේතනාව මුල් කරගෙන, පුළුවන් විදියට දන් දීම ආදී කටයුතු වල නිරත වෙනවා නම්, එවැනි අලෝභ සිත් වලින් කරන ක්‍රියා තුළින් ජනිත වන්නාවූ ඒ සැනසිලි ප්‍රීතිමත් ගතිය අපිට කියා දෙන්න විශ්ව විද්‍යාලයකින් පැමිණි කෙනෙක් වත්, පොත්පත් වත්, පම්පරාවෙන් ආපු දැනුමක්වත් අවශ්‍යයද? කෙටියෙන්

කිවොත් පෙර අපි කලා කරපු කරුණු 10 න් එකක්වත් අවශ්‍ය නැහැ.

ඒ විදියටම බුදුරජාණන්වහන්සේ අද්වේශය සහ අමෝහය සම්බන්ධයෙන් ලැබෙන සැනසීම, සතුට දැනගැනීම සඳහාත් පෙර කී කරුණු 10 ම අනවශ්‍ය බව පෙන්වා දෙනවා.

මේ සුත්‍ර දේශනාව තුළ බුදුරජාණන් වහන්සේ ලෝභය, ද්වේශය සහ මෝහය යන කරුණු තුන මුල් කරගෙන පැවැත්වූ නිසා මෙය තික නිපාතය (ධර්ම කරුණු තුන තුන කියවෙන) යටතේ ගොනු වී තියෙනවා.

නැවතත් බලමු මේ සුත්‍රයේ අඩංගු ධර්ම කොටස්

- ලෝභය, ද්වේශය , මෝහය
- අලෝභය, අද්වේශය, අමෝහය.
- වින්තන නිදහස සඳහා දේශනා කළ කරුණු 10
- මෙහි භාවනාව ගැන කියනවා.
- අපේ සිතට ඇති වෙන්නාවූ ආශ්වාදනීය සැහැල්ලු ගති ස්වභාව ගැන කියනවා.

දැන් මේ ලෝභය, ද්වේශය, මෝහය නැති කළාවූ සතර බ්‍රහ්ම විහරණයෙන් වාසය කරන්නාවූ, ඒ ආර්යන් වහන්සේලාගේ සිතේ ඉතාමත් සැහැල්ලු ස්වභාවක් ඇතිවෙනවා. ඒ පහළ වන්නාවූ සන්තෝස ගතිය එනම් අස්වැසිලි හතර ඊළඟට කියල දෙන්නම්.

1. යම් කිසි විදියකින් පරලොවක් තියෙනවා නම්, හොඳ නරක වල යම් කිසි කර්ම විපාකයක් තියෙනවා නම් මම කරන හොඳ වැඩ නිසා අනිවාර්යෙන්ම මරණින් මතු සුගතිගාමී වෙනවා කියන පළවෙනි සැනසීම ඔහුගේ හදවතේ ඇති වෙනවා.

2. යම් කිසි විදියකින් පරලොවක් නැත්නම්, කරන කර්ම වලට විපාකක් නැත්නම් මම මේ ජීවත් වෙලා ඉන්න කාලය තුළ කිසි කෙනෙකුගෙන් දොසක් අහන්නේ නැතුව, දුකක් නැතුව ඉන්න පුළුවන්ය කියන දෙවෙනි සැනසීම ඔහුගේ හදවතේ පහළ වෙනවා.
3. පව් කම් නොකරන්නාවූ මට කිසිම විදියකින් දුක්ඛ දායක ස්වභාවයක් ඇති වෙන්නේ නැහැ යනුවෙන් තුන්වෙනි අස්වැසිල්ලත් ඔහුගේ හදවතේ පහළ වෙනවා.
4. මම පරලොව වශයෙනුත්, මෙලොව වශයෙනුත් නරක දේවල් නොකිරීම් වශයෙනුත් හොඳ දේවල් කිරීම් වශයෙනුත්, හොඳ විපාකයක්ම මට ලැබෙනවා කියන 4 වෙනි අස්වැසිල්ලත් ඔහුගේ හදවතේ පහළ වෙනවා.

සතර බ්‍රහ්ම විහරණයෙන් වාසය කරන්නාවූ ඒ ආර්යයන් වහන්සේගේ සිතේ පහළ වන්නාවූ අස්වැසිලි සතර මේ විදියට දැනගත යුතුයි.

කාලාමවරුන්ට තිබුණ පළවෙනි ප්‍රශ්නය තමයි කාගේ කතාව පිළිගන්නද කාගේ එක නොපිළිගන්නද කියල තිබුණ අසරණ කම. බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කළේ එවැනි අවස්ථාවක් ඇත්ත වශයෙන්ම එය සැක ඉපදවීමට හෙතුවන කාරණාවක් බවයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ අනුපිළිවෙළින් මේ සූත්‍ර දේශනාවේ කරුණු ටික ඉදිරිපත් කළාට පසු කාලාමයන් පැවසුවේ "ඔබ වහන්සේ, අපේ හිත්වල අන්ධකාරය නැති කළා, අපේ මූලාව නැති කළා, ඔබ වහන්සේ අතරමං වූ පිරිසකට පාර පෙන්නුවා. ඒ නිසා අද සිට අපි ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයින් බවට පත් වෙනවා" කියා ඉතාමත් සතුටින් තමතමන්ගේ සතුට ප්‍රකාශ කළා.

අපි ඉන්නේ බටහිර රටක. මෙහේ අය හරියට චින්තන නිදහස අගේ කරනවා. සමහර අයට ලෝභය තිබෙනවා, සමහර අයට ද්වේශය තියෙනවා. මෝහයත් ඊට සමානුපාතිකව තිබෙනවා. එහෙම නමුත් ඒ අය යමක් හොයන්න බොහෝ මහන්සි ගන්නවා. මේ අයට ධර්ම දේශනා කරන කොට ඒ අයගේ නිදහස අගයමින් නිදහසට ගරු කරලා, කරුණු පැහැදිලි කරලා දෙසුවොත් තමයි ඒගොල්ල පිළි ගන්නේ. නිදහසට මුල් තැන දීලා දේශනාකරායින් පස්සේ මේ ගොල්ල හොඳට ඉක්මනට ධර්මයට එකතු වෙන ගතියක් තියෙනවා.

සෑම දෙනාටම ධර්මාවබෝධය වේවායි

මෙමනිසෙන් පුර්වනා කරනවා.

සාධු! සාධු! සාධු!

එතෙරිනී ආරක්‍ෂන දහම් හඬ

හන්තේ පිනාලංකාර

ආරණ්‍ය වාසී නික්‍ෂුන් වහන්සේ හමක් වන පුජ්‍ය පිනාලංකාර ස්වාමීන්වහන්සේ ගේ පැවිදි පිවිතයට දැනට අවුරුදු 32 සම්පූර්ණ වී ඇත. උන්වහන්සේ අවුරුද්දක් පමණ කාලයක මූලික පුහුණු වීම් සහිත අනතුරුව සාමණේර පැවිදි පිවිතයට පා තැබුවේය.

ඉන් අනතුරුව අති පුජ්‍යයා කඩවැද්දුවේ ශ්‍රී පිතවංස ස්වාමීන්වහන්සේ වහන්සේගේ ආචාර්ය උපාධිකරණයෙන් උපසම්පදා භූමියට ඇතුළුවූ සේක.

බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් පනවන ලද විනය නීතිවලට අනුකූලව අවුරුදු 5 ක කාලයක් ආචාර්යන් වහන්සේලා යටතේ නිකුත්වූ ලෙස පුහුණුව ලැබූ උන්වහන්සේ මෙම කාලය බොහෝ සෙයින්ම පෙළ අටුවා දහම් පොත් හැදෑරීමට ද, ඒ සඳහා අවශ්‍ය පාලි භාෂා දැනුම ලබා ගැනීමට ද වැය කළ සේක.

බුද්ධ වචනය අඩංගු ගුණට මාලාව කොටස් 3 කින් යුක්ත වේ. වනම් නික්‍ෂුන් වහන්සේලා විසින් පිළිපැදිය යුතු විනය මාලාව අඩංගු විනය පිටකයන්, සම්මුති වශයෙන් කළ දේශනා අඩංගු සූත්‍ර පිටකයන් පරමාර්ථ ධර්ම විස්තරය අඩංගු අතිධර්ම පිටකයන් යනුවෙනි.

පිනාලංකාර ස්වාමීන්වහන්සේගේ මෙම ක්‍රීපිටකය ඉගෙනීමේ කටයුතු ගෞරවණීය වැඩිහිටි ආචාර්යන් වහන්සේලාගේ උනන්දු කරවීමත්, අධීක්ෂණයන් යටතේ ඉතාමත් හොඳින් සිදුවිය. තවද බටහිර ජනතාවගේ හිතසුව පිණිස ධර්මය බෙදා දීම සඳහා අවශ්‍ය ඉංග්‍රීසි භාෂා දැනුමද මේ සමඟම ලබා ගත්තේය.

මේ සියලුම අවශ්‍ය දැනුම් සම්භාරය ලබා ගැනීමෙන් අනතුරුව, උන්වහන්සේ තමා උගත් දහම ප්‍රත්‍යක්ෂ කරගැනීම පිණිස භාවනාවට යෝග්‍ය ඉතාමත් සන්සුන් පරිසරයකින් හෙබි සෙනසුනක් වෙත වැඩම කළ සේක.

මෙම කාලය තුළදී ලබා ගත් අති පුළුල් දැනුම සහ අවබෝධයන් සමඟම උන්වහන්සේට ආරණ්‍ය සෙනසුනක් භාරව කටයුතු කිරීමට සිදුවිය. මෙම

ධුරයේ වැඩ සිටි වසර 5 ක් පමණ කාලය තුළ තමා උගත් දැනුම් සමූහය උන්වහන්සේ යටතේ පුහුණු වූ නික්‍ෂුන් වහන්සේලාට බෙදා දීමට ද හැකි විය.

ආරණ්‍යවාසී නික්‍ෂුන් වහන්සේ හමක් ලෙස ලැබූ මූලික පුහුණුවත්, තායිලන්තයේ අජාන් චා ස්වාමීන්වහන්සේගේ ඉගැන්වීම් ක්‍රමයත්, බුරුම රටේ මහාඤ්ච භාවනා ක්‍රමය සහ පා අවුක් භාවනා ක්‍රමයත් යනාදී නොයෙකුත් භාවනා ක්‍රම සම්බන්ධයෙන් කරන ලද වැඩිදුර පුහුණුවීම් නිසාත් උන්වහන්සේ තුළ පුළුල් ප්‍රඥාවක් සහ අවබෝධයක් ඇති විය. මේ නිසාම උන්වහන්සේට බොහෝ දෙනෙකුට දහම් මඟ පෙන්වීමට හැකිවී ඇත.

තවද උන්වහන්සේ සිංහල සහ ඉංග්‍රීසි යන භාෂා දෙකෙන්ම ඉගැන්වීම් කරන අතර භාවනා පිළිබඳව උපදෙස් ද ලබා දෙයි. බොහෝ විට හිනි පින්වතුන් අසන ප්‍රශ්නවලට වෙනස නොබලා පිළිතුරු සපයන උන්වහන්සේ ඔවුනට අවශ්‍ය දහම් දැනුම ද නිරතුරුව ම ලබා දෙයි.

උන්වහන්සේගේ නිකුත් වහන්සේ හමක් ලෙස ලෝකයේ බොහෝ රටවල සංචාරය කර ඇත. බුරුමය, තායිලන්තය, ඉන්දියාව, නේපාලය, ඕස්ට්‍රේලියාව, ඇමෙරිකාව, එංගලන්තය, ජපානය, මැලේසියාව, සිංගප්පූරුව යන රටවල් වසින් කිහිපයකි. දැනට උන්වහන්සේ සච්ච වැඩ වසන්තේ නවසීලන්තයේ වෙලින්ටන් නුවර ය. මේ සියලුම සංචාරයන්ගේ පදනම වූයේ තථ්‍යතා ධර්මය ලොවට බෙදා දීමයි.

මේවැනි ලෝක ශාසනික මෙහෙවරක නියුතු පුජ්‍ය පිනාලංකාර ස්වාමීන් වහන්සේට බුදුන් වහන්සේගේ දහම් හඬ තවතවත් පුහුදුන් ජනතාව වෙත අවදිකරන්නට උතුම්වූ තුණුරුවන්ගේ අනන්තවූ ගුණය, බලය, ආශීර්වාදය ලැබේවා! මේ උතුම් ධර්මදානමය කුසල බලයෙන් උන්වහන්සේට වහ වහා වතුරාසිය සත්‍යය අවබෝධ වේවා!

දොස්තර අබේක බයස්
ඕක්ලන්ඩ්, නවසීලන්තය